

SADETTİN NÜZHET ERGUN

ÂŞIK ÖMER

Hayatı Ve Şiirleri

SEMİN LÜTFİ MATBAA VE KİTAPÇI

sadeddin Nüzhet Ergun

ÂŞIK ÖMER
Hayatı ve şiirleri

Semih Lütfi Matbaası ve Kitap Evi

Âşık Ömer'in Hayatı

Âşık Ömer'in nerede doğduğunu söylemeden önce *Osmanlı Müellifler*'indeki malûmatı kaydedelim. *Bursalı Tahir* hiç bir delil göstermeden şairin *Konya*'lı olduğunu yazmakla beraber onun bir manzumesine istinad ederek «Vatanı aslîsinin Aydın eli» olduğunu da söyler.

Âşık Ömer'e isnad edilen beyit şudur :

Zât-ı cemîlemiz iyân ederiz
Vatan-ı aslîmiz Aydın elidir

Filhakika şairin bugün elimizde mevcut olan en eski yazma divanında [Beşiktaş - Yahya efendi kütüphanesi] böyle bir beyit mevcuttur. Fakat *Bursalı Tahir* naklettiği iki mısraı ihtiva eden şiiri tamamen görmediği veya görse de sonuna kadar okumadığı için yanılmış oluyor. Şiiri aynen naklediyorum:

Sıfât-ı aslîmiz beyân edelim
Bizim meskenimiz serhad elidir
Zât-ı cemîlemiz iyân edelim
Vatan-ı aslîmiz *Aydıneli*'dir

Adlî'yim mahlâsım Vehbî okunur
Kemâlât-ı aşkım kisbî okunur
Vezni suhanımız hasbî okunur
Tehî sanman *Ömer Gözleveli*'dir

Bu koşmaya nazaran Âşık Ömer'in hem «Aydın» lı hem «Gözeleve»li olduğunu söylemek lâzım geliyor. Biz bu tezadı şu yolda tevîl edebildik : Şair, Gözeleve'lidir ve uzun müddet «Aydın eli» nde «tavattun» etmiştir. Onun Gözeleve'li olduğuna dair elimizde bir iki vesika daha mevcuttur.

Netekim *Kâhyazade Arif* de şairin *Kırım — Gözleve*'li olduğunu zikrediyor. (1) Bu rivayeti *Çankırılı Bay Talat*'ın bulduğu bir şiir parçası da kuvvetlendirmektedir:

Kendim Gözleve'li Ömer'dir ismim
Tâ levh ü kalemden yazılı resmim
Bir katre menîden var oldu cismim
Cennet-ül-me'vâya uğradım geldim

Bay İsmail Saib de evvelce bu kanaatı teyid eder bir manzume görmüştür.

Bizi bu hususta az çok aydınlatan diğer bir vesika da Âşık Ömer'in Şairname'de hocası *Şerifi*'den bahsedişindeki hususiyettir. Âşık Ömer, "kendi şehrindeki,, yani doğduğu yerdeki şairleri sayarken bilhassa *Şerifi*'yi derin bir saygı ile anıyor. Bu zatın *Safayî* tezkiresinde kısaca hayatından bahsedilen *Kırımlı Şerifi* olması kuvvetle muhtemeldir [2] .

(1) Kethudazade Arif menakıbı.

(2) Şerif hakkında *Safayî* tezkiresinde şu malûmata tesadüf ediyoruz :

« Şerif nâmı Rahmetullah'dır İklîm-i Kırım'da zuhûr etmiştir Evâil-i hâlinde İstaa-
bul'a gelüp tahsîl-i ilm ü ma'rifet idüp mülâzım olup kazâya rızâ diyerek Rumeli'nde
ba'z-ı kuzâta kadı ve hâkim olmuştur Asrını şuarâsından ulûm-i arabîyyede mâhir ve
fünûn-i şi'r ü inşâyâ kadir olmağla bu bir kaç beyit zâde-i tab'-ı şerifleri olan âsâ-
rındandır

Bu demler hûn-ı dil bezm-i mahabbetde şerâb ister
Çiğەر sûz-i gamınla sîh-i mihnetle kebâb ister

Nevbahâr oldu yine gülgeşt-i sahrâ vaktidir
Gel gel ey sâkî ki nûşânûş-i sahbâ vaktidir

Gerçi manzumenin o kısmında bir karışıklık görülmektedir. Arada Kırım'lı olmayanlardan bahsedildiği gibi derhal Bursa'da yetişen şairlere geçiliyor. İhtimal ki bazı beyitler noksandır ve belki Âşık Ömer bu noktaları bilmediği için yanlışmıştır.

Her halde Şerifi diye bahsedilen şairin Kırımlı Şerif olmasını kabul ettirmeyecek bir sebep yoktur. Gerçi *Rıza* tezkiresinde bahsedilen *Kefevî Seyid Abdülkerim Şerifi* (ölümü 1049- 1639) da bu devrin şairlerindedir. Fakat "bizim şehrimizde yetişen şairler," kaydı bu ihtimali ortadan kaldırıyor.

İşte bütün bu deliller, Bursalı Tahir'in rivayetini esassız denilebilecek bir hale getirmektedir.

Şairin bir kaç manzumesinden öğreniyoruz ki, *Ömer ve Adli* adlarını taşımaktadır. Fakat şiirlerinde munhasıran "*Âşık Ömer*," veya "*Ömer*," mahlâsını kullandığına bakılırsa, asıl adının "*Ömer*," ders veya aile mahlâsının da "*Adli*," olduğu tahmin edilebilir (No: 76, 652).

Taş basmasile tabedilmiş olan divanda (Sahife 15) ise , mahlâsının *Derviş Nihanî*, adının da Ömer olduğuna dair bir beyit yazılıdır. Bir tarikate intisab ettiği muhakkak olan Âşık Ömer'e şeyhi tarafından ayrıca böyle bir mahlâs verilmiş olması da mümkündür.

Bir manzumesinde gördüğümüz (No: 591),

Kumâş-ı atlasın bihûde arzeyler Şerifâ çerh
Benim bâlâ-yi isti'dâdıma andan kabâ çıkmaz

Âl idüp mahrem-i gayreyledin âhır yârı
Senin ey ahter-i rez kanını içsem bâri

Fenn-i muammâda dahi sâhib-i nâm ü nişan olmağla Handî namına muammasıdır

Efser-i husrevi kordum benim olsa serine
Ol şipâhî beçenin kendi külâhı yerine

Mahlâsım Âşık Ömer'dir Vehbi'dir çün adımız

Mısraındaki *Vehbi* kelimesinden ise belki de istidadının fitriliğini anlatmak istemiştir. Ve ihtimal yukarıda yazdığımız manzumede de bu adı kullanan şair müteaddid isim ve mahlâsların sahibidir.

Millet — Ali Emiri kütübhanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No: 689),

Mahlâsım Vechî'dir Ömer'dir adım

Mısraını ihtiva eden bir manzume mukayyedir. Her halde bu Ömer'in diğer bir sazşairi olması veya Vehbi'nin yanlış olarak Vechî yazılmış bulunması memuldür.

Âşık Ömer'in doğduğu tarihi bilmiyoruz. Fakat bazı cenk vak'alarına aid yazdığı manzumeler onun XVII nci asır sazşairlerinden olduğunu katiyetle göstermektedir. Şairin *Prof. Bay Fuad Köprülü* tarafından neşredilen bir manzumesi (Hayat : sayı 24] *Çehrin* kalasının fethi münasebetiyle 1089-1678 de yazılmıştır. Bu şiiri aynen naklediyorum :

Pâdişâhâ hizmetinde gezdik ancak kuru yaş
Dîn için bilin bize Hak'dan verilmiştir maâş
Otuz altı gün olunca şöyle girdik düşmene
Görmemiştir kimseler hiç böyle bir ceng ü savaş

Çıktı küffar cânibinden bir niçe çerh-i felek
Çok velîler bu gazâda sundular tîga bilek
Çok şükür geçti duâmız müstecâb oldu dilek
Yaktılar âteşleri kalmadı bir taş üzre taş

İkinci *Ahmed'in Nemçe* ile olan mücadelelerine dair bir şiiri ile (No : 444) *Mohaç* seferine aid bir manzumesi (No : 621) ve *Mustafa Han'ın* bir gazası hakkında yazdığı bir koşması da (No : 136) kitabımızda görülmektedir.

Millet - Ali Emiri kütübhanesindeki bir mecmuada ise (Manzum eserler No. 689) «Âşık Ömer fi hak-kı Sultan Ahmed» başlığıyla şu murabbaa rasgeliyoruz :

Rahşına olmuş süvâr ol merd-i meydandır gelen
Kılıcın destine almış tiğ-i üryandır gelen
Hazret-i Sultân Ahmed ol Resul vekilidir
Aç gözünü âsi düşman Âl-i Osman'dır gelen

Seyredin alaylarını kat be-kat dikkat ile
Sancağ-ı şerif biledir ol şerîfi zât ile
Hazretin hırkası bile niçe mu'cizât ile
Halife-i rûy-i zemin Sultan Ahmed'dir gelen

Bu gazâlar pâdişâhın iktidâr u cehtidir
Saltanata terbiyet veren dirahht-ı bahtıdır
Edrine'yi et ziyâret zira ceddin tahtıdır
Aç gözünü âsi düşman Âl-i Osman'dır gelen

Gün gibi olmuş münevver mah yüzünün ağı gör
Dîn-i islâmı müşerref ol muazzam dâğı gör
Bunca heybetle kurulan tuğları otağı gör
Halife-i rûy-i zemin Sultan Ahmed'dir gelen

Der ki Ömer ömrün artsun gün gibi ey pâdişâh
Rehberin Hazret-i Hızr u destgîrin ol İlâh
Bunca yüz bin askerle niçe kerre pür silâh
Aç gözünü âsi düşman Âl-i Osman'dır gelen

Yahyaefendi kütübhanesindeki divanda da Ahmed'in Rus seferi hakkında yazılmış şu manzume kayıtlıdır :

Hamdülillâh zâhir oldu mu'ciz-i peygamberî
Gaziler din aşkına arslana döndü her biri
Şâd ü mesrûr oldu cümle ehl-i islâm askeri
Hak Taalâ Moskov'un fethin müyesser eyledi

Lûtf u ihsân eyleyüben ol ganî perverdigâr
 Eyledi Moskov çerisin her birini târümâr
 Gaziler seyfinden oldu canları nâra süvâr
 Hak Taâlâ Moskov'un fethin müyesser eyledi

Gözümüz yaşına bakup ol yüce sultânımız
 Feth ü nusratın müyesser eyledi Sübhân'ımız
 Hamdülillâh gazi oldu Sultan *Ahmed Hân*'ımız
 Hak taâlâ Moskov'un fethin müyesser eyledi

Yüzümüzün karesine bakmayup Rab-bi Celîl
 Ol Muhammed hürmetiyçün etmedi bizi rezîl
 Ayak altında koyup kâfirleri kıldı zelîl
 Hak Taâlâ Mnskov'un fethin müyesser eyledi

Ger kanadlansa karınca irişür elbet zevâl
 El'aman çağırdı cümle ol lâîn-i bed fiâl
 Ey *Ömer* lûtfetti İslâm leşkerine Zülcelâl
 Hak Taâlâ Moskov'un fethin müyesser eyledi

Âşık Ömer, Yeniçeri sazşairlerindedir. Serhad hâdiseleri hakkında bir çok manzumeler yazdığı gibi, *Serden geçtiler* [No : 528], *Sakalar* [No : 646] zümreleri hakkında da ayrı ayrı medhiyeler kaleme almıştır.

Onun seferde ve hazarda askerle beraber bir çok yerleri dolaştığını biliyoruz. Rus muharebesine iştirak ettiğini ise bizzat kendisi söylüyor.

Şairin *Bursa, Sakız, Varna, Tunca, İstanbul, Sinop* gibi şehirleri dolaştığını gene kendi şiirlerinden öğrenmekteyiz [No : 6, 116, 493, 494, 503, 504, 505, 522]. *Bağdad*'a gittiğini de bu şehir hakkında yazdığı bir medhiyeden anlamaktayız [Yahyaefendi nüshası].

***Âşık Ömer*'in, şiirlerinde *Mehmed IV* den itibaren dört hükümdardan bahsettiğini ve bilhassa *Ahmed II* hakkında çok hürmetkâr olduğunu görüyoruz, Onun daima muzafferiyetini isteyen *Âşık Ömer*, mizahî bir şiirinde de,**

Sultan Ahmed Hân'a kıl hayrı duâ
Hâsılı bir yerde mal bulmak ister

deyişine bakılırsa ondan bir lûtufta beklemektedir.

Âşık Ömer tahsili olan bir adamdır. *Şairname*'deki kayıddan başka *Tekerleme* başlıklı bir manzumesinde de *Şerif*'ten savgile bahseden şair, belki bu zatın talebesidir. 652 numaralı şiirinde *Hafız* divanını, *Sadi*'nin "Bostan," ını *Mevlâna*'nın "Mesnevî," sini tedkik ettiğini söyleyen ve ariflere *Urfî* gibi meydan okuduğunu anlatan Âşık Ömer, her halde saydığı bu eserlerin asıllarından istifade edecek kadar Farsçaya vukuf peyda etmiştir.

Onun az çok Arapça bildiğini de tahmin edebiliriz. Bir manzumesinde (Millet-Ali Emiri, manzum eserler : No. 742),

Arabı Fürsü bilmeyen dile minnet eylemem

Diyen ve Arapça ile karışık bir manzume vücade getiren (No: 227) Âşık Ömer, bu dilin de büsbütün yabancıysa olmasa gerektir

Onun medresede okuduğunu ve islâmî ilimlerle bir miktar uğraştığını,

Sarf u nahv mantık maânî cümlesi oldu beyan
Arabî fürs ile tefsir hem Dürer Âşık Ömer

beytinden de istidlâl edebiliriz. Mamafih Şairin kuvvetli bir tahsili olmadığı ve devrinin temayüllerine göre bazı şeyler öğrenmekle beraber hiç bir sahada derinleşemediği de muhakkaktır.

Âşık Ömer'in hıfza çalıştığını da tahmin edebiliriz. Bazı manzumelerinde Kuran'ı hıfzettini söylediği gibi, matbu divanda görülen "Hafız Âşık Ömer," başlıkları da bu kanaati az çok kuvvetlendirmektedir.

Şairlikten başka "tanbura," çalmakla da iştihar ettiğini ise *Müstakimzade* haber veriyor [1].

[1] Tuhfefulhattatın.

Bize göre Âşık Ömer, yalnız halk musikisi ile değil, klasik Türk musikisi ile de uğraşmıştır. Onun 452 numaralı murabba-nda saydığı musiki ıstılah ve makamları bunu açıkça gösteriyor.

Âşık Ömer, *Üsküdarlı Mevlevî Hasib*'in "Vefeyatı ekâbiri islâmiye," [1] si ile Konya Mevlâna müzesindeki yazma divanın kayıtlarına göre (1119 — 1707) tarihinde ölmüştür.

1197 — 1782 de yazılan bu divanda şu vefat tarihi görülmektedir :

İşidüp ben de vefâtın ana dedim târîh

اوله عاشق عمرک جلوہ کھی عدن جلیل

— 1119 —

(1061 — 1650) yılında yazılmış bir manzumesine bakılırsa [No. 35] şairin çok yaşadığını kuvvetle tahmin edebiliriz. Bu manzumeyi pek genç iken bile yazsa gene seksen yaşını bulmuş olması iktiza ediyor.

Eyip — Husrev paşa kütüphanesinde bir mecmuada (No. 625) *başlığıyla* şu manzumeye rastlıyoruz :

Hâme-i kudretle yazmış nakşbend-i Kâf ü Nun

Hüsn-i hulkile seni serdefter-i ما ينظرون

Âşık olaldan beri mihnet çerâğı nâsezâ

Geşt edüp dünyâyı dil ياليت قوی يعلمون

dersen eğer لن نسالوا البرحق تفقوا

Cân ü başı terk eder کل لدينا محضرون

Âşık-ı sâdık benim bu aşk yolunda râstî

Sıdk-ı da'vâya delil انا لنحن الصادقون

Bu Ömer (kim) çeşm-i hunzârın (hunbârın) revân eyler iken

Eyledi teslîm-i rûh انا اليه راجعون

[1] Süleymaniye - Haletefendi kütüphanesinde

Halbuki XVI ncı asırda yazılmış bir çok nazireler mecmuasında tesadüf ettiğimiz bu şiir *Nesimi*'nin,

Sûretin nakşında yazmış nakşbend-i Kâf ü Nûn

ان في هذا لايات لقوم يوقنون

beytiyle başlayan bir manzumesine meşhur *Figani* tarafından vücade getirilen bir naziredir. Demek oluyor ki bu şiir pek cüz'i farklarla Âşık Ömer'e isnad edilmiş, hattâ kendi ölüm tarihini bu manzume ile tesbit ettiği de söylenmiştir. Bu şiir bendeki bir mecmuada da Âşık Ömer namına kayıtlıdır.

Âşık Ömer'in nerede gömülü olduğunu bilmiyoruz. (1303-1888) de basılan divanın sonunda "Âşık Ömer'in Yemiş iskelesindeki türbe-i şerifesidir," başlığile bayağı bir resim görünürse de bu haberi teyid eder ufak bir vesika bulamadım.

Âşık Ömer'e aid halk arasında bazı menkabeler rivayet edilir. Bunlardan bir kısmı çirkin bir takım isnadlardır. Bazıları ise onun çocukluğundan beri zekâsile ve şairlik kabiliyeti ile tanındığını göstermek itibarile değerlidir.

I — Âşık Ömer medresede okurken bir gün hocası küçük Ömer'e kimin kulusun der. Ömer boyacının kuluyum cevabını verir. Hocası, kızar; köpürür ve çocuğu döğer. Fakat ertesi gün Ömer, bir çok renkli çiçek toplar gelir. Hocasının tekrar sorgusu üzerine aynı cevabı verince hocası gene hiddetlenir, Behey sersem der; Allah dururken nasıl oluyor da boyacının kulu oluyorsun?! O zaman Ömer çiçekleri göstererek, bunu sen mi boyadın a hocam! İşte ben bunu yapanın kuluyum der. Bunun üzerine Hocası Ömer'in mertebesini bulduğunu anlar ve talebesinden af diler [1].

II — Ömer çocukken nasılsa kaldırımdan düşer, irticalen "Vay anasını sattığımın kaldırımını, incittin baldırımını," der [2].

Zeki ve neşe'li bir adam olduğunda şübhe edilemeyen Âşık

[1] Konyalı Bay Zeki merhumdan nakil.

[2] Çankırılı Bay Talât'tan.

Ömer, hayatını daima eğlence ile ve güzellerle vakit geçirmek suretiyle geçirmiştir. Onun divanında bilhassa sevgilileri hakkında yazılmış manzumeler büyük bir yekûn tutmaktadır.

İşte Âşık Ömer'e aid elde ettiğim bilgiler bunlardan ibarettir. İleride yeni yeni vesikalarla bu malûmatı genişletmek belki mümkün olur.

II

Eserleri

Âşık Ömer, gerek halk edebiyatı şekillerile, gerek divan tarzile bir çok manzume vücade getirmiştir. Sazşairleri arasında onun kadar fazla şiir yazan hiç bir şair tanımıyoruz. Konya -Mevlâna müzesindeki 336 varaklı yazma divanda- kopan yapraklar hariç olmak üzere- 1242 manzume görülmektedir [1].

Ayvansaray'ın Tuğludede mahallesinden *Hacı İsmail oğlu Hafız Hüseyin* tarafından tertib edilen ve (1195 — 1780) de yazılmağa başlanılarak (1197 — 1782) de ikmal edilen bu divanın son sahifesinde şu kayda tesadüf olunuyor :

“ Lillâh-il-hamdü vel-minne Ves-salâ-tü alâ nebiy-yihi maa.l ümme

Bu divân-ı zîşân-ı Âşık Ömer'i müddet-i medîde ve eyyâm-ı adîde sa'y ü gûşiş ile bir mertebeye alâ kader-it- tâka getirüp tertib-i hurûf üzere tahrîr ve niçe kerre mahv ü isbât ile takrîr edüp bâ'd-el- itmâm vâsıl olduklarımızı dahi zeyline derc ve idhâl ve bundan sonra dahi destâver olanları dahi kaydeylemek üzere nizâm verildi Bu sene-i celîle târihinde ki « 1197 نُفحات الله » sâl-i itmâmın beyân eder

Câmi'i olan *Hafız Hüseyin-i Ayvansarayî* ki *Sekbâniyân* ocağında on beşinci zümrenin duâcılarında olup bu hizmet-i cemileyi ahîbbân-ı

[1] Konya müzesindeki Âşık Ömer divanından zayı olan sahifeler şunlardır :

71 inci varak yoktur.

111 den 119 a kadar yoktur.

121 » 129 » » »

190 inci varak yoktur.

220 den 229 a kadar yoktur

zîşâna yâdigâr ve ihvân-ı hullâna bergüzâr eylemiştir Garaz-ı bîgarazı dahi budur ki mutâlea eden ve safâyâb olan ehl-i aşkdan bir duâ ile hayatta oldukça selâmet-i dîn ve ba'delfevt rûh-i revânıma bir hediye-i nâcizâne buyurular ki demişler Bugün bana ise yarın sanadır Temmet,,

Konya nüshasından daha küçük olan "Yahya efendi nüshasında ise,, " 9985 ,, beyitli "1136 ,, manzume kayıtlıdır. " 530 ,, sahifeden ibaret olan bu divan (1141 - 1728) tarihinde yazılmıştır. Bir çok imlâ ve vezin hataları olmakla beraber Âşık Ömer'in elimizde bulunan en eski divanı budur. Hattatı malûm olmayan bu yazmanın kenarlarına sonradan bazı şiirler de ilâve edilmiştir.

Konya müzesindeki divandan tam 56 yıl evvel tertib edilmiş olan bu yazmadaki şiirlerin bir kısmı Ayvansaraylı'nın nüshasında yoktur. Netekim Ayvansaraylı'nın topladığı manzumelerden bir çoğunu da bu yazmada bulamıyoruz.

Bursalı Tahir Samatya'da Uşşakî tekkesinde de şairin yazma bir divanı olduğunu "Osmanlı müellifleri,, nde söylüyor. Darülfünun sabık müderrislerinden Bay Ferid Kam'ın elinden de yazma bir nüsha geçmiştir. Kitabcı Bay Raif de oldukça büyük üç yazma Âşık Ömer divanını evvelce sattığını söyledi. İhtimal ki şairin daha bazı divanları da vardır.

(1306 — 1888) de taş basmasile tabedilen divan ise Âşık Ömer'in pek cüz'î eserlerini ihtiva eder, Bir çok defalar tekrar tekrar basılan bu divan baştan sona kadar yanlışlarla doludur. Bu küçük divandaki şiirleri hatalarını düzeltmeyerek sırasile yazıyorum :

	<u>Beyit adedi</u>
1 — Dilberâ var ise kasdın gel Hicaz'da bul beni	6
2 — O şâhın şehrine kimler aceb bir an ayak basmış	5
3 — Bu dil yine bir âfet-i mekkâre dolaştı	5
4 — Âlem içre hubluğu meşhûr olan dilber mi bu	8
5 — Dirîga ben cüdâ düştüm yine bir nevcivânımdan	12
6 — Mübtelâyım hâtırımdan fikr-i yâr eksik değil	2

Eserleri

	17
	<u>Beyit adedi</u>
7 — Emr-i Hak'dır tâ ezelden böyle çalınmış kalem	6
8 — Efendim rûz ü şeb âhı fezâlar hep seninçündür	8
9 — Cânım beni al yanına huddâm olayım ben	5
10 — Cânânımı tîl idi büyüttüm kucağında	4
11 — Sev dilberi gizlice cânâne duyurma	4
12 — Yine bir âfet-i devrânın oldum ben giriftârı	12
13 — Bize nisbet ol perî ağyâra gerdan emdirir	8
14 — Vermem sana çek benden elin ey melek-ül-mevt	1
15 — Cihâmı anladım şöyle heman bir seng-i hâristan	5
16 — Ey gönül bu fenâdan göçmeğe şübhen mi var	6
17 — Vücûdum şehrine düştü yine bir nâr ayrılık	6
18 — Kadir Mevlâm seni öğmüş yaratmış Serdâr etmiş güzellerin üstüne	10
19 — Ey gönül Hak'ka ibâdet kıl mubârek cum'a gün	8
20 — Ben sana gönül verende şu cihanda gülmedim	6
21 — Yâ İlâhî sen bilirsin kalmışım gayet naçâr	9
22 — Hamdülillâh sûre-i Rahmân'ı ben bilmez miyim	8
23 — Cân ü dilden mâil oldum bir saçı Leylâ'ya ben	8
24 — Başladım bülbül misâli zâra her gün her gece	5
25 — Bir perî seyrâne çıkmış bağçesinde gül derer	7
26 — Uyan hey gönül gafletten şu çerh-i dünyâya bak	6
27 — Bârekâllah hub yaratmış kudret ile Zülcelâl	8
28 — Kadir Mevlâm senin hikmetin çoktur Bir taş gördüm mermer taştan içeru	8
29 — Gider oldum pür cefâ sen bir yana ben bir yana	8
30 — Ey cemâlin gülşeni bâğ-ı bahârım Mustafâ	11
31 — Cemâlin dilberâ bâğ-ı İrem'dir de ne dersen de	5
32 — Behey elâ gözlü dilber Hâlimden haberin var mı	8
33 — Ah efendim hasretinle yüreğim kan oldu gel	8
34 — Bugün ben bir civan gördüm Yeşiller giymiş al üzree	8
35 — Kaçma benden sevdiğim destâna vermem ben seni	9
36 — Ülfetin kiminledir ey nâzenin aldım haber	5

	<u>Beyit adedi</u>
37 — Bir güzeller şâhı gördüm âyet-i Kur'an yazar	6
38 — Öldürüp hâk ile yeksân eyleyen sensin beni	5
39 — Sûz-i aşkı Ahmed'immin cismimi büryân eder	8
40 — Ey perî günden güne arttı şânı gözlerin	8
41 — Ayrı düştümse güzel sanma ferâgat eyledim	8
42 — Çün garib garib ötersin Yahşi söyler dilin bülbül	10
43 — Dest urup hançer çeküp bin kan eden karşımdadır	8
44 — Şitâ çıktı yaz erişti nevbahâr eyyâmıdır	8
45 — Dinle gel sen feryâd ü figânım Halil	10
46 — Cân ü dilden mâil oldum bir kaşı karaye ben	8
47 — Ol yüzü gül kameti bâlâ benim gönlümcedir	8
48 — Sabahtan uğradım cânan bağına Gördüm üftâdeler hâra çevrilür	6
49 — Ey efendim Hak seni dâim mesrûr eylesin	8
50 — Bir kaşı hilâle meyletti gönül Çâğı geçmiş ammâ yine bir hoşça	8
51 — Bendesin terkeylemiş bilmem o yâre neyledim	8
52 — Yanıma yaklaşma ey nâzenin bildim niydüğün	8
53 — Şimdi bir gevher fûruş lâle verdim gönlümü	8
54 — Sohbetin kimler ile ey nâzenin aldım haber	8
55 — Cânımın cânânısın cânân elinden âh âh	8
56 — Gönlümü âl ile aldı dilber-i âlî cenâb	8
57 — Cümle âlem hüsnüne hayrân olursa bir de ben	6
58 — Rahmın ey dilber dil-i nâlâne olmuş olmamış	8
59 — Geçtim ey dilber geçenden bir tâze mehrû bul bana	8
60 — Vechin ey mah şem'-i pür nur gibi par par yanar	8
61 — Hey meded şimdengeru âlemde râhat kâlmadı	6
62 — Arzihâlim budur efendim sana Aşkına düşeli hâlim yamandır	9
63 — Ben bugün bir peri gördüm âyet-i Kur'an yazar	8
64 — Aşkın piyâlesin bana içirdin Şimdi olmuşum ben mest-i rûzigâr	8
65 — Ey efendim ben gedâya bir selâm verdin mi hiç	8

Eserleri

	19
	<u>Beyit adedi</u>
66 — Bir perî gördüm bugün nûrunu saçup gider	10
67 — Gamından ey saçı Leylâ Yitürdüm aklı Mecnûn'um	10
68 — Nazlı yârim kemliğim yoktur sana İylik unutulmaz bir zaman eyle	5
69 — Beni bana komaz aşk-ı cünûnum Serimi sevdâya saldım ağlarım	10
70 — Dembedem aşkıdır sînede her dem Arttırup derdimi efzûn eyleyen	9
71 — Yâre gel ikrâm edelim ağıyâre rağmen sevdiğim	8
72 — Şol beyaz gerdâna zeyn olan diller Kemend-i dâr imiş bilmezdim evvel	6
73 — Cevr ü cefâları cânıma yetti Bilmezem bende mi dilberde mi suç	8
74 — Ey gönül hasbîhâlin var bilen yârâne sor	8
75 — Görmeyeli yârı dil divâne şeklin bağıladı	5
76 — Yaz erişti şitâ gitti nevbahâr eyyâmıdır	8
77 — Eğer sen germ olup dersen başımda kâkülüm vardır	8
78 — Âsümâna çıktı gitti zârım üç günden beri	7
79 — Yâ İlâhî bana bu gam ihtiyârımdan mıdır	8
80 — Eyledim senden sana feryâd ü zârı sevdiğim	8
81 — Âşık ayaş ü safâdır mübtelâlıktan murâd	8
82 — Ey felek Mecnûn'uyum Leylâ'yı gözler gözlerim	8
83 — Hakikat râhına gönül bülbülü Gonce evrâkını râyegân okur	16
84 — Dinle bu esrârı bir hikmetullah Takdîr-i Hudâ ne güzel uymuş	45
85 — Bir güzele mâil olup hüsnüne hayranlarız	8
86 — Gel beru ey şâfi-i şebgâh-ı hicrânım Ali	10
87 — Sen şeh-i hüsn ü bahâsın Bîbedel bir mehlikasım	10
88 — Gamınla ey lehi meygûn oldu gönül mahzun	8
89 — Sana ey verd-i nâzik ten dil-i gam hârı verdim ben	7
90 — Firkatinle nevcivânım Kalmadı tâbü tûvânım	8

Bu mahdud şiirlerden başka Âşık Ömer'in 20 müfredini de ihtiva eden bu eserin sonlarına 4 ü *Gevheri'nin*, 3 ü *Mahtumi'nin* olmak üzere 7 şiir ilâve edilmiştir. Ayrıca mahlâssız 4 manzume daha vardır.

Bu şiirlerden bazıları yazma divanlarda yoktur. Bazı mecmualarda rastgelinen hece veya aruz veznile bir takım şiirlerin de gene matbu ve yazma divanlarda bulunmadığını görüyoruz.

Şimdiye kadar elde edebildiğimiz divan ve mecmualarda mukayyed şiirleri -şekil veya mevzu cihetinden aldıkları adlara göre- şu yolda tasnif edebiliriz :

Destan : Şairin 8 destanını metin kısmında neşretmiş bulunuyorum. Bunları tamamile yazma divanlardan aldım. 666 numaralı Şairname'yi ise değerli bilginimiz *Bay İsmail Saib* lûtfettiler.

Yahyaefendi kütübhanesindeki divanda,

Halk içine çıkup tufralar satup
Söyleyim der isen ödünç akçe ver
Lodos havasiyle çıksak Boğazdan
Şile yalıları iyan görünür

başlıklı "2,, destanla gene aynı eserde biri İstanbul'un muhtelif yerlerini tavsif eden, diğeri Ahlâkî — Tasavvufî bir mahiyeti haiz olan iki destan yazılıdır. Bu iki destanı buraya aynen alıyorum :

— 1 —

Coşkun sular gibi çağladım aktım
Bülbül gibi âh ü efganımız var
Şadırvan atların seyrine baktım
Ahur kapusunda seyrânımız var
Akıntıya saldıık biz de gemimiz
Çatladi'da mevcûd oldu cümlemiz
Kumkapı'da sürdük zevk-ı demimiz
Çok şükür Yezdân'a devrânımız var
Ben seni severim tâ ki ezeli
Takinmiş başına fıstık kazeli

Sereserpe yenikapu güzeli
Lânga kapusunda yârânımız var

Davutpaşa ara yerde yücedir
Samatya'nın safâsı eyücedir
Narlıkapu hepisinden ücedir
Köşk ü saray ile ünvanımız var

Yedi kule enbiyâlar durağı
Silivrikapı'da yanar çırağı
Yenikapu dervişlerin ocağı
Mevlevîhâneyle devrânımız var

Topkapu kilidin kimse açamaz
Edirnekapısı'na konan göçemez
Eğrikapu'dan üç adam geçemez
Meyyitler elinden efganımız var

Serin olur Ayvansaray havası
Hümâ kuşu gibi yüksek yuvası
Balat'lılar pirden almış duâsı
Derler ki yol ile erkânımız var

Fener'liler taşra çıkmaz baslıdır
Küçükleri büyüğünden usludur
Derler ki aslı bezirgân aslıdır
Kafeslerde dolu mercânımız var

Ne hoş bula Petro kuyusu yerini
Yenikapu iyân etmez sırrını
Ayakapusu'nda gördüm birini
Ağlar ki yangından vîrânımız var

Cibali'de içtim aşkın dolusun
Baştan başa seyreyledim yalısın
Tüfekçiler zabteylemiş delisin
Unkapamı gibi mîzânımız var

Ayazmakapusu'nda dayanda durdum
 Odunkapusu'nun darlığın gördüm
 Borcu olanlara Hak ede yardım
 Zâlimlere çengel organımız var

Zindankapusu âşikâr olunur
 Borcu olanların bağı delinür
 Her ne millet ister isen bulunur
 Baba cafer gibi rindânımız var

Balıkçılar şikârına dolaşur
 Müşteriyi aldatmağa uğraşır
 Gümrükte de dîdebanlar savaşur
 Üsküdar'dan gelür kervanımız var

Yanicâmi gibi yoktur dünyâda
 Bârekâllah anı yapan üstâda
 Namazını anda kılan ziyâde
 Dâimâ okunur Kur'ân'ımız var

Bağçekapusu'ndan taşra irince
 Yalıköşkü'nün önüne varınca
 Topkapu'nun toplarını görünce
 Kanlıca'dan gelen kurbanımız var

Pâdişâh-ı âleme kaldı duâ
 Muammer ola feyziyle ulemâ
 Cümle erbâb-ı devlet hep vüzerâ
Sultan Ahmed gibi bir hânımız var

Âşık Ömer murâdın Hak'tan dile
 Şâir olan bunun ma'nâsın bile
 Bizden sonra niçe şâirler gele
 Ko disünler dilde destânımız var

— 2 —

Hakikat râhında gönül bülbülü
 Gonca evrâkını râyegân okur
 Fem-i fesâhatle depredüp dili
 Gâhi *Bostan* gâhi *Gülîstan* okur

Çün sabâ goncanın açtı nikabın
 Sâf olup ref'etti anda hicâbın
 Her can fark eder mi usul kitâbın
 Mekteb-i irfanda ârifan okur

Fehmeder görünce vâkıf-ı esrâr
 Herkesin rümûzun hak üzre ızhâr
 Ârif-i billâha görünür her bâr
 Sanma her câhil-i bed zebân okur

Çâr harfile kalbin eylemeyen sâf
 Dem urup bîhûde etmesün güzâf
 Yazılmış rümûz-ı ayn ü şîn ü kaf
 Bu bâbı zümre-i âşıkân okur

Bunu duyaluben gûş eden inler
 Hakîkat cür'asın nûşeden inler
 Sem'.i idrâk ile cûş eden inler
 Hâl ehli bu ilmi her zaman okur

Zebânını bûy-i anber eylemiş
 İrdiği dimağı muattar eylemi
 Tarîkat ilmini ezber eylemiş
 Bir şeyh-i kâmil-i nüktedân okur

Ehl-i ma'rifetin olan hemdemi
 Gûşe-i vahdette etmede demi
 Bulanlar kutb içre hâl-i âlemi
 Nûsha-i eşyâda dîdebân okur

Ehl-i hakîkatle olan musâhib
 Kemâl ü ma'rifet olmada hâsib
 Mükâfâtın bilen ehl-i menâsib
 Sanma bu kâf ilmin her lisan okur

Mührü ana ızhâr edince Cebbâr
 Hikmete râm oldu kamu nûr u nâr
 Dîvanda bir nesne kılmayup ızhâr
 Kuş dilidir anı Süleymân okur

Kand misâli olur zebân-ı hikmet
 Nevbenev gösterir hilâf-ı sûret
 Yazdı dil levhine kâtib-i kudret
 Dil olur dehende tercemân okur

Derûnunun virdi sığmaz beyâne
 Yalnız kendini sanma dîvâne
 Kulak tutar isen halk-ı cihâne
 Her biri bir yüzden dâsitân okur

Bu hikmet ilmin behimmet-i dâna
 Eyler İskender'e fasl-ı muntehâ
 Süleyman nüshasın açar bir daha
 Kıssa-i Rüstem'dir Kahramân okur

Âkiller akl ile çeker yâbâne
 Sülük etmeyenler bulur bahâne
 Hâce derler bildim Nuşirevân'e
 Olup olacağın bîgümân okur

Kim ki taklîd ile bu râha girer
 Sözü yok bîhûde kendüyi yorar
 Sır görür yanlışça haberler verir
 Her kaçan bu ilmi kehkeşân okur

Câhil atar elbet meydana kendin
 İstemez akılın çeke semendin
 Uydurur kendüye birinin fendin
 Kendi yaman anı her yaman okur

Ömer anın için eylerim figan
 Döker nem yerine dîdelerim kan
 Korkarım icâdım öldüğüm zaman
 Bulur bir câhil-i kec dehân okur

Koşma : Âşık Ömer'in divanında tesadüf ettiğimiz koşmaların ekserisini metin kısmına aldım. Üniversite kütüphanesindeki

bir mecmua ile (Türkçe eserler : No : 1054) , Millet-Ali Emiri kütüphanesindeki bir mecmuada bulduğum koşmaları (M. E. No: 849)da "İlave," kısmına aldım. Muhtelif mecmualarda ve matbu divanla Beşiktaş - Yahyaefendi kütüphanesindeki yazma divanın kenarlarına yazılan koşmaları ise buraya kaydediyorum:

— 1 —

Şunda bir dilbere gönül düşürdüm
Aldı beni kaşlarının arası
Hub cemâlin gördüm aklım şaşırdım
Yaradan Mevlâ'ya kaldı çâresi

Benim sevdiceğim gülden nâziktir
Çekmişim aşkını bağrım eziktir
Yeter cevreyledin bana yazıktır
Güle güle gel hey canım pâresi

Telli turnam gelir şunda hak deyu
Yerde gökte düşmanların çok deyu
Ne kaçarsın senden gayri yok deyu
Beyaz gerdanında dişler yarası

Âşık Ömer der ki aşka yanarım
İçüp aşkın şarabını kanarım
Kiblem Hak'dır yönüm sana dönerim
Mihrabımdır iki kaşın arası (1)

— 2 —

Güzel benim senden şikâyetim var
Buna derler devr-i zaman bilmiş ol
Âl eder gönlümü benden alırsın
Âh ederim âhım yaman bilmiş ol

Nâzik olur gonca gülün yaprağı
Yüzümüzdür ayağının toprağı

(1) Bende bir mecmuadan

Sana dedim ey güzeller ablağı
Üstümüzde ölüm heman bilmiş ol

Anlar güldür gülistanda biterler
Erenlerin himmetine yeterler
Âşıkta cevredenî oda yakarlar
Zebaniler vermez aman bilmiş ol

İki yârim vardır gelir kavuşur
Kavuşur da hasret ile görüşür
Âh ettikçe dağlar taşlar tutuşur
Söndürmez deryâ-yi umman bilmiş ol

Âşık Ömer eder dili bîmâre
Ara kim bulasın derdine çâre
Arzihal sunaydım sevgili yâre
Şikâyetim vardır cânan bilmiş ol (1)

— 3 —

Dâd elinden kime edem şikâyet
Beni diyârımdan ayırdın felek
Ne gözde uyku var ne tende râhat
Sabr u karârımdan ayırdın felek

Bîvefâ köhne zen değil mi adın
Âkıbet kime âlemde yaradın
Netsen gerek dahi nedir murâdın
Öz ihtiyârımdan ayırdın felek

Bir âşık isterse vasl-ı habîbi
İbtidâ derd ü gam olur nasîbi
Komadın hâlinde bu ben garîbi
Sevgili yârimden ayırdın felek

Bana bu gurbeti mesken eyledin
 Hemdemimi âh ü şiven eyledin
 Gözüme âlemi külhan eyledin
 Bâğ u bahârımdan ayırdın felek

Bu *Ömer*'i beter kıldın ölümden
 Şimdengeru kurtul imdi dilimden
 Bir servi kametim aldın elimden
 Hâsılı varımdan ayırdın felek (1)

— 4 —

Ey şâhin bakışlı yükseğe bakma
 İndirirler seni kola bir zaman
 Âşık sâdıkları odlara yakma
 Hiç lûtfun olur mu kula bir zaman

Âşık ettiğin başka fen gibi
 Hiç görmedim kalbi âhen sen gibi
 Seni aşk oduna yaka ben gibi
 Açılan güllerin sola bir zaman

Bir âhû gözlüye gönül veresin
 Bakmaya pâyine yüzler süresin
 Ettiğin işlere pişmân olasın
 Her kes ettiğini bula bir zaman

Âşk *Ömer* eder ey perî resmim
 Eğriilmiş hilâle döndürdün cismim
 Şimdi âr edersin anmağa ismim
 Hâtırından çıkmaz ola bir zaman (2)

— 5 —

Çünkü beni derûnundan sevmezdin
 Evelden yüzüme gülüp neyledin

(1) Millet - Ali Emiri, Manzum eserler : Mecmua No : 689

(2) " " " " 795

Dermânı yoğidi sende bu derdin
Gamzen ile bağrım delüp neyledin

Evvel bizden gayrı dostun yoğidi
Sitem hançeriyle kastın yoğidi
Kadîmî dostluğa gönlün yoğidi
Bizimle âşinâ olup neyledin

Cevrinle bağrımı ezmek isterdin
Gayrılarla gezüp tozmak isterdin
Âkıbet pazarı bozmak isterdin
Gönlünü uşşâkın alup neyledin

Der ki *Ömer* yandı gönlümüz yâre
Aşkın ateşinden oldum âvâre
Çünkü gönlün yoktu hey kaşı kare
Ya nice gönlüm alup neyledin (1)

— 6 —

Bana cevr-i bîşümârı neylersin
Tahammül etsin mi dersin ne dersin
Çektirüp feryâd ü zârı neylersin
Eflâke yetsin mi dersin neylersin

Tiğ-ı gamzen sînem deldi neylersin
Bakışın aklımı aldı neylersin
Figanım âleme doldu neylersin
Âlem işitsin mi dersin ne dersin

Dokunur hasûdun taşı neylersin
Artmakta bağrımın başı neylersin
Akıdup gözümün yaşı neylersin
Nâra yanmasın mı dersin ne dersin

(1) Millet - Ali Emiri, Manzum eserler Mecmua No : 795 ve bendeki bir mecmuadan.

Bendene bu nisbetleri neylersin
 Ya rakıbe izzetleri neylersin
 Bu çektiğim zahmetleri neylersin
 Zayolup gitsin mi dersin ne dersin

Der *Ömer* bu istiğnâyı neylersin
 Hışma gelüp ya atâyı neylersin
 Harâb edüp bu sarayı neylersin
 Yıkılsın gitsin mi dersin ne dersin (1)

— 7 —

Fasl-ı şitâ geçüp bahar erince
 Şükûfeler verir sana şan dağlar
 Dürlü dürlü seyrangehin görünce
 Karâr edebilmez dil ü can dağlar

Her kaçan derûnî eylesen nîdâ
 Bir âşık olunca dostundan cüdâ
 Her bir gûşelerin vermede sadâ
 Arar sende bulurlar cânan dağlar

Ateşin eridir komaz karını
 Elden mi aldırдын nazlı yârini
 Gözlerin ayağa döker varını
 Nedendir serinde bu duman dağlar

Âh ettikçe sine bendin döğërim
 Gözlerimden kanlı yaşlar dökerim
 Aylar günler geçer hasret çekerim
 Yolun ver geçeyim gel aman dağlar

Ömer'e bu dağlar durağ olmuştur
 Hemdemi âh işi ferağ olmuştur

[1] Millet — Ali Emiri, Manzum eserler. Mecmua No. 68 9

Sevgili yârinden ırağ olmuştur
Yaş değil gözleri belki kan dağlar (1)

— 8 —

Gönül eğlencesi ey tutu dillim
Ya benim kaşları hilâlim mi var
Sarhoş yürüyüşlü mestâne gözlüm
Ya benim lebleri zülâlim mi var
Varup hâkipâyeye yüzüm sürmeye
Selâm olsun bizden ol kaşı yaye
Âdem bazirgândır dosta hevaye
Cevâhir vermeden elemim mi var

Ne canın var el sözüne uyacak
Kasdeyleyüp canımıza kıyacak
Varup ol rakîbe karşı koyacak
Zaâffim sultanım mecâlim mi var

Der ki *Ömer* gamdır benim üstâdım
Sözün bilmezlere yoktur inadım
Güzel sever deyu çekilür adım
Ya benim bu babda vebâlim mi var (2)

— 9 —

Perişan gönlüme değme ey peri
Hazer et Hudâ'dan yerde neler var
Âteş-i aşkına düşelden beri
Gör bu sîne ile serde neler var

Aceb niçün cevre mâil olursun
Seni sevenlere cefâ kılursun
Senden gayri dilber yok mu bilürsün
Âşikâre değil sırda neler var

(1) Millet — Ali Emiri, Manzum eserler : Mecmua No. 689.

(2) Yahyaefendi K. ndeki divanın kenraında ve bendeki bir cönkte.

Be zâlim âlemde mislin bulunmaz
 Âşıklarda neler vardır bilinmez
 Görüp işitmekle menzil alınmaz
 Hizmet et üstâda pirde neler var

Kaşların benzer hilâle sevdiğim
 Çeker âşıkları âle sevdiğim
 Hor bakma hırkayla şale sevdiğim
 Kepenek altında erde neler var

Düşer mi şâmna hubların şâhı
 Rûz ü şeb hicrinle eylerim âhı
 Hüsni im'ânınla nazar it gâhî
 Seyreyle *Âşık Ömer*'de neler var (1)

— 10 —

Elem çeküp deli gönül gam yeme
 Bir gün ağlamanın gülmesi vardır
 Adûya intikam kalır mı deme
 Herkes ettiğini bulması vardır

Halk için ibâdet eder sâdıklar
 Mevlâsını bulur kalbi yanıklar
 Bîvefâ dilberi sever âşıklar
 Gâh ağladup gâhi gülmesi vardır

Bu bir eski sözdür söylenür ezel
 Dilber para ister dinlemez gazel
 Zengin âşıkı bulunca bir güzel
 Zügürdü ferdâya salması vardır

Bu âşıklık bir yoldürür derince
 Bülbül feryâd eder gülü görünce
 Bir dilberin kendi gönlü olunca
Tenhâca odaya gelmesi vardır

(1) Yahyaefendi kütüphanesindeki divandan.

Zikr edelim bugün cenâb-ı Hak'kın
 Hele adûların ölmesi yakın
 Ey *Ömer* dilbere meyletme sakın
 Heman bir yüzüne gülmesi vardır (1)

— 11 —

Yine bir haber geldi çeşm-i mestimden
 Bana rahmeylemiş gelse gerektir
 Çok zamandır cüdâ düştüm dostumdan
 Ağlayan dîdeler gülse gerektir

Bir zaman demezdim feleğe belî
 Kim alur elinden ruhleri âli
 Hasretinden iki çeşmimin seli
 Derd ile kan olmuş silse gerektir

Aşkın ile hasbîhâlin söylerim
 İnüp aşkın deryâsını boylarım
 Gamzesine sînem nişân eylerim
 Hışmile bağrımı delse gerektir

Dostumun hayâli gözümden gitmez
 Çoktur yârelerim unalmaz bitmez
 Korkarım eğlenüp va'deye yetmez
Ömer bu derd ile ölse gerektir (1)

— 12 —

Lâ'l-i nâbın yârin hokka feminden
 Almasam incinir alsam incinir
 Yıllarca ağlayup hicr ü gamından
 Gelmesem incinir gelsem incinir

(1) Yahya efendi K. Divan.

Buluşsam mahfice yolda giderken
 Selâm vermez ahde ikrâr ederken
 Görsem adûlarla işret ederken
 Gülmesem incinir gülsem incinir

Mahabbet her kesin sanma kâıdır
 Derûnunda göz güz olan nârıdır
 Yüzün görsem gözüm kanlar akıdır
 Silmesem incinir silsem incinir

Zeyn olsa sevdiğim giyse alların
 Varsam bahçesine dersem güllerin
 Mah yüzüne siyah zülfü tellerin
 Bölmesem incinir bölsem incinir

Ömer sabreyle bu râz-ı müşkilin
 Gelür râz-ı aşkın sorar müşkilin
 Nekadar sa'yettim bilmem müşkilin
 Bilmesem incinir bilsem incinir (1)

— 13 —

Şunda bir nazenin çıkmış meydana
 Salınup gezdiği yollar hû çeker
 Müştâkıdır senin niçe âşıklar
 Meclisindi şirin diller hû çeker

Gelindi âşkın alındı gamın
 Sürelim mecliste ehl-i irfânın
 Ejderler misâli siyah kâkülün
 Dökülmüş gerdanda teller hû çeker

Güzel başın için kıyma bu cana
 Lâyık değil düşmez bu melek sana
 Yine huruc etmiş yeşil baş suna
 Çalkanup yüzdüğü göller hû çeker

(1) Beşiktaş - Yahyaefendi K. Divan.

Âşık Ömer eder görmüşüm ezel
 Ömrümün bağında döküldü gazel
 Nice meftunların vardır ey güzel
 Benim gibi ednâ kullar hû çeker (1)

— 14 —

Kamu insan bir âhenge mâildir
 Kolay nedir mihnet nedir bilmezler
 Düşünmezler şu dünyânın sonunu
 Hayat nedir memat nedir bilmezler

Uyup cürmile şeytana isyanda
 Nefse nefse bir acâyib seyranda
 Kurdular meclisi dem ü devranda
 Dünyâ nedir ahret nedir bilmezler

Ömer der ehl-i irfan meclisi bunlar
 Derilmiş gelmişler merhabâ canlar
 Dür-i meknun söylesen de kim anlar
 Türkü nedir müfred nedir bilmezler (2)

— 15 —

Gele canım sana bir suâlim var
 Lûtuf eyle bana şundan haber ver
 Hak'kın mâ'nûr evi cennet cehennem
 Kiminçün yapıldı şundan haber ver

Şeytân-ı lâînin sözüne uyan
 Havvâ'dır cennette buğdayı yiyen
 Âdem'in eğninden hulleği soyan
 Cennetten çıktığı günü haber ver

(1) Bendeki bir mecmuadan .

(2) Millet — Ali Emiri, Manzum eserler : Meemua Mo: 742

Balığın mekânı su ile taştır
 Anın ötesini anlamak güçtür
 Hazret-i Âdem'in makamı kaçtır
 Yönü ne diyâra şundan haber ver

Yüz yirmi dört bin peygamber gelmeden
 Hak Muhammed habîbini bilmeden
 Din islâm kâfire kılıç çalmadan
 Dini kim zaptetti şundan haber ver

Âşık Ömer hasmı ile görüşür
 Tenin türab hem aslına karışur
 Ay nereden doğar nerden kavuşur
 Gün neden halk oldu şundan haber ver [1]

— 16 —

Şimdi almaz oldun benim selâmım
 Alırsın sevdiğim bir zaman olur
 Bana işlediğin işlere nâdim
 Olursun sevdiğim bir zaman olur

Olamam sevdiğim bir nefes sensiz
 Diyâr-ı gurbete giderim sensiz
 Cihan köşkünde kul yok mu diyen siz
 Kalursun sevdiğim bir zaman olur

Sözüm geçmez oldu ol bîamâna
 Büküldü kametim döndü kemana
 Böyle kalmaz elbet gelir imana
 Gelürsün sevdiğim bir zaman olur

Vücûdum şehrinde nâr-ı hasretin
 Arttı derûnumda derd-i firkaatin

[1] Millet — Ali Emiri, Manzum eserler, Mecmua No 742

Bu *Âşık Ömer*'in kadr ü kıymetin
Bilürsün sevdiğim bir zaman olur (1)

— 17 —

Sabahtan uğradım cânan bağına
Gördüm üftâdeler hâre çevrilür
Hiç kimseler bilmez hâlim yamandır
Her biri bir Mansur dâra çevrilür

Güzelim ettiğin yanına kalmaz
Geçer bu güzelliğin bâkî kalmaz
Zamâne dilberinde hakikat olmaz
Şimdiki güzeller vara çevrilür

Baykuşun kendisi virandan gitmez
Viran olan yerede bülbüller ötmez
Ömer sevdiğinden bir gün âh etmez
Geçer bu günler güz yaza çevrilür (2)

— 18 —

Cümlenin ma'bûdu yaradan Hudâ
Fermânı var fermânından içeru
Aradım derdime bulmadım derman
Dermânı var dermânından içeru

Çâr köşe muhaldir dört köşe birdir
Münezzeh Mevlâ'dır keremi bindir

(1) Millet — Ali Emiri, Manzum eserler, mecmua No 742

(2) Mâtbu dîvandan

Yedi kat zemindir yedi kat göktür
Âsüman var âsümandan içeru

Ben virdimi hatm eyledim Kur'â'na
Bihamdillâh sığınmışım Sübhân'a
Niçe Süleymanlar geldi cihâna
Süleyman var Süleyman'dan içeru

Âşık Ömer der ki sözün erbâbı
Anın için Hak'ka eyler serayı «?»
Sekizdir cenneti yedidir tamu
Tamusu var tamusundan içeru (1)

III — Semaî : Âşık Ömer'in yazma divanlarında hece vezniyle pekaz semaî vardır. Metin kısmındaki semaîlerin ekserisini koşma bahsinde zikrettiğim mecmualardan aldım. Diğer yazmalarda bulduklarımı da aşağıya yazıyorum :

— 1 —

Erişsin kaddi dildârın
Bülend olsun da seyr eyle
Cemâli Yûsuf'e yârın
Menend olsun da seyr eyle

Dahi müddet gerek üç yıl
Bile kadrin ola âkıl
Hele meydâna gelsün dil
Pesend olsun da seyr eyle

Dahi ol zülfü nevreste
Uzatsun deste ber deste
Ki her birine bir haste
Fikend olsun da seyr eyle

(1) Millet — Ali Emiri kütüphanesi : Manzum eserler, Mecmua No, 742

O çifte benleri fülful
 Dişi dürdür lebleri mül
 Dolansun boynuna kâkül
 Kemend olsun da seyr eyle

Ömer bilmez dahi hâlin
 Tıfıldır çeşm-i kattâlin
 Ne kanlar içer o zâlim
 Levend olsun da seyr eyle (1)

— 2 —

Behey elâ gözlü dilber
 Hâlimden haberin var mı
 Seni benden ayırdılar
 Zlumdan haberin var mı

Bu gün dersin yarın dersin
 Ağyârına yârim dersin
 Ayrılığı zulum dersin
 Ölümünden haberin var mı

Paşam gözlerin süzölmüş
 Lebinden şeker ezilmiş
 İbrişim kuşak çözülmüş
 Belinden haberin var mı

Ömer eder hep gülmüşler
 Âşıkların yanılmışlar
 Bahçede gülün dermişler
 Bağından haberin var mı (2)

(1) Bay M. Şakir'in toplamalarından. Adsız Mecmua No : 17

(2) Matbu divan

— 3 —

Bahar oldu düştük dile
Sen de figan eyle bülbül
Hâr elinden gonce güle
Şikâyetin söyle bülbül

Kar kalmadı yüce dağda
Fursatı fevt itme çağda
Seyranda bahçede bağda
Gönlümüzü egle bülbül

Nazlı dilber benden kaçar
Adûlara göğsün açar
Günümüz zâr ile geçer
Hep âşıklar böyle bülbül

Gönül ayrılmaz yârinden
Zevkı var aşkın elinden
Ömer bilür kuş dilinden
Her ne dersen söyle bülbül (1)

— 4 —

Yine bâd-i sabâ esti
Ağam çıktı otağından
Âşıkına bâde sundu
Lebi sükker dudağından

Salındı bahçeye girdi
Çiçekler titredi durdu
Mor menevşe boynun eğdi
Gül kızardı hicâbından

(1) Millet - Ali Emiri, Manzum eserler, Mecmua No: 844

Uyma rakibin ardına
Zarar edersin kendine
Bak şu zâlimin fendine
Emer yârim dudağından

Bahçelerde biten güldür
Dalında öten bülbüldür
Ömer bir ednâ kulundur
Bağışla geç günahından (1)

— 5 —

Çün garib garib ötersin
Yahşi söyler dilin bülbül
Âşıklara derd katarsın
Açıldıkça dilin bülbül

Seher vaktında cûş eyler
Âşıkın gönlün hoş eyler
Bâde-i aşkı nûş eyler
Şakıdıkça dilin bülbül

Dolu sunar sana sâki
Yüreğinde aşkın oku
Gel bizim bağlarda şakı
Uğradıkça yolun bülbül

Seher vaktinde coştukça
Hak dehânmı açtıkça
Bahar eyyâmı geçtikçe
Perişandır hâlin bülbül

Yüzün sürünce yerlere
Hizmet eyledin pirlere

(1) Milleti - Ali Emiri, Manzum eserler, Mecmua No: 834 ve bendeki bir cönkte.

Der ki *Ömer* bu yerlere
Garib düştüm bilin bülbül (1)

— 6 —

Sözümden incinen dilber
Küsme gel tevbeler olsun
Ne dedim nemden incindin
Küsme gel tevbeler olsun

Açma bu sîneme yâre
Kul hatâsız olmaz hele
Efendim günde yüz kere
Küsme gel tevbeler olsun

Bu güzellik bâkî kalmaz
Cefâ eden murâd almaz
Küsü tutan eyi olmaz
Küsme gel tevbeler olsun

Ömer eder nedir hâlim
Hatâ mı söylüyor dilim
Sarılalım gonce gülüm
Küsme gel tevbeler olsun (2)

— 7 —

Bize nisbet mi sultânım
Adûlarla salınırsın
Melek nesli misin cânım
Yeşil câme bürünürsün (3)

(1) Matbu divandan.

(2) Bendeki bir mecmuadan.

(3) Melek simâ mısın dilber

Her sözüme alınırsın : Adsız No. 17

Benim yârim melek nesli
 Nedir bu ceylânın aslı
 Cemâlin âfitâb misli
 Gâh doğar gâh dolanırsın

Hañçer gevheri belinde
 Kelâm cevheri dilinde
 Destimâlimiz elinde
 Nazlı nazlı salnırsın

Âşıklar bâdesin içer
 Güzeller âşıkın seçer
 Bu güzellik gelir geçer
 Elde görür yerinirsin (1)

Ömer'im geçti serinden
 Vefâ gelmez dilberinden
 Bu güzellik defterinden
 Bir gün olur silinirsin (2)

— 8 —

Dost ile seyrâna varsam
 Uzak yollarda âlem var
 Bülbül olsam feryâd etsem
 Gonce güllerde âlem var

Âşıktır yanup yakılan
 Aşkın râhına katılan
 Ol meh cemâle dökülen
 Çifte benlerde âlem var

Âşık derviş aş varalım
 Yârin cemâlin görelim

(1) Bu bend Adsız mecmuada yoktur.

(2) Millet — Ali Emiri, Manzum eserler, mecmua No. 742 ve Adsız mecmua No. 17

Ölmeden bir dem sürelim
Uzak yollarda âlem var

Âşık Ömer yorulmağa
Sular gibi durulmağa
Hoş tekellüm söylemeğe
Tutu dillerde âlem var (1)

— 9 —

Garib bülbül kılır zârı
Varup gülşâne yaslanmış
Temâşâ eyledim hârı
Gül-i handâne yaslanmış

Bu gün ben yârimi gördüm
Tazelendi eski derdim
Ol siyah kâkülün gördüm
Mâh-i tâbâne yaslanmış

Bir nazar kıldım ol şâha
Saçı sünbül yüzü mâha
Gönül Yûsuf gibi şâha
Düşüp zindâne yaslanmış

Ömer derde düşüp ağlar
Anı kâmil olan anlar
Katar katar siyah benler
Gümüş gerdâne yaslanmış (2)

IV — Tekerleme : Birincisi Millet — Ali Emiri kütübhanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No: 689), ikincisi

(1) Bu semaî Yahyaefendi kütübhanesindeki divanın kenarına sonradan yazılmıştır.

(2) XVII nci asırda yazılmış bendeki bir mecmuadan .

matbu divanda olmak üzere şairin«Tekerleme»başlıklı şu manzumelerine tesadüf ediyoruz :

— 1 —

Haydar'ın yolunda çektim çok taab
Ali'ye arzihâl etsem mi aceb
Ömer ebced okur bir tıfl-ı mekteb
Osman'ım hâfız ı Kur'an'a benzer

Var mıdır kati bir âşık-ı sâdık
Ola Hamza şâhı sevmeğe lâyık
Doyamaz Kasım'ın çeşmine âşık
Rüstem ü Bedi'üzzaman'a benzer

Şerif'in akrânın kande görürem
Şeyhimi görmesem bir an ölürem
Muhammed yolunda kurbân oluram
Kadr-i âşık bilür bir câna benzer

Muharrem'in dişi dürr ü gevherdir
Sefer'in lebleri şehd ü şekerdir
Receb'in benleri seyyârelerdir
Hüsn-i hulkı mâh-ı şa'bân'a benzer

Kurtulur mu anın düşen destine
Cefâya çekdirüp götürür yine
Bayram'ı gösterüp şâd eder yine
Mürvet issi yok Ramazan'a benzer

Kemal'in hubluğu bulmuş kemâli
Cemal'i sevenin nic-olur hâli
Kanber'in kâkülü ejder misâli
Tokaları anber feşâna benzer

Bâli söyleşdikçe lebi bal olur
 Seyyid'i sevenin kaddi dal olur
 Mey içse Veli'nin alı al olur
 Dide-i mahmûru mestâna benzer

Bâkî'nin dillerde vasfı olunmaz
 Feyzi bir cevherdir kadri bilinmez
 Abdi'nin âlemde misli bulunmaz
 Abbas'ım hurile akrâna benzer

Abdullah'ım olmuş hüsnüne mağrur
 Abdi'nin lebleri şîre-i engûr
 Ahmed'in gerdâni misâl-i billûr
 Selman'ın ebrusu kemana benzer

Behram'ın söylenür dillerde vasfı
 Davud'un melek yâ huridir aslı
 Süleyman şâhımın merhem-i vâşlı
 Derûnum derdine dermâna benzer

Birinin çekilmez kahrı doğrusu
 Yürekler sancısı başlar ağrısı
 Her biri bir mâhir gönül uğrusu
 Bir fitne-i âhır zamâna benzer

Hüsnüne âşık şems kamer bunların
 Anlar da vâşını umar bunların
 Kangısından geçsin Ömer bunların
 Her biri bir rûh-i revâna benzer

— 2 —

Dinle bu esrârı bir hikmetullah
 Takdîr-i Hudâ ne güzel uymuş

Kurrâya kırâat Mü'mine tâat
 Sultana ferman kula itâat
 Kadılara hüküm Şâha adâlet
 Müftiye fetvâ ne güzel uymuş

Sanma kim bu yolda bîhûde gezdim
 Ehl.i tasavvufta hakikat sezdim
 Aşkın kitâbını okuyup yazdım
 Te'vile sin lâm ne güzel uymuş

Hünkârım bizde cürm ü seyyiât
 Hiç hesâba gelmez yazılan berât
 Müezzin çağırır ekimüssalât
 Cemâata imam ne güzel uymuş

Dervişlere imâret kâtibe elkab
 Müneccime usturlab şeyhe de kitab
 Cemâate imam İmama mihrab
 Minbere hutbe ne güzel uymuş

Çuhacıya arşın bakkala mîzan
 Ârife şiir cahile ozan
 Cum'aya cumhur beş vakit ezan
 Mü'mine salât ne güzel uymuş

Kuşçuya kafes mestçiye kalıb
 Dilbere güzel âşıkâ tâlib
 Mollaya ferman çarşıya nâib
 Muhzıra falaka ne güzel uymuş

Yaycılara boynuz okçuya yelek
 Arayıcıya kalbur uncuya elek
 Deryâya kalyon sulara kelek
 Hekimlere hokka ne güzel uymuş

Yiğide dilrübâ kocaya karı
 Mecnûn'a Leylâ Mansûr'a dârı
 Tûtiye kafes bülbüle zârı
 Gülistâna havrâ ne güzel uymuş

Çiftçiye öküz beğlere katır
 Külhana tomruk hamama natır
 Hırsıza cellâd cellâda satır
 Çengiye çegane ne güzel uymuş

Oldur cihânın bil ki sultânı
 Resûl-i ekrem'dir şefâat kânı
 Ümmeti olanlar zikr eder anı
 İzzetle ikram ne güzel uymuş

Câhillere zâhir olan ihsandır
 Bu remzi fehm eden çeşm-i bînâdır
 Hazret-i Mûsâ'ya lûtf-i Hudâ'dır
 Tûr'a bin bir kelâm ne güzel uymuş

Hacı Bektaş derler serdârımız
 Hudâ'dır 'destigîr-i her kârımız
 Adâlet tahtında ol hunkârımız
 Bu saltanat bu nam ne güzel uymuş

Şerîat ilmine vâkîf ol ey can
 Hakikat ma'rifet dercola heman
 Târîkate budur belki armağan
 Dört kapuda selâm ne güzel uymuş

Dilersen tutmaya mir'ât-ı dil jeng
 Pâk eyle kalbini ey merd-i çeleng
 Dervişlerin miyânında pâleheng
 Arkasında ihram ne güzel uymuş

Her kese bir ni'met vermiştir Hudâ
 Böyle nakş olmuştur aslında hâlâ
 Lûtf u kereminden Nahn ü kasemnâ
 Kullarına in'am ne güzel uymuş

Nûr ile doldu dü âlem şafaktan
 Gel mektebe ders al bu sebaktan
 Cümlemin kalbine eltâf-ı Hak'tan
 Bahş olan in'am ne güzel uymuş

Münkir olanlar nâra yanarmış hep
 Mü'minler cennette kalur bîteab
 Bize ihsân etti ol Bârî Çalab
 Kevserle dolu câm ne güzel uymuş

Yeniçeriye post sipaâhiye bayrak
 Hünkârı bekler iki kat solak
 Musâliha mektub menzile ulak
 Önünde rehnümâ ne güzel uymuş

Zarife beste sohbeti tanbur
 Zügürde kasâvet zengine huzur
 Balabana nefir kanûna santur
 Nekkâreye zurna ne güzel uymuş

Gemiye yelken reise eyyam
 Payzene kürek ne güzel uymuş

Tiryâkiye afyon beğlere câm
 Tatara boza Gürcüye ikdam
 Mücellide sofrâ hallaca tokmak
 Debbağlara mazo aşçıya somak
 Selâmete karagol kal'eye yamak
 Bekleye dâimâ ne güzel uymuş

Yolcuya azîmet sâlike hem pîr
 Ma'nâya tefekkür rû'yâya ta'bîr
 Her birin etmek yerine bir bir
 Mustafâ'ya icrâ ne güzel uymuş

Ali Emiri kütübhanesindeki mecmuada (No : 689) şairin bir tekerlemesine daha tesadüf ediyoruz. Fakat bu şiir, neşredilemeyecek kadar çirkindir.

V — Gazel : Neşrettiğim şiirler arasından (97) gazel vardır. Muhtelif mecmualarda ve yazma divanlarda daha bir takım gazellere raslıyoruz. Bunların hepsini almakta bir fayda görmedim.

VI — Murabba : Kitabımızda (348) murabba vardır. Şairin bu şekildeki manzumelerini tamamen yazmış olsak bunun iki misline çıkar. Biz burada az çok onun şahsiyetini aydınlatan parçaları dercetmiş bulunuyoruz.

VII — Muhammes : Şair'in (24) muhammesini aldık. Yazma divanlarla mecmualarda bazı muhammesleri daha vardır.

VIII — Tahmis : Âşık Ömer'in bir tahmisini görebildik ve bunu kitabımıza aynen aldık/(No. 618).

IX — Müseddes : Kitabımızda 13 müseddes görülmektedir. Bazı müseddeslerin daha bulunduğunu da biliyoruz.

Müstezad : Yahyaefendi kütübhanesindeki Âşık Ömer divanının kenarlarına sonradan yazılan manzumeler arasında «13» müstezada tesadüf ediyoruz. Bunlardan seçtiğim 6 şiiri buraya naklediyorum :

— 1 —

Bir şâha kul oldum yine âzâde gezerken
 Uğrattım aceb kendimi dünyâda gezerken

Yüz tuttu cefâya
 Bin dürlü belâya

El çekmiş iken neyler idim ben yine ey yâr
 Bendoldu gönül seyr ü temâşâda gezerken
 Gül gibi açup gör ki benim yârelerim çok
 Döndürdü firâk âteşi sahrâda gezerken
 Uçmuş idi dil mürgu hümâ gibi hevâde
 Cevlân ederek fahr ile bâlâda gezerken
 Âşık Ömer'i âteş-i aşk eyledi ihrak
 İzhâr edemez sırrını ihfâda gezerken

Hub sevmeği tekrar
 Bir kaşları yâya
 Bir çâre meded yok
 Bu bağırimi nâya
 Per kıldı küşâde
 Düştü yine pâya
 Gel hâline bir bak
 Değme zurafâya

— 2 —

İsterse nola cânımı cânân uğur olsun
 Bir cân değil yoluna bin cân uğur olsun
 Gül gibi demidir o peri gülsün açilsun
 Yak gönlümüzü hicr ile bir an senin olsun
 Hoş hâtırımız sîneme yar bin zahım açsa
 Bulunmaz ise derdime derman uğur olsun
 Gülmezse cihân içre eğer yâr eleminden
 Kan ağlar ise dîde-i giryân uğur olsun
 Dildâre eğer âşık isen çünkü Ömer sen
 Pervâne sıfat şem'ine düş yan uğur olsun

Uşşâka bu lâyıık
 Ol âşık-ı sâdık
 Gülşende yapılısun
 Akrâna bu fâik
 Hem kanımı saçsa
 Bulunsa da hâzık
 Firkatle gaminden
 Sanma beni fâsik
 Minnet mi olursun
 Rahmeyleye Hâlik

— 3 —

Lâyık mı benim sen alasin âh ü figanım
 Öldürme beni sıçramasun üstüne kanım
 Aşkınla nola kilsam elif kametimi dâl
 Âlemde senin ile durur şöhret ü şânım
 Katlime atarsa eğer ol gamzelerin tîr
 Râhında fedâ eylemişim baş ile cânım
 Reşk itmeye mi ruhlerinin bağına hiç gül
 Sen goncasın ey gülşen-i nâz içre fidânım
 Âlemde sana ger varıcak geçinür âşık
 Sakın Ömer'i gayre kıyâs etme a cânım

Ey şûh i cihânım
 Ey tâze civânım
 Oldum sana meftun
 Hak didi dehânım
 Kılâm ana tedbîr
 Ey kaşı kemânım
 Âlem sana bülbül
 Hâk etme mekânım
 Yok lûtfuna lâyıık
 Ey rûh-i revânım

— 4 —

Ey şâh-ı cihan şevket ü devlet senin olsun	Lezzet benim olsun
Âlemdeki hep âlem-i işret senin olsun	Mihnet benim olsun
Hicrinle gönül terk-i diyâr eyledi nâçâr	Ey şûh-i sitemkâr
Şimdengeru şol râh-ı selâmet senin olsun	Gurbet benim olsun
Kıldımsa gönül başın için dehre temennâ	Bu gam ile kat'â
Bu bendeni şâd etmeğe himmet senin olsun	Minnet benim olsun
Ey kamet-i tûbâ dahi gel fasl-ı baharda	Feryâd-ı hezarda
Bu bezm-i gülistandaki sohbet senin olsun	Firkat benim olsun
A'dâlara bin kerre vefâ eyledin ey yâr	Lûtfun ile her bâr
Bir kez demedin <i>Ömer'e</i> vuslat senin olsun	Mürvet benim olsun

— 5 —

Ey serv-i sehî sen geleli nâz ile bâğa	Ser çekmedi ar'ar
Çok âli nesebler özünü saldı ayağa	Kul oldu sanevber
Yek hâlin için zülfüne âlem dolaşıptur	Ancak beni sanma
Bir dâne için gör niçe kuş düştü duzağa	Dâm oldu müsehhar
Bir bûse recâ eyledim ol lâ'l-i lebinden	Sarhoş mıdı bilmem
Gamzen beni öldürmeğe yapıştı bıçağa	Çekti bana hançer
Sünbül özünü zülfüne benzetti nigârın	Bildi ki hatâdır
Dağlarda biter yüzü kara başı aşığa	Kaygulu mükedder
Hem sen perinin menzili virâne gerektir	Yâ çeşmeler üstü
Gönlüm teki virâne gözüm gibi yalağa	Gel hey peri peyker
Ey nûr-i tecellî güneşi perde yüzünden	Bir gice götürsen
Pervâne teki yana idim şem'-i çerağa	Göklerde çü ahter
Zülfün tarafından bana sevdâ yeli esti	Anber midi bilmem
Yâ kangı gülün kohusudur doldu dimağa	Cân oldu muattar
Ey rûz-i kıyâmet gününe münkir olanlar	Dilber gider oldu
İşitme misin sûrunu çalındı kulağa	Oldu bana mahşer
Dünyâda eğer <i>Âşık Ömer</i> ağlaya gitse	Zülfün hevesile
Rahmet yağışı türbesinin üstüne yağa	Kabri ola enver

Cânâ yüzüne zülf-i semensâ sürünür nûr	Hey bûy-i semensâ
Ay aydını gûyâ şeb-i yeldâ görünür nûr	Ey gurra-i garrâ
Zulmet çöker üstüne görüp âb-ı hayâtın	Çok giryeler eyler
Bezmindeki şol sâgara mînâ sürünür nûr	Her câm-ı musaffâ
Öygündü deyu leblerine var ise yâkut	Reşk itti sadefler
Dür dişlerine lü'lü-yi lâlâ sürünür nûr	Her gevher-i yektâ
İki yakası anın için bir yere gelmez	Sad çâk olacaktır
Pirâheni ol sim tene tenhâ sürünür nûr	Ammâ tek ü tenhâ
Âşık olan elbette sürünmekten usanmaz	Mihnetten üşenmez
Gel gör nice demlerdir Ömer ha sürünür nûr	Pür vâlih ü şeydâ

XI Muamma : — XVII nci asra aid bendeki bir cönkle Millet — Ali Emiri kütüphanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No : 875) Âşık Ömer'in «Cenin» hakkında yazdığı şu muamma kayıtlıdır :

Ol ne âfettir vücûdu hâliyâ ihfâdedir
 Menzili esfelde ammâ meskeni bâlâdedir
 Âriyyetten âr eder kesrette vahdet eylemiş
 Gövdesi serpâ bürehne sîreti zibâdedir
 Söylemekten dinlemekten söyledüp dinlemeden
 Ağlamaktan gülmeden âyîne gibi sâdedir
 Ne gice ne gündüz olur ana ne ay ne güneş
 Bu ne dağda bağda ne sahrâda ne deryâdedir
 İsmi vardır cismi yoktur cismi vardır ismi yok
 Yemez içmez uyumaz uyanmadan âzâdedir
 Erdürür avret değil avretdürür hem er değil
 Bir sıfat olmaz muayyen Allemelesmâ'dedir
 Ey Ömer her kim bilürse bu muammâ sırrını
 Başına teller sokunsun gussadan âzâdedir

Şairin yazma divanlarında da bazı lûgaz ve muammaları vardır.

Millet — Ali Emiri kütübhanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No : 844) da şöyle bir şiire tesadüf ediyoruz :

Şehâ gördüm cemâlimden senin dört nesneyi iyan
 Biri iddir biri gündür biri zühre biri Rıdvan
 Bu dört nesneye benzettim senin âlî cemâlini
 Biri güldür biri sünbül biri nerkis biri reyhan
 Bu dört nesne sana Hak'tan atâdır ey gözüm nûru
 Biri sensin biri hulkun biri lûtf u biri ihsan
 Sana yavuz sananlara bu dört nesne azîm olsun
 Biri Tevrat biri İncil biri Zebur biri Fûrkan
 Bu *Ömer* bendene şâhım bu dört nesneyi esirge
 Biri hasret biri firkat biri gurbet biri hicran

Salâhi'nin şerhettiği manzumeler de birer muammadır. *Bursalı Tahir*, [Osmanlı müellifleri Cilt : 1] bu şiirlerden birinin şerhini zikrediyor. Halbuki İstanbul vilâyeti mektupçusu *Bay Osman Ergin*'deki bir cild içinde iki şiirin şerhi yazılıdır. Kendilerinden aldığımız müsaade ile kitabımıza zeyil olarak bunları da aynen neşrettik.

XII — **Hicviye** : Âşık *Ömer*'in yazma divanlarında bazı hicviyeler vardır. Fakat bunlar *Nef'î'nin Sihâmı kaza*'daki şiirlerinden daha bayağı ve daha bîedebanedir.

Aynı mahiyette bazı manzumelere mecmualarda da rastlıyoruz.

Köprülü — Hafız Ahmed Paşa kütübhanesindeki bir mecmuada (No : 357) Âşır *Ömer* namına şöyle bir manzume mukayyedir.

Geh duhân içmek için şevkile çakmak çakarız
 Köhne destârımızı kav yerine biz yakarız
 Gayrılar etmede mehpârelerin zevkını biz
 Acemi har gibi derd ile uzaktan bakarız

Bize zulmeylemesin ol kenez-i kündâde
 Hasırın sokunuzun başımıza bakarız «?»
 Bir karâr üzre bulunmaz hele kâfir dilin
 Köhne kâriz gibi gâhi izine akarız
 Rağbet etmek ne belâ nerh-i *Ali Paşa*'ya
 Eşek olsun köpek olsun ne bulursak sokarız
 Anda da gayri civânân olur eğlence bize
 Gâhi bir yol yanlup mescide gerçi saporız

Bu şiirin daha sonraki devirlere aid olduğunu sanıyorum.

Hece vezniyle yazılanlar müstesna, bütün bu şiirler, Divan edebiyatı tasnifine göre sıralanmıştır. Halk şairlerinin «Divan, Semaî, Kalenderî, Satranç» gibi vezin bakımından yaptıkları tasnifi de fihristte gösterdim.

Âşık Ömer namına mecmualarda yazılı olan şiirlerin yalnız bizim şairimize aid olduğunu kat'î olarak söylemek kabil değildir.

Âşık Ömer mahlâsile şiirler yazar diğer bazı şairlerin olduğu da muhakkaktır.

Çankırlı Bay Talat, Çankırı'nın *Yüklü* köyünde yetişen *Âşık Ömer* adlı bir şairden bahsediyorlar (1). Ben de *Kırşehir*'de *Âşık Ömer* adlı bir şairin yaşadığını Kırşehirlilerden işittim. Bundan 60 — 70 yıl önce *Tsayla Yenişehir* inde *Âşık Ömer* adlı bir sazşairinin yetiştiğini ise 74 yaşındaki *Bayan Sadiye* söyledi ve hatırında kalan şu beyti okudu :

Âşık Ömer ah edince Hızır İlyas irişür
 Buna bayram günü derler kan edenler barışur

Halbuki bu manzume gene bizim Âşık Ömer namına kayıtlıdır ve son bendi şöyledir (Ali Emiri No : 742) :

Der ki Ömer hû deyince evliyâlar irişür
 Gözüm yaşı sel sel olup deryâlara karışur
 İd-i şerif günlerinde kan edenler barışur
 Kalbine ilham bırak yâ Rabbi yârim söylesin

(1) Çankırı şairleri Cilt : 1

Bay İhsan Mahvi Balkır'ın babasından naklen verdiği malûmata göre bundan 50—60 yıl önce *İstaubnl Aksaray*'ında da *Şair Ömer* adında bir âşık yetişmiştir. Hayalî *Kâtip Salih*'in çıraklarından olan bu adam bilhassa Karagöz oynatmakla şöhret kazanmıştır.

Merhum *Abdullah Cevdet*'le mekteb direktörlerinden *Bay Halid Ziya*, *Âşık Ömer* neslinden olduklarını söylemişlerdi. Demek oluyor ki *Arabgir* ve *Erzincan*'da da *Âşık Ömer* adlı birer şair yaşamıştır.

Eski mecmualarda *Derviş Ömer*, *Ömer Abdal*, *Baba Ömer*, *Hafız Ömer* veya sadece *Ömer* gibi muhtelif mahlâslı şiirlere tesadüf ediyoruz. Bunların da başka başka şairlere aid olduğunu söyleyebiliriz.

Millet — Ali Emiri kütüphanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No : 849) şu iki şiir görülmektedir :

Soyunuben şunda abdal olduğum
Aşk elinden midir bilmem nedendir
Gördüğüm güzele gönül verdiğim
Aşk elinden midir bilmem nedendir

Bu yalan dünyâda murad alınmaz
Akar gözlerimin yaşı silinmez
Divâne gönlümü eğler bulunmaz
Aşk elinden midir bilmem nedendir

Lâmekân olmuşum yoktur durağım
Cünden güne arttı derdim firakım
Tutuştı od oldu yandı yüreğim
Aşk elinden midir bilmem nedendir

Ömer Abdal eder kaldım Yemen'de
Niçe yüz bin kere ağlarım günde
Eğlenemediğim Mısır'da Şam'da
Aşk elinden midir bilmem nedendir

Ayrılık günleri geldi yetiştii
 Ağla hey gözlerim gülmezem gayri
 Yandı ciğerciğim yandı tutuştu
 Ağla hey gözlerim gülmezem gayri

Zahmım yenilendi yaprağım düştü
 Ömür tamâm oldu va'de yetiştii
 Yüklendi yüküm de kervanım göştü
 Ağla hey gözlerim gülmezem gayri

Tâlibler içinde ehl-i dil idim
 Baharda açılmış tâze gül idim
 Gülistan içinde hoş bülbül idim
 Ağla hey gözlerim gülmezem gayri

Derviş Ömer eder ne aceb haldir
 İlâhî sırrını sen bana bildir
 Benim gideceğim bir irak yoldur
 Ağla hey gözlerim gülmezem gayri
 Gittim bu yurdlara konmazam gayri

Aynı kütüphanedeki diğer bir mecmuada (Manzum eserler No: 795) *Baba Ömer* namında bir şairin şu manzumesi kayıtlıdır:

Kûh-i Kafa irişince İskender
 Bunca tılısımı bozan kim idi
 Süleyman torbasın açuptur bir er
 Yele seyrân edüp gezen kim idi

Ne sebebden verdi Eyyub'a kurdu
 Âkıl isen dâim Hak'ka şükrü di
 Âdem toprak iken Şeytan tükürdü
 Tükrüğünden kalıb düzen kim idi

Hak söz değil ise dilim keseyim
 Câhilin üstüne da'vâ isteyim

Kerbelâ'da şehîd olan Hüseyin
Ya Hasan'a ağı ezen kim idi

Çalış almak için duâsın pîrin
Tâ haşır olunca nûr olâ yerin
Eceli irişüp *Baba Ömer*'in
Anın mezarını kazan kim idi

Maksûdum Hak kadı peygamber nâib
Nihandır görünmez erenler gaib
Hak emriyle yedi yüz yıl yaşayıb
Yılda bir şehiri düzen kim idi

Bunlardan başka *Hafız Ömer* mahlsâyle şiirler yazan bir sazşairine daha rastlıyoruz. Millet - Ali Emiri kütüphanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No: 849),

Ey efendim âlem mahlûk olalı
İnsanı ağladır güldürür akçe

Beytiyle başlayan bir manzumesi görülmektedir.

Âşık Ömer «Ömer» mahlâsiyle şiirler yazmış olmakla beraber Ömer adlı diğer bir şairin ve belki bir kaç şairin bulunduğunu da sanıyorum. *Ömer Vechî* ismini taşıyan manzume, yukarıda da söylediğimiz gibi ihtimal diğer bir sazşairinindir. Bu şiiri de kaydediyorum :

Hak bilür derûnî âşıkım âşık
Râh-ı hakîkate girelden beri
Olan benim sana âşık-ı sâdik
Sıdk ile murâda erelden beri

Yâr hayâle gelse çımlar güşum
Serden zâil olur bu akl u hüşum
Şeydâ bülbül gibi artmakta cüşum
Gonca güllerini derelden beri

İki didelerim giryan gezerim
Sular gibi hâke yeksan gezerim
Mecnun misâl oldum üryan gezerim
Ol saçı Leylâyı görelden beri

El için getürme diline giybet
İblistir âdeme eden adâvet
Kendini hasedden sakın begayet
Hudâ dergâhından sürelden beri

Mahlâsım *Vechî*'dir *Ömer*'dir adım
Kalur sanma dâim feleğe dâdım
Akıldan fikirden candan usandım
Bir cenâna gönül verelden beri

Bendeki bir mecmuada da *Ömer* namına şöyle bir manzume mukayyedir. Ve bu manzume *Âşık Ömer* serlevhalı şiirlerden farkolunmak için sadece *Ömer* başlığıyla yazılmıştır :

Gam yükleri ile yükümüz tuttuk
Hicran katarının kervanınız biz
Feleğin ağusun aşında bulduk
Mihnet tekkesinin mihmanınız biz

Hakikat yolunu tutmuş gideriz
Kemlik edenlere iylik ederiz
Hazret-i Hudâ'nın emrin tutarız
Râh-ı hakikatin rehvanınız biz

Ey *Ömer* aşk ile irfan yoluyuz
Selvi tubâların selvi dahıyız
Bizi sevenlerin biz de kuluyuz
Sevmeyenin şâhı hâkanınız biz

***Prof. Bay Fuad Köprülü* ise *Ömer Âşık* adlı diğer bir şairden bahsediyorlar [*Köprülüzade Mehmed Fuad : Gevheri S. 5*].**

Bazı mecmualarda Ömer Âşık serlevhalı bir takım şiirlere ben de tesadüf ettim. Fakat Âşık Ömer'in vezin veya kafiye hatırı için nadiren bu mahlâsı da kullandığını görüyoruz.

İşte bu noktalardandır ki mecmualarda gördüğümüz şiirlerin mutlaka meşhur Âşık Ömer'e aid olduğunu kestirebilmek imkânsızdır.

Bizim şairimize aid olduğunu kısmen kat'i olarak söyleyebileceğimiz şiirler, «Konya müzesi» ile «Beşiktaş-Yahya efendi kütübhanesi» ndeki iki yazma divanda kayıtlı olanlardır. Bununla beraber *Kayıkçı Mustafa, Kâtibi ve Gevherî* gibi şairlerin bazı eserleriyle Âşık Ömer'in divanında bulunan şiirleri bile bazan birbirine karışmıştır.

Millet — Ali Emiri kütübhanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No; 715) Mustafa namına kayıtlı olan bir şiir, Âşık Ömer divanlarında da aynıyle mevcuttur (No : 592).

Şairin 638 numaralı manzumesi ile Mustafa'nın «Ağ üzre» kafiyeleli manzumesi de hemen hemen aynı gibidir.

Âşık Ömer'in bir manzumesi (Kısım : 1 Sahife : 31) Kâtibi'nin,

Delî gönül melûl olup gam yeme
Ağlamannın elbet gülmesi vardır
Adûya intikam kalır mı böyle
Her kes ettiğini bulması vardır

bendiyle başlayan bir koşmasının [Sadeddin Nüzhet : Kâtibi No : 38] hemen aynıdır.

Bay Namdar Rahmi Bursa kütübhanelerinden birinde bulduğu XVII nci asra aid kıymetli bir mecmuada Kâtibi'nin yüzden fazla manzumesini tesbit etmiştir. İhtimal bunlar arasında da bu kabil bazı şiirler vardır.

Millet Ali Emiri kütübhanesindeki bir mecmua (Manzum

eserler No: 742) ile Adsız mecmuada (No: 17) ve bendeki bir cönkte Âşık Ömer namına mukayyed olan,

Bize nisbet mi sultânım
Adûlarla salınırsın

matla'lı şiir, *Bay Fuad Köprülü'nün* «Gevheri» adlı eserinde (No : 132) Gevheri namına kayıtlı olduğu gibi Millet — Ali Emiri kütüphanesindeki bir mecmuada da (Manzum eserler No : 795) «Eviç şarkı» olarak Gevheri'ye isnad edilmiştir.

Birbirleriyle muasır olan bu iki şairin diğer bir takım şiirleri de bir kısım mecmualarda bazan Gevheri, bazan Âşık Ömer namına yazılmıştır.

Gevheri'nin,

Bir kaşı hilâle meyletti gönül
Bedir olmuş amma gene bir hoşça

Mahabbet arzettin gül yüzlü dosta
Lûtf edüp selâmım alır mı bilmem

Çünkü güzel gönlüm alıp gidersen
Hoşça tut yanında mihmânın olsun

Çıkar mı hatırdan nakş-i hayalin
Hüsnün gören gayrı dünyâyı neyler

Elâ gölü nazlı dilber
Seni kandan sakınıram

Bülbülüm medhin okurum rûzü şeb dâl üstüne

Beyitleriyle başlayan manzumeleri [Fuad Köprülü: Gevheri No. 2, 52, 63, 84, 128, 142] Âşık Ömer'in 9, 77, 118, 125, 639, 322 numaralı şiirlerine çok benzemektedir.

Gene Gevheri'nin,

Bu ncfs-i emmâre uyup gezdiğim
Delilik belâsı kabahatimdir

Bîmârım aşkınla hayli zamandır
Hasta dile sıhhat ne zaman gelir

Mevlâ'nın selâmın sakınma benden
Gâhice ben kulun gördüğün zaman

Merhamet kıl kaşı keman
Ehli irfana benzersin

Günler ey dil geçmeden bir tâze mehrû bul bana

Beytiyle başlayan şiirleri [Sadeddin Nüzhet : Gevheri No .
37, 67, 77, 162] Âşık Ömer'in 133, 134, 97, 642, 276 numaralı
manzumeleriyle hemen aynı gibidir.

Mamafi âşıklar tanzir ettikleri manzumeye ekseriyetle
çok yaklaştıkları için bunlardan bir kısmının nazire olmak
ihtimalini de unutmamak lâzımdır.

Millet — Ali Emiri kütüphanesindeki bir mecmuada (Man-
zum eserler No: 834),

İslâmın şartından sual edersen
Heman icmâlince beştir efendi
Murâdınız îman öğrenmek ise
Aded eyle anı şeştir efendi

bendiyle başlayan ve «Âşık Ömer'in kadıya cevabıdır» başlığını
taşıyan zahidane bir koşma kayıtlıdır. Halbuki aynı kütübhane-
deki diğer bir mecmuada (Manzum eserler No: 699) bu man-
zume *Deryiş Zaif* namına yazılıdır.

Her halde şiirin bu adama aid olmasını tahmin etmek daha
doğru olur.

Ben Âşık Ömer'in «6181» beyitli «667» manzumesini metin kısmında neşretmiş bulunuyorum. Bu manzumeler şekillerine göre şu yolda ayrılmıştır :

Sayı	Beyit adedi	Bend adedi	Nevi
9	436	218	Destan
150	1432	716	Koşma
24	224	113	Hece Semaî
97	502	0	Gazel
348	3090	1545	Murabba
24	282,5	113	Muhammes
1	12,5	5	Tahmis
13	186	62	Müseddes
1	16	8	Şatranç
667	6181	2780	

Âşık Ömer'in neşrettiğim şiirlerinde 7 vezin görülmektedir. Bunları da sıralıyorum :

I — Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün (Divan) — 387 parçada kullanılmıştır.

Gazel : 158, 159, 161, 164, 165, 180, 182, 183, 191, 192, 195, 225, 227, 274.

Marabba' : 248, 249, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400,

401, 402, 403, 404, 405, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415,
 426, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429,
 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 439, 440, 441, 442, 443, 444,
 445, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 455, 456, 457, 458, 459, 460,
 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474,
 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488,
 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502,
 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516,
 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530,
 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544,
 545, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559,
 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573,
 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587,
 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594.

Muhammes : 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604,
 605, 606, 607, 608, 609, 612, 613, 615, 616, 617, 621.

Müseddes : 619, 620, 622, 623, 624, 625, 627, 628, 630, 631, 632.

II — Mefâilün, mefâilün, mefâilün, mefâilün (Semai) — 59
 parçada kullanılmıştır :

Gazel : 152, 153, 157, 160, 162, 163, 166, 167, 168, 169, 170, 173,
 174, 175, 176, 179, 181, 187, 190, 193, 194, 196, 198, 201, 203, 204,
 205, 207, 208, 209, 212, 213, 214, 217, 220, 221, 228, 229, 231, 232,
 233, 234, 235, 236, 237, 239, 240, 241, 242, 246.

Murabba' : 250, 284, 406, 438, 546.

Muhammes : 614.

Müseddes : 626, 629.

III — Mef'ûlü mefâilü mefâilü faülün (Kalenderi) — 34
 çada kullanılmıştır :

Gazel : 151, 154, 155, 156, 171, 172, 177, 178, 184, 185, 186, 188, 189, 197, 199, 200, 202, 210, 211, 215, 216, 218, 219, 222, 223, 224, 226, 230, 238, 244, 245.

Murabba' : 454.

Muhammes , 610, 611.

V — Failâtün (Fâilâtün) failâtün failâtün failün (Fa'lün) — 2 parçada kullanılmıştır.

Murabba' : 446, 453.

V — Mef'ülü fâilâtü mefâilü fâilün — 1 parçada kullanılmıştır :

Gazel : 206 .

VI — Fâilâtün fâilâtün fâilün — 1 parçada kullanılmıştır (1) :

Tahmis : 618.

VII Müfteilün müfteilün — 1 parçada kullanılmıştır.

Şatranç : 660.

Bazı cönklerde «4+4+3» hecesiyle yazılmış maazumelerine de rastlıyoruz. Onun ihtimal ki başka vezinlerle yazılmış şifreleri de vardır.

(1) Bu mauzume «Müfteilün müfteilün fâilün» veznine daha uygun gelmektedir.

III

Edebî Şahsiyeti

Âşık Ömer XVII nci asrın en kıymetli şairlerinden biridir. Muasır olan ve kendinden evvel gelen bir çok âşıkları okumuş, onlardan muhakkak surette ilham almıştır. Şairname'de on yedi sazşairinin adını görüyoruz. Bunları sırasıyla yazıyorum :

Âhî, Beğzade, Dağlı Mustafa, Deli Balta, Emirzade, Gedayî, Halil (Bursalı), Karacaoğlan, Kâmil, Kâtibî, Köroğlu, Kuloğlu, Meylî, Öksüz Âşık, Sipahî, Yazıcı, Yegânî.

Mamafî bazı beyitleri eksik olan bu mühim destanda diğer bir takım âşıkların da zikredildiğini tahmin edebiliriz. Şiirde, meselâ Şairin kendi arkadaşı olan *Gevherî*'den bahsedilmeyişi de bu kanaati kuvvetlendiriyor.

Bay Fuad Köprülü'nün sazşairlerine dair neşrettiği makaleler silsilesinde de [İkdam gazetesi 1915] Âşık Ömer'in kendisini ve muasır olan üç âşığı, yani *Gayrî, Hayrî, Âşık Salih*'i beğendiği yazılıdır. Koşmaları arasında ise *Âşık Azmi* adında bir sazşairinden bahsetmektedir [No : 110].

Elimizde bulunan vesikalara göre, *Âşık Ömer*, en çok *Kayıkçı Mustafa*'dan mülhem olmuştur.

Millet — Ali Emiri kütüphanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No : 689) *Kayıkçı Mustafa* başlıklı aruz vezniyle bazı manzumeler kayıtlıdır. Bunlar arasında,

Çok zamandır intizârım kaşı yayı görmedim
Yerde midir gökte midir ol hümâyı görmedim

Anber -i zülfün müselsel nâle efganın mı var
Hüsn bâğın içre cânâ tâze reyhânın mı var

Beyitleriyle başlayan iki murabbâi Âşık Ömer her halde tanzir etmiş olmalıdır [No : 393, 523] .

Gene Kul Mustafa'nın,

Dedi bir pir bana pişmân olursun
Sır açma Hudâ'dan gayri bir ferde

Bir gün ben bir güzel gördüm
Yeşiller giymiş ağ üzre

Seher ben bir âdil hâna kul oldum
Çıkmiş sultân olmuş elin üstüne

Beyitleriyle başlayan manzumeleri [Fuad Köprülü : Kayıkçı Kul Mustafa No : 2, 3, 4] Âşık Ömer'in 31, 638, 658 numaralı şiirleriyle aynı vezin ve kafiyededir.

Şiirlerindeki teknik itibariyle de bu iki şair arasında büyük bir benzerlik görülüyor. Bununla beraber Âşık Ömer'in diğer sazşairlerini de tanzir ettiğini görüyoruz. Netekim boğulduğunu acınarak söylediği *Yazıcı*'ya bazı nazireler vücade getirdiği anlaşılıyor.

Bilhassa 655 numaralı koşma, Yazıcı'nın şu manzumesinden mülhem olarak vücade getirilmiş olmalıdır (1) :

Bir lebi goncaya mübtelâ oldum
Şehr ü diyâr içre bir dâneciktir
Arayup hâlîme münâsib buldum
Ebrû siyah dişi dürdâneciktir

(1) XVII nci asırda yazılmış bendeki bir mecmuadan.

Yoktur inadımız aşka uyana
 Âferin remzile sözü duyana
 İsmim beyan etmem kimdir deyene
 Bir ruhi al çeşmi mestâneçiktir

Gönül arzû eder lebin konmağa
 İllâ râzı değil kemlik sanmağa
 Canım cevân eder oda yanmağa
 Cemâlin şem'ine pervâneçiktir

Yazıcı der sevdim bir tıfl-ı şehbaz
 Şikâr olmaz yâda ol hümâ pervaz
 Her âşıkım deyen cana inanmaz
 Gözü bin nâz ile rindâneçiktir

Kuloğlu'nun,

Gel benim fânî cihanda kiblegâhım Mustafâ

Mısraiyle başlayan bir manzumesini de [Sadeddin Nüzhet :
 Kuloğlu, Şiir No: 18] şair tanzir etmiştir [No: 259].

Âşık Ömer'in bu yoldaki taklidlerini eski mecmuaları
 karıştırmak suretiyle daima çoğaltmak mümkündür.

Şu örneklerle de anlıyoruz ki Şair, âşıkları benimsemiş ve onları taklid etmekten çekinmemiştir. Âşık edebiyatının bütün hususiyetlerini onun şiirleri arasında görmekteyiz. Yarım kafiye-ler kullanan, kelimelerin bünyesini ekseriyetle halk kullanışına göre değiştiren ve hece vezniyle destanlar, koşmalar, semailer vücade getiren Âşık Ömer, hiç şüphe yok ki kudretli bir sazşairidir. Fakat onun divan edebiyatına karşı temayül gösterişi, daha sonraları sazşairlerini, bilhassa yalnız hece vezniyle ve daha öz Türkçe ile yazanları beğenmemesine sebebiyet vermiştir.

Karacaoğlan'ı "Ozan,, deye tezyif etmesi ve şair saymaması şte bundandır. Halbuki kendinden biraz evvel yaşamış olan

bu kıymetli şaire önce bazı nazireler bile vücade getirdiğini görüyoruz. *Karacaoğlan*'ın,

Seherde uğradım bir âdil Hâna
Dostum sultân olmuş elin üstüne

Elâ gözlerini sevdiğim dilber
Uyuyup uykuya kanamaz oldum

Annaçta bir güzel gördüm
Perdelenmiş aya benzer

Matlalarıyla başlayan şiirlerine [Sadeddin Nüzhet: Karacaoğlan Hayatı ve şiirleri, üçüncü tabı No: 22, 107, 281] naziredir.

İşte bu yerinde olmayan temayüller, onu, lüzumsuz bir takım Arapça, Acemce kelimeler kullanmağa sevketmiştir. Oldukça sade bir dille yazdıklarını da bu noktadandır ki genç yaşında iken vücade getirdiğini tahmin ediyorum. Hece vezniyle yazılmış şiirlerinin azlığı da bunu gösteriyor.

Âşık Ömer, bir sazşairi olmakla beraber daha çok divan edebiyatı tesiri altında kalmıştır. Şairname'sinde (1) yüzlerce klasik

[1] Bulunduğu devrin veya evvelki devirlerin şairleri hakkında hükümler veren Cafer Çelebi, Fuzulî, gibi bir hayli şair tanyoruz. Ayıntaplı Aynî ve XIX uncu asır şairlerinden Şerifî'nin de bu yolda uzun birer manzumeleri vardır.

XVİnci asırda yazılan şu manzumede de gazel yazmak hususunda meharet gösterenler, san'atlı bir tarzda sıralanmıştır:

Kevser lebine dendi Zülâfî gazelleri
Güftârına okundu Makalî gazelleri
Ebrûlariyle rûy-i cihantâbı vasfıdır
Şemsî gazelleriyle Hilâlî gazelleri
Gâh ağladır belâkeşini gâh güldürür
Hicrî gazelleriyle Visâlî gazelleri
Rengin lebine dür dişine dendi dilberâ
Lâ'î gazelleri vü Leâlî gazelleri
Döndü o hüsn-i hulka vü ol hûb haslete
Mecdî gazelleriyle Hisâlî gazelleri
Bağlandı gül ruhınle senin serv kaddine
Verdî gazelleriyle Nihâlî gazelleri
Fikr-i miyânın eyleyenin virdidir müdâm
Re'yî gazelleriyle Hayâlî gazelleri

şair adı sayabilen Âşık Ömer, muhakkak ki divanlardan bir çoğunu ve bilhassa *Nesimî*, *Fuzulî*, *Hatayî*, *Ruhî*, *Nef'î* gibi şahsiyetlerin eserlerini okumuştur. Onun şiirleri arasında bu mühim adamları taklid ederek yazılmış bir hayli manzumeye tesadüf ediyoruz. Bunlardan bir kaçını zikretmek bile bu hususta umumî bir fikir vermek için kâfidir.

Âşık Ömer'in "Güneş,, redifli iki manzumesinde (No: 573,574) *Atayî*, *Ahmed Paşa* .. gibi tanınmış divan şairlerinin bariz tesirleri hiss olunmaktadır.

Şairin (593) numaralı murabbaında *Fuzulî*'nin,

Niçe yıllardır ser-i küy-i melâmet bekleriz
Leşker-i sultân-ı irfânız velâyet bekleriz

gazelinin tesiri açıkça gözükmetedir. Onun bir gazelinin matlaındaki,

Ezel kâtibleri uşşâk bahtın kare yazmışlar

mısraını da tazmin eden Âşık Ömer her halde *Fuzulî*'den epeyce mülhem olmuştur.

Sanma kim biz âlem-i insâne gelmişlerdeniz
Bu temâşâgâhı biz seyrâne gelmişlerdeniz
Zühdünü arzyleyüp zâhid bize ta'neyleme
Biz mahabbet şem'ine pervâne gelmişlerdeniz

Bendiyle başlayan murabbaı, *Hatayî* mahlâsiyle şiirler yazan *Şah İsmail Safevî* nin

Biz ezelden tâ ebed meydâne gelmişlerdeniz
Şâh-ı Merdân aşkına merdâne gelmişlerdeniz

beytiyle başlayan bir gazeline naziredir.

Âşık Ömer'in,

Ey gönül şimdengeru dünyâda râhat kalmadı
Merhamet kimden umarsın ehl-i şefkat kalmadı

beytiyle başlayan manzumesi, *Muhibbî'nin*, *Bakî* de dahil olduğu halde bir çok şairler tarafından tanzir edilen meşhur

Mâh rûlarda değil cûd u mürüvvet bâkî
Lîk âşıkta mahabbet ile mihnet bâkî

gazeline nazire olmalıdır [1].

Şairin (171) numaralı manzumesi *Ruhî'nin* meşhur "Terkibi bend," ini hatırlatmaktadır.

Şairin 576 numaralı manzumesinde *Nef'î'nin*,

Sofi bu sûreti ko ma'ni-i takvâya değiş
Kalbi pâk et nemedi atlas u dîbâya değiş

beytiyle başlayan gazelinin bariz tesiri görölmektedir.

Şairin 447 numaralı manzumesindeki,

Hançer elde tiğ belde gamzesi eyler harâb

mısraı, *Sabuhî'nin* o sıralarda çok şöhret kazanan bir müseddesinde tekerrür eden,

Hançer elde tiğ belde bâde serde sine çâk
Şehlevendim tarz-ı hâsın âdemi eyler helâk

beytini hatırlatmaktadır.

[1] Bu zeminde ilk gazeli, Mecmaunnezair'e göre önce Necatî yazmış; Taliî, Âhî, Zatî, Atâ, Hicrî, Şehidî, Şavir, Haverî, Sürurî (Müderris), Fakirî, Enverî (Müneccim) tanzir etmişlerdir. Daha sonraları bilhassa Muhibbî'nin bu zemindeki gazeli büyük bir şöhret kazanmıştır. Bakî'nin ise bu zeminde yazılmış bir kaç gazelini görmekteyiz.

Âşık Ömer'in ,

Sevdiğim takın yürü mercân mercân üstüne
 Lûtf edüp sevme gülü bir cân bir cân üstüne
 Belki zulme bâis olur ol rakîb-i bed lîka
 Eyleme gel her zaman dîvân dîvân üstüne

Bendiyle başlayan murabbâi *Râsîh*'in,

Süzme çeşmin gelmesün müjgân müjgân üstüne
 Urma zahmı sîneye peygân peygân üstüne

beytiyle başlayan gazeline nazire olsa gerektir.

Bu mahdud misallerle anlıyoruz ki **Âşık Ömer** bir divan şairi olmak kaygusuyla çalışmıştır.

Onun divan edebiyatındaki mazmunları ekseriyetle kullandığını görüyoruz. Sevgili hakkındaki muayyen teşbihler, Süleyman — Hatem — Mur, İbrahim — Nemrud — Ateş, İsmail — Kurban, Eyyub — Sabır, Musa — Asâ — Tûr, Câm — Cem... gibi tarihî ve esatirî menkabeler onun da şiirleri arasında büyük bir yer tutar.

Divan şairlerini takliden o da tefahürler yapmış ve « Suhandanı Acem » in bile kendisini takdir ettiklerini söylemiştir :

Nazmına tahsîn edüp Ömer suhandân-ı Acem
 Dediler iklim-i Rûm'un şâirânı böyledir

Fakat bütün bunlara rağmen kültürü o nisbette kuvvetli olmadığı için şiirlerine divan edebiyatı çeşnisini hakkiyle verememiştir. Gerçi manzumeleri arasında,

Vermem sana çek benden elin ey melek-ül-mevt
 Cânânıma nezreylediğim cânâ dokunma

Nâhalef sözler benim etbâma verir kesel
Üştür-i bîbâke neyler savt-ı âgaz-ı ceres

Yûsuf'u bir geldi derler âleme ben bildiğim
Hâtem-i mihr-i melâhat andadır yâ bundadır

Zâhid ne cefâ eyler ise kailiz ey dil
Kanûn-i vefânın o da bir orta telidir

Unulmaz yâresi aşkın tükenmez aresi aşkın
Muhassal çâresi aşkın sabırdır yâ sefer derler

Câhil ü nâdân ile âlemde etme sohbeti
Yâ elinden yâ dilinden bir zarar eksik değil

Bu dile yine bir âfet-i mekkâre dolaştı
Mekkâre gözüm gözleri mekkâre dolaştı
Meydân-ı mahabbette gezerken dil-i şeydâ
Dil dilbere dilber dil-i dildâre dolaştı
Gülşende figan eyler iken bülbül-i şeydâ
Gül bülbüle bülbül güle gül hâre dolaştı
Destinde tutup câm-ı meyi sâki-i devran
Mey sâgare sâgar meye mey nâre dolaştı
Âşk Ömer aç sen gözünü bak şu cihâna
Gam askere asker gama gam zâre dolaştı

gibi ruh ve şekil itibariyle cidden muvaffakiyetli parçalar yok değildir. Fakat bu güzellikler, çarçabuk sayılabilecek kadar azdır.

Divan edebiyatı tekniğine hakkiyle sahip olamayışı, çok ve belki irticalen yazmak merakı onu ekseriyetle bayağılığa düşürmüştür.

Şiirleri arasında,

Gece gündüz mübtelâyım ettiğim âh aşkına
Gâhice rahmeyle bin bir ism-i Fettâh aşkına

Diyâr-ı gurbete düştüm baîd oldum vatanımdan
Enîsim hemdemim yoktur usandım tatlı cânımdan

Acebdir yaz u kış gitmez senin reng ü ruyin dağlar
Kimi sermest ü deng etmez komaz misk ü buyin dağlar

gibi bir çok vezin ihmallerini, kafiye hatalarını ihtiva eden beyitlere sık sık tesadüf edilmektedir.

Onun eserlerine "Nizâ", "Şâyi", "Zâyî", gibi kelimelerin "Nizâ", "Şây", "Zây", suretlerinde girdiğini de görmekteyiz.

İşte bundan dolayıdır ki Âşık Ömer'i bir divan şairi addetmek imkânı yoktur. Esasen büyük bir kısmı bestelenmek üzere yazılan bu manzumeler sazşirinin bünyesine daha uygundur. Yalnız diğer âşıklardan fazla divan edebiyatı tesirine kapılmış, aruz veznini hece vezninden daha çok kullanmış, *Nesimî* ve emsali şairleri taklid ederek yazdığı,

Elif Allah için olsun gel bize nâz eyleme
Be bize bugün tenezzül eyleyüp gelsen ne var
Te tamâm oldu cefâlar düşmânı şâd eyleme
Se sevâbı var kuluna bir nazar kılsan ne var

Sohbeti dem dem demi dem dem demi imrendirir
Vuslatı em em emi em em emi imrendirir
Kadd ü kamet kameti kamet kıyâmet gösterir
Şöhreti nem nem nemi nem nem nemi imrendirir

manzumelerde görüldüğü gibi tasannua düşmüştür.

Gene divan şairlerini taklid ederek "Türk,ü köylü manasiyle tahkire kalkışması da onun çığırını bulamadığına açık bir delildir [No 46].

Âşık Ömer velûd bir şairdir. Ekseri şiirlerini saz âlemlerinde irticalen söylemiştir. Manzumeleri arasında aynı mazmunların bir çok defalar tekerrür etmesi de bundandır. O hiç şübhe yokki şairlik kudretinden mahrum bir adam değildir. Bazı teşbihlerinde, bilhassa mahallî hayatı aksettiren manzumelerinde muvaffak olmuştur.

Ömer bir âşıkım zâhir ne meddâhım ne hod şâir
Gözüm yaşıyla yazdım bir acâyib yâdigârım var

deyen şair bir kısım manzumelerinde samimîdir. Esasen onun en güzel şiirleri, kendi hatıralarını, aşk maceralarını tasannusuz bir şekilde anlatan parçalardır. Şairin en mühim eserleri ise cenk vak'alarını, serhad hâdiselerini ihtiva edenlerdir.

Âşık Ömer'e vereceğimiz en ehemmiyetli mevki işte bu nevi şiirleri dolayisiyledir.

IV

Tasavvufî Şahsiyeti

Âşık Ömer'in Mevlevî olduğuna dair eskiden beri bir kanaat mevcuttur. Gerek *Asımoğlu Siraceddin*, gerek *Bursalı Tahir* onun Mevlevî tarikatine mensub olduğunu - bir şiiirinden istidlâl ederek - söylüyorlar.

Millet - Ali Emiri kütübhanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No: 742) şöyle bir manzumeye tesadüf ediyoruz:

Hamdülillâh Sûre-i Rahmân'ı ben bilmez miyim
Sırr-ı hikmet gizlidir Sübhân'ı ben bilmez miyim
Dört kitâbı gökten indirdi bize avn-i Hudâ
Dîn-i İslâm sıhhat-i Kur'an'ı ben bilmez miyim

Kâ'be-i Beyt-ül-mukaddes kiblemiz oldu nişan
Hem Muhammed hazreti peygamber-i âhır zaman
Dînim islâm mezhebim İmâmı A'zam'dır iyan
Dilde ikrâr eyleyüp îmânı ben bilmez miyim

Hazret-i Âdem Safiyyullah benim zürriyyetim
Yarın ol mahşer gününde kavm-i Ahmed milletin
Ehl-i sünnet vel-cemâat i'tikadda mezhebim
Çar anâsırda olan insânı ben bilmez miyim

Mahlâsım *Derviş Nihânî* hem *Ömer*'dir adımız
Kalbimizde nokta ile dâstan icâdımız
Mevlâhâne şeyhi *Ahmed* pîrimiz üstâdımız
Kâmile hizmet edüp iz'ânı ben bilmez miyim

Bu manzumenin son bendindeki *Mevlâhane* tabiri "Mevlevîhane,,nin bozuntusu olduğu meydandadır. Aynı manzume çok yanlış olarak matbu Âşık Ömer divanında da görülüyor ve bu kelime orada "Mevlâyî,, şeklinde kayıtlıdır. Her halde *Mesnevî* ile uğraşan şairin bu tarikate mensub olması ihtimal dahilindedir. Netekim neşrettiğimiz şiirler arasında da (No 416) şairin *Mevlâna*'ya karşı derin bir bağlantısı olduğunu gösteren şu yolda bir beyte tesadüf ediyoruz :

Rûz ü şeb durmaz yanar bir dem karâr etmez gönül
Âsitân-ı Hazret.i Mollâ'yı gözler gözlerim

Âşık Ömer'in bahsettiği *Şeyh Ahmed*'in Yenikapı mevlevîhanesi şeyhlerinden biri olan *Ahmed Dede* [1] olması mümkündür: Netekim bir destanında [Başlangıç, Sahife: 21],

Yenikapı dervişlerin ocağı
Mevlevîhane'yle devrânımız var

deyerek bu tekke ile alâkasını açık bir surette anlatıyor. Halbuki matbu divandaki "Tekerleme,, de "Serdarının *Hacı Bektaş* olduğu,,nu söylemektedir. Bir koşmasında da "Hacı Bektaş'a ziyarete vardığını ve yol ile erkâna uğradığını ,, anlatıyor (No: 79). Şu halde şairin Mevlevî ve Bektaşî tarikatlerinden her ikisine müntesib olduğunu kabul etmek lâzım gelir. Mamafih Sünnî ve Hanefî olduğunu söyleyen, Resûl'ün sözünü tutmayı, işlediğini işlemeyi tavsiye eden, hususiyle,

Muhibb-i Çaryâr-ı bâsafâyîlerdeniz âşık
Sadâkate Ebû Bekr-i gınâyîlerdeniz âşık

Bizi yoktan var eden Sübhân'ı ben bilmez miyim
Hem Ebû Bekr ü Ömer Osmân'ı ben bilmez miyim

[1] Yenikapı Mevlevîhanesini tesis eden Kemal Ahmed Dede'den sonra bu tekke Ahmed adında 6 zatın daha şeyhlik ettiğini biliyoruz. Fakat Âşık Ömer'in bunlardan hangisine mensub olduğunu kat'i olarak söylemek kabil değildir.

Evvelâ Âdem Safiyyullah değil mi aslımız
Ol İmâmı A'zam-ı Nu'mân'ı ben bilmez miyim

diyerek dört halifeye ve *İmamı Azam'*a hürmetkâr olduğunu gösteren
Âşık Ömer'in şiirlerinde Bektaşî telâkkilerini bulmak kabil değildir.

Hattâ dördüncü halife hakkında yazdığı bir medhiyede bile
Bektaşılık akidesi göze çarpmıyor.

Âşıkım ben gülşen-i hüsnüne hayrânım Ali
Gel suâl et var mıdır bir cürm ü isyânım Ali
Hâlimi arzetmeğe geldim meded divânına
Başın için lûtfun icrâ eyle sultânım Ali

Yoluna olsun fedâ hep mülk ü mâl ü cân ü ser
Gelmemiş dünyâ yüzünde sana benzer Şîr-i ner
Ölmeden bu hasret ile el'aman Âşık Ömer
Gel yetiş imdâdına sen Şâh-ı Merdân'ım Ali

beyitlerini ihtiva eden bir murabbaında nihayet Sünnî şairlerin
Ali hakkında düşünebildikleri vasıflar görülür.

İşte bu telâkkilerinden dolayı Âşık Ömer'i Bektaşî tarikatına
mensub olarak göstermek imkânını bulamıyoruz. Onun Bektaşî
olamayacağına adının Ömer oluşu da kuvvetli bir delildir. Şairin
Hacı Bektaş'a karşı hürmet ve muhabbet besleyen bir Mevlevî
olduğunu kabul etmek daha doğrudur kanaatındayım.

Şurası da muhakkaktır ki Âşık Ömer Mevlevîliği de, tam
manasiyle benimsememiş ve hayatını maddî zevk ve neşelerle
geçirmeğe çalışmıştır.

Âşık Ömer hiç şübhe yok ki mutasavvıfaya karşı hürmetkâr-
dır. Şairname'de *Yunus*, *Kaygusuz*, *Eşrefoğlu*, *Üftâde* gibi meşhur
mutasavvıflar hakkında takdirli bir dil kullanması da bunu gös-
terir, Fakat bu hürmet ve muhabbetler, hattâ tarikate intisab
onu da mutasavvıflar arasında göstermemiz için kâfi değildir. Bir
taftan sofıyeye karşı temayülü, diğer taftan da âşıkların isrine
uymak mecburiyeti onu da mutasavvıfane manzumeler yazmağa
sevketmiştir. Vücade getirdiği şiirler arasında tamamıyla sofıyane

bir eda ile yazılmış parçalara tesadüf edildiği gibi, muhtelif manzumeleri arasına serpilmiş tasavvufi telâkkiler de göze çarpar.

Uşşakî tarikatine mensub olan meşhur *Salâhî* [1] onun iki manzumesini mutasavvıfane bir eda ile şerhetmiştir.

Fakat *Sâlâhî*'nin yaptığı bu tevcih ve teviller pek zorakidir. Âşık Ömer, şerhte gördüğümüz fikirlerin ekserisini hiç şübhe yok ki aklına bile getirmemiştir. Esasen şairde rastladığımız tasavvuf telâkkilerinde büyük bir "Vahdet," çeşnisi sezilmez. O, nihayet basit bir takım "Devir," nazariyelerini, kâmil insan mefhumlarını, bir şeyhe intisabın lüzumunu anlatmak istemiştir. Onun,

Seni ben severim candan içeru
Yolum vardır bu erkândan içeru

beytiyle başlayan *Yunus* ilâhisine bir nazire yazması ve *Mısrî Niyazî* nin bazı parçalarını taklid etmesi nihayet bir özenmenin mahsulüdür.

Âşık Ömer her halde vefatından çok sonra mutasavvıf bir şair olarak kabul edilmiş olmalıdır. Belki de *Ömer Abdal*, *Derviş Ömer* gibi daha ziyade tasavvufi neşe ile eserler yazan bu isimdeki diğer şairlerin şöhretini tanınmış olan şahsiyeti ile benimsemiş olması bunda kuvvetli bir amil olmuştur.

[1] Ekserisi Tasavvufa aid, bir çoğu da şerh olmak üzere hayli eser kaleme alan Abdullah Salâhî şiiirleriyle de şöhret kazanmıştır. Vefatı (1196-1781) dedir. Yazma divanının büyücek bir nüshası medfun bulunduğu Tahirağa tekkesinde, diğeri de Süleymaniye kütübhanesindedir. hayatı hakkında malûmat almak için bakınız : Osmanlı müellifleri C. 1 S. 104.

Şöhreti ve Tesirleri

Âşık Ömer, sazşairleri arasında en büyük şöhreti kazanan bir şahsiyettir. Halk şiirlerini ihtiva eden her hangi bir cönkte muhakkak Âşık Ömer'in deyişlerine de tesadüf edilir.

Hususî ellerde, muhtelif kütüphanelerde ve bilhassa *Millet - Ali Emirî* kütüphanesindeki mecmualarda onun şiirleri büyük bir yekûn tutmaktadır.

Âşık Ömer muasırı olan *Âşık, Kayıkçı Mustafa, Kâtibî, Gedayî, Kuloğlu, Gevherî* gibi tanınmış büyük sazşairlerinin fevkinde bir şöhret kazanmıştır.

Müstakimzade, Üsküdarlı Mevlî Hasib gibi şahsiyetlerin ondan bahsetmeleri kendisinin ne kadar çok tanındığını gösterir.

İzzet Molla gibi maruf bir san'atkârın bir mısraını tazmin etmesi de Âşık Ömer'in divan şairleri arasında da takdîr kazandığını isbat eder.

Bahârî efkâr'da "Tazmîn-i mısra'-ı Âşık Ömer,, başlıklı şu beyte tesadüf ediyoruz (1) :

Her kesin yanında yârı salınur beğler gibi
Ardına düşmüş dil-i zârım yeler seğler gibi

Sünbülzade Vehbî'nin "Suhan,, kasidesindeki,

İktifâ eylediler meslek-i Âşık Ömer'e
Aşk u şevk'ile niçe kafiyeçûyâ-yı suhan

[1] İzzet Molla : Bahârî efkâr, Son kısım S. 66.

beyti de dikkate değer. İstihfaf hissini taşımakla beraber bir çok adamların Âşık Ömer'i taklid ettiğini gösteren bu beyit onun edebî mevkiini göstermek itibariyle çok mühimdir.

Bendeki bir mecmuada şu yolda bir başlangıcı ihtiva eden bir manzume yazılıdır :

Şuarâ-yi benâmdan Karamanî Kenzî hazretlerinin zâde-i tab'-ı âl-ül-âlleri olup Âşık Ömer merhûmun benden sonra uçkur türküsü çağrılacak demesini men'etmiş olan semâfsidir :

Bu gün gördüm yazık olmuş yine bir gül beden mahbûs
Dedim cânâ nedir cürmün demez kimdir eden mahbûs
Varup kimden suâl ettimse bilmem der neden mahbûs
Hemen ağlar haber gözler durur ol sîm ten mahbûs

Nolaydı kamet-i bâlâsıçün olsamdı ben mahbûs
Dedim Yûsuf-i sâni mi Zelihâ mı eden mahbus

O şuhun habsine Jurnal yazarken kâtib-i dâna
Niçün desti kopup anın dü çeşmi olmamış a'mâ
Cezâ çekmekliğe şâyeste miydi böyle bihemtâ
O bülbüldür ki gülşende gelen bekler durur zîrâ

Nolaydı kamet-i bâlâsıçün olsamdı ben mahbûs
Dedim Yûsuf-i sâni mi Zelihâ mı eden mahbûs

Aceb ol bir devâsız derdine bilmem ne hâl etsem
Olur mu derdine bir fayda yazup arzihâl etsem
Etek öpsem boyun büksem varup afvın recâ etsem
Ne mümkün olmamak mecnun düşünsem kıl ü kal etsem

Nolaydı kamet-i balâsıçün olsamdı ben mahbûs
Dedim Yûsuf-i sâni mi Zelihâ mı eden mahbûs

Hele sabr edeyim bir kez nedir cürmü beyân olsun
 Cezâ çektiklerin bir bir diyem belki nişân olsun
 Gerek da'vâsı mâcerâ gerek da'vâsı kan olsun
 Cezâsın ben çekem *Kenzi* bu da dünyâyâ şân olsun

Nolaydı kamet-i bâlâsıçün olsamdı ben mahbûs
 Dedim Yûsuf-i sâni mi Zelhâ mı eden mahbûs

Görülüyor ki, muahhar devirlerde yetişen sazşairleri ekseriyetle Âşık Ömer'e yetişmek kaygusunu taşımaktadırlar. Daha *Gevherî*'den başlayarak bir çok şairlerin Âşık Ömer'e nazireler yazdıklarını da görüyoruz.

Millet — Ali Emiri kütüphanesindeki bir mecmuada (Manzum eserler No . 844) *Hasan* adlı bir şairin,

Vaslın olmazsa bana ger feth-i bâb İbrâhim'im
 Ola mı cânım yolunda irtikâb İbrâhim'im
 Tâkatim tâk oldu cevrinle yeter başın için
 Olma böyle kati pek âlicenâb İbrâhim'im

bendiyle başlayan murabbâi, Âşık Ömer'e nazire olarak kayıtlıdır .

Aynı kütüphanedeki bir mecmuada (Manzum eserler No : 689) *Levni*'nin,

Ben ne cürmün sâhibi oldum şehâ küstün bana
 Hüsnüne ancak senin ettim duâ küstün bana
 Âşık u âşüften oldumsa güneşkâr olmadım
 Bir cefâ sen eyledin ben bir hatâ küstün bana

bendiyle başlayan murabbâi, Âşık Ömer'in 278 numaralı manzumesine naziredir.

Gene aynı mecmuada,

Derdimendin Yûsuf-ı Ken'ân eden sensin beni
 Hazret-i Ya'kub gibi giryân eden sensin beni
 Eyledi aşkın beni hep âşinâlardan irag
 Dostlarımla dâimâ düşman eden sensin beni

bendli murabba gene Âşık Ömer'in 337 numaralı şiirine naziredir.

Millet — Ali Emiri kütübhanesindeki bir mecmuada (Manzumeler No : 849) Âhu'nun,

Yürü var Hak'ka eyle bir amel
 Âşıkâ sevdâ ne güzel uymuş
 Aşk oldu evvelâ dünyâya temel
 Hikmet-i Mevlâ ne güzel uymuş

bendiyle başlayan şiiri ile *Ruhî'nin,*

Uşşâka muhkem dünyâda cânâ
 Bir hoppa parlak ne güzel uymuş
 Meclise her dem ziynettir hâlâ
 Bâdeye bardak ne güzel uymuş

bendiyle başlayan manzumesi Âşık Ömer'in meşhur tekerlemesine nazire olsa gerektir.

Siyahî'nin,

İşte geldi yaz iriştî nevbahâr eyyâmıdır

mısraiyle başlayan murabbâ bendeki bir mecmuada Âşık Ömer'in (543) numaralı manzumesine nazire olarak gösterilmiştir :

***Sevdayî* adlı bir sazşairinin,**

Meylettim hüsnüne bir nevcivânın
 Kati bîvefâmîş bilmezdim evvel
 Cefâsı yokdürür der idim anın
 Kârı cefâ imiş bilmezdim evvel

bendiyle başlayan koşması aynı mecmuaya göre Âşık Ömer'e naziredir (No : 65).

Bay Fuad Köprülü, Şefkat ismindeki bir sazşairi tarafından Âşık Ömer'in,

Ey Ömer mecnun Ömer bîzâr Ömer Âşık Ömer
 mısraiyle başlayan şiirine [No : 530] bir nazire vücade getirildiğini ve bu nazirede şair hakkında şu malûmatın bulunduğunu kayd ediyorlar [Hayat : sayı 24] :

"Bu nazire muasırlarının onun hakkında takdirkâr fikirlerini gösterdiği gibi Âşık Ömer'in daimî bir aşk mübtelâsı olduğunu da anlatmakta ve ayrıca o devrin meşhur musavvirlerinden *Levni*'nin Âşık Ömer'in hali perişanını tasvir eden güzel bir resim yapmış olduğunu da bildirmektedir. Filhakika *Levni* o devrin en maruf nâkışlarından biri ve belki birincisidir [Halil Edhem Elvahî nakşiye koleksiyonu, S 18. 1924] .

Millet—Ali Emirî kütüphanesindeki bir mecmuada da (Manzum eserler No : 742) Âşık Sinanî adlı bir şairin Âşık Ömer hakkında şöyle bir medhiyesine tesadüf ediyoruz (1) :

Velvele ârâ imişsin bildim ey Âşık Ömer
 Ne uçar anka imişsin bildim ey Âşık Ömer
 Şöyle teşhîs eyledim ki ehl-i aşka ben seni
 Cevher-i yektâ imişsin bildim ey Âşık Ömer

Âşık-ı sâdiklar içre müstemendsin müstemend
 Geşt edüp gezdim cihânı bulmadım sana menend

(1) Bu manzume epeyce farklı olarak Beşiktaş — Yahyaefendi kütüphanesindeki Âşık Ömer divanının kenarına sonradan yanlış olarak Âşık Ömer namına kaydedilmiştir.

Hâsılı budur cevâbım sana billâhi sened
Sâhib-i imlâ imişsin bildim ey Âşık Ömer

Dilerim Bârî Hudâ'dan cennet olsun meskenin
Yâ ne bilsün kadrini nâdân olanlar çün senin
Olmak ister her kes ammâ gücü yetmez kimsenin
Bülbül-i şeydâ imişsin bildim ey Âşık Ömer

Lûtf edüp bize haber ver halka aşkâr eylemem
Saklarım bu sırrı cânâ kimse ızhâr eylemem
Gerçi der *Âşık Sinânî* hakkı inkâr eylemem
Haddi yok deryâ imişsin bildim ey Âşık Ömer

**Beşiktaş — Yahya efendi kütübhanesindeki divanda *Âşkî* adlı
bir şair tarafından Âşık Ömer'in bir gazeline yapılan şu tahmis
yazılıdır :**

Menzilim Mecnun'leyin sahrâya saldı rûzigâr
Rehgüzârım vâdi-i Leylâ'ya saldı rûzigâr
Aşkile hâlim aceb sevdâya saldı rûzigâr

Akıdup Kanlı yaşım deryâya saldı rûzigâr
Unmadık başım kuru gavgaya saldı rûzigâr

Bu meseldir derler olmaz ehl-i dünyâda huzûr
Yâ niçün mal ehli eyler devlet-i dehre gurûr
Bâki mi kalur zamânın devri etmez mi mürûr

Vasl-ı yâr ile kimi kılmaktadır zevk u sürûr
Kimini ancak gam-ı ferdâya saldı rûzigâr

Kuralı mi'mâr-ı can bünyâdına aşkın temel
Akl u fikrim âlem içre dâimâ tül-i emel
Nem ola yâ Rab cihanda ettiğim cürme bedel

Hâsılı Hak'ka yarar yok bende bir sâlih amel
Ne için bilmem beni dünyâya saldı rûzigâr

Sanma zâhid hubb-i dünyâya garazdır cûşumuz
 Dürr-i yektâdan örülmüştür bizim mengûşumuz
 Bir söz ile ârifi ilzâm eder hâmûşumuz

Ol sebebden bâliş-i hayrettedir serhûşumuz
 Bir cihân ârâ için araya saldı rûzigâr

Cân ü dilden girmişiz *Âşkî* mahabbet râhına
 Tâ irince cüstücû kılmaktayım dergâhına
 Bakmazam dünyâ için dünün ulüv-i câhına

Bizi ey *Âşık Ömer* ancak cihan şebgâhına
 Gösterüp hâb-ı emel rü'yâya saldı rûzigâr

İşte bütûn bu delillerle anlıyoruz ki *Âşık Ömer* yalnız sazşairleri arasında değil, klasik şairler arasında da tanınmış ve takdir edilmiştir.

Onun mutasavvıflarca da benimsendiğini görmekteyiz.

XVIII inci asır mutasavvıflarından *Salâhî* nin şaire aid iki manzumeyi şerhe kalkışması şüphesiz ki bu takdirin mahsulüdür. Bir çok parçalarının «İlâhî» olarak tekkelerde besteleriyle okunduğunu da *Bay Osman Ergin* deki yazma mecmualardan öğreniyoruz.

«Millet—Ali Emiri» kütübhanesinde mevcut İlâhî mecmualarında da *Âşık Ömer*'in bir hayli manzumesine tesadüf edilmektedir ki bunların da besteli oldukları muhakkaktır.

Meşhur bestekâr *Yeniköylü Hafız Hasan*'ın çıraklarından *Faiz* ve *Hâdi* adlı iki merhum musikişinas kardeşten tesbit ettiğim malûmata göre, *Yeniköylü Hafız Hasan*, şairin «Dokunma» redifli gazeline [No : 154] «Hüseynî Durak» ve «Mahur İlâhî» olarak iki beste vücade getirmiştir.

Kadirihane zakir başısı tanınmış bestekârlardan *Hopçu*'nun da *Âşık Ömer*'e aid bazı şiirleri «İlâhî» olarak bestelediğini oğlu *Rıza* dan dinlemiştim.

Klasik musikişinsalarımızın da *Âşık Ömer*'den seçme bir çok manzumeleri bestelediklerini gene mecmualar sayesinde anlayabiliyoruz.

«Millet—Ali Emiri» kütüphanesindeki iki mecmuanın (Manzum eserle No: 699, 849) kaydına göre,

Sakinup seyran yerine
Çıkan dilber kiminsin sen

beytiyle başlayan Semaî (No : 645) «Tahir» makamında bestelidir.

849 numaralı mecmuadaki kayda göre,

Şunda bir cânânın Rum'da Acem'de
Ederler medhini Buhârâ'ya dek

Beyitli koşma (No : 55) «Şarkı» ,

Dedi bir pir bana pişman olursun
Râzın açma Hudâ'dan gayrı ferde

koşması da (No : 31) «Türkü» olarak bestelenmiştir.

Aynı kütüphanede mevcut diğer bir mecmuada (Manzum eserler No : 699) Âşık Ömer der makam-ı Hüseyinî başlığıyla şu güzel muhammes mukayyedir (1) :

Aceb ol şâhid-i maksûda gözüm yüz süre mi
Ya bana bir dahi bu baht-ı siyeh el vire mi
Yohsa engüşt-i kazâ defter-i ömrüm düre mi

Gün ola mı bu gözüm vuslat-ı yâri göre mi
Yohsa hasret beni tâ menzil-i haşra süre mi

(1) Bu şiir bendeki bir mecmuada da «Şarkı» başlığıyla yazılmıştır.

Hak bilür kimseye hâlim diyemem kim nicedir
Bunda ednâ olanın pâyesi anda yücedir
Şeb-i hicrin seheri yok ne karanlık gecedir

Gün ola mı bu gözüm vuslat-ı yâri göre mi
Yohsa hasret beni tâ menzil-i haşre süre mi

Hele gamsız olamam râhat anınçün dilemem
Ağlamakdan gözümün yaşını bir dem silemem
Şeb-i gamda yitürüp(1) kendimi kendim bilemem

Gün ola mı bu gözüm vuslat-ı yâri göre mi
Yohsa hasret beni tâ menzil-i haşre süre mi

Ne akıllar irişür bu feleğin gerdişine
Ne fikirler yeter eyyâm-ı gamın cünbişine (2)
Ne tahammül olunur hicr ü firâk âteşine

Gün ola mı bu gözüm vuslat-ı yâri göre mi
Yohsa hasret beni tâ menzil-i haşre süre mi

Ey Ömer tâ ki bu can terk-i diyâr eylemeden
Dîdemiz bâd-ı ecel dolu gubâr eylemeden
Şeb-i gam âlem-i ikbâlimi târ eylemeden

Gün ola mı bu gözüm vuslat-ı yâri göre mi
Yohsa hasret beni tâ menzil-i haşre süre mi

Gene aynı mecmuada,

Seyrederken semtini cânânı gördüm ben bu gün
Sanasın cismim içinde cânı gördüm ben bu gün
Zerre veş üftâdeler etrâfın almış mâhımın
Şübhesiz ol âfet-i devrânı gördüm ben bu gün

(1) Gitti aklım bulamam : Bendeki yazma,

(2) Teşvişine :

Görmemişti niçe demlerde gönül cânânını
 Bulmamıştım arayup derd ü gamın dermânını
 Ol yeri kıldı kadem rencide görünce anı
 Derd için gam çekmezem dermânı buldum ben bugün

Hâtırım kıldı tesellî ol perfî bin nâz ile
 Hiç umulmazdı görüşmek ol hümâ pervâz ile
 Okur ezberden vefâ bâbını hub âvâz ile
 Çâresâzı mürg-i hoş elhânı gördüm ben bugün

Vasl oluncâ ey *Ömer* ol çeşm-i hûn âşâm ile
 Bir muammâ eyledim peydâ hezâr encâm ile
 Bir ayın nokta iki bir göz yukarı lâm ile
 İsmi ni yâd etmek olmaz anı gördüm ben bu gün

bendlerini ihtiva eden ve «Âşık Ömer Türkmanî der makam-ı Hüseyinî» başlığını taşıyan bir murabba yazılıdır.

Bu bestelerden bir kısmının bizzat şair tarafından bestelendiği de tahmin olunabilir. Âşık Ömer'in musiki sahasında da büyük bir şöhret kazandığını görmekteyiz.

Binbaşı Hoca Emin tarafından yazılan «Menakıbı Kethudazade elhac Mehmed Arif efendi hazretleri» adlı eserde *Kâhyazade Arif*'in Âşık Ömer hakkında söylediği şu sözler yazılıdır :

Çövr şuarâsından Âşık Ömer ile *Gevherî* bir biriyle muâsır ve mu-sâhib olup *Fener*'de bir Yahudi meyhânesinde otururlar İdâre-i akdâh-i ayş ü işret ederler Ve iskemlelerin üzerinde bilâârâm bir beyit Âşık Ömer ve bir beyit *Gevherî* söyler ve karşularında dahi kâtibler o beyitlerden hiç birini zâyî' etmeyüp hemen kayd ü tahrîr ederler Anlamalı tabiat-i şî'riyyeyi Âşık Ömer *Kırım*'da *Gözleve*'lidir Orada bir kahvede oturur ve çaldığı sazı başı ucuna asar kimse dokunmaz Hattâ Âşık Ömer bir niçe zaman seyr ü seyâhat edüp ba'de bu'din tebdil-i hey'et olduğu halde yine o kahveye gelür Sazını alup çalayım der ise de o Âşık Ömer'in sazıdır başkası çalamaz deyüp vermezler Her

ne hâl ise alur çalar Andan sonra bilürler ki o gelen Âşık Ömer'in kendisidir.

Âşık Ömer'in *Tanzimat*'tan sonra yetişen şairler arasında bile meşhur olduğunu görüyoruz. Bilhassa Âşık Ömer ve *Gevherî* şiirlerini çocukluğunda ezberlediğini söyleyen *Ziya Paşa* , *Emil tercümesi* mukaddimesinde diyor ki (1) :

Bizim lalanın eş'ara pek mahabbeti vardı : Hattâ kendinin yazısı güç okunur derecede imlâsız olduğu halde Âşık Ömer ve *Gevherî* âsârından mahfûzu bulunan beyitleri münasibetli münasibetsiz sıra getirüp okur ve ara sıra kendi de kıt'a ve gazel gibi şeyler nazmedip içinde mevzun olanları da bulunurdu...

Bir kaç gün gündeliğimden tasarruf edüp lala ile beraber gizlice sahhaflara gittik; bir Âşık Ömer mecmuası aldık. Geceleri anın mûtalesi ile meşgul olurum. Pek az müddette lalanın okuduğu ve yaptığı şiirlerin nâmezvûn olanlarını temyiz etmeye ve hattâ okuduğum Âşık Ömer ve *Gevherî* eş'arından beyendiğim beyitlere nazireler bile söylemeye başladım »

Bütün bunlara rağmen eski bir an'aneye bağlı kalarak şairin tezyif edildiğini de görmekteyiz. Hattâ şiir zevkını Âşık Ömer'le *Gevherî*'den aldığını söyleyen *Ziya Paşa* bile Şair hakkında çok ağır bir dil kullanmaktan çekinmemiştir.

Harabat mukaddemesinin «Sebebi telifi *Harabat*» Faslında bazı sazşairleriyle beraber Âşık Ömer'i de şu yolda tezyif ediyor :

On beşte değildi sinn ü sâlim
Kim nazmile vardı iştigalim
Mevzun söze can verirdi gûşum
Eş'âr okusam giderdi hûşum

(1) Mecmuai Ebüzziya Cilt 1, S. 422 ve 457.

Verdi bana evvelâ merâkı
 Meydan şuarasının nihâkı
 Gâhice *Garîbi*'yi okurdum
 Âşık *Kerem*'e yanar dururdum
 Âşık *Ömer*'i ki gâh alırdım
 Uçkur sözüne şaşar kalırdım

Bay Tahir Nadi Ozan Özyü'den aldığı malûmata göre, meşhur Eşref de Maarif nazırı Zühtü Paşa'ya yazdığı bir hicviyede Âşık Ömer ve Âşık Kerem i şu yolda küçük düşürmeğe çalışmıştır :

Feyzi Âşık Ömer'in anda tecellî etmiş
 Kahve kahva dolaşan bazı gazelhan gibidir
 Dâhil-i cedvel eder vak'a-i Âşık Kerem'i
 Nazarında o eser ders-i debistan gibidir

Muallim Naci ise Tercümanı hakikat'te neşrettiği makalelerden birinde bir münasebet getirerek.

Âlemde var mı bir müteşâir benim gibi
 Âşık Ömer gazelleri hep ezberimdedir

tarzında bir beyitle onun kıymetini düşürmek istemiştir.

Tanzimat'tan sonra yetişen şahsiyetlerin bütün bu menfi görüşlerine rağmen Şair'in *Anadolu* içlerinde asırlardan beri kazandığı şöhret kaybolmamış, bilâkis çoğalmıştır. Âşık Ömer adını bilmeyen bir köylü hemen hemen yoktur denilebilir.

Eski mecmualarda olduğu gibi son devirlerde yazılan bir takım mecmualarda da onun bir hayli manzumesine tesadüf ediyoruz. Bunlar arasında, isim tasrih olunmamakla beraber şaire söylenmiş bir çok nazireler de vardır.

Hattâ yalnız halk zümresinin değil münevver zümreden bir çoklarının da Âşık Ömer'e karşı mütemayil olduğunu görmekteyiz. Son devrin olgun şahsiyetlerinden biri olan *Bay Ahmed Remzi Akyürek*, Şair'in meşhur "dokunma,, redifli gazelini şu yolda taştir etmiştir:

Ey çerh-i sitemger dil-i nâlâne dokunma
Var mı sana bir zulmu o hayrâne dokunma

Terk eyle beni hâlîme giryân olayım ben
Heçr âlemidir ettiğim efgane dokunma

Ey bâd-i sabâ uğrar isen yâre selâm et
Kûyindeki dildâde mukîmâne dokunma

Ey şâne ara beste bulursun dil-i zârı
Tel kırma fakat zülf-i perîşâne dokunma

Ey bâde eğer yârim içerse seni bensiz
Peymâneyi pür eyle de peymâne dokunma

Bîhûşum ezel süzme gözün bezimde sâkî
Ver neş'e fakat nerkis-i mestâne dokunma

Vermem sana çek benden elin ey melek-ül-mevt
Sağ ol hele geç menzil-i sultâne dokunma

Öz cânım için olma benim feyzime mâni'
Cânânıma nezr eylediğim cânê dokunma

*Bay Nureddin Rüşdü Büngül de aynı mnzumeye şu yolda
bir tahmis vücude getirmiştir :*

Yârimle olan ahdile Peymâne dokunma
Kalbimdeki bu şu'le-i imâne dokunma
Dilde dolaşan aşk-ı fûrûzâne dokunma
Ey çerh-i sitemger dil-i nâlâne dokunma
Heçr âlemidir ettiğim efgane dokunma

Zühhâde kulak vermeyi hakka ki harâm et
Tenhâya çeküp gizlice ifhâm-ı merâm et
Üslûb-ı hakîmâne ile arz-ı kelâm et
Ey bâd-i sabâ uğrar isen yâre selâm et
Tel kırma fakat zülf-i perîşâne dokunma

Aşk ehline işret yaramaz gonca dehensiz
Câm-ı Cem'e râğbet mi olur sîm bedensiz

Düşmem hele ben çâh-ı zenahdân ola bensiz
 Ey bâde eğer yârim içerse seni bensiz
 Ver neş'e fakat nerkis.i mestâne dokunma

Bu bendesi Rab-bül-ezel'in ey melek-ül-mevt
 Üftâdesidir bir güzelin ey melek-ül-mevt
 Cân almak ise ger emelin ey melek-ül-mevt
 Vermem sana çek benden elin ey melek-ül-mevt
 Cânânıma nezreylediğim câne dokunma

Âşık Ömer divançesinin pek çok defalar basılmış olması da onun halk tarafından kadar benimsendiğini açıkça göstermektedir.

Son yirmi otuz yıl içinde ise ona aid yazılar yazıldığını ve biografik eserlerde ondan bahsedildiğini görüyoruz.

Asım oğlu Mehmed Siraceddin, « Mecmua şuara ve tezkirei üdeba » adlı eserinde şair hakkında şunları söylemektedir [1] :

Âşık Ömer bir şairdir ki sıbyân ü avâm hattâ havvâss-ı kirâm arasında anı bilmeyen yoktur. Bir tıfl-ı nâzik mizac müsteidd-itelâffuz oldu mu ibtidâ ana arz-ı çehre-i güftüğü eden Âşık Ömer'in kelimâtıdır. Sözleri zâika-i ezvâk-ı sibyâne muvâfık ve idrâk-i zümre-i avâma mutâbık harc-ı âlem olduğundan dîvân-ı eş'ârı defeât ile tab' olmuş iken kesb-i nedret etmiştir. Vâkıâ Âşık Ömer sazşairidir lâkin kalem şiirleri kadar güzel ve selis sözleri de vardır.

Ezcümle

Vermem sana çek benden elin ey melek-ül-mevt
 Cânânıma nezreylediğim câne dokunma

beyti *Bâki*'leri *Nâbi*'leri bile takdirhân eder. Âşık Ömer ilmen ve tahsilen değil, fakat hayâten ve fitraten nâdir-ül-emsâl bir şâir-i millidir.

Henüz sagır-üs-sin iken pek hoşuma giderek ezberlediğim ve hâlâ kemâl-i takdîr ve hayretle okumakta olduğum bu müseddesini tahrir ile ıktifâ eyleriz :

Bir âfet yüzlü dildârın yine oldum giriftâri
 Cihanda görmedim ben böyle bir yâr-ı cefâkâri
 Beni ağlattı dünyâda varup güldürdü ağyârı
 Bulursam rûz-i mahşerde ben ol yâr-ı sitemkâri

Açam başım dökem yaşım yaka yırtam kılam zârı
 O yâr ile benim da'vam Hudâ fasleyleye bâri

İşim bu dâr-ı dünyâda yaman etti diyem yâ Rab
 Gözüm yaşın figan etmekle kan etti diyem yâ Rab
 Bana nettiyse bu şûh-i cihân etti diyem yâ Rab
 Benim ebrûsu veş kaddim kemân etti diyem yâ Rab

Açam başım dökem yaşım yaka yırtam kılam zârı
 O yâr ile benim da'vam Hudâ fasleyleye bâri

O denlü âh idüb kılsam gerek feryâd ü efganı
 Ola tâ'cîz âhımdan behiştin hûr u gilmânı
 Bulamazsam terazûde sıratla beklerim anı
 Murûr eyler iken anın girerse deste dâmânı

Açam başım dökem yaşım yaka yırtam kılam zârı
 O yâr ile benim da'vam Hudâ fasleyleye bâri

Şîrâr-ı dūd-i âhımdan ki mahşer ola âlûde
 Asılup boynuna yârın günah âsâ terâzûde
 Bulur isem ben ol yârı eğer cennât ü tamude
 Alam anı berâberce gidem dîvân-ı ma'bûde

Açam başım dökem yaşım yaka yırtam kılam zârı
 O yâr ile benim da'vam Hudâ fasleyleye bâri

Figanıñ mahşer ehline ola bir âteş-i süzân
 Benim süz-i derûnumdan cehennem eyleye efgan
 Taaccüb kılalar bu âh ü zâra Mâlik ü Rıdvân
 Senin Âşık Ömer hâlin gören âdem ola hayrân

Açam başım dökem yaşım yaka yırtam kılâm zârı
 O yâr ile benim da'vam Hudâ fasleyleye bâri

Bursalı Tahir, Siraceddin'in eserindeki malûmatı aynıyle Osmanlı müellifleri'ne nakletmiş ve ilâve olarak bazı yazma divanlarının nerelerde bulunduğunu göstermiştir.

Bundan bir hayli evvel Prof. Bay Fuad Köprülü, Sazşairlerine aid neşrettiği makaleler silsilesinde [İkdam: 1330-1915] Âşık Ömer'i de mevzu bahsetmiş ve onun hakkında yeni bir takım malûmat vermiştir.

Gene Bay Fuad Köprülü 1927 yılında çıkan *Hayat* mecmuasında "Âşık Ömer'e dair bazı notlar," başlıklı bir makale neşretmiştir [No: 24]. Şaire aid tarihî bazı şiir parçalarını da ihtiva eden bu mühim yazıdan da bilhassa şu kısımları naklediyorum :

"On birinci asrın ilk nısfında büyük şöhret kazanan *Kaykıcı Mustafa* dan sonra bu asrın sonunda ve müteakib asrın ilk senelerinde başlıca üç sazşairi imparatorluk dahilinde iştihar etmişti: Âşık Ömer, *Gevherî Âşık Hasan*. Bir takım menkabeleri âşıklar arasında son zamanlara kadar yaşayan Âşık Ömer'in Âşık Hasan gibi bir yeniçeri sazşairi olduğunu o devir vakâyii harbiyesine dair yazdığı manzumeler tamamiyle göstermektedir. O devir şairlerinde olduğu gibi Âşık Ömer'de de cen gâverlik hissi Dinî - Sofiyane hislerle imtizac etmiş ve cenk şiirlerinin nesci dahilisini teşkil eylemiştir.. "

“Cumhuriyet Ansiklopedisi,, nde *Bay Samih Fethi (M. Turhan)*,
“Meşhur adamlar Ansiklopedisi,,nde de *Bay İbrahim Alâeddin* yaz-
dıkları “Âşık Ömer,, maddesinde şair için takdirli bir dil kul-
lanmışlardır.

İşte Âşık Ömer’e dair şimdiye kadar benim görebildiğim ya-
zılar bunlardan ibarettir.

Bir çok bakımdan kıymetli olan Âşık Ömer’in her halde gün-
geçtikçe şöhreti artacak ve öyle umuyorum ki onun hakkında
zamanla yeni yeni bir takım vesikalar daha ortaya konaçaktır..

ŞİRLER

DESTAN

Gel vuhûş u tuyûru bir yâd edelim Gör neler halketmiş Bârî Taâlâ
Her birin ismiyle iyân edelim Ayn-ı ibret ile eyle temâşâ

Zûr u kuvvêt düşer arslan şânına Ancak karakulak varır yanına
Yüce taht kurup fil istühânına Demir mih kakarlar kâretmez aslâ

Ayıya hor bakma ateştir özü Gerçek kurdun dahi soğuktur yüzü
Gergedan bir hayvan onun boynuzu Zehir nûşeyleyen canlara şifâ

Tavuşan tutamaz bu kûhisârı Tazı dirîğ etmez eldeki varı
Pârsı alır asla kaçırmaz avı Çakal hırsızlıkta cümlenen a'lâ

Kepçe kuyruk dersen âteş-i sûzan Maymuna her fenni öğredir insan
Dâim bulut ile cengeder kaplan Parsile hasımdır bî bâk ü pervâ

Hudâ'nın emriyle geldi cihâna Hidmet etmek için benî insâna
Hak hidâyet etti Veysel Karân'a Deve ferîştehtir hayvan sûretâ

Bak kelerle kirpilerin derdine Tâ beseher kurbağanın virdine
Atmasalar Kaf dağının ardına Yıkardı âlemi heman ejderhâ

Meşhurdur müşgü ceylânın râhir Sırtlan dahi kefen soymağa mâhir
Hinzîr-i murdârı bulsa bir kâfir Can verir bir lokma etine ammâ

. . . daldan dala yelip gezmede Sıçan divarları delip gezmede
Gelincik bulduğun çalup gezmede Hudâ köstebeği yaratmış a'mâ

Yaban eşeğine eyledim nazar Beğendiği yerde dolaşır gezer
Sığır her tarafı otlayıp gezer Câmus gölde sürer zevk ile safâ

Koyun mubârektir çıktı cennetten Katır eşek dönmez düşen hizmetten	Keçide bulmadım eser lezzetten At yanında ester misâl-i sabâ
Kedi ne kaşmerdir gör küçücükten Hele hakikatli var mı köpekten	Porsuğu öldürsen almaz kötekten Nan yediği yere eyler can fedâ
Mikdârı küçüktür gerçi karınca Gör kaplumbağayı âdem görünce	Niydüğün bilirsin zahmın urunca Hacâbetle başın çeker hırkaya
Örümcek tel çeker görünmez hayâl Çekirge de yağar bârân misâl	Akreb kimi soksa olur bîmecâl Akıl irişmez hikmetine ammâ
Zehirde galibdir yılanı çıyan . . . ise merk-i âfet-i can	Sokunca öldürür âdemi'yılan Kertenkele durur kırlarda hakka
Kande ise kürkçü dükkânın bulur Kürk olur bunların kürkü giyilir	Bahâ vü kıymetin ekâbir bilür Biri vaşak, kakum samur zerdüva
Ömer hayvânâtın kadri bilindi Dile gelenleri takrîr olundu	Cümle eylediğim karar bilindi Kuşların da vasfın edeyim şehâ
Mürg-i kebîr iki Kaf dağınca var Süleyman'dan biât almış yolu var	Hümâ kuşu bulut içre bişümâr Sultân-ı mürgandır sîmürg-i anka
Tavus kuşunun ömürü firâvan Ana da gıdâyı eyledi ihsan	Yetmiş şehir dolusu gıdâdır inan Kendi kereminden Bârî Taâlâ
İshak kuşu dâim Hak'kadır ünü Lâklakla geçiyor leyleğin günü	Horus nidâ eder ömrünce sonu Bin yaşında ihtiyardır Akbaba
Tâvus mâlik idi aceb nefese Giriftâr etmişler bend-i kafese	Pâyini gördükte gelir bu sese Dudu kumru eyler derûnî nidâ
Deve kuşunun darbı yeğîn sakın Beğendinse tüyün başına takın	Görürsen yanına uğrama sakın Bileğinden olur bir güzel cığa
Bülbül bu fenâda geçmez gülünden Çakır ile balabanın elinden	Baykuş üzlet etmiş halkın elinden Balıkçın eylemiş yurdunu deryâ

Karabatak yurdu ummana benzer	Kuğunun burunu mercana benzer
Seyfile tavşancıl düşmana benzer	Bıldırcınla keklik ağlar dâimâ
Çaylak karakuştan döner mi meğer	Dâimâ gergenes serçeyi öğer
Âdet olmuş sakankur kuşun değer	Ölüsü dirisi bin altın bahâ
Sarı asma kıl kuyruk satarlar kandin	Darı kuşu böyle tutmazken bendin
Âteş-i hicrâna yakmakta kendin	Pervâne uşşaka eyleyip salâ
Ebâbilin nedir dâğile kârı	Süğlün ile çakır kuşunun varı
Cihanda bal için zâr oldu arı	Eyyub kurdlarından aslı ibtidâ
İpek seyreyleme serde	Dürrac mekân tutmaz değme bir yerde
Uyhudan uyarır beni seherde	Kârban kuşu da verince sadâ
Câhile..... görmemiş rahı	Darcan kılmaktadır derd ile zârı
Ağaç kakan serde o şebkûlâhı	Dembedem burnuna eder ol ezâ
Martı sakakuşu kaşıkçı toygar	Sığırcık ta bulmuş epey iştihâr
Lori istühanı ölçer de yutar	Âhırın fehmeder özge temâşâ
Hüdhüdün dillerde söylenir ismi	Kırlangıcın dahi nâziktir resmi
Doğandır kaz ile ördeğin hasmı	Şâhinin önünce uçar mı turna
Sarı ile fahte yasdanır dağı	kılmakta bir an ferağı
Gâh inip ovaya gezer alçağı	Perin açıp eyler seyr ile sahrâ
Çalı kuşu bir an eylemez karâr	Samancı kuşu
Çayır kuşları da bulmuş iştihâr	Yelkovanı seyret sahrâ be sahrâ
Bu Ömer vuhûş u tuyûru verdi	Hep ismi resmiyle çekti çevirdi
Her kese hâlince hil'at giyirdi	Elinden geleni eyledi icrâ

Bihûde akıtma gözünden yaşı
İbtidî yarattı Hudâ bir taş

Bu ahvâle vâkıf olamaz başı
Anla nice kevn ü mekân eyledi

Ol gevhere Hudâ eyledi nazar Rivâyet edenler böylece yazar	Oldu ula deryâ olunur hazer On bölük ol deryâ revân eyledi
Evvel bölüğünden Arş-ı muallâ Üçüncü bölükten Levh oldu peydâ	İkinci bölüğü felek-i meclâ Dördüncüden mâh-i tâbân eyledi
Beşinci bölükte hurşîd-i enver Yedinci bölükten rûzû şeb derler	Altıncı bölükten cennetler yerler Karanlığı ziyâ iyân eyledi
Sekizinci bölük melekût ihyâ Onuncu bölük te rûh-i Mustafa	Dokuzuncu bölük Kürsî'dir hâlâ Ser-defter-i peygamberân eyledi
Bu tarikte hâmûş kaldı kâmiller Hikmet-i Hudâ'ya ermez gafiller	Aklını perîşân etti fâzıllar Kimini kul kimin sultân eyledi
Cümle yerin göğün aslı bu meğer Uşaklar mektebde eylemiş ezber	Kat be kat söylemek o da mı hüner Okuyup tesbîh-i lisân eyledi
Sekiz cennet yedi tamudur hele Felekler cümle-i encümler ile	Söz uzar evlerin getirsem dile Muhtasar böyle dermiyân eyledi
Bir nev'e cevâbı kılalım gayri Atamız Âdem'e gelelim gayri	Aslımız anlayıp bilelim gayri Hikmet ile Sun'î Yezdân eyledi
Hudâ ferman etti çünkü Cibrîl'e İncik toprağıyle mağribden bile	Binbir isimlerin getürdü dile Aldı bin lûtf ile bir ân eyledi
Alnının toprağı Kâ'be'den heman Mağribden meşrikten ellerin ey can	Budların toprağı Yemen'den inan Dört kabza toprağı yeksân eyledi
O çâri anâsır olunur isnâd Balgam safra soda kan ile bünyâd	Hem nâr ü hâkile âb iledir bâd Etibbâlar böyle beyân eyledi
Tîn-i pâkin tertîb eyledi Settâr Câna fermân etti çün Perverdiyâr	Kırk yıl türâb üzre eyledi karâr Girüp çıkup Hak'ka îmân eyledi
Bir hitâb eriştî ol demde câne Hayâta irişip baktı cihâne	Âdem'in batnına oldu devâne Hudâ'ya hamd-i bîpâyân eyledi

Bu edâda hâsıl oldu sîm ü zer
Mürşiddir tâlibi eyleyen perver

Ârif olan alır sözünden hüner
Üstünde kâmilî emân eyledi

Bir kürsî Cebrâil ol dem getürdü
Dört molla kürsîyi alıp götürdü

Üstünde Hazret-i Âdem oturdu
Kat be kat gökleri seyrân eyledi

Çün Arş eşîğine kondu bu minber
Secde edüp dedi Allahu ekber

Anda nüzûl etti Âdem Peygamber
Cümle meleklerle fermân eyledi

Saf be saf melekler eyledi sücûd
Secde eylemedi âkıbet merdûd

Öyle olmuş idi hitâb-ı Ma'bûd
Azâzil'i nice Şeytân eyledi

Gururlanıp oldu emeği zâil
Yetmiş bin yıl zikri hep oldu bâtl

Filcümle melekler hocası kâmil
Lâ'neti halka ber gerdân eyledi

Cümle melekler de vardı hayrete
Alup götürdüler anı cennete

Başlayıp Âdem'e dahi izzete
Sohbet-i hûri vü gılmân eyledi

Bir zaman eyledi cennetin demin
Sol eğe kemiğindendir Âdem'in

Gaflet aldı onu olmuşken emin
Havvâ ile demin şâdân eyledi

Bir birini bilüp oldular şâdân
Buğday ağacından görürsüz ziyân

Hulleler olundu anlara ihsân
Yemeyin deyu Hak fermân eyledi

İrişti cennetin bâbına Şeytan
Âkıbet ağzına şeytanı yılan

Düşnâm ile sürdü o yerden Rıdvan
Cennete getirmiş yılan eyledi

Ağzında Şeytan'la cennete girdi
Buğday yeyin deyu hileler kurdu

Arayıp Âdem'i Havvâ'yı gördü
Emr-i Hak'kı anlar nisyân eyledi

Eyledi anlara Şeytan iğvâyı
Ferâmûş ettiler emr-i Hudâ'yı

Akıbet yediler dahi buğdayı
Âdem Havvâ böyle isyân eyledi

Meğer kim bu imiş hikmet-i Hudâ
Âşikâre oldu kudret-i Hudâ

Anlara verdi bu gafleti Hudâ
İşte böyle terk-i cihân eyledi

Hasedle Azrâil böyle iş etti
Cümle giydikleri hulleler gitti

Peşimân oldular ammâ iş bitti
Anlar eğinlerin uryân eyledi

Sürüldü cennetten Âdem ü Havvâ Rahmet kapusunda Havvâ sâniyâ	Tevbe kapusunda Âdem ibtidâ Çi fâide zâr ü giryân eyledi
Serendib'e indi Hazret-i Âdem Kırk yıl ağladılar akıttılar dem	Cidde'ye iriştî Havvâ da o dem Biri birlerinden nihân eyledi
Emr-i Hak oldu anlara mülâkat Cibrîl nâzil oldu edüp iltifât	Hasret ü firkatten buldular necât Sığır ile koyun ihsân eyledi
Ol koyunun yünün eğirdi Hâvvâ Eğnine kıldılar yosma bir abâ	Deriler dokudu Âdem sâniyâ Giyip vücudların pinhân eyledi
Çıktığı dem Âdem cennetten çıplak Dört damla damladı incirden mutlak	Setr için incirden eyledi yaprak Birin penbe-i râyegân eyledi
İkincisi ak dut anladın bildin Dördüncüsü şeker sözüme geldin	Üçüncü kara dut haberin aldın Musannifler <i>Ömer</i> beyân eyledi

— 3 —

Bir gün ecel gelip irişe bize Can ile güşedin deyeyin size	Gel deyu bekaya oluna ferman Nicedir olurken ahvâl-i insan
Ölüm yasdığına koyunca başı Cem'olur yanına kavm ü kardaşı	Almaz olur tab'ı etmeği aş Arayıp bulmağa derdine derman
Hak'kın emri ile gele Azrail Olamaz önüne kimesne hâil	Cümle mahlûkatı eyleyen zâil Kurtulmaz elinden insân ü hayvan
Bir kez olunca ol emr-i Rahmânî Tırnaktan dizine çıkınca canı	Sal adem mülküne ibn-i fülâni Tutuşa yüreği mânend-i külhan
Ferce bulup gele İblis o bedhû Diye îmânın ver sana verem su	Merdûd-i ezeli ol âsî bedrû Ey garîb olmuşsun ziyâde atşan
İlâhî alırken sen cânımızı Afveyle sen bizim isyânımızı	Emânet eyledik îmânımızı Bizi emîn eyle Mîn şerr-i Şeytan

Ruh tulû' eyleyip hulkuma gele Hamdeyle Hudâ'ya pâki kalb ile	Makbuldür tevbemiz ol mahal bile Kendi fazlındandır bu lütf u ihsan
Bir dahi dest urup edince zoru Pençe-i darbından dü çeşmin nûru	Bir an da cân ü tenin kala kuru Döküle yüzüne misâl-i bâran
Uzada âkıbet dest ile pâyı Kor gidersin bunda cümle eşyâyı	Terkeyleye âhır dâr-ı fenâyı Gerek senin olsun İran ü Turan
Salât ü savm ile olmayan medyun Çıkınca tahtaya cesed-i	Akıtmaz gözünden bârân-ı Ceyhun Soyalar câmeni olasin uryan
Dökeler üstüne âb-ı revânı Altına çekeler râh-ı revanı	Ne ise edeler gasil erkânı Râh-ı musallâya olasin revan
Koyalar seng üzere gele cemâat Çağıra müezzîn er kişi niyyet	Saf tutup karşına dizile kat kat El bağliya dura karşına yâran
Çar kişi duşunda götüre seni Yerin karnın yırtup yatıra seni	Götürüp kabrine getüre seni Üstüne türâbı örteler ol an
Çevrene cem'olup dizile ol hîm İlâhî âhırda Kur'an-ı mübîn	Başlayıp okuna Sûre-i Yâsîn Okunup Fâtiha dağla yâran
tek ü tenhâ seni korlar giderler İsmini hâtırdan ihrâc ederler	Duydun mu fülânı fevt oldu derler Böyledir ezelden âdet-i devran
... yukarı can ver Allah Urunca tahtaya başın diye ah	Sıdkımız budürür Âmentü billâh Bile öldüğün ol mahalde insan
Akabince gele Münkir ü Nekir Diyesin Rabbim tez evvel haber vir	Havfindan vücûdun titreye tir tir Tutmuş ik-mzunda [1] bir gürz-i giran
Sora Peygabr'in mezheb ü dînin Verirsin mûr ile pür ola sînin	Kıble vü milletin cümle âyînin Bilâ havfin eğer cevâb-ı âsan
Eğer verir isen akr-i cevâbı Niçin gûş etmedin deyu kitâbı	Edeler cânına dürlü azâbı Ederdin cilve-i sohbet-i yâran

[1] «İki omuzunda» yerine.

Mülk-i beka için yapış bir kâre Çok çalıştı buna bulmadı çâre	Yanmasın der isen vücûdun nâre Bu maraz-ı mevte hazret-i Lokman
Bir zaman şâh iken vahş ü tuyûra Ecel câmin içip girdi kubûra	Fermânı yürüdü mâr ile mûra Hükmederdi ins ü cinne Süleyman
Yatur zemîn içre niçe Ya'kub zâr Habîb-i ekremle hem Çehâriyâr	Dahi Yûsuf gibi mahbûb-i didâr Ebû Bekr ü Ömer Ali vü Osman
Cihâna geldiler oldular gaib Sütûn-i dîn olan sâhib mezâhib	Kodular yerine bir aded nâib Hanbelî Şâfiî Mâlikî Nu'man
Bu resme kalmaya hiç nesl-i ümmet İsrâfil sûrunu çala ol sâat	Küffârın başına kopa kıyâmet Kalmaya cihanda zîrûh bir can.
Gör nice harceder bu çarh ricâli Şems ü mah	İrişe dünyânın gayri zevâli Nice kalıserdir bu köhne vîran
Penbe veş atla dağlarla sahrâ İkinci sûrunu dirile yekpâ	Ebir veş döküle zemîne semâ Kurula mahşerde Sırât u Mîzan [1]

— 4 —

Kadir ü kayyûm Ahad-i bîçûn Sâni'-i lemyezel sun'-i Kâf ü Nun	Lûtf u kerem issi Gani girdigâr Kalbimi bu yüzden pür etti envâr
Sen bu âyîne-i zât-ı meşhûda Süleyman olursun mülk-i vücûda	Kaddin hamîde kıl baş eğ sücûda Hükümüne râm olur kamu mûr ü mâr
Âşıklar eylemez da'vâ-yı nihan Seyreder esrârı iyân u beyan	Da'vâya muindir muîn ü nişan Çekmeyen çeşmine perde-i berdâr
Mihmânsın işbu köhne durağın Ötesin arama senden ırağın	Göçtür yarın hâzır eyle yarağın İdegör sen seni senden haberdâr

[1] Bu manzume yalnız konya müzesindeki nüshada eksik olarak mukayyettir. Bu eserin 220 den 229 uncu sahîfeye kadar olan kısmı eksiktir ve bu destanın son kısmı da bu zayı olan yerdedir.

Yerde gökte olan peydâ vü gaib On iki matla'u hefti kevâkib	Arş ü Kürs ü Kalem cümle merâtib Cümlesi sendedir sende âşikâr
İlm-i dehayıktır kal ile kîlim Bu bâb-ı hikmette kavî delîlim	Mantık u hey'ettir dehanda dilim Âyet-i Kur'an'dır îmânım ikrâr
Ayağım Hut burcu hameldir başım Kamer zebânımdır nutk-ı sâbâşım	Utârid tab'ımdır yâr-ı sırdaşım Zühredir yüreğim rakseder oynar
Müşteri bağırmıdır cünbiş-i dâğım Yüzüm güneştürür rüşen çerâğım	Mirrih ödüm oldu Zuhal dalağım Kaddi bâlâ burc-i Sevr işi düşvâr
Kollarım Cevzâdir misâl-i şecer Seretan hem destim Sümbüle çeker	Göğsüm Esed göbek Mizân'a benzer Her biri durmayıp ederler devvâr
Akreb önü ardım kays-i Omuzlarım Delv'i tamam yedidir	Fikrettim zânûlar burc-i Cedi'dir matla'-ı seyyâr
Kök tırnak sinir hâk ile âbâd Şafra süd ü balgam bem ile mu'tâd	Ateş kanım etim âb ile ruhbad Çârı anâsırı eyledim ızhâr
Sağım mağrib oldu meşriktir solum Ayağım taht başta tacım ukulüm	Yemin hod önümdür bulmuşum yolum Şu cihâmı dahi kıldı âşikâr
Tâlib-i dünyâdır el ile ayak Dilim monla oldu nâibim kulak	Ayn-ı ibret ile temâşaya bak Kalbim sicillinde gör ki neler var
Hâk-i siyâh oldu atamız iyan Kulaklar göz burun hem dahi dehan	Atamız bu rümûzu beyan Yedidir başımda bahr-i bîkenâr
Tevârih hey'etim gerdiş-i gerdun Sidre taraf-ı beynim Kays-ı zûfünun	Kafam Arş-i a'zam levh-i Kâf ü Nun Diraht-ı Tübâdır turra-i tarrâr
Kaygu karanlıktır misâl-i zulmet Hastalık furtuna sağlık selâmet	Aydınlık menzili safâ-yi râhat Gönül keştî akıl reis-i rüzgâr
Çârı anâsırdır tendeki varım Ra'd ü berk âhımdır figan ü zârım	Anlardır hikmette dört vefâdârım Başım yağmur bulut öyge vü âzâr

İbtidâ menzirim âlem-i Lâhût Üçüncü seyrânım oldu Melekût	İkinci âlemim mülk-i Ceberût Nâsûta erince eyledim ikrâr
Ma'nâda Cebrâil akl-ı nüktedan Sûr eyler İsrâfil na're-i dehân	Mikâil değil mi fehm ile iz'ân Azrâil temsîli tab'-ı bedhâr
Cismim Tûr oluptur aklım tecellî Tevrat Zebur İncil Fûrkan küllî	Akıl hired andan bulur tesellî İşbu künûz içre olunmuş esrâr
Gözlerim ay ü gün budur ma'nâsı Çeşmimi yumduğum gaflet havası	Arz-ı tis'in ile heyhat sahrâsı Yedi iklim yedi a'zâma pergâr
Erbâb-ı hünerdir ehl-i kerâmet Su gibi arıdır erbâb-ı uzlet	Seherde uyhudur fi'l-i şekavet Ehl-i şirkten olur gezen şermisâr
Aybın setreylemek her bir Sohbeti cennettir kâmil vücûdun	Tutmaktır rızâsın Rabb-ül- Vedûd'un Kurbet-i câhilân dûzah-ı pür nâr
Sû-i zan . . . Ehl-i gıybet cinnî Ehremen mesel	Hüsn-i zanneylemek güzeldir güzel Bî namaz şeytana olur alemdâr
Dâhildir hayvân-ı nâtıka insan Kaplan munâfıklık tekebbür arslan	Tevâzu' ehlidir bil ehl-i îman Nefsime gazabım ejder ile mâr
Mâlihulyâ ehli fil ü gergedan Hırsızlık san'atı gol-i beyâban	Hayvanlık çok yemek billâhi inan Şehvete uyanın mislidir himâr
Bedhuy kurda benzer fitne çakala Bütün anladığım her daldan dala	Hîle tilkiliktir gitme hayâle Kedilik kaptığım sakladığım fâr
Eti yenir kuşlar iyi hâlimdir Ol yırtıcı kuşlar şum cemâlimdir	Eti yenmeyenler hem hayâlimdir Fikrim anka gönlüm taht-ı cihandâr
Kocalık güz faslı nazar et râza Yiğitlik âlemi benzer ilk yaza	Bunamaklık kıstır ömr-i dırâza Tıfillik misâli eyyâm-ı bahâr
Râh-ı müstakîmde ferik olmuşum İsyân	İsyân deryâsına garik olmuşum Mağfîret umran yâ Ganî Gaffâr

Aşkına eyledin var istüvâyı
Yarlığa Ömer'i ol bî nevâyı

Arş ü Kürsî ile hefti semâyı
Behakk-ı hürmet-i Ahmed-i Muhtâr

— 5 —

Yer ile gök azîm etti maslahat
Yer söyledi tevekkülî söyleme

Gök söyledi burc-i bâran benimdir
Zâhidâ arş benim seyran benimdir

Gök söyledi ne inâda varırsın
Ben yükseğim sen alçakta durursun

Dinle kim sen değilsin sen de bilirsin
Bunca kalbi taht-ı revan benimdir

Yer söyledi benim seni döndüren
Alçaklardan yükseklere bindiren

Evvel Cebrâil'in
Kulu Kanber Şâh-ı merdan benimdir

Gök dedi ki gel otur hesablara
Zühre şems ü mâhitablara

Değme melâikim gelmez kablara
Yüce yüce dem ü devran benimdir

Yer dedi ki asla çekmem firâkı
Evliyâlar enbiyâlar durağı

Bende yanar evvel Mevlâ çerâğı
Yedi deryâ yedi umman benimdir

Gök söyledi bende rûzigâr eser
Ben olmazsam seni zulûmat basar

Üçyüz altmış altı damarın keser
Ol güzel kurulu dîvan benimdir

Yer söyledi türâbımız denk verir
Her bahçede yüz bin çiçek renk verir

Seher vakti âlemlere denk verir
Yıkımdan kurtarır gülşan benimdir

Gök söyledi bulutlarım bulanır
Yağar yağmur bütün yerin sulanır

Yedi katta dolaylarım dolanır
Gök eden

Yer söyledi dağım nurdur taşım nur
Deryâlardan sahrâlara taşınur

Kendisi nur dîdesi nur kaşı nur
Cefâkeşin neslin bozan benimdir

Gök söyledi kimden aldın haberi
Arş'ın Kürs'ün yerin göğün lengeri

Bende olur hep melekler serveri
ulu Sübhan benimdir

Yer dedi ki yalan dedin buradan
Seni beni ikimizi yaradan

Âlimlerim okur aktan karadan
Cümlenin murâdı Rahman benimdir

Gök söyledi şimdi kaya yıkarım Ey yer seni ateşlere yakarım	Emr edersem yıldırımım çakarım Şimdi top benimdir çevgân benimdir
Yer dedi ki benden yüksek durursun Tâ ezelden sen hasmını bilirsin	Neye büyük söyler mağrûr olursun Yıldırımın tutan sultan benimdir
Cök söyledi hesap olmaz yıldızım Gilmân ile hûri melekler bizim	Seni küşâd eder olua gündüzüm O güzel Arş ile Rahman benimdir
Yer söyledi aç gözünü bak bana Bende yatar Cihan Serveri hâlâ	Bende olan sende var mı dursana Öyle devlet benim ihsan benimdir
Gök işitti bunu etmedi cengi Yazdı Âşık Ömer bu cöngü kendi	Dedi ki yer ettin sen bize rengi Yerle göğün medh-i lisan benimdir

— 6 —

Diyâr-ı Bursa'da eğlendik kaldık Sürdük yüzümüzü ziyâret kıldık	Şimdilik budur bize mekân deyu Kutb-i âlemdir <i>Emir Sultan</i> deyu
Keşişdağı meyva kânıdır gördük Çukuryaylay-astık [2] tutyasın derdik	Evlîyâlara çok yüzümüz sürdük Getürdük yârâna ermagan deyu
Kale'de kar tuttu güç ile kaçtık Yakacık'tan bakıp deryâyı seçtik	Karapınar'ın soğuk suyun içtik Ateş yaktık seyretsin yâran deyu
Soyran yaylasında üç gece yattık Kuyulu kayayı ziyâret ettik	Kurşunlu kilse'yi görmeden gittik Böreklerin kaymağına ban deyu
. Kısıklı'dan beridir Mekke'lidir güzellerin biridir	<i>Pir emir Sultan</i> ömrümün varıdır Oyunlar oynarlar bu meydan deyu
Çamlıca'ya Teferrüc'e varanlar Umur Beğ'in hamamına girenler	Monla Arab câmi'ini görenler Berberleri sabun sunar yun deyu
Eğer âşık olup dîvan durursan Temenye'nin güzellerin görürsen	Sunup hâkipâyeye yüzün sürersen Top oynarlar elem çekmeyin deyu

Soğucuk pınardan doğrudur yollar 'Abdülmü'min köşkü doldu güzeller	Karanfiller kasrı donattı güller Cem'oluben geldi hâziran deyu
Üftâd-efendi [1] bahçesin görenler Yiyüp içüp zevk u safâ sürenler	Dilberle Abdal Murâd'a varanlar Bunda derilüp hep ârifan deyu
Gazi hünkâr câmi'ini görenler Eski Kaplukça'da havza girenler	Çekirge'ye varır derdli olanlar Böbürlenir safâ etti can deyu
Kara Mustafa Paşa Bir gidi de börekçiyi döğüyor	Kaynarca da nöbetini savlıyor Ete niçin komadın soğan deyu
Cehudlar murdardır it gibi kokar Kalyoncular dâim yollara bakar	Andan yolum Çatal furun'a çıkar Aceb öldümü bir ala hayvan deyu
Kalenderhâne'den çün şehre sürdük Çıra pazarında bir civan gördük	Tabaklar'da [1] merdâne konuştuk sorduk Âşıkına der içinden yan deyu
Andan Âlem oğlu kahvesine var Âşık elinden koş hatırcığım sor	Güneş serviyi seyredip gör Âh etmede serv-i hirâman deyu
Bezzazlar saraclar durmayıp satar Nâkacılar avretlere söz atar	Kapucular etti hem derdim beter Dahi çıkarmadık kılâbdan deyu
K Sarhoş gavga edüp bir söz atınca	.. Ağa meydan eder yol erkân deyu
Tavuk pazarında aldı beşimi	Sevdâya uğrattı garib başımı Anadan doğru gitti deyu
Yorgancılar çok çalışır yorulur Gelinciğin dilberleri sarılır Kardeş meydan görsün gel heman deyu
Bez esnâfi mâil kıymetli taşâ Kuyumcular bakakalur gümüşe	Haffaflar da yüz elli der on beşe Boncuk ta olsa satar mercan deyu

[1] Şimdiki Dabakhane

Âşıka dan ikrârın güdüyor
Çok dilber... gidiyor

Elâ gözlülerin medhin ediyor
Yeni han'da malı bazirgân deyu

Üstünde gördüm bıçaklar var
Abacı dilberlerin

Öyle öğrendik biz küçükten deyu

Eğer âşık isen ikrârına dur
Irgandı seyir et binâsını gör

Elâ gözlülerin safâsını sür
Sed başından çağır bize arslan deyu

Namazgâhta kıldık hâcet namazı
Eşrefoğlu'na var eyle niyâzi

Yeşil imâret'te gördük ifrazı
Murâdımız verici Sübhan deyu

Söyle kelâmını kalbinde pişir
Timarhânedede deliler çağırısür

Her can kıymet bilmez yerine düşür
De ver ol ma'cundan deyu

Âşık Ömer anı zikreyle her bâr
Şehirli şehbazı ile seyre var

Bir hoşça yer imiş hem İnmeçiler
Rahmet merhamet eder Rahman deyu

— 7 —

Hey gaziler bir seyrâna uğradım
Dokuz kişi bir pireyi kovalar

Söylenecek dinlenecek hal değil
Ardı sıra erilecek hal değil

Mutaflar hep derildiler şaştılar
Ayağına yüz çift manda koştular

Et hammalları görünce kaçtılar
Göde çok çekilecek hal değil

Gelir iken karşı tuttum bacağın
Vardı yıktı bir fukarâ ocağın

Düşüremedim pirenin kalçağın
Elli yılda yapılacak hal değil

Bakın pire bize ne hal işledi
Anı gördüm topuğumu dişledi

Düşüp önüme at gibi kişnedi
Zorlu gidi yakalanacak hal değil

Bakın hele şu pirenin işine
Topuz ile gül eyledim başına

Henüz girmiş elli sekiz yaşına
Kırpikleri kırılacak hal değil

Uyurken uyandım anı bekledim
Ocaklara düşüp küle bulandım

Kollarım sığadım karşı dayandım
Dahi gözüm açılacak hal değil

Âşık Ömer eder bunu söylerim Aşk elinden dünüğün inlerim
Durmayıp pirenin medhin eylerim Akıl verip inanacak hal değil

— 8 —

Yalancı dünyâya aldanma yâhû Bu dernek dağılır bu an eğlenmez
İki kapılı bir virânedir bu Bunda konan güçer mihman eğlenmez

Bakma bunun karasına akına Gönül verme bostanına bağına
Benzer heman oğlan oyuncağına Bunda âkıl olan insan eğlenmez

Doğrusuna gide görün yolların Çeke görün darbın yüce yılların
Dünyâ zindânıdır mü'min kulların Zindanda olan hod insan eğlenmez

Ey gafil ne sandın bu rûzigârı Durur mu anladın tâze bahârı
Yükün yükledi gör evvelce bâri Yoksa yolcu gider kervan eğlenmez

Var ibâdet eyle Mevlâ yoluna Bunda ne eylersen anda buluna
Bir gün sefer düşer berzah iline Otağı kalkıcak sultan eğlenmez

Ömür tamâm olur defter dürülür Sırat köprüsüyle Mîzan kurulur
Hak'kın dergâhına kullar derilir Buyruğu tutulur ferman eğlenmez

Zâhid nice oldu bunca peygamber Kani Ömer Osman, Bû Bekr ü Hayder
Kani Halîlullah Sıddîk-ı ekber Bunda gelen gider bir can eğlenmez

Sular olmuş gibi dîdâra akmış Dün gün akar çağlar meydana akmış
Mahabbet bahrinde bir katre akmış Mevc urur çalkanır umman eğlenmez

Gerek yaz kış gerek bahâr ile güz Gerek mihr ayiyle gerek ki yıldız
Devrederler Hak'kın emriyle dübdüz Felekler rakseder bir an eğlenmez

K O Ő M A

A

— 9 —

Bir kaşı hilâle meyletti gönül
Yanağı gülleri beyaza dönmüş

Âşık eğlencesi hubların şâhı
Hatt-ı ruhsâriyle, zülf-i siyâhı

Cevreyleme bana ömrümün varı
Hatâdan hıfzede Cenâb-ı Bârî

Ömer der vaslına eren öğünsün
Vakti gecikmeden meyvasın dersin

Çağı geçmiş ammâ yine bir hoşça
Ruhler solmuş ammâ yine bir hoşça

Nâz ü istiğnâyı koymamış dahi
Henüz gelmiş ammâ yine bir hoşça

Rind meşreb ol artık terkeyle ârı
Yiğid olmuş ammâ yine bir hoşça

Âlemde heman o safâsın sürsün
Sona kalmış ammâ yine bir hoşça

— 10 —

Yine müjde kıldı sultân-ı nevrûz
Şu'le-i nûr ile mihr-i şebefrûz

Dürlü şükûfeler dürlü kokular
Hep eridi karlar revanî sular

Nergisin kalmadı uyhu gözünde
Çemen mevc urdukça sahrâ yüzünde

Sâkiyâ piyâle alınca ele
Gör ne rümûz ile arzeder güle

Ömer elde ferah bir câm-ı Cem'dir
Ölmeden sürelim bu da bir demdir

İrişti zerrîne feth-i Messihâ
Mir'ât-ı feleği kıldı mücellâ

Dürlü hâlet verir cihâna bûlar
Irmaklar bulandı mevc urdu deryâ

Uyanıp bir ferah buldu özünde
Görünür câbecâ lâle-i hamrâ

Surâhi şevk ile eder gulgüle
Mahabbet nâmesin bülbül-i gûyâ

Meclis-i gamhâne kayd u elemdir
Mey ü mâhbûb ile kekişti sahra

— 11 —

Cüz'î hidâyetin dünyâya vermez Sun'-i hikmetine akılları ermez	Kemâl-i keremin müştâkı Mevlâ Yerlerin göklerin hallâkı Mevlâ
Hicr ile Eyyûb'u nâlân eyleyip Hazret-i Yûsuf'u sultân eyleyip	Kebşi İsmâil'e ihsân eyleyip Ya'kub'a çektiren firâkı Mevlâ
Azameti birle var edip Arş'ı Lûtf-i kudretiyle var edip ferşi	Yedi yıllık yoldur karşı be karşı Bu yedi kubbe-i nüh tâkı Mevlâ
Yok iken akrânı ins ü melekte Hazret-i Yûnus'un batn-ı semekte	Getirip dünyâya devr-i felekte Virdini eyleyen yâ Bâkî Mevlâ
Afveder <i>Ömer</i> 'in cürmün götürür Yerde gökte kısmetini bitirir	Kullarının murâdını yetürür Her kesin rızkının razzâkı Mevlâ

— 12 —

İriştik vashına mâh-ı sıyâmın Bilenler ahvâlin rûz-i kıyâmın	İktidâ eyledik ibtidâsına Çalışır varınca intihâsına
Niçe canlar vardır lâilâc yatur Dünyâdan el çekmiş ihtiyac yatur	Zemîne garkolmuş susuz aç yatur Âlemde sağların bir duâsına
Hudâ'nın kudretin hikmetin fikr et Gün bu günkü gündür bu deme şükr et	Ko gayrı efkârı Mevlâ'yı zikr et Düşme gel cihânın sâbikasına
Cehdeyle hayrolsun kıl ile kalın Kârın şefâate kaldıysa hâlin	Sana nef'i olmaz fikr-i misâlin Arzeyle Hudâ'nın Mustafâ'sına
Ey <i>Ömer</i> âkıbet işbu cihânın Gönül hoşluğile geçen zamânın	Harâb olmasına var mı gümânın Ermez mi elvedâ merhabâsına

— 13 —

Nevbahâr eyyâmı artmada cûşun Pâyine yüz sürer eyler hurûşun	O deme erdiği çağların Tuna Beklemez suları dağların Tuna
---	--

Selsebîl âbindan karışır sana	Nüşeden âlemde lezzetin ana
Irmakların revân olur her yana	Karışır ummâna çağların Tuna
Her kande anılsan medhin olunur	Merd yiğid kucaklarında bulunur
Şehirlerin serhadlerin söylenir	Ancak bağçelerin bağların Tuna
Pençe-i kahrından gerektir hazer	Geçirdin üstünden niçe
Eşinden ayrılmış	Çoktur bencileyin ağların Tuna
Âşık Ömer düşüp yahşi eyyâma	İşin terkeylerdi hâs ile âma
Sağ u solu hâzır durur selâma	Tutmuş şükûfeler tuğların Tuna

— 14 —

Ey dil eser fenâ badein olursun	Mesîm-i subuh veşten müberrâ
Yahşi kem söyleme nâdim olursun	Özün bilmezlere Hayren ve şerrâ
Gâhilin bed sözü cana dikendir	Ârife lec düşmez başı esendir
Ârifin kelâmı misk-i Hutent'dir	İrdiği dimağı kılar mutarrâ
Şeriat tarikat bir özge kândır	Ma'rifet meydanı âli meydandır
Hakikat esrârı genc-i nihandır	Ana yol bulamaz dünü teberrâ
Görmeyen leddünnün karasın akın	Bu bâbı fehmeder zannetme sakın
Ebkâr-ı ma'nâyâ olamaz yakın	Zâhirî olanlar sûretâ garrâ
Âşık Ömer şimdi Mecnûn'a akran	Olmuşum bâde-i gafletle sekran
Şerâb-ı aşk ile vâlih ü hayran	Diyâr-ı gurbette mest-i muharrâ

— 15 —

Dil verip sevdiğim şivekâr olsa	Sînesi bendleri çözülse dursa
Gayetle sevdiğim hüsündâr olsa	Rûyinde benleri dizilse dursa
Yâremi istese tutsa rızâ mı	Hizmetin eylesem olsam gulâmı
İçirsem destinden bir dolu câmı	Ol âhû gözleri süzülse dursa

Gayet hazzederim ol mehcebinden Letâfet gabgabından
 Dolasam kolumu emsem lebinden Adûların bağı ezilse dursa
 Ömer Âşık'ın artınca âhı Seni sevenler niderler günâhı
 Hüsnünün zekâtın olmuştur âhı Fukarâ karşında dizilse dursa

— 16 —

Aşk u mahabbetten da'vâ kılanlar Başına sultandır bî bâk ü pervâ
 Deryâ-yi hikmette gavvâs olanlar Hakayıkta olur bir dür-i yektâ
 Lâübâlî olup dehrin seyyâhı Rintler meclisinde eder samahı
 Zümre-i uşşâka düştükçe râhı Sunulur destine câm-ı dilküşâ
 Lâ deme ey perî pendim aseldir Ağır ol yeğînlîk tab'a keseldir
 Şecer-i meyvaya darb-ı meseldir Dokunur a'dâdan bin seng-i hârâ
 Hidâyet olunca âşık cânâna İrişir elbette sırr-ı nihâna
 Serfürû eylemez değme bir cânâ Yeksandır yanında a'lâ vü ednâ
 Âşık Ömer sever dildârı velî Âşıkâre ismin eylemez celî
 Evvel mısra'ların harf-ı evveli Bir güzel ismine düşer müsem mâ [2]

— 17 —

Giriftâr olanlar bir özge derde Yetirir kendini gider araya
 Deli gönül gafil olma bu derde Niçeler başile gitmiş araya
 Aklın aldırılmışın nerde gezersin Âlem kızgın saçtır nerde gezersin
 İstedîğîn nedir nerde gezersin Âkil insan kendi kendin araya
 Harcettin ömrünün varın kazana Kadir isen gel birisin kazana
 Can mıdır can verip cihan kazana Can odur can vere cihan araya
 Yârı gördüm nikab etmiş yüz elden Ağlayı ağlayı gitti güz elden
 Ölmek olur geçmek olmaz güzelden Gelmişim cihâna güzel araya
 Beğim Ömer üftâdenin nesine Meyledesin adûlarla nesine
 Saf olam seninle sîne be sîne Boynuna el girmesin gömlek araya

Âşık Ömer

— 18 —

Nice dil vermesin divâne gönlöm Böyle bir cemâli münevver aya
Aşkıyla olaldan mestâne gönlüm Nazar etmez oldu câm-ı sahbâya

Güftâr eyledikçe cânımın cânı Mest ü medhûş eder cümle cihânı
Nebât-ı kand ile beslemiş anı Pesend âferin büyüden anaya

Bu aşk bize belâ olmasın dostlar Bülbül veş hem nevâ olmasın dostlar
Kimseler mübtelâ olmasın dostlar Böyle bir dilber-i şûh u garrâya

Ömer âşıkındır medhini kılır Var mıdır yârine bahâne bulur
Tekellüm bâbında kim kadir olur Böyle tuhfe böyle rengin edâya

B

— 19 —

Ol mâhım hüsnünde hâl-i mükerrerem Hacer-ül-esved'dir ey kaşı mihrâb
Çâh-ı zanahdânın çeşme-i Zemzem Cemâlin uşşâka kible-i eshâb

Görünce yüzünü ey gül'izârım Artar bülbül gibi feryâd ü zârım
Arzihal sunmağa kalmaz karârım Kulunum demeğe ederim hicâb

Yâr mahrem edinse kendiye bir dem Bana bin dem gelir hayâl-i hurrem
Sînem kanun olup bu işe her dem İniler dest-i gam urdukça mıdrâb

Safâ kılmaz deme ol saçı Leylâ Ne murâd istedin vermedi Mevlâ
Etme Mecnun sıfat âh u vâveylâ O da olur gönül sabreyle bâb bâb

Âşık Ömer o mestâne bakışlar Gelişler gülüşler tarz-ı revişler
Ol lâ'i-i leblerle dürdâne dişler Harâbeder seni harâb u yebâb

— 20 —

Sözümden mahabbet remzini alıp Nâz ü istîgnâya başladı habîb
Ölümlü hastası olduğum bilip Yanıma gelmeğe âr etti tabîb

Nân ü nemek hakkın basmak dilersin	Hayâtın bâbını yasmak dilersin
Bu ben efkendeni asmak dilersin	Emrin olsun işte gerdan işte ip
Neyleyim cânıma devirdin beni	Âhım ile halka duyurdun beni
Sevgili yârimden ayırdın beni	Dilerim Allah'tan bulasın rakîb
Adâlet yaraşır mürvetli câna	Böyle bî vefâlık düşer mi şâna
Ya irgör visâle bâkî bu câna	İki rahmetten kıl birini nasîb
Ey <i>Ömer</i> olmuşum dillerde bednâm	Neyleyim bu yüzden elverir eyyâm
Sen vefâ kılmazsın ben sabr ü ârâm	Sende hüsün bende mahabbet garîb

— 21 —

Sebep oldun ayırdın beni yârdan	Tîg-ı gazab sana yâr olsun rakîb
Kurtulma cihanda âh ile zârdan	Köhne dünyâ başna dar olsun rakîb
Geçir günün gam ile safâ sürme	Âlemde mahrûm ol murâda erme
Âhrette râhat yüzünü görme	Cehennemde yerin nâr olsun rakib
Ol gözleri meste oldum mübtelâ	Sen nedâmet oldun başıma belâ
Güldürmesin seni efendin Mevlâ	Ağlamaklar sana kâr olsun rakîb
Dilerim zindanlar olsun durağın	Derd ü mihnet ile geçsin her çağın
Tutulsun dâimâ elin ayağın	Rûz ile şeb işin zâr olsun rakîb
Doludur gözlerim yaş ile nemden	<i>Ömer</i> 'i ayırdın ol gonca femden
Kurtulmayasın sen derd ü elemden	Belâ mihnet başna var olsun rakîb

— 22 —

Sabr-ı Eyyûb ile îd-i visâle	Ahdedip ol perî dedi yâ nasîb
Ey gönül düşme sen böyle hayâle	Bize ol demlerden ölüm an karîb
Artup gitmiş idi âh ü fezâsı	Mukarrer olaydı mihr ü vefâsı
Gülün kulağına girmez sadâsı	Yok yere gözyaşın döker andelib

Yoktur aşka düşen âşıkâ râhat Gönül tâliinden eyle şikâyet	Resm-i kadîm üzre bu imiş âdet Serde sitâre yok neylesin rakîb
Ey gönül aşk ile düştün bu hâle Âkibet düşürüp bin mekr ü âle	Hevâdâr olursun her kaddi dâle Sakın aldatmasın seni dilfirîb
Bu nârın kimisi sadr-ı gınâda şık Ömer gibi var mı fenâda	Kimi demde kimi renc ü anâda üftâde garîb

— 23 —

Koyup el güğsüne Hak'kın selâmın Kıldım âdâb ile feth-i kelâmın	Verdi bendesine bir şâh-ı mahbûb İşte böyle olsa âlemde mahbûb
Şûh-i nevrestedir serv-i nevbahâr Cemâli bağının bülbülü hezâr	İdeyim pâyine sirişkim nisâr Dahi taze açmış gonca-i mergub
Vefâlar kılıcı kavline sâdık Kemend-i zülfüne bendolan âşık	Hüsnü hub mülâyim kalbe muvâfık İstemez çîn ilen verseler mansûb
Gönül ol sevdâyı serv-i semenden Kal'a-i vuslata burc-i bedenden	Çeker el can meğer el çeke tenden Atılır gördükçe şevk ile bir tup
Ey Ömer edersin aklını zâyı Çekenler âlemde hüzn ü belâyı	Bekle tevekkülde olma hevâyî İrişir murâda misâl-i Yâ'kub

C

— 24 —

Şunda bir dilberin âhû gözleri Güftâra geldikçe şîrin sözleri	Aklımı fikrimi eyledi târâc Akıdır lebinden sükker ü güllâc
Ben gibi ölümü hastası çoktur Melâhat mülkünde nazîri yoktur	Kaşlar kazâ yayı kirpiği oktur Dilrübâlar içre cümleye sertâc
Hâl-i hindûları rûya dökülmüş Ebrûları kıl kalemlle çekilmiş	Gören üftâdenin kaddi bükülmüş Sanki tavâf eder Kâ'be'yi huccâc

Ol saçı Leylâ'ya kim nazar kılır Yokluktan el çeken ganîmet bulur
Aklın cem'edemez dîvâne olur Ebvâb-ı hüsünden bir kez alan bac

Ey *Ömer* neyleyim kokulmaz gülüm Kadd-i bâlâsına erişmez elim
Yüz be yüz söylesem yanılır dilim Arzihal sunmağa kıldım ihtiyâc

— 25 —

Bu anka denilen ey dil-i şeydâ Her kangı uşşâka olursa sertâc
Bu âlem eyler ki kendide peydâ Olur cihan varı hâtırdan ihrâc

Hâtıra bir yüzden elverse hâlet eftâra güftâra komaz liyâkat
Bir dem sâkin olmaz bahr-i felâket Elbette bir yüzden erişir emvâc

Geşt edip âlemi bîbâk ü pervâ Ne sâhib niza'dır ne ehl-i da'vâ
Bir ferde hâlinden eylemez şekvâ Kurtulur nâmerde olmadan muhtâc

Kimseye dîde-i kibr ile bakmaz Özün buğz u hased nâzına yakmaz
Tevekkül dâmenin elden bırakmaz Ne kati tok olur ne ziyâde aç

Ömer nice kılsun derdine devâ Çeşmine perdedir nakş-ı mâsivâ
Deryâ-yı gurbette kaldı bî nevâ Mihnet köşesinde yatur nâmizâc

— 26 —

Cevr ü cefâları cânıma yetti Bilmezem bende mi dilberde mi suç
Ol hûnî insâfa gelmedi gitti Can ise cesetten ediyor hurûc

Bakışın ferîşteh ya melek zâde Lûtfedip hâtırım eyle küşâde
Mahabbet arzeder karşımda yâde Der ki şu düşmana gel eyle hurûc

Düşeli melâmet râhına râhım Aşkınla gezerim her dem seyyâhım
Hiç eser eylemez nâle vü âhım Bilmem âhen midir yohsa bağı tuç

Kalmaz ana dahi güzellik bârı Elbette kulluğun geçer bahârı
Bozular leşker-i hatt-ı izârı Bir gün hurûc eder misâl-i Ye'cûc

Ne denlü yâr için çekilse cefâ' Müyesser değildir âşka safâ
İ'timâd eylemez sana bî vefâ Ey *Ömer* gerekse Arş'a kıl urûc

— 27 —

Bîsütûn-i gamda ağlar gezerim Kûh u sahrâ demem dağlar gezerim	Ayakdaş olamaz yanımcâ Ferhâd Bir dem m-oldu[1] iki dîdelerim şâd
Aşkım serde iken ey hûri peyker Top-ı âhım eder âkıbet eser	Gam değil gurbette oldum serbeser Visâlin kal'esi olursa pûlâd
Ser çekti kûyine eder savaşı Arzu çekip gider gözlerim yaşı	Bağdad olur ise toprağı, taşı Birisi Şat oldu birisi Furat
Cânıma kâr etti gayret-i efkâr Bir gamzesi katil hûnî sitemkâr	Nice ağlamayım etmeyeyim zâr Elinden oluptur dil mülkü berbâd
Ey Ömer vefâ-yi ahdi belâ kıl Çek elin gurbetten azm-i sıla kıl	Türâbın çeşmine ayn-ı cilâ kıl Demişler her kesin vatânı Bağdâd

— 28 —

Âvâre gezerken dehri serâser Aşk eyledi beni hâke berâber	Bir serv-i bâlâya kul oldum meded Gelen çığner geçer yol oldum meded
Hep illerin bilişi var yâdı var Bîçâre Mecnûn'un heman adı var	Gönlümün ne bir yâdı ne zârı var Ben andan ziyâde del-oldum meded
Artup gitmededir sînemde dağlar Gözüm yaşı Tuna mânendi çağlar	Cerâhatten oldu dağ üstü bağlar Akar boz bulanık sel oldu meded
Bu sevdâ-yi aşkı eğlence derdim Söyünmez ateşim tükenmez derdim	Derd imiş başıma geldi de gördüm Tutuşup yanarım kül oldum meded
Ömer geçtim çâresinden eminden Bir elif kametin derd ü gamından	Ben bu bezmin işretinden deminden Büküldü kametim dal oldu meded

[1] «dem mi oldu» yerine.

— 29 —

Arzihâl eylesem ettiğin cevre Âşık öldürmede yoktur akrânın	Mahabbet sadr[1]olur yüze gelince Bir dem şîve ile nâza gelince
Kaşlarını çatup gözler süzersin Eller ile yiyük içüp gezersin	Her baktıkça ciğerciğim ezersin İstiğnâ satarsın bize gelince
Sen kimden öğrendin cefâcılığı İrtikâb etmezsin bize gelmeği	Hançer alup derdli sînem delmeği Bakuculu musun bize gelince
Der ki Âşık Ömer bekler yolunu Söylediler nâdan koçmuş belini	Gördüm bir yad dermiş gonca gülünü Ben koçulmam derdin bize gelince

— 30 —

Dudu dillim meclis üstüne geldin Çün bizi ziyâret kasdıyla geldin	Safâ-yi kalb için nûşeyle bâde Bârî Hudâ'm etsin ömrün ziyâde
Mey içüp felekten alanlar kâmi Gonca veş elinden bırakma câmi	Geçirir zevk ile hem subh u şâmı Hâtır-ı şerîfin olsun küşâde
Kıyâmet kametin Tûbâ-yi şerdir Letâfette femin helvâ-yi terdir	Mahublar içinde bâlâ-yi serdir Leblerin sükkeri getürür yâde
Şu fenâda şüh-i zebânım gibi Saklarım sînemde îmânım gibi	Bir hup yok sen kaşı kemânım gibi Fâşetmem sırrını bilişe yâde
Ciğer pârelendi akmada kanım Ağlatma lûtfeyle yeter sultânım	Derdinle eftâke çıktı fiğanım Ömer'i unutma dâr-ı fenâda

— 31 —

Dedi Bir pir bana pişmân olursun Vücûdun şehrine sultân olursun	Râzın açma Hudâ'dan gayrı ferde Sabredersen Eyyûb misâli derde
--	---

[1] «Sâdır» yerine.

Sanma isteyenler murâda ermez Kimsenin ettiği yanına kalmaz
 Zâlimin zulmüne Hak kail olmaz Ya mazlûmun âhı kalır mı yerde

İste murâdını Bârî Hudâ'dan Bekle tevekkülü geçme rızâdan
 Yakar Arş u Kürs'ü geçer semâdan Feryâd-ı garîbe olur mu perde

Felek câmlar sundu semler alursun Kurtulmaz ebedî gamda kalursun
 Nâmerde yâr olma nâmerd olursun Merd olursun yâr ol merd oğlu merde

Ömer köpeklerin olsun dil bağı Tevekküle bend et cân ile teni
 Gam çekme murâda erdirir seni Bîçâre devletin var ise serde

— 32 —

Râh-ı mahabbeti seyrân ederken İriştim menzile bir ayâğ ile
 Hublar arasında seyrân ederken Yitirdüm kendimi bir ayâğ ile

Öyle perfî olmaz hâk-i Basar'da [1] Hak nazarım ebrûlarda basarda
 Görmedim akrânın medd-i basarda Gezdim yedi iklim bir ayâğ ile

Gönül yâra bendolalı yüz aydır Sunarsın şerbet-i lûtfun yüz aydır
 Derdli olan derdim yüze yüz aydır Bu yâre unulmaz bir ayâğ ile

Hep bir bir sayarız onu on iki Üçyüz altmış altı ne bir on iki
 Bil hesâbın on bir derler on iki Düşer on birinden bir ay ağıle

Ömer bil Kün fekân'ını fenânın Hep aındır san'at anın fen anın
 İki yüzlülüğü belli fenanın Sen gerek bir ay gül bir ay ağıle [2]

— 33 —

Canım senin için işim her gün âh Âkabet ölürüm bir gün âh ile
 Bin sevab yazılır etsen bir gün âh Sen de benim için bir gün âh ile

Aşkın beni şhır çektiyse bende Hidmetinde oldum ne çâre bende
 Benliğim kalmadı zerrece bende Yaktı derûnumu bir gün âh ile

[1] Basra yerine

[2] Ağla

Aç gözünü değil isen sen de kör Sende yokla ne ki vardır sende gör
Menâhîde sakla seni sende gör Melek merdûd oldu bir gün âh ile

Cehâlet kişinin kaddini eğer Hamâkat zahrında olur bir eğer
Kul günahsız olmaz der isen eğer İns ü cin duymasın bir gün âh ile

Gaflette cismimi kıldı bu derde Ey gönül mihnet değil bu derde
Ömer bir hâl ile düştü bu derde Korkarım ki yanar birgün âh ile

— 34 —

Çünkü yârim kibr ü kîni yok bize Kurulmuş gamzeler üzre o yâ ne
Var gibi zâlimin kasdı çün bize Gel gönül bir dahi varma o yane

Bir kez hüsnün görüp olalı bende Sığmaz gözüm yaşı değme bir bende
Sabre tâkat kalmaz zerrece bende Görsem hûnî çeşmin hâbda uyane

Benim için demiş o yâr uyanmış Şevkim ile kara bahtı uyanmış
Firakla ateşte belki o yanmış Ben yandıkça bir gün dahi o yane

— 35 —

Gönül muntazırdır nazlı yârine Bâd-i seher selâm eyle dostuma
Takdir Hudâ'nındır tedbîrin kime Yolumuz gurbete düştü bu sene

Kahbe felek bundan özge iş eyler Düşmüş mezelerle meyler şişeler
Yurdum senin ile tenhâ köşeler El erişmez mahabbete bu sene

Gönül intizarda nazlı yârına Benzettim boyunu servi dalına
Müeyesser olur mu aceb görüne Dostumun yüzünü görmek bu sene

Âşık Ömer sana meftûn olalı Gönül aşnasından cüdâ olalı
Bin altmış bir sene târih olalı Herkes sevdiğinden ayrı bu sene

— 36 —

Yenile meyletti dil bir cânânın Leblerinin nebâtına kandine
Nesine alındı bilmem can anın Lezzeti ne sükkeri ne kandi ne

Sanma dil aşkını bir an yâdeder Ya saklarım ol esrârı yâdeder
Merdüm-i pür hûnum lebin yâdeder Ne mümkündür gözlerimden kan dine

Gamdan elim alamadım budadı Anın için etmedeyim bu dâdı
Hudâ hakkı elden komam bu dâdı Gerek ise her içtiğim kan dine

Ta'neder Sidre'yle Tûbâ'ya boyun Sebildir tîgine kan işte boyun
Hatâ'da bulunmaz nâfe-i bûyun Buhârâ'sına var Semekand'ine

Ömer hasta kıldı tabîbim ile Perîşan hâtırın demeklik ile
Dest-i lûtfun ile anı pür eyle Nûş edeyim sem yerine kan dine

— 37 —

Sinem üzre adedi yok dağların Yâr elinden yârelidir bu sîne
Çarh-ı felek saldım bulam dağların Boranına dumanına pusine

Gurbette mekânım oldu yâd eller Zemmedüben nite gerek yad eller
Şimdi yârin ellerini yâd eller Ben ermedim ayağının busine

Gönül can rahşıdır akıl oyandır Devâdır kim dizginine uyandır
Bana sun şerbet-i lâ'lin uyandır Tâ sinesin derûnuma bu sîne

Kulağıma ses çalındı geçenler Kani noldu bizden evvel geçenler
Kabrimi yol üzere salın geçenler Şefkat ile nazar etsin bu sine

Ömer divâneyim aklım yitirdim Mihnet köşesinde hasta yatırdım
Elif kaddim bu gün kafa yetirdim Ayın şını irgörünce bu sine

— 38 —

Çün halka-i dilde destires oldum Gönül murâdından bir misal yine
Kavlini tut fi'line uy Resûl'ün Selâm olsun ashâbına âline

Derûnun içinde koma kal u kıl Edâ et farzını sünnetini kıl
Bihûde işlerden çek el tevbe kıl Belki din incine îman alına

Cihânın zahmetin çektin bir-ki kat Kalmayıp tâkatın kıldın bitâkat
Kalbin siyahların göz yaşına kat Ağladıkça zemin üzre al ine

Aşk ile kal olan er aşk eridir Eridir âheni bu aşk eridir
Ali Döldülî Hamza Aşkarıdır Gerektir sayılıp menzil alına

Ömer Hû çek̄sana denmiştir dön ya Ne çäre bizlere dedikte dün yâ
Çok yaşlı bir köhne zendürür dünyâ Er isen aldanma mekr ü âline

— 39 —

Ey bâğıban senden bir suâlim var Güllerin yanında hârın aslı ne
Anların çektiği derd ü belâyı Ağyâra yâr olur bunun aslı ne

Dergâh-ı izzetten Şeytan dûr iken Âdem'in mekânı cennet hûr iken
Şem'-i rûyin âşıklara nûr iken Yakar pervâneyi nârın aslı ne

Bu hikmet benim yüreğimi yaktı Bu kudret Hak'kıdır gönlüm inandı
Bir bilirim eden eyleyen kendi Ya bu kadar kârbânın aslı ne

Der bu Ömer dâim vahdette iken Âşık ma'şûk ile sohbette iken
Gülün karşısında vuslette iken Bülbüle âh ü efganın aslı ne

— 40 —

Ser fedâ zülfüne der imiş rakıb Canlar veren âşıkânın cürmü ne
Senin gerdanna yaraşmaz mı ip Bu kâkül-i perîşânın cürmü ne

Lâ'lin nutka gelip tebessüm etmez Hâtur-ı uşşâka terahhum etmez
Niçün şîvelerle tekellüm etmez Söyle bana ol goncanın cürmü ne

Canım niçün el sözüne uyarsın Vücüdüm şehrinin oda yakarsın
Ne suç ettim hâtırımı yikarsın Biç demeysin bu gedânın cürmü ne

Mülket-i hüsnünde fitne çoğalmış Âşıkların işi Mevlâ'ya kalmış
Hâl-i hindülerin araya almış Feryâd eder ak gerdanın cürmü ne

Ey Ömer nazarı kaç ile gözde Bir hokka dehenle bir şîrin sözde
Bâdeleler işlerken derûnumuzda Dîdemizden akan kanın cürmü ne

H

— 41 —

Benim ile yiyip içip gezerken Rakiblerim oldu dostun Abdullah
Cihanda ben seni dostum severken Neyledim ki bana küstün Abdullah

Tahammül edemem seni görürken	Mah yüzlere çifte benlerî dururken
Evvel bize şeftaliler verirken	Şimdi gıdâmızı kestini Abdullah
Âşıkın ağladan cihanda gülmez	Râhat olup çeşmim yaşını silmez
Senin ettiklerin yanına kalmaz	Kurulu yayımı bastını Abdullah
Karşımızda hilâl kaşların çatar	Keman kaşu olmuş tığını atar
Bir bizi görünce istiğnâ satar	Yoksa öldürmek mi kastını Abdullah
Sinem hançerlerin aldını eline	Yad bülbüller konmuş senin gülüne
Cefâyâ başladım Ömer kuluna	Şimdi göz etmeği kestini Abdullah

— 42 —

Hâl-i sevdâ ile pür inkisârım	Umarım müşkilim fethede Fettâh
Dirîğa görünmez zâhirde yaram	Ne bilsün derûnum derdini cerrâh
Ne mehrûda meylim ne mehveşteyim	Söyünmeyip yanar bir âteşteyim
Cünûn-i aşkile keşâkeşteyim	Râh-ı meşekkatte olalı seyyâh
Yokladım tâliim sûtüde kemde	Hâk ü nâr u bâdım bahr-ı elemde
Devredüp gezerim girdâb-ı gamde	Olmuşum keştî firâka mellâh
Bir visâl özlerken hâtır-ı ebkem	Melâhatte Yûsuf sehâde Hâtem
Vasfında lâl ola vessâf-ı âlem	Cemâl-i hüsnünün medhinde meddâh
Ömer hâlî değil câhil şöyle bil	Ehl olanı bilür yine ehl-i dil
Hâk-i mezellekte sürüne bin yıl	Fehmeder görünce gevheri semmâh

— 43 —

Melâhat mısırında küşâde fâlin	Yûsuf-i sânisin bekl-i sahîh
Tuğrâ-yı garrâdır iki hilâlin	Berât-ı unvânın okunur fasîh
Vefâ kıldıkların ben bî nevâyâ	Bildirme sevdiğim her nâsezâyâ
Bürüdet düşürür bir gün araya	Korkarım rakîb-i bedkâr-ı kabîh
Sedd-i mahabbetin gönülde bulan	Oldürür fenâda murâdın alan
Hayât-ı la'linden feyziyâb olan	Uşşâka gerekmez mu'ciz-i Mesîh

Gönül mürgu arzu çeker gülüne Nakd-i rûh i revân ettim yoluna
 Kerem-i lûtfundan bu ben kuluna Bir türlü ihsânın olur mu sarfih
 Ey *Ömer* çektiğim derd ü elemeler Bir yere gelseler kaşı kalemler
 Cem'olup âlimler dökse rakamlar Mâcerây-ı aşkım edemez tasrîh

— 44 —

Hilâl ebrûların şekl-i meddini Çekenler sîneye teslîm eder rûh
 Sehhar-i cevr ile büker kaddini Kal'a-i visâle bulunca fütûh
 Gönül aşkın ile erdi ülfete Belâlî başımı saldı gurbete
 Hayâl-i zülfünle düşen zulmete Ne ay ü gün görür ne şâm ü sabûh
 Mekr eden ruhleri âli değildir Gamzeler fitneden hâli değildir
 Bizimle ol lâübâli değildir Sayd-ı câna peyler bu gürûh gürûh
 Ey gönül hazer kıl baht-ı bîferden Çıkarır âkıbet yolunu serden
 Eğer kadir isen aşk-ı dilberden Fâriğ ol tevbeni ide gör Nasûh
Ömer bîçâreni ağlatma canım Hublar şâhı isen rûh-i revânım
 Hüsne gururlanıp deme filânım Gerçek âşıkların yeridir bu rûh

i

— 45 —

Dilberâ bendene dîvâne dersin Dîvâne dağd-olur [1] şehre gelir mi
 Nezâket yüzünden düşnâm edersin Hiç demezsin hatırcığın kalır mı
 Mestâne çeşminin ref'eyle hâbın Kâmil olan bilir kâmil cevâbın
 Cemâlin arz eyle yetür nikabın Kem olan hakikat sözden alır mı
 Şiveler ettikçe kaşı kalemler Ne denli yolunda çekse sitemler
 Gelir âşıklara lûtf u keremler Gönül sevdiğinden fâriğ olur mu
 Ey gönül artırıp âh ile zârın Cevr ü cefâsına incinme yârın
 Bildirdin âleme hep cümle varın Sağ olan derdlinin hâlin bilir mi

[1] «Dağda olur» yerine.

Ganzeler çeşminden devaç umarlar Hâtır-ı hasteden mizaç umarlar
Derdliiler *Ömer*'den ilâç umarlar Bîçâre derdine derman olur mu

— 46 —

Türk kavmine minnet etmek olur mu Karnında dalağı şiştikten geri
Bin nasihat etsen birin alır mı Öygelenip akli şaştıktan geri
Öygelenip hergiz şişer dalağı Fark eylemez kobuz ile kabağı
Nasihat etsen işitmez kulağı Galat damarları şiştikten geri
Zebun iken görün türkün yüzünü Yüz vermeniz açtırmanız gözünü
Evliyâlar gibi söyler sözünü Zebun olup bağı piştikten geri
Türk değil mi marsıvanın eşegi eşek değil köpekten de aşağı
Hararlara sığmaz olur taşağı Minnet üzerine düştükten geri
Ömer dedi kim nasihat tutarsa Türk kavminde hicab yoktur utana
Her ne gelir ise söyler lisâna Hayâ damarları şiştikten geri

— 47 —

Şimdi her cihetten oldum serseri Hak verir kismetim kâr kaydı gitti
Âlem gavgasından beriyim berî Zira ki gönülde var kaydı gitti
Hak bilir âşıkım derûn-i dilden Lori bülbül fâriğ olur mu gülden
Güzeller şâhısın cân ü gönülden Bend oldu zülfüne dâr kaydı gitti
Gam gönül hânesin eyledi vîran Elbette magdur olmamız üryan «?»
Gûşe-i vahdette vâlih ü hayrân Kalmışım piyâde yâr kaydı gitti
Feleği bulmadım ahdü vefâda Âhır verir ömrüm hâsılın yâda
Yine gam çekelim dâr-ı fenâda Şâzilik olmadı zâr kaydı gitti
Ey *Ömer* çekerim zerrece elem Gerek meth ederler beni gerek zem
Ko her ne söylerse söylesin âlem Gayretle nâmûs ü âr kaydı gitti

— 48 —

Devlet hümâsın tutayım der iken Uçurdum kolumdan baz elden gitti
Cehd idüp ardından yeteyim derken Hazır turna ile kaz elden gitti

Âşık Ömer

Hudâ'nın verdiğne olmadım kail Gönül öte duta dilber mâil
Olmuş iken bir dem devlete nâil Kıymetin bilmedim tiz elden gitti

Yine cûş eyledi bu dertli yürek Sınemi çâk etti bu devr-i felek
Mevlâ'nın verdiğne kanâat gerek Gönül çok isterken az elden gitti

Mevlâ'm verse varabilsem yârime Elim varmaz oldu kisb ü kârime
Bir kara dumandır çöktü serime Kış eyyâmı geldi yaz elden gitti

Ömer içini gör bakma taşına Çekdiğin gelmesin kullar başına
Kimse rahm eylemez çeşmim yaşına Ağlayı ağlayı göz elden gitti

— 49 —

Be gaziler aşka düşelden beri Gam u mihnet bana yâr oldu gitti
Gam deryâsı serden aşaldan beri Tutuştu vücûdum nâr oldu gitti

Kârbân işlemez illerde kaldım Gârib Mecnun gibi çöllerde kaldım
Bir aceb şiddetli yollarda kaldım dört yanım işlemez kar oldu gitti

Hastadır vücûdum zinde değildir Zahmım yüreğimde tende değildir
Akl ü fikrim dersin bende değildir Yârım agyâr ile yâr oldu gitti

Ey Ömer artırdım âh ü feryâdı Ayyûka çıkardım nâle vü zârı
Melâmet dumanı serim kapladı Bu dünyâ başıma dar oldu gitti

I

— 50 —

Ey dilâ akl adın anıp gidenler Gitti uslanmadı divâne kaldı
Cür'a-i câm-ı aşkı nûşedenler Ebed ayılmadı mestâne kaldı

Âkil olan akıl sözün tuttular Yamana yahşiye iylik ettiler
İylikle cihânı gör terkettiler İyliği nâmına nişâne kaldı

Anca çektim rûzigârın kahrını Nûş eyledim kâse kâse zehrini
Hem harâbe verdi gönül şehrini Şâzîlik olmadı virâne kaldı

Arzı hüsneylese bir servi kamet Sever gönül elde değil adâvet
 Niyaz eylemektir âşıkâ âdet Nâz etmek ol kaşı kemane kaldı
 Der ki *Âşık Ömer* hâtırım mahzun Şümârı cevr ile hâlim diğergün
 Hiddetinde bir yer komadı memnun Leyli'ye cefası bahâne kaldı

— 51 —

Dünüm kadir günüm bayram olurdu Ol perî bizimle hemdem olaydı
 Rahmeyleyüp hayrı duâ alurdu Bin yaşardı eğer âdem olaydı
 Bir bakışta beni ol kaddi ar'ar Vadi-i hayrette eyledi serser
 Bildiğinden kalmayaydı adûler Dostluğu benimle muhkem olaydı
 Dilberâ dîdemîn akıtma âbın Kerem hânesinin feth eyle bâbın
 Sun hasta gönlüme lebin şarâbın Olay ki derdime bir emî olaydı
 Dâd elinden felek dâdü şikâyet Nedir başım üzre devr-i felâket
 Bulurdu olmadık serim saadet Eğer ki kevkebim hurrem olaydı
Âşık Ömer gel ferâgat eyle geç Kadir isen öz vücûdun dâne seç
 Kal ehli hal ehlini bilmezdi hiç Eğer kâr-ı cihan bîğam olaydı

— 52 —

Bâd-ı sabâ yâre selâm et benden Niçin gelmez zülfün taramamış mı
 Çıkardı hatırdan bıraktı gözden Sor ana bendesi yaramamış mı
 Âlemde sevdiğim ahdına dursa Azm-i râh eyleyüp bir kere gelse
 Rakîbin derdinden varamam derse Ensesi kökünü kıramamış mı
 Rakip dedikleri bedkârı görsem İtler gib-i anı biraz sürsem dursam
 Demiş ki bir kerre yavrumu sarsam Eski hasırları saramamış mı
 Sitem hançerini bele takınca Ne haddidir rakip gele yanınca
 Hişim edüp keman kaşın kurunca Gamzesi okların atamamış mı
 Dostumun gerdanı som sırma gümüş Ayırmış zekâtın ayrıca komuş
 Müstehakkın bulsam veririm demiş Bu garip *Ömer*'i görememiş mi

K

— 53 —

Bin sûret gösterir rümûz-i eşyâ	Doğup her bir yüzden mâhitâb ancak
Derlerdi âdeme Nüşa-i kübrâ	Okumağa muhtâc bir kitâb ancak
Komayan meydân-ı aşka serini	Bulamaz kendinde aşk eserini
Hak'kı bulmaklığa nefis ejderini	Zabt ü rabteylemek çok hisâp ancak
Zabt elinde olan hoşça zevkeder	Cihan gavgasına baş koşup nider
Çün kuruşu yaşı demez harceder	Âlem bir misâl-i âsiyâb ancak
Bu dünyâ zevkına ben dem demezem	Bârigâh-ı kevnî muhkem demezem
Bir kaç demine de herdem demezem	Su üzre kurulmuş bir habâb ancak
Âşık Ömer bes yeter var sen	Kendi kendine gel nasîhat ver sen
Bin yıl cihan varım görüp geçirsen	Âkıbet dîdeler bir türâb ancak

— 54 —

Yârı gamhâneye eyledim da'vet	Tevâzu' eyleyip alçaklayarak
Habîbim da'vete kıldı icâbet	Geldi mâh-ı sînem ayaklanarak
Gelince hâneme ol meh-i garrâ	Hâlet-i mahabbet oldu sed bana
Sürûr ağlaması olurdu ammâ	Sabrettim gözümü savsaklayarak
Yâra bir kaç câm-ı bâde içirdim	Temâşâ-yı bâğ-ı sîneye girdim
Her câm âhırında yâra yedirdim	Ciğer kebâbını ufaklayarak
Sebebdir ey Ömer ref'-i hicâba	Bu hâlet verilmiş yarım şarâba
Çün girdik yâr ile biz câmhâba	Öperek kokarak kucaklayarak

— 55 —

Şunda bir cânanın Rûm'da Acem'de	Ederler medhini Buhârâ'ya dek
Gözlerim cemâlin gördüğü demde	Girdim arz-ı vasla temennâye dek
İntizardır bir dem duramaz gönül	Sırnna başını veremez gönül
Üç yıldır yüzünü göremez gönül	Dahi müddet çeker bir ik-aye dek

Hak'kın kudretleri gelir mi yâda Neler yaratmıştır neler dünyâda
 Görmedim akrânın akta karada Geştettim âlemi tâ Basra'ya dek
 Muanber zülfüne cilâ eylemiş Hem ser-i uşşâka belâ eylemiş
 Bütün Rumeli'ne salâ eylemiş Tâ gelip çıkınca Galata'ya dek
 Ömer ol perînin sînedi nârı Baktıkça artırdım âh ile zârı
 Ayakdaş edeydim kendime bâri Alır da giderdim tâ Konya'ya dek

— 56 —

Akrânın bulmadım ey hûbi lika Devrettim cihânı İsfahan'a dek
 Nazîrin görmedim ey melek sîmâ Dolandım tâ Peç ü Kayrevân'a dek
 Gamanla kametim yây oldu cânım Derûnum inleyip nay oldu cânım
 Güzellikte nâmın şây oldu cânım Büsbütün yayıldı Akgirman'a dek
 Cefâlar eyleme niçe canlara Lâyık mı efendim dilberanlara
 Va'deler eyleyip âşkanlara Saldım her birini Telimsân'a dek
 Ko Âşık Ömer'i gûşe-i gamda Olmayım hasretle derd ü elemde
 Mânendin bulunmaz Rum'da Acem'de Meğer çıkam gidem Hindistân'a dek

— 57 —

Yüz sürüp pâyine serv-i bülendim Göz yaşım akıttım bir kenâre dek
 Bulmadım akrânın ey lebi kandim Cüstüçü eyledim gü' re dek
 Cihanda nazîrin yoktur demezdim Seng-i seyâhatle sînemi ezdim
 Gâhi akta gâhi karada gezdim Rumeli'n dolaşım Tamışvar'e dek
 Âteş-i aşkına düşüp pişenler Sevdâ-yi gamından aklı şaşanlar
 Şitâda kahrına mazhar şenler Katianır lütfuna nevbahâre dek
 Seyredenler dedi Şam'da Musul'da Görmedik bu kadde böyle usulda
 Arap'ta Acem'de yok Anadol'da Tâ gelip çıkınca Üsküdar'a dek

— 58 —

Gerekmez bir dahi böyle tarzette Atıldım çok türlü fendine felek
 Hiç yüzüme gülüp iyilik arzette İnanmam billâhi andına felek

Çektirip zamânın sitem ü kahrın Akıttın sel gibi dîdemini nehrin
 Meclis-i mihnette melâmet zehrini Her dem bana tas tas sundun a felek

Gözüm yaşın deryâlara akıttın Cümle halkı seyrânına bakıttın
 Gerdanıma demir bendler dokuttun Düşürdün ayağım bendine felek

Neler çeker imiş yazıklar insan Hiç gülmek olmaz mı yanında irfan
 Kande var ise bir câhil ü nâdân Anı yâr edersin kendine felek

Der ki *Âşık Ömer* nedir günâhım Düşürdün melâmet semtine râhım
 Sernigûn eyledin baht-ı siyâhım Gittikçe aksine dönen a felek

— 59 —

Devretmedi murâdımca zamâne Beni cânânımdan ayırdın felek
 Kazâ tiri gibi attın yabana Kaşı kemanımdan ayırdın felek

Gittikçe artırdın âh ü figanım Âleme şây oldu râz-ı nihânım
 Ne yerim var benim ne hod mekânım Nâm ü nişânımdan ayırdın felek

Gözüme görünmez lâleler güller Mecnûnum mekânım sahrâlâr çölleri
 Bana mekân oldu gurbetlik eller Öz âşiyânımdan ayırdın felek

Korkarım gurbette derd ile ölem Bir mahal bulamam açılım gülem
 Hâristâna düşmüş garib bülbülem Bağ-ı cenânımdan ayırdın felek

Ey *Ömer* sinede artmada yâre Cünûnum intizâr olalı yâre
 Sâye veş ayakta kaldım ne çâre Serv-i revânımdan ayırdın felek

— 60 —

Dâd elinden kime kılâm şikâyet Beni dildârımdan ayırdın felek
 Ne gözde uyhu var ne bende râhat Sabr u kararımdan ayırdın felek

Bîvefâ köhnezen değil mi adın Âkıbet âlemde kime yaradın
 Netsen gerek dahi nedir murâdın Öz ihtiyârımdan ayırdın felek

Bir âşık isterse vasl-ı habîbi İbtidâ derd ü gam olur nasîbi
 Komadın hâlinde bu ben garîbi Sevgili yârimden ayırdın felek

Âşık Ömer

— 63 —

Çün dilek geçmedi sen perîrûya Ko ben ağlayayım gel efendim gel
Şemşîr-i- âhımı kasd-ı adûya Açup zağlayayım gel efendim gel

Ben derdü mihnetle çekeyim gamı Tenhâca ellerle sen eyle demi
Âteş-i hasretle dertli sînemi Yakup dağlayayım gel efendim gel

Çün adûlar seni benden ayırup Tatlı canım gibi senden ayırup
Ben dahi gönlümü senden ayırup Gayre bağlayayım gel efendim gel

Arayım akrânın Dünyâ yüzünde Gâhi karada gâh deryâ yüzünde
Taşkın sular gibi sahrâ yüzünde Akup çağlayayım gel efendim gel

Ömer'e elverir gelmezse sürür Varsın âleminde ol eyle huzûr
Mübârek hâtıra ırmesin hutûr Tek ben ağlayayım gel efendim gel

— 64 —

Hasretle ciğerim eyledin pürhûn Eğlenme hûpların serdârı tez gel
Derd-i firâkınla olmuşam zebun Harâbe gönlümün mi'mârı tez gel

Böyle midir her dem âşka kârın Yoğ imiş zerrece namûs ü ârın
Bu mudur benimle ahd ü ikrârın Unuttun mu kavlı ü karârı tez gel

Senden ayrılalı ey yüzü Mâh'im Arş'a çıktı gitti dûd-i siyâhım
Yeter karâr oldu eğlenme şâhım Artmakta gönlümün efkârı tez gel

Anca çektim râh-ı gamında cefâ Müyesser olaydı süreydim safâ
Hûpların şâhısın ahde kıl vefâ Güldürme bendene ağyârı tez gel

Ey Ömer murâdın bulmak dilersen Keyfiyet-i hâlden bilmek dilersen
Âşık'ın duâsın almak dilersen Gittiğin yerlerden tez varı tez gel

— 65 —

Şol nûr-i cemâle zeynolan teller Kemend-i dâr imiş bilmezdim evvel
Başına âzâde geçinen diller Hep giriftâr imiş bilmezdim evvel

Evvelce ne rütbe bulursan rağbet Çekersin ol rütbe sonra meşekkat
Derûn-i âşka aşk u mahabbet Bir yanar nâr imiş bilmezdim evvel

Şerâb-ı aşkına mestâne düşmek Yâr elin terkedip yabane düşmek
Kişi sevdiğinden bîgâne düşmek Ne müşkül kâr imiş bilmezdim evvel

Âşıkın aşkıyla şevk-ı samahı İr görür menzil-i visâle râhı
Hakîkî mecazî aşk-ı İlâhî Dilde esrâr imiş bilmezdim evvel

Ey *Ömer* anınçün kılmışım ben zâr Vücûdum tutuşup yanmakta her bâr
Yâr için âşıkı ağladan ağyâr Bülbülü hâr imiş bilmezdim evvel

— 66 —

Beni bülbül gibi şîrin sözlerin Şakıdır gözleri sözleri güzel
Mahabbet dolusun sunar gözlerin Sâkîdir gözleri sözleri güzel

Bakışın bîhude yere değildir Canadır garazın sırra değildir
Sitemin sînede bere değildir Yakıdır gözleri sözleri güzel

Sîneme tuz konsa sıkmağa başlar Revâ mı urasın sen ana taşlar
İki dîdelerim kan ile yaşlar Akıdır gözleri sözleri güzel

Gören dîvan- olur[1] hüsnüne âfet Görmese öldürür âşıkı hasret
Hûp olan âdemi hast- ider[2] elbet Bakıdır gözleri sözleri güzel

Methiden dilberin şehd-i nebâtın Neylesin âlemin kand-i nebâtın
Âşık Ömer'e ver lebin zekâtın Hakkıdır gözleri sözleri güzel

— 67 —

Firkatinle garipliğe râhımı Salındı gözlerin sevdiğim güzel
Seher vakıtlarda garip âhımı Alındı gözlerin sevdiğim güzel

Zerrece kalmadı sabre tâkatım Yok dilde karârım tende râhatım
Gideyim bir zaman kadr ü kıymetin Bilindi gözlerin sevdiğim güzel

Derd-i hasretinle ey serv-i semen İhtiyâr eyledim gurbet elin ben
Tek incinme işte gittim sağ esen Kılındı gözlerin sevdiğim güzel

[1] «Divane olur» yerine.

[2] «Hasta eder» yerine.

Eli yok gurbete uğradı râhım
Yani ki saati iriştî mâhım

Vechine ya bastı hatt-ı siyâhım
Sulandı gözlerin sevdiğim güzel

Gerçi çok bulunur hüsnüne âşık
Kadir isen *Ömer* akrâmı sâdık

Sanma her birini vashına lâyük
Bulindi gözlerin sevdiğim güzel

— 68 —

Gerçi ben lûtfuna câiz değilim
Cefânı çekmekten âciz değilim

Ya nolur eylesen himâyet güzel
Kalmadı tâkatım nihâyet güzel

İki dîdem yaşı dem değil benim
Âşkan yolunda gam değil benim

Ko aksun yoluna nem değil benim
Koparsa başıma kıyâmet güzel

Beyisin âlemin ne sipâhısın
Sen bu gün güzeller pâdişâhısın

Felek-i devvârın Mihr ü Mâhısın
Sana senden olmaz şikâyet güzel

Beklerim eşîğın koyup gidemem
Seni gayırlara kıyas edemem

Âşkın katarın çeküp yidemem
Güzelsin sevdiğim beğayet güzel

Âşık Ömer'ini böyle arada
Çekersin azâbın tûz-i cezâda

Adûlarla kıldın cevri ü cefâda
Kabrimi etmezsen ziyâret güzel

— 69 —

Dilberâ süregör zevk ü safâyı
Adleyle uşşâka mihr ü vefâyı

Destinde hâtemdir bu hüsn-i cemâl
Rakîbe cefâyı eyleme kaîl

Aya benzedemem cemâli hüsnün
.....

Nice medhotmeyim kemâl-i hüsnün
Melekte beşerde bulunmaz delil

Vâdi-i hayrette beni ey perî
Sevdâ-yi zülfüne düşelden beri

Aşkın değil midir kılan serseri
Çifte çifte işler sînemde fitil

Ne haddi var rakib sana ulaşır
Efendim destini kana buluştur

Şemşîr-i kaddin gerdana dolaşır
Berdâr et o gülü ne lâzım katil

Teskîn eyle gönül bahrın taşarsa
Çok mudur lûtfuna mazhar düşerse

Derd ü gam deryâsı serden aşarsa
Kulun *Âşık Ömer* bu ednâ sefil

— 70 —

Başınçün bir sual sorayım sana Nedir bu feryâda behâne bülbül
 Sen bir kuş olasın deyiver bana Ya ne bâis bunca figane bülbül

Merd ehle derdini takrîr idendir Çıkmayup yolundan doğru gidendir
 Senin bencileyin sığmaz nedendir İştîyâkın şerhe beyâne bülbül

Seherde durmuşum bahâra karşı Şakıyup ötersin gülzâra karşı
 Meded çok açılma bedhâra karşı Korkarım el vermez zamâne bülbül

Bir müennes merde kıyar gücünden Dâimâ dilerim dosta gecinden
 Dikene yârolma bir gül ucundan Gafletle uğrarsın ziyâne bülbül

Der *Ömer* ibret al gonca gülünden Zikreyle bırakma Hak'kı dilinden
 Bir gün hazan olur gider elinden Kimlere bâkîdir bu hâne bülbül

— 71 —

Sâye veş zemîne salıp sünbülü Çıkardı râzını âşikâre gül
 Bir dem şâdetmedin garib bülbülü Gülersin güleli gül'izâre gül

Derûn-i hüsnüne kılalı bende Edesin bülbülün hâline hande
 Evsâfın söylenir Hind ü Yemen'de Çekilir metâ'ın her diyâre gül

Kaçan kim gülşende gül güle bir dem Eksik olmaz sıyt u gulgule bir dem
 Arz-ı hüsneylesen bülbüle bir dem Salarsın çok zaman intizâre gül

Zâğ eder gülşenin kesb-i hevâsın Garib bülbül çeker mâtem u yasın
 Nâhak melâmet-i cismîn libâsın Atışmış anıçün pâre pâre gül

Der ki *Âşık Ömer* sen olalı sen Şevkîn ile güller hânesi rûşen
 Bir üemi değıldir derûn-i gülşen Seni kim düşürdü bu kenâre gül

— 72 —

Cevre muhtac olup... âşıklar Acebdir düşerse bir mâha gönül
 Aşk emrine mutî' olan sâdiklar Şal bürünür çıkar seyyâha gönül

Er isen sırrımı kalbinde sakla Düşürüp adûyu yerinde hakla
 Arayıp kevkebin tâli'in yokla Kaçan kul olursun bir şâha gönül

Çekmeyecek olmaz bu yolda zahmet Bîvefâlar için eylemem minnet
 Efendi bir gerek pîredir hizmet Kul olmak olur mu her şâha gönül

Der *Ömer* bu yolda müşkilât çoktur Mecâzî ma'nânın âhır yoktur
 Âşıklıktan murâd tarîk-i Hak'tır Hicâb ile varma dergâha gönül

— 73 —

Ermedin murâda ermedin hâlâ [1] Var mıdır evvelde erdiğin gönül
 Muhassal hâlâ Dil midir dildâra verdiğin gönül

Dillerde vird oldun revâ Derdin var olmadın vâsıl-ı devâ
 Lâ asıl lâ hâsıl hevâdır hevâ Serime sevdâlar derdiğin gönül

Ma'lûm-i hâlindir ulûm-i esrâr Mülk-i muammâda {oldunsa esrâr
 Kemâl-i ilm ile mâhirlîğın var Odur hasma göğüs gerdiğin gönül

Dinle al kelâmım keremdir sana Her dürr ü gevherdir iremdir sana
 Kem asırda geldin elemdir sana O demler âlemler sürdüğün gönül

Ömer dâm-ı hümâlarda değildir Ser-i rahta semâ'larda değildir
 Kesildin ol hevâlarda değildir Alîmdir allâme gördüğün gönül

— 74 —

Efendim gîsû-yi siyehkârında Mihmânın değildir ya nedir gönül
 Mânend-i andelip gül'izârında Zülâln değildir ya nedir gönül

Hudâ kemâl üzre vermiş kemâli Gönlümden gider mi hüsnün hayâli
 Şöyle senden ayrı Ya'kup misâli Giryânın değildir ya nedir gönül

Ne bilir esrâr-ı Mevlâ'yı câhil Mehabbetle olur rızâyı tahsil
 Cemâlin gördükçe mest-i lâya'kil Hayrânın değildir ya nedir gönül

Âh etsem âhımdan yerde taş oynar Akar gözlerimden kanlı yaş oynar
 Çevgân-ı zülfünde cân ü baş oynar Galtânın değildir ya nedir gönül

Ben *Ömer* kulunum fedâdır canım Serv-i hirâmânım şâh-ı hûbânım
 Sen de insâf eyle benim sultânım Kurbânın değildir ya nedir gönül

[1] Gönül : Yahya efendi nüshası

M

— 75 —

Bir leb-i şîrne gönül düşürdüm	Döner mi ateşim Ferhâd'e bilmem
Gözlerim yaşını serden aşırđım	Kalam mı bir ulu deryâde bilmem
Gam tığı sîneme açtı yarayı	Anın için çağınram karayı
Harâb oldu gitti gönül sarayı	Yine yüz tutar mı âbâde bilmem
Eyi kötü geçer bilmem sor anı	Bulamadım bir hatırım soranı
Murad nedir erenlere sor anı	Hele ben ermedim murâda bilmem
Demidir sîneme dağlar urayım	Gözlerim yaşını hâke karayım
Hâlim arzetmeğe kime varayım	Kalmışım gurbette piyâde bilmem
Ömer çektiğimi hicrân elinden	Gören ibret alır çeşmim selinden
Cevri çok bîvefâ dildâr elinden	Ben kime gideyim feryâde bilmem

— 76 —

Rüz ü şeb artmada âh ile zârım	Eser eyleye mi dildâre bilmem
Sevdiğim sultânım âlemde varım	Gele mi insâfa bir pâre bilmem
Şiveler ettikçe işim bitmede	Gam hâba çeşmimi hasret etmede
Dilde sîne zahmım artıp gitmede	Ne yüzden em olur bir çâre bilmem
Bir dem hâlî değil serim sitemden	Helâk oldum gittim derd ü elemden
Gönül sefinesi girdâb-ı gamden	Halâsa çâre yok kurtarebilmem
Dirîga düşeli serim bu hâle	Cânıma derd ü gam oldu havâle
Hâlim arzeyelep bir ehl-i hâle	Bana rahmet deyu yalvarebilmem
Mahlâsım <i>Adlî</i> 'dir <i>Ömer</i> 'dir adım	Dillerde söylenir nazım-ı icâdım
Hâlim inşâ edip sunmak murâdım	Ne yüzden arzedem hünkâre bilmem

— 77 —

Hâlim arzeyeleşem gül yüzlü yâra	Lûtfedüp selâmım alır mı bilmem
Günbegün artmakta âh ü figanım	Mevlâ'm ana insaf verir mi bilmem

Selâm olsun ol gül yüzlü yârıma Lebi sükker ol gözleri mestime
 Azmedüp bir dânem sînem üstüne Salınup bin nazla gelir mi bilmem

Yârımın elinde aldır lâlesi Aldı beni gözlerinin karesi
 Rakiptir beyleri Hak'tan bulası Bana ettiklerin bulur mu bilmem

Der ki *Âşık Ömer* bilmezem noldum Yârın hasretinden sararup soldum
 Merhamet kıl bana işte ben öldüm Hasret kıyâmete kalır mı bilmem

— 78 —

Eyledim ey perî feryâd elinden Cevrini çekmeğe kalmadı çârem
 Başım alup gidebilmem elinden Vâdi-i- hayrette kaldım ne çârem

Aşk ile ahvâlim keşâkeş üzre Gerdûn-i- dûn ise kem gerdiş üzre
 İşledi gittikçe teşennüş üzre Yâr eli değmezse bitermi yârem

Hakkımı sevdiğim sen de bilirsün Gayrıyı severim pişmân olursun
 Ya odur ki sen de pişman olursun “?, Ya budur ki ben kendime kıyarem

Bu sevdâya serim irgöre geldim Güzeller ihsânın çok göre geldim
 Sadıra devlete yüz süre geldim Rahmeyle hâlime lûtfun umarem

Der ki *Âşık Ömer* her hâlden yana Nasîb olan derd ü elemdir bana
 Ağa yollum bâkî kalmazam sana Görmiyesin bir gün ola ki karem

— 79 —

Hak Taâlâ yaratmadan cihânı Ben lûtfu ihsâna uğradım geldim
 Bir hand ile irşâd eyledi canı Hazret-i sultâna uğradım geldim

Kâmil bir üstaddan okudum yazdım Çârı anâsırdan bilür sezerdim
 İlm ile bir gizli sırda gezerdim Hikmet-i Lokmân'a uğradım geldim

Ziyârete vardım *Hacı Bektaş'a* Kerâmet gösterüp itti bir kaşa
 Kadem kadem çıktı ayaktan başa Yol ile erkâna uğradım geldim

Mecnun'la Leylâ'nın sevdâsın çektim Ferhad ile dağlar bendini söktüm
 Ya'kup gibi gözden kanlı yaş döktüm Yûsuf-i Ken'ân'a uğradım geldim

Ben hocamdan aşk mushafın okudum Sanma zâhit beni hilâf okudum
Ey Ömer ayn ile şîn kaf okudum Mekteb-i irfâna uğradım geldim

— 80 —

Ervâh-ı bâtının eyleyüp isbat Bir özge sebîle uğradım geldim
Çârî terkip kurtulmadan şeş cihât Münevver kandile uğradım geldim
Bir kabza topraktan Hak'kın kudreti Vücûde getirüp kıldı izzeti
Âdem ile gezüp bâğ-ı Cennet'i Cûy-i selsebîle uğradım geldim
Âkıbet İblîs'in uyduk sözüne Yoldan çıkar kadem basan izine
İndirdiler bizi Dünyâ yüzüne Kûh-i Serendib'e uğradım geldim
Tufan'da ol Hudâ eyleyüp eltâf Nûh ile keşfide gezdim bîhilâf [1]
Kâ'be-i şerîfi eyleyüp tavâf İbrahim Halîl'e uğradım geldim
Ömer hakîkate Kur'an okudum Oldürür delîlim bürhan okudum
Ayn ü şîn ü kafı revan okudum Sûre-i- Tenzîl'e uğradım geldim

— 81 —

Pâyitaht içinde mislin bulunmaz Sencileyin kaşı keman efendim
Bu fenâ dünyâda yârsız olunmaz Gel bir dem sürelim heman efendim
Gamzen oklariyle bağrım delersin Âriflik eyleyip yüze gülersin
Gönülünü benden almak dilersin Kıyma ben kuluna aman efendim
Netekim can tende severim seni Nice koçmayayım ol nâzik beli
Hasret yatağından gel kaldır beni Var ise göğsünde îmân efendim
Ömer'in göğsünde sular çağlasın Aşkın ateşiyle sîne dağlasın
Sarılalım kıyâmete kalmasın Kalksın üstümüzden duman efendim

— 82 —

Geleydi hâneme o nâzenînim Ayağı türabın ohşar öperdim
Yalvarıp bu yüzden o mehcebînin Kaldırıp nikabın ohşar öperdim

[1] Bigüzâf: nüsha

Benimle hem meclis olsa o dilber Bu gamgîn gönlümüz olsa münevver
 Nûş etse elimden bir dolu sâgar Ref'etse hicâbın ohşar öperdim
 Handeler eylese ol yüzü gülnâr Mürg-i gönlümüzü etse bîkarâr
 Cemâl-i hüsnünü etse âşikâr O rûy-i mehtâbı ohşar öperdim
 Câme-i hâbıma girse ol melek Reşkeder bu hâle görse nüh felek
 Ey Ömer hâsılı kaçıp subha dek Def'edince hâbın ohşar öperdim

— 83 —

Çoktan kuluyum sen şâh-ı zamânın İnsâf eyle gel barşalım [1] sevdiğim
 Var ise göğsünde dînin imanın İnsâf eyle gel barşalım sevdiğim
 Hakîkî âşıkın bendene kıyma Sırrımız fâşedüp âleme yayma
 Kerem kıl rakîbe Şeytan'a uyma İnsâf eyle gel barşalım sevdiğim
 Gönül mürgu gülşeninde zâretti Sinemde dâğ-ı hicrânın yeretti
 Efendim hasretin câna kâretti İnsâf eyle gel barşalım sevdiğim
 Hayli demdir ağlamaktan gülmedim Huzurunda suçum nedir bilmedim
 Seni sevmek ile kâfir olmadım İnsâf eyle gel barşalım sevdiğim
 Âşık Ömer der ki fedâdır canım Öldürürseu helâl eyledim kanım
 Sevdiğim efendim benim sultanım İnsaf eyle gel barşalım sevdiğim

— 84 —

Aşkın harâreti eyleyip helâk Bu derdime derman vere Salih'im
 Günden güne arttı derd-i iştiyâk Hele bir yol hâlim sora Salih'im
 Çevrilir önünden yolun bağlarım Eğer bağlamazsan durur ağlarım
 Taşkın sular gibi akar çağlarım Bu derdimendini göre Salih'im
 Gece gündüz niyâz ederim Hak'ka Benim bu derdimi düşmanlar çeke
 Çok şükürler olsun Yezdanı Hak'ka Benzemişsin heman mâra Salih'im
 Âh edersem düşmanlarım âh eder Nice dostlarım var inler vâh eder
 Ömer derdimendin her gün âh eder Mah yüzün yüzüme süre Salih'im

[1] Barışalım ye'ne

— 85 —

Aşkın ile bu âlem-i fenâda	Ne cefâlar çektim bil tûti dillim
Visâline nazlım bendene va'de	Dilerim bir nazar kıl tûti dillim
Dünyâya gelmedi senin misâlin	Anın için arzuladım visâlin
Bir kez nûş eden ol âb-ı zülâlin	Bir gayri istemez mül tûti dillim
Hilâl ebrûların tuğrâya benzer	Cemâlin görenler der aya benzer
Ârızın şol verd-i hamrâya benzer	Zerrin kabâların al tûti dillim
Zümre-i hûbânın serdârı sensin	Âşık-ı sâdikların efkârı sensin
Ömer'in tâ ebed dildârı sensin	Dembedem kapında kul tûti dillim

— 86 —

Seni sevdiğimi etmeyim inkâr	Can gidip cesetten olunca remîm
Bendene gazabla eyleme âzâr	Behey âfet halîm ola gör halîm
Cânânım su gibi her yana akma	Gönüller hânesin odlara yakma
Perişan hâtırım elden bırakma	Dilersen bulasın sevâb-ı azîm
Rûzü şeb murâdım ey meh-i tâbân	Hüsnün goncaları olmasın hazân
Bana yâr olduğun duymaya nâdân	Korkarım aramız recmeder recîm
Kâkülün misk midir anber mi bilmem	Ser-i giysûların ejder mi bilmem
Serv-i kametin ar'ar mıdır bilmem	Sorsam lebin gonca mıdır yoksa mim
Ömer sâdikane söyler her sözü	Hakikat râhına sürelden yüzü
Dileriz ki ednâ kul yaza bizi	Güzeller serdârı oldakta kerim

— 87 —

Melâhat mülkünün serdâryım ben	Yoktur iktidârım varı gözlerim
Ol kâfir zülflünün berdâryım ben	Mansûr'um âlemde varı gözlerim
Budur münâcâtım Hazret-i Hak'tan	Kurtara dâmânım dâr-i firaktan
Uykuya hasretim kan ağlamaktan	Yüzün düşte görse bari gözlerim

Zâhidâ sev beni dîvâne sanma Gerçi dîvâneyim mestâne sanma
Her şem'a per yakar pervâne sanma Derûnumda yanan nârı gözlerim

Ko beni hâlîme var aklın ermez Bin nasîhat etsen fâide etmez
Mübtelâ-yi aşkım zerrece görmez Nâmûs u gayreti ârı gözlerim

Ey Ömer kulağım çınlar nice bir Gönlümün kâsesi sinler nice bir
Nice bir derûnum inler nice bir Kılar niceye dek yârı gözlerim

— 88 —

Kadir Hudâ'm sana güzellik vermiş Söyle behey tuti dilli Bekir'im
Seven âşık gonca güllerin dermiş Bahçende kırmızı güllü Bekir'im

Kirpiklerin oktur kaşların keman Seven âşıklara vermezsin aman
Bir cennetten çıkmış hurisin heman Boyu uzun ince belli Bekir'im

Âşık olan zârî kılıp ağlasa Aşk oduna ciğerciğin dağlasa
Dilberler bir yerde alay bağlasa Cümlemin serdârı telli Bekir'im

Âşık Ömer ben de murâda erdim Açılmış tâzece güllerin derdim
Bahânesiz dilber ben seni gördüm Demin artsın ağayollu Bekir'im

— 89 —

Hayâl-i aşkımla Mecnûn'a döndüm Aklımı başıma dermeden kaldım
Nerdüban nerdüban aşığı indim Evvelki mertebem bulmadan kaldım

Kuzum tez gör başıma Çekilip giderdim kendi yoluma
Yeter cevreyledin bu ben kuluna Ben senin cevri çekmeden kaldım

Daldım ummanlara kenar görünmez Zamâne dilberin cevri çekilmez
Verdim gönülcüğüm geri alınmaz Ben senden gönlümü almadan kaldım

Bir âşık bir cevri çeke mi bilür Her âşık aşk oduna yana mı bilür
Ay gören yıldıza baka mı bilür Ömer der cihânı görmeden kaldım

— 90 —

Felek etti hasret çeşm-i mestime Diyâr-ı gurbeti gezdim usandım
Ağlayarak senkler alıp destime Bu derdli sînemi ezdim usandım

Kalması zerre ce sabra tâkatim Gözden uyhu gitti tenden râhatım
 Kalmamıştır gayri kale minnetim Minnet pûtesinde sızdım usandım

Yönüm Hak'ka tuttum yüzüm türâba Gönül mahrum kalmaz gelen hitâba
 Hicran mâcerâsı sığmaz kitâba Kalem âciz oldu yazdım usandım

Deli gönül ister isen saâdet Binip aşk atına etme sefâhet
 Evveli melâmet sonu nedâmet Muktezâ-yi aşkı süzdüm usandım

Ömer neler çekti hicran elinden Gören ibret alır çeşmi selinden
 Yârin cefâsından halkın dilinden ben kendi kendimden bezdim usandım

— 91 —

Bu derd-i hasretin câna kâretti Ey benim ruhleri tâze civanım
 Nice şerhedeyim gelmez lisâna Demâdem artmakta âh ü efganım

Bulunmaz bu kevn ü mekân içinde Ne yahşiler gördüm yaman içinde
 Hakîkî dost var mı cihan içinde Kime fâşedeyim sırr-ı nihânım

Ömrün efzûn ede cenâb-ı Hudâ Cân ü baş ederdim yoluna fedâ
 Nedir bu bendene cevriye cefâ Benim ey kameti serv-i revânım

Cemâlin şem'inin pervânesiyim Mahabbet meyinin mestânesiyim
 Gülzâr-ı hüsnünün dîvânesiyim Ey benim lebleri gonca dehânım

Beni şeydâ kılan zülfündür senin Şâh-ı Mısır olsan yeridir senin
 Bu Ömer bir ednâ kulundur senin Kapunda yad etme şâh-ı cihânım

— 92 —

Beni bana komaz aşk-ı cünûnun Serimi sevdâya saldım ağlarım
 Dembedem artmakta derd-i derunum Senk ile sînemi deldim ağlarım

Ah itmekten elif kaddim olde dâl Şâzilik eksilip artmakta melâl
 Vatanım çeşmime görünür hayâl Diyâr-ı gurbette kaldım ağlarım

Ey Ömer kalmışam ben bu hasrette Diyâr-ı gurbette şâm-ı zulmette
 Hep eller işrette zevku sohbette Ben bir mekân bulmaz oldum ağlarım

— 93 —

Felek aramızı cüdâ edeli	Bir yerde eğlenip duramaz oldum
Firak bülbülleri nidâ edeli	Hiç vuslatın gülün deremez oldum
Aceb âvârelik oluptur başa	Başladım dağlara cenge savaşa
Kâ'be yolundaki toprağa taşa	Günahkâr yüzümü süremez oldum
Dağlar başı yerim oldu mekânım	Arşa direk direk çıktı efganım
Firkatin şiddeti kesti emânım	Feleğin pençesin yöremez oldum
Ey dirîga fânî âlemde vuslat	Şol ezelki olan arz-ı mahabbet
Can evinden durmaz işler cerâhat	Evvelki merhemini uramaz oldum
Gönülden çıkarma Ömer zaifin	Görmeyelden beri rûy-i serfin
Hak hatâsız etsin çeşm-i lâtifin	Mubârek hâtırın soramaz oldum

— 94 —

Bu dersi hâce-i tâ mâsebaktan	Bir perî dânadân iyan okudum
Yok iken bir eser karada akta	Akl üzre İlm-i künfekân okudum
Dahi kande idi gerdiş-i gerdun	Bana hemdem iken bu devr-i bîrun
Halkolmazdan evvel Ferhâd'ü Mecnun	Fenn-i bâb-ı aşkı revan okudum
Çok şükür maksûdum destime girdi	Dilimde irgördüm itmâma viridi
Murâdım hüdhüdü sîmürge irdi	Kaf'a sa'yeledim kur'an okudum
Mârifet şâhına sunaldan eli	Güzâfım seyriden beni dir deli
Sâdık âşıklara eyledim belî	Yoluyla yolsuza meydan okudum
Ömer buna ilm-i ledünnî dinür	Ne görünür ne içilür ne yenür
Bazılar bu ilme henüz yeltenür	Ben ise anı bir zaman okudum

— 95 —

Şitâ hengâmının şiddeti geçti	Gayrı renge girdi zamâne dostum
Bahar demlerinin kokusu düştü	Dağıttı anberin cihâna dostum

Eridi karları yeşerdi çöllere
Şükûfe açılır estikçe yeller

Gonciler zeynetti hep siyahların
Devirdi benefşe hep külâhların

Her kesin kalbine düştü ferahler
Lâleler doldurup zerrin kadahler

Dürlü çimenlerle zeynoldu bahar
Dest-i kudret yazdı Tahtihelenhar

Der ki *Âşık Ömer* açıldı güller
Seyr ü sülûk etti hep ehl-i diller

Sürüdü zincirin bölündü seller
Minnnet ne sünbüle reyhâne dostum

Sağlı sollu gözedirler şahların
Çıkarup girdiler meydâne dostum

Nerkisin bâbını yer etti şahler
Sundalar birbirne peymâne dostum

Her kes safâsına seyreder kenar
Âyet-i safha-i bostâne dostum

Cennet misal oldu sahrâlar çöllere
Sen niçin çıkmazsın seyrâne dostum

N

— 96 —

Tâ Elest bezminde Kalûbelâ'da
Bekleriz rûz ü şeb ahd ü vefâda

Erenler râhında gözle:iz izi
Ma'siyet deryâsı garketse bizi

Akl u fikri koyup bir yana düştük
Cihan varlığını aşka deðiştik

Bende-i hâlisiz sultân-ı aşka
Çün erdi rahşımız giryân-ı aşka

Ey *Ömer* sunalı aşka pençeyi
Başa tâcederiz biz karıncayı

Pes dedik dönmeziz ikrârımızdan
Bu yolda geçmişiz biz varımızdan

Râh-ı hakîkata sürelden yüzü
Ümîdi kesmeyiz Gaffâr'ımızdan

Kal olup pûte-i fakr içre piştik
Billâhi hoşnûduz bâzârımızdan

Boyun eğsek nolur fermân-ı aşka
Ayrılmak muhâldir katârımızdan

Üstattan yemişiz çok tabancayı [1]
Yahşi görmek ile mîkdârımızdan

— 97 —

Bu gönlüm bağımlı gülîstan eder
Dîvâne olur bu aklım dağıdır

Sevdiğim kâkülün çektiğin zaman
Yârim refât ile gezdiğin zaman

[1] Tabançe: Tokat.

Senden murad almak kati güç-olur Durdini çekenin bağı tuc olur
 Kıyâmet gününde hâlin nicolur Âşıkın bağırını ezdiğin zaman
 Gözlerim doludur kan ile nemden Kirpiğin okuyla deldin sînemden
 Bur *Ömer* ol zaman ayrılır senden Elinle mezarım kazdığın zaman

— 98 —

Yâr hayâlin sevdâsına dönerim Olmuşum sen boyu serve sâye ben
 Yükseklerden geh alçağa inerim Anın için düştüm hâkipâyeye ben
 Tığ-ı çeşmin kasdıma Dilek geçmez ol gözleri mestime
 Gamzeleri akın etmiş üstüme Neylemişim ol kaşları yaye ben
 Âheyledim âhım arşa ulaştı Halkalandı çarhı dokuz dolandı
 Gönül bahrı dalgalandı bulandı Yaşım ırmaklara döndü çaye ben
 Aşkına düşeli ne belli şâdım Ne bir an bir lâhze gamdan âzâdın
 Senin için beğzâdım Kul olmuşum her gedâyâ bâye ben
 Der ki *Âşık Ömer* mâl ü menâlim Dişleri dürdânem lebi zülâlim
 Benleri siyâhım kaşı hilâlim Mâilim sen yüzü bedir aye ben

— 99 —

Aşk beni şerimsâr eyleyüp gider Gözlerimden dökmedeyim jâle ben
 Güller fasl-ı bahâr eyleyüp gider Andelîbim ha kılayım nâle ben
 Bilmem ahvâlimi kime söyleyim Divâne gönlümü nice eğleyim
 Cân ü dilden mâil oldum neyleyim Mah yüzünde çifte çifte hâle ben
 Cemâlin görmesem cânım yerinür Gayri bana dünyâlar mı görünür
 Gönül zülfü sevdâsına sürünür Dili sükker ol lepleri bale ben
 Âteş-i aşk ile sînem dolalı Hasret ile solalı
 Ben sevdâ-yi aşka zebûn olalı Düştüm dürlü dürlü garip hâle ben
Âşık Ömer hasbîhâlim söylerim Âkıbet cismimi üryân eylerim
 Hakîkiyim ben mecâzı neyerim Bâkî kalmam bu hırkaya şale ben

— 100 —

Elâ gözlerine kurbân olduğum	Yüzüne bakmaya doyamadım ben
İbret için gelmiş derler cihâna	Noktadır benlerin sayamadım ben
Aşkın ateşidir sînemi yakan	Lûtfuna erer mi cevrimi çeken
Kolların boynuma dolanmış iken	Seni öpmelere kıyamadım ben
Terkeyledim ağalarım beylerim	Bos buianık seller gibi çağlarım
Anın için ben âhedüp ağlarım	Ayrılık oduna doyamadım ben
Kaldı deli gönül kaldı hep yasta	Mevlâ'm erdir beni murâda kasda
Âşık Ömer eder sevgili dosta	Allah ısmarladık diyemedim ben

— 101 —

Râh-ı mezellete düşmüş yol oldum	Kadir kıymet bilmez ihvân elinden
Gelen geçen yüzüm çiğner yol oldum	Yok tutup kaldıran yârân elinden
Birin çekmez iken derdim on oldu	Büküldü kametim şeklim nun oldu
Kalmadı tâkatim ciğer hûn oldu	Kime dâdedeyim hicrân elinden
Andelîbim zârım gonca gülümden	Ağlarım ne gelür dahi elimden
Ayrı düştüm vatanımdan elimden	Gurbetlerde kaldım nâdân elinden
Sorarsa dostlarım benim bu derdim	Anınçün solmuştur destimde virdim
Hakikat bağını seyrân ederdim	Bir tabanca yedim bağban elinden
Ey Ömer müşkülüm kime tanayım	Nice bir bu firkat zehrin kanayım
Dilim varmaz kangı birin yanayım	Şikâyetim çoktur devrân elinden

— 102 —

Dilberâ hicrinle gözlerim nemdir	Anınçün eylerim âhı bir yüzden
Hasta dil uşşâka leplerin emdir	Bûseler atâ kıl gâhi bir yüzden
Bilmezem ki böyle nedir hicâbım	Mubârek dehandan gelmez cevâbın
Def'eyle vechinden zülf-i nikabın	Seyretsin âşıklar mâhı bu yüzden

Cemâl ile gurûr etme cihâne	Bilirsin devreder âhır zamâne
Nice şehzâdeler düşüp külhane	Terkeder ikbâl ü câhı bu yüzden
Aşk değil mi bizi divâne kılan	Bana dahleylemez sevdiğim bilen
Günahkâr mı olur eh -i aşk olan	Gözleriz erkân-ı râhı bu yüzden
Der ki <i>Âşık Ömer</i> her halden yana	Nasîb olan derd ü elemdir bana
Dehre mağrûr olma azîzim sana	Felek seyrettirir câhı bu yüzden

— 103 —

Yeniden aklımı bir nevcivânın	Aldı ruhlerimin âli bir yüzden
Can dirîğ eylemem yoluna anın	Heman tek etmesin âli bir yüzden
Göz kamaşur cemâline bakılmaz	Nigâh etse sanma hâtır yıkılmaz
Sâhir gamzelerin başa çıkılmaz	Söz atar şol siyah hâli bir yüzden
Gönül feryâd etme gûşa çalınur	Belki yârın duyar küser alınur
Her seher nâz ile çıkar salınur	Döker de gerdana âli bir yüzden
Küşâde kıldıkça mahabbet bâbın	Gülerek söylese şîrin cevâbın
Ol demde seyredin hüsnün kitâbın	Düşer âşıkların fâli bir yüzden
Ey <i>Ömer</i> tâlib-i seyrân olanlar	Cemâli nakşına hayrân olanlar
Soyunup aşkile üryân olanlar	Terkeder hırkayı şâli bir yüzden

— 104 —

Yâr hilâl kaşların hûnî gözündür	Beni ne ağladıp ne şâd eyleyen
Kevser-i cemâlin şîrin sözündür	Gönüller hânesin küşâd eyleyen
Mecnûn'un nazarı sahrâda çölde	Bülbülün arzusu goncada, gülde
Ümîdim lûtfündür cân ü gönülde	Şevk u mahabbetim ziyâd eyleyen
Mahabbet bâğına giremez miyiz	Gül-i maksûdumuz deremez miyiz
Sa'y ile visâle eremez miyiz	Bulur Mevlâ'sını murâd eyleyen
Bey'u şîrâ ile yohsul mu olur	Suâl et aslını âlemler bilür
Dünyâda âhîret ecrini bulur	Efendim bir kulun âzâd eyleyen

Ömer'i cefâdan döner sanırsız Yakarsız cismini fener sanırsız
Âşık ağlatmağı hüner samırsız Hiç rahmet bulmasın icâd eyleyen

— 105 —

Dilberâ aşkımdır sînede her dem Artırıp derdimi füzûn eyleyen
Gözlerindir aman vermeyip bir dem Cezbedip aklımı cünûn eyleyen

Dâdımı sen şâha bildirir komaz Yolunda düşeni kaldırır komaz
Şâd eder elbette güldürür komaz Âhımı eflâke sûtûn eyleyen

Ey güzeller şâhı nedir günâhın Artırırsın her dem hicr ile âhım
Ben gedâyı sana kul etmiş şâhım Şîrin'e Ferhâd'ı meftûn eyleyen

Bu cihan kimseye eylemez vefâ Kani nolda
Aşk değil mi bize çektiren cefâ Diyâr-ı gurbette mağbûn eyleyen

Ey Ömer neylesin şunda kalmağı Gördüğün dilbere tâlib olmağı
Güzeller âşika cefâ kılmağı Hiç rahmet bulmasın kanûn eyleyen

— 106 —

Ey dilâ nasîhat kabûl edersen Sözüne uyucu olma sakîmin
Hakikat râhına doğru gidersen Düş hâkipâyına tab'ı nedîmiu

Bir dem bendesine rahmederse yâr Dem olur çektirir cevri sadhezâr
Ya ne verdi bizden ne ister ağyâr Benim kimde nem var bende ya kimin

Var ise kismetim tahtesserâda Bir kaçî behâne olur arada
Tarfatül'ayn içre erer murâda Olunca kavline lûtfi kerîmin

Pişâne yazılan tâ mâsebakta Çekilir çâre yok akta karada
Günümelül olma huzûr-i Hak'ta Dâdolmaz kalır mı dâdı yetîmin

Âşık Ömer bu sevdâda yelerim Sanma kim dîdemin yaşın silerim
Beni bednâm ettiğiyçün dilerim Rakip ism-i kakhâr ola harîmin

Şâhin gözlüm kasdın mı var canıma Bakışın eylemez yabâne çeşmin
 Kirpiklerin kana kana kanıma Giru sundur gouca peymâne çeşmin

Arasalar hâs u âmda bulunmaz Bu kadde hüsünde namda bulunmaz
 Misli Rûm'da değil Şam'da bulunmaz Salarsa mülket-i Osmân'a çeşmin

Düşer mi şânına kaşı kemânım Devrinde sel ola eşk-i revânım
 Yıkılır hâtırım artar efganım Yek işâret etse bîgâne çeşmin

Boynuma kemend-i zülfünü taksa Vâdi-i hayrete canı bıraksa
 Mesteder uşşâkı naz ile yaksa şâhâne çeşmin

Ömer gerçi söyler hâmûş eylemez Remzinin farkını her gûş eylemez
 Mey ne denlu içsem sarhoş eylemez Anı mesteyleyen mestâne çeşmin

108

Bu ayn-i uyûnum senindir senin Akan çeşm-i hûnum senindir senin
 Bu sûz-u derûnum senindir senin Dil-i organûnum senindir senin

Gönül pürmelüldür dü çeşmim alîl Beyâbân-ı gamda bulunmaz delîl
 Reh-i firkatte bir yol azmış zelif Gel ey rehnümûnum senindir senin

Bu âhü enînim bu hicr ü gamım Bu şevk-i melâlim bu ayn-ı demim
 Bu necm-i saîdim bu baht-ı kemim Bu derd-i fuzûnum senindir senin

Bu şal ile bu taç bu hırka aba Kamusu yolunda hebâdır hebâ
 Bu çarı anâsır bu hefti kabâ Bu cem'an yekûnum senindir senin

Ömer dâr-ı gurbette nem var benim Ya fehm ü firâsette nem var benim
 Bu bâzâr-ı mihnette nem var benim Bu akla cünûnum senindir senin

— 109 —

Ağlarım gözlerim yollarda kaldı Şûh-i şîvekârım kaçan gelesin
 Dil zevrakın firak engine saldı Artmada efkârım kaçan gelesin

Şevkînla nâle vü feryâda döndüm Dağları delmekte Ferhâd'a döndüm
 Mişezârım gör ki sayyâda döndüm Ey âhû şikârım kaçan gelesin
 Yok mudur insâfın ey çeşm-i âhû Kalmadı tâkatim ya nice bir bu
 Hasretinden gelmez çeşmime uyhu Subhadek bîdârım kaçan gelesin
 Zevk u şevksız çeşm-i bahtım uyanmaz Aşkından el çeküp gönül usanmaz
 Firâkın nârına yürek dayanmaz Ağlamaktır kârım kaçan gelesin
 Bu *Ömer* vâdi-i hayrette kaldı İki dîdelerim kan ile doldu
 Gözüm yolda kara akşamlar oldu Şem'-i tâbîdârım kaçan gelesin

— 110 —

Ey *Âşık Azmiyâ* medhe sezâsın Ehl-i dil ü kâmil rindânesin sen
 Defter-i uşşâka bir mübtelâsın Söylenir dillerde destânesin sen
 Fehmettin bu resme imlâ-yı aşkı Hem dahi anladın ma'nâ-yı aşkı
 Tâ Elest nûşettin sahrâ-yı aşkı Ol şebep aşk ile mestânesin sen
 Âşıksın kimseye incizâb etme Sergeşte düşünüp intisâb etme
 Kâmilsin bizlerden ictinâb etme Zîrâ bir akıllı irfânesin sen
 Görmedim sen gibi bir merd-i muhkem Mü'minin kalbidir beyt-i mükerrem
 Mir'ât-ı şecerde ervâh-ı ekrem Sen seni fehmetesen âyâ nesin sen
 Vassâfın olmuştur bu dil-i şeydâ Bu kadar vafını eyledim icrâ
 Der ki *Âşık Ömer* ednâsın ednâ Cümleden hâk ile yeksânesin sen

— 111 —

Hak öğmüş getirmiş seni bu zâta Ey perî kıymetin âdem ne bilsin
 Lebin esrârını açma beyâna Zülâlin lezzetin zezem ne bilsin
 Çeşmin hışma gelse kirpiğin çatar Âşıkı öldürür hûniler içër
 Sînde yürekte eğlenmez geçer Gamzen hûnilerin Rüstem ne bilsin
 İşlesin sînemde gamzen okların Ben anı cânımdan aziz sakların
 Mahabbetin derûnumda yokların Sen benim olduğun âlem ne bilsin

Hançerin sînemi kıldı sad pâre Akıdır yüz dürlü kanı her yâre
 Bulmadım vuslattan ziyâde çâre Bu zahmım ilâcın merhem ne bilsin

Açmaz *Âşık Ömer* zühhâde keyfin Akl olan söyler mi hiç yâde keyfin
 Hoş yâr olan bilir bu bâde keyfin Bu câmin lezzetin sersem ne bilsin

— 112 —

Ârızın nihâl et berket-i ter içre Hüplâr kârisâzı senden öğrensin
 Çık salın sevdiğim güzeller içre Perîler pervâzı senden öğrensin

Bilmem ne tal'atsın ey hûri sîma gören mâil olur bây eğer ednâ
 Nefsin mürdeleri etmede ihyâ Güzeller icâzı senden öğrensin

Bir âşık aşkına mâil olursa Acep midir aklî zâil olursa
 Güzeller şîveye mâil olursa İstîgnâyı nâzı senden öğrensin

Dâim irfân ile zevk u safâlar Hüsne mağrûr olup kılma cefâlar
 Bir âdet eyle kim hep bîvefâlar Ol kâr-ı mümtâzı senden öğrensin

Der ki *Ömer* gören hâl-i fülfulün Bendolur ihtiyâr eder kâkülün
 Arakçının çıkar dağıt sünbülün Hûplar keşf-i râzı senden öğrensin

— 113 —

Meftûnun medhetsin hüsnün evsâfın Hitâb olsun mu sultânım ne dersin
 Âşıkâ ettiğin cevri ü cefâlar Hisâb olsun mu sultânım ne dersin

Olur olmazın sözüne aldanıp Bizi reddeyleyip halka inanıp
 Âteş-i aşkınla bu bağrın yanıp Kebâb olsun mu sultânım ne dersin

Seni seven neyler bağçeyi bağı Hüsniinde kurulmuş gönül otağı
 Yıkılıp perîşan oldu yatağı Harâb olsun mu sultânım ne dersin

Âlemi yıktığı çeşm-i fettânın Söyle kaşlarına yok mu amânın
Âşık Ömer ayağın altında senin Tûrâb olsun mu sultânım ne dersin

— 114 —

Salını salını giden dibrübâ Besteler okuyup kande gidersin
 Âşıkın divâne eden dilrübâ Bülbül veş şakiyup kande gidersin

Yeni burca Kıral burcu dediler Muhkem binâ imiş kâfir gidiler
Der ki *Ömer* üçler yediler kırklar Var mıdır dünyâda eşi Sakız'ın

— 117 —

Seyr-i bağederken başa çıkardım Şebnemin nesidir bu ter sünbülün
Verdin gülistâna velvele verdin Güller taaccüpte ne ter sünbülün

Kılmazsın bendene Tahir merhaba Sağ esen ol yaşa ey kaddi tûbâ
Her kand yse bulur getirir sabâ Dimâğ-ı hâtırda tüter sünbülün

Kaşların yayını durup kurdukça Esip bād-ı sabâ dolaştırdıkça
Sitem oklarını cana urdukça Dağıdır aklımı yiter sünbülün

Ne sâat geçirdi leyl ü nehârın Ne âb-ı sâfiden aldı bahârın
Ne dosta bağıban verdi tîmarın Acep ne bağçede biter sünbülün

Ey hüsnü bînazîr serv-i sehîkat Bir ednâ kulunum etme beni ret
Gülün de hoş amma bülbülün de kat *Ömer* üftâdene yeter sünbülün

— 118 —

Çünkü güzel gönül alıp gidersin Hoşça tut yanında mihmânın olsun
Beni ferdâlara salup gidersin Unutma ahdile peymânın olsun

Meylettği için Ferhâd'a Şîrin Ol dahi yolunda terkeder serin
Aramızda olan mahebbet sırrın Sakla cân içinde pinhânın olsun

Kaldır nikabını yüzün göreyim Varıp hâkipâyâ yüzler süreyim
Ben senin yolunda canlar vereyim Heman senin bana fermânın olsun

Sağ olursam yine görem bir zaman Gönülde çıkarma sevdiğim heman
Unutup bendeni istersen nişan Sînemde yâreler nişânın olsun

Sen var iken hergiz bakmazam yâde Eş olayım Mecnun ile Ferhâd'e
Sen sağ ol sevdiğim dâr-ı dünyâde *Âşık Ömer* kulun kurbânın olsun

— 119 —

Tâ bezm-i ezelden ey şâh-ı hûban Câm-ı aşkın için hayrânın olsun
Cân ü ser yoluna ey şîrin zeban Terkeden âşıkâ ihsânın olsun

Hûp cemâlin görse ey mehrû nigâr Hasretinle olur derde giriftâr
 Künc-i gamda eder dil feryâd ü zâr Hasta dil derdine dermânın olsun

Nice bir etmezsin feryâdına dâd Yaraşmaz huplara bu tarz-ı îcâd
 Her ne emredersen ettim inkıyâd Öldürürsen dahi fermânın olsun

Sana dil vereli ey şüh-i handan Andelip misâli eylerim efgan
 Mürg-i dil hüsnünde tutmuş âşiyân Sâye-i lûtfunda mihmânın olsun

Cân ü baş uğruna terkedem ey şâh Her demde eylerim derûnumdan âh
 Ne denlü cevretsen amanın Allah Bu *Ömer* yoluna kurbânın olsun

R

— 120 —

Yâr hayâlin sevdâsında gezerim Gözlerimin yaşı su gibi çağlar
 Mecnûn'um aşk sahrâsında gezerim Yanımca zincirin sürer ırmağlar

Dağlara arzettim derûnum yasın Semt be semt koparır firkat sadâsın
 Şeb giyer benimçün mâtem libâsın Görür de hâlîme bulutlar ağlar

Âh etmeden elif kaddim büküldü Gözlerimden bunca kanlar döküldü
 Arttı yaralarım bendler söküldü Cerâhatten oldu dağ üstü bağlar

Kan doludur didelerim yaş değil Yâr uğruna can oynadı baş değil
 Demir daymaz bu ateşe taş değil Ciğer kebâb oldu eridi yağlar

Bu aşk mahabbeti sevdâsı mürde Sebeb-i mevtimdir geçte vü erde
Ömer gafilleysin düştü bu derde Bakıp kınamasın hâlîme sağlar

— 121 —

Bir âceb gürûha uğradı râhım Yürekten depredüp lisan okurlar
 Küşâd ola düştü baht-ı siyâhım Kamusu hayrette iyân okurlar

Nazar ettim urup dikkat ile gûş Kıldım sadâların gûşuma mengûş
 Hirkaya ser çekmiş her biri hâmûş Dillerinde vird-i Sübhan okurlar

Şeriat ilmine belî demişler Tarikat kafında anka demişler
Ma'rifette serin mum eylemişler Hakikat bâbında nişan okurlar

İlm-i muammâdan var mı haberdâr Ârife iyandır her dürlü esrâr
Bu rub'-i meskûnda dört şuarâ var Her dem birbirine meydan okurlar

Biri *Abdi*, *Sabit* birisi *Hayri* Biri *Salih* bilmem başkasın gayri
Ömer her birinin dilleri ayrı Dördü de defter ü divân okurlar

— 122 —

Beğler ol hubların serfirazları Geçer karşımızda ederek refâtâr
Dura dursun şive ile nazları Bir de sitem sözü etti cânâ kâr

Yada uydun elde iken irâdın Bigânelik ettin bizden iradın
Yâr olmak değildi çünki murâdın İbtidâ vaslın neye ettin ikrâr

Derdlisi olduğum gûyâ ki bilmez Merhamet eyleyip yaşımı silmez
Gelmez ol hercâyî insâfa gelmez Ben hâlimce eder oldum elden âr

Nice bir gözlerim kan ile dolsun Dilerim adûlar Hudâ'dan bulsun
Gayri yâr sevmeğe desturun olsun Gönül eğlencesi elbet neler var

Ömer meyledeli sen gamzekâre Artıp gitmektedir yürekte yâre
Merhamet etmezsin âşık-ı zâre Bâri gel zahmıma benim ilâç sar

— 123 —

Dönmeyiz nedenu çok olsa âsı Hamdülillâh dîn ü îmânınız var
Gider kalbinizin silinir pası Dilimizde vird-i Sübhânımız var

Âleme şâyolan [1] o nûr-i celfi Evvel âhır dedik kavline belî
Gaziler serdârı Hazret-i Ali Ebû Bekir Ömer Osman'ımız var

Gaziler sokunur teller serine Şühedâ irişir Hak'kın sırrına
Ne yüzdendendir mahşer yerine Bu rütbe cürm ile isyânımız var

Bize bu yüzdendir takdîr-i İlâh Ölünce dîn için ederiz samah
Gaza yollarına hasbeten lillâh Emânet Hudâ'ya bir cânımız var

[1] Şâyî yerine.

Ömer ser sağ olan yazısın görür Tâlibe Hudâ'dan hidâyet irür
Bizim Kербelâ'mız haşre dek sürür Dahi adûlara çok kanımız var

— 124 —

Elif kaddim refâtârına beyuna	Nice servi gibi dal pesend eyler
Nazar eyledikçe reng ü rûyine	Yetirir aklını el pesend eyler
Bir kerre bakanlar yüzün ayına	Nazar etmez bu feleğin ayına
Gamzen oklarına kaşın yayına	Niçe Rüstem, niçe Zal pesend eyler
Cihanda nazîrin mislin bulunmaz	Hüsnün güneşidir doğar dolanmaz
İnci dişlerine kıymet olunmaz	Leb-i yâkutuna lâ'l pesend eyler
Bülbülün de gerçi adı anılır	Güftârın işitse virdin yanılır
Dehânın bârında yâre unulur	Şirin cevâbına bal pesend eyler
Bu Ömer üftâden tab'ı nedîmin	Âşık-ı sâdıkm yâr-ı kadîmin
Cünbiş-i etvârın nâz ü naîmin	Seyreden erbâb-ı hâl pesend eyler

— 125 —

Çıkamaz hâtırmıdan nakş-i hayâlin	Bir kez hüsnün gören dünyâyı neyler
Ta'neder gökteki şemse cemâlin	Şeyreden gur-re-i garrâyı neyler
Güzeller şâhısın yoktur bahâne	Gelmemiş akrânın mislin cihâne
Tîr-i gamzen tenim kıldı nişâne	Kaşların var iken ok yayı neyler
Aceb mi olunsa dillerde faslın	Melek ya hûridir dilberâ aslın
Adlile olunca uşşâka vashın	Adûlar bîhûde gavgayı neyler
Ben niyâz eyledim sen söylemezsin	Dîvâne gönlümü bir eğlemezsin
Bendeni üftâde zanneylemezsin	Âşık olmayan bu da'vâyı neyler
Ömer göreliden sen kaşı yayı	Baktıkça kılınıştı aklını zâyı
Aşkınla terketti tâc ü kabâyı	Seni seven gayri eşyâyı neyler

— 126 —

Cennet-i kûyinde çeşm-i bîdârım	Görmeğe civânâ dîdârın özler
Bu mürğ-i gönlümüz ey gül'izârım	Andelib misâli gülzârın özler

Muhibbiz dediler âşinâların
İşrette gâhice mübtelâların

İhsânın umarlar ol gedâların
Mest olup bûse-i ruhsârın özler

Kametın görenler meftûnun olmuş
Dikilip sarviler hayrette kalmış

Büsbütün endâmın lerzeler almış
Çemende salınp refâtârın özler

Habîbim hicrinle kaddimiz daldır
Nutka gel ey perî vakt-i visâldır

Çekmemek gamları emr-i muhâldır
Bendeler lûtf ile ihsânın özler

Künc-i mihnet içre kalmış garîbim
Şerbet-i lâ'linle şimdi tabîbim

Tâ ezel yok mudur yohsa nasîbim
Rûz ü şeb bu *Ömer* bîmârın eyler

— 127 —

Yâr beni yanar bir ateşe koydun
Seninim dedikte rakîbe uydun

Dünyâda sağ olan yerde ne gezer
Hayra niyyet eden şerde ne gezer

Hor görme üftâden olan canları
Hak sana lûtfundan vermiş onları

Reddetme işiğin yasdananları
Gulâmın olmayan derde ne gezer

Ara bir münâsib yâran bulagör
Bî edebden ırzın satın alagör

Sohbet-i nâcinsten irâğ olagör
Âr olmayan yüzde perde ne gezer

Âhır zaman oldu fâş oldu sırlar
Melek gökte olur görünmez derler

Kendin iyân etti erenler pirlar
Ya bu âşikâre yerde ne gezer

Ömer bir ednâdır sözüdür gazel
Adûdan hakîkat umarsın güzel

Seninle bu mudur ahdimiz ezel
Hakîkat erd-olur [1] harda ne gezer

— 128 —

Şunda bir cânânın meftûnuyum ben
Ol saçı Leylâ'nın Mecnun'uyum ben

Cemâli Yûsuf-i Ken'ân'a benzer
Desinler sinesi uryâna benzer

Cevr-i dildâr ile solmayan âşık
Derûnunda aşkı olmayan âşık

Derûnu derd ile dolmayan âşık
Heman dünyâda bir hayvâna benzer

Aşka düşen âşık kendin şaşırır
Âşıkı ma'şuktan cüdâ düşürür

Nâr-ı firâkile bağrım pişirir
Rakib dedikleri Şeytân'a benzer

[1] Erde olur.

Bu *Ömer* çeşminden dökmekte hûnu Geldi çün aşkımın yine cünûnu
Büsbütün dolaşım bu Kâf ü Nûn'u Bulmadım bir güzel falana benzer

— 129 —

Benim velvele-i nâle vü âhım	Esen rûzigâra benzer de benzer
Halka halka tüten dâd-i siyâhım	Gerdiş-i devvâra benzer de benzer
Râh-ı meşakkatte çektim çok cefâ	Maraz-ı hicrâna bulmadım şifâ
Zevk u elem deyu sürdüğüm eafâ	Elem ü efkâra benzer de benzer
Sevdiğim âlemde varım dediğim	Seninçündür âh ü zânım dediğim
Şimdi yüz çevirmiş yârım dediğim	Gittikçe ağyâra benzer de benzer
Hâlîme rahmetmez ruhleri âlim	Yıkıldı hâtırım kalb-i melâlim
Cevr ü istiğnâda hercâi zâlim	Çarh-ı sitemkâra benzer de benzer
Aşk ile kılalı cengi savaşı	Tazelenip gider bağrımın başı
Der ki <i>Âşık Ömer</i> gözlerim yaşı	Akan çeşmesâra benzer de benzer

— 130 —

Dişlerinin vasfın yazdım habîbin	Sah çekti âlimler bu sâf incidir
Kırma yazılarla yazdım rakîbin	Pâreleyip dedi bu lâf incidir
Kaçan cûşa gelse hüner deryâsı	Seyre meşgul eder bir niçe nâsı
O dem gavvâs olan lâ'l ü elmâsı	Şinâverlik eder şikâf incidir
Mürâyî ahmakın başına taşlar	Ki döker gözünden dâimâ yaşlar
Cevâba karışır riyâyâ başlar	Demez yârım değil bu sâf incidir
Âşık olan neyler sîm ile zeri	Ya Karum oldu ne sözünün eri
Vardır yedinci kat yerinde yeri	Gör niçe âdemi güzâf incidir
Eseri var ise kevn ü mekânda	Güher iyân eder kendini kânda
Sadef mısra'ında bahr-i dîvanda	Ey <i>Ömer</i> sözlerin şikâf incidir

— 131 —

Geşt edip cihânı mislin bulunmaz	Medhini eylesin diller yeridir
Giriftâr olanlar halâs olunmaz	Çâh-ı zenahdânın beller yeridir

Gamzen katildürür ey çeşm-i cādû Harem-i kûyine basmasın adû	Aklımı fikrimi hayrette kodu Beyim bu duâcı kullar yeridir
Divânen olalı dağlar gezerim Bu dertli sînemi dağlar gezerim	Leylâ'm aşkın ile ağlar gezerim Gönül mecnunudur çöller yeridir
Nâzenin ömrümü hebâya verdin Bendeni terkedip murâda erdin	Yakıp gönül şehrin kanıma girdin Var sokun başına teller yeridir
Ey Ömer sözlerin lisâne sığmaz Mahabbet bezmine bîgâne sığmaz	Remzile duyulur beyâne sığmaz Hakikat erbâb-ı diller yeridir

— 132 —

Ey dilâ kıla gör kesb-i havâlar Bezm-i mahabbette eyle nevâlar	Gamdan küşâd eden âdemi demdir Ehl-i aşk olanın ebkemi kemdir
Yahşi musâhabet gelince yâda Ne sakîdir merdi yıkan ne bâde	Meclisin revnakı olur ziyâde İztrâba salan sersemi nemdir
Yârelinden uğradınsa yareye Sarı gerdenine öp gabgabinden	Halâs et vücûdun şebnemden İç câm-i müşfikın merhemi hemdir
Ala gör sükkeri câm-ı lebinden Ey Ömer gölşende feryâda düştüm	Sahbâya sunduğu zemzemi zemdir Döker didelerim şebnemi nemdir

— 133 —

Nefs-i emmâreye uyup gezdiğim Ahretimi yıkup dünyam düzdüğüm	Gençlik belâsile kabâhatimdir Bilirim ki kendi sefâhetimdir
Gavvâs olup ummanlara daldığım Benim bu ilimde mâhir olduğum	Lâ'l ü yâkut dürr-i yektâ bulduğum Akl ile fikr ü firâsetimdir
Doğru yoldan çıkan şeytana uyan Kimdir bana mal ü rızkı yok deyen	Dünyâyâ meyletmez âhretin seyan Benim mâl ü rızkım kanâatimdir
Gönlümden uymayup farz ü sünnete Meğer fazlı ile girem cennete	Ne yüz ile varam yarın ahrete Hak'ka yarar kangı ibâdetimdir

Der *Ömer* Mevlâ'dan erdi inâyet Rücû' ettim günâhımdan begayet
 Altı bin altıyüz altmış iki âyet Şükür lisânımda kırâatimdir

— 134 —

Mihnet köşesinde yatırdım hasta Zaif cismime der ne zaman gelir
 Gözlerim yollarda kulağım seste Yârimden bir haber ne zaman gelir

Terketti bendesin kaşları hilâl Anınçün kalbimden ayrılmaz melâl
 Sözü şehd ü şeker lebleri zülâl Dişi dürr ü güher ne zaman gelir

Düşelden derdine diyâr-gurbetin Çekerim kahrımı her dem mihnetin
 Nihâyeti yok mu şeb-i firkatın Bu zulmete seher ne zaman gelir

Ağlarım rûz ü şeb aman el'aman Bu derdi çekmeğe kalmadı derman
 Murâdım üstüne döner mi devran Felekten ol hüner ne zaman gelir

Böyledir rûz ü şeb fikr ü hayâlim Kemallerle salınır ruh-i âlim
 Anar mı bendesin gâhıca zâlim Acep *Âşık Ömer* ne zaman gelir

— 135 —

Yâremiñ tıgını ele aldıkça Sıneme şerhalar açar ağladır
 Saydolur ağıyâra bize geldikçe Kati havalardan uçar ağladır

Garib hâle bir dem nazar eylemez Semt-i hakîkate güzer eylemez
 Âh ü enînimden hazer eylemez Kelp adûlarla yer içer ağladır

Hasbîhâlim nice eylesem iyan Havfeder ervâhım gördüğüm zaman
 Tatar gamzeleri bilir mi aman Hâtırdan gönülden geçer ağladır

Vasl-ı cânânımdan olmuşum berî Dağlara düşersem yeridir yeri
 Yanıma yaklaşmaz birden ol peri Beni gördüğünce kaçar ağladır

Ey *Ömer* hazeri yok figanımdan Billâhi usandım hasta canımdan
 Semtine vardıkça uğrar yanımdan Hiç yüzüme bakmaz geçer ağladır

— 136 —

Bir râh-ı mübîne azmederiz biz	Asker-i İslâmın din gazâsıdır
Çatınea düşmana rezmederiz biz	Bu emre rızâmız Hak rızâsıdır
Anca mertler dönüp birer pelenge	Durmaz karşı varır topa tufenge
Muhannes giremez maydân-ı cenge	Geçerek erenlerin Kerbelâ'sıdır
Şühedâmız bulur âli makamlar	Haşre dek demleri türâba damlar
Dîn için gör ne çektiler imamlar	Rûz ü şeb çekilen anın yazıdır
Oluna gelmiştir dîn için nizâ	Merde düğün bayram nâmerde cezâ
Asker-i İslâmı dîn için gazâ	Hâbil ü Kabil'in mâcerâsıdır
Bu <i>Ömer</i> hayretle yâdeder anı	Haşre dek şâd ola rûh-i revânı
Düşmana andırdı <i>Muhammed Hân'ı</i>	<i>Sultan Mustafa'nın</i> nev gazâsıdır

— 137 —

Benî Âdem gibi var mı mükerrerem	Hakkında gör nice âyet yazılır
Her şahs için yetmiş bin yıl mukaddem	Verilir nasîbi kısmet yazılır
Ey gönül olmuşum bu hâle hayran	Mahabbet şâhına eylerim efgan
Ne verilir aşkın azline ferman	Ne derd-i cünûna sıhhat yazılır
Tab'-ı zamîrinde yoğise fâsîd	Gûşe-i vahdette her yer müsâid
Gönül mir'âtına keç bakma zâhid	Bu levhe çok dürlü hikmet yazılır
Âdemin aklını târâc eder aşk	Mahabbet bâbına muhtâc eder aşk
Kemîne kendüyü sertâc eder aşk	Kîminin serine zillet yazılır
Kirâmen kâtibîn deftere her ân	Hayrımı şerrimi yazarsa el'ân
Gam değildir <i>Ömer</i> çektiğim efgan	Kıldığım nâle vü firkat yazılır

— 138 —

Cihan sarayında zevk-ı demlerle	Kimi olayım der hurrem sürünür
Kimisi çalır da derd ü gamlerle	Tahsil etmek için dirhem sürünür

Bendine bend etme cihan bendini Akla sığar kıyâs etme fendini
Niçeler yatırmış kendi kendini Arar melil melil pür gam sürünür

Mecâzî zannetemen söyleriz derin Zira hakîkatte görmüşüz yerin
Lâübâlî gezenlerin her birin Sorsan ya İskender ya Cem sürünür

Devr eder o cihan yine bu cihan Kondu göçtü buna niçe Süleyman
İbretle nazar kıl hâk ile yeksan Niçe Tahmur [1] niçe Rüstem sürünür

Ömer gidileğiz bekaya yarın Ne yüzden seyrederek yarın dîdârın
Ref'edip serinden mevtin humârın Anda bin yıl gezer sersem görünür

— 139 —

Câm-ı aşkın içen ey perî peyker Neylesin âlemde bâde-i engür
Meh cemâlin gören ey nâzî perver Mest olup bir dahi olmaşın mahmûr

Nûş edelden cânâ aşkın şerâbın Ref'ettin kendinden zulmet hicâbın
Terkettin aşkınla çeng ü rebâbın İrişmez sem'ime sadâ-yı tanbûr

Bîçâre gönlümün sensin penâhı Niçe bir eylerim hicrinle âhı
Yüz çevirmem senden inan vallâhi Ger dâra çekilsem mânend-i Mansûr

Dağıttın ey perî bunca efkârım Çıktı âsümâna feryâd ü zârım
Merhamet etmedin gül yüzlü yârim

Gerçi ben âşıkım ol nevcivâne Şem'-i ruhsârına gönül pervâne
Ey Ömer söyle gel şâh-ı hûbâne Sakınsın hüsnüne olmaşın mağrûr

— 140 —

Çoktan arzeyledim hâlimi yâra Neyleyim yanında ağyar bulunur
Ne vardır cihanda derdime çâre Ne bir hakîkatlı dildar bulunur

Aşk u mahabbeti bana söylerdir Fena huylarının medhin eyledir
Bir güzel elinden işte böyledir Vücûdum her nefes bîmar bulunur

Aktıkça sel oldu gözümden âblar Sîm ü zere mâil şimdiki hûblar
Ne gider serimden gam-ı girdâblar Ne sîne zamıma tîmar bulunur

[1] Tahmurs.

Ben sana derundan gönül verdikçe Sen ettin istiğnâ beni gördükçe
 Adûlar seninle safâ sürdükçe Benim derûnumda efkâr bulunur
 Gel ömrüm *Ömer*'in yaşını dökme Böyle bir âşıkın kaddini bükme
 Âdet budur gönül buna gam çekme Goncanın yanında bir hâr bulunur

Ş

— 141 —

Bed zebânım gelmiş ol perî rûya Men ârifim deyu rindânelenmiş
 İ'timâd eylemiş yâr-ı bedhûya Dâma düşmüş gördüm yâr dânelenmiş
 Nâhalefin sözün hakîkî sanıp Göz göze ateşi mekrine yanıp
 Yâr o bed fiâle kendin inanıp Yüz çevirmiş bizden bîgânelenmiş
 Eylemiş âlemi kendüye meftun Kimisi işrette kimisi mahzun
 Şerâba meyletmiş ruhleri gülgûn Harâmî dîdeler mestânelenmiş
 Ol rakîb yâr ile nûş edip meyi Kondurur içmezden bize noktayı
 Hakikat câmidir içtiğim deyi Dem urur hikmetten dîvânelenmiş
 Ey *Ömer* el çektim bîkeremlerden Ferâgat eyledim ben o demlerden
 Yokladım gönlümü bu Rüstemlerden El çekip başıma şâhânelenmiş

T

— 142 —

Bir lâhza âlemin zevk u safâsı Hâsıl eder niçe derd ile mihnet
 Âşıkâ dilberin mihr ü vefâsı Sebebdir çekmeğe renc ü meşekkat
 Nasîhat kâr eylemez aklı zâyâ Ney gibi ömrümü verdim hevâya
 Renc-i hezâr ile bir mehlîkaya Gördüm kurbiyyetin âhır gurbet
 Nasîhat eylerim kaşî hilâle Erdikte vuslatın âhır melâle
 Ey dilâ reşk etme erbâb-ı mâle Kişiye sonunda el vere devlet
 Meğer şâh-ı hasret eyledi ferman Ne mümkündür bulam derdime derman
 Sen lebi kandimden ayırdı devran Mukadder bu imiş kesildi kismet

Ömer sana meyil kılmaya idi Aramakta ise bulmaya idi
Dilberâ nolaydı olmaya idi Ezelden seninle meyl ü mahabbet

— 143 —

Ziyâret eylesem Mısır Bağdad'ı Bize erenlerden olsa beşâret
Yüz sürüp tûrâba ederdim dâdı On iki İmâmı kılsam ziyâret
İblîs-i bedkâra atıp sengimi Zemzemle ağ etsem kara rengimi
Kâ'be-i şerifte tutup dengimi Medîne'ye doğru kılsam azîmet
Bir dahi arzum var kâmil îmanda Fıkr u zikrim heman budur cihanda
Ne müle meylim var kevn ü mekânda Ne mansıp isterim ne hod vezâret
İbret al âlemin dürlü hâlinden Alıkor âlemi doğru yolundan
Âciz kaldım nefsi-şûmun elinden Bilmezem ne gûne edem hakaret
Ömer bir geçilmez yol var arada Nice yaşım benzemesin Furad'a
Korkarım ki ol ermeden murada Ecel can ellerin eyleye garet

— 144 —

Dinle hasbîhâlim benim efendim Sana yerden göğe senden şikâyet
Ya helâk eylerim ben kendi kendim Ya sen bu ezâdan eyle ferâgat
Merhamet sâhibi sanırdım seni Uğruna bezlettim cân ile teni
Dürlü belâlara uğrattın beni Cevrini çekmeğe kalmadı tâkat
Mir'âta nazar kıl ey perîzâde Gör şeklin uyar mı semt-i inâda
Rakîbe lûtfettin hadden ziyâde Biz itçe bulmadık yanında râğbet
Mahabbet sevdâsı benden kesilmez Gamzen cerâhatı tenden kesilmez
Gönül tâ haşre dek senden kesilmez Meğer kim irişe Hak'tan hidâyet
Ömer'i şâdetsen nolur sevdiğim Her kes ettiğini bulur sevdiğim
Hiç bitmez iş olmaz olur sevdiğim Hâtıra gelmez mi rûz-i kıyâmet

Ü

— 145 —

Sevdâ-yi aşkına düşeli cânâ	Dîvâne söylenür dil dile düştü
Zemmim elden komaz a'lâ vü ednâ	Dehân-ı adûda dil dile düştü
O gonca güllerin revnak bulaldan	Anberi gülşen-i dehre dolaldan
Hâl-i hindûları meşhûr olaldan	Ekser halkın meyli gulgule düştü
Şatranc-ı aşkına düşeli diller	Kîş ü Ferz ü Filden hâlî değiller
Nice menzil alsın piyâde diller	Ruh ruha mukabil kıl kıla düştü
Tabîbe arzetmen derdim çâresin	O bilmez cân ile gönül yâresin
Deryâlar yumazken yüzüm karesin	Gözlerimden akan sel sele düştü
<i>Âşık Ömer</i> visâline erdiğim	Seng-i aşkı ile sîne deldiğim
Her kes sevdi birin benim sevdiğim	Hazret-i Resûl'e sel sele düştü

U

— 146 —

Sînem üzre olan göz göz mahabbet	Âteşinin yeri midir nedir bu
Dökülür şevkile nöbet be nöbet	Kûs-i İskenderî midir nedir bu
Selâmet hırkasın giydim özüme	Mecnun sanır kulak tutan sözüme
Gâh görünür gâh görünmez gözüme	Melek midir perî midir nedir bu
Bu mudur âşıkâ füsûn eyleyen	Artırup derdini füzûn eyleyen
Beni bu sevdâ mı zebûn eyleyen	Yoksa gam askeri midir nedir bu
Gören ebrûlerin yâya benzedir	Huplar arasında bâya benzedir
Kevâkipler içre aya benzedir	Güzeller ülkeri midir nedir bu
Ey <i>Ömer</i> yolunda tûrâba düşen	Yüz urup pâye-i rikâba düşen
Nûr-i tecellîden hciâba düşen	Meh cemâlin teri midir nedir bu

— 147 —

Müntehâ kametin görenler dedi	Nahl-i tûbâ mıdır ar'ar mıdır bu
Lebin esrârına erenler dedi	Kand-i helvâ mıdır sükker midir bu
Musavver tasvîrin aye düşürmüş	Anca derd ehlini yâye düşürmüş
Kâkülü vechine sâye düşürmüş	Verd-i ahmer midir esmer midir bu
Ko ki aşkın ile hayrânın olsun	Abâlar giysin de üryânın olsun
Ya emr et kapunda derbânın olsun	Sâir gulâmından kemter midir bu
Her kim ki zülfünle destirest olur	Sâye veş zemîne düşer pest olur
Lebinden şeftali alan mest olur	Dilberâ şerâb-ı ahmer midir bu
Lûtfunla ağyâra gınâlar verüp	Eylersin hâtırın safâlar sürüp
Bendene bir kerre demedin görüp	Kulum <i>Âşık Ömer</i> serser midir bu

— 148 —

Aşkın rûzigârı estikçe serde	Dil gibi mevce urur deryâ olur mu
.....	Aşk-ı dilber gibi sevdâ olur mu
Eğer bendesine rûh-i revânım	Rahmedüp gelürse kaşı kemânım
Ne mümkün dilerse vermemek cânım	O şâhın emrine hiç lâ olur mu
Zâhidâ görünmez gözüme uyhu	Çekerim subha dek na're.i yâhû
Gitmez nazarımdan hayâl-i mehrû	Böyle ta'bîri güç rüyâ olur mu
O şâhın yoluna çektiğim teap	Arzihâl eyleyip sunsam gerek hep
Kesret-i ağyârı tarhedüp acep	Ol perî bir lâhza tenhâ olur mu
<i>Âşık Ömer</i> aşk katarın yetmede	Mahabbet râhına doğru gitmede
Güzeller kalbini teshîr etmede	Aşk ehline özge esmâ olur mu

— 149 —

Mir'ât-ı hüsnünü bir iyân gördüm	Gönlümü saydetti bir hilâl ebrû
Tefekkür eyleyüp kim deyu sordum	Hâtiften denildi bir melek mehrû

. . . veş bir perî peyker	Âşıkı zülfüne bendetmek ister
Saydetti bendesin ol şeh-i kişver	Her şep tâ subha dek çekerim yâ hû
Sad hezar nâşâda üftâde olmuş	Meğer zülfü ile âzâde olmuş
Saydeder dillere sayyâde olmuş	Saydı mümkün değil bir mürg-i âhû
Ol perî bizlere âyâ ne etti	Şem'-i ruhsârına pervâne etti
Mekrile bendesin dîvâne etti	Sihir etti bana ol çeşm-i câdû
Dirîga ömrümüz gitti zâr ile	Kalmışız cihanda inkisâr ile
Bu Ömer subha dek fikr-i yâr ile	Düşünüp gözleri görmedi uyhû

Z

— 150 —

Olagör cân ile dîdâra tâlib	Tâ kim hâsıl ola cümle metâlib
Olıcak kişide aşk-ı Hak galib	Hem gönül çekinir hem can eğlenmez
Hak'kın ihsânını fikreyleyi gör	Verdiği ni'mete şükreyleyi gör
Gece gündüz Hak'kı zikreyleyi gör	Hak zikrolan yerde şeytan eğlenmez
İrişmeyen selâmet pâyesine	Lâbüd ziyân eder sermâyesine
Ömrünüz bir avuç kuş sâyesine	Uçar kuş sâyesi bir an eğlenmez
Hudâ'dan istersen bâkî saâdet	Cehdeyle bulagör güşe-i vahdet
Bir kula olunca Hak'tan inâyet	Maksûdu tez iner ihsan eğlenmez
Ömer eser seldir yâhut akar su	Sakın yele suya dayanmağı ko
Fursat elde iken eğlenme yâ hû	Bu günler de geçer devran eğlenmez

Gazeller

A

— 151 —

Mektepte kaçan nâz ile cânân okudukça
 Terler dökülür lepleri mercân okudukça
 Hâzır mı ola hâcesi ol serv-i revânın
 Envâra verir rûyini Kur'ân okudukça
 Bülbül gibi tahkik lebi gülşende açarken
 Gül faslını ol gonce-i handân okudukça
 Âhr lebini sırreder ağyâre duyurmaz
 Ol nâme-i âh-ı dili pinhân okudukça
 Bir âfeti kim şâdoluben sevse acep mi
 Ömer gibi bir ehl-i suhandan okudukça

— 152 —

Kaçan kim nerkis-i mestinde cânâ hâb olur peydâ
 Yanağında iki ahmer gül-i sırâb olur peydâ
 Müselsel kâkülün sevdâlarından dil halâs olmaz
 Çeker semtine her birini bin kullâb olur peydâ
 Anınçün çöpçe yoktur hâb-ı râhat dâim aynmda
 Hayâl-i servi kaddinle demâdem âb olur peydâ
 Adûnun ta'nına gam çekmezem hiç zerrece ammâ
 Dil-i mecrûh-i zâre tâze ıztırâb olur peydâ
 Ömer bîçârenin seyl-i sirişkinden hazer kıl kim
 Anın her katresinden bir ulu girdâb olur peydâ

— 153 —

Düşürdüm gönlümü bir gözleri mestâne vâveylâ
 İrişmezem dahi ol vuslat-ı cânâne vâveylâ
 Beni bu derd ü gam billâhi iflâh eylemez gayri
 Ki vâsıl olmaz isem Yûsuf-i Ken'ân'e vâveylâ
 Visâl-i ahd-i yâre can fedâ kılmak murâdımdır
 Kabûl etmezse ol mehrû beni kurbâne vâveylâ
 Refikim nâr-ı firkat hemnişînim girye vü mâtem
 Ciğer büryâne döndü gözlerim mercâne vâveylâ

Şefî' olmaz ise *Âşık Ömer*'e Hazret-i Sultan
Demem mahşerde ettiğim kamu isyâne vâveylâ

— 154 —

Ey çarh-ı sitemger dil-i nâlâne dokunma
Hecr âlemidir ettiğim efgane dokunma
Ey bâd-ı sabâ uğrar isen yâre selâm et
Tel kırma fakat zülf-i perîşâne dokunma
Ey bâde eğer yârim içerse seni bensiz
Ver neş'e fakat nerkis-i mestâne dokunma
Vermem sana çek benden elin ey melek-ül mevt
Cânânıma nezreylediğim cânê dokunma

— 155 —

Ey hatt-ı siyeh ârız-ı cânane dolaşma
Yüz kareliğin eyleme nâlâne dolaşma
Ayakta koma cür'a sıfat hâle düşürme
Ey cân-ı musaffâ yürü yârâne dolaşma
Ey şâne senin cismini sad pâre kılur bâd
El çek sakın ol zülf-i perîşâne dolaşma
Açılma katı âleme şây eyleme zârın
Ey rişte-i can nâme-i sultâne dolaşma
Bu *Âşık Ömer* derdini dermânını bilmez
Bülbül gibi cevlân edüp efgane dolaşma

— 156 —

Mestâne varup ey gönül ol yâre dolaşma
Yakar seni pervâne gibi nâre dolaşma
Rindâne varup kûyini geşt ü güzer eyle
Azmin gerek ise varup ağyâre dolaşma
Bin kerre dedim sana ki bin pâre olursun
Ey şâne o giysûları sehâre dolaşma
Divâne sıfat pârelenüp dâmen-i sabrın
Ey bülbül-i dil bir gül için hâre dolaşma
Gelsün der isen pâyine ol dilber-i ra'nâ
Sabr eyle *Ömer* semtini bir yâde dolaşma

— 157 —

Letâfet gülşeninde gonca güldür leplerin cânâ
 Acep dâr-üş-şifâ-yi cân ü dildir leplerin cânâ
 Nola ben hasta dil derd-i derûnum çâresin sorsam
 Marîz-i ehl-i aşka çün sebildir leplerin cânâ
 Dür-i şevvâr ile memlû dolu mey hokka-i lâlin
 Demem yâkuta mercâna delildir leplerin cânâ
 Nola yâkuta mercâna müşâbih etseler anı
 Ki câm-ı nâzdan içmiş gönül kanzildir cânâ
 İçüp cân-ı musaffâyı geçersin mest olup serden
 mer bîçâre teslîm eyle bildir leplerin cânâ

— 158 —

Yâ İlâhî ne günehkârım ki yüz tutup sana
 Hâlimi i'lân kılam yâhud kılam kasd-ı atâ
 Mahzen-i hikmette gizlu gençlerin izhâr edüp
 Od u su toprağ u yeller eyledin resm-i binâ
 Kudretinden yaradup insân-ı kâmil eyledim
 Bâhusus irâde-i cüz'iyemi verdin bana
 Her kemâlât ile pür kıldın maârif gencini
 Kıldın iz'ân ü basîret sâhibı yâ Rabbenâ
 Dîde-i cânâ çeküp lâkin cehâlet perdesin
 Zulmet ü gaflette kaldım işlerim sehv ü hatâ
 Cânı saydetmiş mekes vâr ankebût-i dehr-i dun
 Bağlayup her cânibin ser rişte-i nefis ü hevâ
 Dembedem tesbîh okur taşlar ağaçlar cümle hep
 Her ne kim eşyâ kamu lûtfun dilerler dâimâ
 Kalmışım zulmette râh-ı Hak'ka yok bende sülûk
 Akl u fikrim cezbedüp nakş u hayâl-i mâsivâ
 Cisme me'mûr olmuşum rûhâni işler bende yok
 Cümle hep nefsin hevâsından çıkar bu mâcerâ
 Geleli bu âleme bir lâhze emrin tutmadım
 Sâlik olmadım tarîk-ı müstekîme câbecâ
 Sözlerim gıybet mesâvî bendedir hem sû-i zan
 Her ne denlu var ise buğz ü hased kibr ü riyâ

Âsiyim ümmülfesâdım bendedir her münkirât
 Mutrib-i sâzendeyim gûyendeyim yüzüm kara
 Ekledüp meyhâne sadrında kerâhet lokmasın
 Söylerim lehviyyeti nûşeyleyip hamr-i serâ
 Akl ü dînim hânesin seyl-i habâset yıkıcak
 Kande kalur ilm ü erkân ü edep ud ü hayâ
 Şol kadar jeng-i küdüretten muattal oldu kim
 Yok liyâkat kılmâğa mir'ât-ı kalbim rûşenâ
 Kabiliyyet bende yok kim ben beni idem halâs
 Şöyle zârım ki mekânımdır dehân-ı ejdehâ
 Dest-i istiğfâr ile yırtam alâyık perdesin
 İdeyim temkin kılâm bir dem hayâ-yi kibriyâ
 Feyz ire ism-i üafûrundan meğer etbâima
 Pes dola nûr-i rahîminden derûn-i dilküşâ
 Avn-i lûtfun olmadıkça ey hakîm-i müstean
 Yâreler hergiz unulmaz derdlere olmaz devâ
 Dilerim izzin celâlin hürmetiyçün düşmüşe
 Rahmetinle fazl u lûtfun eyle yâ Rap rehnümâ
 Bin günâh etsem de hâşâ ki ümîdim kat'edem
 Yüz tutup *Âşık Ömer* dergâhına eyler duâ
 Mağfiret kıl yâ Gafûr yüzüme vurma karesin
 Ey behakk-ı seyyid-ül ebrâr hatm-ül enbiyâ

— 159 —

Yine dil bir şivekâra olmak ister âşinâ
 Sanki bir pervâne nâre olmak ister âşinâ
 Âşinâ-yi tâ Elest'im yâre lâkin ma'nide
 Şimdi gönlüm âşikâre olmak ister âşinâ
 Âsitânında görüp men âşıkı demiş rakîp
 Görün ol bîçâre yâre olmak ister âşinâ
 Ol leb-i şîrine Ferhâd'im deyenler iptidâ
 El sunup bir kûhsâre olmak ister âşinâ
 Bu *Ömer* hercâi cânân olduğuyçün dilrübâ
 Kişiye tâbi sitâre olm: ster âşinâ

— 160 —

Gönül kadrin o mehpâre bilür ammâ neden sonra
 Reh-i vasla saâdetle gelür ammâ neden sonra
 Benim çektiklerim bilmez sirişk-i dîdemi silmez
 Duâ-yi hayrımı olmaz alur ammâ neden sonra
 Olur bir gün saâdetsiz gelürdü rûyu behcetsiz
 O meh hâneme da'vetsiz gelür ammâ neden sonra
 Bana çektirmede zahmet komadı bende hiç râhat
 O yâr ettiğini elbet bulur ammâ neden sonra
 bu *Ömer* gör olur kaim değildir söylemek lâzım
 O şeh ettüğüne nâdim olur ammâ neden sonra

— 161 —

Kâkülün sevdâları lâm etti kaddim ey fetâ
 Belli bûyinden ya anberdir yahud misk-i Hitâ
 Bir zaîfim şöyle kim hâlî yatur bir hayliden
 Gelmek olmaz mı dahi insâfa sen ey bîvefâ
 Gel rakîb-i bedfiâli eyle kapunda zelil
 Nice bir rûzî ola lûtfun ana cevrin bana
 Kimseler bir tâze dilber sevmeğe meyletmesin
 Yannızda günde bin kan eylemek cüz'î hatâ
 Gösterir âşıklara kaddin kıyâmetten nişan
 Sûretindir ey perî âyîne-i âlem nümâ
 Hasredek bir lâhçe ayılmaz sorar keyfiyyetin
 Kim ki destinden alup nûşetse câm-ı dilküşâ
 Benden *Âşık Ömer*'e yüz bin cefâ kilsan eğer
 İdemem vashından ey meh kat'-ı ümmîd ü recâ

— 162 —

Mahabbet ummazam senden yürü ey bîvefâ dünyâ
 Çün âhur can gider tenden ya ne bunca cefâ dünyâ
 Ki zehrinden niçe erler halâs idemedi serler
 Niçe Sâm ü Skender'ler gezüp Kaf'tan Kaf'a dünyâ
 Kani yâ bunca şâhânı türâba kattın ey fânî
 Niçe Taht-ı Süleymân'ı esüp verdin püfe dünyâ

Fenânın gerdişi budur cefâ zehriyle memlûdur
 Binâ-yi evveli sudur değildir pür safâ dünyâ
 Ömer gör âlemi mutlak mezâkı yok vefâ elhak
 Vefâ olsa görürdü Hak Habîbi Mustafâ dünyâ

— 163 —

Ne canlardan geri kalmış misâfirhânedir dünyâ
 Harâb ender harâb olmuş yatur vîrânedir dünyâ
 Harâb olmuş dü rûyine duâlar yüzü suyine
 Nazar kıl hây ü hûyine kuru efsânedir dünyâ
 Şîrâr-ı mekrine yanma yüzüne güler inanma
 Sen anı âşinâ sanma sakın bîgânedir dünyâ
 Ne semte kullanırsan at felek eyler sen âhır mat
 Mücerred zehr ile kat kat dolu peymânedir dünyâ
 Ömer el çek safâsından vefâ umma vefâsından
 Hazer eyle cefâsından fenâdır yâ nedir dünyâ

Ç

— 164 —

Pâyine yüz sürdüğü için güneş buldu revâç
 Ne saâdettir anı eflâk edindi serde tâç
 Can nice kılsun tahammül pertev-i ruhsârma
 Şem'ile pervâne gör eyler mi bir dem imtizâç
 Tâbi' olmuş hâl ü hatt ü zülfüne Çîn ü Hutun
 Kühl için nerkislerin ister Safâhan'dan harâç
 Yine müjgân askerinin çekmiş celâlî kaşların
 Tâ Karaman ellerinden kasdı almak gibi bâç
 Hâtır-ı Âşık Ömer duymaz hitâb engîzini
 Ey teni billur sadâ-yi berka katlanmaz zücâç

— 165 —

Vaslına irmek umarken derde kıldım nâmizâç
 Sorduğum budur bilirim va- imiş sende ilâç
 Derdimin dermânı sensin sevdiğim sen var iken
 Etme başın çün beni gayri tabîbe ihtiyaç

Âşık Ömer

Ayağın toprağını kimyâ bilen ehl-i nazar
İşini altun eder olmaz ebed muhtâc-ı zâç
Devletinde gerçi ben iklim-i aşkın şâhıyım
Başıma sevdâların oldu bir altun güllü tâç
Hâtırın yıksan *Ömer* bulmaz tesellâdan ferah
Cem'olur mu seng-i cevr ile sinan câm-ı zücâç

— 166 —

Gönül bu bezm-i âlemde gelen gelsün gidenden geç
Sana vaslı müyesser olmayan misk-i Hutun'den geç
İşittim yâd ile işret edermişsin benim ömrüm
Kerem kıl gel gözüm nûru ya andan geç ya benden geç
Nasihat tutar isen gel sakın sen düşme ardına
Eğer geçtise senden yürü durma sen geçenden geç
Vücûdun koyasın efkâra gamlar verdi yağmaya
Dediler ki yeter durdun yürü burc-i bedenden geç
Kırılıydı şu dünyâda dahi kalmayı ben engel
Dediler ki melek sîmâ perfiye sen *Ömer*'den geç

— 167 —

Değildir ehl-i aşka ey gönül teslim irâdet güç
Velî bir dilberi sevmek kolay ammâ ferâgat güç
Şarâb-ı ergavânı gül gibi elden bırakmazdım
Anın vakt-ı humârından eren renc-i kesâfet güç
Sevip bir dilberi râzını pinhân eylemek müşkül
Duyurup halka fâş etmek ise kati hamâkat güç
Salar ahvâline başın derûnumdan muhaldır der
Varup her olur olmaz câna cânandan şikâyet güç
Tarîki caddesi aşkın sabırdır yâ sefer derler
Hezâran derde sabrım var bana terk-i vilâyet güç
Sen olsan ey *Ömer* mecliste cânân olsa Cem olsa
Dem-i vuslatte bir merhabâya kılmak kanaât güç

D

— 168 —

Nazar kılmazsan ednâya eğer ey kameti şimşâd
Reh-i aşkında hâkolmam mukarrer her çi bâd âbâd

Tekâpû-yi mahabbette esîrin derdimendindir
 Gönül Leylâ isen Mecnûn olur Şîrîn isen Ferhâd
 Edersin nâsezâlarla nihânî îş ü işaretler
 Gaminla künc-i mihnette revâ mı ben kalam nâşâd
 Akıl hayrette sergerdan gönül nakş-ı hayâlinde
 Geçer devrinde devrânım bu resme ey şeh-i bîdâd
 Ömer bîçâre dûşolmuş meğer çeşm-i pür efsûnun
 Ne cevri ü nâza sabreyler ne hod olmak diler âzâd

E

— 169 —

Bu gün bâzâr-ı dehr içre kul oldum bir sehî kadde
 Bulunmaz şehir içinde . . .
 Cemâli yedi âyettir elif kaddi kıymettir
 Gözü nûna işaretir kemân ebrûları medde
 Görün ol nûr-i dîdemdir kan aâlar bir nice demdir
 Heman dağlara irmemdir cünûnum irdi şol hadde
 Gam u hicran ulaşmasun firâkı serden aşmasun
 Gözüm yaşı sataşmasun . . .
 Güzel Âşık Ömer güldür gönül şûrîde bülbüldür
 Visâle çâre müşküldür zerü sîm olmasa yedde

— 170 —

Cemâlin dilberâ bâğ-ı İrem'dir de ne dersin de
 Lebin derdin çeken derdine emdir de ne dersin de
 Efendin kande gidersen beni de bilice al git
 Sararsa nendürür deyu gülümdür de ne dersin de
 Görüp bu tekye-i gamda sorarlarsa bu derviş ne
 Zararsızca bir abdâl de dedemdir de ne dersin de
 Benim keyfiyyet-i hâlim sana sordukta ahbâbım
 Bana ettikleğin cevri keremdir de ne dersin de
 Efendim Kâ'be-i kûyin tavâfında Ömer şeydâ
 Safâ nü Merve yâ Beyt-i Harem'dir de ne dersin de

— 171 —

Sâkî getir ol bâde-i engûru seherde
 Doldur içelim sâgar-ı billûru seherde
 Sen olmayacak tende sürûrun eseri yok
 Gel gel göreyim ey gözümün nûru seherde
 Mey olmasa ney olmasa def'olmaz ebed gam
 Kim dinler idi peşrev ü tanbûru seherde
 Billâhi meyi meykedeyi garka verir hep
 Ağlatma sakın dîde-i mahmûru seherde
 Beş beyt ile yârâna nevâ nâlelerinden
 Dinletti Ömer nağme-i Mâhûru seherde

— 172 —

Ol dilber-i mümtâz konuşmaz bizim ile
 Ol merhameti az konuşmaz bizim ile
 Bilmem acebâ fi'line uydu mu rakîbin
 Hiç semte yanaşmaz konuşmaz bizim ile
 Derd ile mey âşâm olup ayaklara düştüm
 Ol serv-i serefrâz konuşmaz bizim ile
 Anlar bilir âşüfteliğim yanıma gelmez
 Mevîâdan utanmaz konuşmaz bizim ile
 Âşık Ömer'e göz göre bildim garazı var
 Ağyâr ile hemrâz konuşmaz bizim ile

— 173 —

İrişsin kaddi dildârın bülend olsun da seyreyle
 Cemâli Yûsuf'a yârin menend olsun da seyreyle
 O çifte benleri fülül ulaşsın boynuma kâkûl
 Dişi dür lepleri gül mül kemend olsun da seyreyle
 Dahî ol zülf-i nevreste uzatsun deste ber deste
 Ki her birine bin haste ki bend olsun da seyreyle
 Dahî müddet gerek çok yıl bilüp kadrini ol âkıl
 Hele meydâna girsün dilpesend olsun da seyreyle
 Ömer bilmez dahî hâlim tıfıldır çeşmi gazâlim
 Ne kanlar içer ol zâlim levend olsun da seyreyle

— 174 —

O tıfı-ı nevrêsîdem serbülend olsun da seyreyle
 Lebi lâ'lü dili nâlânı kand olsun da seyreyle
 Ne canlar ağladır Ya'kub veş beyt-ül hazenlerde
 Cemâli tal'atı Yûsuf menend olsun da seyreyle
 Getürmez değme Rüstem'ler anın yek darbına tâkat
 Hele bulsun kemâlini levend olsun da seyreyle
 Bu gün gelse gerektir meclise ol şûh-i şîrinkâr
 Yine nâz ile gelsün ercemend olsun da seyreyle
 Nice söyler imiş *Âşık Ömer* yanında güftârı
 Biraz makbûle geçsün dilpesend olsun da seyreyle

— 175 —

O yârın dîde-i mahmûru mest olsun da seyreyle
 Gören bîçâreler mest-i Elest olsun da seyreyle
 Ne hâtırlar yıkup yaksa ... beyt-ı uşşâkı
 Hele mir'âta baksun bütperest olsun da seyreyle
 Eğerçi yüz verüp başa çıkarmış kâkülün ammâ
 Dil-i uşşâka bir dest-i ... olsun da seyreyle
 Bilinsin âşıkın kadri ne mîkdâr ise yanında
 Rakîb-ı nâsezalar hâke pest olsun da seyreyle
 Ne tozlar koparırlar başına dildârın âşıklar
 Gönüller kâsesi bir kez şikest olsun da seyreyle
 Ne sözler söyler imiş sevdiği dildâr ile bir dem
Ömer mecliste bir cây-i nişest olsun da seyreyle

— 176 —

Hele bir kerre ey dilber şarâb-ı aşkı nûş eyle
 Ne çeker imiş âşıklar bilirsin sen de hûş eyle
 Seni fasleyleyüp diller lebin zemzem diyüp eller
 Senin için ne söylerler hele bir kerre nûşeyle
 Yaraşmaz sana ey cânan olasın herkese yâran
 Yanında ne arar şeytan ne demek söyüş eyle
Ömer'de kalmayup bir kâr heman az ver de çok yalvar
 Yeter müşkülünü düşvar yapup gönlünü hoş eyle

— 177 —

Ey bâd-i sabâ hâlimi cânânıma söyle
 Hicrân elemi yetti benim cânıma söyle
 Firkatte kalup ermedi el dâmına söyle
 Can kıldı sefer derd ile dermânıma söyle
 Hasretlik ile lâle gibi oldu ciğer hûn
 Kan ağladığım nerkis-i mestânıma söyle
 Ya'kub-ı dilin çektiğini hûn-i belâdan
 Bir vâsıta ol Yûsuf-i irfânıma söyle
 Âşk Ömer'im kime idem hâlimi ızhâr
 Âşüfteliğim zülf-i perîşânıma söyle

— 178 —

Ey gonca varup sünbül-i reyhâne öpülme
 Çek turraların zülf-i perîşâne öpülme
 İfşâ eder esrâr-ı leb-i lâ'lini sâgar
 Her bezme varan mahrem-i mestâne öpülme
 Bir kalb-i siyeh sûrete nakşın vara her dem
 Teslîm-i dü lep eyleme fincâne öpülme
 Uşşâka koçul sîneye sîne zarar etmez
 Lûtfeyle sakın kendini nâdâne öpülme
 İrfan haberin bu Ömer'in al deheninden
 Kim dedi sana ki leb-i irfâne öpülme

F

— 179 —

O yârin habbe-i hubbu muanber benleri saf saf
 Dizilmiş gûyyâ mülke o Hindî leşkeri saf saf
 O lâ'l-i hokka fâmında temâşâ eyledim bir bir
 Beyaz dendanları dürr-i Adem gevheleri saf saf
 Atup kaşı kemânından zahımdâr eylerdi şînem
 Dizildi kanlı müjgândan mücellâ tırları saf saf
 Çıkarmış kelle pûşundan cebîn üzre eden hamle
 Bana zülf-i siyehkârı olan ejderleri saf saf
 Bu Ömer âşık-ı şeydâ gibi nâmu visâlınden
 Selâm almak için durmuş hezar çâkerleri saf saf

G

— 180 —

Künc-i aşkında şu denlu cânımdan ferâğ
 Kim dil-i nâşâdına gelmez civânâ seyr-i bâğ
 Baktı yaktı bu vücûdum şehrini etti harâb
 Leşker-i aşkın kurup işbu serimde bir otâğ
 Rahmeder belki bana ol şûha varıp her sefer
 Hâl-i dîger gûnumu eyler sabâ ise belâğ
 Bu fenâ gülzârı içre var mıdır hiç k'anda yok
 Serv veş başında gavga lâle veş bağrında dâğ
 Ne teessüf ey *Ömer* kim seni yâdetmezse yâr
 Bu meseldir hâtıra gelmez olan gözden irâğ

H

— 181 —

Rehîn-i aşkolan yerde düşen olmaz imiş iflâh
 Bu sevdâyı çekenlerde bir olmuş var mıdır ıslâh
 Tekâpû-yi mahabbette budur âyini küçekler
 Kimi beyt-ül hazen bekler kimi olmuş gezer seyyâh
 Budur mir'ât-ı şânında görürsün yahşide kemde
 Ki hatt-ı mâ tekaddemde ne sûret kim yazar elvâh
 Ne canlar câna sa'yeyler ki her kes başka sevdâda
 Tarık-ı beyt-i ulyâda kimi hâcî kimi fellâh
 Görüp *Âşık Ömer* anca . . .
 . . bâb-ı maksûdun umurun fethede Fettâh

— 182 —

Hûni çeşmin gamzlerden bağlayıp âh-ı sürâh
 Göz göre kılmak diier cism-i zaîfim nûş-i râh
 Ana ümmîd-i nigâh-ı lûtfun olmazsa siper
 Zahm-ı gamzenden gönül bulmak ne mümkindir felâh
 Ağladırısın göz göre men âşıkı lâyık mıdır
 İşidip ağyâr eder itler gibi kesb-i ferâh
 Beni ağlatma kaşın yayına kurbân olayım
 Hâtırım yıkma ki olsun tığına kanım mubâh
 Şâm-ı hicrinden visâlin ârzû eyler *Ömer*
 Müstecâb olur duâlar ey perf vakt-i sabâh

— 183 —

Ey gönül gel aç bu istiğfâr ile kıl imtisâh
 Kible-i eshâba uy eyle niyâza iftitâh
 Tut dimâğ-ı hâtırın bûy-i tecellî semtine
 Hâne-i kalbin mutarrâ eylesin işbu riyâh
 Âlem-i ulvîde dersen mürğ-i rûh etsin karâr
 Açmayınca olmaz işbu cây-i süflîden cenâh
 Eyle bir tarz ile derbend-i mecâziden güzêr
 Gel hakikat râhına gir kim budur râh-ı miyâh
 Şeb niyâzın kıl *Ömer* kim anda hâzırdır şafak
 Hak katında müstecâb olur duâ vakt-i sabâh

I

— 184 —

Bu dil yine bir âfet-i mekkâre dolaştı
 Mekkâre gözüm gözleri mekkâre dolaştı
 Meydân-ı mahabbette gezerken dil-i şeydâ
 Dil dilbere dilber dile dil dâre dolaştı
 Gülşende figan eyler iken bülbül-i şeydâ
 Gül bülbüle bülbül güle gül hâre dolaştı
 Destinde tutup câm-ı meyi sâkı-i devran
 Mey sâgare sâgar meye mey nâre dolaştı
 Ey *Âşık Ömer* aç gözünü bak şu cihâna
 Gam askere asker gama gam zâre dolaştı

K

— 185 —

Olmaz mı aceb bir gece cânâne sarılmak
 Cân cânê vü gömlek dahi yâbâne sarılmak
 Dil zülfüne dolaştı dedim nâz ile dedi
 Aceb mi ya canbâz olan organe sarılmak

Zencîr-i ser-i zülfüne düştü dil-i Mecnun
 Lûtfeyle ki lâzımdır o dîvâne sarılmak
 Canlar veririz yârdan ister dileriz biz
 El ele alup kol kola yan yane sarılmak
 Bin cân değer ey *Âşık Ömer* belki katımda
 Doğrusu kumaş câmeli bir cânê sarılmak

— 186 —

Pek nâzik olur her gece cânâne sarılmak
 Yok çâre lebin öpmeğe cânâne sarılmak
 Sen cânâ sarılmazdım eyâ rûh-i musavver
 Sun'-i ezeli olmasa ten cânê sarılmak
 Hoştur sanemâ lebbeleb ü sine-i besîne
 Sen sîm beden dilber-i fettâne sarılmak
 Gönüm düşeli ol resen-i zülf-i nigâra
 Cânım diler ol dilber-i rindâne sarılmak
Ömer'le ola bir gece ey dilber-i fettân
 Uryân oluben sen gül-i hândâne sarılmak

— 187 —

Eğer geçtimse yolundan senin ey şâh-ı râh eksik
 Efendim sen anı hoş tut değil kulda günâh eksik
 Gehî zülfün cülûs eyler gönül mülküne geh kahrın
 Muhassal kişver-i dilden değil bir padişâh eksik
 O zülf âyine-i veçhin ihâta eylemiş nısfın
 Dedim dilber nedendir rûy-i rahşânında mâh eksik
 Dedi on dördüne irmiş meğer kim gurra-i garrâ
 Çeküp âğuşa göstermiş anı ebr-i siyâh eksik
Ömer gam çekme yâr için geçen geçsün geçenden geç
 Cihanda kelle sağ olsun ana olmaz külâh eksik

— 188 —

Üftâden ola mihnet-i hicrânına lâyük
 Bigâne adû vuslât-i ihsânma lâyük

İnsâf edüp Allâhı seversen hele fikr et
 Ne ırzına düşer bu ne hod şânma lâyık
 Bir yere gelirse şeb-i yeldâ ile nevrûz
 Olmaz kara zülfün gibi gerdânına lâyık
 Akıtma yaşım alma ahım cevr ü sitemle
 Güldür yeter ittin gam-ı nâlânına lâyık
 Gördün keremi yok sana ey *Ömer* o yârin
 Bir dilberi sev tâ kim ola cânına lâyık

— 189 —

Bir gün mü geçer kûyuna cânâ haberim yok
 Lâkin durup eğlenmeğe bir lâhza yerim yok
 Sevdâ-yi diğergûn ile hâlim ne ki bilsen
 Ârâm idemem kendiliğimden haberim yok
 Evc-i nazar-ı himmet ile uçmak olurdu
 Hicrân odu yaktı komadı bâl ü perim yok
 Doğrusu güzel sevmeyi ister gönül ammâ
 Elden ne gelür ah nideyim sîm ü zerim yok
 Ağyâr ile seyrâna çıkup cilveler ittin
 Bir gez dimedin dursun o seyrân *Ömer*'im yok

— 190 —

Dilâ dünyâda bir koçmak için hayfâ cenânım yok
 Dili bülbül lebi mül kâkülü anber feşânım yok
 Ki kangı meclise varsam güzeller medhin ederler
 Revâ mıdır benim medhedecek bir nevcivânım yok
 Sana dilber sevilmez ey gönül zâhir anınçündür
 Yolunda virmeye cânımdan özge armağanım yok
 İlâhî cânımı gurbet elinde almaya Mevlâ
 Mezârım üstüne bir taş diküp târih yazanım yok
 İdüp *Âşık Ömer* nazmım okuyup bâzı yârâne
 Diyeler rûhuma rahmet kaçan nâm ü nişânım yok

L

— 191 —

Sinemın bâğında bitmiş bir ağaçta iki dal
 Biri elma biri hurma biri sükker biri bal
 İki dal üzre bitermiş iki ay ey müslüman
 Biri sarı biri kıvıl biri yeşil biri al
 Ol iki ay dediğimiz iki kuştur ey nigâr
 Biri hûri biri tûti biri kumri biri bâl
 Ol iki kuşu tutıcak ideyim ki ben de bend
 Biri sen bak biri sen gör birin alma birin al
 Birinin ağzında mim var birinin gözlüce hâ
 Birinin ağzında cim var birinin dal ile zâl
 Pes bu sırrı bilmeğe ârif gerektir ey *Ömer*
 Biri zât-ı Mustafâ'dır biri hattâ Zülcelâl

— 192 —

Başladı gelmeğe yer yer dahi dilberde sakal
 Ârız oldu yine mir'ât-ı dile nice kesel
 Fâriğ olmam sakalı geldi deyu dilberden
 Mevt peymânesini sunsa meğer dest-i ecel
 Benden ol dilberimi bend ile men'eyleyemez
 Eylese zâhid-i nâdan bana bin mekr ü hiyel
 Her zaman bir güzeli sîneye çekmektir işim
 Rûz-i mahşerde neme yetmeye bu hayr-ı amel
 Bir zaman kim anıla dünyede nâmım *Adlî*
 Kim kaçan şeklimi mahveyleye nakkaş-ı ezel

— 193 —

Giyinmiş gülşen içre goncalar gülgün kabâ bülbül
 Nazar kıl gör neler yazmış bu evrâka sabâ bülbül
 Benim bu bâğa girmekten garaz bir gayri derdimdir
 Senin goncaysa maksûdun sana benden caba bülbül

İtâb-ı çeşm-i mahmûrun çekerim bana aybetmen
 Anın germiyyet-i mestânıyım mestâne suç bulmam
 Belâ-yi aşkile çektiklerim ben bilirim tenhâ
 Nedir cürmü rakîb-i bî ser ü sâ mânâ suç bulmam
 Ne rütbe yâr ile mâbeynimiz ifsâd eder olsa
 Ko o dîvâne ağyârı ana bir dâne suç bulmam
 Ömer gayet zaîf ü derdimend u haste oldum ben
 Bana cinnî ulaştı yâ perî insâne suç bulmam

— 197 —

Mecliste gece dilbere mestâne sarılsam
 Sundukça bana nâz ile peymâne sarılsam
 Âğuşa alup gonca lebin ağzıma alsam
 Pâyine düşüp gûşe-i dâmâne sarılsam
 Medhûş oluben bezm-i visâlınden o yârin
 Kendim yitirüp aşkile mestâne sarılsam
 Gülruhlerine arzu edüp dest ile âdem
 Bilmezlik ile kâkül-i reyhâne sarılsam
 Âşık Ömer'e etmek için hâlimi i'lâm
 Çıksam o şehin pâyine dîvâne sarılsam

— 198 —

Yanar sînemde aşk nârı ne âteştir neden bilmem
 Bana hâil bu devvâr-ı mukarnestir neden bilmem
 Acep bülbülleyin zârım firâkım çoktur efkârım
 Benim ol bîvefâ yârim ne serkeştir neden bilmem
 Kim attı yârı ağyârı dahi nâmûs ile ârı
 Murâdım defteri bâri müşevveştir neden bilmem
 Göz uykudan değil bîdar görünmez devlet-i dîdâr
 Acep bu baht-ı nâhemvâr bana eştir neden bilmem
 Enîs-i mihnet ü derdem ki yoktur râhatım bir dem
 Ömer bu çarh ile herdem keşâkeştir neden bilmem

— 199 —

Cânâ seni ben âlemi dünyâya değişmem
 Ruhsârını iki gül-i ra'nâya değişmem
 Mecnun gibi ettin beni sen dağlara seyyah
 Ben hupluğunu doğrusu Leylâ'ya değişmem
 Kurbân olayım nâz ile reftârına her bâr
 Dür dişlerini lü'lü-yi lâlâya değişmem
 Ömer kulunu sen bugün ağyâra değiştin
 Ammâ seni ben âlem-i dünyâya değişmem

— 200 —

Fikr-i ruhini sad gül-i hoşbûya değişmem
 Yâd-ı lebini bâde-i hamrâya değişmem
 Ben yâr-ı cefâkârının endişesi rûyin
 Bin mihri olan dilber-i mehrûya değişmem
 Ol âşık-ı âşüfte-i dâim gice gündüz
 Zülfün gamını vuslat-ı giysûya değişmem
 Sînem siper-i tîr-i cefâdır benim ey döst
 Gamzen okunu bin gözü câdüya değişmem
 Lep beste olup kaldı Ömer künc-i fenâda
 Hâmûşluğu hây ile bin hûya değişmem

— 201 —

Güzel candan güzâr etti hadeng-i mihnet ü mâtem
 Gamın cismimi zâr etti firâkın kaddimi hâtem
 Helâk oldum behey cânâ gel insâfa gül-i ra'nâ
 Bu denlu nâz ü istiğnâ bize evzâ neden bilmem
 Yolunda ey saçı Leylâ benim Mecnûn-i vaveylâ
 Murâdım vermesin Mevlâ dilimde var ise bir kem
 Kadîmî bendene nisbet nedir bu yâd ile ülfet
 Edersen kesret-i işret varup bir gayre baş eğmem
 Ömer zikreyle Hellâk'ı sakın ağlatma uşşâkı
 Bu hüsnile sana bâkî kalır mı yohsa bu âlem

— 202 —

Merdümlüğün özler dil-i gam pîşe efendim
 Hor bakma sakın sûret-i dervîşe efendim
 Zâhid dem urur aşk-ı hakîkîden inanma
 Olmaz esedin menzili her mîşe efendim
 Akl adını andırmaz olur âdeme her giz
 Sevdâ-yi cünun özge bir endîşe efendim
 Ahvâl-i dil-i zâr ola mı zâtına ma'lûm
 Boşalmayacak tâ bir iki şîşe efendim
 Lâyık mı *Ömer* böyle kala hâk ile yeksan
 Lûtfun ki diriğ olmaya hayr işe efendim

— 203 —

Elimle ihtiyârım gamze-i bîdâda ben verdim
 Yazıklar ol yetîmi bîgüneh cellâda ben verdim
 Nola hançer çeküp bu bendesin kasd-ı helâk etse
 mecliste ana hadden ziyâde bâde ben verdim
 Fünûn-i aşkı ezber eylemiş ma'nâyı öğrenmiş
 Anı bir akl-ı evvel iken ol üstâda ben verdim
 Ferâgat kıldım işgalinden işbu mihnet âbâdın
 Külâh-ı aşkı çün ol tîşe-i Ferhâd'a ben verdim
 Tükendi dâne-i ömrüm *Ömer* sahn-ı vücûdümde
 Çıkardım mürğ-i rûhumu niçe sayyâda ben verdim

— 204 —

Rızâ-yı aşkı evvel bu dil-i nâşâda ben verdim
 Hayıflar ol yetîmi bî güneh cellâda ben verdim
 Fünûn-i aşkı ezber eylemiş ma'nâyı öğrenmiş
 Dili bir tıfl-ı ebced hân iken üstâda ben verdim
 Nola hançer çeküp kasdeylese men hâke ol dildâr
 Bu mecliste ana hadden ziyâde bâde ben verdim
 Usandım köhne dehrin kayd-ı işgalinden el çektim
 Külâh-ı aşkı *Kays*'a tîşeyi Ferhâd'a ben verdim

Ömer hûn-i ciğerle besledim sicn-i vücûdumdan
Çıkardım mürğ-i rûhu pençe-i sayyâda ben verdim

— 205 —

Ezel cânâna candan cezbe-i tesiri ben verdim
Elimle bilmedim sayyâda ol nahcîri ben verdim
Keman ebrûların gördükte sabrım gitti âh ettim
Hadeng endâza ok eğdirdim evvel tîri ben verdim
Mahabbet meclisinde bâde sundum yâre mest oldu
Beni katletmek için destine şemşîri ben verdim
Ser-i kûyinde gördükçe neden feryâd eder ağy
Ezelden hâkipâ-yi yâre ol kıtmîri ben verdim
Çeküp Âşık Ömer bir âh-ı cankâhı derûnumdan
Çıkardım pîr-i çerha cübbe-i şebgîri ben verdim

— 206 —

Her seng-i ta'ne sabrolalı pişemiz bizim
Dil hânesinde kalmadı sağ şişemiz bizim
Hiç yâre çâre olmaya bu âh ü nâleden
Ancak dirahî-ı ömrü keser tişemiz bizim
Sahrâ-yi cânâna uğramaz âhû-yi zevk u şevk
Gam şîri saydgâhîdürür bişemiz bizim
Erbâb-ı tab'a tâb-ı belâdan halâs için
Bir sâyebân-ı şâhidürür rişemiz bizim
Muğlak ne rûtbe olsa Ömer aşka mesele
Halleyler anı hâce-i endişemiz bizim

— 207 —

Yeter cevreyledin cânâ bilirsin dil perişânım
Vefâlar eyle kıl ihyâ nedir yolunda isyânım
Bana lûtfun müvellâ kıl gönül levhin mücellâ kıl
Gehî bir de tesellâ kıl yapısun kalb-i vîrânım

Nola rahmeylesen gülsem akan çeşmim yaşın silsem
 Düşüp hançerlere ölsem dökülmez yclere kanım
 e kim vairse engelden koyam ben dâmeni elden
 ninle yohsa evvelden bu mudur ahd ü peymânım
 Bu *Ömer*'e nazar eyle derûnum rehğüzer eyle
 Figanından hazer eyle efendim cânım Osman'ım

— 208 —

Bu şive nâza hergiz bir ferâgat yok mu sultânım
 Cefâ vü cevrine yohsa nihâyet yok mu sultânım
 Dönüp yüzüme bakmazsın benim sen nâz ile bir dem
 Nola bir zerrece bize inâyet yok mu sultânım
 eni sevdimse kâfir olmadım lâkin günehkârım
 Kıyâmette günehkâre şefâat yok mu sultânım
 Helâk etme beni cevrinle hem havfeyle Hâlik'ten
 Bugün dünyâ ise yarın kıyâmet yok mu sultânım
 Bu *Ömer* bende kapunda niçe demdir kulun oldu
 Harîm-i vasl-ı bâğına icâzet yok mu sultânım

— 209 —

Cemâlin pertev-i nûr u ziyâdır çeşmi mestânım
 uhin âyîne-i âlemnümâdır çeşmi mestânım
 Kaşın sammûr-i Hindîdir gözün ayn-ül hayât ancak
 Kıyâmet kametin medha sezâdır çeşmi mestânım
 Çıkup kürsîde vâizler güzel sevmek hatâ dermiş
 Anın takvâ vü zühdü hep riyâdır çeşmi mestânım
 Kıyâmet haşrolunca râh-ı sevdâdan gönül geçmez
 Mahabbet arz-ı dilde hep sanadır çeşmi mestânım
 Kulun *Âşık Ömer* derdin giriftâr olmayan bilmez
 Mahabbet âteşi serde belâdır çeşmi mestânım

— 210 —

Ey dişleri lûlû bedeni sim ağa yollum
 Kıldım serimi yoluna teslim ağa yollum

Ağyâra tamâm eyleyesin lûtfunu dâim
 Geldikçe bize bir nigeh-i nim ağa yollum
 Bir doğru elif okumadı bâb-ı vefâdan
 Yâ cevri kim etti sana ta'lim ağa yollum
 Eyyâm-ı bahâr ermeden öğretme de rastı
 Şol gonca lebin bülbüle taksim ağa yollum
 İncitme Ömer âşıkına küsme başınçün
 Gel nezdine seyyidim efendim ağa yollum

— 211 —

Ey dişleri dür lepleri mercan ağa yollum
 Kıldım serimi yoluna kurban ağa yollum
 Ağyâr ile hem sen olasın işrete meşgul
 Zülfün gibi ben hâl-i perîşan ağa yollum
 Olma hazer et gül gibi her hâl ile hemdem
 Gel eyleyelim meclis-i irfan ağa yollum
 Bîçâre halim arzedemem sen şeh-i hüsne
 Tâ içmeyicek bir iki fincan ağa yollum
 Âşık Ömer'in çektiğini aşkın elinden
 Bir kendi bibir bir ulu Sübhan ağa yollum

— 212 —

Gamından ey saçı Leylâ yitürdüm akli Mecnûn'um
 Sana insaf vere Mevlâ bilür hâl-i diğer gûnum
 Civânâ can değer vaslın melek ya huridir aslın
 Senin bu dünyede mislin bulunmaz kaddi mevzûnum
 İki kaşın hilâl olmuş siyeh çeşmin celâl olmuş
 Kızarmış alnın âl olmuş nedendir rûy-i gülgûnum
 Seçilmez leplerin mülden dü zülfün bûyu sünbülde
 Bırakma hâtırım elden sevinsin kalb-i mahzûnum
 Ömer dil yâre bağlarsa firâka sine dağlarsa
 Demâdem kanlar ağlarsa yazıktır çeşm-i pürhûnum

N

— 213 —

Niçe yıldır sana ben âşıkım ey fitne-i devran
 İçüp aşkın şerâbından çün oldum vâlih ü hayran
 Kaçan kim sinesin çâk eyleyüp arz-ı cemâl etse
 Görenler der ki var ise açıldı ravza-i Rıdvan
 Sen ol nûr-i Hudâ'sın kim nazîrin gelmemiş cânâ
 Bu gün cennette tûbâsın yüzündür âyet-i Fûrkan
 Eğer Hızr-ı zaman ol lâ'l-i nâbın hâletini görse
 Varup içmezdi zulmette husûsâ çeşme-i hayvan
 Münâcât eyleyim sen söyle âmin ey gözüm nûru
 Âşık Ömer'e yâr ede Sübhan

— 214 —

Cihân içre hazer etmek gerek insan munâfıktan
 e hod kim her ne der isen gelir cümle munâfıktan
 Onun etvârına bakma ki baş düşmânın oldur ol
 hiç gafil olmamak gerek her an munâfıktan
 Nola İblîs'e teşbîh eylesem sözümde kizbetmem
 Benî âdem değil belki kaçır şeytan munâfıktan
 Nasîhattir benim bu pendimi gûşidesin c
 Hazer kılmak gerek mutlak hele yâran munâfıktan
 Lisân-ı hâl ile Ömer benim anladığım bu kim
 Dahi yeğdir ölümün iştisîn düşman munâfıktan

— 215 —

Deprendi yine âteş-i hicran içerimden
 Ey mûrg-i dilim nâr-ı gama yan içerimden
 Bir hâl ile âh olmadı teskin bu harâret
 Oldu ciğerim sûz ile büryan içerimden
 Ver lâ'l-i lebin ağzıma ey tâze-i Lokman
 Ancak irişür derdime derman içerimden

Tiz hançerini alma sinemden kerem eyle
 Cûş eylesin ol su gibi bir kan içirimden
 Gördükçe seni çeşm-i celâlinle efendim
 Tir tir titirer *Âşık Ömer* can içirimden

— 216 —

Ey gonca dehen kıl hazer âh-ı seherimden
 Yandıra gibi gülşeni sûz-i şererimden
 Tob-ı sitemin etti gönül kasrını berbâd
 Mir'at hasenin sakla gubâr-ı kederimden
 Sel gibi nola çağlasa serhâb-ı sirişkim
 Peygân-ı belâ cânıma geçti ciğerimden
 Mey içme deyip âşıkına nükte edersin
 Var mı haberin sâfi benim derd-i serimden
 Pervâne sıfat *Âşık Ömer* suhte vücûdum
 Şem'a dahi yâdetti beni bâl ü perimden

— 217 —

Neler kıldı bize ol gamzesi cellâdı söyletsen
 Neler çekti elinden bu dil-i şeydâyı söyletsen
 Cemâlinle gurûr etme şehâ bu pîrezen dünyâ
 Ezüp bir kâse zehr etti niçe şehzâdı söyletsen
 Ne gün yüzlüleri çekti derâguş etti bu devrân
 Ne canlar harce sürmüştür harâb âbâdı söyletsen
 Ne âşıklar hayâtında elinde âciz olmuşlar
 Sana her biri bir yüzden ider feryâdı söyletsen
 Ne kanlar yuttu bezm-i aşk-ı Leylâ'da dil-i Mecnûn
 Ne çekti dest-i Şîrinden *Ömer* Ferhâd'ı söyletsen

— 218 —

Sevdim yine bir dilber-ı ra'nâ küçücükten
 Sükkerle anı beslemiş ana küçücükten
 Gam çekmez idim dâyesi bir âfet-i devran
 Olsaydım ana ben dahi lâlâ küçücükten

Sen yalvarasın döge söge ağlayasın sen
 Uşşâka gelir özge temâşâ küçücükten
 Bir bûse dedim lâ dedi bin nâz ile ol şûh
 Gör nice olur âkıl ü dâna küçücükten
 Ey *Âşık Ömer* vazgele mi senden o dilber
 Bir âfet-i câmi sevesin tâ küçücükten

— 219 —

Ettin mi cefâ ilmîni tahsil küçücükten
 Ne sendeki bu va'deye te'vil küçücükten
 Sükker ile mi beslemiş anan seni ey mâh
 Ta'lim edegör tûti gibi dil küçücükten
 Ağlar gezer ol bende-i hayrânın olanlar
 Sen böyle gazûb olma kerem kıl küçücükten
 Bu hüsnile sen lemi ârâ olacaksın
 Hüsnün gibi et hulkunu tekmiil küçücükten
 Akl ile güzel fehmedegör yâr-ı kadîmi
 Sen bu *Ömer*'in kıymetini bil küçücükten

— 220 —

Eyâ şûh-i cefâkârım niçun insâfa gelmezsin
 Benim yâr-ı vefâdarım niçün insâfa gelmezsin
 Beni zulmile öldürdün cihânı bana güldürdün
 Yüzüm rengini soldurdun niçün insâfa gelmezsin
 Ziyâde oldu efganım mükedder oldu ahvâlim
 Bana kıydın behey zâl'im niçün insâfa gelmezsin
 Edersin gayrile işret helâk eyler beni gayret
 Meded hey gözleri âfet niçün insâfa gelmezsin
Ömer derdile tâb ettin gönül mülkün harâb ettin
 Yüreciğim kebâb ettin niçün insâfa gelmezsin

— 221 —

Behey cevredici dilber niçün insâfa gelmezsin
 Kulağın tut sana derler niçün insâfa gelmezsin

Cihânı bana dar ettin gözüm yaşın pınar ettin
 Bana cevri hezâr ettin niçün insâfa gelmezsin
 Cefâ vü cevri bilirsün görünce aklım alursun
 Şuçun ne hışma gelirsün niçün insâfa gelmezsin
 Bu sözüm tut değıldir lâf bırak cevri ola gör sâf
 Dinin yarısıdır insaf niçün insâfa gelmezsin
 Bu *Ömer* derdinâk oldu yüregi zahminâk oldu
 Ey insafsız helâk oldu niçün insâfa gelmezsin

— 222 —

Ey şüh-i cefâ âşika bîğâne bakarsın
 Çünkü keremin yok bize cânâ ne bakarsın
 Her gice varup yâd ile ülfetler edersin
 Kalkup seherî bendene âyâ ne bakarsın
 Bu çeşm-i gazap sende ki var tâze civânım
 Baktıkça bize gûye ki hasmâne bakarsın
 Düşman mı olur cân ile meftûnun olanlar
 Söylesem eğer hançer-i bürrâne bakarsın
 Ahvâlimi arzetmeğe ben pâyine varsam
 Hançer çeküben sine-i üryâne bakarsın
 Kasdın eğar öldürmek ise *Âşık Ömer'i*
 Öldür a efendim dahi sen yâ ne bakarsın

— 223 —

Terk etme bu ben âşıkı cânâ çok ararsın
 Bu gün aramazsın ben ferdâ çok ararsın
 Mecnûnu olup kandedir âyâ bu dedikte
 Bir vakt ola kim ol saçı Leylâ çok ararsın
 Gel etme firâvân gözümün yaşını sonra
 Bir dem ola kim kamet Tübâ çok ararsın
 Hoştur sana ger şimdi bile nağme-i a'lâ
 Dil bülbülünü ey gül-i ra'nâ çok ararsın
 Ey gözleri âhû seni şimdengeru yâ Hû,
 Bîçâre garip *Ömer'i* ammâ çok ararsın

— 224 —

Gel bezme kadem bas leb-i mercânım içersin
 Bârâne karış lûtf ile sultânım içersin
 Ağyâr ile gülşende varup içme efendim
 Meyhâneye gel dostlar ile canım içersin
 Can meclisini sâki gibi eyle ziyâret
 İçme diyelim bâde gibi kanım içersin
 Arzeyleyeyim çekticeğim derdleri ben hep
 Destimden eğer bir iki fincânım içersin
 Bu *Âşık Ömer* gibi koma bâde-i lâ'li
 Ey ruhleri gül lâ'l-i Bedahşân'ım içersin

— 225 —

Ol benim âlemde varım gelmedi yâ Rap niçün
 Nakd-i ömrüm nazlı yârım gelmedi yâ Rap niçün
 Dîde hasret eşk-i hunbâr oldu bu hûnî revan
 Hadden aştı intizârım gelmedi yâ Rap niçün
 Gülşen-i firkatte nâlân oldu bu can bülbülü
 Zülfü sünbül gül'izârım gelmedi yâ Rap niçün
 Bezm-i aşka gelmeğe ahdeylemişken sâkiyâ
 Nâb-ı lâ'l-i hoşgüvârım gelmedi yâ Rap niçün
 Ey *Ömer* künc-i felâket içre kaldım bî refik
 Ey dirîğa yâr-ı garım gelmedi yâ Rap niçün

— 226 —

Cevretme güzel nahl budağın çürüdürsün
 Mahsûlümüzün meyva budağın çürüdürsün
 Sen yâr ile et bağçe safâsında şifâlar
 Tâze gül ile urma yanağın çürüdürsün
 Ey hâce okut ol mehe sen ilâ-i vefâyı
 Mengûş gibi çekme kulağın çürüdürsün

Sermest-i mey oldukta gelir ise o dilber
 Öp leblerini emme dudağın çürüdürsün
 Ey *Âşık Ömer* bâğçe-i hüsne nazar kıl
 Sıkma belini ince miyânın çürüdürsün

— 227 —

Subhudem gülzâr içinde çaldı bülbül erganûn
 Eyyühel-uşşâk kumû ennehüm lâtesmaûn
 Ergavan tuttu sürâhî doldururdu câm-ı mül
 Sâkiyâ gel sen de çal Yâ eyyühel-müstağfirûn
 Lentenâlül-birre hattâ tünfikü dersen eğer
 Âyet-i Sübhân'dır Ammâ yekûlüzâlimûn
 Gözlerim ki hoşluğunda Bâdehüm lâhavf okur
 Zîb-i leb sâkî diğeri didem Velâhüm yahzenûn
 Bu *Ömer* fikr-i ser-i kûyunda can teslîm eder
 Hep görenler dediler Innâ ileyi râciûn

R

— 228 —

«Ezel kâtibleri uşşâk bahtın kare yazmışlar»
 Benim baht-ı siyâhım kare üzre kare yazmışlar
 Benim derd-i firâvânım ilâcı dilbere muhtâc
 Seni bir hâzik-i Lokman beni bîçâre yazmışlar
 Senin ısrâr-ı aşkın halka fâş etti deyu hâlâ
 Beni ol âşık-ı dildâdeler dildâde yazmışlar
 Benim katımda sorarsan eğer Ferhâd'ı Mecnûn'u
 Birisi dağdır anın birin kühsâre yazmışlar
 Kazâ oklarına *Âşık Ömer* göğüs gerüp durma
 Güzeller az kaluptur levh-i sinem yâre yazmışlar

Ş

— 229 —

Taâlâllah neden kim kametin servin alem çekmiş
 O tuğrâlar ki nakşolmuş yed-i kudret kalem çekmiş

Sunarsa kesr ederdim Hızır elinden âb-ı hayvânı
 Olaydım sen şeh-i hüsnün elinden câm-ı Cem çekmiş
 Neden ben mübtelâna yanılıp bir merhabâ kıldın
 Rakîb-i Rû siyeh anı işitmiş çok elem çekmiş
 Yüzüm ayaklar altında gedâyım sûreten ammâ
 Diyâr-ı aşka şâh olmuş gönül cây-i haşem çekmiş
 Eğerci bî nihâyettir belâkeş kulların şâhım
 Ömer gibi reh-i aşkında var mı çok sitem çekmiş

— 230 —

Gördüm o güzel sünbül ü gülzâre sarılmış
 Kendi gibi cevr idici dildâre sarılmış
 Feryâd ü figan eylesün neylesün Uşşâk
 Yüz virmez ana rû siyeh ağyâre sarılmış
 Bin kerre nasihat ide gördüm ana olmaz
 Nisbet edüp ol fitne-i mekkâre sarılmış
 Ey Âşık Ömer cevrinile döndü hilâle
 Rahmeylemez ol gamze-i hunhâre sarılmış

— 231 —

Hacil olmuş o yâr-ı huşk leb nâlemden ayrılmış
 Cüdâ düşmüş seherden gonca veş şebnembem ayrılmış
 Ne lebtir sâkiyâ düşmüş ne gabgabdır ayağa bu
 Ne câm-ı ayna-i âlemnümâdır Cem'den ayrılmış
 Sunup zülf-i pür âşûbe çeküp el rûy-i mehrûye
 Uzun sevdâlara düşmüş acep âlemden ayrılmış
 Acep iflâh olur mu değmez ise yaralı gönlüm
 Geçüp lâ'l-i leb-i dilber gibi merhemden ayrılmış
 Garip garip çeken bâr-i meşekkat kimdürür dersin
 Belâgatte eğer Mûsâ sıfat Meryem'den ayrılmış
 Bulursun ara yokla ne sanursun bu garibîyi
 Ana Âşık Ömer derler kes-i mahremden ayrılmış

— 232 —

Garip bülbül kılar zârı varup kâşâne yaslanmış
 Temâşâ eyledim hâr-ı gül-i hândâne yaslanmış

Bu bâğ-ı gülşeni sahn-ı çemenzârı temâşaya
Niçe hûri niçe gılman niçe Vildan ayak basmış
Şerâb-ı aşkı nûş etmiş ferâğat eylemiş candan
Bu yolda ölmeğiçün çok dil-i nâlân ayak basmış
Edüp âmâde-i müjgân hadengi çeşm-i Tâtârı
Beni katl etmek için ol şeh-i hûbân ayak basmış
Gelüp imdâdına lûtfen bu *Âşık Ömer*'in cânâ
Vücûdu mülküne ceys-i gam-ı hicrân ayak basmış

— 236 —

Görenler katre katre hûn-ı çeşmim hâke sarmaşmış
Dediler bu ne âteştir düşüp hâşâke sarmaşmış
Duhân-ı âh sanma şâhid-i maksûduma sundum
Murâdım destidir kim dâmen-i eflâke sarmaşmış
Bu gün bâzâr-ı mihnette tutuştum şîr-i aşk ile
Gör ol mûr-i zaffi pençe-i bî bâke sarmaşmış
Kani üstâd-ı kâmil cân ü dilden eyleye ta'lîm
Kani şâgird-i kabil rişte-i eflâke sarmaşmış
Nic-etsün bu *Ömer* ya bunca âlâm-ı serendûha
Hezâran dest-i sevdâ bir yakası çâke sarmaşmış

— 237 —

Dilâ nakkaş-ı kudret kim bürûc üzre elem yazmış
Demâdem içtiğim bezm-i melâmette o sem yazmış
Devâsın derd-i tab'ında şikâyet etmesin kimse
Ki Lokman ol kitâbında leb-i cânânı em yazmış
Kaçan dehre gelen nas hep edinmişler ferah taksîm
Aceb bahtım mıdır bilcümle bana derd ü gam yazmış
Günâhım bu cihân içre fakat âh ü figanımdan
Kirâmen kâtibîn andan dahi söylen ki nem yazmış
Ömer bu yazılan gelir bilâ şübhe başa tahkîk
Ki zîrâ dest-i kudretle ezel anı kalem yazmış

— 238 —

Dil ol güzelin kâkülü tuzağına düşmüş
 Hayfâ ki yazık derd ü belâ bâğına düşmüş
 Şâhâne giyim Yeniçeri yosma kıyâfet
 Başında görür şal saçağı sağına düşmüş
 Sansar paçası cübbe kakum eğnine ğiymiş
 Dülbendi sarık çıkmağı gerdânına düşmüş
 Mor şalvar ile belde salındırmaları hep
 Yüz sürmek için ol cenanın pâyine düşmüş
 Hañcer bıçağı belde durur dâim o şûhun
 Bu *Âşık Ömer* kaşlarının yâyına düşmüş

— 239 —

Gönül âlemde bir şûh-ı cihânı istemiş bulmuş
 Ten-i fersûdesi rûh-ı revânı istemiş bulmuş
 Ruhumun çeşm-i âhûsu tenimde derd ü kaygusu
 Atar müjgânın ebrûsu kemânı istemiş bulmuş
 Siyah giysûları anber gönül bir dilber-i çâker
 Ruhi gül kameti ar'ar nişâne istemiş bulmuş
 Bu *Ömer* aşkda mâhir cemâli gün gibi zâhir
 Gönül bir fitne-i âhır zamânı istemiş bulmuş

— 240 —

Bu gün ol dilber-i ra'nâyı gördüm hup cemâl olmuş
 Kızarmış lâ'l ruhler bâde çekmiş âl âl olmuş
 Yüzüne bakamaz âdem ne denlu itse dikkatler
 Ruh-i hurşide dönmüş rûyini görmek muhâl olmuş
 Cemâli âsmânı zeyn olup zu'mine eflâkin
 Ruh-i hurşid ü kevkep benleri kaşı hilâl olmuş
 Gel ey dîvâne dil bir gayri mâ hulyâya sen düşme
 Hele bir kerre seyr etsen anı görsen ne hâl olmuş
Ömer dîvânesidir değme mahebûba nazar kılmaz
 Miyân-ı hasretinden ki zaif-i bî mecâl olmuş

— 241 —

Gönül aşkınla ey dilber aceb sevdâya düş olmuş
 Kulak çınlar gönül inler serim gavgaya düş olmuş
 Dahi ol mâcerâdır kim dideler bulanık seller
 Akan turnaya benzer cânib-i deryâya düş olmuş
 Firâk-ı intikam fikrin ki eyler gayriden gönlüm
 Ne zilletler çeker zirâ derin gavgaya düş olmuş
 Zamâne hupların şimdi bilirler mâil-i zerdir
 Garîb uşşâk anınçündür ki mâ hulyâya düş olmuş
 Anınçün her zaman *Âşık Ömer* dembeste hâlim ben
 Geçüp dünyâ hevâsından gönül ukbâya düş olmuş

T

— 242 —

Efendim sevdiğim sizde kadîmî bu mudur âdet
 Cefâ vü cevriniz bizde nedendir koymadı tâkat
 Ne mâ'dendir acep kânın ki tutmuş âlemi şânın
 Peri rûlerde akrânın bulunmaz ey sehî kamet
 Beni ağlatma Allah'ı seversen hubların şâhı
 Uytmaz kimseyi âh ü figanım eylemez râhat
 Bilinmez çok serencâmım gamınla geçti encâmım
 Anınçün yoktur ârâmım benim bir yerde bir sâat
Ömer der ey gözü âhû yeter cevrin cihandır bu
 Vefâdan geçtim ey mehrû cefâna yok mudur gayet

— 243 —

Nedendir rûy-i gülgünüm nazardan eyledin iskat
 Rakîb-i Rûsiyehler mi arada eyleyen ihlât
 Var iken mülk-i vücûdumda firâkın leşkeri
 Hiç gelir mi ey şehim bu hâne-i kalbe neşât [1]

[1] Birinci mısra 4 mefâilün vezninde, diğer mısralar fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün veznindedir.

Olduğuyçün kal'a-i vaslın baid Bağdâd veş
 Eşk-i dîdem Şat gibi çağlar akar pür inbisât
 İsteyeydi yanmağa dil âteş-i aşka eğer
 Eylemezdi şem' ile pervâne böyle ihtilât
 Niçeler göçtü göçer sen de göçersin ey *Ömer*
 Böyle kalmaz boşanır işbu fenâ köhne ribât

— 244 —

Gören yüzünü vâlih ü hayrân olur âfet
 Akln yitürür görmese dîvân olur âfet
 Hurşîd ruhın şâ'saasından kamaşır göz
 Hüsnün göre bilmem ki ne seyrân olur âfet
 Nezzâre-i erbâb-ı dilin devresi hurşîd
 Her katresi bir sebha-i mercân olur âfet
 Şol kalib-i bîrûha dem İsâ nefesindir
 Her bir bakışın mürdeye bin cân olur âfe
 Haccâc tavâf eşîğini yılda bir eyler
 Herdem bu *Ömer* şem'ine pervân olur âfet

— 245 —

Yârem açamam yâre keder eyleye şâyet
 Derdim anamam hâtıra yer eyleye şâyet
 Havfım bu ki mest-i nigeş-i gamzelerinden
 Sat tîr-i cefâ cânê güzer eyleye şâyet
 Da'vet kılamam meclis-i gamhâneye tenhâ
 Ol şeb sıfat ağyâre haber eyleye şâyet
 Ol sîmberi sîneye çekmek kolay ammâ
 Katlanmıya can sîne sefer eyleye şâyet
 Divâneliğim arzedemem ey *Ömer* olmaz
 Tür düşse seni dâhi beter eyleye şâyet

Z

— 246 —

Ne mümkündür ede zâhid o lâ'l-i canfezâdan haz
 Tutalım kim çeke tab'ı ede câm-ı safâdan haz
 Getürme meclis-i rindâne hazzı yoktur ey sâkî
 Anın kim eylemez tab'ı harâb-ı dilküşâdan haz
 Nedir hazzı bize bildir ne buldun bu cefâlarla
 Acebtir tab'm ey şühüm eder cevri ü cefâdan haz
 Yoluna can verirsin sen edersin ser fedâlar dil
 Bu dehrin bî vefâları eder mi mübtelâdan haz
 Mahabbetten kesel gelmez firâkıdan hazer kılmaz
 Acebdir ey *Ömer Âşık* eder derd ü belâdan haz

— 247 —

Eyle ey bâd-i sabâ ol gamzesi sahhâre arz
 Etmesin vaslını ol şuh dâimâ ağyâre arz
 Eyleyip tahrîr bu derd-i derûnum eşk ile
 Bir mutavvel arzihâl ile ede hünkâre arz
 Bu dil-i mecrûhumuz bulmaz devâ şâfi cevâb
 Etmeyince şerbet-i vafin dil-i bîmâre arz
 Dôstum incinme işidirsən âh ü nâlemi
 Kim eder râz-ı derûnun âşık-ı bîçâre arz
 Ey *Ömer* bulmak dilersen nâr-ı firkatten necât
 Hâlini kıl vâkıf-ı esrâr olan Sübhân'e arz

Murabba'lar

A

— 248 —

Bakmaz oldu yüzüme ol yâre nettim ey sabâ
 Ol kamer rû lebleri sükkâre nettim ey sabâ
 Aşkile yandım yakıldım gel terahhum kıl deyu
 Lâle veş şîrin lebi güftâre nettim ev sabâ

Kaşları kurmuş kemânın pür gazabdır areşi
 Zâri kıldım bî nihâyettir derûnum yâresi
 Yine şefkat etmedi ol dilrübâlar pâresi
 Evvel âhenden kati yekpâre nettim ey sabâ

Hiç değıldir ol adû geçti beni cânânıma
 Kim bilir ne dürlü âl etti benim sultânıma
 Hak bilir kâr etti â'dâsı rakîbin cânıma
 Fitne vü fücûr olan ağyâre nettim ey sabâ

Tâli'im yoğımiş ol böyle imiş aks-i felek
 Kime kul olsam bana çektirir âhır bin emek
 Şol kadar yalvarı gördüm eylerim minnet dilek
 Geçmedi ol ruhleri gülzâre nettim ey sabâ

Yâ İlâhî sen bilirsin oldu dil kasrı harâb
 Çektiğim aklâma gelmez eylesem bir bir hisâb
 Sen dile getür o şâhı eylesin trah-ı cevâb
 Söylesin bu Ömer-i nâçâre nettim ey sabâ

— 249 —

Var şu ömrüm vârına benden selâm et ey sabâ
 Hubların serdârına benden selâm et ey sabâ
 Rûyine budur niyâzım şâne yad el takması
 Zülf-i anber bârına benden selâm et ey sabâ

Kirpiğinin sihri çekti cânâ çok işler dahi
 Zâil olmadı ezelden bu keşâkeşler dahi
 Merhem-i vaslından ayrı yâreler işler dahi
 Hançer-i üryânına benden selâm et ey sabâ

Kalmışım bu müşkili düşvâr ile hayrette ben
 Vasl-ı cânâ olsa ger dil istemez seyr-i çemen
 Nakşî gitmez dîdeden âguş u kaddi sîneden
 Şîve-i refâtına benden selâm et ey sabâ

Hayli demdir hâkipâyinden cüdâ düştüm yetim
 Kimler ile salınur bilmem ana kimdir nedim
 Bezm-i rûh efzâsına aşk ile benden ey nesim
 Yârına ağyarına benden selâm et ey sabâ

Ömer'i şâd etse hublar pâdişâhı lûtf eder
 Gâhi âzâd eylese ben hâki gâhi lûtf eder
 Gâhice bu cânibe uğrasa râhı lûtf eder
 Lûtfuna âzârına benden selâm et ey sabâ

— 250 —

Gel ey dil eyleme ömrün cihan içinde sen hebâ
 Ne lâyıktır gönül vermek derûn-i yâra bî vefâ
 Kimi görse ana yâr olmak ister anlarım kârı
 Ger aklın var ise serde sakın sen olma âşinâ

İder uşşâkı gördükçe niçe bin dürlü hoş âmed
 Ki zira ana âlemde demâdem oldürür âdet
 Eğer gönlünü aldıysa ki ol dildar senin şâyet
 Uzaktan idesin her dem gerek sen ana merhabâ

Hâtâdır âşık olmak ger olursa bed fial şânı
 Nukud-i varını bezl eylemiş hiç bilmeye anı
 Heman fursatı düştükçe sakın andan ki kendini
 Muhakkak sözümü gûş et nice işler görür sezâ

Görürse rehğüzârında seni görmez eder iğmâz
 Ederse âşinâlık bizzarûr itmededir pek nâz
 Adû-yi bed likalarla olur her subh u şam demsâz
 Vücûdun eyleme ifnâ yolunda sen anın hayfâ

Ömer Âşık bu yolda âh ü zar bir başka hâlettir
 Güzellerden şikâyet etmeğe ancak kabâhattir
 Sakın gayb eyleme mağbun bu şekvâ bir saâdettir
 Ne bildin belki âlemde visâl-i yârı pür safâ

— 251 —

Gider oldum ağa yollum arşa çıkmadan sadâ
 Çıkarır dilden bizi olunca gözünden cüdâ
 Bizi kavuştursa dosta kudreti çok ol Hudâ
 Dili bülbül saçı sünbül şîvekârım elvedâ

Ayrılık göründü yine yüzü gül yanağı al
 Çerh ise aksine döndü kaddim oldu yine dal
 Sevdiğim demler seninle gözüme oldu hayâl
 Dili bülbül saçı sünbül şîvekârım elvedâ

Bir ölüm bir ayrılık bilmem hiç nümâdır “?”
 Gönül ise pervaz urur sanasın bir hümâdır “?”
 Yolumuz çöllere düştü azmimiz de Şâm'adır
 Dili bülbül saçı sünbül şîvekârım elvedâ

Cümle takdırindir her iş yazılan başa gelür
 İki gönül bir olunca isteyen dostun bulur
 Yâ ölem ya sağ olam ben kim bilür Mevlâ bilür
 Dili bülbül saçı sünbül şîvekârım elvedâ

Sâdikane bir kulundur bekler idi yanını
 Niçe ihsânını görüp çok yemiştir nânını
 Garibindir yetimindir unutma bu Ömer kulunu “?”
 Dili bülbül saçı sünbül şîvekârım elvedâ

— 252 —

Gözlerim yaşı revân oldu Mehemed elvedâ
 Kadd-i nahlim bir kemân oldu Mehemed elvedâ
 Eşk-i dîdem yine kan oldu Mehemed elvedâ
 Diyelim hayli zaman oldu Mehemed elvedâ

Nâr-ı hecrin yaktı şebnem üzre bir dâğ-ı derun
 Rûz ü şeb kan ağlamaktan oldu bağrım lâle hun
 Âsitânından beni dûr eyledi bu çerh-i dîn
 Meskenim gayri mekân oldu Mehemed elvedâ

Âleme seyyâh olup gezsem cihânı dem bedem
 Bulmadım sencileyin bir dilber-i sâhib kerem
 Çektiğim yolunda dâim sek adûlardan sitem
 Sözlerin geldi beyân oldu Mehemed elvedâ .

Bir zaman vaslında mesrûr olduğum demler kani
 Ney gibi inler derûnum şimdi andıkça seni
 Dönmüşüm dîvâneye hiç bilmez oldum ben beni
 Akl u fikrim tartağan oldu Mehemed elvedâ

Der *Ömer* ey evc-i hüsnün mâhı unutma beni
 Hâtır-ı mahzûnumun âğâhı unutma beni
 Gâhice bir an güzeller şâhı unutma beni
 Gel yeter bana olan oldu Mehemed elvedâ

— 253 —

Ey cemâli şüphesiz Şems-i cihânım elvedâ
 Gül yüzüne bakayım doyunca cânım elvedâ
 Ben garîb iklîme gitsem hasretâ şimdengeru
 Geldi irişti bugün vakt ü zamânım elvedâ

Eğlenem gurbetlik ide belki bir an gelmeyem
 Nâr-ı firkat yaktı bağrım nice sînem delmeyem

Hak bilür kim kande gidem ya gelem ya gelmeyem
Belki işitmeyesin nâm ü nişânım elvedâ

Mihnet ü zilletle dâim geçti eyyâmım benim
Başıma bir bir gele fikr-i serencâmım benim
Halk içinde bir zaman anılmaya nâmım benim
Niçe yıllar nâbedîd fola mekânım elvedâ

Derd ü gam askerleri aldı serim sevdâ-yı aşk
Tih-i firkatte sunuldu bana vâveylâ-yi aşk
Cûş edüp kıldı ihâta sînemi deryâ-yı aşk
Garka verdi beni çeşm-i hun feşânım elvedâ

Niçe bir *Âşık Ömer* bu gamla ülfet edeyim
Bulduğum yerlerde yârâna vasiyyet edeyim
Niçe bir derd ü belâ çekmeğe âdet edeyim
Kabrim üzre yazalar âh ü figanım elvedâ

— 254 —

Gider oldum sağ esen kalasın ey yâr elvedâ
Senin için çekmişim çok gayret ü âr elvedâ
Gönlümü verdim emânet sana dursun sevdiğim
Gelüp isbât eyler isem etme inkâr elvedâ

Kıldığım çoktur sana yüz bin cefâyı günde ben
Ettiğim cevri helâl et bana ey serv-i semen
Rûz ü şeb seyr ü güzâr eder isem hep cümle ben
Bulmadım ben sencileyin yâr vefadâr elvedâ

Âlemi var eyleyen ol yek Hudâ'nın aşkına
Âlemin fahrı Muhammed Mustafâ'nın aşkına
Merhamet kıl Çâriyâr-ı bâ safâ'nın aşkına
Yıldı bir kez yüzünü ben göreyim yâr elvedâ

Gelmedi mislin cihâna ey şeh-i âlîcenâb
 Bulmadım bir sencileyin ey cemâli âfitâb
 Ger cihâna zâhir olsan ey cebîn-i mâhitâb
 Bu güzellik hükmünü hoş eyle ızhâr elvedâ

Der ki bu *Âşık Ömer* çün geldi hâtiften sadâ
 Sırr-ı mâtemden bize kıldı münâdîler nidâ
 Ayrı düştük bir birimizden olup hayfâ cüdâ
 Sevdiğim sen bir yana ben bir yana var elvedâ

— 255 —

Nûr-i akdem buldu kandîl içre menzûl ibtidâ
 Cümle ervâh oldu ol nûr ile medhûl ibtidâ
 Olıcak yer gök kamu çârı anâsırdan sübût
 Kalibin Âdem Safî'nin kıldı ma'mûl ibtidâ

Hak anı halkeyleyip lûtfîle buldu sûreti
 Niçe yıllar yattı cansız tâ kim erdi müddeti
 Aksırıp durdu yerinden gördü sahn-ı cenneti
 Hamdedip zikr-i Hudâ'ya oldu meşgul ibtidâ

Ya'ni âdem hâba vardı eyledi kalbin selîm
 Üstühânından çekip Havvâ'yı halketti Azîm
 Secdeye baş eğmedi ol demde Şeytân-ı recîm
 Gör hidâyetten ne resme oldu ma'zûl ibtidâ

Çünkü Şeytan bu fesâdı düşünürdü rûz ü şeb
 Dâne-i gendüm yedirdi bu işe oldu sebeb
 Sındırıp ahdin Hudâ'nın Hak'tan indi bir gazeb
 Saymadılar son günü hem oldu mâ'zûl ibtidâ

Yâdedip ism-i Resûl'ü buldular derde devâ
 Hamdülillâh Hak katında oldu makbûl ibtidâ
 Âkıbet *Âşık Ömer* anlar edip cürm ü hatâ
 Çıkıcak cennetten âdem kıldılar âh ü fazâ

— 256 —

Nûr-i hazret oldu kandil içre meşhûr ibtidâ
 Cümle ervahtan mukaddem oldu ol nûr ibtidâ
 Bulcak yer gök kamu çârı anâsırdan sübût
 Âdemın şehri vüçüdu oldu mâ'mûr ibtidâ

Hak anı halk eyleyüp lûtfîle ol dem verdi can
 Buldu ten sûret serâpâ âb ü gil oldu iyan
 Aksırup durdu yerinde el yüze sürdü heman
 Hem dilinde hamdülillâh oldu mezkûr ibtidâ

Hak anı dünyâ vü ukbâ mülküne kıldı reis
 Üstühânından çeküp Havvâ'yı etti hem enîs
 Emr-i Hak'la ol hilâfet tahtına kıldı celîs
 Anların oldu mekâmı cennet-ül-hûr ibtidâ

İblis ol Âdem Safiyyullâh'a baş eğdirmedi
 Ya'ni nûr-i vech-i Beytullâh'a yüzler sürmedi
 Ol basîretsiz basar yüzünde ma'nâ görmedi
 Sürülüp oldu lâin ilmine mağrûr ibtidâ

Der ki bu Âşık Ömer aşkında esmâ yaktılar
 Kalblerine yol bulup İblis harâma aktılar
 Beş vüçüd âsî olup cennetten ol dem çıktılar
 Cürmünü fehm idüp Âdem oldu mağfûr ibtidâ

— 257 —

Ey habîbi ehl-i isyânın şefîi Mustafâ
 Hürmetinle on sekiz bin âlem oldu pür ziyâ
 Sırr'ı esrâr'ı hakayık gencinin gencûrusun
 Hemdemın hem meşrebindir Çâriyâr'ı bâ safâ

Çâriyâr'ındır ki anlar dü cihâna verdi şan
 Nüşa-i mâh'ı cebninde oluptur râyegân

İbtidâ yâr olan Ebu Bekr-i Sıddîk-i iyan
Bağladı sıdk-ı derun buldu fazilet irtika

Yâr-ı sâlis Hazret-i Osmân-ı Zinnûreyn'dir
Sâhib-i adl ü kerâmet câmi'-ı Kur'an'dır
Anı inkâr eyleyenler kamu hep düşmândır
Tâ kıyâmet haşrolunca câna eylerler cefâ

Ey Ömer eh-li derûna kurratül'ayn-ı niam
Hayder-i Sultan Ali Şâh-ı İmâm-ı muhterem
Sâhib-i ilm-i ledündür menba'-ı lûtf u kerem
Şîr-i Hak seyf-i hidâyet bâb-ı ilm-i pür vefâ

— 258 —

Rûyini Şems ü kamer görürse ger hayrân olur
Âh edüp ra'd-i felekler hem melek giryân olur
Hâkipâyeye yüz sürenler cümlesi sultân olur
Cümle hublar pâdişâhi bî misâlim Mustafâ

Su gibi dîdârına müştâk olalı ağlarım
Sensiz olsam cennet-i a'lâda ben gam bağlarım
Hasretinden dîde giryân olmuşum kan ağlarım
Hayret aldı bilmezem ben mâh ü sâlim Mustafâ

Der ki Ömer senin için tatlı candan geçmişim
Şem'ile pervâne veş yanup suzandan geçmişim
Fâriğim her nesneden cân ü cihandan geçmişim
Dembedem sensin benim fikr ü hayâlim Mustafâ

— 259 —

Aldın aklım ey yüzü gün alrı mâhım Mustafâ
Nevciyansın gel hazer kıl alma âhım Mustafâ
Kıssa-i Mecnûn'a meyl etme o bir efsânedir
Bana lûtf et nâzenînim yüce şâhım Mustafâ

Sevdiğim yoktur cihân içinde sen gibi güzel
 Dilrübâlar çokdürür lâkin sana olmaz bedel
 Bir güzelde yokdürür sende olan nûr ile âl
 Dili bülbül yüzü gül kaşı siyâhım Mustafâ

Hak bilür ki ben sana bin canla oldum mübtelâ
 Hasretinle rûz ü şeb çekmekteyim derd ü belâ
 Bu göze bu kirpiğe dünyâda hiç olmaz behâ
 Nûr-i dîdem dahi kaşı kiblegâhım Mustafâ

— 260 —

Va'deye kıldı hilâf ol mihrîbânım Mustafâ
 Arşa çıktı hasretinden âh ü vâhım Mustafâ
 Ahd ü peymân eylemişti gelmeğe ol lâle ruh
 Bilmezem noldu acerb eğlendi şâhım Mustafâ

Vasil-ı kavsiyle demâdem kaddimiz oldu keman
 İştîyâk-ı intizardan hâlimiz oldu yaman
 Görmeyelden gül cemâlin oldu bir hayk zaman
 Saçı sünbül yüzü gül çeşmi siyâhım Mustafâ

Ağlarım derd ü firâkınla acerb ben gülmezem
 Akmada Seylâb-ı eşkim bir dem asla silmezem
 Yoksa bir râh-ı... mi gitti bilmezem
 Hak'kı seversen ne hâl oldu penâhım Mustafâ

Ey Ömer âyâ ne hikmet oldu ol dildârıma
 Etmedi asla terahhum ol benim âh zârıma
 Rık'a yazdım hasbîhâlim sunmağa hünkârıma
 Hayli demdir muntazırım pâdişâhım Mustafâ

— 261 —

Âşık oldum sen perî sîmâya cânım Mustafâ
 Mâilim sen dilber-i ra'nâyâ cânım Mustafâ

Gülşen-i vashında zârım atmadadır rûz ü şeb
Bülbülüm sen gonce-i zîbâya cânım Mustafâ

Gamze-i fitnenle gördüm rîze rîzedir tenim
Kanlı zahmım kanım içtin kanludur pîrâhenim
İştîyâk-ı vashın ile gözlerim yaşı benim
Aka aka döndü gör deryâya cânım Mustafâ

Mâh ü Hurşîd'e niçe benzer iki ebrûyı gör
Doğradı zârı dilim tâ aşkile kayguyu gör
Mürg-i dil elde nedendir dâne-i hindûyi gör
Bağlıdır sen kâkül-i tûbâya cânım Mustafâ

Gam mıdır bu âşık-ı dil vasl ı maksûda ere
Gülşen-i bâğ-ı cemâlin güllerin gâhî dere
Çok zamandır çekti ârzum bir şeftâlû dere
Demedim *Âşık Ömer* ednâya cânım Mustafâ

— 262 —

Hüsüünü gördükte oldum bende cânım Mustafâ
Ol sebepten yok liyâkat tende cânım Mustafâ
Aşkın ile eşk-i çeşmim akmadadır Şat gibi
Bâri bir kez merhamet kıl sen de cânım Mustafâ

Eyle Mevlâ'yı seversen lûtfunu lâyıklara
Cevri mu'tâd eyleme gel bu dili yanıklara
Taht ı nâz üzre letâfet göstere âşıklara
Tâ bu gün sultân oluptur Hind'e cânım Mustafâ

Vech-i pâkin dilberâ bulmuş kemâl-i izzetin
Bu duâmız Hak'tan irsün çün zamân-ı devletin
Öyle teşbih eyledim ki leblerinin lezzetin
Her musannâ'ol nebât-ı kande cânım Mustafâ

Bu *Ömer* medhini eyler şerhile ahsen sıfât
 Vâsf-ı hâlim şerhi gönlüm dinle sen ey âli zât
 Bahr ü ber dil gam elinden hâsılı budur necât
 Gel edersin rûberû cânımda cânım Mustafâ

— 263 —

Sana bir tenhâ sözüm var dinle cânım Mustafâ
 Gerçi hoş zahmettir ammâ hele cânım Mustafâ
 Kimseler bu sırra sâhib olmasun asla sakın
 Dime lûtf et başın içün sakla cânım Mustafâ

Hak bilür râzî değilim konuşasın yâr ile
 Andırasın halk içinde kendini hem ad ile
 Tâ giceler subh olunca âh ile feryâd ile
 Ağlamaktan döndü çeşmim sele cânım Mustafâ

Âşık olan düşer elbet bahr-i gamın engine
 Yâ ne mümkün karşı durmak aşkımın bir dengine
 Bâğ-ı hüsnünde sataştın andelîbin cengine
 Sordum aslı mâil imiş güle cânım Mustafâ

Sen beni doğru yolundan şaşıtırsun âkıbet
 Kal idüp pûte-i aşkıta pişürürsün âkıbet
 Gerçi kim *Âşık Ömer*'i düşürürsün âkıbet
 Korkarım Mecnun misâli çöle cânım Mustafâ

— 264 —

Bendene hor bakma gel ey nevcivânım Mustafâ
 İsmnin meftûnuyum kaşı kemânım Mustafâ
 Halk-ı âlem zemmin eyler hânelerde sevdiğim
 El rakîbi kendine söyletme cânım Mustafâ

Kendini bilmezler ile olma gel sen aşınâ
 Hak Taâlâ kudret ile nazre kılmış kaşına

Hor bakarsan kuluna dürlü felâket başına
Öyle bil ki geliserdir nevcivânım Mustafâ

Âşık olan medhin okur dâima âgaz ile
Mübtelâlar vasfın eder Hüseynî âvâz ile
Âşıkın bağrın ezersin günde bin kez nâz ile
Bendene kılma bu cevri nevcivânım Mustafâ

— 265 —

Ey perî yüzlü şehim gül-i bahârım Mustafâ
Bir bakışla aklım aldı nazlı yârim Mustafâ
İhtiyârım gitti elden ben senin meftûnunum
Neylerim mâli menâli cümle varım Mustafâ

Pâyine yüz sürmek için türâb oldum yoluna
Mevlâ'nın ihsânı çöktür rahm eder ben kuluna
Ben kulun öldürmek için hançer almış eline
Kıyma bana mâhitâbım gül'izarım Mustafâ

Âşıkı cevreylemek kanûnudur dilberlerin
Ekserisi çevre mâil ol gül-i handanların
Zannederler yere kalur ahları âşıkların
Dokunur çerhine bir gün âh ü zârım Mustafâ

Der ki *Ömer* hadden aştı gitmedi serden tufan
Böyle kalursa eğer hâlimiz olur pek yaman
Ağa yollum diledi âşıkların senden eman
Söyle cürmüm bileyim ben de günâhım Mustafâ

— 266 —

Gözden oldumsa cüdâ ey şivekâr unutma hâ
Râz-ı aşkım sakla etme âşikâr unutma hâ
Şimdi hoş benden seni ayırdı igvâ-yi rakîb
Belki kavuştura bir gün Girdigâr unutma hâ

Kani gâhi lûtf edüp gösterdin ey dil bendene
 Koşmağa arz-ı hulûs ederdin ey dil bendene
 Senden ayrılmam ölünce derdin ey dil bendene
 Sakın ol ahd ile peymân ikrâr unutma hâ

Dergeh-i Hak'ta niyâzım sensin evkat-ı seher
 Seng-i hârâdan geçer âh üñenînim kıl hazer
 Gafil olma revnak-ı hüsnün gülü tezce geçer
 Kimseye olmaz güzellik bir karâr unutma hâ

Ömer aybetme sakın aşk ehline bir vakt olur
 Bu meseldir her neye ta'neylesen başa gelür
 Sevdiğim dünyâda sen sağ ol gönül dostun bilür
 Yol göründü eylerim terk-i diyâr unutma hâ

— 267 —

Dâimâ medhin dilinde sûre-i Rahmân ola
 Kim sana kasd ider ise âhırı vîrân ola
 Seni sevmiyen âdûlar hâk ile yeksân ola
 Devlet ile bin yaşa sen her işin âsân ola

Mah cemâlin rûşen ola gün begün estikçe bâd
 Devlet ü izzet ile Hak eylesün ömrün ziyâd
 Çok şükür olsun Hudâ'ya çünkü oldum ber murâd
 Düşmenin gözleri kûr ü dostların handân ola

Suna gör destini güle niçe yüz bin hâr ise
 Hak sana yardımcıdır korkma cihan ağyâr ise
 Rûz ü şeb ol hak katında her ne kasdın var ise
 Kilerim Bârî Hudâ'ya hep sana âsân ola

Der ki Ömer vasfa sezâ söyledi bir kaç cevab
 Tâli'in ol haddedir kim harf be harf ettim hisab
 Biri İncil biri Zebur biri Tevrat dört kitab
 Kande gidersen efendim hemdemin fürkan ola

Var ol iyilikle serîr-i devletin ma'mûr ola
 Gün begün sâat besâat kevkebin pür nûr ola
 Zâtına eğri bakan gözler hasedden kûr ola
 Yahşi olan iyilikle âleme meşhûr ola

Nahl-i ümmîdin emîn etsün hatâdan Müstean
 İrmeye ünvanına âşûb ü âfetten ziyan
 Bâğ-ı ikbâlin yeşersin tâze tâze gülsitan
 Dôstânın şâd ü hurrem düşmanın makhûr ola

İsm-i şânındır Mchemmed nâm ü şânındır ağa
 Ola yâr ü yâverin Mevlâ şefî'in Mustafâ
 Ahsen-ittakvim yarattı Hak seni kıldı atâ
 Dilde evsâf-ı cemflin hâr edenler hûr ola

Hüsn-i bî pâyânının şükrânesi bây ü gedâ
 Haşre dek eksilmeyüp artar deyu eyler duâ
 İnkisârın kimseye göstermeye Bârî Hudâ
 Hem nişnin hemdemin hem meşrebini mesrûr ola

Ya nesi var tekve-i gamda yatan âvârenin
 Pertevi hurşîd bahş olmaz ferî seyyârenin
 Bir duâdır nazm ile kasdı Ömer biçârenin
 Sehv ile olan kusûru lûtf ile ma'zûr ola

Ey güzeller serveri cânım sabâhın hayr ola
 Âşinâlık eyle gel cânım sabâhın hayr ola
 Rûy-i pâk-i hüsnünün müştâkıyım gördüm seher
 Ey yanağı verd-i handânım sabâhın hayr ola

Nâz ider âşıklara her dembedem dildâdeler
 Bekleşür yollarda bülbüller gibi üftâdeler
 Muntazır rûyin temâşâ etmeğe âvâreler
 Ey şeker leb derde dermânım sabâhın hayrda

Hüsnüne mağrûr olup yalvarı geldim gülbeden
 Dâd elinden hûr u gilmânım sabâhın hayr ola

Ey *Ömer* sen leşkerin salma gönül sahrâsına
 Âlemi arz etmeğe geldim güzeller hâsına
 Bencileyin düşmesün bir kul bu dil sevdâsına
 Ey benim sevgili cânânım sabâhın hayr ola

— 270 —

Ey melek tal'at perî peyker sabâhın hayr ola
 Ey yüzü Mir'at-ı İskender sabâhın hayr ola
 Teşneyim câna görünmez çeşmime âb-ı hayât
 Ey dudağı bağçe-i kevser sabâhın hayr oia

Lûtf edüp eyle terahhum âşika çeşm-i gazâl
 Hüsne mağrûr olma bâkî kalmaz ey Yûsuf cemâl
 Dinle pendimi benim gûş eyle ey kaşı keman
 Ey cemâli id-i ekber sabâhın hayr ola

Ağlamaktan kaddimi nûn eyledin Ya'kub misâl
 Bilmezem kendimi asla gezerim Mecnun misâl
 Bir devâsız derde düştüm ağlarım Eyyub misâl
 Ey tabîbâ derdime rehber sabâhın hayr ola

Gel şehâ *mer* gedânın cürmünü eyle suâl
 Öldürürsen râzıyım pes eylerim kanım helâl
 Dâm-ı zülfünden halâs olmak bana emr-i muhâl
 Ey gönüller uğrusu dilber sabâhın hayr ola

— 271 —

Merhabâ ey zülf-i anber bû sabâhın hayr ola
 Ey nigâh-ı gamzesi câdû sabâhın hayr ola
 Zahmet-i hicranda koyma âşık-ı mecnûnunu
 Kaçma ey gözleri âhû gel sabâhın hayr ola

Dideden çıkmaz hayâl-i ârızın hayrânınım
 Çeşm-i hûn efsânım ağlar rûz ü şeb giryânınım
 Âşiyân-ı gamda hâlâ bülbül-i nâlânınım
 Ey nihâl-i kamet-i dîlcû sabâhın hayr ola

Kı' kerem uşşâkına gel berk-i hüsnün solmadan
 Câm-ı ömrüm bâde-i mekriule ömür dolmadan
 Ey güzel vakt-i ecel bir gün irişüp olmadan
 Bezme gel bir lâhze ey mehrû sabâhın hayr ola

Vermedin Tanrı selâmın bu Ömer bîçâreye
 Nâz ü reftâr ile geldin cilve-i nezzâreye
 Bir nigâh-i iltifâtın olmadı âvâreye
 Ey perî peyker güzel yâhû sabâhın hayr ola

— 272 —

Ey gönül şimdengeru yâ taht ola yâ baht ola
 Râh-ı aşka ko seri yâ taht ola yâ baht ola
 Serfirâz olmak dilersen aşk meydânında sen
 Kalma hasnından geri yâ taht ola yâ baht ola

Hayme-i mîâddan cühhâle gösterme nikab
 Üstüvârına sanurdum vermedi kat'î cevâp
 Bir söz ile lâl veş epsem kalır pür ıztırâp
 Ben de çektim ol hari yâ taht ola yâ baht ola

Kande kim bir kâmili gördüm anı gûş eyledim
 Feyz-i Hak'ka katreden mazhar olup cûş eyledin

Düşmanın kanını da'vâlar kılıp nûş eyledim
Meclis içre sâgari yâ taht ola yâ baht ola

Ey *Ömer* hâzır suhan meydâna gelsün essalâ
Tiz ecvâb olsun da versin hele ol sâhip edâ
İmtihân olmak bizimle isteyen câna salâ
Söyleniz gelsün beri yâ taht ola yâ baht ola

— 273 —

Geçti yârın hadden özge firkatı bu cânıma
Girdi ol hûnî benim âhır dirîga kanıma
Çün mukarrerdir cihanda her visâlin firkatı
Elvedâ' şimdengeru cânânıma yârânıma

Ben gedâyı ol şeh-i âdil himâyet eylesün
Hâlime rahmeyleyüp lûf ü inâyet eylesün
Kabrim üstüne gelüp gâhî ziyâret eylesün
Öldüğümde söyleyin ol server-i hûbânıma

Deşt-i hicrâna yine oldum revan Mecnun gibi
Görmedim asla cihanda bu dil-i mahzun gibi
İki çeşmimden akar seylâb-ı gam Ceyhun gibi
Ger inanmazsan nazar kıl çeşmine dâmânıma

Derd ü firkat mûya dönderdi bu cism-i nâlimi
Turfa Mecnûn'um ki bilmem şimdi mâh ü sâlimi
Sahn-ı âlemde görüp böyle perîşan hâlimi
Rahm eder gökte melekler nâle vü efgânıma

Ey *Ömer* her kim o şuhun vaslına şâyân olur
Hazret-i Ya'kub veş çeşmim benim giryân olur
Mülket-i dehr içer ol dem hak bu kim sultân olur
Vâsıl olmazsam eğer ol Yûsuf-i ken'ân'ıma

— 274 —

Derdimi cânâ dil-i mahzûna sor sorma bana
 Âb-ı çeşminden akan Ceyhûn'a sor sorma bana
 Bu perişânlıklarım ey çerh-i dun senden yana
 Hâl-i aşkım zülf-i anber gûna sor sorma bana

Sende ey cânan bu hüsn ile letâfet çok mudur
 Kıldığım sen zülfü leylâdan şikâyet çok mudur
 Medh-i pâkin kılmağa dilde fesâhat çok mudur
 Dâm-ı aşkım miñnetin Mecnûn'a sor sorma bana

Subha dek nâîân ü giryân olduğum âlem bilir
 Bezm-i vasla ben garîbi bilmeyen mahrem bilir
 Hasret-i lâ'linle kanlar döktüğüm dîdem bilir
 Mâcerâyı dîde-i pürhûna sor sorma bana

Bu *Ömer*'e ne aceb yâr olmadı çarh-ı felek
 Âh ü feryâdım niçin gûş eylemezsin ey melek
 Hasretinle zârlıklar kıldığım tâ haşre dek
 Dâr-ı gamda nağme-i kanûna sor sorma bana

— 275 —

Söylemez oldu aceb cânânım incinmiş bana
 Hâlime rahm eyleyüp sultânım incinmiş bana
 Ah niçün sârüp yüz ey sabâ eyle niyâz
 Hâkipâyeye gamzesi fettânım incinmiş bana

Derd-i hasrette vücûdum şehrinî kıldım hisâb
 Eylemiş hoşbû-yi zülfün yüzüne ol meh nikab
 Merhamet kılmaz dil-i nâşâdımaya eyler azâb
 Ruhleri gül lebleri mercânım incinmiş bana

Şem-i ruhsârında diller per urup pervâz eder
Hâlîme rahmeylemez uşşâka cevâ ü nâz eder
Korkarım ki ol rakîb-i rûsiyeh iğmâz eder
Anım için ol gül-i handânım incinmiş bana

Ey *Ömer* lâl'iyile nâmın yâd ile mestâneyim
Dostlarım ta'neylemen ben aşkile dîvâneyim
Banca efganîma bâis yâr ile bigâneyim
Cürmümü bilmem nedir devrânım incinmiş bana

— 276 —

Geçtim ey dil cümleden bir tâze mehrû bul bana
Bir söz anlar hal bilür âlüfte dîlcü bul bana
Her gören tahsîn edüp vech-i cemâlini anım
Lebleri bir lâ'l reng zîbâ-yi giysü bul bana

Âşîka çün nâz eder ol yâr-ı tarrâr istemem
Servi kad ince miyan bir çeşm-i âhû bul bana

Söyledikçe her cevâbı dürr ile meknûn ola
Kaddi ar'ar lebleri lâ'l kameti mevzûn ola
Kaşları semmûr-i Hindî her yeri uygun ola
Sim beden gonca dehen cemâli benlu bul bana

Tâ ezelden pendimi gûş eyle cânan kıl hazer
Her görenler zanneder inmiş semâdan mâh ver
Der ki bu *Âşık Ömer* oldu lisânından şeker
Sözleri dürr-i Aden kıymette lü'lû bul bana

— 277 —

Gayrı dilberden vefâ sensiz harâm olsun bana
Ger olursam mübtelâ sensiz harâm olsun bana
Sendedir dîvâne gönlüm ey güzellerden güzel
Bir dem eylessem safâ sensiz harâm olsun bana

Sunmağa haddim yoğ ise yazmışım ben nâmeler
 Arzihâle kudretim yok nâra yandı hâmeler
 Gâh al gâhî yeşiller gibi giydim câmeler
 Câme-i nev dilrübâ sensiz harâm olsun bana

Ayağın bassan bu sînem pâyine râh eylesem
 Tek heman seyrangehim rûyin gibi mâh eylesem
 Yıkılır çerh-i felek aşkınla bir âh eylesem
 İş ü nûş ey dilrübâ sensiz harâm olsun bana

Sana meftûn olduğumdan sanma dîvâne beni
 Mest-i aşkım ezelden sanma mestâne beni
 Âşık Ömer âşinâdır sanma bîgâne beni
 Zevk u şâdî bîvefâ sensiz harâm olsun bana

— 278 —

Yoktur âgâhım niçün ey mehlika küstün bana
 Cürmümü bildir de öldür dilrübâ küstün bana
 Gayri cürmüm yok derûnî sevmişim Mevlâ bilir
 Annın için bende ne nâz ü cefâ küstün bana

Böyle istiğnâlara âyâ nedir aceb sebeb
 Bî vefâhk semtidir ettiklerin filcümle hep
 Dilrübâlar içre âdet böyle mi bilmem aceb
 Olmuş iken tâ ezelden âşinâ küstün bana

Kıymetin bilmez senin şâhım olanlar mahremim
 Gayriler yanında makkûlün enîsin hemdemim
 Sen meleksin kadrini bilmek gerek ben âdemim
 Aslımı bilmem nedir ancak ki sen küstün bana

Ömer'in pendî yeter âlemde irfân olana
 Minnet etmez ehl-i dil bîhûde yârân olana
 Barışalım kibr ü kin düşmez müsülmân olana
 Söyle lûtf et ederim cânım recâ küstün bana

— 279 —

Bir garîbim şübhesiz hasret mekân ağlar bana
 Anın için gûşe-i vahdet mekân ağlar bana
 Ey felek kahrın heman sen bana mı gördün mehal
 Bir gedâyım hâne-i mihnet mekân ağlar bana

İçmişim aşkın suyundan tâ ezel mestâneyim
 Bağlıyım zencîr-i aşka zira bir dîvâneyim
 Bezm-i şem'inde demâdem bir yanar pervâneyim
 Bâis oldu âteş-i firkat mekân ağlar bana

Bülbülüm gönlüm benim gülzâra girdim demedi
 Yanmağa pervâne veş şol nâra girdim demedi
 Mâh rûyum tutuşup esrâra girdim demedi
 Ol sebebden mesken-i zulmet mekân ağlar bana

Kalmasun hiç tab'ımızda zerre veş efkârımız
 Şâdümân olun ki geldi âşık-ı bîdârımız
 Şübhesiz arzû çekerdim görmeğe dîdârınız
 Hâsılı *Âşık Ömer* hasret mekân ağlar bana

— 280 —

Ey meded ol nevcivânın hâtırı kalmış bana
 Kâkülü anber feşânın hâtırı kalmış bana
 Neyledim bilmem ki ben ol gözleri mestâneye
 Hışm eden kaşı kemânın hâtırı kalmış bana

Sâh-ı aşkında anın çektim cefâlar bîhisâb
 Ben gedâya âşinâlık etmeğe eyler hicâp
 Bilmeyüp başka yüzünden söyledim bir kaç cevâp
 Rûyi hub ince miyânın hâtırı kalmış bana

Ol perî ağyâr ile karşımda mey nûş eyledi
 Ol rakîb-i bed likanın pendini gûş eyledi

Anlayan ol bîvefâyı kim ferâmûş eyledi
Bîbedel hûrî cinânın hâtırı kalmış bana

Ey *Ömer* sohbet idüp bakmadı asla yüzüne
Ol mahal rûy-i zemin zulmet göründü gözüne
Ol melek sîmâ senin gayet alınmış sözüne
Dişi dür gonce miyânın hâtırı kalmış bana

— 281 —

Yine bir yüzden unuldu âh kim firkat bana
Zehr içinde arttı gittikçe gam u mihnet bana
Ara yerde kalmışım nâçâr ü bî dil nâmurâd
Bir yana il ta'm galip bir yana gayret bana

Gâh mihnet gâh firkat şem'ine pervâneyim
Tâ ezelden alıma yanmak yazılmış yaneyim
Derd ü mihnet meclisinde mutrib-i mestâneyim
Sâki-i devran sunar gam zehrini kat kat bana

Dest-i zulm ile yıkıldı neyleyim dilhânesi
Yâ nesi kaldı imâret ben gedânın yâ nesi
Gafilen bir file çalındı gönül ferzânesi
Yâ piyâdem ferz olur yâhud ider kiş mat bana

Çekmeden usanmışım dehrin kuru gavgasını
Nola görmezse gözüm her sûret-i zîbâsını
Rûzigâr alımdan aldı atlas u dîbâsını
Pâdişâhım gam giyürdü bir yeni hil'at bana

Uzlet ettim ey *Ömer* bu gûşe-i kâşânededen
Nâleyi bülbülden aldım yanmağı pervânededen
İşte geldim işte gittim gayri doğmam aneden
Ey felek billâhi çoktur bunca eziyyet bana

— 282 —

Kendi hâlimde gezerken bir perî söğdü bana
 Bu sebep ol mahrûlar serveri söğdü bana
 Ben dedim ki pâdişâhım ne günâhım var benim
 Çevrilüp hışm ile çekti hançeri söğdü bana

Gitti aklım ben yitirdim kendi kend'm ol zaman
 Ne yaman zâlim tabiatmış meğer ol nevcevan
 Kalmadı nutka mecâlim diyemedim el'aman
 Yıktı berbâd eyledi dil kemteri söğdü bana

Bunca yıldır sıdk ile ben gerçek oldum bir gulâm
 Hak bilür anınla ben söyleşmedim bir çift kelâm
 Geldi geçti ben kıyâs ettim bana verir selâm
 Vermedi gitti heman döndü beri söğdü bana

Hidmetimde ger kusûrum var ise satsın beni
 Rehğüzârından sürüp yâd illere atсын beni
 Katl edüp yâ defter-i hûnîlere katsın beni
 Ben ölürsem öleyim şimdengerü söğdü bana

Olur olmaz söze gel *Âşık Ömer* gam çekme sen
 Şu cihanda diber olsun tek seni döğen söğen
 Bir söz için âteş-i hicrâna yakma cân ü ten
 Ancileyin nice hublar ekremi söğdü bana

— 283 —

Bülbülüm bâğ ı hayatta âh ü zâr olmaz bana
 Ser verüp yâr yoluna ölmekten âr olmaz bana
 Bu cihan bâkî değıldir mâl ü mülkü neyerim
 Girmişim aşkın yoluna âh ü zâr olmaz bana

İçmeyen aşkın dolusun aşk ana âsan gelir
 İremez şâh-ı visâle dâhi firkatte kahr

Şimdi bir gonca nihandır sevdiğim âlem bilir
Dili bülbül saçı sünbül zülfü dâr olmaz bana

İrebilsem ben visâline o servi kametin
ışığında kul olurdum bilse kulun kıymetin
İstemem lâ'l ü cevâhir olsa dünyâ ziynetin
Ol melek sîmâdan özge gayrı yâr olmaz bana

Cümle yekdil olsalar da etseler bana itâb
Âşkımın kal'esi fethin idemezler feth-i bâb
Gam değildir aşkına yansam ebed yevm-ül-hisâb
Âteş-i aşk-ı derûnum gibi nâr olmaz bana

Âşkımın deryâsı coştı yönü Beyt-ul-lâhtır
Gönül abdal oldu gitti kasdı şeydullâhtır
Kimseye yok ihtiyâcım minnetim Allâhtır
Âşık Ömer andan özge gayrı yâr olmaz bana

— 284 —

Perişân eyledi aklım yine bir dilber-i ra'nâ
Değer bir beni iklimler harâcı bir melek sîmâ
Siyah kâküllerin taşra perişân eyleyüp ol hub
Hudâ'nın kudretin anda ziyâret eyledim hakka

Cemâlin seyreden âşık verirdi cânını tahkik
Kapusunda kul olurdu gören ihsânını tahkik
Dahi çeşm-i beşer görmüş değil akrânını tahkik
Anı âlemde bir halk eylemiş ol hazret-i Mevlâ

Kaçan seyrâna çıktıkça çeker âşıkları yâhû
Çıkup taşra salındıkça velf ol kamet-i dîlcû
Bu güzellik eğer bâkî kalurss anda böyle bu
Ruyinde serpilen benler eder âşıkları ifnâ

Dedim cânâ aceb tâvus gibi reftâre mâliksin
 Gelür nutka değil bülbül gibi güftâre mâliksin
 Ömer sen Hak'ka hamd eyle ki şöyle yâre mâliksin
 Lebinden dürlü ihsânı eder dâim gelir tenhâ

— 285 —

Yâr gel yâr olalım bir sen bana bir ben sana
 Nice bir bâr olalım bir sen bana bir ben sana
 Naz niyaz eğlencemiz olsun gül ü bülbül gibi
 Bir zaman zâr olalım bir sen bana bir ben sana

Düşerek aşk âteşine yandırır pervâne per
 Niydüğün aşk u mahabbet andan anla kıl nazar
 Yâ ki hüsnü yahşi sana eylesün aşkım eser
 Tâ giriftâr olayım bir sen bana bir ben sana

Bana senden gayrı bir dilberi sevmek vermez el
 Başın için sen de benden gayriye rahm etme gel
 Aramızda işbu söz kavlı ü karâr olsun güzel
 Sâhib ikrâr olalım bir sen bana bir ben sana

Dîdemizden dökmeden gam desti firkat nehrini
 Defter etmeyelim ağyâra bu tâli' kahrini
 Gel temâşâ eyleyelim ol gönüller şehrini
 Mürg-i tayyâr olalım bir sen bana bir ben sana

Bu Ömer biçâre cânâ tâlib-i dîdâr iken
 Sen gül-i nevreste için andelib-i zâr iken
 Bende aşk-ı bîriyâ sende güzellik var iken
 Gel vefâdâr olalım bir sen bana bir ben sana

Yâr gel ikrâm edelim bir sen bana bir ben sana
 Vasl için nâm idelim bir sen bana bir ben sana
 Tarkedüp ağyâr-ı dünü ikimiz tenhâ heman
 Sohbet-i câm edelim bir sen bana bir ben sana

Çekelim şevk u mahabbet na'resim mestâne veş
 Dem bu demdir nâr-ı aşka yanalım pervâne veş
 Nüşedüp câm-ı safâyı germ olup peymâne veş
 Devr-i gülfâm idelim bir sen bana bir ben sana

Bendene evvel bakışta eyledin efsûnu sen
 Firkatinle gözden akıttım niçe Ceyhûn'u ben
 Dinler isen sergüzeşt-i Leyli vü Mecnûn' u sen
 Nakl-ı encâm idelim bir sen bana bir ben sana

Cevr ü istiğnâların sen bâisin eyle iyan
 Ben de kâr ı derd-i aşkın ideyim bir birbeyan
 Sonra seyret acımaz mısın bana ey nevcevan
 Sözü'lâm idelim bir sen bana bir ben sana

Ey Ömer âşık ola bir dahi ma'suk elde câm
 Zâhir ü bâtın budur rindâne sohbet vesselâm
 İdiecek bezmi nihâyet ey perî ba'de-l-keîâm
 Bûse in'âm idelim bir sen bana bir ben sana

Söyle gel ey kameti tûbâcığım nettim sana
 Künc-i gamda gevher-i yektâcığım nettim sana
 Çeşmi âhû dilber-i ra'nâcığım nettim sana
 Mürg-i diller serveri zîbâcığım nettim sana

Bilmedim kıldım ezelden gamzesine ilticâ
 Lûtf edüp cevretmesün bu bendesine dâimâ
 Bâde-i gülfâm içinde şimdi oldum mübtelâ
 Şân ü şöhret meclisi ârâcığım nettim sana

Beklerim Mecnun mîsâli kûh u dağlar meskenim
 Ben senin kemter gulâmın sen benim sîmi tenim
 Söyle ey nûr-i musavver nemden incindin benim
 Hâli hindû kaşları tuğrâcığım nettim sana

Rûz ü şeb fikr ü hayâlin beni eyler serseri
 Âşık-ı hicrâna pür dâğ oldu nice rehberi
 Yâ niçün ekleyemezsin bu Ömer'den sükkeri
 Sebze pûşum tûti-i gûyâcığım nettim sana

— 288 —

Aşk-ı cânan bir yana dostumla Leylâ bir yana
 Ta'n-ı a'dâ bir yana başımda sevdâ bir yana
 Geçmezsin ol nâzeninden nîtekim can tendedir
 Olsa âlem bir yana ben zâr ü şeydâ bir yana

Dilrübâlar içre böyle bir sehî kamet mi var
 Dâimâ cevrü cefâsın çekmeğe tâkat mi var
 Kalmadı tende mecâlîm bir nefes râhat mi var
 Âteş-i aşk bir yana illerle gavga bir yana

Ettüğün bana adû-yi bedlika bir gün bulur
 İntikamım sanma ki âlemde yanına kalur
 Giceler tâ subh olunca çektiğim Mevlâ bilür
 Âh ü efgan bir yana göz yaşı deryâ bir yana

Dil harâb oldu kebâb oldu ten ü cân ü ciğer
 Derd ü mihnet nâr-ı firkat içre kaldım serteser

Vech-i pâkin görmek için devr ider şâm ü seher
Şems-i garrâ bir yana mâh-ı müccellâ bir yana

Ey Ömer şemşîr-i hasret snemi etmekte çâk
Hey dirîğa bu temennâlar beni eyler helâk
Çok zamandır gelmedi teşrif için ol hüsn-i pâk
Yâra minnet bir yana hasma müdârâ bir yana

— 289 —

Gider oldum pür cefâ sen bir yana ben bir yana
Çünkü kılmazsın vefâ sen bir yana ben bir yana
Siz sağ olun biz selâmet idelim yâhî seni
Ver benim gönlüm bana sen bir yana ben bir yana

Âşıkın ma'suk yanında zerrece yok rağbeti
Yâ ölüp yâ gitmeyince tâ bilinmez kıymeti
Kendime ihtiyar ettim ben diyâr-ı gurbeti
Olalım yâr âşinâ sen bir yana ben bir yana

Gurbet eline düşeli olmuşum ben serseri
Hiç demezsin ey garîbim hiç demezsin gel beri
Gice gündüz ağladırısın ben garîb-i kemteri
Yol göründü ey şehâ sen bir yana ben bir yana

Yine urdun snem üzre niçe yüz bin yâreyi
Vakt ola kim bulmayasın mum yakuben areyi
Gördüğüm günler bu gündür ol Ömer biçâreyi
Elvedâ' kim haşre tâ sen bir yana ben bir yana

— 290 —

Ey yüzü gül gonca fem sen bir yana ben bir yana
Ey gül-i bâğ-ı İrem sen bir yana ben bir yana

Gayri ey şühüm seninle elvedâlar idelim
Gurbete artık kadem sen bir yana ben bir yana

Ağlayıp mâtem kılalım zâr ü efgan iderek
Döğünüp seng-i siyehle âh-ı sûzân iderek
Yakamız yollarda yırtıp sine üryan iderek
Gidelim şol kaddi ham sen bir yana ben bir yana

Bir birimizden ayırdı tâli'-i gümrah bizi
Dostlarım yâdeyleyip âh eylesin her gâh bizi
Yanla bir gün mülâkat eyleye ol şah bizi
Dilde dursun bu elem sen bir yana ben bir yana

Ey Ömer kâretti cânâ iftirâk u iştiyâk
Havfım oldur rûyini görmek ola mâlâyutâk
Elfirâk ey dilber-i âlicenâbım elifirâk
Bu imiş takdîr hem sen bir yana ben bir yana

— 291 —

Ey güzeller ülkeri sen bir yana ben bir yana
Elvedâ şimdengeri sen bir yana ben bir yana
Merhamet ehli değıldir bu zamâne dilberi
Bîvefâdır ekseri sen bir yana ben bir yana

Gayri lûtfun yok bana tahkîr ü âzâr etmeden
İştiyâkınla usandım âh ile zâr etmeden
Başım alayım gideyim cânıma kâretmeden
Zahm-ı sinem hançeri sen bir yana ben bir yana

Niçe bir âciz olalar nâm ü şânımdan benim
Andelibler ta'lim alır dâstânımdan benim
Niçe eyyamlar geçip nâm ü nişânımdan benim
Almayalar haberi sen bir yana ben bir yana

Uzlet ettim ey *Ömer* bu gûşe-i kâşânenen
 Nâleyi bülbülden aldım yanmağı pervânenen
 İşte geldim işte gittim gayri doğmam ânenen
 Etti gönlüm seferi sen bir yana ben bir yana

— 292 —

Ey perfî peyker melek sen bir yana ben bir yana
 Kaldı hasret haşredeki sen bir yana ben bir yana
 Rûzigâr kılmakta cüdâ seni benden sevdiğim
 Âkıbet olmak gerek sen bir yana ben bir yana

Ey saçı Leylâ düşem Mecnun gibi sahrâlara
 Akıdıp seylâb-ı eşkim hicir ile deryâlara
 Âkıbet saldı felek bu serimi sevdâlara
 Yandı yâremle yürek sen bir yana ben bir yana

Râh-ı gamda ağladan uşşâkı mihnet demidir
 Ağla hey gözlerim ağla câna hasret demidir
 Elvedâ şimdengeru dostlara firkat demidir
 Bir yana olsam gerek sen bir yana ben bir yana

Dâimâ bülbül gibi gülşende feryâd ayleme
 Şâd ü hurrem eyleyip a'dâyı dilşâd eyleme
 Yâ İlâhî sevdiğimden sen beni yâd eyleme
 Ey *Ömer* geçer dilek sen bir yana ben bir yana

— 293 —

Gel bana cevri etme dilber dîn ü imân aşkına
 Seni yoktan var iden ol Gani Sübhan aşkına
 Sen bilürsün senden özge Yâr-ı garım yok benim
 Tevrat ile hem Zebûr İncil ü Fûrkan aşkına

Kendine mağrûr olma âkıbet ölsen gerek
 Bunca yıllar türâb olup inleyüp kalsan gerek
 Hep bana ettiklerini sevdiğim bulsan gerek
 Bu cefâdan kıl ferâgat Arş-ı Rahmân aşkına

Bîvefâdarlıkta ne var âhu gözlüm söyle gel
 Şimdi benden eyi m-oldu sevdiğim sana o el
 Bîhüde söz söylemeği görmedim sana mahal
 Uyma adûlar sözüne hakk-ı mizân aşkına

Der *Ömer* dilber ne aceb cevri ü cefâ kâr olur
 Dürlü nâzı öğrenince gamzesi ağyâr olur
 Ben gibi sana o eller sanma dostum yâr olur
 Gel beni ağlatma bu dem ulu sultân aşkına

— 294 —

Düştü gönlüm bir gül-i Rum dilber-i Tersâsına
 Tıfl-ı mazhar düşmüş o ustasına
 Kim nazar kıymış cemâli nerkis-i sehlâsına
 Kahraman vâri dayanmış hançer-i hemtâsına

Her seher arzû çeküp yüzler sürer mestâneler
 Ol cemâl-i şem'-i nûra yanmada pervâneler
 Ayn-ı ibretle nazargâha varır divâneler
 Cümlesi tahsîn iderler seyr ü temâşâsına

...

Ey derûnum na'resi var yârı gaffletten uyar
 Bu keşişler bekler gitmeğe kilisâsına

Âşık Ömer teşneyim bir şive-i reftâr için
 Kûh u sahrâlar gezüp divâneyim ol yâr için
 İtmesün cevri ü cefâyı ol gül-i gülzâr için
 Rast geleydim yalvarırdım Hazret-i İlsâ'sına

Bir güzel sevsem ki ben ağyâre minnet olmasa
 Kadr-i âşık anlasa sâhib eziyyet olmasa
 Gün gibi rûşen cemâli verse Yûsuf'tan nişan
 Hem metâ'-ı vaslına âlemde kıymet olmasa

Âşık mihr ü vefâ yâda cefâ kılsa güzel
 Hem tabiat anlasa hem keyfimi kılsa güzel
 Bir kalender rind meşreb ibn-i vakt olsa güzel
 Va'de-i vuslatte hiç ferdâya niyyet olmasa

Emrine râm olsalar hep bendeler âzâdeler
 Her taraftan aşkına bir bir içeler bâdeler
 Per yakar mıydı garib pervâne veş üftâdeler
 Ol çerâğ-ı bezm-i dil şem'inde şiddet olmasa

İşbu pendim gevherin gûşunda mengûş et takın
 Yâra meftûn olduğun ağyâra bildirme sakın
 Ol perfî sûret olunca gâhi bir rûha yakın
 Ara yerde hiç rakib-i dîv sûret olmasa

Sanma bihûde çeker sevdâyı bu dîvâne dil
 Bir belâ kim sabrı müşkil ihtiyâr elde değil
 Bağlamazdım ey Ömer günrâh olaydı aşka bil
 Dahî sevdiğim güzel destûr-i gayret olmasa

Kâkülün sevdâları ham etti kaddim ey fetâ
 Belli bûyundan ya anberdir yahud müşk-i Hatâ
 Bir zaîfim şöyle kim hâlî yatır bir hayliden
 Gelmek olmaz mı dahi insâfa sen ey bîvefâ

Gel rakîb-i bedlikanı eyle kapunda zelif
 Niçe bir rûzî ola lûtfun ana cevrin bana
 Kimseler bir tâze dilber sevmeğe meyletmesin
 Yanınızda günde bin kan eylemek cüz'f hatâ

Gösterir âşıklara kaddin kıyâmetten nişan
 Sûretindir ey perf âyîne-i âlem nümâ

Haşredek bir lâhza ayılmaz sorar keyfiyyetin
 Kim ki destinden alıp nûşetse câm-ı sohbetin
 Benden Âşık Ömer'e yüz bin cefâ kılsan hemin
 İdemem vaslından ey meh kat'-ı ümmîd ü recâ

— 297 —

Ey dirîga çerh-i gaddar kaddimi kıldın dü tâ
 Eyledin âhır beni ol nazlı yârimdan cüdâ
 Bunca derd-i bîdevâya sen beni görüp revâ
 Neyledim nettim sana söyle bana ey bîvefâ

Cûş edüp seylâb-ı eşkim dembedem akmaktadır
 Nâr-ı hasret bağırmı büryân edüp yakmaktadır
 Dûd-i âhım firkatınle göklere çıkmaktadır
 Buna râzı mı Hudâ söyle bana ey bîvefâ

Bu cüdâlık senden oldu bende yok cürm ü günâh
 Ya nedendir kılarım her rûz ü şeb ben âh ü vâh
 Doğrusun de ey lebi sükker yüzü gün alnı mâh
 Az mı kıldın sen cefâ söyle bana ey bîvefâ

Tâ ezelden bilürem sende mürüvvet yokduğun
 Âşıkla asla terahhum ile şefkat yokduğun
 Sen bilürken vaslına âlemde kıymet yokduğun
 Yâ ne derdin bir behâ söyle bana ey bîvefâ

Âşık Ömer sözlerinden anlanur divânedir
Zâhirâ bir mûr ise ol mânide merdânedir
Pek keder verdi bu gûne gam sana âyâ nedir
Kimseden etme hayâ söyle bana ey bîvefâ

— 298 —

Ey dirîğa kim yine aldı beni cezb-i hevâ
Yine çeşmim kıldı pür tâ serteser nakş-ı sivâ
El çeküp vazgelmiş iken cümleden ben bîvefâ
Yenile bir cevri çok dildâre oldum mübtelâ

Âteş-i âşkile zâlim yaktı nâr etti beni
Gitti akl u ihtiyârım bîkarâr etti beni
Bir bakışta çeşm-i âhûsu şikâr etti beni
Dâm-ı zülfünden ne mümkün mürğ-i dilâzâd ola

Cür'asın nûş ideli mestânesi oldum anın
Şem'ine yanmaktayım pervânesi oldum anın
Mah cemâlin görelî divânesi oldum anın
Mehcebîni aya benzer ruhi al çeşmi elâ

Âşıkı seydetmeğe kâküllerin çîn eylemiş
Gamzeleri mübtelânın kâdına kîn eylemiş
Hüsnünü ol mehlika tâvus gibi zîn eylemiş
Halkı âşık kılmak için kendüye virmiş cilâ

Der ki bu Âşık Ömer dil nice ma'nîler saçar
Her bilüp bilmediği hercâyîye zârın açar
Ne cefâsından hazer eyler ne cevrenden kaçar
Bu gönül dedikleri başa belâ ender belâ

— 299 —

Noldu âyâ gelmedi şâh-i cihan eğlendi yâ
Gönlümüz gamda koyup şems-i cihan eğlendi yâ

Gözlerim yollarda kaldı noldu âyâ gelmedi
Bilsem âyâ niçün ol kaşı keman eğlendi yâ

Her kaçan gelse efendim gönlümüz pür nûr olur
Gamde iken gönlümüz hem şevk ile mesrûr olur
Hâk ile yeksân iken bu kalbimiz ma'mûr olur
Kaddi ar'ar kameti serv-i revan eğlendi yâ

Çünkü gönlüm düştü bir şâh-ı cihan gavgasına
Zülf i pür hamın görüp bend olmuşum sevdâsına
Ol adû-yi bedlikanın bilmezem igvâsı ne
Dişleri dür lebleri sükker dehân eğlendi yâ

Ey *Ömer* medh eyler isem medhe lâyük yeri var
Mah cemâlin üzre serpilmiş-siyah benleri var
Sana kurbân olsa bu âlem efendim yeri var
Ruhleri gül kâkülü anber feşân eğlendi yâ

— 300 —

Ey gönül bu gözlerimden dereler akmaktadır
Katre katre dâne dâne gûşe gûşe âb âb
Nâr-ı hasret her mahal bu sînemi yakmaktadır
Sîne sîne döne döne sent semt ü bâb bâb

Ey dirîga kimse bakmaz oldu asla yaşıma
Gör ne geldi dahi neler gelse gerek başıma
Zehr-i mâr-ı mihneti devran katuptur aşıma
Ölçe ölçe kâse kâse tâs tâs u kab kab

Geşt edüp gezdim bu dehrin bilmedim ahvâlini
Âh ü vâh ile geçirdim ömrümün visâlini
Çarh-ı gerduñ silmededir ömrümün konkalini
Çeke çeke dize dize tel tel u sâb sâb

Çektiği zahmet kiminin bir nizâm-ı hâl için
 Bir elem gelmez kiminin gönlüne isyân için
 Gezdiren dünyâda bahtı kimini bir nân için
 Dâğ dâğ u şehr şehr ü yer yer ü bâb bâb

Açma râzın kimseye ger olmak istersen esen
 Açar isen çâre nedir çâre dâim aç dehen
 Bir kitab et ey *Ömer* bu sözlerini sağ iken
 Cild cild ü cüz cüz'ü harf harf ü bâb bâb

— 301 —

Bezm-i gamda âh-ü nâlem oldu ney sîne rebâb
 Hûn-i dilden dîdeler iki kapağındır şerâb
 Şu'le-i sûz-i derûnum şem'a nisbet ferrü tâb
 Dâğ-ı sînemde delîl olmuş fitil-f ızırâb

Gerçi ey dil bir lebi şîrne meftun olmuşuz
 Çekmeden saht-ı kemân-ı gayreti kat olmuşuz
 Yine bir derd içre bir zevk-ı tesellâ olmuşuz
 Gam değil şâd ü ferah eylerse bizden ictinâb

Bir münâsib hal bilir hemrâza demsâz olmadın
 Kime ağladım sa halimden ebed hiç bulmadın
 Vâdi-i hicr ü firâkın intihâsın bulmadım
 Çektiğim âlâm ise oldu mutavyel bir kitâb

Ey *Ömer* çeksen nola bâr-ı belâ-yi gurbeti
 İ'tikâf-ı rûha ver emmâre renc-i zulmeti
 Görmeyince niçe demler mâcerâ-yi zulmeti
 Âşık ol nûr-i hayat efzâdan olmaz feyziyâb

— 202 —

Vechine teşbîh eder ay kendüyü etmez hicâb
Tanımaz mı bilmezem eksikliğin ol mahitâb
Sana karşı hüsne garrâlandığıyçün âfitâb
Dâmeniyle dembedem vechin anın örter sehâb

Ben sanırdım ehl-i aşkın dūd-i âhıdır meğer
Hatt-ı anberle yazılmış tâc-ı şâhîdir meğer
Perçemin serde melâhat bârigâhıdır meğer
Kim siyeh giysûların olmuş ama miskin tınâb

Dilrübâlar içre şimdi kim meğer sensin ehem
Sûretindir Ahseni takvim lebindir câm-ı Cem
Vechin üzre benlerin kirpiklerinle ey sanem
Nîze çekmiş leşker-i Hindûya benzer bî hisâb

Âşıkâ nâz ile çeşmin yahşi himmettir senin
Her ne denlu cevredersen ayn-ı izzettir senin
Ağzın ol gencine-i esrâr ı hikmettir senin
Nutka gelse fetholur âşıklara bin dürlü bâb

Benden *Âşık Ömer*'e bir kez nazar kılsan nola
Niçe bir olsun firâkınla giriftâr-ı belâ
Demedin bir kez nedir hâlin senin ey mübtelâ
Bunca demlerdir kapında yasdanıp taş u türâb

— 303 —

Niçe bir çeksem gerek dred ü firâk u ıztırâb
Niçe bir aksın gözümde dâimâ bu kanlı âb
Niçe bir bu çerh-ı kecrev aksine devr eylesün
Niçe bir yansun ciğer olsun kara bağrım kebâb

Niçe bir ben zehr-i aşkı dembedem nûş eyleyim
 Niçe bir derd ü belâyı başıma dûş eyleyim
 Niçe bir nâhak yere ahdim ferâmûş eyleyim
 Niçe bir gurbet diyârında yanam mest ü harâb

Niçe bir gülşende feryâd ü figan etsem gerek
 Niçe bir dil mürgunu bülbül zebân etsem gerek
 Niçe bir mihnet çeküp hâlim yaman etsem gerek
 Niçe bir baht-ı siyâhım durmaz eyler inkılâb

Niçe bir gurbet diyârında olam hâr ü hakîr
 Niçe bir şûh-i sitemkârım beni eyler esir
 Niçe bir ömrüm telef olsun bu yollarda kesir
 Niçe bir olmaz *Ömer* bu gizli sırlar fet 4-i bâb

— 304 —

Ey benim serv-i revânım varıma sensin sebep
 Hûrî vü gilmân olup dil şâdınasensin sebep
 Mah cemâlin dembedem şu'le verir âşıklara
 Mushaf-ı hüsnün hakıyçün dilberâ sensin sebep

Çün bilürsün buncr demdir aşkının meftûnuyum
 Yüzüne hayrân olup hem kaddinin meftûnuyum
 Merhametsiz kanlı zâlim hüsnünün meftûnuyum
 Âkıbet berbâdıma mâhı lika sensin sebep

Şu cihanda görmedim ra'nâ ben ol dilber gibi
 Gül yanağın teşbih ettim misk ile anber gibi
 Son deli dîvâne ettin bendeni Mecnun gibi
 Hâsılı berbâdıma ey bîvefâ sensin sebep

Der ki *Ömer* bilmedim ben ol perî peykârımı
 Âkıbet eflâke çıktı gördün ah ü zârımı
 Gönlüm ağlar gamgüsârım aldılar sen yârımı
 Âkıbet mevtime zâlim pür cefâ sensin sebeb

— 305 —

Başımı derde düşürdün Mustafâ sensin sebeb
 Bunca gavga vü nizâ'a eşkiyâ sensin sebeb
 Ben gedâ bîçâreyi halk içre rüsvây eyledin
 Mushaf-ı hüsnün hakıyçün dilberâ sensin sebeb

Ey benim serv-i bülendim gelmez oldun yanıma
 Gicelerde uyhu girmez dîde-i giryânıma
 Kisb ü kârımdan ayırdın şimdi kasdın cânıma
 Dâimâ bedmest edâya sâkiyâ sensin sebeb

Gece gündüz aşkın ile yanmadayım nâra ben
 Anın içün derdime hiç bulmadım bir çâre ben
 Korkarım bu keyfile çok söyledim dildâre ben
 Hâsılı berbâdıma ey bîvefâ sensin sebeb

Hâr elinden çekticeğim bülbül-i şeydâ bilür
 Bende Mecnûn'u bilürse yine ol Leylâ bilür
 Derdimend *Âşık Ömer* eder Ganî Mevlâ bilür
 Âkıbet mevtime dilber galibâ sensin sebeb

— 306 —

Ey dilâ senden kime feryâd ü dâd itsem aceb
 Dilrübâlar sevmeye sen eyledin mâhir beni
 Ben seyâhiler gibi âzâde iken rûz ü şeb
 Derd ü gam tevliyyetine eyledin nâzır beni

Gerçi vardır sâkiyâ bu bâdekeşlikte zünûb
 Afv ede ol hazret-i Tevvâb ü Settârüluyûb
 Ben de ehl-i dil geçerdim kim gamımla meyl-i hûb
 Zülf-i mıknâtisleri cezb ettirir âhr beni

Pîrezen dünyâya benzer ol güzeller meşrebi
 Gerçi anın evc-i istiğnâdadır hep kevkebi
 Günde bin kez sihr edüp te eyler ol kendi gibi
 Bütperest etmek diler ol kâkülü kâfir beni

Bir kazâdır düştü gönlüm sen gibi mehpâreye
 Söylemez Hâmun gibi insâfı yok âvâreye
 Hayli demdir acımazsın bu Ömer bîçâreye
 Dağ u taş ins ü melek hayvan olan acır beni

— 307 —

Ehl-i dînin cây-i istimdâdı sensin yâ Mücîb
 Üstümüze sâye-i lûtf-i kerîmin kıl rakîb
 Mü'mine sedd-i adûnun eyle fethin an karîb
 Asker-i İslâma yâ Rab şâdilıklar kıl nasîb

Her muradatı veren sensin gerek kulda taleb
 Anın içün dîn içün çalışmadayız rûz u şeb
 Feyz alır vashım şerâbından şehîd-i teşne leb
 Yâreli gazilere cüz'î naîmindir tabîb

Her kaçan düşmen ile âşûb u gavgalar kopar
 Hem kıyâmetten nişan özge temâşâlar kopar
 Tob-ı kudret atılır yer yer tarâkalar kopar
 Çekilir düşmân-ı din üstüne gülberg-i mehîb

Varuş'un Usturgun'un odlara yaktın bî kusûr
 Ba'de aldın handekine yer yerin lâgm u kubûr

İşlediğim tâ'yine geldi kumarandan tabur
Sel gibi . . . çağladı akıp akıp

Sıdk ile Mevlâ deriz her işte inşâmız budur
Dîne da'vet eyleriz küffârı da'vâmız budur
Rûz ü şeb *Âşık Ömer* Hak'tan temennâmız budur
Eyleye nusrat müyesser irişe feth-i karîb

— 308 —

Ey mahabbet bezmine tâlib dil-i mahzun garîb
Künc-ı firkat eylemiş çeşmin yaşın Ceyhun garîb
Hiç kıyâs olmaz derûnun âteşi efzun garîb
Ey garîb feryâdı koy bilmez bu dehr-i zen garîb

Mübtelâ oldun bu sevdâ rencine ey binevâ
İrmedin bir pîre kim diye bu derdine devâ
Kâh-ı aşkta bir zaman oldun talebkâr ı hevâ
Vuslata bir lâhza imkân olmadın meftun garîb

Bunca demlerdir belâ meydânına koydun seri
Gelberi râh ı meşekkatte dilersen rehberi
Hep başımdadır saçı Leyla'ların sevdâleri
Hiç senin başında yok aklın neden mecnun garîb

Korkum oldur bir mahalsiz yerde ten hâlet bulur
Zinde iken za'fa yüz tutar beden illet bulur
Güşe-i gamda yatırken teşne leb fırsat bulur
Gafilin ceş-i ecel eyler sana şebhun garîb

Aklını bu yolda zâyetmiş *Ömer* hayrânınız
Cüstücû eyler diyâr-ı gamda sergerdânınız
Gurbeti mesken edinmiş serserî uryânınız
Bikes ü biçâre bî dil müflis ü medyun garîb

Çün bana yâr olmağı sen kılmadın cânâ murâd
Ben hevâdâr olmadan kurtuldum oldum nâmurâd
Kılmadın bîçâreni bir kerre lûtfun ile şâd
Halk-ı âlem cümleten yârın ben oldum sana yâd

Çeşmime uyhu harâm oldu şeb-i gamdır dünüm
Âlemi tuttu figanım gûşuna ermez ünüm
Geçti devrinde yazıklar bu cefâlarla günüm
Olmadı kendi murâdım üstüne bir lâhze şâd

Tab'ı müstağnî cefâ pîşe dil-i şeydâyisin
Yine derin kim sana noldu neden sevdâyisin
Hey ne zâlim merhametsizsin dil-i hercâyisin
Hiç te'sîr etmedi gitti sana feryâd ü dâd

Tut ki hublar şâhısın feryâdım işitmez misin
Terk edüp cevri hakîkat râhına gitmez misin
Der ki bu *Âşık Ömer* Hak'tan hicâb etmez misin
Yâ senin bu zulmüne râzî mıdır Rab-bül'ibâd

Ey bütün dünyâyı bünyâd eyleyen Mevlâ meded
Bunca meknûnâtı icâd eyleyen Mevlâ meded
Dest-i lûtf-i kudretiyle bu vücûdum şehrine
Kâ'be-i maksûdun âbâd eyleyen Mevlâ meded

Nâr-ı hicrân içre düştüm kalmadı sabr ü arâm
Rûz ü şeb yanmaktayım işim tamâm oldu tamâm
Âteş-i Nemrûd'a cism-i pâkini edüp harâm
Ey Halîl-İbrâhim'e dâd eyleyen Mevlâ meded

Dîde bu vechile mestûr eyleyüp mahbûbunu
Yedirüp kurtlara cism-i hazret-i Eyyûb'unu

Derdile beytülhazenden ağladup Ya'kub'unu
Dîdesinden Yûsuf'un şâd eyleyen Mevlâ meded

Düşmüşem bir derde nâgeh eylerim feryâd dâd
Mürg-i dil dâm-ı belâdan olmadı bir dem küşâd
Gel demidir kurtarup girdâb-ı gamdan eyle şâd
Ey niçe mahzûnu dilşâd eyleyen Mevlâ meded

Fahr-ı âlem Seyyidülkevneyn o sultân aşkına
Hayder-i Kerrâr hem âl-i emîrân aşkına
Ver murâdın bendenin Bûbekr ü Osmân aşkına
Bu *Ömer* adın bana ad eyleyen Mevlâ meded

— 311 —

Nâgehan aşk u mahabbet râhına girdim meded
Bilmez idim ben bunu âsândır derdim meded
Lûtf u şefkat sâhibi dilber kerem kânı sanup
Cevri çok bir bîvefâya gönlümü verdim meded

Bilmezem billâhi ben dîvâne netsem neylesem
Yüz beyüz nutkum tutulur yâre hâlim söylesem
Sergüzeştim nâmesin dostlar nice şerheylesem
Defter ü divâne sığmaz binde bir derdim meded

Leşker-i hayret ihâta eylemiş burc-i teni
Cism-i zârımı serâpâ su sanur gören beni
Zâyi kıldım aklımı hiç bilmez oldum ben beni
Ne hayâle uğradım ne hâlete irdim meded

Siz bu dilber sevmeği âlemde âlem sanmanız
Sonra ey biçâreler nâr-ı elemle yanmanız
Her kıyâmet kametin mihrin görüp aldanmanız
Şimdi pek nâdirdir âsilzâdeler merdim meded

Ba'zılar dilber nedir bilmez dil-i şeydâ nedir
 Akli var ol kimsenin kim anlamaz dünyâ nedir
 Çekmesem bilmezdim ey *Âşık Ömer* sevdâ nedir
 Başıma geldi ne müşkil derd imiş gördüm meded

— 312 —

Ey cemâli gonce-i dilde İrem cânâ ferîd
 Çekmemiş bâğ-ı kühen kaddin gibi bir nevresîd
 Hâtırım aldın ele bin lûtfîle şâd eyledin
 Ey güzeller serveri Mevlâ kıla ömrün mezîd

Nedir ol çeşm-i siyâh ebrû yüzünde reng-i âl
 Hışmîle baksan edersin âşıkın kaddini dâl
 Kudretinden şöyle kim ögmüş yaratmış Zülcelâl
 Tâbi'-i necmin senin ferhunedir bahtın safîd

Bakışın âhû sıfat hayrân eder cân ü teni
 Böyle dembeste kılan şîrin kelâmındır beni
 Künc-i dil hâlî kalur gamdan kaçan görsem seni
 Tâzeler şevkın derûnum içre bir aşk-ı cedîd

Ehl-i diller câm-ı aşkın cür'asından kandılar
 Pertev-i mihrin görüp pervâne gibi yandılar
 Ârızında fülfulün cânâ görenler sandılar
 Seyr için sahrâ-yi Rûm'a çıktı bir Hindî cirîd

Der ki bu *Âşık Ömer* ey hulku ahsen veçhi mâh
 Dilerim yavuz nazarlardan emîn etsin İlâh
 Kaddine iğri bakanın kameti olsun kütâh
 Sana kem sananları kahreylesin Rabbülmecîd

— 313 —

Âteş-i firkatlerin saldı gönül mülküne od
 Şol kadar başımda muy sanma tepemden, çıktı dûd

Gözüme dünyâ görünmez menzil-i vaslın hayâl
Şol kadar kıldım reh-i aşkında isbât-ı vücûd

Olmasa dilde hayâl-i tal'at-i pür enverin
Dağılup gitmez mi aklı âşık-ı gam perverin
Cânına kâr etmeseydi bûyu zülf-i anberin
İştîyâkından özün âteşlere yakmazdı üd

Lâle ruhsârın gamından hûn ile bağrım dolup
Cûy veş oldu revâne dîdelerden yol bulup
Ârızına zülfüne hâl-i ruhın mâbeyn olup
Cân ü dil sahrâsına mîrâne çektiler hudûd

Râh-ı aşkında cevânâ çok çekilmiştir emek
Bu husûs için güvâhımdır benim ins ü melek
Ârzû eyler şehâ vaslın gönül tâ haşre dek
Gözlerim yolda demâdem dilde virdim yâ Vedûd

Benden Âşık Ömer'in terk edemem mu'tâdını
Böyle yazmış gam melâmet defterine adımı
Gül gibi ey gonca sen gûş etmeyince dâdımı
Ben hezâran nâle vü feryâd ü yâr etsem çi sûd

— 314 —

Başladım bülbül misâli zâra her gün her gece
Anın için düşmüşem ezkâra her gün her gece
Ben nasihat eyledikçe yâra her gün her gece
Âşinâlık eyler ol ağyâra her gün her gece

Dilrübâlar meclisinde çalınur her dem rebâb
Dolanur pervâne veş devretmede lâ'l-i şerâb
Ol perînin aşkı ile bağrımız oldu kebâb
Bu vücûdum şehri yandı nâra her gün her gece

Cümle âlem ol perînin hüsnüne eyler pesend
Rub'i meskûnu dolaştım bulmadım sana menend

Dide giryan sine üryan boynumuzda var kemend
Varayım Mansur gibi ben dâra her gün her gece

Ey *Ömer* dostun hayâli dîdemizden gitmedi
Sevdiğim düşmân ile dostunu hiç fark etmedi
Gezme ağyâr ile dedim ol nasîhat tutmadı
Söyledikçe gözleri sahhâra her gün her gece

— 315 —

Durmayup artırdı yârim nâzı her gün her gece
Artmada anka gibi pervâzı her gün her gece
Zülfü teline niçe üftâdeler berdâr olur
Şehlevendim ediyor i'zâzı her gün her gece

Âşık-ı sâdıklara cevretmeği ta'lîm eder
Bed lika merdudlara ta'zîm ü hem tekrîm eder
Anların bezmine varır kendini tesîm eder
Fâş eder âlemde gizli râzı her gün her gece

Der *Ömer* hakka pesend olsun bu nazm ı pendine
Şî'r ü güftârın müselsel akl erişmez fendine
Sevgili yârı müsehhar eyle bâri kendine
Bağrına sar dilber-i mümtâzı her gün her gece

— 316 —

Kande idin cânımın cânânı hoş geldin hele
Haste diller derdinin dermânı hoş geldin hele
Bir niçe demdir görünmezdin neden ey mehlika
Yoklamazdın bu dil-i nâlânı hoş geldin hele

Görmedim bir mâhrûda dide-i mergubunu
Hazret-i Hak hub yaratmış gamze-i âşûbunu
Bunca gündür ağladırın derd ile Ya'kub'unu
Mısr-ı hüsnün Yûsuf-i Ken'ân'ı hoş geldin hele

Evvel aşkın oduna yaktın dil-i âvâreyi
 Şerha şerha eyledin bu sine-i sad pâreyi
 Vaslın ile güldürüp ben âşık-ı bîçâreyi
 Ey melâhat mülkünün sultânı hoş geldin hele

Gün be gün işim benim feryâd ile hep zâr edüp
 ,
 Bunca günlerdir *Ömer* hecrinden ağlar zâr edüp
 Şâdümân ettin bu dem sen anı hoş geldin hele

— 317 —

Yâ İlâhî sen beni insâna muhtâc eyleme
 Olur olmaz nâhalef nâdâna muhtâc eyleme
 Ol Habîbin Fahr-i âlem Mustafâ'nın aşkına
 Dostumu koyup beni düşmâna muhtâc eyleme

Cümlenin ma'bûdu sensin sendedir devlet kemâl
 İstemem nâmerd elinden devlet-i mâl ü menâl
 Kendi lûtfundan kerem kıl ey kerîm-i Zülcelâl
 Düşmana değil dahi dostâne muhtâc eyleme

Kıl inâyet sen bana hazret-i İmam aşkına
 Cennet-i uzmâ ie ol Arş-i Rahman aşkına
 Âb-ı zemzem dahi ol Beyt-i mükerrem aşkına
 Bâb-ı eltâfından özge câna muhtâc eyleme

Bin bir ismin sâhibisin sırrımız yoktur sana
 Gice Gündüz ağlayup budur niyâzım dâimâ
 İns ile cin kurd ile kuş cümlesi kuldur sana
Ömer'i derdli edüp dermâna muhtâc eyleme

— 318 —

Hamd ola dünyâda bir cânân edindim kendime
 Lâkin âlem halkını düşmân edindim kendime

Gelse işret hâneye bir lâhza eğlenmez iken
Bin belâ ile gice mihmân edindim kendime

Serde sevdâ var iken gitmez gönülden derd ü gam
Bülbül-i şûrîde hâl eden beni bir gonca fem
Leyl-i eşkimle yazar müjgânımı kılıp kalem
Şevk-i sînem bir ulu dîvân edindim kendime

Çekmeden aslâ mecâlim kalmadı el kahrını
Rahm eder seyreyleyenler hûn-i çeşmim nehrini
. zehrini
Kâse kâse nûş edüp dermân edindim kendime

Vâdi-i gamda dirîga kaldım ey *Ömer* garîb
Vaslı yârın olmadı bir kez murâd üzre nasîb
Kande teşrîf eylese yanından ayrılmaz rakîb
Çâr nâçâr anı da yârân edindim kendime

— 319 —

Şu cihanda bir gözü mestâne buldum kendime
Misli yok bir hubluğu şâhâne buldum kendime
Ol dahi bir ben gibi âşık-ı sâdık bulamaz
Bir güzel yüzlü güzel cânâne buldum kendime

Andan özge şu cihanda gayri yârım yok benim
. . . .
. . . .
Gel benim buldum kendime

Gelmemiş rûy-i zemîne böyle bir nâzik perî
Bir yerinde yok kusûru anın uygun her yeri
Nâz ile şîveler eyler bendesine ekseri
Hokka fem şîrin zeban devrâne buldum kendime

Çok zaman bülbül misâli âh ile zâr eyledim
 Serteser gezdim cihânı geşt ü gülzâr eyledim
 Hamdülillâh buldum anı kendime yâr eyledim
 Ey *Ömer* gönlümce ben bir dâne buldum kendime

— 320 —

Ey dilâ mecnûn ile divân olursam kime ne
 Çâk edüp pîrâhenim üryân olursam kime ne
 Bir gedâ-yi bî nevâ olsam kime olur ziyan
 Serteser âlemde bir sultân olursam kime ne

Nûş edüp aşkın meyinden mest ü hayrân olmuşum
 Gam değil âlemde ben deryâ-yı ummân olmuşum
 Turalım hiç nesne bilmez cehl-i nâdân olmuşum
 Hükmile ben sâni-i Lokmân olursam kime ne

Şimdi gönlüm bir güzeller şâhının hayrânıdır
 Hüsnüne meftûn olan cân emrinin kurbânıdır
 Hublarım mısır gönüller şehrinin sultânıdır
 Yâr ile hem meclis-i rindân olursam kime ne

Şî'rine fasl eyleme nazm-ı mekalim irgörür
 ... belki hâlim irgörür "?,
 Zemmedenler lâcerem dilde . . . irgörür
 Âlem içre dillere destân olursam kime ne

Dinle pendim anlar isen kaide *Âşık Ömer*
 Sarf-ı nakd ettim bu bezm-i fânide âşık Ömer
 Ne sana benden ne senden fâide *Âşık Ömer*
 Gice gündüz zâr ü sergerdân olursam kime ne

— 321 —

Dilberâ dillerde vasfın yâd olur günden güne
 Kadd ü servi kametin şimşâd olur günden güne

Nutka gelse açılır baht-ı siyâh-ı âşikan
Âşıkânı âşika irşâd olur günden güne

Sana şol mâh cemal ihsân edüptür lâ Yezâl
Her işiden vâf-ı rûyin söyler elbet bir gazel
Ey şacı Leylâ efendim ey lebi zerrin güzel
Sana çok Mecnûn'u çok Ferhâd olur günden güne

Dembedem nâr-ı gamın bu sînem ihrâk etmede
.
Kaşların her demde cânâ katli uşşâk etmede
Gamze-i hunrizlerin cellâd olur günden güne

Ey *Ömer* ümmîd-i lûtfun . . . dil meskeni
Yâ nice tîmâr-ı âşkın etmesün arzû seni
.
Leblerin gam-ı dile imdâd olur günden güne

— 322 —

Bülbülün medhin okusun rûz ü şeb dâl üstüne
Âh efendim yaraşur âl üstüne
Giderek seyreyledim sen hubların sultânını
Kırmızı güller takımsun şâhbaz bâl üstüne

İstemem, çok dünyede kıldım kanâat az ile
Serine gelmek mukarrer alnımıza yazile
Bir güzeller şâhı sevdim söyledikçe nâz ile
Getürür dilinde sükker şerbeti bal üstüne

Gör ki Hak yoluna Leylâ vermiş idi serleri
Olmuşuz Mecnun misâli gezdirir her yerleri
Ak gerdâna dizilmiştir efendim benleri
Sanki dizilmiş cevâhir bir sıra lâl üstüne

Der *Ömer* bir bülbülüm ben nazarım güzâredir
Sarmayınca tâ unulmaz vücudum pür yâredir

Dört hurûf ile efendim ismin âşikâredir
İki mimdir birisi hâ okunur dâl üstüne

— 323 —

Mürg-i dil kondu bu gün bir ruhleri âl üstüne
Sen neden coştun dedin bir ruhleri âl üstüne
Karşıma çıkan benim bir saçı Leylâ idi kim
Beni mecnûn eyledi benleri fülûl üstüne

Aklımı başımdan aldı bilmedim netti sana
Boynumu eğdim de ben yek nâzar eyledim ana
Bakışından anlayup sordu dedi noldu sana
Ben dedim ki bir garîbim destimi al üstüne

Kakıyup döndü dedi âşika yetmez mi didar
İsmi bilmem dedim dilber bana etti azar
Defter-i uşşâka yazmış hattına kıldım nazar
Elf ile hâsı çekilmiş mîm ile dâl üstüne

Yağmacı tâtâr elinden uçması mümkün değil
Ol iki şâhîn elinden uçması mümkün değil
Ol kadar cehd eyledim ki geçmesi mümkün değil
Niçe bin zengî yatur derbend halhâl üstüne

Eyleme *Âşık Ömer* bu aşkı bünyâdım benim
Dinleme tahrîr eder dîvân-ı icâdım benim
Hem kemâle şîmşâdın benim
... olur mu kalursa bu hal üstüne

— 324 —

Sevdiğim takın yürü mercânı mercân üstüne
Lûtf edersin sevme gel her cânı cânân üstüne
Zulme bâis oldu gayet ol rakîb-i bî eman
Eyleme gel her zaman dîvânı dîvân üstüne

Ey dirîga içüp aşkın oduna hem yanmadım
 . . . cânâ ben aşkın oduna yanmadım
 Hak bilür kim . . .
 Kanlı zâlim eyledin bühtân bühtân üstüne

Totalım ki âleme sultân imişşin ey peri
 Rahm edersin cevr ile öldürme gel âşıkları
 Cânâ kasteyley şehâ rûyinde müjgân okları
 Katlime olmuş gibi fermânı fermân üstüee

Hayflar olsun ki âhır ömrümüz oldu hebâ
 Billâhi düşmezdi senin şânına
 ey bîvefâ
 Sînem üzre eyledin hicrânı hicrân üstüne

Hiç cefâsız dilber olmaz böyledir bu tâezel
 Tâ kıyâmet haşr olup edince revânı . . .
 Cümle âlem Yûsuf olsa istemem gayri güzel
 Der ki Ömer sevmezem Osmânı Osmân üstüne

— 325 —

Ey güzel hançer çeküp kasetme insân üstüne
 Sînede derdim yanar kan eyleme kan üstüne
 Bilmedim aşkın beni tâ böyle ihrâk eylesin
 Yohsa düşmezdim varup bu nâr-ı sûzân üstüne

Geçti gönlüm mübtelâdır sana ammâ neyleyim
 Bir terahhum eylemezsın bana ammâ neyleyim
 Vaslın ister cân ü dil bir yana ammâ neyleyim
 Korkarım çarh-ı felek dönerse hicrân üstüne

Hüsnünü sakla nazardan kâkülün eyle nikab
 Âfitâba perde çek zulmette kalsun mâhitâb

Safha-i ruhsârın üzre benlerin olmaz hisâb
Şâh-ı Hindîdir otağın kurdu İrân üstüne

Mest eden *Âşık Ömer*'i elde câm-ı Cem değil
Lâ'l-i nâbın şerbetinden içtiğim zemzem değil
Râh-ı aşkında eğer serden geçersen gam değil
Uğruna kurbân olayım baş ile cân üstüne

— 326 —

Ey dirîga düştü dil bîgâneden bîgâneye
Âşinâlık gösterir pervâneden pervâneye
Gâh olur bülbül gibi bâğ-ı gülistân arzular
Gâh gezer baykuş gibi vîrâneden vîrâneye

Çektiğim gizli meşekkat dūd-i âhımdan mıdır
Yandıgım pervâne veş feryâd ü âhımdan mıdır
Kendi nefsimden midir baht-ı siyâhımdan mıdır
Rûzigâr atar beni bir hâneden bir hâneye

Aksine devr eyledi çerh-i felek kaldım garîb
Gurbet illerde bana hiç olmadı vuslat nasîb
Destine bir câm alup sâkî gibi geldi rakîb
Durma çeşmim doldurur peymâneden peymâneye

Ârif-i billâh olan âlemde mir'ât ehlidir
Sırrın ızhâr eylemez kâmil makamat ehlidir
Bu *Ömer* ol derd ile her dem harâbât ehlidir
Mest-i sergerdan gezer meyhâneden meyhâneye

F

— 327 —

Ey cemâl-i dilküşâsı mâh-ı tâbânım Şerîf
Dilsitânım dilberim mümtâz-ı devrânım Şerîf

Sahn-ı bâg-ı câna teşrîf et kadın rencide kıl
Dilnevazım sevdiğim serv-i hirâmânım Şerif

Meh cebînim zülf-i pürçünim kemendim sevdiğim
Gamzekârım çeşm-i hunhârım efendim sevdiğim
Şehsüvârım nâzenînim şehlevendim sevdiğim
Ey nigâhı âfet-i akl-ı perîşânım Şerif

Bir gümüşten serv-i zîbâdır nihâl-i kametin
Mâh-ı nevdîr kaşların hurşîd-i enver tal'atin
Îd-i adhâdır dil-i uşşâka râz-ı vuslatın
Ana kurbân et beni lûtf eyle sultânım Şerif

Mümiyânın hançerin hûnî gözün bakışların
Tarz u etvârın hirâmın nâzenin cünbüşlerin
Eyler uşşâkı helâk tab'-ı selim gülüşlerin
Âlemi etti esir ey şâh-ı hûbânım Şerif

Hüsn-i pâkinde olan resm-i vekarın aşkına
Nâle-i uşşak-ı bîsabr ü karârın aşkına
Bî vefâlık etme ecdâd-ı kibârın aşkına
Bu *Ömer* biçârene rahmeyle gel cânım Şerif

— 328 —

Ey saâdet âleminde mâh-ı pür enver Şerif
.
Lâ'lin üzre görücek sandım gubâr-ı hattını
Levh-i sun' üzre yazılmış sûre-i Kevser Şerif

Biricik lûtfunla kılsan âşık-ı pâke nazar
Feyz-i mihrinden irerdi kalb-i gamnâke nazar
Ceddin ol Dürr-i yetîm eylerdi gör hâke nazar
Yâ sana lâyük mîdır olmak sitem perver Şerif

Çeşm-i hunrîzinle seyr eden celâl-i hüsnünü
 Şekl-i mâha arzdan korkar hilâl-i hüsnünü
 Bârekâllâh kim kaçan görsem celâl-i hüsnünü
 Âyet-i Seb'ul-mesânî okurum ezber Şerîf

Ey deyen *Âşık Ömer* bahtın niçün hurrem değil
 Bezm-i nâhemvârlarla âlemin âlem değil
 Söyle şâhın hizmetinde bir gedâyım gam değil
 Asl-ı pâk-i nûr-i evvel nesl-i Peygamber Şerîf

— 329 —

Kaldı dil zulmette meşhûr olmadı hayf oldu hayf
 Vasl-ı mehrûlarla mesrûr olmadı hayf oldu hayf
 Gülmedi gül bahtımız açılmadı âyînemiz
 Zulmet-i gamhâne pür nûr olmadı hayf oldu hayf

Dilberâ yâr olalı aşkına cân ü cismimiz
 Cevr ü kahrınla hilâle döndü gitti resmimiz
 Hizmetimiz geçmedi makbûle eyvâh işimiz
 Defter-i uşşâka mastûr olmadı hayf oldu hayf

Ol rakîb-i bed güher efsâne hamrın içmede
 Çeşm-i zâr-ı aşika sadpâre hil'at biçmede
 Hazretine ben belâkeş mübtelâyı geçmede
 Aradan ol rû siyeh dûr olmadı hayf oldu hayf

Benden *Âşık Ömer*'im sen yâra nettim neyledim
 Anca meddâhın olup dillerde vafın söyledim
 Kılmadın himmet dil-i vîrâne çok sa'y eyledim
 Dahi berbâd oldu ma'mûr olmadı hayf oldu hayf

H

— 330 —

İsmetin sermâye-i rûh-i revâmıdır kadeh
 Ehl-i bezmin âşıkâ cisminde cânıdır kadeh
 Halleder bir demde yüz bin müşkilâtı âşıkâ
 Derd ü gam elfâzının şerh ü beyândır kadeh

Yok imiş bildik fenâda mülk-i râhat âşıkâ
 Anın içün verilür keşf ü kerâmet âşıkâ
 Açılır hep cümle ma'nâ-yi hakikat âşıkâ
 İlm ü hikmet bildirir sırr-ı maânîdir kadeh

Bâdedir ey dil eden kalb-i derûnu pür ziyâ
 Anlamaz kadrin şerâb-ı hoşgüvârın her gedâ
 Câm-ı Cem devrinde erbâb-ı safâya bî riyâ
 Dest-i sâkîden gelür bir ermaganîdir kadeh

Âşıkın sermest ü hayrân olduğun mülden bilür
 Bülbülün hengâme-i giryânını gülden bilür
 Söyledirsen *Ömer*'i yetmiş iki dilden bilür
 Ehl-i bezmin hem dili hem tercemânidir kadeh

— 331 —

Ey gönül geçti zamânın kılca kaldı tende rûh
 Bu cihan şatranç misâli mâta karşı geldi ruh
 Sunmadan peymânesin destine sen peyk-i ecel
 Ettiğin cürm ü günâha eyle tevbe-i Nasûh

Ne sanursun kendi kendin odalara yanmaz mısın
 İçüp ecel şerbetini âkibet kanmaz mısın
 Niçe bir feryâd edersin gönül uslanmaz mısın
 Vasl-ı yâr olmak dilersen sabr-ı Eyyub ömr-i Nûh

Pâdişâhın devletinde bir büyük eksik değil
 Kendi haddin bilmeyen düşmana reng eksik değil
 Akdeniz'de Rumeli'nde yine ceng eksik değil
 Yâ İlâhî kıl hidâyet eyle bir feth ü fütûh

On sekiz bin âlemin Settârı lûtf etmiş sana
 Ömer'in ömrünü kıldım sen hebâ ender hebâ
 Kaldırup destin niyâz et dön yüzün Hak'tan yana
 Bu duâlar müstecâb olur Ömer vakt-i sabûh

İ

— 332 —

Kıl kerem bu bendene cânânım ağlatma beni
 Olmasun yaşım firâvan cânım ağlatma beni
 Sana karşı durmazam ben ey perî bir cân için
 Öldürürsen râzıyım sultânım ağlatma beni

Güle bak bendene böyle bu edâdan fâriğ ol
 Hiç sana lâyık mıdır cânâ ezâdan fâriğ ol
 Bunca gündür ettiğin cevr ü cefâdan fâriğ ol
 Âsümâna çıkmasun efganım ağlatma beni

Gitti eyyâm-ı şitâ hoş geldi şâhım nevbahâr
 Açılır lâle vü sünbül den olur bâğ-ı kenâr
 Hüsnüne karşı bugün dil etmesün feryâd ü zâr
 Andelip veş ey gönül handânım ağlatma beni

Bu Ömer biçârene hor bakma şâhım mübtelâ
 Bâd-i lütfundan kerem kıl gâhice gâhf sana
 Âşık-ı dilhasteye cânâ degıldir bu devâ
 Kalmadı tende benim dermânım ağlatma beni

— 333 —

Bir dili bülbül gül-i ra'nâ tırâş etti beni
 Servi kad ince miyan bâlâ tırâş etti beni
 İbrişim fûte tutunmuş incecik miyânına
 Önüme peşkir koyup zîbâ tırâş etti beni

Sığamış sim bileğin kan almağa ol nesl-i pâk
 Çıka vardım
 Kemerî bendin kuşanmış pîridir Selmân-ı pâk
 Âferin üstâdına hakka tırâş etti beni

Sormak acep olmasun ne yerlüsün dedi bana
 Ben dedim değil zamânı sonra söylerim sana
 Başladı Bismillâh ile boynumu saldım ana
 Nâz ü istiğnâ ile hakka tırâş etti beni

Sakala verdi cilâlar kararın bulsun deyu
 Destine mikrâsı aldı rûyimiz gülsün deyu
 Destime âyîne verdi âfiyet olsun deyu
 Ey *Ömer* bir ismi sin nun hâ tırâş etti beni

— 334 —

Dilberâ seyyâh olursan gel Hicaz'da bul beni
 Kâ'be-i âlî makam-ı serfirazda bul beni
 Gel ziyâret eyle ol beyt-i Hudâ-yı kıl tavâf
 Gûşe-i Beytül-harem içre niyazda bul beni

Âlemi bihûde mahv etme şehâ eyle hazer
 Almak istersen benim nâm ü nişânımdan haber
 Kısmet olursa diyâr-ı şehri İstanbul eğer
 Ayasofya'da kıyâm üzre namazda bul beni

Anda bulmazsan eğer eyle beğim kat'-ı ümîd
 Tâ kıyâmet haşr olunca vuslâtım senden baîd
 Defter-i nisyanı kayd et ism ü resmim nâbedîd
 Pençe-i dest-i ecel sayyâdbazda bul beni

Hâsılı bulmaz isen bu âlemi devrân edüp
 Bil harâb etmiş ecel ten burcunu vîrân edüp
 Ömer'in rûhu için bir Fâtiha ihsân edüp
 Kabrini eyle ziyâret hâkişarda bul beni

— 335 —

Aşk ile âlûdeyim âvâre zanentmen beni
 Gerçi kim âvâreyim her yâre zannetmen beni
 Âşıkım ammâ hakikat bilmezem kim sevdiğim
 Akli yok âvâredir aşkâre zannetmen beni

Gel rümûzundan haber al ârif-i dîvânenin
 Şem'a yan yanınca gör ahvâlini pervânenin
 Mürğ-i dil anka geçer her bir kebûter hânenin
 Dânesine sayd olur âvâre zannetmen beni

Kalmışım zâlim fenâ bezminde bir dem iktidâr
 Terk edüp ünvânını gitmiş niçe sâhib vekar
 Bir nigâhı doludur hem niçe bin mestâne var
 Bâde memlûyum tehî hammâre zannetmen beni

Çok mudur âşık varırsa ol fesâhat kânına
 Raşş-ı tab'ım oynadupta gireyim meydânına
 Ol rakîbin tob edüp hem başımı çevgânına
 Gayreti âm edemez bîçâre zannetmen beni

Aynıma gelmez Ömer dünyâ olursa mâhrû
 Pehlevân-ı aşk ile olsam kaçan kim rûberû
 Mihr-i âlemtâb için eflâke etmem serfürû
 Yâr için baş indirir ağıyâre zannetmen beni

— 336 —

Düştü gönlüm bir melek sîmâya incitmen beni
 Dişleri dür kaşları tuğrâya incitmen beni
 Uğramışım ben bu derde kim helâk olsam gerek
 Başladım şimdengeru esmâya incitmen beni

Her kaçan reftâr ile azm ider ol hammâmına
 İns ü cin seyre çıkup hayrân olur endâmına
 Kimseler vâkîf değildir dilberin esrârına
 Başladım şimdengeru sevdâya incitmen beni

Soyunup bin nâz ile uşşâka ziyet gösterir
 Maksudu ziyet değil meftûna nisbet gösterir
 Sevmemek mümkün mi cânâ çünkü ülfet gösterir
 Düştü gönlüm çâresi yok hâya incitmen beni

Der ki *Ömer* gamzenin çeker niçe hay hûların
 Dâm kurmuş yem döker sayd etmeğe âhûların
 . . . kazâya nişan üstünde ebrûların
 Gönlümü verdim bu bîvefâya incitmen beni

— 337 —

Rûz ü şeb bülbül gibi nâlân eden sensin beni
 Gülsitân-ı hüsnüne hayrân eden sensin beni
 Âşık-ı bîçâreye hiç yoğ imiş rahmın senin
 Gice gündüz ağlayup giryân eden sensin beni

Dembedem rahm eyleyüp şâd etmedin gamnâkini
 Üstüme hançer çeküp te istedin helâkimi
 Yoluna sarf eyledim hep mâlimi emlâkimi
 Yalın ayak baş açık üryân eden sensin beni

Yedi iklim dört köşeden duydular feryâdımı
 Dinlesün şimdengeru serv-i kadi icâdımı

Bilmeyenler bildiler hem şehrimi hem adımı
Ey vefâsız âleme destân eden sensin beni

Bunca yıldır cevri ile sen komadın çeşmimde fer
Hâlîme bak merhamet et el'aman ey gonca ter
Hak bilür kimseye bühtân eylemez *Âşık Ömer*
Hâsılı ma'mûr iken vîrân eden sensin beni

— 338 —

Yâ İlâhî hikmet ile özge cân ettin beni
Bir zaman âlem içinde nevcivân ettin beni
Bir zaman kuvvet verüp küffâr ile ceng cyledim
Bir zamandan uğruna sâhibkırân ettin beni

Bir zaman seyyâh olup gezdim cihânı serteser
Bir zaman meyhûr olup meyhânedede oldum püser
Bir zaman dervîş olup miyâna bağladım kemer
Bir zaman bu âlem içre dervîşân ettin beni

Bir zaman şâir olup şâirleri çektim yola
Bir zaman ömür geçürdüm geçmedi hiç bir pula
Bir zaman serkeşleri erkân ile çektim yola
Bir zaman gurbetlik illerde virân ettin beni

Bir zaman hâfız olup hâfızlara oldum gulâm
Bir zaman abd oldum âbidliği ettim ben tamâm
Bir zaman zâhid olup zâhidlere oldum imâm
Bir zaman gülşen içinde bülbülân ettin beni

Bir zaman devletle ömrümü geçürdüm çok şükür
Bir zaman bây ü gedâ yiyüp içürdüm çok şükür
Bir zaman devlet hümâsını uçurdum çok şükür
Bir zaman rüsvây edüp efruzan ettin beni

Bir zaman tevbe edüp isyânım andım ağladım
Bir zaman gençlikteki dermânım andım ağladım

Bir zaman hayfâ geçen devrânım andım ağladım
Bir zaman böylece pîr-i nâtüvân ettin beni

Yâ İlâhî son nefeste isterim kalb-i selîm
Rahmeten lil' âleminsin merhamet kıl yâ Kerîm
Der ki bu *Âşık Ömer* ki çektiği senden elim
Hamd ü şükür olsun sana ehl-i imân ettin beni

— 339 —

Ey perî peyker hatâdan saklasun Hâlık seni
Âlemin hem bunca mülkü tahtına lâîk seni
Çok zamandır müştak idim sen gibi cânâneye
Çok şükür buldum hele ben cânıma lâîk seni

Oturup sûrette muhkem olagör hey nevcivan
Eylemiş Bârî Taâlâ menzilin bâğ-ı cinan
Böyle bir mansıb ele girmez bilürsün her zaman
Niçe ziyâret iderler bir niçe âşık seni

Hüsnüne mağrûr olup ta sakın olma iftihâr
Bir gün olur belki eser bir muhâlif rûzigâr
Halk-ı âlem içre kendin sakın etme nâbekâr
Çalışur sokmağa belâya meded yazık seni

— 340 —

Sevdim ammâ bîvefâ bilmezdim evvel ben seni
Şûh u zâlim pür cefâ bilmezdim evvel ben seni
Bend-i zencir kıldı cunun gönül İskender'ini
Böyle tarz-ı şûh edâ bilmezdim evvel ben seni

Hayli demlerdir aramızda cüdâlık semti var
Bî edebliktir şehâ sizde gedâlık semti var
Tâ ezelden gözlerinle âşinâlık semti var
Görmeseydim sâbika bilmezdim evvel ben seni

Bilmiş ol âgâhın olsun kıl hazer ey dil firîb
 Uğradılar âkıbet bir iftirâya an karîb
 Bûsesin aldım sarıldım diyu lâf itmiş rakîb
 Derde em zahma şifâ bilmezdim evvel ben seni

Yoluna canlar fedâ cânân imişsin şüphesiz
 Mihr-i âlem âfet-i devrân imişsin şüphesiz
 Ehl-i derdin derdine dermân imişsin şüphesiz
 Şüphesiz ey mehlika bilmezdim evvel ben seni

Der ki bu *Âşık Ömer* bir hele şây oldum ile
 Ey perf sen bâri düşürme sakın kendin dile
 Uğrun uğrun âlem eylersin mey ü mahbûb ile
 Mâil-i zevk u safâ bilmezdim evvel ben seni

— 341 —

Bedduâ etmem sana Mevlâ'ya saldı ben seni
 Her seher tesbîh eden dillere saldı ben seni
 Neyledim nettim sana ben niçün ağlattın beni
 Medine'de yatan ol Servere saldı ben seni

Bülbülün çünki gül ile çağrışur her dem öter
 Aşkın âteşi sinemde dembedem yanup düter
 Dilerim Bârî Hudâ'dan olasın benden beter
 Şâhlar şâhı olan sultâna saldı ben seni

Tek henüz gelmiş yetişmiş ol güzellik çağına
 Sînemi ben siper ittim hançerinin tığına
 Bunca ümmet-i Muhammed çıkmış Arfat dağına
 Kâ'be'ye tavâf iden hüccâca saldı ben seni

Âşık Ömer mah yüzüne eyelsem bâri nikab
 Nâzil oldu Hak'tan indi gök yüzünden dört kitâb
 Yandı nâr ile vücûdum şehri oldu bir itâb
 Câmilerde okunan Kur'ân'a saldı ben seni

Söyle ey mehrû güzel billâhi kim sevmez seni
 Gözleri âhû güzel billâhi kim sevmez seni
 İhtiyârım gitti elden gördüğüm sâat seni
 Ey kemân ebrû güzel billâhi kim sevmez seni

Yüzünü görüp dedim burc-i şeref mânendidir
 Gamze-i tîrin ile sînem hedef mânendidir
 Leblerin gonca dehânın bir sadef mânendidir
 Dışlerin lü'lû güzel billâhi kim sevmez seni

Bâğ-ı cennette hirâmın nahl-i Tûbâ der gören
 Ruhlerin tâze açılmış verd-i hamrâ der güren
 Yûsuf-ı Mısır-ı melâhat yâ Zelfhâ der gören
 Hüsnile memlû güzel billâhi kim sevmez seni

Ömer'in bağı niçe hicrinle büryân olmasun
 Râh-ı aşkında nice kan üstüne kan olmasun
 Nice görünce seni kâfir müselmân olmasun
 Ey semen gülbû güzel billâhi kim sevmez seni

K

Güldün evvel yüzüme arz-ı cemâl ettin felek
 Şevk ile ben âşıkı şûrîde hâl ettin felek
 Ben de sandım bir gedâyı pür visâl ettin felek
 Sen ise anı muhâl ender muhâl ettin felek

Niçe mazlûmun olup pâyn yere çalmaktasın
 Şâdilik kasrına firkat âteşin salmaktasın
 Yüzüme gülüp elimden bulduğun almaktasın
 Sen bana bu âne dek bin dürlü âl ettin felek

Görse kan ağladığım Ya'kub ederdi merhamet
 Bilse sînem yâresin Eyyûb ederdi merhamet

Hasbihâlim dinlese meczûb ederdi merhamet
Çeşmime resm-i hayâtı bir hayâl ettin felek

Komadın gözümde uyhu tende râhatten eser
Eyledin candan beni bîzâr özümden bîhaber
Rişte-i aşkı miyân-ı sabrım kıldın kemer
Eğnime baht-ı siyâhı kara şâl ettin felek

Der ki bu *Âşık Ömer* oldum reh-i gamda cünun
Dâd elinden kime feryâd edeyim ey çerh-i dun
Cism-i zârım eyledin ayaklar altında zebun
Takatim tâk oldu ırzım pâyimâl ettin felek

— 344 —

Sûz-i aşkım mahremim sırdâşım aldın ey felek
Hâlîme her veçhile haldâşım aldın ey felek
Bunca yıldır künc-i gamda hemdem olmuştu bana
Bir hakikatli güzel yoldâşım aldın ey felek

Ammeyedir adlû dâdın hem bir ismin müstakîm
Koymaya bir âhımı senden ala Rab-bi hakîm
Hâsılı bu dehr içinde hem beni ettin yetîm
Anam atam bir tıfil kardâşım aldın ey felek

Hoş ede kahri Hudâ'nın bir olursun târümâr
Ettiğin bulsan gerektir böyle ettim inkisâr
Ağlarım ben hazret-i Yûsuf için leyl ü nehâr
Bunca dem Ya'kub veş göz yaşım aldın felek

Haşre dek ey çarh-i dun durma heman efganım al
İnkisâr-ı hâtırım her rûz ü şeb nâlânım al
Der *Ömer* şimdengeru dat kalmadı gel cânım al
Sen benim dünyâ değer cânânım aldın ey felek

Cüz'i âram et dedi dildâra katlansam gerek
 Kendi gelmez ol perî refâtâra katlansam gerek
 Var ise serde sitârem zulmet-i gamda komaz
 Doğa şâyet deyu ol mehpâre katlansem gerek

Her kimin ki kasdına ey dil ede şemşîr-i aşk
 Ana hiç bir veçhile olmaz imiş tedbîr-i aşk
 Nâgehân irdi kazâdan câna zahm-i tîr-i aşk
 Çâr nâçârım ki yok bîçâre katlansam gerek

Andelîb âsâ için gülzârı işim bitmede
 Vasl-ı yâr ile bilesin hele seyrân etmede
 Bir gül-i sadberk için feryâdım artıp gitmede
 Hem dahi bunca belâ-yi kâra katlansam gerek

Gül gibi ol gonca evvel arz-ı dîdâr eyledi
 Sonra yüz dönderdi bülbül veş işim zâr eyledi
 Va'de-i vasletmiş iken döndü inkâr eyledi
 Tâ gelince rahm edüp ikrâra katlansam gerek

Şol kadar oldum Ömer aşk ile bir âsûde ben
 Kılısalar bilmen serâpâ cismi zahm âlûde ben
 Gamzesi tîrine kıldım sadr-ı sîneme pûte ben
 Her ne denlü yâre ursa yâre katlansam ben

Niçe bir bu mihnet-i hicrâna katlansam gerek
 Tâ bekey endûh-i bîpâyâna katlansam gerek
 Şöyle bildim âteş-i aşkı söyünmez varayım
 Tâ dönünce ciğerim büryâna katlansam gerek

Yaralıyım ey tabîbim bâri kıl geldim eme
 Olmaz ey âşık bu derdin çâresi olmaz deme

Tirini ey kaşı yâ gönder derûn-i sîneme
Ben o zahm-i neşter-i peygâne katlansam gerek

Baş açık ebdâlinim ey nûr-i ahsen mâh rû
Subha dek kılmaktayım kûy-i gamında cüstücû
Tâ kılınca mihr-i vaslın başıma ey meh tulû
Ebr-ı firkatten gelen bârâna katlansam gerek

Ey perî bâis nedir bilsen bu istignâlara
Kara zülfün gibi düşmüşken uzun sevdâlara
Vaslın ikrâr eyleyüp saldın beni ferdâlara
Bir zaman ol va'de vü peymâna katlansam gerek

Gezdin ey *Âşık Ömer* bu yolda her dem serserî
Ben gelince gitme dedim gitti ol mâh-ı perî
Bir dem âsân ediyor mu râh-ı aşkinde seri
Ey ecel billâhi ben de câna katlansam gerek

— 347 —

Bir zaman çeşmim yaşın bir çağlar âb etsem gerek
Bir zaman hûnâbe-i bağrım hisâb etsem gerek
Bir zaman çarpâre çeşminden dolâb etsem gerek
Bir zaman kûh-i vücûdum âsiyâb etsem gerek

Bir zaman uzlette çekmiş hurka-i peşmine ser
Bir zaman geşteyleyüp gezdim cihâmı serteser
Bir zaman etmiş iken sakf-ı semâyı cilvcger
Bir zaman zîr-i zemini irtikâb etsem gerek

Bir zaman hoş gün gibi geldi cihânın mihneti
Bir zaman sehville fevtettim geçirdim fırsatı
Bir zaman cürmüm bilüp çeksem gerektir hacleti
Bir zaman gördükte nisyânım hicâb etsem gerek

Bir zaman cismim kefenlerle kılup serpây zeyn
 Bir zaman versem gerek ben de cevâb-ı Münkireyn
 Bir zaman a'mâlimi görsem gerek ilm - el - yakîn
 Bir zaman ef'âlimi bir bir hisâb etsem gerek

Bir zaman *Âşık Ömer* maksûdumun yayın çatup
 Bir zaman tîr-i fütûhâtın murâd üzre atup
 Bir zaman gözyaşların hâk-i reh-i yâre katup
 Bir zaman cismim türâb ender türâb etsem gerek

— 348 —

Bir zaman bu eşk-i çeşmim ben revân etsem gerek
 Bir zaman bülbül gibi âh ü figan etsem gerek
 Bir zaman hâmûş olup zâr-ı nihân etsem gerek
 Bir zaman geşt ü güzardan dâstân etsem gerek

Bir zaman Mecnun gibi saldım seri sahrâlara
 Bir zaman derd-i derûnum fâş olup dünyâlara
 Bir zaman dîvâne gönlüm meyledip Leylâlara
 Bir zaman anka gibi Kafi mekân etsem gerek

Bir zaman şehbâz-ı aşkım öyle pervâz eyledi
 Bir zaman gülşende bülbül zâr ile nâz eyledi
 Bir zaman mecliste görüp yârı ıgmâz eyledi
 Bir zaman mihnet çeküp kaddim kemân etsem gerek

Bir zaman hâl-i hayâlim aşkile oldu beter
 Bir zaman maksûdu şâhım sîneye çektim yeter
 Bir zaman *Âşık Ömer* gezdim cihâni sertaser
 Bir zaman nâm ü nişânım bîmizân etsem gerek

— 349 —

Sana cânâ derdimi bir bir beyân etsem gerek
 Gözlerim yaşın yolunda ben revân etsem gerek

Yâ odur irsem gerek ben vuslat-ı cânâne bir
Yâ vücûdum âlem içre bînişân etsem gerek

Dâd elinden çarh-ı zâlim geçmedi sana dilek
Vasıl-ı yâr olmadı çektim bîhüde ben çok emek
Senin ile aramızda bu kalırsa ey felek
Âhımı tîr eyleyüp kaddim kemân etsem gerek

Bilürüm aşktır beni hakka kılan rüsvâyı hep
Teskin olmaz âteşim nûşeyleşem deryâyı hep
Âkıbet seyl-i sirişkim gark eder dünyâyı hep
Dahi şimdengerü çok âh ü figan etsem gerek

Geçirüp *Âşık Ömer* serden niçe encâmı ben
Sürmedim bir dem sürûr-i kalbîle eyyâmı ben
Çektigim derd-i firâkı mihnet-i âlâmı ben
Kıssa-i Mecnun gibi bir dâstân etsem gerek

— 350 —

Hâlimi dildârıma bir bir iyân etsem gerek
Gözlerim yaşını yolunda revân etsem gerek
Yâ odur irsem gerek vashına ol dilberimin
Âlem içre yâ vücûdum bî nişân etsem gerek

Dâd elinden çerh-i zâlim geçmedi sana dilek
Vasıl-ı yâr elvermedi bîhüde çektirdin emek
Aramız böyle kalur ise seninle ey felek
Âhımı tîr eyleyüp kaddim kemân etsem gerek

Bilirüm aşktır beni halka kılan rüsvâyı hep
Teskin olmaz âteşim nûşeyleşem deryâyı hep
Âkıbet seyl-i sirişkim gark eder dünyâyı hep
Dahi şimdengerü çok âh ü figân etsem gerek

— 351 —

Sûretâ mağrur kıyâfet bir levend sevsem gerek
 Ömrünü efzûn kılsun bir pesend sevsem gerek
 Geimemiş misli cihana devr-i Adeem'den beri
 Hüsn-ü hulk içre heman Yûsuf menend sevsem gerek

Omzuna almış siyah puşu yeşil saçâğ ile
 Sırmalı sakız kuşağı uçuram buçağ ile
 Girmiş henüz on üç ondört yaşına bu çâğ ile
 Sahnur servi gibi ar'ar bülend sevsem gerek

Mâi şalvar soya dizin çakşırım dar eylemiş
 Al göğüslük giymiş ammâ bir yüzün dar eylemiş
 Niçe âşıkları Mansur gibi berdâr eylemiş
 Korkarım vermez aman zülfü kemend sevsem gerek

Ey Ömer çünkü güzel düzdün libâsı ana sen
 Al giyinsin hem kuşansın hem salınup sağ esen
 Medhin ettiğim güzeller şâhının ismi Hasen.
 İşte şimdi ben dahi bir derdimend sevsem gerek

— 352 —

Cân ü dilden bir melek sîmâ güzel sevsem gerek
 Câna lâyıık rûyi müstesnâ güzel sevsem gerek
 Eser ise bir gün ol hem rûzigârı bahtımın
 Hublar içre cümleden a'lâ güzel sevsem gerek

Rûberû aşka gelüp verse selâmı sevdiğim
 Söylese nâz ile ol şîrin kelâmı sevdiğim
 Şöyle olsa gamze ok gizler harâmı sevdiğim
 Böyle bir hub kameti bâlâ güzel sevsem gerek

Cilvekâr olsa o mehrû dilber-i âlîcenâb
 Gam yemezdim nehr-i çeşimde dönerdi âsiyâb
 Hayfâ bu âteş-i aşkın beni etti kebâb
 Bu derûnum derdine ola güzel sevsem gerek

Bir meh-i tâbânın oldum mübtelâsı görmeden
 Bize kısmet yüzünü görmek olur mu ölmeden
 Gönlümüz uslanmadı gitti bu dilber sevmeden
 Ey *Ömer* sevsem gerek ammâ güzel sevsem gerek

— 353 —

Bir zaman misli bulunmaz bir civan sevsem gerek
 Bir zaman şîrin edâlı nevcivan sevsem gerek
 Bir zaman da âfet-i devr-i zaman sevsem gerek
 Bir zaman kan dökücü bir bî eman sevsem gerek

Bir zaman dîdeleri mekkâre meylettim yeter
 Bir zamanda benleri seyyâre meylettim yeter
 Bir zaman zülfü perîşan yâre meylettim ben
 Bir zamanda dilde hüsnü dâstan sevsem gerek

Bir zaman bir âfet-i garrâya verdim gönlümü
 Bir zaman bu âlem-i ârâya verdim gönlümü
 Bir zaman Mecnun gibi Leylâ'ya verdim gönlümü
 Bir zamanda bir kaşî tîr ü keman sevsem gerek

Bir zamanda sayd idici dilrübâ sevdim idi
 Bir zaman hublar içinde pür cefâ sevdim idi
 Bir zaman gül yüzlü ben bir mehlika sevdim idi
 Bir zamanda ey *Ömer* şâh-ı cihan sevsem gerek

— 354 —

Bî vefâsın anladım ey dilber-i âlem ne şek
 Vashn oldu ol rakîb ile arada müsterek
 Sana da kalmaz cihân olsan eğer hüsnünde tek
 Gark-ı âb eder Skender bilmiş ol çekme emek

Düştü dil âhır ser-i sevdâ-yi zülfün kahrına
 Kûh-i kaf olsa dayanmaz dîdelerim nehrine
 Âkîbet dil fülkünü attın şehâ gam bahrine
 Bir kenâra atmadı hayfâ beni bâd-ı felek

Gamze-i katillerin cânâne semli ok mudur
 Bîvefâlar içre sevsem ben de seni çok mudur
 Bir içim suyun şehâ mahşerde hakkı yok mudur
 Yok nic-oldu ben seninle yediğim nân ü nemek

Gam değil hicrinle cânâ bu cihanda öldüğüm
 Hep senin yâd-ı hazînindir sararup solduğum
 Hak'ka ma'lûmdur reh-i aşkında bitâb olduğum
 Gayrı derdim ey güzel hâcet değildir söylemek

Zerre bakmadın habîbim bu dil-i âvârene
 İztirâb-ı aşkın ile sîne verdim yârene
 Kanlı zâlim her zaman Âşık Ömer biçârene
 Şefkatin az firkatın beynesse mâ-i ves semek

— 355 —

Ey dirîğa bir aceb seyrâne düştü ortalık
 Nâhalef nâ puhte vü nâdâne düştü ortalık
 Ehl-i merdüm kâmile âlemde olmaz itibâr
 Kadr ü kıymet bilmeyen nâdâne düştü ortalık

Çeşme ziynet gösterir nakş-ı rûsûm-i kâinât
 Âdeme yakındürür belki hayâtından memât

Var ise mâlik kemâlâtın yürü yabâne at
Şim ü zerden ver haber ol yane düştü ortalık

Hep zuhûr etti alâmetler kim oldu âşikâr
Eylediler zulm ile mülk-i cihânı târ ü mâr
Kalmadı ırzu hayâ kalmadı hiç nâmûs u âr
Baş ayak belli değil meydâne düştü ortalık

Her hususta kalmadı bu kâinâtın şöhreti
Nefsî Nefsî oldular bu âlemin cem'iyeti
Ey *Ömer* şimdi cihanda istemezler avreti
Lût kavminden beter oğlana düştü ortalık

— 356 —

Âkıbet etti beni pür derd-i yârân ayrılık
Yaktı sînemde benim bir dâğ-ı hicrân ayrılık
Rûz ü şeb efkâr ile oldum meded gayet zâif
Zerre denlü komadı cismimde dermân ayrılık

Pek zâif etti beni cânâ meded bu fikr-i hâl
Gice gündüz hasret ile ağlarım gülmek muhâl
Tâkatim tâk oldu billâh kalmadı tende mecâl
Hâsılı etti beni hâk ile yeksân ayrılık

Mektubum oldukta vâsıl kamet-i şimşâdıma
Öyle bilsin kimseler rahmetmedi imdâdıma
Ger irişmezse bu dem billâh benim imdâdıma
Öldür âhr gel beni hiç vermez aman ayrılık

Gam kasâvet askeri dil şehrini etti hisâr
Kaçması mümkün değil cenğine yoktur iktidâr
Kimse bilmez çektiğim Mevlâ bilir *Âşık Ömer*
Eylemiştir başına dünyayı zindân ayrılık

— 357 —

Bu vücûdum şehrine düştü yine nâr ayrılık
 Gice gündüz ağlamak oldu bana kâr ayrılık
 Çckmeyenler yâ ne bilsün aşk u sevda niydüğün
 Vermesin Mevlâm kuluna böyle her bâr ayrılık

Derdimin dermânını buldum deyu şükreyledim
 Ol Hudâ'nın bin bir ismin okuyup virdeyledim
 Gezdiğim yerlerde cânâ düşünüp fikreyledim
 Ne kadar olsa mahabbet âkıbet var ayrılık

Gönlümüz anka tabîat gayriye mâil değil
 Gitmedi dilber hayâli gayriye kail değil
 Severim oldukça ömrüm ayrılık kabil değil
 Korkarım ki ayırır ol fitne ağyâr ayrılık

Der ki *Ömer* hub yaratmış hüsnünü Rabb-ül-ibâd
 Severim olmam peşîman şâhid ola dört Kitâb
 Gider oldum şivekârım budürür sâfi cevâb
 Kavuşalım rûz-i mahşer sevgili yâr ayrılık

— 358 —

Hâr ile yâr oldun ey gonce dehen hayfâ yazık
 Gör ne mebzûl eyledin kendini sen hayfâ yazık
 Âh-ı şeydâ âkıbet yerden yere çaldı seni
 Bu meseldir ağlamaz kendi düşen hayfâ yazık

Olmadı âsâr-ı lütfun âşıka ey dilrübâ
 Şânına düşen o kandin ehl-i aşka kıl atâ
 Yoktur akrânın cihanda bîvefâsın bî vefâ
 Hep senin kaydın ile ömrü geçen hayfâ yazık

Görmedim ey nâzenin bir kerre rahm ü şefkatin
 Bunca demdir nâfile çektim hevâ-yi zahmetin

Yanilup aşkına düştüm sen gibi bî mürvetin
Neyledimse eyledim çün bana ben hayfâ yazık

Yâd edüp neylersin *Ömer* sen bu âlem hâlini
Var sakın nâehle ifşâ eyleme ahvâlini
Âkıl isen def'ide gör echelin ikbâlini
Çekmede mihnet elem ehl-i suhan hayfâ yazık

— 359 —

Ol benim şâhin bakışlı şehlevendim bunda yok
Serfirâzım nev zuhûrum bî menendim bunda yok
Ben kime ahvâlimi arzeyleyüp memnûn olam
Yâr-ı garım hemdemim ol dilpesendin bunda yok

Görmedim bir gün anın cevr ü cefâ kıldığınu
Bir mahalli düşmedikçe söylemez bildüğünü
İstemez her hâl ile hâtır şikest olduğunu
Ol tabîat sâhibi nâzik efendim bunda yok

Ne sebebeden gelmedi yoluna kurbân olduğum
Ol gül-i ra'nâ içündür böyle nâlân olduğum
Tarzına ref'târına sermest ü hayrân olduğum
Gönlümün eğlencesi bâlâbülelendim bunda yok

Ey *Ömer* hasretle söyle dinleye yâran seni
Dinleyin amme beğim ızhâr ederse her feni
Âlem-i işrette zanneyler gören gûyâ seni
Aklım alup bile gitti şehlevendim bunda yok

— 360 —

Hak bize kıldı inâyet ilm-i ma'nâ okuduk
Lûtf ile kıldı keremler cüz'i inşâ okuduk
Kâmile kurbân bu canlar câhile eğmem boyun
Hâce-i dâna önünde ders-i a'lâ okuduk

Çün bize etti inâyet ol Kerim-i Zülcelâl
 Dâhil olanlar bu ilme istemez mâl ü manâl
 Kâh-ı aşka kıl teveccüh bulasın ism-i celâl
 Mürşid-i kâmil yüzünden sırr-ı sevdâ okuduk

Cehd edüp kıldım heves meydân-ı aşka girmeğe
 Hû deyu aşkın yolunda cân ü serim vermeğe
 Okuyuben ilm ü fenni dürlü ma'nâ vermeğe
 Hamdüillâh ol Hudâ'ya ilm-i ihfâ okuduk

Ey *Ömer* sen kendini gör kimseyi fasl eyleme
 Sırr-ı Hak'kı saklaya gör kimseye fâşeyleme
 Ehline ma'lûm olur nâ ehle ma'nâ söyleme
 Sırta vâkıf olmak içün ilm-i esmâ okuduk

L

— 361 —

Zâhidâ aç gözünü sahrâya bak ta ibret al
 Bu direksiz kubbe-i vâlâya bak ta ibret al
 Zikr-i Mevlâ ile her dem kalbini pâk ide gör
 Dâimâ âyine-i dünyâya bak ta ibret al

Kani noldu bu fenâya geldi bunca kahraman
 Bir birin katleyeyüp tâ anlar oldu imtihan
 Yel getüren tahtını noldu Süleymân-ı zaman
 Devlet-i İskender ü Dârâ'ya bak ta ibret al

Ârif ol çekme fenânın zerre kadar mihnetin
 Her kulun Mevlâsı birdir ol verendir kısmetin
 Görmek istersen Cenâb-ı Kibriyâ'nın hikmetin
 Her seher vaktinde var deryâya bak ta ibret al

Âşık Ömer irmedin mi bu fenâ devletine
 Bu cihan devr-i zaman aldanma gel ziyetine
 Pâdişâh olsan da derler er kişi niyeetine
 Var musallâda yatan hünkâra bak ta ibret al

— 362 —

Ey gönül insâfa gel dünyâya bak ta ibret al
 Bayına eyle nazar ednâya bak ta ibret al
 Bâl açup çıksan göğe âhır yerin zîr-i zemin
 Hâkin altında yatan mevtâya bak ta ibret al

Eşk-i dîden akıdup hâke dökersin haşre dek
 Nâlelerle zâr ile kaddin bükersin haşre dek
 İntihâsm ara sen emek çekersin haşre dek
 Mecnun'a bak gayret-i Leylâ'ya bak ta ibret al

Âfitâbın sohbeti gör âkıbet ahşamlanur
 Fâni ömrün ile kim ol dahi hem tamamlanur
 Bâd-i sarsardan temevvücler verüp ahkâmlanur
 Hâke bas ta ibret al deryâya bak ta ibret al

Kuvvet-i bâzûna dayanma deme güç bendedir
 Kime garrâlık nişânı olsa ilhâm andadır
 Dâsitân-ı dil olan kübrâyı gör kim kandedir
 Rüstem'e bak ibret al hem Hamza'ya bak ibret al

Ey Ömer eyle tesellî kendini işmâr ile
 Yâr ile ünsiyet eyle eyleme ağyâr ile
 Râhına girme sakın kim söyleşir bedkâr ile
 Gülşen içre bülbül-i şeydâya bak ta ibret al

— 363 —

Ey gönül âlemde nâlân eyler insânı ecel
 Tekye-i dünyâde üryân eyler insânı ecel
 Gel inanma bu fenânın hâyına hem hûyuna
 Âkıbet dillerde destân eyler insânı ecel

Vâkıf ol dünyâda ancak sen bu ağ u kareye
 Er isen uyma sakın bu demdeki âvâreye
 Gezdirip kassab gibi kannâreden kannâreye
 Âkıbet bir yerde kurbân eyler insânı ecel

Mâl ü mülke gel gurur yeme eğer âkil isen
 Râh-ı gayre düşme sen bâb-ı Hak'a kail isen
 Kapre gel emvâtı seyret gayret al kâmil isen
 Gör nice âlemde pinhân eyler insânı ecel

Bir kişi Karun gibi cem'iyete zûreylese
 Kendini İskender-i devran gibi var eylese
 Ey *Ömer* başını eflâke berâber eylese
 Âkıbet hâk ile yeksân eyler iusânı ecel

— 364 —

Ey güneş tal'at perî peyker misâl insâfa gel
 Kalmışım zulmette ben bilmem ne hâl insâfa gel
 Gör güzellikte kemâl etmiş seni Bârî Hudâ
 Bu cefâlar sana kimden intikal insâfa gel

Hasretinden gice gündüz ağlarım ey mâhitâb
 İki dîdem yaş ile gerdûna döndü âsiyâb
 Cünbüşün merdâne gördüm ey şeh-i âlî cenâb
 Hoş dizilmiş gerden-i billûra hâl insâfa gel

Sana kim kasdeylemem anlaya gör ef'âlimi
 Bir tesellî kıl bugün gör derdimendin hâlîmi
 Sorma a'dâlara anlar ne bilür ahvâlimi
 Var ahibbâyâ beni eyle sual insâfa gel

Kaşların tuğrâyâ benzer katl-i ferman gösterir
 Leblerin cânâ dil-i mecrûha derman gösterir
 Kirpiğin müjgânları bir tığ-ı hicran gösterir
 Bed rakîbe eyledin her dem visâl insâfa gel

Cevr ü fende düşmeye Mevlâ hidâyet eyleye
 Tâ ki çektiğim ne sevdâdır firâset eyleye
 Âşık Ömer ol cenâne Hak hidâyet eyleye
 Yoksa vazgelmek bu sevdâdan muhâl insâfa gel

— 365 —

Hiç revâ mı katı zâlim bakışın bin kan eder
 Gel vefâ semtini tut zulmu gider insâfa gel
 Zârılık eylerse bir dem âlemi tûfân eder
 Âşıkın kanlı yaşından kıl hazer insâfa gel

Akl u fikr ü cân ü dil hep yoluna oldu fedâ
 Adım andıkça çıkar ancak derûumdan nidâ
 Senden ayrılalı oldum kendi kendimden cüdâ
 Şâdılık eksildi artık derd-i ser insâfa gel

Çünkü benden fâriğ oldun yâ bu nisbetler nedir
 Yâ rakîb-i rû siyâha bunca izzetler nedir
 Bendene bu ettigin mihnet meşakkatler nedir
 Kâfir-i bîdin misin bestir yeter insâfa gel

Hançer-i hicrinle zâlim sineçâk oldum meded
 Gel yetiş imdâdına bir derdinâk oldum meded

Mihnet ü âlâm-ı hicrinle helâk oldum meded
Başın için bendene kıl bir nazar insâfa gel

Bunca cevretmek bana Hak'tan revâ mı sevdiğim
Yoluna canlar verip yoksa hatâ mı sevdiğim
Bu *Ömer* üftâdene kasdın ezâ mı sevdiğim
Ağlamaktan kalmadı çeşminde ter insâfa gel

— 366 —

Ey kamer tal'at güneş behcet sabah erkence gel
Câna geçti tâ bekey hasret sabah erkence gel
Manzar-ı seyr-i cemâl-i pâkine üftâdeler
Eyleriz cânâ sana minnet sabah erkence gel

Bir nâsihâttir sana bundan garaz ey nîk hû
Dimesin dersen eğer bu halk-ı âlem güftüğü
Eyleyüp tebdil-i câme kendine ta'vîz oku
Duymasın ağyâr-ı bed haslet sabah erkence gel

Gel beri kalbe cilâver seyr-i deryâ vaktidir
Bülbülün tuğyânıdır hem verd-i ra'nâ vaktidir
Ketim etme da'vetim gülgeşt-i sahrâ vaktidir
Gûşe gûşe idelim işret sabah erkence gel

Der ki bu *Âşık Ömer* özüm ezelden Hayderî
Baş ü cânı terkederim kalmam a'dâdan geri
Hazret-i Hak'kı seversen ey güzeller serveri
Eyleme bir hâl ile illet sabah erkence gel

— 367 —

Buluşalım ey perî yarın sabah erkence gel
İçelim mey şekkeri yarın sabah erkence gel

Gayri olmaz gün dolandı şimdi ahşam üstüdür
Var efendim var yürü yarın sabah erkence gel

Ârif isen cân ü dilden bilmemeklik eyleme
Kanlı yaşı dîdemizden silmemeklik eyleme
Va'deye idüp hilâfı gelmemeklik eyleme
Ey güzeller serveri yarın sabah erkence gel

Dûd-i âhım almadan tâ subha dek bin fersahi
Korkarım ger düş edersin cânâ aşk-ı berzahi
Sakın ihmâl eyleyip geç gelme cânâ bir dahi
Geçmeden tan yerleri yarın sabah erkence gel

Geçti kim sen dûr olursun şimdi ammâ dîdeden
Gör nice her dem ararım ben seni nâzik beden
Hârdan pâk olunup havfeyleme hiç kimseden
Uğruna koydum seri yarın sabah erkence gel

Gelmez isen bil ki gayet hâtırım kahr sana
Da'vete eyle icâbet gitme varup bir yana
Der ki bu *Âşık Ömer* gel kıyma yazıktır bana
Elveda' şimdengeru yarın sabah erkence gel

— 368 —

Çün koyup gittin beni nâmihrîbânım tezce gel
Sag esen ir menzile eğlenme cânım tezce gel
Can kafesten çıkıcak derler mezâr içre girer
Kabr-i gamda kalmayım rûh-i revânım tezce gel

Firkatinle ey perfî âhım fenâyı yandırır
Cismimi üryân eder tâc ü kabâyı yandırır
Çerhî dokuz dolandır heft-i semâyı yandırır
Dahi çıkmadan yetiş arşa figanım tezce gel

Aşkın ey Leylâ kopardı başıma gavgaları
Vermesin Hak kimseye ben çektiğim sevdâları

Gündüzün ahşama dek gezmekteyim sahrâları
Olmadan Mecnun gibi dağlar mekânım tezce gel

Ey perî vaslınla mesrûr olduğum demler kani
Böyle ummazdım ki devran ayıra benden seni
Ey güzeller şâhı aşkın nârına yaktın beni
Kalmadı sabrım meded ârâm-ı cânım tezce gel

Ey *Ömer* âşık olan elbette cânân arzular
Derlidir yâ neylesin derdine dermân arzular
Gözlerim yollarda kaldı vaslını cân arzular
Arz-ı dîdâr eyle ey şûh-i cihânım tezce gel

— 369 —

Gel gel ey mihr-i cihan ârâ seher vaktinde gel
Gün yüzün seyretmeden a'dâ seher vaktinde gel
Her zaman ey şûh-i müstesnâ seher vaktinde gel
Bir müşerref olalım tenhâ seher vaktinde gel

Açılıp güldükçe gül olmakta bülbül dilnüvâz
Dil niyâz ettikçe dilber etmede tekrâr nâz
Dîde-i encüm gibi bîdâr olur ehl-i niyâz
Gör ne hâletler olur peydâ seher vaktinde gel

Ey perî semt-i cefâya gitmek ise niyyetin
Bu edâlı serkeşi incitmek ise niyyetin
Akl u dil âhûsunu saydetmek ise niyyetin
Ey süvâr-i esb-i istiğnâ seher vaktinde gel

Firkatinle ağlasam göz yaşı deryâyı geçer
Hem sadâsı nâleminnüh tâk-ı mînâyı geçer
Çarhı dokuz dolandır arş-ı muallâyı geçer
Kalma lûtfet ey kadi Tûbâ seher vaktinde gel

Bu *Ömer* gerçi visâlin her zaman ister diler
 Hep erenler rûz-i uzmâya seherde erdiler
 Hayr-ı ahşamdan sabâhın şerrini hoş gördüler
 Öyle gülşende olur ammâ seher vaktinde gel

— 370 —

Ey cemâl-i sun'-i Hak kudret seher vaktinde gel
 İdelim zevk u safâ sohbet seher vaktinde gel
 Duymasın ağyâr-ı fâsik geldiğin gam hâneye
 İderiz biz mahfice işret seher vaktinde gel

Âşıka cevır ü cefâlar eyleme ey yar sakın
 Kıl ü kaller gâhi gâhi etmeden güftar sakın
 Dinleme efsâne alma gûşuna zinhar sakın
 Ol adûya eyleyüp nisbet seher vaktinde gel

Gezerim aşkınla cânâ âlemi meczub misâl
 Derdin ile mihnet içre ağlarım Eyyub misal
 İştîyâk-ı hasretinle sevdiğim Ya'kub misâl
 Olmuşum gün yüzüne hasret seher vaktinde gel

Abd-i hâlis sâdikındır bu *Ömer* cânım senin
 Vaslına hem lâyıkındır bu *Ömer* cânım senin
 Cân ü dilden âşıkındır bu *Ömer* cânım senin
 Çekmesin şâhım yazık firkat seher vaktinde gel

— 371 —

İntizârım ey gözü âhû seher vaktinde gel
 Bendene lûtfeyle göster rû seher vaktinde gel
 Çekerim tâ subha dek yâ Hû seher vaktinde gel
 Belki gelmez çeşmime uyhu seher vaktinde gel

Gicesi bîmâr-ı aşkın âh ü vâveylâdadır
 Subh-i sâdik gibi dilber gussadan âzâdedir

Gill ü gıştan âşıkın levh-i derûnu sâdedir
Olmadan müstevli gam kaygu seher vaktinde gel

Reşkeder gülşende güller sinelerle handene
Nola bir arz-ı cemâlin olsa mahf bendene
Bûy-i dîdârın dirîğ etme dil-i efkendene
Ey yüzü gül kâkülü hoşbû seher vaktinde gel

Firkatinle hayliden çekmektedir hicrânı dil
Olmadın gitti tenezzül eyleyip mihmân-ı dil
Kani' olmaz bûsene bulmaz tesellâ cân ü dil
Ola bir sâde hemin pehlû seher vaktinde gel

Ben gedâ-yi bînevânın da'vetin ta'rîf edüp
Bile uydurma rakîbi yanına teklîf edüp
Bu *Ömer* biçârenin gamhânesin teşrîf edüp
Bir . . .

372

Ey bana kan ağladan mekkâre senden çektim el
Durmadan gittin bana ikrâra senden çektim el
Gel benim cânım dedikçe gelmez oldun yanıma
Çünkü meylin var imiş ağyâra senden çektim el

Bana nisbet eyleyip sövmektesin her dem beni
Ben ederken gayret-i aşk ile ye's ü mâtemi
Hançer-i hicrân ile sad pâre kıldın sînemi
Son deminde gelmedin bîmâra senden çektim el

Kendine mâil görünce ey cefâ pîşe beni
Ol kadar cevreyledin bir zerre hâk ettin beni
Tâ bu denlu bîvefâ bilmezdim evvel ben seni
Yoğemiş asla hakîkat vare senden çektim el

Bâg-ı hüsnün bir zaman hıfz u harâset eyledim
 Her ne emrettinse ben bende itâat eyledim
 Der imişsin gayri *Ömer*'den ferâgat eyledim
 Sağ esen ol ben de ey mehpâre senden çektim el

— 373 —

Da'vetindir ey güzeller şâhı ahşam üstü gel
 Hâtır-ı mahzûnumun âgâhı ahşam üstü gel
 Rûşen eyle kadr-i işretgâhı ahşam üstü gel
 Gel meded ey evc-i hüsnün mâhı ahşam üstü gel

Gelmez isen meclis-i uşşâka gavgalar kopar
 Hem kıyâmetten nişân özge temâşâlar kopar
 Kûşe-i hicrin gamınla ne tarâkalar kopar
 Yokla bir kez hâtır-ı gümrâhı ahşam üstü gel

Akl u fikrim vâdi-i hayrettedir can intizâr
 Gözedüp durmayalım biz dolaşup leyl ü nehâr
 Kalmadı ârâm ü sabrım gitti elden ihtiyâr
 Ey divâne gönlümün hemrâhı ahşam üstü gel

Ey saçı Leylâ koyaldan uğruna cân ü teni
 Vâdi-i gamda hayâlindir kılan Mecnun beni
 Vakti vaksiz gelme cânâ görmesin nâdan seni
 Gâhi gel vakt-i seherde gâhi ahşam üstü gel

Nûr-i şevkınla uyandır hâba varmış gözümüz
 İd ü kadre ersin ey meh gicemiz gündüzümüz
 Der ki bu *Âşık Ömer* reddetme cânâ sözümüz
 Yohsa kalur hâtırım billâhi ahşam üstü gel

— 374 —

Sen gidelden hiç bilir misin ki cânân oldu gel
 Gitti ömrüm ârzü-yi vasl-ı cânân oldu gel

Gitmedi gözden hayâl-i serv-i kaddin sâyesi
Aktı deryâlar gibi yaşım firâvân oldu gel

Vuslatın andıkça cânan firkatın artar yeter
Lâ'lini yâdeyledikçe zâr olur aklım yiter
Başıma sevdâ-yi zülfün saldığı devlet yeter
Çeşmime sensiz fenâ mülkü şebistân oldu gel

Kani ya şevk u sürûrum kande gitti râhatım
Ağlamaklar inlemekler derd ü mâtem âdetim
Gitti tende kuvvetim ârâm ü sabrım tâkatım
Akl u fikrin cân ü dil dağıldı nâlân oldu gel

Câm-ı hayretle bu dil mestânelik semtin tutâr
Ol sebebden hâtırım vîrânelik semtin tutar
Dostlarım şimdi bana bîgânelik semtin tutar
Hâsılı sensin sebep ey çeşm-i düşmân oldu gel

Sâdik u âşık çekerken derd ü hasretle cefâ
Sanma dilberler sürûr-i kalbile eyler safâ
Dağlara düşmem mukarrerdir *Ömer* ey bîvefâ
Aklımı aldırıldı ol dîvâne dîvân oldu gel

— 375 —

Seni gayet ile sevdi ey saçı Leylâ güzel
Ben kulunu aşkın ile eyledin şeydâ güzel
Tarz-ı hâsın hub yaratmış Hazret-i Mevlâ güzel
Bî bedeldir mah cemâlin ey melek sîmâ güzel

Emrine râzîdir uşşak âli dîvan sendedir
Emr-i Hak'la bu dil-i dîvâne her an sendedir
Şehsüvârım arsa-i hüsnile meydan sendedir
Mülk-i hüsnün şâhısın ey husrev ü Dârâ güzel

Lûtf u ihsandır münâsib sana ey tab'ı halîm
 Mürdeler ihyâ olurken eylesen nutk-ı kelîm
 Sen ne rûtbe eylesen bu âşıkâ nâz ü naîm
 Sana istiğnâyi etsin dilber-i ra'nâ güzel

Ey *Ömer* çün hâb-ı gafletten uyandı bu gönül
 Sen perî rûyi görelî nâza yandı bu gönül
 Sanma kim sevdâ-yi zülfünden usandı bu gönül
 Gül cemâlin şen'ine per yakmada hâlâ güzel

— 375 —

Ey kamer tal'at perî peyker melek sîmâ güzel
 Hak seni kılmış güzeller içre bîhemtâ güzel
 Kaşların hükmün berât-ı hüsnüne tuğrâ güzel
 Gözlerinle ellerin mânendi yok ra'nâ güzel

Ben senin meftûnun oldum sâdıkane şübhesiz
 Sînemi müjgânına verdim nişâne şübhesiz
 Cünbiş-i etvârına yoktur behâne şübhesiz
 Bârekâllâh der cemâlin seyreden hakka güzel

Nûr vermiş hem ziyâ âfâka mihr-i tal'atin
 Âşıkâ cevrin nasîb olur rakîbe izzetin
 Dürr-i yektâsın fenâ mülkünde yoktur kıymetin
 Neyleyim kadrin bilinmez yerdesin hayfâ güzel

Olmasa Leylâsı Mecnun olmaz idi bîkarâr
 Çalışur şîrîn için Ferhâd'tı gör leyl ü nehâr
 Baykuşa vîrâne düşmüş andelîbe gül'izâr
 Ben dahi sevdim seni ey şûh-i müstesnâ güzel

Derdli gönül sana der ey dilberâ vechin kamer
 Hizmeti aşkın edüp pirden kuşanmıştır kemer

Ne kadar cevri eylesen dönmez çeker *Âşık Ömer*
Getürür etsen ne denli nâz ü istiğnâ güzel

— 376 —

Kangı gülzârın gülüsün verd-i handânım güzel
Bülbül-i nâlânım artmakta efganım güzel
Gelişin kandendir ey serv-i hirâmânım güzel
Bir haber ver söyle ey mîr-i suhandânım güzel

Cûşeden aşkınla eşk-i hun feşânımdır benim
Medhinin evsâfının inşâsı şânımdır benim
Vaslın ikrâr ettiğin hâtır nişânımdır benim
Tâ Elest'tendir seninle ahd ü peymânım güzel

Bâğ-ı hüsnünden nasîb olmadı kokmak sünbülün
Hep hebâ imiş işi bildim nevâkeş bülbülün
Çıkarup taraf-ı arakçînin muanber kâkülün
Sen perîşân eylemezsin ben perîşanım güzel

Lûtfîle uşşâka olsa zerrece mihrin eğer
Ey güzeller serveri vermek nedir râhında ser
Ben dedim şehd-i lebinde bir mekes konmuş meğer
Geç bu cürmümden benim afveyle isyânım güzel

Derd-i aşkın gizlidir sînemde dermânım gibi
Tâ derûnum içre anı saklarım cânım gibi
Der ki bu *Âşık Ömer* akl-ı perîşânım gibi
Gel koyup gitme beni ağlatma sultânım güzel

— 377 —

Mübtelâyım hâtırımdan fikr-i yâr eksik değil
Görmeyeli mah cemâlin âh ü zâr eksik değil
Çeksem el kılsam ferâgat aşk beni râhat komaz
Başta sevdâ dilde zahmet kalbde nâr eksik değil

Emr-i Hak'la tâ ezelden böyle yazılmış kalem
Bağrımı hûn eyledi derd ü belâ mihnet elem
Bilmezem pâyem mi alçak bu benim bahtım mı kem
Keyfime keder verir bir nâbekâr eksik değil

Ger bulayım der isen sen bu cihanda devleti
Ehl-i dil kâmiller ile kaim eyle sohbeti
Câhil ü nâdân ile ger ider isen ülfeti
Yâ elinden yâ dilinden bir zarar eksik değil

Gel nasîhat diler isen sana tahkik bir haber
Ger nasîhat dinlemezsene sana çok ider zarar
Zevrakı engîne salma pek sakın *Âşık Ömer*
Deryalarda bir muhâlif rûzigâr eksik değil

— 378 —

Yalnız bir ben değil bâ-y ü gedâ sultan melil
Ayn-ı ibretle nazar kıldım kamû irfân melil
Yâ İlähî bu ne haldir bilmediler hikmetin
Âkıl u dâ-nâ melil hem câhil ü nâdan melil

Görmedim bir kimseyi endîşe-i gamdan esen
. Her suhan
Bâb-ı rahmettir çıkup Havvâ vü Âdem tevbeden
Muntazır ardınca kaldı cennet ü Rıdvan melil

Rabbenâ her işimiz dâim muvâfıktır sana
Böyle takdîr eylemişsin aklımız ermez ana
Recm ile İblîs-i merdud gitti tâvus bir yana
İshna düştü yılân âh u sergerdan melil

Kimisi Mey ile mahcub kimi sürmekte demi
Baykuşu gör kim çeker vîrânelikte mâtemi

Çin seherde bülbülün feryâdı tutmuş âlemi
Bâğban hayrette kalmış gül güler gülşan melil

Ben sanırdım derdimend *Âşık Ömer* dilber sever
Rast gelip bir şahsa sordum Mısır-ı dilden ne haber
Gussadan âzâde yağmuş bu cihân içre meğer
Dedi kan ağlar Zelihâ Yûsuf-i Ken'an melil

— 379 —

Sen seni sanma melil ey dil bütün dünyâ melil
Her kesi bir hâl ile kılmaktadır sevda melil
Geldiler dünyâyâ çün Âdem zelil Havvâ melil
İntişâr üzre kaluptur cennet ü havrâ melil

Her şükûfeyle derûn-i bâğ hoş şöhettedir
Lâle bağrın dâğ yakmış âteşin şöhettedir
Goncanın ağzı açık kalmış acep hayrettedir
Gülşen-i hayrette inler bülbül-i şeydâ melil

Var mı görmüş hâb-ı gamda âşıkın uyandığın
Aşk zencîrin çeken divânenin uslandığın
Bezmede şem'in görüp başında odlar yandığın
Üstüne perler yakar pervâne-i pervâ melil

Fâl açup bâb-ı elemden hasbîhâlim söyledim
Söyledim ammâ yine divâne gönlüm eğledim
Aşk vâdisin bugün ibretle seyrân eyledim
Baktım ol Mecnûn sergerdan gezer Leylâ melil

Ey *Ömer* var mı bu hikmet defterinde geh fûnûn
Belli bir noktadürür bunca defâtire yekûn
Kim nice sâbit oluptur Akl-i kül'den Kâf' ü Nûn
Ermedi aklın ana oldu yedi deryâ melil

— 380 —

Her kaçan gülşende ol meh tâzeler destâre gül
 Şevkile can bülbülü âgazeler destâre gül
 Sanurum bâğ-ı İrem'den gül getürmüş hûriler
 Sakınup seyrâna çıksa tâzeler destâre gül

Ey rakip haddin değil yaklaşma cânın şevkine
 Can nisâr etmek benim şânımdır anın şevkine
 Görme gülşen içre ol gonca dehânın şevkine
 Arzeder bülbülleyin dervâzeler destâre gül

Âferin ol goncanın bu nâzikâne fendine
 Bî tekellüf dest öpüp yârin çıkar dülbendine
 Söz atar şebnemleri lâ'l-i zülâli kandine
 Âşkın gönlün bile şîrâzeler destâre gül

Gülşeni doldurdu bülbüller figan ü zârdan
 Goncalar el çekmez ayrılmaz ser-i dildârdan
 Yeller estikçe gubâr-ı gerdiş-i ağıyardan
 Tiz kondurmaz salar yelpâzeler destâre gül

Mecelise Âşık Ömer yahşi gerektir bâdeler
 Lezzetin bir dilberin lâ'l-i lebinden dadeler
 Şûret-i divâre elbet meyleder dildâdeler
 Söyleniz tasvir yazanlar yazeler destâre gül

— 381 —

Sünbülün sahn-ı lâtifinden tutar dâmânı gül
 Nevbahâr-ı gülşen içre verdi elhak şanı gül
 Vird okur şâm u seherde yâd eder Sübhân'ı gül
 Şive bâbında zarâfet gösterir şâhânı gül

Niçe vasfın etmeyim serçeşmesidir anberin
 Ol dahi çekmektedir cevri ni çarh-ı çenberin

Hâsıl olmuştur terinden Hazret-i Peygamber'in
Kani zanbak kani lâle kani sünbül kani gül

Sad hezar meftûnu var erbâbını kul eylemiş
Hak Taâlâ cümlesinden anı makbûl eylemiş
Zümre-i taht-ı şehenşâhîde ma'dûl eylemiş
Zannım oldur vakt ü asrın şevketi sultânı gül

Tab' için hiç kokmağa keyfi küyûfa benzemez
Hâs u âm makbûlüdür hem serv-i kufa benzemez
Şöyle ter nâzik lâtif hiç bir şükûfa benzemez
Bülbül-i şûrîdenin seyrânı şehristânı gül

Ol gül-i hamrâlar için intizarda pençesi
Gam mıdır olsa cihanda pâdişah eğlencesi
Dinle gel vakt-i seherde açılınca goncesi
Der ki *Ömer* şöyle kim sermest eder insânı gül

— 382 —

Hâlîme lâyük, sezâ bir nevcivân ister gönül
Kokmağa gül gibi bir nevrete cân ister gönül
Kendi pürdür ma'rifette âlemin rindânıdır
Anın için kameti serv-i revân ister gönül

Âşikâr etse kaçan ol nâzenin reftârını
Âşıkın alsa başından akl u fikri varını
İstemez gayrı gönül bu âlemin dildârını
Hâsılı bir misli yok tâze civan ister gönül

Mâil oldum çekmege ben yâr için ol mihneti
Olmasa gayr ile ammâ ol perînin ülfeti
Gördüğüm mehpâreye etmez bu gönlüm rağbeti
Hemnişin olmaklığa bir kahramân ister gönül

Hâlimi arzyledikte gamzesi mestâneye
 Hâlime rahmedüp in'am eylese dîvaneye
 Bî tekellûf gâhice da'vet edüp gamhâneye
 Hoş tekellüm etmeğe gonca dehân ister gönül

Kimse bakmaz bu *Ömer* Bîçârenin elkabına
 Remzile eyler temâşa eylese mehtâbına
 Âşikâre âşinalık eylemiş ahabbına
 Gizlice sevmek için bir nevcivân ister gönül

— 383 —

Gel haberdâr ol kamû ahvâl-i âlemden gönül
 Gafil olma ibret al Havvâ vü Âdem'den gönül
 Cümle mahlûkat ecel câmın içer bî ihtilâf
 Kimse kurtulmaz cihanda ye's ü mâtemden gönül

Dehr içinde Hızır veş içsen eğer âb-ı hayât
 Derd-i mevte çârecû olsan bulunmaz hiç necât
 Bu fenâda zahm-ı tîr-i mevt ile eyler vefât
 Böyle takdîr eyledi Hak mâtekaddemden gönül

Bu cihana her gelen sâhibkırân oldu helâk
 Bî aded şâh ü gedâ pîr ü civân oldu helâk
 Mevt elinden niçe yüz bin kahramân oldu helâk
 Hissemend ol kıssa-i Zâloğlu Rüstem'den gönül

Der ki *Ömer* çâre yok tenler türâb olsa gerek
 Yıkılup dağlar harâb ender harâb olsa gerek
 Halka bir bir Hak divânında hisâb olsa gerek
 Gafil olma rûz-i mahşerde cehennemden gönül

— 384 —

Her birine bir bakan dildârı neylersin gönül
 Seni hicrâna yakan dildârı neylersin gönül

Bir güzel sev ki vefâlar eylesün dâim sana
Her zaman hâtır yıkan dildârı neylersin gönül

Sormadın biçârenin hiç hâtır-ı nâşâdını
Yâ aceb mi pâreler bu ömrümün bünyâdını
Sen derûnî âşık iken gayrılarım adını
Yanına sık sık çıkan dildârı neylersin gönül

Kangı dilber meylederse sen gibi âzâdeye
Cân ü dilden kıl mahabbet ol derûnî sâdeye
Kendini teslim edüp bend olma her üftâdeye
Su gibi yer yer akan dildârı neylersin gönül

Bu *Ömer* kılmaktadır kim âh ile efganları
Aklı olan hiç sever mi rahmi yok cânanları
Yanlup ta gâhi gâhi ettiği ihsanları
Başına bir bir kakan dildârı neylersin gönül

— 385 —

Gittim ey rûh-i revânım zâra mı düşsün gönül
Kâr u kisbinden geçüb âvâre mi düşsün gönül
Hasretile ben garîbi gel koyup gitme deyu
Hâkipâyeye yüz sürüp yalvara mı düşsün gönül

Akl ü fikrim çün gidüp hemrâh olursam şâh ile
Gönlümü şâhım sana ısmarladım Allah ile
Yâ seni aldıkça feryâd ü figanım âh ile
Döğünüp taşlar ile yollara mı düşsün gönül

Dâg çeksem sîneme hecrin ferâmûş eylesem
Eylesem çâk-i girîban dembedem cûşeyleşem
Lâ'l-i nâbın hâlile kim bâdeler nûşeyleşem
Mest olup çün gûşe-i hammâra mı düşsün gönül

Nâm ile *Adlî* demişler şol *Ömer* üftâdene
 Dağ u taşlar hâil olmaz bil *Ömer* üftâdene
 Pâdişâhim bir nasîhat kıl *Ömer* üftânene
 Soyunup üryân olup dağlara mı düşsün gönül

M

— 386 —

Ey perî ettklerin çoktur bana ben söylemem
 Razıyım her ne edersen sen bana ben söylemem
 Bir el ile al rakîbi bir el ile al beni
 Şânına her ne düşerse et şehâ ben söylemem

Hep senin aşkın çeken yâ ben gibi âşık mıdır
 Emrine bin cân ile râm bende-i sâdık mıdır
 Kendin insâf eyle cânım bendene lâyık mıdır
 Her azamı lokma lokma et dilâ ben söylemem

Derdiyim bu derdime derman kılan yoktur tabîb
 Kim bu derdim ola yeğdir kim bana olmaz nasîb
 Sevdiğim söyleşme mümkün mi seninle ben garîb
 Gele hakkından senin ancak Hudâ ben söylemem

Kasdı şimdi cânadır ol gamze-i hunhârenin
 Hâtırın sormağa gelmez bu dil-i âvârenin
 Vaslın arzû eyleyen *Âşık Ömer* biçârenin
 Sen bilürsün yâ ne hâcet Mustafâ'dır söylemem

— 387 —

Bir münevver tâc urundu girdi çün meydâna şem'
 Çok hüner göstermek ister maclis-i rindâna şem'
 Devr elinden çektiği âlâme istifsâr için
 Haylice yandı yakıldı dün gece yârâna şem'

Ne kadar perler yanup şevk ile olsa âfitâb
Başıma mikraz-ı gamdan irişür zahm-i itâb
Subha dek işler derûnumda fitil-i ıztırâb
Yüreği yağın eridir âteş-i sûzâna şem'

Aslı dörttür çâr unsurdan mürekkeb bir şecer
Hâsıl oldu başına rûh-i hidâyet viridi fer
Reşk eder şevk-ı şuân göricek şems ü kamer
Dîdesin dikmiş göke tesbîh okur Sühâne şem'

Per yakar âşıkları gâhî olurlar derkenar
Susamış gelmiş su ister sanur içenler kanar
İhtiyârı elde yok başında âteşler yanar
Hoş bakar pervânenin hâline yane yane şem'

Lâcerem *Âşık Ömer* bunun da bir ahvâli var
Kîme zulm etmiş aceb bilmem bu çarh-ı hilekâr
Bir nefes dinlenmeyüp yanar yakılır kârızâr
Ahıdır göz yaşların yağmur gibi ammâ ne şem'

— 388 —

Bülbül oldum gül yanında hâra minnet etmezem
Şem'ine pervâneyim ben nâra minnet etmezem
Bîvefânın sitemin çekmeğe yoktur tâkatim
Âşıka cevreyleyen dildâra minnet etmezem

Lûtfu ile bir inâyet kıla ol Bârî Hudâ
Hâl müşkil oldu gayet arzedemem ben gedâ
Çeşm-i mesti uğruna ben başımı kıldım fedâ
Mansur'um meydâna geldim dâra minnet etmezem

Bir haber ver bana yârımdan eyâ bâd-i sabâ
Eyledi bu-aşk vücûdum mülkünü cümle hebâ

Birdürür yanımda hil'at birdürür köhne abâ
Fâriğim geçtim cihandan vara minnet etmezem

Der ki *Ömer* yâ İlahî bir aceb girdabdeyim
Arzihâli dinlerim yok her seher feryaddeyim
Düşmüşüm ben hâkipâyeye daima minnetteyim
Öldür imdi kend-elimle[1] câna minnet etmezem

— 389 —

Dilberâ işimi zâr etmek neden ben neyledim
Başıma dünyâyı dar etmek neden ben neyledim
Senin ile lâtekellûf geçinirken bir zaman
Şimdi aşnalığa âr etmek neden ben neyledim

Gâhice bu derdimendin ismini yâdeylesen
Bu harâbe gönlümü lûtfunla âbâd eylesen
Yalvarır idim benim hâtircığım şâdeylesen
Tâ bu denlu cevri kâretmek neden ben neyledim

Ben sanurdum leblerindir hasteye dâr-ü-şifâ
Düşel*aşkına cânâ sürmedim bir dem sefâ
Çünkü rahmetmeyicektin hey cefâkâr bîvefâ
Yâ benim gönlüm şikâr etmek neden ben neyledim

Ey cenânım tâ ezelden sana oldum mübtelâ
Kimsenin başına gelmesin mahabbet bir belâ
Ben senin sâdık kulunken yoluna ey dilrübâ
Rakibi kendine yâr etmek neden ben neyledim

Bu gönül pervâne veş yanmakta aşkın nârına
Bir gül için andelîbin bak fiğan ü zârına

[1] Kendi elinle .

Bu *Ömer* müştâk olaldan hüsnünün gülzârına
Bî vefâ yerimi hâk etmek neden ben neyledim

— 390 —

İl beni diller deyu eğnim abâ pûş eyledim
Çarh-ı gerdundan müzeyyen câm-ı mey nûş eyledim
Bulmadım bir medhim eyler çok sena gûş eyledim
Zemmeder âlem beni yâ Rab bu halka neyledim

Cevr-i dilber bir yanadan tan'-ı âlem bir yana
Yalnız düşmen değil dostum bile düşmen bana
Hâlîme rahmeyleyüp kimse demez noldu sana
Zemmeder âlem beni yâ Rab bu halka neyledim

Ağlamaktan rûz ü şeb çeşmim yaşı döndü sele
Ben bu derdden ağlamazdım ettiğim olsa hele
Şöyle bir şây oldu ismim söylenür dilden dile
Zanneder âlem beni yâ Rab bu halka neyledim

Yâ İlâhî sen bilürsün bu *Ömer*' in hâlini
Hürmetinle yarlıgagıl bu günehkâr kulunu
Ol Habîb' in hürmetiçün kes bu halkın dilini
Ta'n eder âlem beni yâ Rab bu halka neyledim

— 391 —

Düşmüşüm bir olmadık da'vâya haddim bilmedim
Başım uğrattım kuru gavgaya hadcüm bilmedim
Ey dilâ ben şu fenâda cümleden a'lâ iken
Âşık oldum ol şeh-i şeydâya haddim bilmedim

Tâ ezelden ben beni böyle bilürdüm âşikâr
Her lebi şîrinlerin Ferhâd'ı vardır sadhezâr

Kâkülünün her muyinde niçe bin Mecnûnu var
Tâlib oldum sen melek sîmâya haddim bilmedim

Der ki *Ömer* gör benim bu hemdem ü hemrâzımı
Gafilen uçurdum eyvah ol hümâ pervâzımı
Saydı mümkün olmayan şikâre saldım bâzımı
Dâne döktüm gökteki hümâya haddim bilmedim

— 392 —

Ey perî kaddin gibi bir serv-i bâlâ görmedim
Ruhlerin şem'i gibi ben bir şeb ârâ görmedim
Hak Taâlâ nûra gark etmiş cemâl-i pâkini
Ben senin gibi perî peyker dilârâ görmedim

Dinleyip gezdim serâpâ bülbül-i şeydâları
Cümle seyrettim cihanda dilber-i ra'nâları
Komadım hiç bir sadef hep aradım deryâları
Cism-i pâkine mübeddel dürr-i yektâ görmedim

Aşkın ile âh ederim sîneme dağlar yakup
Serteser ettim cihânı boynuma zencir takup
On sekiz bin âlemi geşt eyledim mumlar ykup
Hüsn içinde sencileyin nahl-i bâla görmedim

Bir gümüş servi gören sanur ki kadd ü kametin
İbret ile kıl temâşâ gör bu zîbâ tal'atın
Bn gönül bir mehlikadır sevdiğim bil kıymetin
Her gören Mecnûn olur ben böyle Leylâ görmedim

Devr-i Âdem'den beri kim gördü böyle mehlika
Gelmemiştir bu cihâna böyle âfet pür cefâ
Ey *Ömer* seyreyledim dünyâyı ben Kaftan
Böyle bir kâkülleri hâlâ mutarrâ görmedim

Çok zamandır intizârım kaşı yayı görmedim
 Yerde midir gökte midir ol hümâyı görmedim
 Gül gibi bilmem kimin gamhânesin pür nûr eder
 Sesilmez şems ü kamerden hüsnü ayı görmedim

Gözüme dünyâ görünmez şimdi gönlüm gamdedir
 Ol melek sîmâ güzel bilmem ki şimdi kandedir
 Hiç değil ağyâr ile zevk u sefâ demlerdedir
 Bakışı bin kan eder çeşmi elâyı görmedim

Böyle bir mahbûb dilber medhederim hasbeten
 Gördü gözüm düştü gönlüm sevdi cânım hikmeten
 Günde bin kez nâz ile bād-i sabâya nisbeten
 Salınup bin nâz ile ol dilrübâyı görmedim

Bu zamâne dilberinin her birinde yok vefâ
 İşte dilber ana derler âşika etmez cefâ
 Çok güzel seyrettim ammâ der ki *Âşık Ömer*'e
 Böyle bir çeşmi müzeyyen dilrübâyı görmedim

Azm-i yâr edüp makam-ı yâra geldim görmedim
 Dili bülbül gözleri sahhâre geldim görmedim
 Yâ İlâhî bu ne aşktır başıma geldi benim
 Beni bu derde salan dildâre geldim görmedim

Seyr için bāğ-ı hayâli eyledim geşt ü güzâr
 Gerçi kim dünyâda gördüm hubâları ben sadhezâr
 Bulmadım hüsnüne hemtâ ey melek sîmâlı yâr
 Anın için yüz sürüp dîvâne geldim görmedim

Emr-i Hak'tır eyleme bu bendene cevr ü cefâ
 Lâyık-ı insaf değildir etmek ağyâra vefâ
 Çeşmi âhû saçı sünbül kaşları kavs-i kazâ
 Vaslına yol bulmağa bir şara geldim görmedim

Gönlümü sevdâ-yi aşkın eyledi zencîr bend
 Bendesiyim yârimin boynuma taktı bir kemend
 Nice bir yâd eylesün *Âşık Ömer* kim derdimend
 Derdli çeşmim hastadır dermâna geldim görmedim

— 395 —

Ey dirîğa bivefâ dildârı çoktan görmedim
 Merhametsiz pür cefâ dildârı çoktan görmedim
 Ol cihet envârını bir vechile göstermedin
 Ne hayâl oldu aceb ki yârı çoktan görmedim

Ben dahi Mecnun gibi sahrâlara düştüm bugün
 Ol saçı Leylâ için sahrâlara düştüm bugün
 Bilmezem hiç ne aceb ferdâlara düştüm bugün
 Ol yüzü mah tal'atı hünkârı çoktan görmedim

Günbegün arttı figanım derdimin dermânı yok
 Kande gitti ol melâhat mülkünün sultânı yok
 Cevri çok ammâ o şühun bir dahi ihsânı yok
 Gönlümü süzân eden ol nârı çoktan görmedim

Ferhad'ım Şîrin yolunda dağı delmek niyyetim
 Çâh-ı mihnette geçüp ol yârı görmek niyyetim
 Terk edüp ârı heman meydâna girmek niyyetim
 Hiç karârım yok perî ruhsârı çoktan görmedim

Ey perî bu kemterini şâd ü dilşâd eylesem
 Bu divâne gönlümü lûfile âbâd eylesen

Ya ne var bn *Ömer*'in hâtirciğim şâd eylesen
Yanağı gül ruhleri gülzârı çoktan görmedim

—396—

Râh-i aşka gel de kıl bir çâre İbrâhimciğim
Kalb-i mahzûnum sevinsin bâri İbrâhimciğim
İller ile iş ü işret dem idersin her zaman
Kıl hazer meyleyleme ağyâra İbrâhimciğim

Bâri gel insâfa fikr edüp düşün ey gonce fem
Gör bana ettiklerin kalur mu yâ cevri ü sitem
Sen edersin gayrılarla ayşü işret dembedem
Rûz ü şeb yanmaktayım bir nâra İbrâhimciğim

Niçe bir dem ağladırısın ey perî sûret beni
Tâ giceler subholunca eylemez râhat beni
Yâ neler çektim elinden biricik söylet beni
Binden artıktır sinemde yâre İbrâhimciğim

Hüsnüne mağrûr olup gel olma şâhım dilşiken
Sanma bâkî kalur ettiğin cevri yanına sen
Çok melek sîmâ güzel seyreyledim âlemde ben
Bulmadım sen gibi bir mehpâre İbrâhimciğim

Der ki *Ömer* alma âhım ey yüzü mestim benim
Hah bilür yok dergehine gelmeğe kasdım benim
Hak budur gözler nişânım doğrudur şastım benim
Gel inanmazsan derûnum ara İbrâhimciğim

— 397 —

Medhederdim bir melek sîmâlı olsa sevdiğim
Âşık-ı bîçârenin öz mâli olsa sevdiğim

Yüz görüp öpülmedik koçulmadık yırtılmadık
Dest-i nâdan değmedik bir hâli olsa sevdiğim

İstemem hûb-i cihân olsa gerekmez istemem
İstemem kaşî kemân olsa gerekmez istemem
Fitne-i âhır zamân olsa gerekmez istemem
Yâ deli yâhud biraz sevdâyi olsa sevdiğim

Bir cenâna mübtelâyım halleri makbul değil
Ehl-i irfan meclisinde her işi makbul değil
Rûmeli dilberleri pürnûr olur makbul değil
Şehr-i İstanbul'lu yâ Bursalı olsa sevdiğim

Ey *Ömer* sevdiceğim ma'nide ben âzürdeyim
Hem mülehham hem mücessem hem biraz fersüdesiyim
Ebu Bekir Ömer Osman olmaz ise bir isim
Çâriyâr isminde bâri Ali olsa sevdiğim

— 398 —

Eyledim senden sana feryâd ü zârı sevdiğim
Ağlamaktır ben garîbin eski kârı sevdiğim
Yâ ne var kıl'sân terahhumla nazar bu hâlîme
Almasan olmaz mı böyle inkisârı sevdiğim

Yâr olan dildâr odur ki âşîka imdâd eder
Bîvefâ olan güzeller âşîkını yâd eder
Her kime sorsam seni ağlar elinden dâd eder
Zulmile verdim cihâna iştiyhârı sevdiğim

Âkıbet baştan çıkardılar o cânım pâresin
Sormaz oldu kanlı zâlim haste-i biçâresin
Yüzüne ursa rakîbin gâhî yüzü karesin
Öldüğüme gam yemezdim hele bâri sevdiğim

Hiç revâ mı hemdem olmak gonca leler behâril
 Kail olmam sevdiğim görsem seni ağyâr ile
 Korkarım *Âşık Ömer* bu gayret ile âr ile
 Âkıbet bir gün eder terk-i diyârı sevdiğim

— 399 —

Oldu dil üftâdesi sen nevcivânın sevdiğim
 Aldı aklım âkıbet tûtî lisânın sevdiğim
 Bendeni ferdâya salmış şânına lâyıktır mıdır
 Yâ benimle böyle mi ahd ü emânın sevdiğim

Aldayup âvâre gönlüm yâ niçün aldın benim
 Tatlı diller döküp evvel yüzüme güldün benim
 Yâr olup ağyâra âhır bağrımı deldin benim
 Böyle imiş hubların bildim zamânın sevdiğim

Vuslâtınla şâd olup gönlüm sezerdi bir zaman
 Şimdi ye's ü mâtem ile eylerim âh ü figan
 Andına ikrârına dilberlerin olmaz inan
 Hep bilindi âşikâr oldu yalanın sevdiğim

Gör beni hayretle koydun dilberâ yakmaz mısın
 Kalbi Beytullah değil mi âşıkın bakmaz mısın
 Nice terkettin beni sen Tanrı'dan korkmaz mısın
 Yok mudur göğsünde bir zerre imânın sevdiğim

Derd-i aşkınla bilürsün oldu bu dil mübtelâ
 Yâ niçün benden cüdâsın yâde oldun âşinâ
 Ben bilirüm *Ömer'e* sen bîvefâsın bîvefâ
 Kimseden sormam senin yahşi yamanın sevdiğim

— 400 —

Sen de bir gün ben gibi âşık olasın sevdiğim
 Hep bana ettiklerin yer yer bulasın sevdiğim

Gülsitân-ı hüsnüne bâd-i hazâna uğradup
Bir açılmış gül gibi âhır solasın sevdiğim

Uyma ağyâra anınla bir yere gitme deyu
Âşıkın varken rakîbin ahdini gütme deyu
Cânıma kâretti lûtf et bana cevretme deyu
Sevdiğim mehpâreye minnet kılasın sevdiğim

Her yerin dâğ ile yaksun sîne-i pür yârenin
Sen birinden zâr iken ol binin açsun yârenin
Âh edüp her dem elinden ol gözü sahhârenin
Bunca derd-i aşk u mihnetle dolasın sevdiğim

Kimse hiç mâni' değildir var safâ eyle safâ
Kimler öğretti sana kim sen cefâ eyle bana
Yâ cefâdan fâriğ ol gel yâ vefâ eyle dilâ
Yâ sana ben mi dedim gönlüm alasın sevdiğim

Diyesin hayfâ yazıklar bulmadım ol serveri
Âşık-ı sâdık verirdi uğruna cân ü seri
Âşıkım kande deyu bir vakt ola kim Ömer'i
Arayasın bulmayup âciz kalasın sevdiğim

— 401 —

Kendim aşka müptelâ ettim seninçün sevdiğim
Her ne ettim ben bana ettim seninçün sevdiğim
Yoluna ölmekliğe ben râzı oldum bilmedin
Cân ile başım fedâ ettim seninçün sevdiğim

Ey tabîbim ben visâlin eyler iken arzâ
Gözüme karşı lebini bûs eder gönlüm adû
Pâdişâh-ı âleme etmiş değılken serfûrû
Çok adûya merhabâ ettim seninçün sevdiğim

İhtirâz eyler iken her vechile mestâned
 Kimse incinmiş değilken bu dil-i divâned
 Zühd ü takvâ ile fark olmaz iken dürdâned
 Dilde nâmım eşkiyâ ettim seniçün sevdiğim

Râhate düşmek murâd ettim iriştim mihnete
 Ey *Ömer* cismimi yandırdı bu nâr-ı firkate
 Bir iki üç senedir düştüm diyâr-ı gurbete
 Âkıbet terk-i vatan ettim seniçün sevdiğim

— 402 —

Derd-i aşkı cümle râm ettim seniçün sevdiğim
 Çeşmime hâbı harâm ettim seniçün sevdiğim
 Hazret-i Ya'kub misâli ey şehâ Yûsuf cemâl
 Beyt-i ahzânı makam ettim seniçün sevdiğim

Nây ile perverde-i bâğ-ı cinânımsın benim
 Bu dil-i firdevste hem rûh-i revânımsın benim
 Ârzû-yi hâtırım maksûd-ı cânımsın benim
 Gayrıdan kat'-ı merâm ettim seniçün sevdiğim

Olmuş iken mekteb-i irfanda ben sâhib fûnun
 Eyledi çeşmin bana mekr ile bin sihr ü fûsun
 Âkıbet sicn-i belâda eyledim teknil cünun
 Ders-i aşkı hep tamâm ettim seniçün sevdiğim

Haste-i hicrânınım tâb ü tevânım kalmadı
 Öldürür cevrin beni âhır gümânım kalmadı
 Der *Ömer* üftâde kim nâm ü nişânım kalmadı
 Kendimi bî kadr ü nâm ettim seniçün sevdiğim

— 403 —

Hâkipâyin tûtiyâsı ey peri dünyâ değer
 Firkatinle hasta çeşmime şifâdır sevdiğim

Mihnetinle çektiğim âlâmı bilmezsin hele
Hizmetinde geçen ömrüm hep hebâdır sevdiğim

Bendeni gözden bıraktın sen olup ağyâra yâr
Korkarım ki bu elemde ederim terk-i diyâr
Serteser gezdim cihânı eyledim geşt ü güzâr
Görmedim sen gibi zâlim bîvefâdır sevdiğim

Aklımı cezbetti gamzen cânıma yetmek değil
Ne çatarsın kaşlarını kasdın incitmek değil
İzz ü nâzından murâdın iltifât etmek değil
Dâimâ ettiklerin cevr ü cefâdır sevdiğim

Olamaz *Âşık Ömer* bir dilber-i şîrin edâ
Leblerinden sordum ismin dedi ol kân-ı sehâ
Beş hurûf ile okunur evveli mim sonu yâ
Hiç değildir senin ismin Mustafâ'dır sevdiğim

— 404 —

On iki mahbûba gönlüm mübtelâdır sevdiğim
Tâzelikte her biri sâhib likadır sevdiğim
Bunları ismiyle resmiyle beyân etsem gerek
Dinle gel bir kez bu bir ibretnümâdır sevdiğim

Tahtigâh-ı hüsne gayri Ahmed'im etti cülûs
Yûsuf'umdan eylediler ehl-i diller destbûs
Mahmud'um etmiş müzeyyen kendisin misl-i arûs
Bir keremkânı güzel ehl-i vefâdır sevdiğim

İzzet i ayn-i cihân olmuş Hüseyin ile Hasen
Bekir'in güldür yanağı hub Ali'nin yâsemen
Ömer'i sevdim mahabbet eyleyüp Osmân'a ben
Ol sebebdan yoluna canlar fedâdır sevdiğim

Düştü dil İsmâil'in lâ'l-i leb-i mercânına
 Yok kusûr İbrahim'in bu tarz ile etvârına
 Bu *Ömer*'in cân ü dilden râm olam fermânına
 Sâdikane bendesiyim Mustafâ'dır sevdiğim

— 405 —

Tarz ü etvârın senin bir yerde yoktur sevdiğim
 Yürüyüşün değme bir dilberde yoktur sevdiğim
 Nâz ile âşüfte kıldım ben dili şûrîdeni
 Perakende oldu aklım serde yoktur sevdiğim

Nâz ü istiğnâ edüp üftâdeye densizlenür
 Rûyine kilsam tebessüm gözde incu gizlenür
 Ol keman ebrû hilâl çeşm-i siyahlar gözlenür
 Tiğ-ı gamzen hey'eti hançerde yoktur sevdiğim

Pîr olursun sen de bil çağın geçer mahbûb iken
 Kimse adın anmaz olur mahbub iken hûb iken
 Gel konuşma nâdan ile şimdicek mahcûb iken
 Ol rakîb-i bed likada perde yoktur sevdiğim

Sevdiğim aşk pazarında sat beni fayd-eyle[1] gel
 Çünkü sayyadsın dilârâ bu dili sayd eyle gel
 Ben dahi benden olayım deftere kayd eyle gel
 Belki bu *Âşık Ömer* defterde yoktur sevdiğim

— 406 —

Benim bâğ-ı letâfette gül-i handânım İbrâhim
 Seninçündür benim bülbül gibi efganım İbrahim
 Perişân eyledin aklım beni Mecnûn'a dönderdin
 Nedir bu şîveler sende meded cânânım İbrâhim

[1] Fayde eyle yerine.

Ser i kûyind-olan[1] nâdan cemîsi cüdâ olsun
 Demâdem destigîrin hazret-i Bârî Hudâ olsun
 Yolunda cân ü başım cümle varım hep fedâ olsun
 Nem istersen dirîğ etmem meh-i tâbânım İbrâhim

Nihâl-i servidir kaddin yanagın bir gül-i ahmer
 Siyeh kâküllerin içün yanup yakılmada anber
 Senin gavvâs-ı aşkında niçeler ser fedâ eyler
 Benim bahr-i hakîkatte lebi mercânım İbrhâim

Bu çeşmim yaşımı sular gibi çağlatma sultânım
 Kemend-i hasret ile çeşmime bağlatma sultânım
 Garîbindir Ömer cânâ yeter ağlatma sultânım
 Müşerref kıl visâlinle aman sultânım İbrâhim

— 407 —

Yâ Hudâ sakla hatâdan bir cenâna mâlikim
 Sâhib-i lûtf u kerem şâh-ı cihâna mâlikim
 Lebleri yâkut-i ahmer kendi gevher kâındır
 Kameti serv-i semen ince miyâna mâlikim

Mâh yüzüne dağdır kâkülünü sünbül gibi
 Bağ-ı cennet içre bitmiş yanağı bir gül gibi
 Nice feryâd etmeyeyim andelib bülbül gibi
 Henüz açılmış dahi bir gülsitâna mâlikim

Ben nice vasfeyleyim kim şöyle bir hûrî sıfât
 Hiç nedir bilmez cefâyı gör ne denlu pâk zât
 Hüsününü görünce hayrân oldu anım kâinât
 Hublar içre kadri bâlâ âlişâna mâlikim

Doksan iki dedim ismin belki hûy ü hây olur
 Korkarım ki keşfedince halk içinde şây olur

[1] Ser-i kûyinde olan yerine .

Bir kelâmın dinleyenin aklı birden zây olur
Der ki *Ömer* böyle bir şîrin zebâna mâlikim

— 408 —

Sen cemâli afitâba mâilim İbrâhimim
Ol sebebden meclisinde dâhilim İbrâhimim
Sîne sâf olmak murâdım sen melek sîmâ ile
Çâresin bulmaklığa yok âkılım İbrâhimim

Bir şedid ihrâka düştüm sen şehâ sultân için
Bin bir ismi vird edindim bir gece mihmân için
Komadın elden bu nâzı zerrece ihsân için
Ettiğin şîveye hakka kailim İbrâhimim

Hâlimi arzetmeğe ben eyledim terk-i edeb
Her ne derdim var ise setreyledim kalbimde hep
Zâr ü sergerdânın oldum ağlarım her rûz ü şeb
Aşkına bel bağlamış bir sâilim İbrâhimim

Bâğ-ı hüsnünden *Ömer* diledi cüz'ice harâc
Sen bulursun sevdiğim bu derd ü efkâra ilâc
Câbecâ fırsat bulup ol yâra eyler imtizâc
Bu kadar olsun safâna mâilim İbrâhimim

— 409 —

Bulmadım bir cezbeder remz-i cevâbımdan benim
Yandı âlem nâra rûz-i sînetâbımdan benim
Bulmadılar müşkilin bâb-ı kitâbımdan benim
Kaldılar âciz muhâsibler hisâbımdan benim

Yâ hevâ mıdır görüp dildâra dil bağladığım
Nâr-ı aslımdır ya sînem serteser dağladığım

Seyl-i âlâmdan mıdır sular gibi çağladığım
Ya bu kadar çektiğim zillet türâbımdan benim

İreli mülk-i vücûda nâr-ı firkattir gider
Muttasıldır dūd-i âhım arşa ser çekmiş gider
Ol sebebden başıma dehri şeb-i gam târ eder
Tuttu zulmet âlemi ebr-i sehâbımdan benim

Bildiler kim gussadan hâl-i diğer gûnum iyan
Geldiler hep bu araya seyredüp halk-ı cihan
Tuttular nabzım tefekkür ettiler hayli zaman
Olmadı kimse haberdâr ıztırâbımdan benim

Meclis-i mihnette kaldım ey *Ömer* tek başıma
Kimseler rahmeylemez gör şimdi çeşmim yaşına
Geceler tâ subha dek yârın eşiği taşına
Gözlerimden döktüğüm nemler hayâlimdir benim

— 410 —

Ey felek nedir murâdın dilpesendimden benim
Cüda kılmak mı ki kasdın sînebendimden benim
Ben anı kendime sultân eyler isem gam yemem
Râzıyım Hak râzı olsun şol efendimden benim

Hâsılı rûy-i zeminde ömrümün varı budur
Nûr-i çeşmim pâdişâh-ı dildir efkârım budur
Gâhi firkat gâhi vuslat âşıkım kârı budur
Râzıyım Hak râzı olsun şol efendimden benim

Andelibler mâil olur nâz eder gonce güle
Gâh niyaz gâh nâz eder güller de şeydâ bülbüle
Cevrederse bana eyler gayra meyl etmez hele
Râzıyım Hak râzı olsun şol efendimden benim

Yüz tutup dergâh-i Hak'ka bu *Ömer* eyler duâ
 Âşıkım dönmez duâsı hiç hicâb olmaz ana
 Muradım etsin müyesser dü cihanda ol Hudâ
 Râzıyım Hak râzı olsun şol efendimden benim

— 411 —

Bir cenâna mübtelâyım âh ü zârım var benim
 Gice gündüz vuslatına intizârım var benim
 bendesin terkeyleyüp ağyâra yâr olmak diler
 Cevr ü istiğnâsı çok hercâyi yârim var benim

Bu zamâne dilberinden sanmanız olur vefâ
 Salınup bîgânelerle âşıkâ eyler cefâ
 Yok güzellerde hakikat söylenür kaftan kafa
 Ben seni terkedemem ırz ile ârım var benim

Gâhi gâhî rahmedüp lûtfîle eyler iltifât
 Sanasın bu mürde cismime verir tâze hayât
 Vakt olur kim yüz çevirüp oluyor Nemrut sıfât
 Yanarım pervâne veş şem'inde nârım var benim

Aşk gümânın çekmeyenler âşıkâ ta'n etmede
 Bâki sanma hüsnünü günden güne hâr etmede
 Ey *Ömer* mahşer yakındır bunda gelen gitmede
 Hakkımı hakkeyledim Perverdigârım var benim

— 412 —

İki gözlerimden akan kan ile nemdir benim
 Bir güzelin bendesiyim o demiş nemdir benim
 Hâlimi arz etmeğe ben yârı tenhâ bulamam
 Ol sebep nûş eylediğim câm ile gamdır benim

Ben bu câmı nûş edersem işim âh ü zâr olur
 Çevrilür dünyâ başıma âkıbet zindân olur
 Her kime cânım dedimse eller ile yâr olur
 Tâli'im yoktur ezelden yıldızım kemdir benim

Hiç bir âşık var mı bulmuş bu fenânın dâdını
 Dağlara sorun ne çekmiş Şîrin'in Ferhâd'ını
 Şu cihanda aşk komuşlar bir belânın adını
 Gülmedim aşka düşeli çektiğim gamdır benim

Sen ne hercâi imişsin aklım aldın fendile
 Lâyık olur mu cefâ kılmak şu ben derdmendine
 Der ki *Ömer* var da söylen sevgilimin kendine
 Saklamaz ol doğru söyler sevdiğim birdir benim

— 413 —

Şehr içinde şâh-ı hûbânım M hemmet'tir benim
 Bu unulmaz derde dermânım Mehemmet'tir benim
 Eylerim feryâd ü zâri her seher bülbül gibi
 Gülşen içre verd-i handânım Mehemmet'tir benim

Gönlümü saydetti tâze zülfünü kıldı kemend
 Benden ayru ârzûlar vuslatın bin derdimend
 Hüsn içinde İbn-i Ya'kub Hazret-i Yûsuf menend
 Şehr içinde dehre sultânım Mehemmet'tir benim

Kaşları yay ruhleri ter gözleri mestânedir
 Niçeler aşk ile sergerdân olup dîvânedir
 Halk içinde âşinâmız sanki hep bîgânedir
 Gönlüm eğlencesi cânânım Mehemmet'tir benim

Hak Taâlâ kılmış anı âşık-ı âlî himem
 Görmemişler mislini anın ne Rûmî ne Acem

Cümle hûbânı cihanda verseler de istemem
Cennet içre hûr u gilmânım Mehemmet'tir benim

Çarh-ı kecrevde bulunmaz böyle bir şîrin edâ
Şem'-i ruhsârı bütün bu âleme vermiş ziyâ
Görmedim Âşık Ömer olalı böyle dilrübâ
Cismim içinde olan cânım Mememmet'tir benim

— 414 —

Bendeyim bir dilbarin ahdın amânın beklerim
Tıfl iken meftûnuyum hubluk zamânın beklerim
Ağlarım her gece gündüz gülşen-i kûyinde ben
Andelbim bir gülün gonca dehânın beklerim

Âsitânından çıkar bin nâz ile reftâr eder
Vech-i pâkin görmesem bir lâhze kalbim nâr eder
Her kaçan ol mürğ-i tûtî veş bana güftâr eder
Kendimi hâmûş edüp şîrin zebânım beklerim

Yâ aceb mi ömrümü hep râhına kıldım telef
Bir dür-i yektâyâ benzer kim dekayıktır selef
Tîr-i müjgânı için bu sînemi kıldım hedef
Mehcebînimdir anın ebrû kemânın beklerim

Ey Ömer sıdkile ben ol dilberin hayrânıyım
Kâ'be-i kûyinde katletsin beni kurbânıyım
Çeşmim asla hâba varmaz rûz ü şeb pasbânıyım
Geceler tâ subha dek gündüz dükânın beklerim

— 415 —

Ey felek ben Mecnun'um Leylâ'yı gözler gözlerim
Ol perî peyker melek sîmâyı gözler gözlerim

Ben mahabbet bahrine saldım gönül zevrakını
Rûzigâr elvermedi eyyâmı gözler gözlerim

Gülşen-i âlemde ol serv-i revânım var iken
Gayre hiç bakmak olur mu tende cânım var iken
Gönlümün tahtındaki ol nevcivânım var iken
Mâl ü mülkü devlet-i dünyâyı gözler gözlerim

Leb urup hicran meyın içtim bugün derdim yeğın
Ağlayup gözyaşımı saçtım bugün derdim yeğın
Döstumdan ben cûda düştüm bugün derdim yeğın
Sâkiyâ doldur bugün sun câmı gözler gözlerim

Bilmezem ki bana efsûn eylemiştir ol perf
El yuyup cân ü teninden yoluna verdim seri
Der ki bu *Ömer* kulun hayretteyim çoktan beri
Teşeyim didârına ol dostu gözler gözlerim

— 416 —

Dağlardır meskenim sahrâyı gözler gözlerim
Gör ne Mecnûn'um reh-i Leylâ'yı gözler gözlerim
Dilrübâlar çok dahi âlemde makbûlüm değil
Ol güzeller şâhı bîhemtâyı gözler gözlerim

Ahdine ikrârına durmayıcı ol bîvefâ
Vaslın ikrar eylemişti kılmadı ahde vefâ
Bilmezem yâ Rab kaçan yüz gösterir ol mehlika
Haftalar geçti görünmez ayı gözler gözlerim

Sâdikane âşık isen kibri gönülden gider
Dilde tâ kim kalmaya gerd-i küdüretten eser
Bir kelâmı mürde-i sad sâleyi ihyâ eder
Lebleri mu'ciz dem-i İsâ'yı gözler gözlerim

Bu fenâ bezminde bir dem iktidâr etmez gönül
 Büsbütün dünyayı versen ihtiyâr etmez gönül
 Rûz ü şeb durmaz yeter bir dem karâr etmez gönül
 Âsitân-ı *Hazret-i Monla*'yı gözler gözlerim

Etme ey *Âşık Ömer* sevdâ-yi dildâra heves
 Koymadı bir dem elinden dâmenin feryâd res
 İsm ü resmi dilberin gitmez dilimden bir nefes
 Mîm ü sâd u tâ vu fâ vü yâyi[1] gözler gözlerim

— 417 —

Ölürüm gayret ile nâdâna yoktur minnetim
 Dünya için kimseye bir dane yoktur minnetim
 Nutka gelince lisânım dürlü cevherler saçar
 Çün cevâhir kânyım mercâna yoktur minnetim

Bülbül-i şûrîdeyiz biz her seherde yâr ile
 Bu cihan halkı efendim her biri bir yâr ile
 Gayrı metâ bize olmaz vuslatı dildâr ile
 Ben metâm yükledim kervâna yoktur minnetim

Kuşça cânım id-i vashın kuludur kurbânıdır
 El yanağında zülûfler kâkülün reyhânıdır
 Bir efendim var benim kim cümlemin sultânıdır
 Mısır içinde Yûsuf-i Ken'ân'a yoktur minnetim

Der ki gerekmez *Ömer* kim bu fenâ dünyâ bana
 Soyunup derviş misâli giyeyim köhne abâ
 Dünyede bir amel işle gitmesün ömrün hebâ
 Beni yoktan var edenden gayre yoktur minnetim

[1] Mustafa

— 418 —

Cây-i mihnetten göçüp gülşâna varmak niyyetim
 Hayliden bizimdir ol kâşâna varmak niyyetim
 Bülbül-i nâlânınım efgana varmak niyyetim
 Bir ziyâretçün gül-i handâna varmak niyyetim

Birisinin firkatinden olmuşum zâr ü hazin
 Ne hayâl oldu görünmez gözüme ol nâzenin
 Gece gündüz hecr ile çektiğimiz âh ü enin
 Hasreti kâr eylemiştir cânâ varmak niyyetim

Gül ruhun fikreyledikçe olur aklım çâk çâk
 Bilmezem ki dili miskîne anın gelmez mi bâk
 Lûtf ile meşrûr eder yâ cevriye eyler helâk
 Cân ü başa kalmadan cânâna varmak niyyetim

Sûretâ Mecnûn'a döndüm ağlarım leyl ü nehâr
 Ey sabâ ol saçı Leylâ'ya selâm et yürü var
 İntizarım vashına el vermez ise rûzigâr
 Yüz sürüp pâyine yârın yana varmak niyyetim

Ey Ömer nâm-ı dil-i nâşadı Ferhâd eyleyüp
 Ol leb-i şîrîn için bir nâme icâd eyleyüp
 Sîne üryan yalın ayak dâd ü feryâd eyleyüp
 Başıma âteş yakup divâna varmak niyyetim

— 419 —

Bunca derdim var benim bir çâre bilmem neyleyim
 Yâr bakmaz hâlîme ben sarabilmem neyleyim
 Derdimi sordum tabîbe dedi etmektir ilâç
 Olmadı bîçâre ben aâzâra bilmem neyleyim

İd-i vaslın dilberin fikr-i serencâm eylesem
 Mümkün olsa yârı tenhâ sohbet-i câm eylesem
 Kâ'be-i kûyin tavâf etmeğe ikdâm eylesem
 Pâyidâr olmaz ayağım dâra bilmem neyleyim

Bu cihân içre ne ağyârım ne yârım var benim
 İki günlük ömr için ne kâr ü zârım var benim
 Ne bir an bir lâhza bir yerde karârım var benim
 Her cihetten olmuşum âvâre bilmem neyleyim

Nüh siper iken bu sînem sahnı dört kat ey peri
 Dembedem anı güzergâh etti aşkın hançeri
 Çeşmim oldu kırk sekiz pâre çıkardı her biri
 Yılda üç yüz altmış altı pâre bilmem neyleyim

Mâil oldum ey *Ömer* bir kameti tûbâya ben
 Zerre kadar i'tibâr etmem zen-i dünyâya ben
 Hamdülillâh kim iriştim nüsha-i kübrâya ben
 Yârı teshîr eyledim ağyâra bilmem neyledim

— 420 —

Ârifim âzâde tab'ım zîruhum eflâkiyim
 Rehnümâmız nûr-i akdem bende-i Levlâkiyim
 Mahremiyim câm-ı aşkın mey değil mest eyleyen
 Sanma ey zâhid bu bezmin her cihet gamnâkiyim

Şu'lelendi fenn-i şi'rim her nişânımla benim
 Değme necm olmaz berâber kehkeşânımla benim
 Ehl-i aşkım dîde-i gevher feşânımla benim
 Sikkeyi mermerde tahrîr eyleyen hakkâkiyim

Hâliyâ bu remz-i ilmin çün benim İskenderi
 Kimi Kâşif geçinür dehrin kimisi Anterî

İşte meydan merdlik da'vâ eden gelsin beri
Geştgîr i nazm-ı şî'rim çâbük ü çâlâkiyim

Ey *Ömer* çün oldu Tâhâ vü cünun âbâdımız
Vasfa gelmez bir muazzam sırr-ı Hak üstâdımız
Çâr unsur şeş cihet tâkrîrin eder adımız
Bâdiyim hem nâriyim hem âbiyim hem hâkiyim

— 421 —

Bizi yoktan var eden Sübhân'ı ben bilmez miyim
Hem Ebû Bekr ü *Ömer* Osmân'ı ben bilmez miyim
Evveli Âdem Safiyyullah değil mi aslımız
Mezhebimdir Hazret-i Nu'mân'ı ben bilmez miyim

Cümle nâsı bir avuç hakten yarattı Yaradan
Hazret-i İbrâhim'e gör âteşi gülzâr eden
Hak Taâlâ cümlemiz halk eyledi dört pâreden
Cümlelerin ma'lûmu ol sultânı ben bilmez miyim

Fahr-i âlem hak resuldür dü cihânın serveri
Hazret-i Hamza değil mi âlemin gerçek eri
Hazret-i Ali'yi gör kim erlerin şîr-i neri
Ol Şîr-i Yezdan olan Arslan'ı ben bilmez miyim

İmam Hasen hem Hüseyin Kerbelâ'da oldu şehid(?)
Hacı Bektaş'ı ziyâret edeler her mâh u îd
Âdeme cennetten iğvâ verüp oldu nâümfid
Bunca nâsı azdıran Şeytân'ı ben bilmez miyim

Der *Ömer* bûy-i Kelîmullâh'a gelürdü hitab
Âlemi nurla münevver kılur idi âftâb
Biri İncil biri Tevrat biri Zebur dört kitab
Hak Muhammed'e inen Furkan'ı ben bilmez miyim

— 422 —

Geçti gurbette günüm Rahmân'ım andım ağladım
 Derdime em bulmadım Nu'mân'ım andım ağladım
 Cân ü dil arzûlar oldu yâr ile yârânımı
 Vâsil olmaklığa yok imkânım andım ağladım

Ey dirîğa menzirim Yûsuf gibi çâh eyledim
 Bu gönül Yâ'kub'unu derd ile seyyâh eyledim
 Serve baktım sâye düştü gönlüme âh eyledim
 Seyre çıhtım sohbet-i yârânım andım ağladım

Kıldığı dem ol güzel bin nâz ile arz-ı cemâl
 Gitti sabrım rûberû ol yâra ettim arzihâl
 Ben vefâsın istedim kıldı cefâyı isticâl
 Yâr ile evvel geçen seyrânım andım ağladım

Ey dirîğa tâli'imden yüz çevirdi rûzigâr
 Bana mihnet hırkasın âhır giyürdü rûzigâr
 Nâzenin ömrüm suhûletle geçirdi rûzigâr
 Vâdi-i gamda giden kervânım andım ağladım

Şübhesiz *Âşık Ömer* firkattem her rûz ü şeb
 Değmedik bir dem safâsına cihânın ne aceb
 Çektiğim gavgaları fikre getürdüm cümle hep
 Mihnet ü gamla geçen devrânım andım ağladım

— 423 —

Dâhi tâze tıfl iken huffâş imişsin anladım
 Bir güzeller uğrusu kallâş imişsin anladım
 Ey vefâsız sen beni hâk ile yeksân eyledin
 Bîvefâ bir bağı katı taş imişsin anladım

Sîneçâk kâkûl perîşan gösterir endâmlar
 Günde bin nâdân elinden sen alırsun kâmeler[1]
 Alın al olmak için giydin efendim câmeler
 Niçe hoyratlar ile oynaş imişsin anladım

Hâsılı şeytansın asla insana yok dostluğun
 Ülfetin nâdânedir irfâne yoktur dostluğun
 Âşık-ı sâdıklara merdâne yoktur dostluğun
 Âdem'in nakşın alur nakkaş imişsin anladım

Der ki bu *Âşık Ömer* muhkem sanurdum ben seni
 Dâstân-ı âleme sen fâş imişsin anladım

— 424 —

Âşıkâ edince kin ferzânedir mollacığım
 Şüphesiz şehir içre ol bir dânedir mollacığım
 Gelmemiş misli cihâna devr-i Âdem'den beri
 Gevher-i lâle semen dürdânedir mollacığım

Şöyle kim bir nevcivandır âşıkâ eyler hitâ b
 Önü mektepten yanadır dâyesi tutmuş kitâb
 Hâce önüne çöküp diz nâz ile eyler hicâb
 Mah yüzünden dökülen ter dânedir mollacığım

Aşkın ile ey efendim kalmışım çâr ü naçar
 Yâ ne mümkün sırrımı yadlara etmek âşikâr
 Öyle bil ki ey efendim rûz ü şeb leyl ü nehar
 Al yanağın sanki bir dürdânedir mollacığım

Aşkın ile ey *Ömer* bu aklım oldu serserî
 Gelmemiş mislin cihâna gezmişim ben her yeri
 Bedir olmuş aya benzer hub cemâlin ey perf
 Âşıkında intizar gerdânedir mollacığım

[1] Câmeler yerine.

— 425 —

Bir haber ver ey sabâ neşler aceb ra'nâcığım
 Hoş mudur nâhoş mudur yâ ol kamer sîmâcığım
 Gam değildir ben garîb efkende çeksün mihneti
 Tek heman âlemde sağ olsun benim anacığım

Bir perî peykerdir ol yavuz nazarlar irmesün
 Sevdiğim ben mübtelâsın el ile bir görmesün
 Hazret-i Bârfî Hudâ eksikliğin göstermesün
 Devlet ile bin yaşasın kameti bâlâcığım

Ağladım ol yâr için doldu dü çeşmim kan ile
 Sâdikane ben anın meftûnuyum bin cân ile
 Bağçe vü bâğ içre dâim zümre-i hûbân ile
 Nâz ile seyrâna çıksun ol saçı leylâcığım

Ey gönül olsa eğer icrâ-yi lûtfu *Ömer*'in
 Dağıdır serden gam-ı ferdâyı lûtfu *Ömer*'in
 Belki bir gün hoş eder deryâ-yı lûtfun *Ömer*'in
 Kandedir derse aceb mi ol benim lâlâcığım

— 426 —

Bir güzel sevdim meğer kân-ı mürüvvet sandığım
 Semle âlûde imiş hayfâ ki ni'met sandığım
 Tâlib-i vasl oldu def'-i gam idem deyu gönül
 Arsa-i mihnet imiş künc-i saâdet sandığım

Gösterir semt-i vefâ geldikçe zâlim yanıma
 Yüz verüp ol bana acımaz güler efganıma
 Gel yeter ettin yeter cânâ eziyyet cânıma
 Cevr-i bîhadmiş meğer mihr ü mahabbet sandığım

Halk-ı âlem cân ile şeydâ-yi zülf-i dilberin
 Yâ nedendir bunca istiğnâsı zülf-i dilberin
 Bir umulmaz dârd imiş sevdâ-yi zülf-i dilberin
 Geldi gördüm ben hele başıma devlet sandığım

Yine ey *Ömer* felekten hiç sitem eksik değil
 Fâriğ oldum cümleden yine elem eksik değil
 Çekti el yardan gönülde yine gam eksik değil
 Ey dirîğa bu mudur âlemde râhat sandığım

— 427 —

Ey perî hüsnüne hayrân olduğum mudur suçum
 Rûz ü şeb aşkıyla mihmân olduğum mudur suçum
 Lûtfedüp gel söyle bildir neyledim cânâ sana
 Hasretinle dîde giryân olduğum mudur suçum

Kim dedi sencileyin gelmiş güzel âlemde var
 Hüsnünü gören kişi bîhûş olur akli şaşar
 Anın için ben seni medhederim leyl ü nehar
 Gevher-i nutk-i firâvan olduğum mudur suçum

Görmezisem gün yüzünü cân ü dil etmez karâr
 Neyleyim sensiz bana dünyâ vü mâfihâ harâm
 Sen bana rahmeyleyüp hiç olmadın bir dem arâm
 Sen güle bülbül-i nâlân olduğum mudur suçum

Gel bana cevreyleme ey kameti serv-i bülend
 Çok cefâlar çekti yolunda bu garib derdimend
 Boynuma zencîr-i zülfün eyleyüp hâzır kemend
 Dârına Mansûr-ı meydân olduğum mudur suçum

Kim dedi gayrıya var meylim benim şânı yüce
 Akl u fikrim sendedir ey mâh gündüz hem gice

Demedin rahmeyleyüp *Âşık Ömer* hâlin nice
Ser verüp uğruna kurbân olduğum mudur suçum

— 428 —

Âşık oldum sen meh-i tâbâna kurbân olduğum
İrdi peygân-ı keder tâ câna kurbân olduğum
Bu zebun gönlüm gam-ı aşkınla mahûzn olmasun
İltifâtın rûzi kıl ahdına kurbân olduğum

Dâmı zülfündür senin üftâdeyi tâ pest eden
Kâinâtı şerbet-i nâb-ı lebindir mest eden
Büse men'etme habîbim âşık-ı dilhasteden
Çevrilür biçâreler ihsâna kurbân olduğum

Çekmediğim râh-ı aşkında felâket kalmadı
Gayri yoktur ihtiyârım elde râhat kalmadı
Âteş-i hecre tahammül sabre tâkat kalmadı
Bir gün eylesin beni dîvâne kurbân olduğum

Hâlime gökte melâik yerde insan ağlaşur
Yalnız bir ben değil âlemde her can ağlaşur
Cân ü tende yürek oynar gözlerim kan ağlaşur
Görmedim râhat yüzün bir dâne kurbân olduğum

Kıl müşerref id-i vaslınla beni ey gonca leb
İstamem fânî cihânı akl u fikrim sende hep
Der ki bu *Âşık Ömer* olsa aceb mi rûz ü şeb
Dil hayâlîm şem'ine pervâne kurbân olduğum

— 429 —

Âşıkım sen sîm endâmîne kurbân olduğum
Bu da bir başka tama'ı hâme kurbân olduğum

Mürg-i dil bekler görüp bend oldu dâm-ı zülfüne
Dâneye meyl etti düştü dâme kurbân olduğum

Uğramış var ise çeşm-i gamze-i tâtârına
Ezilüp kand-i mükerrer kef çeker güftârına
Serv-i kad nice salınsun yârimin reftârına
Her ne renk giysen eğer ol câme kurbân olduğum

Baş açık bir âşık-ı divânenim pür iştiyâk
Korkarım aramızı mâbeyn eder ehl-i nifâk
Eylesen lûtfen nolur cânâ derûnî ittifâk
Gâh göndermiş mahabbet nâme kurbân olduğum

Zerrece lûtfun umarken bu dil-i şeydâ garîb
Ana derd ü mihnet ü hecrü firâk olur nasîb
Bir gece bezm-i visâlin istemiş tenhâ rakîb
İrmesün ol rû siyeh akşame kurbân olduğum

Olmuş iken ben o gamzen oklarından zahminâk
Eylemek lâyük mıdır tîg-ı gamınla sineçâk
İrmeden vaslına Âşık Ömer'i etme helâk
Koma hasret gitmesün bayrâme kurbân olduğum

— 430 —

Bir münevver tâc urundu girdi çün meydâna mum
Çok hüner göstermek ister meclis-i yârana mum
Devr elinden çektiği âlâmı istifsâr edüp
Haylice yanar yakılır bu gice yârana mum

Ne kadar nûrun verüp şevkile olsa âftâb
Başına mikrâs-ı gamdan irişür zahm-ı ikab
Subha dek işler derûnunda fitil-i ıztırâb
Yüreği yağın eridir âteş-i süzâna mum

Aslı dörttür çârı unsurdan mürekkep bir şecer
 Hâsıl oldu başına nûr-i hidâyet verdi fer
 Reşkeder şevk-ı şua'ın göricek şems ü kamer
 Diyesin dıkmış göke tesbîh okur Sübhân'e mum

Per yakar âşıklara gâhî okur dersi kenâr
 Susamış çekmiş savaşlar sanur inciler kanar
 İhtiyâri elde yok başında âteşler yanar
 Hoş bakar pervânenin hâline yane yane mum

Lâcerem *Âşık Ömer* bunun da bir ahvâli var
 Kim ne zulm etmiş aceb bilmem bu çerh-i hîlekar
 Bir nefes dinlenmeyüp yanar yakılır kârı zâr
 Akıdır gözyaşların yağmur gibi dâmâne mum

— 431 —

Ol Perînin ârız-ı zîşânın öptüm ohşadım
 Bâğ-ı hüsnünde gül-i reyhânın öptüm ohşadım
 İmrenürdüm halka halka ârızın üzre görüp
 Çok şükür ol zülf-i müşk efsânın öptüm ohşadım

Da'vet ettim hâneye mahfice geldi ol perf
 Hoş safâ geldin deyip destine sundum sâgari
 Nâzenînim mestolup üstüme çekti hançeri
 Kıyma şehbâzım deyu her yanın öptüm ohşadım

Kıl terahhum ey efendim nısf-ı îmandır dedim
 Hamdülillâh ol meh-i tâbânı ilzâm eyledim
 Geh tebessüm geh nigehele hele ârâm eyledim
 Hasretim cânım diyüp bir yanın öptüm ohşadım

Ey *Ömer* sen çünkü gördün vuslatın hengâmesin
 Okudum derûn-i dilden hem mahabbet nâmesin

Leblerin bûs ederek tenden çıkardım câmesin
Koynuma üryân alup her yanın öptüm ohşadım

— 432 —

Fikr-i lâ'inde gönül kaldı hayâlinde gözüm
Gitti ihlâs olmadı meyhâne-i gamdan özüm
Hatt u hâlin tengü dar etti münevver sûretin
Kimseler farkeylemez oldu geceyle gündüzüm

Mülket-i hüsnünde yer yer fitne oldu âşikâr
Yâ cemâlinde tasaddur kıldı mûy-i müşkbâr
Kilk-i kudret ruhleri gör yazdı bir hatt-ı gubâr
Kadir ol hâk içre iki

Bûy-i zülfün nefes-i âhûya teşbîh eyledim
Ne hatâ ettim miyânın mûya teşbîh eyledim
Hattın içre ruhlerin incuya teşbîh eyledim
Bilmediler gam nedir dürr-i yetîm olsa sözüm

Hüsnünü kangı çiçek gördü bahârı solmadı
Kangı âşık derdine dûş oldu derman bulmadı
Nakd-i can verdim metâ'-ı vasla imkân olmadı
Sîne benzettim yaşım altuna dönderdim yüzüm

Bildim âhır bana pâdâş olmaya tâc ü kabâ
Eyleyem bir bir kamu serhadd-i fânide hebâ
Bir zaman ola ki *Âşık Ömer* anı da sabâ
İmtinân-ı kal için ilet Sfâhân'a tozum

— 433 —

Âlemin zevkin hâram ettim seninçün sevdiğim
Bu elif kaddimi lâm ettim seninçün sevdiğim

Ol rakib-i nâsezâlardan sitemler kat be kat
Çok zehirler nûş-i câm ettim seninçün sevdiğim

Hasretin za'fiyle döndü yüzümüz mânend-i zer
Kaplamaştır dîdeler ırmâğını çok niylüfer
Kollarında yakılar bâzûlarında şerhalar
Sıneme dâğ izdihâm ettim seninçün sevdiğim

Kaşların mihrâb edindim i'tikâf etmek için
Âsitânın beklerim kalbimi sâf etmek için
Ey efendim Kâ'be-i kûyin tavâf etmek için
Ârzunla azm-i Şâm edem seninçün sevdiğim

Hasbihâli *Ömer*'in ancak budur ey gonca fem
Sen kalasın belki ben bu derd ile bir gün ölem
Şerhedüp çeşmim yaşın müjgânımı kıldım kalem
Bir bütün dîvan tamâm ettim seninçün sevdiğim

— 434 —

El sunup kavs-i vücûd-i zâra kurmak niyyetim
Tîr-i âhımdan sek-i ağyâra urmak niyyetim
Yasdanup kalmış iken hayrette tıfl-ı cân ü dil
Gaflet almış gözlerin her bâr uyarmak niyyetim

Câna kalmaz bu dil-i şeydâyı cânân arzular
Derdlidir yâ neylesün derdine dermân arzular
Âsitân-ı gülşen-i kûyin dil ü cân arzular
Sicn-i gamdan bülbülü yâra uçurmak niyyetim

Hayli demdir bu seri meydân-ı aşka top edüp
Bekledim râh-i fenâda menzilim âşûb edüp
Âsitân-ı kûyine kirpiklerim cârûb edüp
Eşk-i çeşmim hâkipâ-yi yâra karmak niyyetim

Bîvefâdır çün vefâ gelmez bu dehr-i köhneden
 Bilürüz dâr ü diyârı hâk olur burc-i beden
 Bende-i Hak birbirine irtikâb etmez neden
 Müşkilim bir vâkif-ı esrâra sormak niyyetim

Der ki bu *Âşık Ömer* gayet derûnum pür melâl
 İnkisârım vasfa gelmez şâzilik emr-i muhâl
 Hûn-i çeşmimle yazup ben bir mutavvel arzihâl
 Tâ revâk-ı haşmet-i hünkâra varmak niyyetim

— 435 —

Düştü gönlüm bir saçı reyhâne bilmem neyleyim
 Ol sebebden olmuşum dîvâne bilmem neyleyim
 Nevresidem dostların gittikçe galib olmada
 Tîğ-ı aşkı kıymet ister cânem bilmem neyleyim

Gamzesinden irdi bir tîr-i mahabbet rûhuma
 Vasfın etmekte kalem âciz kalur meşrûhuma
 Penbeler sardım fitil urdum ten-i mecrûhuma
 Çeşm-i giryânımdan akan kane bilmem neyleyim

Hâtıra sevdâ-yi aşkı saldı bir muhkem binâ
 Tâ kıyâmet haşredeki oldu bana tâc-ı gınâ
 Kirpiği oklarına sinem olaldan âşinâ
 Akl u fikrim hep bana bîgâne bilmem neyleyim

Müptelâ oldu o şûh-i mülk-i istiğnâya dil
 Ağlasam seylâb-ı eşkim cûş eder gûyâ ki Nil
 Devr-i Yûsuf'tan beri hiç kimseler görmüş değil
 Misli yok akrânı hiç bir dâne bilmem neyleyim

Ben *Ömer* bîçâresini lûtf ile yâd etmedi
 Bir selâmile dil-i mahzûnumu şâd etmedi

Duyduğunca nâlemi zulmeyledi dâd etmedi
Hay o kâfir gelmedi îmâna bilmem neyleyim

— 436 —

Ben bugün ol câygâh-ı dilrübâya uğradım
Hassaten yüz sürmek için hâkipâyâ uğradım
Arz-ı i'lâm etmeğe ahvâlimi kasdeyledim
Vardım ammâ bir tükenmez mâcerâyâ uğradım

Gûşe gûşe dolaşup cânân arar derler imiş
Kande bir mehpeyker olsa ol sarar derler imiş
Benden için ey sanem dilber kovar derler imiş
Hâşelillâh böyle ben çok iftirâyâ uğradım

Hayli demdir görmedim bu gözlerim müştâk idi
Hişmile baktı yine bir de tebessüm eyledi
Âsitânımda nedir kasdın ne ararsın dedi
Ben dedim afveyle cürmüm hoş recâyâ uğradım

Düşeli sevdâyâ benden gitti râhat görmedim
İşidirdim niydüğüm bilmem kıyâmet gürmedim
Gelmemişti başıma bir böyle âfet görmedim
Ne kazâlar geçti serden çok belâyâ uğradım

Der ki bu *Âşık Ömer* ol kalbi âhen bağıruc
Câmehâbından hezâran nâz ile kılmış huruc
Gûşe-i destârdan kâkülleri göstermiş üç
Heft ser bir düm keşide ejdehâyâ uğradım

— 437 —

Ben bugün bu köhne bir vîrânenin ma'mûruyum
Hem harâb âbâdıyım hem şîve-i engûruyum

Ne Süleymân'ım Süleymân'ım ne kemter mûruyum
Dün o câdû gamzesin gördüm anın meşhûruyum

Ol sebebden dilde kuvvet tende yoktur tâkatim
Geçmede her dem hayâlât ile vakt ü sâatim
Ne hat u hâl-i siyeh ne zülf-i anber hâcetim
Saçı kullâbına bendoldum anın Mansûr'uyum

Bende bünyâd oldu âb u âteş ü hâk ü hevâ
Çâr unsurdan urundum eĝnime rengin abâ
Bende zulmet bendedir âyîne-i âlem nümâ
Dembedem nûr-i hidâyet pertevinin Tûr'uyum

Câna her ne devr elinden iriše cevr ü sitem
Hâtırım buldu tesellâ çekmezem andan elem
Hemnişnim hemdemim derd ü belâ endûh u gam
Bu şükûfestân-ı dehrin dopdolu zenbûruyum

Nâlesi serd olduĝuçün ey *Ömer* bülbüllerin
Revnakı gündün gûne olur ziyâde güllerin
Ayaĝı topraĝıyım kıymet bilen kâmillerin
Başına bilmezlerin ammâ belâ sâtûruyum

— 438 —

Cüdâ düşmek ne müşkildir kişi bir mehlikasından
Bu gün gurbetteyim dostlar felek cevr ü cefâsından
Doyunca yüzünü görmek müyesser olmadı eyvâh
Ne firkat hâl imiş yârı koyup gitmek sılasından

Unutma bendeni hayr-i duâdan şâh-ı hûbânım
Seni Hak'ka emânet eyledim ey mâh-i tâbânım
Seni bâĝışlayıp Mevlâm benim almaz ise cânım
Görür dünyâ gözünle gözlerim kaşın arasından

Budur Takdîr-i Sübhânî iriştî cânıma firkat
 Figanım yıktı eflâki derûnum derd ile hasret
 Müyesser vashına irmek olur mu bir dahi kısmet
 Aceb ihsân eder Bârî Hudâ lûtf u atâsından

Düşüp ben bahr-i sevdâya gözüm sen yâra kan ağlar
 Melekler cümle âh eyler zemîn ü âsmân ağlar
 Gice düşlerde gördükçe derûnum bîgümân ağlar
 Bana uyhu harâm oldu gönül firkate yasından

.

Saçı Leylâ için Mecnûn'a döndüm bu sinem yanık
 Seni benden beni senden meded ayırmasın yezdan

— 439 —

Pâdişâhım aşka düştüm hasretinle el'aman
 Aşka düştüm hasratınle el'aman ey nevcivan
 Hasretinle el'aman ey nevcivan etme ziyan
 El'aman ey nevcivan etme ziyan fânî cihan

Dembedem gel ey efendim dilpesendim serbeser
 Gel efendim dilpesendim serbeser eyle haber
 Dilpesendim serbeser eyle haber ehl-i hüner
 Serbeser eyle haber ehl-i hünersin âlişan

Âşinâlar dilrübalar merhabâlar ey güzel
 Dilrübâlar merhabâlar ey güzel etti ezel
 Merhabâlar ey güzel etti ezel sana mahal
 Ey güzel etti ezel sana mahal ey mihriban

—Der ki Ömer— âşıkınım sâdıkınım lâyıkınım dilberâ
 —Âşıkınım— sâdıkınım lâyıkınım dilberâ etme cefâ

—Sâdıkmım— lâyıkınım dilberâ etme cefâ ey bîvefâ
—Lâyıkınım— dilberâ etme cefâ ey bîvefâ kendin nihân

— 440 —

Bir hilâl ebrû sevüp sevdâya düştüm el'aman
Aşkile cûşeyleyüp deryâya düştüm el'aman
Dağ u taşı devredüp kan ağlarım Mecnun gibi
Şimdicek Leylâ deyüp sahrâya düştüm el'aman

Çerh-i gerdun kimseye cevr ü cefâ kılmış değil
Bu fenâ dünyâ olalı ben gibi gelmiş değil
Çektiğim derd ü elemeler kimse hiç çekmiş değil
Derd ü gam çekmek için dünyâya düştüm el'aman

Ben de bildim şimdi kurtulmağa yoktur bir ilâç
Ben bilirim ol perî zahmıma etmez bir ilâç
Bu cihânın halkı gelse derdime kılmaz ilâç
Bir yenilmez aşk ile gavgaya düştüm el'aman

.
Derd ü gam sahrâsına saldım bu cân ile teni «?»
Hep gıdâ-yı mûr u mâra . . . ettim serini «?»
Ey *Ömer* öldükte sarsın ol güzel kefenimi

— 441 —

Bâri Hak lûtfîle kıldı Âdemi var ol zaman
Hem yarattı Âdem'i Havvâ'yı tekrar ol zamân
Ana secde etmeyicek çünkt şeytân-ı recîm
Geçti lâ'net halkası boynuna nâçâr ol zaman

Dinle dâ'vâyı ulular heybetin Nemrûd'den
Sanma anın yanına kaldı bu işler cümleten
Mancınkla attılar kurtardı Hak sağ u esen
Gülşen oldu Hazret-i İbrâhim'e nâr ol zaman

Cenneti düzdü cihâna âsi Şeddâd-ı sanem
 Hak kelâmında buyurmuştur ana bâğ-ı İrem
 Görmeden dahi yüzün kahroldu hasretle o dem
 Dideden sırretti anı yüce Settâr ol zaman

Kıldı Fir'avn çün Beni İsrâil'i gayet zebun
 Sihri ibtâl eyleyüp oldu asâ ejder nümün
 Kasedüp mel'ûnu hem tahtından etti sernigün
 Kıldı Mûsâ mu'cizeyle hakkı izhâr ol zaman

— 442 —

Mâsivâdan fârig u âzâd olayım bir zaman
 El çeküp hep âşinâdan yâd olayım bir zaman
 Ey tarikat şerbetinden nûşedüp bir dolu câm
 Bu harâb olasıda âbâd olayım bir zaman

Âkıbet işretserâ-yi âleme kıldım vusûl
 Kande baksam mâsivâ nakşı görürüm sağ u sol
 Eyledim her gördüğümde hayli bir sûret kabul
 ben bu kâr-ı hikmete mu'tâd olayım bir zaman

Yetişir tîr i felekten eyledim tahsîl-i kâm
 Gayri lâzımdır ferâgat gûsesinde bir makam
 Reddedip zühd ü riyâ tesbîhini elde müdâm
 Şeyh San'an sâhib-i evrâd olayım bir zaman

Ol lebi şîrin tek olsun vâdi-i vasla karâr
 Devletinde uğruna sarfedeyim her nem ki var
 Seyl-i aşkı eyleyüp kûh-i vücûdumdan güzâr
 Tîşe-i hicr ü gama Ferhâd olayım bir zaman

Yıkayım buğz u hased deyrini nâlân edeyim
 Hem riyâ vü kibrim eşkâlin perîşân edeyim
 Ey Ömer mülk-i vücûdu hâke yeksân edeyim
 Hâne-i gönlüm gibi berbâd olayım bir zaman

— 443 —

Ey aceb bir gamze-i cellâd imişsin bir zaman
 Bîmürüvvet bîkerem bîdâd imişsin bir zaman
 Gülşen-i hüsnün görenler hâliyâ hayran gezer
 Bülbülâna bâis-i feryâd imişsin bir zaman

Dâimâ üftâdeler etmektedir geşt ü güzâr
 Yanlış olmaz arzihâlim gamzen etsin derkenâr
 Hâl ü hattın ye's ü mâtem tutsa şimdi vechi var
 Mübtelâlar ağlayup sen şâd imişsin bir zaman

Niçeler aşkın yolunda koydular cân ü seri
 Sevmesin âlemde kimse bîterahhum dilberi
 Cevrini hadden ziyade etmek için ol perf
 Yâr ile dost âşinâyâ yâd imişsin bir zaman

Ey Ömer hiç kimse bilmez çektiğim kayguları
 Neyleyim sevmiş ezelden yıldızım mehrûları
 Bâb-ı hüsnünde yazılan ol hilâl ebrûları
 Okuyan der bir mubârek yâd imişsin bir zaman

— 444 —

Aç gözün *Nemçe* kırılı Gazi Sultan'dır varan
 Ser halâs olmaz elinden bir aç arslandır varan
 Dem çeker ejder gibi hem gaziler her subh u şâm
 Niçe yüz bin kahramanla Âl-i Osman'dır varan

Hey dini kara munâfık durmadın sen ahdına
 Yürüdü asker-i İslâm hâzır ol sen vaktına
 Katline fermân olundu *Nemçe* tâc ü tahtına
 Elllerinde tîr ü keman ol Tatar handır varan

Lûtf-i Hak imdâd edicek aluruz cebhâneni
 Câmî'ü mescid yaparız kilise meyhâneni
 Hutbe ezanlar okudup kıralar büthâneni
 Sancağ-ı şerifte mestur hatm-i kur'an'dır varan

Yâ İlâhî kıl hidâyet hürmetiçün ol Habîb
 Ol lâîn-i bedfiâli makhur eyle an karîb
 Der ki *Ömer* bu senede umarız fethin nasîb
 Hazret-i Sultan vekîl-i Ahmedi Han'dır varan

— 445 —

Dil sana meyletti cânâ dehre sultânım Hasan
 Şevk-ı rûyinle hayâlin oldu mihmânım Hasan
 Rûz-ü şeb âh ü enîn ile vücûdum yâredir
 Merhem-i vaslınla sar zahmıma Lokmânım Hasan

Sînemiz sadpâre oldu ol siyeh müjgân ile
 Rûy-i dil göster efendim cûd ile ihsân ile
 Eşiğinde çâkerin veş bağladım bel cânile
 Bâb-ı lûtfun yasdanan var ahd ü peymânım Hasan

Girre olma hüsnüne görme ikende sen seni
 Hatt-ı rûyin gelmeden âğuşa çektirsen seni
 Bağ-ı hüsnün bâğbânı eylemişken ben seni
 Bu garîbin reddedüp ağlatma cânânım Hasan

Bu *Ömer* 'in pendini dinle güzeller serveri
 Nâr-ı aşkın def'i yoktur kül ederdim mermeri
 Kıl hazer sûz-i derûnum kıla te'sîr ey peri
 Seni iflâh etmez ey meh âh ü efganım Hasan

— 446 —

Yine tahtına cülûs eyledi şâh-ı ramazan
 Giydi başına zerendûd külâhı ramazan
 Hân-ı bîhaddine müstagrak olup bay ü gedâ
 Ne kerem kâni sahf olur o mâh-ı ramazan

Lem'a-i feyz-i beka dehri kılup pür enver
 Bu hidâyetle ziyâlandı beher hâkister
 Şeceristân-ı minârın şerefâtın yer yer
 Nûrdan nahl ile zeyn etti giyâh-ı ramazan

Gelin ey tâlib-i Hak yüz turalım Settâr'a
 Hâşe mahrûm ede Mevlâsı kulu yalvara
 Emr-i Hak ile olup perde azâb-ı nâra
 Dura setretmek için ehl-i günâhı ramazan

Çalış ey tâlib-i Hak rûha durağ etmek için
 Âb-ı tevbeyle kara yerlerin ağ etmek için
 Gündüzün eklini şürbünü yasağ etmek için
 Yedi iklimde yine saldı sipâhı ramazan

Hak'dürür kullarının verici hâcetlerini
 Hamdü şükr ile kılup zikr ü ibâdetlerini
 Ol kerîm-i keremin lûtf ü hidâyetlerini
 Mü'mine eyledi müjde yine mâh-ı ramazan

Bu fenâ kaydını geç sâlik-i râh-ı kıdem ol
 Lâmekân iline hükmet melik-i muhteşem ol
 Şeb-i kadrinde Ömer kaim ü sâbit kadem ol
 Kurb-i fide irişür menzil-i râh-ı ramazan

— 447 —

Bilmez idim niydüğün hercâyi dilber sevmeden
 Şimdi her gam bendedir hercâyi dilber sevmeden
 Derd ü mihnet firkat-i hasret tutup her yanımı
 Başıma aldım gam-ı dünyâyı dilber sevmeden

Gözleri âhü dişi dürdânedен geçmez gönül
 Mihri yok ağyârı çok cânânedен geçmez gönül
 Öldürürse gamzesi mestânedен geçmez gönül
 Derdile oldum bugün şeydâyı dilber sevmeden

Bir suâl etsem ana bin hışmîle eyler cevâb
 Cümbüş ü tarzı levendâne cemâli âfitâb
 Hançer elde tîğ belde gamzesi eyler harâb
 Başka hazzeyler bu gönlüm dâyi dilber sevmeden

Ey Ömer hâlin mükedderdir gam-ı efkâr ile
 Yoluna canlar fedâdır elde külli var ile
 Bir gül için nola ceng eyler isem ağyâr ile
 Bülbül eyler hâr için gavgâyı dilber sevmeden

— 448 —

Nâzenînim ben garîbinden cüdâ olmak neden
 Ey efendim tâ bu denlû bîvefâ olmak neden
 Çün bilürsün senden özge yâr-ı garım yok benim
 Zümre-i hûbân içinde kem edâ olmak neden

Bikerem bu bendeni terkeylemek lâyıkmıdır
 Ben garîbinden ziyâde il sana âşık mıdır
 Hiç demezsin ki aceb ol sînesi yanık mıdır
 Ey efendim adularla âşinâ olmak neden

Sırrını fâş eyleyüp âlemde iyân etmede
 Gayrılarla sen gibi ben zevk-ı devrân etmede
 Bülbülün ancak durup bir güle efgan etmede
 Sen bu denli çevre dostum mübtelâ olmak neden

Âsitânında senin ben hâk ile yeksân iken
 Ey şehâ ben tâ ezelden emrine fermân iken
 Gice gündüz ağlamakta dîdemiz pür kan iken
 Bîgünah bu ben garîbe iftirâ olmak neden

Bâğ-ı hüsnünde senin ben bülbül-i şeydâ iken
 Her ne denli çevredersen mürde dil ihyâ iken
 Bir zaman yanında dostum cümleden a'lâ iken
 Bu *Ömer* şimdi aceb ki bîvefâ olmak neden

— 449 —

Dilberâ yolunda ben sular gibi akmak neden
 Sen neye yâr olmadın yadlar gibi bakmak neden
 Çünkü ben divâne mecnûn olduğum fehmetmedin
 Bisebeb zencîr-i aşkı boynuma takmak neden

Dün gdcce gamhâneye ağyârı teklif eyledim
 Cevr ü kahrından biraz yandım yakıldım neyledim
 Bir çakım kav olduğum bilmezlik ile söyledim
 Merhametsiz âteş-i tâbı verüp çakmak neden

Aşk delildir irişür elbet behakk-ı Lâyemût
 Dil visâlin ka'rına bir gün misâl-i ankebût
 Bezme geldikte edersin goncalar gibi sükût
 Meclis-i hâr içre bülbüller gibi şakmak neden

Yâr-ı sâdik olmağa ister dilerdin bendene
 Sarılalım bir gece tenhâca derdin bendene
 Sadhezâran nâz ile bir bûse verdin bendene
 Gel yine al bûseni başımıza kakmak neden

Nûş edüp *Âşık Ömer* geldin ezel peymânesin
 Görüp iğmâz eylemez câm-ı lebin mestânesin
 Çünkü âbâd eylemezsin bu gönül kâşânesin
 Yâ bizi berbâd edüp âteşlere yakmak neden

— 450 —

Sevmezem bir gayrısın rûh-i revânım var iken
 Neylerim her dilberi serv-i revânım var iken
 Gayriye bel bağlamak insaf mıdır kim sevdiğim
 Bir senin gibi benim şüh-i cihânım var iken

Şevk-ı hüsnünle şehâ her demde memnundur gönül
 Ey efendim haşrolunca sana meftundur gönül
 Tâ ezelden sen saçı Leylâ'ya Mecnun'dur gönül
 Hiç geçer mi sen gibi bir nevcivânım var iken

Şöyle bil ki dil senin medhin eder şâm ü seher
 Hamd ola geldi bana bâd.i sabâ ile haber
 Ey kemân ebrû mahabbet tîrine oldum siper
 Yüz çevirmem sen gibi kaşı kemânım var iken

Ben kulun can verme ne var sen gibi dildârına
 Bendeler baş eğmek ister çün velî hünkârına
 Bu *Ömer* Mansur gibi gelse siyâset dârına
 Aşkını terketmezem ben tende cânım var iken

—451—

Ey perî bu hüsnile düşnâm edersin mâha sen
 Dilrübâlar içre benzersin efendim şâha sen
 Germ edüp uşşâka karşı vafını eyler rakîb
 Böyle yüz verme efendim ol sek-i bedhâha sen

Ben sanırdım ârif-i rindânedir meylin heman
 Vahşi âhûlar gibi yâbânedir meylin heman
 Kaldım ayakta gedâ nâdânedir meylin heman
 Korkarım kim bir gün uğrarsın hadeng-i âha sen

Dilberâ al bir nasîhat benden ârifsen eğer
 Genc i hüsnün sırr u esrârına kâşifsen eğer
 Macerâ-yi Yûsuf-i Ken'ân'a vâkifsen eğer
 Çıkma ihvânınla olsan bile seyrangâha sen

Der ki bu *Âşık Ömer* ey şûh-i şîrin şivekâr
 Bî kusûr öğmüş yaratmış seni sun'-i Girdigâr
 Kem edâlar eyleyüp uşşâka kondurma gubâr
 Yüzü ak varmak dilersen ol ulu dergâha sen

—452—

Her seherde bülbülün dilde ağazın dinle sen
 Hoş terennümle heman nâz ü niyâzın dinle sen
 Başlasa her bir makam üzre tekellüm etmeğe
 İbtidâ Evc ü Arak ile Hicâzın dinle sen

Sâkiyâ Rast ü Acem Rûmîden eyler iftitâh
 İsfahan ile Kõçek ola Hüseynile Segâh
 Bûselikten çok Nevâlar ede semti Çârigâh
 Hem dahi aşk-ı hafâdan kendi râzın dinle sen

Mâni-i Nikrizle Uzzal'den çok efgan eyleyüp
 Dahî Mâhûr u Ruhâvîden yürü hân eyleyüp
 Nağme-i Nevruz u Şehnâz u Aşîrân eyleyüp
 Her makam-ı şû'beden tarz-ı dirâzın dinle sen

Evvelâ on iki makamat yedi âgaz ile
 Hem dahî ola Hüseynî nağme karagâh ile
 Yirmi dört terkîb ile hem kırk sekiz usûl ile
 Ehl-i aşkın ey *Ömer* destinde sâzın dinle sen

—453—

Dilberâ hüsnüne meftûn edeli bu cânı sen
 Bir aceb âteş-i sevdâya düşürdüm teni ben
 Bilmedim böyle vefâsız olacağın ezeli
 Merhamet sâhibi cânan sanur idim seni ben

Ben ederken ser-i kûyinde müdâm âh ü enîn
 Sen görüp şefkat ile eylemedin gamdan emîn
 Ahd ü peymânı unuttun mu kani bunca yemin
 Seninim deyu riyâkârlık ederdin kani sen

Nice bir harc edeyim nakdi firâkın yoluna
 Yâ nice bir sitemin mihnetine sabroluna
 Bana ettiklerini etmedi kâfir kuluna
 Tâ ölünce unudur muyum efendi anı ben

Yaramadımsa eğer hizmete yâdeyle beni
 Ver kulumdur deyu dellâla mezâd eyle beni
 Dilrübâlar arasında ya azâd eyle beni
 O da bir âdet-i kanun olur etme anı sen

Geçeyim akl u fikirden gayrı dîvân olayım
 Yıklayım deli gönlüm gibi vîrân olayım

Soyunayım yine Mecnun gibi üryân olayım
Yüce dağlarda tutayım varayım meskeni ben

Sen de kendin gibi bir cevri yamâni bulasın
Düşesin âteş-i hicrâna sararup solasın
Bana ettiklerine cümle peşimân olasın
Ömer'im deye de bir gün arayasın beni sen

—454—

Sevdim yine bir gamzesi kattal küçücükten
Gafil iken etti bana bir al küçücükten
Ol hâl-i siyeh rûyi ele al küçücükten
Sarmış başına kırmızı bir şal küçücükten

Divânesi olduğumuz âyâ nice duydu
Yohsa bu dahi dâma düşüp dâneye uydu
Çok zâhidi bir cübbe vü destâr ile koydu
Kıldı niçe sergeşteyi abdal küçücükten

Kûyin dolaşur bendesi çok mest ü hem âguş
Kimisi nazar kerdesidir kimi ferâmûş
Âzârda dil kılmış iken gûşuna mengûş
Aklımı diler pâyine halhal küçücükten

Reftâra gel ey serv-i sehî gel göreyim gel
Güller gibi gül pâyine yüzler süreyim gel
Dedim küçücük bûsene cânım vereyim gel
Güldü dedi cânım var ise al küçücükten

Ol nevhevesin eyle fedâ yoluna ser sev
Cevr ü sitem ü kahrını çek tutma siper sev
Bir dilber-i nevresteyi sev Âşık Ömer sev
Bildigin unutmaz o meh her hal küçücükten

Cüstücû kılmaktayım aşk il dilber cânibin
 Dembedem pervâne veş sanki semender cânibin
 Hak nasib etse sarılsam bir gece cânânıma
 Subha dek öpsem yanağın ohşasam her cânibin

Tendürüstî hâlet-i aşkta sararup solmazam
 Râh-ı aşkından anın billâhi fâriğ olmazam
 Bir anın gibi münâsib kendime yar bulmazam
 Rub'-i meskûnu dolansam cümle yer yer cânibin

Mürg i cânım konu gerdânındaki fülüllere
 Mâil olursam aceb mi ol saçı sünbüllere
 Ârif isen kıl nazar feryâd eden bülbüllere
 Her biri bir yerde yasdanmış gül-i ter cânibin

Bir karâr üzre döner mi bak bu çarh-ı gerdişe
 İnkisârım galiba kâr eylemiş ol serkeşe
 Galiba düşmüş efendim olmadık bir âteşe
 Ol güzel gözlerde gözler bir semenber cânibin

Nice bir dilberleri medheylesin yârâne dil
 Nice meftûn olmasın meclisteki hûbâne dil
 Kangısın sevsin aceb hayrettedir dîvâne dil
 Âşık Ömer kıldı zîrâ hep güzeller cânibin

Düşürüp aşk âteşine sînemi nâr eyledin
 Her seher bülbül gibi işim gücüm zâr eyledin
 Bilmiş ol serde değıldir aklım ey kaşı keman
 Çün bizi terkeyledin bilsem kimi yâr eyledin

Râh-ı aşkına düşeni zülfüne bend eyleme
 Yâr olup ağyâr ile âşıkına fend eyleme
 Görmedim gerçi işittim yok yere and eyleme
 Yadlara uydun yüzüme güldün inkâr eyledin

Ey gönül ol bîvefânın lûtfuna ermez misin
 Ol mubârek hâkipâyeye yüzünü sürmez misin
 Hasretinden hastayım biçâreni görmez misin
 Bir gül ile hâtırım sormağa sen âr eyledin

Cân ü dilden mâilim hüsnüne ben bil ey perî
 Hizmetinde bendeyim uğruna koydum ben seri
 Görüben ol mah yüzünü âşık olaldan beri
 Gam u hicrile cihâm başıma dâr eyledin

Düşeli aşkına gönlüm dâim ağlar dembedem
 Ditredi cismimde cânım gözlerim oldukça nem
 Sâde pehlû olmağa *Âşık Ömer* ey gonca fem
 Çok şükür elhamdülillâh hele ikrâr eyledin

— 457 —

Pâdişâhım ibtidâ kalbimde kim yer eyledin
 Gönlümün kâşânesin pür zîb ü zîver eyledin
 Her cihâtın bir temâşâgâha manzar eyledin
 Hem hayâlin anda sâhib tâc-ı kayser eyledin

Cem'-i hâtırla beyân ettin ana yâbân iken
 Şöyle kim taş ü türâbı mihnete galtân iken
 Bunca elemeler yapup hâlî yatur vîrân iken
 Rif'atin olsun mezîd eflâka hemser eyledin

Kıldın ihyâ evvelâ lûtf u kerem semtin tutup
 Hurrem iken bu dil-i dârâların semtin tutup

Adl iken noldu sebep sonra sitem semtin tutup
Dest-i zulmunla yıkup hâke berâber eyledin

Dilber ammâ böyle bîdâr ettiğinden mâadâ
Ağladup Ferhâd-ı nâşâd ettiğinden mâadâ
İki çeşmin iki cellâd ettiğinden mâadâ
İki zülfün iki mergul cevri-kâfer eyledin

Bendeni sen gözgöre nettim demişsin düşmana
Hâtırın yaktım ve incittim demişsin düşmana
Ömer'i cevrimle gör nettim demişsin düşmana
Yüzün ağ olsun beğim ya'ni hünerler eyledin

— 458 —

Dilberâ evvel bana sen gözle hem kaş eyledin
İşve vü nâz ile geldin ciğerim taş eyledin
Kendi lûtfunla beni kendine kardaş eyledin
Sonra döndün sırrımı âlemlere fâş eyledin

Semt-i istiğnâ senin irfânına lâyıktır
Ettiğin cevri ü cefâ ihsânına lâyıktır
Ömrümün varı bu işler şânına lâyıktır
Bana nisbet ol adû bedkârı sırdâş eyledin

Çün nasîb olmadı vuslat sen şeh-i mümtâz ile
Kâkülün gibi perîşân etme aklım nâz ile
Bağrımı deldin serâpâ gamze-i gammâz ile
Hâlîme rahm et iki dîdem yeter yaş eyledin

Bî kerem oldun neden günden güne ey bîvefâ
Hatırımdan dûr olur mu kıldığın cevri ü cefâ

Sen bu *Âşık Ömer*'e hiç etmedin bir kez vefâ
Eski derdimden bu derdi cümleye baş eyledin

—459—

Gülşen-i cennet misâli kaddi tûbâ Ahmed'in
Müjgânı tîr-i kazâdır kaşları yâ Ahmed'in
Fitne-i âhûları her günde yüz bin kan eder
Hâl-i hindû ruhleri gül berk-i ra'nâ Ahmed'in

Karşısında sadhezâr üftâdeler boynun eğer
Vaslını seyrân ederken aklımı almış gider
Hasılı bir dânesi bin gonce-i ra'nâ değer
Sadef-i hikmet dehânı dişî yektâ Ahmed'in

Dâm-ı aşkına düşenler bir dahi bulmaz rehâ
Dâne-i hâline olmaz zerrece kıymet behâ
Her zaman ağzıma alsam lâ'l-i nâbından şehâ
Sükkeri kand-i mükerrer ola peydâ Ahmed'in

Hak Taâlâ mir'at-i vasl-ı kederden saklasun
Ruhlerinin güllerin bâd-i seherden saklasun
Çeşm-i a'dâ görmesün yavuz nazardan saklasun
Hüsn-i pâkini görenler dedi hakka Ahmed'in

Der ki *Ömer* böyle dilber basmadı dehre kadem
Zümre-i hûbân içinde oldu çün sâbit kadem
Heft deryâlar mürekkep olsa ağaçlar kalem
Vasfını yazmağa âciz cümle âlem Ahmed'in

— 460 —

Âlem içre söylenir nâm ü nişânı Ahmed'in
 Şâyi' oldu hupluğu tuttu eihânı Ahmed'in
 Geçmeden çağı ana gel arz-ı hâcet edelim
 Bilmişim şimdengeru lûtf-i zamânı Ahmed'in

Gelmedi gelmez dahi anın gibi sâhib cemâl
 Anda hatmetsin güzellik mülkünü Hak Lâyezâl
 Ger akarsa leblerinden sükker-i âb-ı zülâl
 Nice kurbân etmeyim yoluna cânı Ahmed'in

Kaşları yay kirpiği ok sînemiz kıldı nişân
 Urdu sînem içre bağrım çâk çâk etti heman
 Merhamet eyle bana hâlim yaman oldu yaman
 Dinlemez hiç gamzesi gör el'amânı Ahmed'in

Görmedim mislin cihanda böyle bir âlicenâb
 Ayın on dördü gibi olmuş cemâli âfitâb
 Rahmeder âşika gâhî lûtf ile eyler cevâb
 Hem sözü sükker gibi söyler zebânı Ahmed'in

Yek nazarda âşık-ı sâdıkların bağrın ezer
 İltifât etmez kamu üftâdeler mecnun gezer
 Âşık Ömer böyle dâim cevrine tâkat çeker
 Kim sevindirsin visâlin bir gün anı Ahmed'in

— 461 —

Günde bir kez ey gönül seyret yüzün var Ahmed'in
 Gör niçe kılmış Hudâ hüsnün pür envâr Ahmed'in
 Fursatı tenhâ düşerse gafil olma sen sen ol
 Em lebin ince belin muhkem tutup sar Ahmed'in

Arzeder gülşende ol meh lâle haddin güllere
 Dahi bir neveste güldür nâz eder bülbüllere
 Korkarım baştan çıkarup yüz verir sünbüllere
 Korkum oldur dâmenine dest sunar han Ahmed'in

Gamzesinde fitne vardır ol kada kâmil değil
 Dide-i bîgâneye ruhsat verir âkıl değil
 Arzihal sunmağa tenhâ bulmağa kabil değil
 Bekleşür itler gibi ağyâr bin var Ahmed'in

Şehriyâr etmiş melâhat mülküne anı Hudâ
 Niçeler müştak yolunda kılmağa serler fedâ
 Âsitânında olaydım ben de bir kemter gedâ
 Vech-i pâkin seyredeydim bâri her bâr Ahmed'in

Dimez Âşık Ömer'in şimdengeru efganı hiç
 Niçe âşıktır derûnî sevmeyeler anı hiç
 Dilrübâlar arasında var mıdır akrânı hiç
 Kâfir olur eyleyen hakkını inkâr Ahmed'in

— 462 —

Sevdiğim hayfâ ki ol ağyârdan vazgelmedin
 Ol yüzü kara bed efsûn hârdan vazgelmedin
 Tutmadın pendin yazıklar pek hebâ oldu hebâ
 Bâis oldun derde böyle kârdan vaz gelmedin

Bu gidişle başına çok iş gelür bilmez misin
 Son ucunda hâtıra teşviş gelür biimez misin
 Mihribanlık defterinden kiş gelür bilmez misin
 Fikredüp encâmını her bârdan vazgelmedin

Sana lâyük mı benim her dem dü çeşmim hûn edüp
 Eyleyüp bend üstüne bend zülfüne Mecnûn edüp

Kahrile sancup derûnum lâ'l veş meygûn edüp
Sen dahi ol gamze-i hunhârdan vazgelmedin

Bilmedin çün tâ ezel nahs olduğun devr-i kamer
Dâd alup dilberlerinden almadın çün bir haber
Sürülüp dondan dona zillette ey *Âşık Ömer*
Ba'dehu dehr-i fenâ gaddârdan vazgelmedin

— 463 —

Dilberâ ben kemterin hayfâ ki kadrin bilmedin
Boynu bağılu çâkerin hayfâ ki kadrin bilmedin
Aşım aldın göz göre kattın rakîbin aşına
Taşa çaldın gevherin hayfâ ki kadrin bilmedin

İrmez iken ehl-i aşkın bend-i âhı boynuna
Yâ neden asmak rakîb-i rûsiyahı boynuna
Şanıma düşmezdi hey yazık günâhı boynuna
Sen bu zülf-i anberin hayfâ ki kadrin bilmedin

Tutalım bir gonca gülsün andelîbin bîhuzur
Câr-ı haslarla geçirdin kulluğun ettin gurûr
Bâki kalmaz tazelik hattın yüze çıktıkta gör
Sen bu dilberliğinin hayfâ ki kadrin bilmedin

Silmek ister reng-i rûyinden lebinden âb-ı çerh
Düşürür bir berzaha âhır seni kullâb-ı çerh
Azleder alur metâ'ın hâce-i dölâb-ı çerh
Gayriler tutar yerin hayfâ ki kadrin bilmedin

Bu *Ömer* teslim ederken uğruna cân ü seri
Âkıbet Mecnun gibi dağlara saldın serseri
Hizmetinde yoksa taksîrat mı ettin ey perî
Bende-i fermanberin hayfâ ki kadrin bilmedin

— 464 —

Ne acerb düştü bu gönül gülüne Mehemmed'in
 Mâil oldum kaşlarının teline Mehemmed'in
 Ben düşüp yâveylîye billâhi Mecnun'dan beter
 Niçe kurban olmayayım yoluna Mehemmed'in

Niçe insan mislidir yoksa anın hûrî melek
 Yalvarı yakarı gördüm geçmedi yâra dilek
 Nazlı yardan ayrı düşürdü bizi çerh-i felek
 Niçe kurban olmayayım yolune Mehemmed'in

Ben sana âşık olalı sabra tâkat kalmadı
 Hasretiyle yandı cismim hâtırım hiç sormadı
 Çok zamandır intizârım bir selâmın gelmedi
 Niçe kurban olmayayım yoluna Mehemmed'in

Âşık olan çeke gelmiş sevdiğinin nâzını
 Sırrımı hak demişim ben kimse bilmez ârımı
 Der ki *Ömer* ölmeden bir dahi görsem yârımı
 Sara idim kollarımı beline Mehemmed'in

— 465 —

Bir melek sîmâ perî ruhsâr ile derdim yeğîn
 Pür cefâyî âşına dildâr ile derdim yeğîn
 Fitne-i çeşm-i siyâhım lûtf ile kılmaz eser
 Hüsnüne mağrûr olan garrâ ile derdim yeğîn

Gam yemezdim sîne sâf olsam eğer dildâr ile
 Leblerin arzeyelemez dâr-üş-şifâ bîmâr ile
 Ol tıfil kılmaz atâlar bende-i nâçâr ile
 Ol ham-i ebrû gül-i zîbâ ile derdim yeğîn

Andelib-i mürğ-i dil gülden ferâgat eylemez
 Vermeyince goncesin bir lâhza ârâm eylemez
 Gözlerim Ya'kub veş selden ferâgat eylemez
 Ol Yusuf hüsnü perfî reftâr ile derdim yeğim

Ol güzelin gönlün aldım güne gün andeyledim
 Sen kıyâs etme ki zâhid ben ana fend eyledim
 Âkîbet Âşık Ömer ol dilberi bend eyledim
 Gâh gâh eksik değil ağyâr ile derdim yeğim

— 466 —

Ağladır âşıkları saçmış çırağı perçemin
 Karelar giymiş perîşandır bayağı perçemin
 Yanmasın yakılmasın hiç askerî hindûlerin
 Sâye salmış her yana kurmuş otağı perçemin

Müjgânın lâl' veş karaya boyanmış iken
 Çeşm-i hûnun câm-ı zerrin nûş edüp kanmış iken
 Şem'-i rûyin âteş-i sevdâlara yanmış iken
 Sîneme urdu yine dâğ üzre dâğı perçemin

Servi kaddin ey perfî sevdâdadır tûbâlara
 Gonca hüsnün hoş temâşâdır gül-i hamrâlara
 İş-i nutkundan hayât erdi dil-i şeydâlara
 Anberin sünbül karanfilidir o bağı perçemin

Kaşların garrâ yüzün nûr-i ziyâ-yi âfitâp
 Çeşme-i zezem dehânın leblerin rengi şarâp
 Ziyet-i ruhsârına giysûların olmuş nikap
 Tarmaşup kâküllerin olmuş tuzağı perçemin

Dehr-i dünun ol Süleymân'ı zamânın Hâtem'i
 Vashna ermek için âşüfte ider âlemi

Ekseri Âşık Ömer gidermesi bu perçemi“?,
Yaktı cismim âteş-i aşkı çırâğı perçemin

— 467 —

Tel tel olmuş ey perî sermâya benzer perçemin
Hatt-ı ser mâr-ı siyeh âsâya benzer perçemin
Dağıdup bâd-ı sabâ dökmüş mücellâ hattına
Sünbül-i müşk-i Hutun ârâya benzer perçemin

Ruhlerin bir verd-i ra'nâ meh cemâlin nur gibi
Leblerin kand-i nebattır gerdenin kâfur gibi
Derdimend âşıkları berdâr eder Mansur gibi
Şâh-ı âlem tûg-ı serv ârâya benzer perçemin

Ziyneti tâvûs veş re'sinde olmuş müstetâb
Zulmet içre ger tulû' etmiş sansın âfitâb
Çetr olup olmuş hümâyun her taraf çekmiş tınâb
Bârigâh-ı hayme-i kübrâya benzer perçemin

Sebkat etmemiş cihâna yok nazîrin ey güzel
Çok güzeller mest olur hüsnün görüp olmaz bedel
Şol berât-ı hüsnüne çekmiş berâtı Lemyezel
Şöyle mestûr eylemiş tuğrâya benzar perçemin

Vasf olunmaz ey Ömer kim çâk olur akli hele
Gam mıdır bu hüsn ile salsa cihâna velvele
Hâsılı her bir teline Rum harâcı az gele
Bîbahâdır anber-i sârâya benzer perçemin

— 468 —

Bende-i şûrîdeyim gülzârına İbrâhim'in
Ol sebebden düştüm âh ü zârına İbrâhim'in

Vaşlına ermek diler bîçâre gönlüm neylesin
Sabr eder nâçar belâ-yi hârına İbrâhim'in

Doymazam usanmazam ol meh cemâlin bakmağa
Bakıcak başlar heman yaş yerine kan akmağa
Hasretinden kılca kalur tende cânım çıkmağa
Vâde-i vaşlı kalursa yarına İbrâhim'in

Nâr-ı aşkın dâğ-ı sînem yandırıp incitmede
Hışm edüp ebrûların çattıkça işim bitmede
Çeşm-i şehbâzı gönüller mürgunu saydetmede
Akl u can hayrettedir bu kârına İbrâhim'in

Ol perînin saf çeküp uşşak dizilmiş yanına
Her biri hükmüne râzî baş eğer fermânına
Çîn edüp takmış kemendi kâkülün gerdânına
Ko beni berdâr olayım dârına İbrâhim'in

Rûz ü şeb âh eylemekten kalmadı cismimde fer
Hâlîme rahmeylemez ol dilber-i Şakkulkamer
Böyle sergerdân olur muydum eğer Âşık Ömer
Azar azar yanmadayım nârına İbrâhim'in

— 469 —

Cân ü dilden mâil oldum sözüne İbrâhim'in
Kem nazarla bakmasınlar yüzüne İbrâhim'in
Hak taâlâ hub cemâlin bana göster ölmeden
Yüz süreyim ayağının tozuna İbrâhim'in

Her kaçan âh eylesem işler bu sînem yâresi
Hüsünün medhi sezâdır böyle bir can pâresi
Bir bakışla aklım aldı kaşlarının aresi
Şol melekler sürme çekmiş gözüne İbrâhim'in

Ol adû-yi bed lika senden beni etti irâk
 Öldürür âhır beni bu çektiğim derd ü firâk
 Âkıbet Mecnûn'a döndüm bana dağlardır durak
 Hasta gönlüm yatmak ister dizine İbrâhim'in

Der ki Ömer güç imiş bu ayrılık yardan bana
 Arz-ı dîdâr eyle gel Allâh için benden yana
 Hem selâm olsun niyâz olsun kuzum benden sana
 Ben değil âlem taaşşuk nârına İbrâhim'in

— 470 —

Bu vücûdum teslim olsun eline İbrâhim'in
 Cân ile başım fedâdır yoluna İbrâhim'in
 Ağlarım sahrâ besahrâ gezerim Mecnun gibi
 Bir zararım değmedi bir teline İbrâhim'in

Sîm-i pâkinde efendim benlerin fülül gibi
 Kokusu anber midir gıysûların sünbül gibi
 Rûz ü şeb âh eylemektir işimiz bülbül gibi
 Bâğ-ı hüsnünde açılan gülüne İbrâhim'in

Gel yeter cevreyledin ey lâ'l-i mercânım benim
 Okunur bu arzihâlim dinle sultânım benim
 Bir teveccüh almak için çekinür cânım benim
 Çok mürüvvettir sarılmak beline İbrâhim'in

Bu kulun Âşık Ömer'den gel dirîğ etme selâm
 Tâ kıyâmet haşrolunca ben olam sana gulâm
 Görmedim dünyâ içinde sen gibi mîr-i kelâm
 Şakıdıkça mâil oldum gülüne İbrâhim'in

— 471 —

Âşık oldum leblerinin kandine bir kimsenin
 Düştü gönlüm çâresi yok bendine bir kimsenin

Çerha boyun eğmez iken ol esir etti beni
İrmedi aklım benim hiç fendine bir kimsenin

Görmemiştir kimseler anın gibi serkeş inâd
Bil anın cevr ü cefâsı gün begün oldu ziyâd
Emr-i Hak'la ger ölürsem kaydedin benden azâd
Tevbeler inanmayım ben andına bir kimsenin

Bir gedâyım iktidârım yok benim sîm üzere
Varayım dîvâna bir gün yazılan gelür sere
Yâ azad ede beni yâ kahr ede ol öldüre
Arzederim hâlimi ben kendine bir kimsenin

Taşa çaldın başımı almadın asla bir haber
Demedim mi ol güzel sana kıyar ziyân eder
Bu felâketler sana hem çok değil *Âşık Ömer*
Tutmadın asla kulak sen pendine bir kimsenin

— 472 —

Ağlarım her rûz ü şeb büryânıyım bir kimsenin
Âteşiyle dâimâ sûzânıyım bir kimsenin
Ol güzeller şehriyârı etmeye âzar beni
Cân ü dilden bende-i kemteriyim bir kimsenin

Bir kemân ebrû gözü âhû cemâli âfitâb
Çeşm-i câdûsu ile kıldı gönül mülkûn harâb
Dâimâ yanup yakıldım ciğerim oldu kebâb
Derd ü hasret nârına büryânıyım bir kimsenin

Lebleri mül ruhleri gül kameti serv-i revan
Bu dil-i şeydâ ne mümkün eyleye anı beyan
Kaddi ar'ar dili bülbül sîm ten ince miyan
Subholunca bülbül-i nâlânıyım bir kimsenin

Yârimi tenhâ bulunca arzihâl etsem gerek
 Vashını görünce ben def'-i melâl etsem gerek
 Der ki bu *Âşık Ömer* kanım helâl etsem gerek
 Kemteri hâlâ kulu kurbânıyım bir kimsenin

— 473 —

Ey güzeller şâhı medhin eylerim her an senin
 Dışlerin dürdür dahi hem leblerin mercan senin
 Hüblar içre yok misâlin kahraman heybetlisin
 Bakışın eyler efendim günde yüz bin kan senin

Rûz ü şeb gitmez gözümde hiç hayâlin dilberâ
 Hazret-i Mevlâ yetiştirsin kemâlin dilberâ
 Der görenler bârekâllah hub cemâlin dilberâ
 Ruhlerin derler görenler ne güzel insan senin

Ol siyah ebrûlârın billâhi aklım dağdır
 Âşıkına ettiğini hoş bilürsün ağıdır
 Ays ü işret ile her dem tâzeliğin çağdır
 Süre gör âlemde zevk-ı hurremi devran senin

Hüsn-i rûyin pür ziyâsıdır perîşan gün gibi
 Var mıdır tâkat getürür cevrine bir ben gibi
 Rub'-i meskûnda bulunmaz değme dilber sen gibi
 Kailim cev ü cafânı çekmeğe her an senin

Bu *Ömer* bekler eşiğin sâdikane bendedir
 Ben severim kakikane bîvefâlık sendedir
 Fâriğ olmam tâ ölünce nitekim can tendedir
 Bir canım var o da olsun yoluna kurban senin

— 474 —

Şâh-ı âlemsin melâhat bâriğâhındır senin
 Sâye-i evc-i saâdet haymegâhındır senin

Mukbil-i mihr-i felek zeyn-i külâhındır senin
Mâh-ı gerdun bende-i büştibâhındır senin

Sende hatmetti kemâl-i kudretini Lâyezâl
Sûretin nakşına bir vechile olmaz kıl ü kal
Ey şikâr-ı dil senin bâzunda bâz-ı i'tidâl
Evcgâh-ı câh-ı rif'at cilvegâhındır senin

Dâimâ devletle var ol şânın eyle nâmdâr
Hak hatâlardan emîn etsün seni ey şehsüvâr
Fenn-i hikmetle kemend-i tab'ına olmaz karâr
Sahn-ı sahrâ-yi selâmet şâhırâhındır senin

Ârzü-yi şefkatin kılssa dili şeydâ nola
Kuluna irse atâ vü himmetin âyâ nola
Mürde ihyâ eylediyse nutkile İsâ nola
Sen müsellemsin ki bahşış yok nigâhındır senin

Ey melâhat mülkünün Dârâ-yi sâhib hâtemi
İnkisârıñ tarheder şevkı ve şevkın mâtemi
Hâtırım yıkma ki vallâhi yıkarsın âlemi
Odlara yakma *Ömer* bir bigünâhındır senin

— 475 —

Sevdiğim bilmez misin bilmez emânı gözlerin
Öldürür âhır beni hicrile kanı gözlerin
Gam mıdır ben âsitânın pâsbânı olduğum
Kendüye bend eylemiş çok kâmirânı gözlerin

Ömrümü hâr eyledim ben yoluna sağar gibi
Cevr edüp benden kaçarsın gûye düşmenler gibi
Kaydı kabil olmayan ol vahşi âhûlar gibi
Hemnişin olmaz neden gözler yabânı gözlerin

Bulmamış Dârâ-yi hüsnün müddet-i ömründe Cem
 Böyle haşmet görmemiştir vechi vardı der isem
 Ey kaşı tuğrâ saçı sünbül ruhi bâğ-ı İrem
 İstiyor şâh-ı Acem'den İsfahân'ı gözlerin

Görmesün bâğ-ı ruhin bâd-i fenâ hergiz hazan
 Zulm ile kıldın niçün kaşın gibi kaddim keman
 Ay ü gün mağribde doğmuş fitne-i âhır zaman
 Rûz-i mahşerden verir her dem nişâne gözlerin

Neyledim nettim sana ben bilmezem ey servi kadı
 Eyledin âhır bana sen va'de-i vaslını red
 Ey Ömer ben şöyle iz'ân eyledim ki hey meded
 Zulm ile berbâd eder bir gün cihânı gözlerin

— 476 —

Çin seher habdan uyanmış kahramânı gözlerin
 Şöyle mesttir anlamaz yahşi yamanı gözlerin
 Her kime kim eylesen bin nâz ile ey meh gazab
 Kimseye Hak saklasun virmez emânı gözlerin

Kande varsan halk-ı âlem hep seni gözler gözet
 Kim ki düşse çeşmine mazhar o bulmaz âfiyet
 Korkarım bu fitneler böyle kalursa âkıbet
 Bende eyler kendüye çok müslümânı gözlerin

Hâl ü hindûlarla eyler ayş ü işret dâimâ
 Ol iki mekkâre vechinde vatan tutmuş şehâ
 Gerçi sen âşıkların gönlün alursun sûretâ
 Câna kastetmek diler ammâ nihânî gözlerin

Bir bakışta dehri dar eyler ser-i sâdıklara
 Bir bakışta can bağışlar vaslına lâyıklara

Bu nezâketlerle bu şiveyle çok âşıklara
Andıruptur fitne-i âhır zamânı gözlerin

Sâki-i gam sundu zehrinden *Ömer* üftâdene
Olmadı bir çâre mihrinden *Ömer* üftâdene
Şöyle havfetmiş ki kahrından *Ömer* üftâdene
Bir bakışta gösterir iki cihânı gözlerin

— 477 —

Mâil oldum gözler ile kaşına dilberlerin
Hiç sözüm yok on üç on dört yaşına dilberlerin
Âşıkım gevher fûrûşum bilürüm kıymetlerin
Anın için dedim elmas taşına dilberlerin

Şirin olmayınca Ferhad dağı varup delmedi
Gönlümüz anka tabiat gayrıya bend olmadı
Çok zamandır intizârım bir selâmın gelmedi
Korkarım rakibler üşer başına dilberlerin

Anların da gözleri bencileyin mülden m-ola
Bülbülün âh ü figanı kırmızı gülden m-ola
Yâr ile sohbetle cânım yoksa mâtemden m-ola
Bir haber sormak murâdım başına dilberlerin

Ol perînin âteşiyle bu sinem yanup düter
Aldı aklımı başımdan kıldı Mecnun'dan beter
Der ki *Ömer* iki sevsem banâi biris yeter
Ba'zı ahmak meyledermiş beşine dilberlerin

— 478 —

Açılır evvel bahârı hub hevâsı İzmir'in
Dem sürer leyl ü nehar ehl-i safâsı İzmir'in

Niçe yüz bin nâz ile reftâr eder serverleri
Salınur tâvûs vaş lâ'lin kabâsı İzmir'in

Dağa vermiş arkasını sular akar abı dâd
Âl-i Osmân ülkesinde söylenür dillerde yad
Kendüye dürlü meta'lar getürür âb ile bâd
Leb-i deryâ şehr-i şîrin hub hevâsı İzmir'in

Bir perî ruhsârenin çok ruhlerin gördüm hemen
Ben dahi el bağlayup karşusuna durdum divan
Uğrayup bu bendesine verdi selâm ol cevan
Servi kamet hüsnü âfet dilrübâsı İzmir'in

Der ki *Ömer* gafil olma mevt erişür nâgehan
Sînemi etmiş nişâne kasdına olmuş keman
Bir muazzam kal'e durmuş şâha benzer bir zaman
Sûretin nakş eylemiş Şirin likası İzmir'in

— 479 —

Ey bütün dünyâ değer gül yüzlü yârım kandesin
Gün begün artmaktadır feryâd ü zârım kandesin

Kandesin sen ey tabîbim ben helâk oldum helâk
Yoksa âh-ı dilnevâzımdan sana gelmez mi bâk
Âh-ı hasret bir yana sabrım yakasın etti çâk
Vaslını hayli zamandır intizârım kandesin

Kandesin bir kerre bak bu ben garîbin âhına
Yüz sürüp her dem hayâl-i şâhımın dergâhına
Bir meded kıl yoksa ben girdim melâmet râhına
Taşa çaldım şîşe-i nâmûş u ârım kandesin

Kandesin sen aşkın ile eylerim sînem rebâb
Âh-ı hasret derd ü gam dilhânesin kıldı harâb
Gülşen olur sâde sensiz meskenim yerim türâb
Ey yüzü bâğ-ı İrem kaddî çinârım kandesin

Kandesin sen ben reh-i mihnette kaldım gel yetiş
 Şâm-ı gam aldı yolum zulmette kaldım gel yetiş
 Bir belâ-yi va'de-i hayrette kaldım gel yetiş
 Der ki *Ömer* vaslını candan umarım kandesin

— 480 —

Yâr için ben hayran oldum kimseler dahletmesin
 Yanup cânâ büryan oldum kimseler dahletmesin
 Hak bilür kim senden özge Yâr-ı garım yok benim
 Ölmüşüm yolunda anın kimseler dahletmesin

Eylerim medh ü senâlar dilberi âr etmezem
 Bana her dem cevrederse ben ana zâr etmezem
 San'atım mahbûbu sevmek gayrı ben kâr etmezem
 Üstadımdan böyle gördüm kimseler dahletmesin

Geçti günüm gice gündüz âh ile hem zâr ile
 Âşıkın yanmaz vücûdu niçe yüz bin nâr ile
 Hacca varmaktan sevabdır bir sarılmak yâr ile
 İşidüp te bu kelâmı sofiler dahletmesin

Bu *Ömer* gulâmın oldu gün begün cânım sana
 Sofinin pendî gerekmez oldu şimdi bir yana
 Diseler eyle ferâgat gelse âlem bir yana
 Fâriğ olmam ben yarımından kimseler dahletmesin

— 481 —

Aşka ser verdin gönül serverlenenlerden misin
 Hizmet-i pîr eyleyip perverlenenlerden misin
 Râh-ı iklim-i gamı geçtin yedi menzil öte
 Zulmeti tarhettin İskender'lenenlerden misin

Fenn-i aşkı öğrenüp bezm-i maâriften bugün
 Çok mudur rahş-i bülend-i tab'ın olsa gark-ı hun

Eyledin remz-i hünerde kalb-i a'dâyı zebun
Zülfekar-ı nazm ile Hayder'lenenlerden misin

Mahzen-i zâtında gizlidir dü âlem her ne var
Sendedir deryâ sevâhil sendedir leyl ü nehar
Âşkile kılmaktasın râz-ı derûnun âşikâr
Sâlik-i tahkîka sen rehberlenenlerden misin

Bezm-i gamda nâleni kanûna döndürmek neden
Dûd-i âhım halka-i gerdûna döndürmek neden
Başını sîme yüzün altuna döndürmek neden
Sen bu levhin nakşına zergerlenenlerden misin

Zahmına em bulmadın kaldın *Ömer* bîçâre sen
Kim sana karşı dedi dur ol hadeng-i yâre sen
Şöyle yâ böyle neden oldun gönül sad pâre sen
Gamze-i dildûz ile hançerlenenlerden misin

— 482 —

Nevcivânım gül yüzün femlendirenlerden misin
Bülbül-i şeydâyı elemlendirenlerden misin
Lâ'l-i nâbın nûşedenler mest ü medhûş oldular
Kâ'be-i kûyini zemzemlendirenlerden misin

Bulmadım ey dilrübâ bir sen gibi yâr-ı kadîm
Bûy-i zülfünden haber verdi sana bâd-ı nesîm
Bir Süleymân-ı zamansın âleme sen hak bu kim
Kendini dünyâyâ hâtemlendirenlerden misin

Âşık-ı bîçâreye tarz-ı nezâket gösterir
Pâdişâh-ı kişver-i adl ü adâlet gösterir
Kahramân-ı katile özge şecâat gösterir
Cünbişin sen zâl ü Rüstem'lendiren misin

Zerrece rahmetmedin hiç bu dil-i şeydâlara
 Dedi âbı benzemez çün çağlayan deryâlara
 İd-i vaslını nasîb etmektezin a'dâlara
 Bu *Ömer*'i hüzn ile gamlendirenlerden misin

— 483 —

Ey efendim derde düştüm bir devâ bilmez misin
 Bunca yıldır hastayım hiç bir şifâ bilmez misin
 Ey efendim yanına alma adûyu her zaman
 Hiç belâ def'etmek için bir devâ bilmez misin

Cânıma bin can bağışlar bir kere bakışların
 Ağzım içinde dizilmiş inci gibi dişlerin
 Ey efendim hep bana cevr ü cefâdır işlerin
 Sevdiğim bâkî değildir bu fenâ bilmez misin

Ben gedâ aşkın kitâbın okudum destan gibi
 Her ne emrin olur ise edeyim ferman gibi
 Fursat elde bulunurken sevdiğim devran gibi
 Sevdiğim sen benden özge bir gedâ bilmez misin

Âkıl isen ey gönül nâmerde sırrın söyleme
 Aşkın ummânına dal sabreyle sakın boylama
 Yok olası tâlî'im yok deyu şekvâ eyleme
 Ey *Ömer* verir murâdın ol Hudâ bilmez misin

— 484 —

Ey perî böyle perîşan olduğum bilmez misin
 Hasretinle günde bin kez öldüğüm bilmez misin
 Bağ-ı hüsnün güllerine bülbül idim bir zaman
 Şimdi benden yüz çevirdin noldüğüm bilmez misin

Dürlü cevre yüz tutuben eyledin kaddimi dâl
 İçeyim aşkın şerâbın ey lebi âb-ı zülâl
 Rûz ü şeb efgan idüben bülbül-i şeydâ misâl
 Subholunca âh ü nâle kılduğum bilmez misin

Kalmışım bu künc-i gamda etseler dürlü cefâ
 Gözlerim dünyâyı görmez olalı senden cüdâ
 Bir kelâmın işidicek eylerim cânım fedâ
 Yâ benim mihnet içinde kaldığım bilmez misin

Der ki bu *Âşık Ömer* aşkım yeğîn deryâ gibi
 Kirpiği zahmı unulmaz kaşları gûyâ gibi
 Şükr edüp Perverdigâr'a dâimâ Yahyâ gibi
 Öldür efendim sararup solduğum bilmez misin

— 485 —

Ol melek sîmâya imrendim sen imrenmez misin
 Dür sadef yektâya imrendim sen imrenmez misin
 Kirpiğinden tîr alıp sînem delip girbâl eder
 Dîdesi tâtâra imrendim sen imrenmez misin

Bir nazîri yok bu asrın âfet-i devrânıdır
 Söylenen dillerde dâim izz ü nâmı şânıdır
 Zümre-i mahubların sertâcıdır sultânıdır
 Kudret-i Settâr'a imrendim sen imrenmez misin

Farkolunmaz lâl'-i nâbı sükkeri ma'cûnile
 Esvedî müjgânlarının neşter-i pür hûnile
 Mû miyânında bıçağı cevheri altun ile
 Hançer-i abdâra imrendim sen imrenmez misin

Nil ile Ceyhun misâli tab'ımın aktı seli
 Akl u fikrim aldı serden aşkile der ki beli

Ey *Ömer* ismini sordum Şîr-i garrâ-yi Ali
Hayder-i Kerrâr'a imrendim sen imrenmez misin

— 486 —

Eylemezsem ol perî servimle sahrâ sohbetin
Gözlerim yaşıyla gel seyr eyle deryâ sohbetin
Ruhlerinde benlerin zülfün katında göreler
Dediler hindûler etmiş Şam'da helvâ sohbetin

Âşık oldur aşkının da'vâsın etmektir garaz
Dembedem meclisin ihyâsını etmektir garaz
Hem harâbe meclisin ihyâsın etmektir garaz
Yoksa zâhid de sever mahbûb-i zîbâ sohbetin

Zülf-i şebgûnun hevâsı serde ahşamladığım
Tîr-i gönlüm kâkül-i dilberde ahşamladığım
Kimseler bilmez anın kimlerde ahşamladığım
Ol mehin arzû çeker a'lâ vü ednâ sobbetin

Bu karâr üzre değil devretmede devrânı gör
Kimseye bâkî kalur mu işbu dehr-i fâni gör
Sâz ü sûzu mey ü mahbûbu bile yârânı gör
İstemem sensiz Süleyman olsa hattâ sohbetin

Olmuşum *Âşık Ömer* bir pâre ihsan bulmadım
Bir devâ eyler dil-i bîçâre derman bulmadım
Hâlimi arzetmeğe bir çâre imkân bulmadım
Bulmadım gitti anın bir lahze tenhâ sohbetin

— 487 —

Gitme cânım gitme gel yok iktizâsı gurbetin
Olma dahi tîfl iken sen âşinâsı gurbetin

Yıldı bir kez çektiğim mihnetlerin cânım sana
İdemem takrîrini çoktur cefâsı gurbetin

Sâkini ol mihnette ol sevdâyı terk et sevdiğim
Gel ferâgat eyle bu evzâyı terk et sevdiğim
Bâri gurbet elde istiğnâyı terk et sevdiğim
Dürlü mihnetle kurulmuştur belâsı gurbetin

Mahrem olmak zâtına düşmez beğim tahkik sana
İnkisâr eder hazer kıl âşık-ı sâdik sana
Sen dahi açılmadık nevrestesin yazık sana
Soldurur gül ruhlerin cevr ü ezâsı gurbetin

Hizmet-i aşkında *Ömer* cümlesinden dâimim
Fursatı fevt etmedim ammâ efendim nâdimim
Sen ne mûnis bir gulâmsın sevdiğim İbrâhim'im
Olmayasın tâlib-i zevk u safâsı gurbetin

— 488 —

Hak hatâdan saklasın didârın Ahmet şâhımın
Bâd-ı sarsardan gül ü gülzârın Ahmet şâhımın
Şem'a galip eylesin envârın Ahmet şâhımın
Yanmağa pervâne veş ağyârın Ahmet şâhımın

Yoluna kıldım fedâ cân ü seri ben sineçâk
Yâr için ola gelir mi âşıkın aynına bâk
Hâtırı bulsun ferah tek bendesin etsin helâk
Tutmasınlar dest-i hançer dârın Ahmet şâhımın

Akl u fikrim çâk olur bir güle baksa yüzüme
Dönerim Mecnûna gelmez gayri râhat özüme
Giceler tâ subh olunca uyhu girmez gözüme
Görmeğe can arzular ruhsârın Ahmet şâhımın

Tıfl-ı ebced hânım etmiş ilm ile irşat beni
Serfirâz et ömrümü yâ Rab kad-i şimşâdini
Edemez kat'â tekellüm yanlır evrâdını
Tütüler gûşeyleye güftârın Ahmet şâhımın

Dilrübâlar arasında ey *Ömer* budur alem
Nüsha-i mihr ü vefânın şerhine kaşı kalem
Sâdik u âşıkların çeker cefâsından elem
Getürür cevriñ çeker âzârın Ahmet şâhımın

— 489 —

İntizârım vaslına her dem Mehemmed şâhımın
Sarılıp dâmânına muhkem Mehemmed şâhımın
Hamd ola ögmüş yaratmış lûtfu çok Perverdigâr
Hüsnüne âşık bütün âlem Mehemmed şâhımın

İntizâr üzre visâline hezâr üftâdeler
Eylemez uşşâkına evcâi merdüm zâdeler
Her kaçan giyse mubârek eğnine ak sâdeler
Yaraşur parmağına hâtem Mehemmed şâhımın

Okuyup yazmaktayım olmak için ehl-i kemâl
Leblerin âb-ı zülâldir kaşları olmuş hilâl
İstemezdim şu cihanda zerrece mâl ü menâl
Ölmeden bir kez lebin emsem Mehemmed şâhımın

Der ki *Ömer* görmedim ben böyle bir âlîcenâb
Hâlimi arzylemeğe eylerim andan hicâb
Gül cemâline dizilmiş benleri var bihisâb
Niçeler bendesidir âlem Mehemmed şâhımın

— 490 —

Her kaçan düşse yolum dükkânına İshâk'ımın
Hüriler üftâdeler her yanına İshâk'ımın

Niçe bin Mecnun gibi serser gezer bîçâreler
Bunda çok başlar gider meydânına İshâk'ımın

Bulmadım ahvâlimi İshâk'a bir an söyleyim
Âh edüp derd-i derûnum nâle efgan eyleyim
Türküler yapup bütün dünyâları mesteyleyim
Niçe âşıklar durur dîvânına İshâk'ımın

Hubluğun şöhret bulalı bende-i vech-i hasen
Niçesin mât eyledi hüsnün bugün ey sîm ten
Kaşların tuğrâ diker ol gözlerin ilmülyakin
Niçe tâkatlar gelür fermânına İshâk'ımın

Ey *Ömer* hasretle söyle dinlesün yâran seni
Cümle erbâb-ı seher vechinden aldı gayreti
Cevheri fûrûş olan bilmez mi yektâ kıymeti
Sîmi teşbîh ettiler gerdânına İshâk'ımın

— 491 —

Mustafâ'dır sevdiği dostu birisi cânımın
Cânımın cânı Mehemed'dir biri cânânımın
Cân ü dilden mâil oldum gerçi ben bir Yûsuf'a
Yûsuf'u satun alur her bir beni Osmân'ımın

Sıdk ile Maksûd'umun pâyine yüzler sürmedim
Sürmedim ol demleri vasl-ı murâda irmedim
İrmedim vaktına Kasım gibi dilber görmedim
Görmemiştım böyle hunrîz olduğun Şa'bân'ımın

Ne günâhın sâhibiyim Musli şâhım söylese
Söylese bir bir Hüseyin'im bana hep cürmüm dese
Gelse İsmâil beni zülfüne berdâr eylese
Eylese âlem çeker bir yanını organımın

Bir hayât efzâ imiş bildim Kemâl'in kıymetin
 Kıymete sığmaz imiş gördüm cemâlin ülfetin
 Ülfetim Bâkî ile buldum bekanın devletin
 Devlet-i dünyâya vermem bugünün Nu'mân'ımın

Câmı hayrette kodu Hızr'ın cefâ-yi zulmeti
 Zulmet-i dehre şeref verdi Halîl'in tal'ati
 Tal'at-i hüsnün görüp Rıdvân'a sordum cenneti
 Cennet-i vasfın *Ömer* can arzular sultânımın

— 492 —

Rûz ü şeb derd ü elemdir iddiâsı bahtımın
 Bir tükenmez mâcerâdır mâcerâsı bahtımın
 Dil seninle hak deyu anda görüp da'vâsını
 Dinliyorsâ arzihâlim gam temâsı bahtımın

Merhamet kılmaz o gülşen rû habîb ahvâlîme
 Seyredüp ibrette kaldı andelîb ahvâlîme
 Ağlaşam her dem revâ kendi garîb ahvâlîme
 Cânıma kâr etti gittikçe belâsı bahtımın

Görmedi göstermedi gitti felek mihrim bana
 Tâlî'im nahsolduğundandır işim dâim fena
 Niçe hasret hicr ü firkat başıma üştü belâ
 Hemdemim gamdır ezelden mâadâsı bahtımın

Çarh-ı kecrev aksine ızhâr edüp etmekte âl
 Raht-ı bahtım ayş ü nûşum dâimâ zill-i hayâl
 Mihnet ile geçti ömrüm şâzilik emr-i muhâl
 Yoksa yâ Rab *Ömer*'in zevk u safâsı bahtımın

— 493 —

Söylenür dillerde nâm-ı âlişânı Varna'nın
 Medhe lâyıktır diyâr-ı dilsitanı Varna'nın

Koç yiğitler meskeni olduğunu isbât eder
Kal'esi yanında hâlâ koç nişânı Varna'nın

Fethine mâlik olunca ibtidâ Sultan Murâd
Yıktı küffârın derûnun eyledi islâmı şâd
Sinesin deryâya vermiş misli nâdir bir bilâd
Bâğ-ı cennetten nümûne çevre yanı Varna'nın

Niylgûn ırmak kenârında zamânı nevbahâr
Tâze sorguçlar yeşil kemhâ giyinmiş sâyedâr
Şat iner Bağdâd'a gûyâ kıblegâhından akar
Bahre karşı hû çeker âb-ı revânı Varna'nın

Saf be saf meşidlerinde cümleten ehl-i niyâz
Niçe fâzıl kimseler var gayri etmiş imtiyâz
Ey Ömer lâyük değıldir eyleme gel keşf-i râz
Bir kelâmından duyarlar nüktedânı Varna'nın

— 494 —

Her sene cûşa gelince cûy-i mâsı Tunca'nın
Bahşeder câna safâlar hub havâsı Tunca'nın
Anı gel eyle ziyâret tâ gece vakt-i şitâ
Vasf olunmaz nevbaharda yaz safâsı Tunca'nın

Gösteren bây ü gedâya dem-i vuslat kendidir
Sahrası bezm-i çemen hem bâğ-ı behcet kendidir
Ziyet-i şehri Edirne kûy-i cennet kendidir
Her tarafı bâğ u bağçe intihâsı Tunca'nın

Çağlayup akmakta her dem bahr ü yemdir cûyi gör
Gönlünü eyler küşâde tarh-ı gamdır cûyi gör
Mürdeler ihyâ eğermiş derde emdir cûyi gör
Küllü şifâdır dile her dem devâsı Tunca'nın

Ey dilâ kıldın ziyâret çün bu dem bu cûları
 Şâd ü hurrem ol rehâ kıl dildeki kayguları
 Der ki *Ömer* kaçmak için ol güzel gülrûları
 Dembedem mehrûlar ile merhabâsı Tunca'nın

— 495 —

Vâkif oldun mu gönül ahvâline yorgancının
 Bir nazar kıldın mı nakş-ı dâline yorgancının
 Boyu kısa yorganın açtıkta kalır kim bilir
 Sakın aldanma kumaşı aline yorgancının

As kapuya perde atlas ko serîre minderi
 Dâl dâl üstüne işlet gel nukuş-i gevheri
 Al açık yaşmağına idüp yeşil taş cevheri
 Halka tak sim perde-i sandâline yorgancının

Maksadın beyaz çuhadır saçağını al boyat
 Yastığın olsun kadife penbeden sadra uzat
 Bir avuç altun bahâsın saymadan meydâna at
 Tâlib isen leblerinin bâline yorgancının

Çek yüze yüz yasdığın şilte döşek kutnu kumaş
 Çarşebi dülbend edüp yat üstüne eyle savaş
 Hâsılı *Âşık Ömer* ol yâr ile sarmaş dolaş
 El sunar isen visâli mâline yorgancının

— 496 —

Levh-i pîşânında nakş-ı sun'-i zîşan kaşların
 Yazdı hattât-ı ezel âyât-ı Rahman kaşların
 Mushaf-i hüsnün hakîçün
 Çeşm-i

Eyledi edvâr-ı hüsnünde tesellî gözlerin
 Bâb-ı vashından bana etti tecellî gözlerin

Arzihâlim okuyup dedi mahallî gözlerin
Derkenâr eyledi müjgân yazdı ferman kaşların

Hâkisâr etmekte uşşâkı şehâ âl-i Yezîd
Öyle bir kalbi kara kâfirdir eşkâl-i Yezîd
Niçe dem gitmez ara yerde durur hâl-i yezîd
Bu nihâyet Zülfekar'a Şâh-ı merdan kaşların

Bülbülün *Ömer* ise gülzâr-ı cennettir yüzün
Tal'atın havrâ gibi envâr-ı izzettir yüzün
Ey tabîbim mushaf-ı esrâr-ı hikmettir yüzün
Dest-i kudretle yazılmış hatt-ı Sübhan kaşların

— 497 —

Bârekâllâh kim zehî ibretnümadır kaşların
Bir hidâyettir acâyip canfezâdır kaşların
Resmine garrâlanup bakmaz cihan tuğrâsına
Hâme-i kudret ile sun'-i Hudâ'dır kaşların

Meh cemâlin aya benzer burc-i izzet mâhıdır
Âşık-ı sâdıkların dâim ziyâretgâhıdır
Birisi şarkın biri garb ikliminin şâhıdır
Ol sebebden bir birisinden cüdâdır kaşların

Bir nasîhat kıl efendim dîde-i pürhûnuna
Fîtne engîzin görüp te uymasun gülgûnuna
Lûtf ile kılsan nazar rahmeyleyüp meftûnuna
Câna ni'mettir verir rûha gıdâdır kaşların

Gördü çeşmim kaldı kalbimde mahabbet ey perî
Uğruna cânım fedâdır dönmezem şimden geri
İştibâh etme sakın tâ rûz-i evvelden beri
Bu *Ömer*'e tâ o demden âşinâdır kaşların

— 498 —

Dilberâ cevrin çeker âşık kemân ebrûların
 İrişür vaslına bir gün gamze-i âhûların
 Perde çekmiş üstüne kat kat siyeh giysûların
 Yoksa yakar yandırırdı âlemi mehrûların

Dinle pendim elhazer ey Yûsuf-i gülpîrehen
 Etme lûtfeyle sakın nâcins ile seyr-i çemen
 Açma lâ'lin hokkasın her yerde ey şîrin dehen
 Kıymete uymaz bahâsı dâne-i lü'lûların

Âsitân-ı izzete ben bende yüz sürsem şehâ
 Bir hayâl olur kaçan ol devlete irsem şehâ
 Rûmelin seyrâna çıkmış sanurum görsem şehâ
 İki sultân-ı Habeş'tir gûyyâ hindûların

Sadhezâran gülşen-i küyinde bülbüller de var
 Bâğ-i hüsnünde açılmış tâze sünbüller de var
 Lâleler şebbuy şekayıklar karanfüller de var
 Hiç karâr olmaz temaşâya gül-i hoşbûların

Bu *Ömer* tek vâdi-i hicrâna saldın çoğunu
 Sanki hüsn iklimine çektin melâmet tûğunu
 Bahre salsun hâceler dürr ü güher sanduğunu
 Var iken şol hokka-i lâ'lindeki incuların

— 499 —

Sevdi gönlüm sen saçı leylâ'yı şübhen olmasın
 Satun aldım başıma gavgayı şübhen olmasın
 Kendi hâlimde gezerken uğradım derde yine
 Çağırırım Hazret-i Mevlâ'yı şübhen olmasın

Kokmaz isen her seher sen alasin aklım benim
 Mâil olduğum mu sana cürm ü günâhım benim

Evveli aklımı aldın çeşm-i siyâhım benim
 Sonra ettin nâz ü istiğnâyı şübhen olmasun

Mah yüüne sâye salmış dilrübâ tek kaşları
 Sûretâ insandır ammâ bir perfî rû başları
 Gâhice gözler süzüp hem remzile bakışları
 Öldürür ben âşık-ı şeydâyı şübhen olmasun

Der ki Ömer hiç güler mi aşkile mahzûn olan
 Nice tâkat getirür didârına meftûn olan
 Düşmesün sevdâlara bencileyin Mecnûn olan
 Yasdanurdum eşiğin tenhâyi şübhen olmasun

— 500 —

Kail idim çekmeğe âlemde bin can acısın
 Ah nolaydı görmeyeydim bâri cânan acısın
 Bir boyu serv-i revânım var idi aldı felek
 Bana mı gördü sezâ bilmem bu hicran acısın

Geç bulup tez yavı kıldım ol perfî ruhsârımı
 İnleyüp dolâb veş döksem gözümden âbımı
 Firkat ü derd ü elemle gûş edüp feryâdımı
 Gökte hep cümle melâik yerde insan acısın

Hasretiyle haşredek tâ âh ü vâveylâ kılam
 Ben anın gibi gül-i ra'nâyı yâ kande bulam
 Ummazam şimdengeru bir vechile iflâh olam
 Nitekim gördü gönül ol şûh-i hûban acısın

Ey Ömer sabreylemek mümkün mi hiç bu firkate
 İrmedim dâr-ı fenâda şöyle bir kez vuslate
 Gayri kaldım yârım ile tâ kıyâmet hasrete
 Rahma gelsin de bana kâfir müselmân acısın

Teşne cânâ em iken nutkun senin şîrin dehen
 Günde bin kerre helâk olmaktadır hicrinle ben
 Şerha şerha kıl nazar sad pâre zahm-ı sîneme
 Dağları delmekte gör kabil mi yerden göğeden

Her kaçan vaslından ayrı düşsem elverse firâk
 Firkatinle her gece bir menzili kılsam durak
 Nakş-ı tasvîr-i hayâli olmayup gözden ırak
 Kılmayınca ey sanem tâ eğnime hil'at kefen

Ben cemâli şem'inin pervânesiyim bîhilâf
 Olmamıştır bildiğim ahdı bütünlerde güzâf
 Va'de kılmıştı benimle olmağa bir sîne sâf
 Hey ne mümkindir görem vaslolduğun cân ile ten

Hâtırım vîrân olur bir dem eğer baksan kıya
 Ayağın toprağı çeşm-i ehl-i aşka tûtîyâ
 Şöyle kim öğmüş yaratmış seni sun'-i Kibriyâ
 Hüsn-i Yûsuf'tan güzel vech-i hasenlerden hasen

İhtiyâr etti *Ömer* cevrinle sen mehpeykeri
 Hiç gönül fâriğ olur mu zannedersin ey perî
 Ömrüm oldukça ser-i zülfünden el çekmem yürü
 Gar-ı cismimde hezâran ejdehâ tutmuş vatan

Hüsnile dillerde ismi oldu destan Yûsuf'un
 Kuşça cânım eyledim uğruna kurban Yûsuf'un
 Ehl-i dildir remzile âşıkların nabzın tutar
 Olmamak mümkün midir hükmüne ferman Yûsuf'un

Âfitâbı mat ederdî sîne bendin çözseler
 Böyle bir mahbub bulunmaz bu cihânı gezseler

Binde biri vasfolunmaz belki medhin yazsalar
Sanki billurdan seçilmez düğme gerdan Yûsuf'un

Gözleri âhû misâli dişleri dürr-i Neced
Yâ nice medhetmeyeyim gün begün buldu şeref
Nâzile dükkâna gelse şu'le verir her taraf
Ağladır çok derdimendi şimdi meydan Yûsuf'un

Bilmez isen semtini var şu bedestandan yana
Hak Taâlâ hubların serdarlığın vermiş ana
Sevdiğim mağrur tabîat iltifât etmez bana
Hadden ezfun derdimendi vardı üryan Yûsuf'un

Salınur servi gibi zülfü siyâhım her seher
Âh edince dökülür cümle günâhım her seher
Der ki *Ömar* âsümâna çıktı âhım her seher
Bilmezem ki yok mudur göğsünde iman Yûsuf'un

— 503 —

Ey sabâ benden selâm et yârına İstanbul'un
Kıl senâlar bâğına gülzârına İstanbul'un
Yâd olaldan berü gönlüm bulmadı gamdan halâs
Muntazırdır çeşmimiz didârına İstanbul'un

Bir güzel şehri muazzam ziynet-i esâsı hub
Gûşedir merd-i garibe izzet-i eşyâsı hub
Câmi'-i Sultan Mehemed hem Ayasofya'sı hub
Benzemez bir memleket diyârına İstanbul'un

Biri Kasım Paşa biri Galata Tophânesi
Âşık-ı üftâdelerle doludur meyhânesi
Şimdi inkâr mı olur Beşiktaş Mevlevihânesi«?»
Yâ menend olur mu hiç hisârına İstanbul'un

Ey *Ömer* kismetimi verir Hudâ ben gam yemem
 Ne kadar az dahi olursa ben ana gam yemem
 Verseler Bağdâd u Mısır'ı Şâmı Şarkı istemem
 Kail oldum ben bir ednâ kârına İstanbul'un

— 504 —

Ey sabâ bizden selâm mahbûbuna İstanbul'un
 Kıl duâlar var yürü matlûbuna İstanbul'un
 Bîvefâ ta'nettiğim günler de çıktı bîvefâ
 Değmedik tırnak nedir mektûbuna İstanbul'un

İntizârım görmeğe cismimde cân etmez karâr
 Gösterir mi çeşm-i giryânıma yine rûzgâr
 Her kesi bir özge sultân etmiş ol Perverdigâr
 Kail oldum bir gedâ mansûbuna İstanbul'un

Kande varsa def'-i gam eyler kişi seyrânı hûb
 Hem hevâsı âbı hub ummân-ı bîpâyânı hub
 Şehrinin bünyâdı hub insânı hub irfânı hub
 Benzemez hiç bir diyar üslûbuna İstanbul'un

Yürü ancak ey *Ömer* gayri yere gitme dahi
 Alnıma yazmış ola Mevlâm meğer kim bir dahi
 Ahdim olsun karakoç kurbân edeyim bir dahi
 Yüz sürersem hazret-i Eyyûb'una İstanbul'un

— 505 —

İbtidâdan vasfolunsun dilberi İstanbul'un
 Tâzesi dayı kesimdir ekseri İstanbul'un
 Dört taraf acâyib hikmet nevcivanla dopdolu
 Ehl-i dil hem câna lâyık insanı İstanbul'un

Pâyitaht-ı şehr-i İstanbul'a vermiş iştihâr
 Ayasofya, Yenicâmi' hem Süleyman nâmdâr

Üçler ile yediler kırklar dahi himmeti var
Fethi çün oldu müyesser islâma İstanbul'un

Fazlı Paşa sarayı var hemcivar At meydânına
Salıncaklar kurulur Kadırğa limanına (?)
Yeniçeri kışlaları yakın Et meydânına
Cennet-ül-me'vâya benzer her yeri İstanbul'un

Bâyezid Bistam Sultan nice vasfın etmeyim
Ya Şehzâde câmi'ini medhetmez mi dilim(?)
Güyyâ dağ başına düşmüş Yavuz Sultan Selim
Fâtihi Sultan Mehemed serveri İstanbul'un

Yirmi altı kapusu var her biri bir han değer
Yetmiş üç milleti vardır her biri anı öğer
Hind ile Yemen'den âşık görmeğe arzû çeker
Yedi iklim dâstânı misli yok İstanbul'un

Der Ömer İstanbul'a varmağa bu cân arzular
Hazret-i Eyyûb'una yüz sürmeğe cân arzular
Fukarânın beytidir ol dergehe cân arzular
Hazret-i Eyyub gibi var bir eri İstanbul'un

— 506 —

Günde bir kez lûtfuna hamdeylerim Ma'bûd'umun
Bir gülün kıldım temâşâ gülşen-i maksûdumun
Çok şükür hurremliği var tâli'i maksûdumun
Ne mubârek gün bu gün gördüm yüzün Mahmûd'umun

Servi kaddin salınup bin nâz ile eyler hirâm
Yüz hicâb ile koyup el sîneye verdim selâm
Hâtırım aldı ele lûtf ile kıldı iltizâm
Ne mubârek gün bu gün gördüm yüzün Mahmûd'umun

Rûz-i vaslı îde benzer şâm-ı hicrânı kadir
 Öyle bir hûri simânın uğruna ölmek nedir
 Olmuş ol kaşı hilâlin çehresi gûyâ bedir
 Ne mubârek gün bugün gördüm yüzün Mahmûd'umun

Zümre-i uşşâk içinde ismini her kim ana
 Gözlerim kıblenümâ gibi döner andan yana
 Hüsn-i Yûsuf olsa gayri dilberi anman bana
 Ne mubârek gün bugün gördüm yüzün Mahmûd'umun

Hamdülillâh ey *Ömer* şevkile oldum pür safâ
 Teşne cânâ şerbet-i lâ'linden irgördü şifâ
 Berk urur âyîne-i vechinde nûr-i Mustafâ
 Ne mubârek gün bugün gördüm yüzün Mahmûd'umun

— 507 —

İd iriştî meclise bîgâne dâhil olmasun
 Gelsün erbâb-ı vefâ tab'ı kesâil olmasun
 Nevbahâr âsâ güzellerle bezendi her taraf
 Yâ nice bîçâre âşık aklı zâil olmasun

Yoğise bir bûsece yanında kadr ü kıymetim
 Var mı yâ bir el ucuyla merhabâyâ minnetim
 Sîne ber sîne derâguş eylemektir niyyetim
 Boynuna eğsin kemend-i zülfü hâil olmasun

Bir perînin düşmüşüm cân ü gönülde râhına
 Hâlimi arzeylerim yüzler sürüp dergâhına
 Bir mahabbet nâme yazdım ol güzeller şâhına
 Destine sunsam gerek isterse hâil olmasun

Aksine devretmede çerhin dolabı vardır
 Yâr anınla her kimin başında aklı vardır

Sûret-i nakş-ı cihan âyine-i gülzârdır
Kimse yârın terkedüp bir gayre mâil olmasun

Vaktidir *Âşık Ömer* bîmâre şefkat oluna
Lûtf u ihsânı edegelmîş efendi kuluna
Hâcılar bayramıdır kurbân olayım yoluna
Söyleniz bu cevre ol lûtf ıssı mâil olmasun

— 508 —

Söyle ey dil ol perî zülf-i siyah oynatmasun
Çeşm-i âhûsun süzüp ağyâra hâr oynatmasun
Raksa girmesün o hûrî yohsa yüz bin kan eder
Bezm-i a'dâda varup bize nigâh oynatmasun

Kılmasun mir'ât-ı hüsnüne nazar Dârâlanup
Gamze-i hunrîzine dayanmasun serpâlanup
Leşker-i hindûlerine ol güzel garrâlanup
Pâdişâh-ı kişverim deyüp sipâh oynatmasun

Adl ile bu bendesine evvelâ ihsân edüp
Sonra başladı cefâya hâk ile yeksân edüp
Katline âşıkların nâhak yere fermân edüp
Uyup ağyâra birinden bigünâh oynatmasun

Bu güzellik ana da kalmaz geçer çağı gider
Soldurur båd-ı felek gülruhlerin rengi uçar
İnkisârı ile âşıklar anı ihrâk eder
Cevr ile tâk-ı semâya doğru râh oynatmasun

Hîşm ile bakmasun ol hûnî ciğerden kan alır
Böyle giderse o serkeş dahi çok meydân alır
Ahdine etsin vefâ yohsa anı şeytân alır
Ey *Ömer* söyle bize herdem külâh oynatmasun

— 509 —

Ey güzeller şâhı aşkından bizâr olmak niçün
 Ahd ü peymânı unudup hilekâr olmak niçün
 Ben durürken ey efendim gayre yâr olmak niçün
 Yâ bu âşık hasretiyle intizâr olmak niçün

Büsbütün âlem senin hep cümlesi yârın mıdır
 Doğru söyle bîvefâlık eskiden kârın mıdır
 Bilmezem eller senin benden emekdârın mıdır
 Yâ bu âşık hasretile intizâr olmak niçün

Bîvefâlardan vefâ gelmez gönül bilmez misin
 Yeter ettin bu cefâyı yohsa sen ölmez misin
 Arzihal sundum efendim yaşımı silmez misin
 Yâ bu âşık hasretile intizâr olmak niçün

Yeter ettin bu cefâyı el'amân öldüm yeter
 Bâğ-ı hüsnün güllerinde şakıyup bülbül öter
 Ey güzeller şâhı olursun sakın benden beter
 Yâ bu *Aşık Ömer*'in cismi nizâr olmak niçün

— 510 —

Seyre çıktı bir gül-i ra'nâ mubârek cum'a gün
 Başladı zâretmeğe şeydâ mubârek cum'a gün
 Hânesinden azmedüp refât ile ol nâzenin
 Niyyeti hammâm imiş hakka mubârek cum'a gün

Seyredenler kamet-i bâlâsın efgan eyledi
 Bunca âşıklarının aklını tâlân eyledi
 Soyunup cismini anda cümle üryân eyledi
 Şaştı dellâkler görüp ammâ mubârek cum'a gün

Ben dahi

Aklı gitti na'linin şakkoldu tasma şâd ile
Destini bûseyleyip tas ağladı feryâd ile
Pâyine yüz sürdü su hâlâ mubârek cum'a gün

Câme ol dem gözlerinden kanlı yaşlar döktüler
Kati mermerler dahi aşkile bağrın söktüler
Kurnalar dört köşesinden hüsnüne Hû çektiler
Koptu hammâm içre vaveylâ mubârek cum'a gün

Der ki *Ömer* giyinip cum'aya sür'at eyledi
Çün ibâdet hânesin nûr ile ziynet eyledi
Hüsnünü gördü hatib minberde izzet eyledi
Okuyup Nûr âyetin hakka mubârek cum'a gün

— 511 —

Durdu çün ol pâk zat hûrî mubârek cum'a gün
Taşra çıktı çin seher mesrur mubârek cum'a gün
Azm-i hammâm eyledi üftâdeler seyre durup
Oldu dîvan yolları ma'mur mubârek cum'a gün

Aldı abdestini çünkim ol perfî güllâb ile
Salınup oldu revan bin nâz ile âdâb ile
Câmi'in semtini tuttu saltanat erbâb ile
Yürüdü kabl-es- salât mesrur mubârek cum'a gün

Dolaşup *Âşık Ömer* çün anda mihrab minberi
Görücek sandım ben anı gökten inmiş bir perfî
Ayn-ı ibretle temâşâ eyleyüp ol dilberi
Oldum ey zâhid yürü mağfur mubârek cum' gün

— 512 —

Ey gözü sel gibi çağla ak mubârek cum'a gün
 Nâr-i hasretle derûnun yak mubârek cum'a gün
 Açılır rahmet kapısı donanır arş ü zemin
 Lûtf u ihsânı Hudâ'nın çok mubârek cum'a gün

Ol Habîb-i Kibriyâ'nın yoluna cânım fedâ
 Al abdest kıl namâzı eyle cum'anı edâ
 Kalbini ider küşâde pertev-i nûr-i Hudâ
 Mü'minin mi'râcı oldu bak mubârek cum'a gün

Cümle eşyâ hal diliyle zikr ü tesbîhin okur
 Güller açılmış seherde cem'olup bülbül şakır
 Gökte uçan kuş dahi tehlil ile tesbih okur
 Can gözüyle nazar eyle bak mubârek cum'a gün

Âşık olan gaflete batmaz o dâim sak yatur
 Bâd-i gam vermiş fenâyâ döktüğü yaprak yatur
 Tîg-ı cellâd-ı felekte kana müstağrak yatur
 Âşıka kılmış nazar çün Hak mubârek cum'a gün

Der ki Ömer zikrederim Hak'kı doğrudur yolum
 Bin yıl ömrüm de olursa son ucu vardır ölüm
 Sıdkile duâ kılursun Mevlâ der Lebbeyk kulum
 Cennetin kapusun açar Hak mubârek cum'a gün

— 513 —

Ey gönül Hak'ka ibâdet kıl mubârek cum'a gün
 Zikr ile pasını kalbin sil mubârek cum'a gün
 Ver selâvat ol Habîb-i Kibriyâ'nın rûhuna
 Nice bin Kâ'be sevâbın bul mubârek cum'a gün

Verilür yer yer ezanlar cem'olur bâý ü gedâ
Okunur minberde hutbe rûh alur andan gıdâ
Olsa deryâca günâhın afveder Bârfi Hudâ
Sıdk ile Allah deyince kul mubârek cum'a gün

Âşık-ı sâdık olanlar terk eder gayri işi
Mü'min olur ki cihanda hayr ola anın işi
Böyle va'detmiş Hudâ her ne ederse bir kişi
Bir sevâba on yazılır bil mubârek cum'a gün

Çünkü bize emrolunmuş kılarız beş vakt namaz
Ol Kerîm'in lûtfu çoktur gelene var git demez
Müstecâb eyler duâsın şübhesiz mahrum komaz
Hak'kı bir kez zikrederse dil mubârek cum'a gün

Der Ömer el bağlayup çün geçse mihrâba imâm
Kuşadır etrâfını cümle melekler bittamâm
Rahmeti deryâsına gark olmak için hâs u âm
Açılır dergâh-ı Hak'ka yol mubârek cum'a gün

— 514 —

Nutka gelsen ey lebi mercan mubârek cum'a gün
Lûtfuna nâil olur her can mubârek cum'a gün
Şevk ile tezyîn olup hep dilrûâlar salınur
Sat kulun dellâla var ey can mubârek cum'a gün

Dilerim ki gülşenine gayri bülbül girmese
Korkarım ağyârın eli gonca gülün dermese
Cânım ağlar iki gözüm hub cemâlin görmese
İsm-i pâkin yâdeder lisan mubârek cum'a gün

Hâtırın yapmağa sa'yet bağı ol yanıkların
Hac duâsı reddolunmaz kalbi uyanıkların

Yok yere kanını dökme derdimend âşıkların
Ruy zemîne saçılır bir an mubârek cum'a gün

Âşıkın bağı yanar çün âh ü zar dilden çıkar
Hak'ka yarar bir amel kıl fırsatın elden çıkar
Mü'minin bayramıdır kürsiye çıkar vâizan
Gör ne nasihat eder irfan mubârek cum'a gün

Hasretinden her dem ağlar derdimend efkendedir
Yüz çevirmez hizmetinden nitekim can tendedir
Bir güzele bak gülesin hakikatli bendedir
Ömer'in gözleri dolu kan mubârek cum'a gün

— 515 —

Câmehabdan kalktı ol dilber mubârek cum'a gün
Ol güzellerden güzel dilber mubârek cum'a gün
Azm-i hammâm eyledi bin nâz ile refât edüp
Hizmete durdu yine çâker mubârek cum'a gün

Geçti bir seccâdeye soyunmağı kıldı murâd
El kemerine urup câmesini etti küşâd
İbrişim fûte beline kuşanınca asl-ı zât
Raksa girdi cümle mermerler mübârek cum'a gün

Bir murassa' na'line bindi iriştî izzete
Âşık-ı sâdikları mâil bu şân ü şöhrete
Nâz ü istignâ ile girdi efendim halvete
Ol mubârek ruhleri terler mubârek cum'a gün

Yundu arındı çıkıp taşraya ol günde perf
Giyinip esvâbını süründü hoş gül suları
Kendi dilber gördü mir'âtında hüsn-i dilberi
Çektiler hû ismini yer yer mubârek cum'a gün

Câmi'e doğru revân oldu yürüdü ol habîb
 Neyleyim yanında eksik olmaz asla ol rakîb
 Ey *Ömer* vechini seyrettikte âr etti habîb
 Okudu ol dem Ayet-i Nur mubârek cum'a gün

— 516 —

Seyre çıktı ol güzel âhû mubârek cum'a gün
 Seyredenden ref'olur kaygu mubârek cum'a gün
 Azm-i hammâm eyleyüp bin nâz ile verdi şeref
 Oldu aksinden havuz memlû mubârek cum'a gün

Geçti bir seccâdeye ol dilber-i âlf nihâd
 El kemer bende urup soyunmağa kıldı murâd
 Tükmelerin çözdü bir bir câmesin etti küşâd
 Açılır çok müşkili bağılu mubârek cum'a gün

Girdi hammâm içre ol dem halvete oldu revân
 Geçti bir sadra oturdu eyledi ol şeh mekân
 Nakd-i cûyi pâyine âb-i revân etti revân
 Taş elin öptü ayağın su mubârek cum'a gün

Yundu arındı giyindi hem kuşandı ol perf
 Verdi müzdün hânîkahından yana döndü geri
 Mihr-i rûyin görüp oldu çerh atlas müşteri
 Câmi'e tuttu yönün mihr-i mubârek cum'a gün

Ey *Ömer* verdi selâmın bana ol nesl-i habîb
 Buldu bu haste gönül derdine gûyâ bir tabîb
 Gördü vechin okudu Nûr âyetin ezber hatîb
 Koptu bir bir na're-i yâhû mubârek cum'a gün

— 517 —

Çok şükür Perverdigâr'a yârı seyrettim bu gün
 Hüsnü olmuş nevbahar gülzârı seyrettim bu gün
 Külli berbâd olmuş iken gönlümüz hicrân ile
 Yek nazar ma'mûr eden mi'mârı seyrettim bu gün

Âleme gelmiş değildir böyle bir mahbûb-i hâs
 Gülşen-i rûyin görünce kalmadı gönlümde pâs
 Çok şükür kıldı müyesser derd ü mihnetten halâs
 Şâd ü hurremdir gönül dildârı seyrettim bu gün

Yûsuf-ı Mısır'a bedel olsa boyu bir servi dal
 Haşrolunca yüzünü seyrân eden çekmez melâl
 Kudretile halkedüp ol hub cemâlin Zülcelâl
 Hamd ü şükr ol kudret-i Settâr'ı seyrettim bu gün

Ben nice kılmayayım Ömer yolunda can fedâ
 Bendesidir âsitânında anın kemter gedâ
 Çok şükür kıldı müyesser görmeğe Bârî Hudâ
 Mülk-i hüsne şâh olan hünkârı seyrettim bu gün

— 518 —

Yanıma yaklaşma ey hercâi bildim niydüğün
 Hep seninçün çekerim sevdâyı bildim niydüğün
 Bivefâlık fehmedüp senden ferâgat eyledim
 Sevdiğim artırdın istiğnâyı bildim niydüğün

Adın anıldığı yerde durmayayım ey perî
 Gönlümün kâşânesin yıktın harâb ettin yürü
 Hiç yüze gülme yapılmaz hâtırım şimdengeri
 Gör seninçün çektiğim gavgayı bildim niydüğün

Bir gün ola bulasın önden bana ettiklerin
 Yoluna gelmez kalır mı sen bana ettiklerin
 Tâ ölünce unudur muyum bana ettiklerin
 Etme hiç şimdengeri evzâyı bildim niydüğün

Kemliğin söyleyene yüz verdin âzâd etmedin
 Bedduâya bâis oldun yürü kim kâr etmedin
 Beni bu derde giriftâr eyledin âr etmedin
 Gör seninçün olmuşum rüsvâyı bildim niydüğün

Ağlarım *Âşık Ömer* kim yâvi kıldım ben beni
 Uçar oldu çeşmime âlemde râhat meskeni
 İstemem hayren ve şerren anmazam gayri seni
 Başıma dar eyledin dünyâyı bildim niydüğün

— 519 —

Hasbîhâlin söylerim gül yüzlü yârim dinlesün
 Okurum aşkın kitâbın şîvekârım dinlesün
 Her seher vaktinde gelsün âh ü zârım dinlesün
 Gönülümün eğlencesi dünyâda varım dinlesün

Hüsn-i hulkına anın hayrân olur ins ile cin
 Böyle mümtaz nâzenîni görmemiş rûy-i zemin
 Hasret ile ger ölürsem söyleyin ol nâzenin
 Bana telkîn eylesün gelsün mezârım dinlesün

Ey efendim âsmâna çıktı âhım bilmiş ol
 Vaslına irmek diler can rûy-i mâhım bilmiş ol
 Arzihal destindedir çeşm-i siyâhım bilmiş ol
 Okurum meclis içinde şîvekârım dinlesin

Fârîğ olmam sevmeden mâdem ki cânım tendedir
 Hub cemâlin seyredeli bu *Ömer* ekendedir

Neylerim mâl ü menâli gönlüm ancak sendedir
Tâ ezelden beridir yoktur medârım dinlesün

— 520 —

Söylemez oldu yine dildâre söylen söylesün
Ol beni şîrin şeker güftâre söylen söylesün
Tek dururken yine nettin neyledin sultânıma
Nemden incinmiş acerb ol yâre söylen söylesün

Bakmaz oldu yüzüme ol dilber-i âlicenâb
Ne sebebden eyledi ben bendesinden ictinâb
Haste-i aşk olana her bir sözü şâfi cevâb
Ben helâk oldum aman bir pâre söylen söylesün

Çeşmi hâtırdan irak ettiyse vuslat demlerin
Yâ nedendir doldurup sunmak bu firkat semlerin
Zahm-i tığ-ı cevrine sarsın vefâ merhemlerin
Yâ derûnum derdine bir çâre söylen söylesün

Acıyın dostlar meded bu ben gedânın âhına
Cürmünü eylen dilek yüzler sürün dergâhına
Bî tekellüf sözünüz geçmezse hublar şâhına
Minnet edin yalvarın ağyâre söylen söylesün

Kâ'be-i Hak yoluna kıldım fedâ cân ü seri
ol efendim pâdişâhım ben anın bir kemteri
Hâtırım kılson tesellî bâri bir kez ol perî
Küsmesün *Âşık Ömer* nâçâre söylen söylesün

— 521 —

Hüsn-i hattın ey perî şeydâya vermem büsbütün
Lâ'l-i dürrün gonca-i ra'nâya vermem büsbütün

Kametın ar'ar dışın lü'lü ebin âb-ı zülâl
Ol zülâlin katresin deryâya vermem büsbütün

Kal olup efkenderler çektikçe hüsnün firkatın
Firkatin tebdil eder cismimde câhil kisvetin
Sın ile yazmış Hudâ hüsnünde Vettin âyetin
Hâsılı bir nüktesin ifşâya vermem büsbütün

Âlem içre hubların a'lâsı sensin şübhesiz
Dehr-i asrın sâni-i Leylâ'sı sensin şübhesiz
Bu dil-i Mecnûn'umun sevdâsı sensin şübhesiz
Kûh-i enver sîneni sahrâya vermem büsbütün

Bu Ömer görmüş değil bir câna benzer sûretin
Tâc i adnın sûret-i sultâna benzer sûretin
Hüsnünü kim fehm eder Rıdvâna benzer sûretin
Bir cemâlin görmeği dünyâya vermem büsbütün

P

— 522 —

Şiddeti bahr-ı siyâhın nevbahârdır Sinop
Sâhil-i İklîm-i Rûm'un bârigâhıdır Sinop
Ağ u karada yakîn-i pâdişâh-ı bahr ü ber
Âl-i Osman ü Tatar Han hemcivârdır Sinop

Güş eden vasfın ıraktan vaslına akar yürür
Zanneder tâvus anı mir'ât-ı âb içre görür
Rûzigâr esse muhâlif keştiler pervâz urur
Çevrilür etrâfını şâhin şikârdır Sinop

Minberin yekpâre kılmış anın üstâd-ı yakın
Günde beş kerre ziyâret eyler anı ehl-i din

Tunca derler adına üç kat hisâr-ı âhenin
Söylenür dillerde Rûm'un hoşça şânıdır Sinop

Gözcü olmuştur ana Seyyid Bilâl kim şöyle pîr
Pes irüp ey dil nazargâhına yüz dergâha sür
Sine girmiş bahr-i Rûm'un hoşça şânıdır bu yer
Çâr etrafı mükemmel burc u bârîdir Sinop

Ey *Ömer doksan ikiye* irdi çün devr-i zaman
Rûzgârın gerdişi hükmüncedir hep ins ü can
Görelim derler ziyâretgâh-ı beyt-i dervişan
Pâyitaht iskelesi deryâ kenârıdır Sinop

R

— 523 —

Bülbülüm kûyin gibi âlemde gülşânım mı var
Ey perî hüsnünden özge verd-i handânım mı var
Kande buldum kıametî mânendi bir serv-i hirâm
Sâye-i mihrin gibi bir berk ünvânım mı var

Rûz ü şeb arz-ı niyâzım sen kadi şimşâdım
Gûşe-i gamda zebûnum iresün imdâdım
Kail olmazsın figan ü nâle vü feryâdım
Yâ benim âh eylemekten gayri bir şânım mı var

Sen beni Mecnûn veş sahrâlara göndermeler
Dest-i cevrinle murâdım şem'ini söndürmeler
Ey perî bülbül neden tâ böyle yüz döndürmeler
Yohsa senden gayrılarla seyr ü seyrânım mı var

Hâce-i tâ mâsebaktan tâb-ı aşkı okudum
Bu selâmet zevrakın bahr-ı felâkette kodum

Ağlamaktan görmez oldum gözlerimden el yudum
Hâkipâyin gibi bir kühl-i şifâhânım mı var

Sığmaz ey *Âşık Ömer* nâpuhte söz divânıma
Hûbrûlar medhini yazmak yaraşır şânıma
Arzederdim cânı mı kurbân için cânânıma
Neyleyim ol dilbere arz edecek cânım mı var

—524—

Âşık-ı sâdık ana derler ki bir cânânı var
Cân ü dilden severim ol cânı bir cânânı var
Ehl-i dil candan geçüp nâcâr sırrın fâş eder
Yoksa cânım demeye sana kimin ne cânı var

Gerçi dehr içre bulunmaz yoktur emşâlin senin
Bî emandır âh kim şol çeşm-i fettânın senin
Bir köyü bekler harâmî fitnedir hâlin senin
Sûretâ mikdârı az ammâ velî çok kanı var

Gül cemâlin görmüşüm gülşén bana bir nâr olur
Tutuşup yanar yürek cismim serâpâ nâr olur
Bir kişi yardan ırağ âlem ana ağyâr olur
Yâr ile her kim ki yâr oldu anın yârânı var

Bir nefes sensiz şehâ teskîn olunmaz yâremiz
Ol sebebden rûz ü şeb artup gider efganımız
Âstânında rakîbe yok bizim âzârimız
Her metâ-ı vuslatın elbette bir hicrânı var

Cân atar dil bülbülü Bağdâd-ı hüsnün bâğına
Ağlamaktan eşk-i çeşmim döndü Şat ırmağına
Bu *Ömer* yüz sürmek ister işiğin toprağına
Eli varmaz derdimendin başına dermânı var

Dilberâ sende bu kaşlar çeşm-i şehlâlar ki var
 Göçse gelmez âşıkın aynına dünyâlar ki var
 Eksik olmaz sana yüz arz-ı temennâ sevdiğim
 Sende bu hâtır şinâsâne tesellâlar ki var

Pertev-i mihrin gönül gencînesin pür nûr eder
 Hâtırım ümmîd-i lûtf u şefkatin mesrûr eder
 Korkarım bir gün beni hüsn-i nazardan dür eder
 Ol rakîbin ettiği beyhûde iğvâlar ki var

Zâr iken târ-ı nigâhın âşikâr etmektesin
 Hep seninçündür olan âşûbu gavgalar ki var

Üns iken elden bırakma ahd-ı sâbıktan sakın
 Dostu dosttan yâd eder mekr-i munâfıktan sakın
 Her kesi bir bilme cânâ âh-ı âşıktan sakın
 Etme bir gün başına uğrar bu evzâlar ki var

Nice yâd etsün *Ömer* medhinde cânânım gazel
 Kilk-i kudret yaza tasvîrinde Hatt-ı Lemyezel
 Hiç gönül fâriğ olur mu ey gözüm nûru güzel
 Sende o sîmâ ki var bende bu sevdâlar ki var

Dilberâ çeşmin gibi bir sihri çok âfet mi var
 Sidre-i kaddin gibi bir müntehâ kamet mi var
 Gâh cevrin gâh nâzın geh gamın çekmekteyim
 Durdine bir kez düşen biçâreye râhat mı var

Bendene meylin çün olmaz zerre-i mikdârdan
 Bâri öldür cevriyle kurtar beni efkârdan

Açamam çeşmim cemâlin görmeğe ağıyardan
Döstlar gelmez başa kuvvetli bir sâat mi var

Niçe demler firkatınle olmuşum mihnetzede
Ol sebepten çarh çeşmim içre dâim meykede
Âdeme bin dürlü sûret gösterir yek lâhzede
Âşıkın keyfine mey gibi ya bir hâlet mi var

Niçe bir fâriğ olam serv-i sanevber sevmeden
Bülbülün kasdı Elest'tir vech-i gülter sevmeden
Men'edersin zâhidâ uşşâkı dilber sevmeden
Bize bildir görelim hakkında bir âyet mi var

Dilber Allah'ı seversen bendeni etme melûl
Sen güzeller pâdişâhısın güzel ben sana kul
İşidüp âh ü figanım der imişsin kimdir ol
Benden *Âşık Ömer*'i sormaklığa hâcet mi var

— 527 —

Sûz-i aşkı Ahmed'in kim çeşmimi giryân eder
Merhamet eyler Halil'im derdime dermân eder
Musi'nin cevri ü cefâsı âşıkı büryân eder
Yusuf'un hüsnü cemâli bendesin hayrân eder

İsmail ya gonce güldür bürümüş yanını hâr
Hüseyn'in sevdası kılmakta kalbimde karâr
Hasan'a gönül vereli ağlarım leylü nehâr
Süleyman'im ben gedâyı gâhice mihmân eder

Kim rakibler bağlamışlar yâra giden râhımı
Cân ü dilden âşıkım ben severim Murad'ımı
Hak hatâdan saklasın pek Abdülfettâh'ımı
Korkarım birgün Mehmet katlime fermân eder

Ali'nin fikr ü hayâli cânıma kıldı azâb
 Severim Yahyâ'yı ammâ Mahmud'um eyler ikab
 Salih'in nâz ü edâsı bağrımı eyler kebâb
 Ey *Ömer* âhır seni kim Mustafâ kurbân eder

— 528 —

Sıdkı muhkem bağlayup Settâr'a Serdengeçtiler
 Sundular el tığ-ı âteşbâra Serdengeçtiler
 Yürüdüler menba'-ı küffâra Serdengeçtiler
 Geçtiler alayı yara yara Serdengeçtiler

Çektiler her cânibinden düşmana top u tüfenk
 Oldular baştan başa âdem kanından lâlerenk
 Küştelerden benzedi kannâreye meydân-ı cenk
 Döndüler her merdüm-i hunhâre Serdengeçtiler

Tigleri ellerde yalın o pür sürah
 Her biri dîn uğruna şevk ile eylerler samah
 Gülleden kuruşundan el hunbâresinden gâh gâh
 Yağdırırlar dolular küffâra Serdengeçtiler

Zâhir ü bâtın hakikat oldular Yeniçeri
 İçlerinde kasd-ı âlâ-yi adû etse biri
 Çalışırlar kalmayalım deye akrandan geri
 Cehd ederler gayret ile âra Serdengeçtiler

Anların *Âşık Ömer* olur duâsı müstecâb
 Zira ki çokça görünmez gözlerine resm-i hâb
 Tâ olunca yasdıanup dîn uğruna taş ü türâb
 Yol bulurlar menzil-i didâra Serdengeçtiler

— 529 —

Bana kudret ilmini fehmiye ta'lim ettiler
 Sırr-ı hikmet fazlını asliye tefhîm ettiler
 Remzile hissettiler endîşe-i ibrâhimi
 Hâsılı miftâh-ı nazmı teb'a teslim ettiler

Kalbime verdi ziyâ gûyâ ki encümler gibi
 Cism-i mecrûha iriştî merhemi emler gibi
 Nakl ü istihrâc edüp kâmil müneccimler gibi
 Külliye levh-i tomarın resmi takvîm ettiler

Aşımız aslından eltâf-ı Hudâ'dan pâki zât
 Tâ Elest bezminde resm-i ceş-i gamda bu midâd
 Ulaşup ibrâhime feyyâz-ı tab'-ı vâridât
 Hüsni hulkiyle güzel hoş yahşı tekrîm ettiler

Bir aceb seyr oldu tab'ım şehrine resm-i fûnûn
 Tab'ıma arzoldada her dembedem hikmet nümûn
 Zihn-i pâkim aklile hoş yâr olup kalb-i zebûn
 Bir birine izzet edüp hayli ta'zîn ettiler

Ben nice bezletmeyim böyle atâya varımı
 Dilde misbâh etmişim her dembedem Settâr'ımı
 Ey Ömer gûşeyleyüp seyyâreler güftârımı
 Müşterî Zühre Zuhâl şevkile taksîm ettiler

— 530 —

Ey Ömer mecnun ömer bîzâr ömer Âşık Ömer
 Bu cihanda kimseye hiç bîzarar Âşık Ömer
 Sarf nahiv mantık maânî vü beyân oldu kelâm
 Âyeti fürs ile hem tefsîr eder Âşık Ömer

Yâ İlâhî bu vücûdum yandı kül oldu meded
 Lemyezel lemmâ yezelsin tâ kıyâmet tâ ebed
 Birliğine şübhemiz yok Kul hüvallahu Ahad
 Zikr ederler İns ü cin Şems ü kamer Âşık Ömer

Elde bâde dilde Hû sultân-ı aşkımdır ulu
 Şerr-i şeytan hıfz-ı düşman cümlemiz ağlar kamu
 Evveli Hû âhırı Hû bir dahi mahşerde Hû
 Terk-i dünyâ oldu seyyah serbeser Âşık Ömer

Zâhidâ sor kim fenâda tâc-ı devletler nedir
 Mescide gir kıl ibâdet bu cemaâtler nedir
 Dinle dîvan nüshasın gör kim bu hikmetler nedir
 Her gice çok dürlü ma'nâlar yazar Âşık Ömer

Âlemin sevdâsın Allah başıma tâc eyleme
 Defter-i takvâdan Allah bizi ihrâc eyleme
 Tâlib-i dünyâ değil nâmerde muhtâc eyleme
 İstemez yâ Rabbenâ çok sîm ü zer Âşık Ömer

Ey haberdâr olmayan gel cümleten Allah için
 İdelim Hak'ka niyâzı hak Habîbullah için
 Bu *Ömer* mansûbu neyler hasbeten lillâh için
 Kâfire eyler gazâlar her sefer Âşık Ömer

— 531 —

Gayri artık kamet-i bâlâdan el çektim yeter
 Cevre mâil dilber-i ra'nâdan el çektim yeter
 Bunca yıllar pâymâl oldum gezip Mecnun sıfat
 Gözleri âhû saçı Leylâ'dan el çektim yeter

Geçmedi asla dilek ettim o servi dâlîme
 Kimseler düş olmasunlar böyle kanlı zâlîme

Etmedi zerre terahhum bu şikeste hâlime
Bakmadım ol yüzleri hamrâdan el çektim yeter

Dâimâ zülfüyle bend etti dil-i divânesin
Görmez oldu gûşe-i çeşmim cihan mestânesin
Şol kadar nûş eyledim bezm-i Elest peymânesin
Fâriğ oldum sâgar-i sahbâdan el çektim yeter

Kati çoktur sergüzeştım söylesem ol yâr ile
Geçti ömr-i nâzenînim derd ile efkâr ile
Niçe bir ceng ü cidâl etsem gerek ağyâr ile
Cânıma kâr eyledi gavgadan el çektim yeter

Ey Ömer eyle figanı dîden olsun selsebîl
Âsiyâb-ı çerha geldin kendini nevbette kıl
Âkibet yoktur bekası dehr-i dúnun öyle bil
Uzlet ettim devlet-i dünyâdan el çektim yeter

— 532 —

İbtidâ ki bu cihâmı var eden Perverdigâr
İns ü cinni kudretinden var eden Perverdigâr
Hâlîka âsf olup Âdem'e secde etmedi
İblis'i ol dem katından dûr eden Pernerdigâr

İsmi bin bir kendi birdir yol kurulmuştur iki
Doğrusuna giden olur yolun cennet mâliki
Yedi deryâ vü zemindir yedi kat gök hâlîki
Yerleri vü gökleri ol vâr eden Perverdigâr

Yûnus'u yedi balıklar okudu evrâdını
Eyyub'u kurtlar yediler buldu ol mîkdârını

Hak için kurbân edendir İbrahim evlâdını
İsmaile koç koyun ihzâr eden Perverdigâr

Cennetinden alup bir ağ ol habîbe verdiler
Melâikler saf saf olup gök yüzünde durdular
Der ki *Ömer* mu'cizâtı Mustafâ'da gördüler
Kamu peygamberleri bîdâr eden Perverdigâr

— 533 —

Âh elinden neyleyim ey firkatı çok rûzigâr
Kimlere kıldın cihanda izzeti çok rûzigâr
Mekr ile aldar imişsin âdemi bildim seni
Ol sebebden etmez oldum râğbeti çok rûzigâr

Vermeyim hiç gönlümü dünyâ sana şindengeru
Her yerin gam ocağı her cânibin mihnet yeri
Ben vefânı bulmayup minnetten el çektim yürü
Eyleyenler sana bulsun minneti çok rûzigâr

Akl irişmez sana mâil olanın tedbîrine
Gösterüp bir dem safâ semler sunarsın yerine
Bir iki gün yüzüne güler bakarsın seyrine
Önün ardınca ararsın fırsatı çok rûzigâr

Âkıbet *Aşık Ömer* nûş etti zehrinden senin
Hâtır-ı mahzûnu dönmezse mihrinden senin
Hâsılı yandım yakıldım nâr-ı kahrından senin
El'aman ey râhati yok mihneti çok rûzigâr

— 534 —

Gerçi çoktur ey yüzü gülder sana sâhib çıkar
Nakş-ı hüsnün seyr iden bir bir sana sâhib çıkar

Nâgehan bir kez nazar kılsa ruhin mir'âtına
Nazlı yârin şâh-ı İskender sana sâhib çıkar

Tâ ezelden olmuşum hüsnünle aşkın vâsılı
Oldu zülfünde gönül cemâle karşı asılı
Mâh rûyin şâh-ı âlem görse ömrüm hâsılı
Tâc ü tahtın sana terkeder sana sâhib çıkar

Dilberâ lâ'lin senin bir hokka-i esrâr iken
Kande varsam hasretinle mübtelâ bîmâr iken
Bî tekellüf bekleyeyin bel bucağın var iken
Ey delikanlu güzel hançer sana sâhib çıkar

Sen nigâh ettikçe her bir yâre cânım pâresi
Bîkiyâs olur sana üftâde cânım pâresi
Alsa düş-i dâmenin tenhâde cânım pâresi
Bu belâkeş Ömer'in kemter sana sâhib çıkar

— 535 —

Gûşunu benden bana tut sözlerim gamdan çıkar
Başına yâr ise aklın gönlünü kemden çıkar
Ârif-i billâh gerektir bilmeğe dört cevheri
Üçünü kılsam beyan her birisi mimden çıkar

Dört kitâbı fehmedenler anda mâ'nâ buldular
Ol Hudâ'nın birliğine çok şükürler kıldılar
Ol maâni taksim edip dördü beyan kıldılar
Üçü bellü şeydir ammâ birisi kimden çıkar

Pes gönül deryâ misâli çağlar akar her yana
Bu cevâbım işidenler kalur altında tana
İki nokta ile üç harf sen suâl ettin bana
Biri yüz biri otuz biri de kırk zamden çıkar

Sen de kâmil âşık isen bahr-i aşka gire gör
 Âkılâne sözlerini ara yerden süre gör
 Der ki *Ömer* bu cevâbın ma'nisini vire gör
 Altı nokta beş hurufı yüz otuz kırktan çıkar

— 536 —

Küntükenz'in aslını bilmeyen izzetten çıkar
 Sâye veş hâke düşer eyvân-ı rif'atten çıkar
 Tutmayan pîr ü peder pendini rağbetten çıkar
 Hazret-i Âdem gibi gûyâ ki cennetten çıkar

Atalardan kalma bir eski meseldir bu haber
 Kim ne kadar keder etse kişiye kendi eder
 Hayr isen hayrın olur şer ise şerrin yine şer
 Âhırın hayr ola dersin şerrini kalbden çıkar

Aldanıp kaldıysa her kim işbu bezm-i âride
 Hey yazıklar nâzenin ömrünü verdi zâide
 Son nefeste etmez ana peşimanlık fâide
 Çâk eder tâc ü kabâyı âr ü gayretten çıkar

Anlamaz ilm-i hakikat bilmeyen esrârını
 Taşa çalma gevherin ehline arz et varını
 Gûş edenler derler ey *Âşık Ömer* güftârını
 Dürr-i yektâdır kamu deryâ-yi hikmetten çıkar

— 537 —

Ey felek hüsnün gülünü dermeğe cân arzular
 Derdimendin kim murâda ermeğe cân arzular
 Bivefâlık etme lûtf et kulunum kurbânımın
 Aç nikabın mah yüzünü görmeğe cân arzular

Gam değildir ey güzel aşk ile üryân olduğum
 Gözümün nûru efendim kul u kurbân olduğum
 Çünkü bildin hâne-i aşkında mihmân olduğum
 Şem'ine pervâne veş per urmağa cân arzular

İltifât etmez deyu ey ömrüm âzâd eyleme
 Dostların mahzûn edüp düşmanını şâd eyleme
 Şem'inin pervânesiyim red kılıp yad eyleme
 Hâkipâyine yüzünü sürmeğe cân arzular

İstedğim derdimendin hâtırın kılma melâl
 Ne ise murâdını ver ey kaşı ebrû hilâl
 Der ki bu *Âşık Ömer* dişleri dür ruhleri âl
 Sana kurban olmağičün varmağa can arzular

— 538 —

Ey gönül deryâ-yi aşka dalmağa şübhen mi var
 Bizi tandan tana her an atmağa şübhen mi var
 Servi kamet üstüne tohm-i ecel saçarsa ger
 Sararup ayva misâli solmağa şübhen mi var

Bilmedin nâzik tenin kim hâk ile yeksân olur
 Sâlih olursa amel Hak'tan sana ihsân olur
 İsrafil sûr urmağa Hak'tan varır fermân olur
 Derilüp mahşer yerine varmağa şübhen mi var

Bülbül-i can kanat urup âkibet uçmaktadır
 Bu cihan bâkî değildir hep gelen geçmektedir
 Gün bu gün sâat bu sâat ömrümüz geçmektedir
 Zinde iken çâr ü nâçar olmağa şübhen mi var

Der ki *Ömer* ağlayuben doldu gözüm âb ile
 Birliğin bildirdi Allah yere dört kitâb ile
 Bir yeşil sancak dibine cem'olup ashâb ile
 Cennet-i a'lâya girüp kalmağa şübhen mi var

Gör ne hikmettir acab çerh-i felek fırfır döner
 Sun'ile bu âsiyab hem bîdirek fırfır döner
 İns ü cin eyler sadâ-yi heybetinden ihtirâz
 Vakt-i bâran ra'd isminde melek fırfır dönez

On sekiz bin âlemi var eyledi Bârî Hudâ
 Bu yedi kat yerleri kân üstüne kıldı binâ
 dîdesi çün eyledi teshir ana
 karşı dâim bir sinek fırfır döner

Sun'-i Mevlâ'ya ne mümkün akl iriştirmek beşer
 Gafil olma ayn-ı ibretle cihâna kıl nazar
 Devr ider seyyârelerden durmayup şâm ü seher
 Encüm ü şems ü kamer tâ haşredek fırfır döner

Şübhesiz sensin Hudâyâ kâinâtı âferîn
 Bir yüzü kara kulundur bu *Ömer* kemter kemîn
 Cürmün afv et rahmetinle yâ İlâhelâlemîn
 Rûz ü şeb tesbîhi dilde ismi yek fırfır döner

Beni mesrûr eyleyen ol nevcevânım bundadır
 Hemdemim yâr-ı kadîmim tende cânım bundadır
 Hâtır-ı mahzûnuma kat kat tesellîler verüp
 Âlimâne nutk eden şîrin zebânım bundadır

Nâehiller vuslat-ı cânâna fırsat bulmasun
 Bâd-i sarsardan nihân olsun cemâli solmasun
 Subh olunca böyle meclis nice bir düş olmasun
 Subha kalmış mâh veş rûh-i revânım bundadır

Söylerim ahvâlini eş'âr ile inşâ için
 Neylerim tâc ü kabâyı yalnız dünyâ için

Eyerim âh ü figanı bir gül-i ra'nâ için
Andelib-i hoş nevâyım âşiyânım bundadır

Nûş-i lâ'le bu *Ömer* veş teşnedir çok bendeler
Mutribâne der teni reftâr edince sendeler
Îş ü işret vaktidir ey âşık-ı şermendeler
Siz dahi âğâh olun şûh-ı cihânım bundadır

— 541 —

Bend-i zülfün dilberâ tıfl-ı dil ü can ağıladır
Hey ne kalbi kara kâfirdir müsûlmân ağıladır
Hûni çeşmi her gece çeşmime kılsa bir nigâh
Zerrece tâkat komaz bîsabr ü imkân ağıladır

Ben helâk oldum derim de sana söz kâr eylemez
Bir suâl et gamzene ettiğin inkâr eylemez
Kuluna zulmu hakikat ehli inkâr eylemez
Ağıladırsa âşıkı hercâi cânân ağıladır

Her ne denlu eylesen ben hâke istiğnâ y ne
Her hususta râzıdır senden dil-i şeydâ yine
Kâkülün elden bırakmaz gönlümü ammâ yine
Hâk-i ruhsârın eder hâtır perîşân ağıladır

Şiddet-i cevrinle ey dilber bahârın solmada
Firkatinle lâle veş hûn ile bağrım dolmada
Lûtfuna kahrın senin gittikçe galib olmada
Şefkatin az güldürür cevrin firâvân ağıladır

Tâli'im yok neyleyim leyl ü nehar bahtım nigûn
Yaş yerine iki dîdemden revân olmakta hûn
Gam değil *Âşık Ömer* âdetidir bu çerh-i dîn
Bir murâda irgörünce âdeme kan ağıladır

— 542 —

Her kaçan dîvâneler bâzûsuna dâğ oynadır
 Yedi kat zencîr-i aşkı depredüp yâğ oynadır
 Kabza-i kudret kaçan kasdıyle nacâğ oynadır
 Şerhalar hûn-i ciğerden kanlu ırmağ oynadır

Anlamaz her bir denî gencîne-i gaibleri
 Anın içün gevherin nâdir düşen sâhibeleri
 İşbu rakkas-ı kühen şâd eylemez tâlibleri
 Ha bir iki gün yüze gülerse de lâğ oynadır

Her ne denlü âşika cevri itse ol hûr-i cinan
 Âşık aşkından ırâğ olmaz eder meyl-i cevân
 Sanma te'sîr eylemez ol cevri âh-ı âşikan
 Bâd kim tuğyân eder bî şübhe yaprağ oynadır

Künc-i istiğnâda beklerse nola dârâ-yi aşk
 Şîrinerden yüz çevirmez merd i bîpervâ-yi aşk
 Şöyle bir sertîzdir çalsa yedi tûlâ-yi aşk
 Tâ semâdan istühân-ı gâve varsağ oynadır

Bir aceb âyînedir âyîne-i vech-i kamer
 Gösterir aynıyle yüz dehre mürûr ettikçe ser
 Ay başında mâh-ı nev sanma görünen ey Ömer
 Çerh-i kecrev tâlib-i dünyâyâ parmağ oynadır

— 543 —

Gitti hengâm-ı şitâ geldi bahâr eyyâmıdır
 Rûy-i âlem açılıp güldü bahâr eyyâmıdır
 Kevn ü sahrâlar şeref buldu bahâr eyyâmıdır
 Her taraf cennet misâl oldu bahâr eyyâmıdır

Gülşene bir şu'le verdi pertev-i şems-i dücâ
 Müşterîden zühreye düştü bu yüzden ilticâ

Seyre ikdâm etti erbâb-ı teferrüc erbecâ
Zevk-ı işretle cihan doldu bahâr eyyâmıdır

Bir iki zerrin kadeh kondurdu şâh-ı ergavan
Süzdü nerkis gözlerin mest oldu ehl-i gülsitan
Gonceye dembeste kaldı güller engüş ber dehan
Andelibler nâleler kıldı bahâr eyyâmıdır

Devre geldi hâb-ı gaflette yatan hâmûşlar
Yeniden başladılar kılmağa iş ü nûşlar
Mergzârın hây ü hüyundan tutuldu gûşlar
Her şükûfe fehmedüp bildi bahâr eyyâmıdır

Koma elden ayağı *Âşık Ömer* hiç çekme gam
Yâr fendinden ırağ ol dem bu demdir dem bu dem
Tutmasaydı tab'ımız âyînesin gerd-i elem
Geldi anı lûtf ile sildi bahâr eyyâmıdır

— 544 —

Âleme şây olduğum âh ü figanımdan mıdır
Yâ bana rahm etmeyen serv-i revânımdan mıdır
Dîde-i bahtım açılmaz hâb-ı gafletten benim
Tâli'im nahs olduğu devr-i zamânımdan mıdır

Ol saçı Leylâ beni Mecnûn u şeydâ kıldığı
Mihnet ü âlâm ile hâlim diğergün olduğu
Sînemin sahnı serâser şerhalarla olduğu
Cevr-i dilberden midir dâg-ı dehânımdan mıdır

Aşk mıdır ben âşıkı her hâle hayrân eyleyen
Yâ felâket mi şeb-i firkatte nâlân eyleyen
Bülbülânı bâğ-ı ikbâlin perîşân eyleyen
Dembedem bu na'rehâ-yi cansitânımdan mıdır

Bir sitemkârın elinden çektiğim Sübhan bilür
Ne benim yârem biter ne derdimi Lokman bilür

Düşmana uyma desem uymaz beni düşman bilür
Bilmezem benden mi suç yoksa cenânımdan mıdır

Hâl-i aşkı bilmeyen fehmeylemez hayranlığım
Böyle dembeste gören elbet çeker mestanlığım
Bilmezem *Âşık Ömer* sermest ü sergerdanlığım
Lebleri câm-ı şerâb-ı ergavânımdan mıdır

— 545 —

Nâz ile seyrâna çıkmış çeşmi âhûlar mıdır
Hüsn ilin eyler tecessüs iki câdûlar mıdır
Can dimâğını muattar eyleyen subh u mesâ
Hâl-i anberler mi âyâ zülf-i hoşbûlar mıdır

Âh ü zârımdır beni âfâka ma'lûm eyleyen
Şem'i bahtım zulmet-i minntte ma'dûm eyleyen
Vasl-ı dilberden beni tâ böyle mahrûm eyleyen
Gice gündüz çektğim bîhûde arzûlar mıdır

Dediler lâ'lin görenler mâye-i ruhsârda
Bir gül-i terdir açılmış dâmen-i gülzârda
Hatt-ı Rayhân ile yazılmış cebîn-i yârda
İki medler mi iki râlar mı ebrûlar mıdır

Rûzigârın estirüp devran muhâlif bâdını
Dembedem sökmekte ömrüm kasrının bünyâdını
Devr eden Şatt u Furât âsâ gönül Bağdâd'ını
İki dîdemden iki hûnî akar sular mıdır

Gülşene baykuş değışmez gûşe-i virâneyi
Şem'a yanmaktan döner mi gör garib pervâneyi
Aşk mı hayrân eyleyen sevdâ mı ben divâneyi
Serde ey *Âşık Ömer* bu kara yazılar mıdır

— 546 —

İmâmeynin duâğûyu senâhanı Sakalardır
 Tarîk-i müstakîmin ni'met ü nânı Sakalardır
 Gönüller kerbelâsının nigezbânı Sakalardır
 Üfûnetten bunalmış canların cânı sakalardır

Ocaklarda eğer otur eğer azm ihtimâl eyler
 Zehî Rahman darı rahmetile her visâl eyler
 Sekâhüm şerbetinden teşne vü müstağni hâl eyler
 Hayât âbının ey dil Hızır-ı dermânı Sakalardır

İlâhî görmesün gam gussa rûh-i asker-i islâm
 Murâd üzre bula feth ü fütûh-i asker-i islâm
 Ne semte azm ü cezm etse gürûh-i asker-i islâm
 Bile çağlar akar nehr-i firâvânı Sakalardır

Hulûs-i kalb ile bel bağlayanlar nusrat-ı dîne
 Yüzü ak ola yarın eyleyenler hizmeti dîne
 Sebîl etmiştir anlar cûy-i ömrün hizmet-i dîne
 Bu âteş çöllerin bâğiyle bostânı Sakalardır

Ömer eyler duâlar Rabbenâ izzetlerin artur
 Habîbin yüzü suyu hürmeti şefkatlerin artur
 Murâdın her birinin rûzi kıl ni'metlerin artur
 Vefâ ehli sehâ ıssı kerem kânı Sakalardır

— 547 —

Dilberâ gerçi cenâbın ayn-i sırrullâhtır
 Çeşm-i uşşâkın nigâhı hasbeten lillâhtır
 Hatt u hâlin nüktesin her kim ki fehm etti yakîn
 Vâkıf-ı sırr-ı tılısmât ârif-i billâhtır

Mihr veş râyinde ol kim menzili eflâk ola
 Hâdim-ül-eşyâ geçer sûrette her kim hâk ola
 Leşker-i ye'cûca sed kıl kim derûnun pâk ola
 Ma'nide tâc-ı ser-i âlemdir abdullahtır

Ârif-i dânâ olan farkeylemez şâd ü gamı
 Kûnc-i vahdette ricâl-ül gayble eylerler demi
 Hırka-i peşmîne ser çekmiş eder seyr âlemi
 Kim bekabillâha yol bulmuş fenâfillâhtır

Ârifin gencîne-i zâtındadır esrâr-ı Hak
 Kûhl-i hayretle uyar ibret gözün mir'âta bak
 Bil kim ey tâlib değıldir Hak sana senden ırak
 Nefsini her kim ki idrâk etti ehlullâhtır

Ey Ömer bu tende gümrâh eylemiştir kim bu dil
 Nâbedîd anda anâsır mün'adimdir âb ü gil
 Bir kitâbı var oku anı kalem yazmış değıl
 Belki her sır safhası envâr-ı bismillâhtır

— 548 —

Ârızın şevkiyle cânâ çoktur ammmâ serpilür
 Var mı mânend-i gülâb ammmâ ki bir mâ serpilür
 Nutka gelse binde birin edemez telhi cevâb
 Bahs-i güftârında çok nutk-ı dür âsâ serpilür

Eylesen cânâ teferrüc sohbet-i gülzâr için
 Zeyn olur zerrin tabaklar vuslat-ı didâr için
 Dâl sanma şâh-ı gülden pâyine îsâr için
 Akdem-i ikbâline lü'lû-yi lâlâ serpilür

Sen şeh i mülk-i melâhatsın şecâat eylesen
 Seyre çıksan azm-i meydân-ı melâhat eylesen

Şehsüvârım esb-i nâza istimâlet eylesen
Pâyinin erdiği yerde hâk-i dünyâ serpilür

Ehl-i aşkı sanma mevtin cür'asından içtiler
Soyunup cismin libâsın âriyetten seçtiler
Gördüler Ferhâdla Mecnun kendileden geçtiler
Deşt-i hayrette niçe Şîrîn ü Leylâ serpilür

İltifâtındır *Ömer* bîçâreyi serser kılan
Şefkatindir hâtır-ı mahzûnu pür enver kılan
Yaş değildir giryeden dâmân-ı çeşmi ter kılan
Cûşa geldikçe gönül emvâc-ı deryâ serpilür

— 549 —

Al vücûdundan haber râvî rivâyet bizdedir
Nüsha-i kübrâ biziz çok dürlü hâlet bizdedir
Bizdedir Seb'ulmesânî arş-ı Rahmânî bile
Üstüvâ şânında münzel yedi âyet bizdedir

Zâhidâ ma'nîde biz genc içre sırr-ı mübhemiz
Sûretâ âhırdıyız evvel gelenden akdemiz
Çâr eczâdan mücerred nesl-i pâk-i Âdem'iz
Kâm-ı ilm-i ebcediz asl-ı kerâmet bizdedir

Sûretâ gerçi rümûzât-ı muammâ gizlidir
Ârife bu nesne pinhân olmaz ammâ gizlidir
Nâzır ol dikkatle eşyâda temâşâ gizlidir
Bize her yüzden anı eyler beşâret bizdedir

Tâ ezel bezminde var ahd ile hem peymânımız
Niçe bin yıl ön kurulmadan bu çâr eyvânımız

Olduğun Kalûbelâ ikrârına îmânımız
Hak bilür ayn-ül-ıyan anı sadâkat bizdedir

Biz ki dervîşiz fenâ ikliminin seyyâhıyız
Bahr-ı aşk içre yahud fûlk-i tenin mellâhıyız
Ey *Ömer* mülk-i vücûun mührüyüz miftâhıyız
Bilmiş ol bu şehre zulm ü hem adâlet bizdedir

— 550 —

Çıksa gerdundan zamânı böyledir
Mâsivâdır çek elin gördüm ki fânî böyledir
Âşiyânında ne bülbül berkarâr oldu ne gül
Böyle mürğ-i Lâmekân'ın gülsitânı böyledir

Çerh-i minâ böyle bir fânûs-i kudrettir dilâ
İki şem'i sernigûn etmiş cenâb-ı Kibriyâ
Gâhi şems olur münevver gâhi bedr eyler zıyâ
Bu cihân-ı bîvefânın şam'dânı böyledir

Nakl ü hikâyât ile tafsile ben tutsam kalem
Kim dehânın açup incular küşâd etsem ne gam
Nazmına tahsîn edüp *Ömer* suhandân-ı Acem
Dediler iklim-i Rûm'un şâirânı böyledir

— 551 —

Ey perî peyker hümâ bu yüce pervazlık nedir
Nâz ile kırmaktasın uşşâkı gammazlık nedir
Bende olmuşsun efendim bir boyu âzâdeye
Sağ olursun sen de seyreyle ki tannazlık nedir

Çekmişim cânâ yolunda cevri ni bahşın yaman
 Arzihâl eylerdim ammâ gamzeler vermez aman
 Bağlamışsın zülfünün tellerine bin bunca can
 Saydedersin gördüğün mürgu bu şehbazlık nedir

Bendenin sormaz olursun âh ü zârın göz göre
 Akıdup su gibi çeşnim eşkibârın göz göre
 Âşıkın yağmâ edersin elde varın göz göre
 Kimseden yoktur hicâbın bu utanmazlık nedir

Bu şitâb ile sürüp meydâna nâzın rahşını
 Yek nazar kılmakla mir'âta çıkardın nakşını
 Gamzeden öğrendi sun'-i sûret-i can bahşını
 Yoksa sûret uğrusu bilmezdi gammazlık nedir

Dilberi sevmekte *Âşık Ömer*'e olmaz karâr
 Âşık olmadınsa zâhid sana vaslolmaz nigâr
 Bak ta arzetme kadın kametini dildâre var
 Sen yürü bilmezsin ey servi serefrazlık nedir

— 552 —

Aşkını cânân ararmış cân içinde gizlidir
 Cezbe-i nakş-ı nümâyiş ân içinde gizlidir
 Ânı ol meh tal'atın bîşân içinde gizlidir
 Benzer ol bir nûra kim Kur'ân içinde gizlidir

Hamdülillâh destigîr-i aşkile yâriz bugün
 Çektik el kayd-ı taallûktan sebûkbâriz bugün
 Andelîb-i bâğ-ı hüsnü seyr-i didâriz bugün
 Gonçe-i maksûdumuz bil şân içinde gizlidir

Kani ol mülk-i belâgat tahtına dârâ geçen
 Kandedir noldu fesâhat kafına anka geçen
 Gelberi ey tâlib-i kân-ı dür-i yektâ geçen
 Dilde bir deryâdır ol ummân içinde gizlidir

Şübhesiz mevcûd-i küllîdir sıfât-ı ehl-ı zât
 Gayre bakma gayre fetholmaz rümûz-i müşkilât
 Sende zulmet sendedir hep niçe bin âb-ı hayât
 Hızr-ı nâpeydâ ki var insân içinde gizlidir

Âdem'e bu aşk-ı mâderzâd mahrem şübhesiz
 Çektiğin renc ü elemeler gussa vü gam şübhesiz
 Gam değil *Âşık Ömer* Allahü a'lem şübhesiz
 Düşmüşüm bir derde kim dermân içinde gizlidir

— 553 —

Ey perfî şeklin benîâdem de dersem elverir
 Âdem ammâ misli yok âdem de dersem elverir
 Bir görem kân-ı mürüvvet sâhibi cânânesin
 Ben sana bu tarz ile Hâtem de dersem elverir

Kâkülün burc-i Esed bir şîr-i garrâdır özün
 Giceni kadr eylemiş Hak îd-i ekber gündüzün
 Gamzeler dökmüş hadengin kasd-ı cân eyler gözüm
 Ey kemân ebrû sana Rüstem de dersem elverir

Kâkül-i hoşbûyun alan bûyuna anber dedi
 Seyr edenler kamet-i mevzûnunu ar'ar dedi
 Ter dedi kimi arak rûyin kimisi dür dedi
 Çin seher düşmüş gül-i şebnem de dersem elverir

Ne gönüller uğrusu fettân imişsin ey civan
 Bulmadım âlemde bir sen gibi şûh-i nüktedan
 Her kelâmın mürde-i sadsâle eyler bahş-ı can
 Nutk-ı pâkin İsi-i Meryem de dersem elverir

Derdimendindir esrindir giren yok areye
 Hâtırın sor da azâr etme bu ben bîçâreye
 Hizmet-i aşkında ben *Âşık Ömer* âvâreye
 Akli yok bir vâlih ü sersem de dersem elverir

— 554 —

Kamet-i bâlâsına ar'ar da dersem elverir
 Leblerinin kandine şekker de dersem elverir
 Vafını etmek diler âciz ü kasırdır dilim
 Her ne denlu medh edüp dilber de dersem elverir

Bir güzel gözlü güzel ra'nâ güzeldir sevdiğim
 Hüsnü mümtâz ü müselleme bîbedeldir sevdiğim
 Hubların serdârıdır dersem mahaldir sevdiğim
 Mislini göz görmemiş gevher de dersem elverir

Sun'-i kudretle yaratmış ol Ganî Perverdigâr
 Gözleri sayyâd-ı âlem mürğ-i dil eyler şikâr
 Gûyyâ rûmâl olup gencine bekler rûy-i yâr
 Kâkülü pürçînine ejder de dersem elverir

Gelmemiş misli cihâna dürr-i yektâ bir güher
 Kameti mevzun güzeldir cemali şems ü kamer
 Serteser gezdim cihânı var mı akrâmı meğer
 Anın için rûyine enver de dersem elverir

Tutalım kim gice gündüz eylemişsin gayreti
 Kâmile yok i'tibârı câhil ile sohbeti
 Dâimâ ecnâs ile ülfette bilmez kıymeti
 Ey *Ömer* ben bunlara itler de dersem elverir

Her kaçan bastıkça cânâ râhı tir tir titretir
 Şu'le-i ruhsârı şems ü mâhı tir tir titretir
 Pertevi yüzü cemâli şem'-i ruhsârı anın
 Her görünce âşık-ı seyyâhı tir tir titretir

Azm-i gülşen eyledikçe gâhi şîr - i ner gibi
 Çin ber çin halka halka zülfleri ejder gibi
 Rûzigâr estikçe titrer sanki nahl-i ter gibi
 Hışma gelse kulları hem şâhı tir tir titretir

Dinle pendim kıl ü kalim yok sana ey çeşm - i ter
 Gel sakın hışmetmeği billâhi kalbinden gider
 Dilberâ âhım alursun kıl hazer berbâd eder
 Âşıkın rûy-i zemîni âhı tir tir titretir

İsteyen gelsün gazel alsun *Ömer'* den bî elem
 Her amelde bir hünerdir anda imlâ-yi kalem
 Burc-i nazmın seyri erzânile çekmiştir kalem
 Niçe mâhir şâiri her gâhi tir tir titretir

Hcybeti hakka ki hep a'lâyı tir tir titretir
 Arş ü kürsü ar'ar ü tûbâyı tir tir titretir
 Her cihetten çün münezzehtir velî kılсан nazar
 Cümleten hep ejder-i fersâyı tir tir titretir

Des-ti kudretle yaratmıştır niçe peygamberât
 Her birine rûzi kılmış bunca hakk-ı mu'cizât
 Feyz-i lûtfundan mukaddem halk edüp bir nûr-i zât
 Haşredek Allah gedâ vü bâyı tir tir titretir

Neler icâd eylemiş hakka ki kân-ı vüs'atin
 Küll-i şey'in bir sebebdir zâhirinde kudretin

Bâd su üzere şekil kurmuştur ol gör rahmetin
Her kaçan esse yedi deryâyı tir tir titretir

Noldu Rüstemler gelüp cihâna vermiş velvele
Âkil isen ayn-ı ibretle nazar kıl gel hele
Emr-i Hak ile olunca yer yüzünde zelzele
Bir zaman bu âlem-i dünyâyı tir tir titretir

Der ki bu *Âşık Ömer* kılmak gerektir i'tikad
Yoksa akl ermez ana bir medhi aksâ-yi murâd
Hâtır-ı nâşâda geldikte heman döner maâd
Düşürüp havfa velî a'zâyı tir tir titretir

— 557 —

Ey rakib yârın önünden yâ savul yâ şöyle dur
Sevdiğin dildâr önünden yâ savul yâ şöyle dur
Gül yüzn seyreyleyüp tende mecâlin kalmadı
Ol perî ruhsâr önünden yâ savul yâ şöyle dur

Bir aceb hışma gelince sevdiğim bir mâr olur
Nâzenin dilberler içre hem dabi serdâr olur
Gâhi zülfün seyredenler durmayup berdâr olur
Şöyle giysûdâr önünden yâ savul yâ şöyle dur

Kaşları tuğrâya benzer oldu gül ruhsârımın
Hem cemâli aya benzer ol meh-i tâbânımın
Gülşeninde bülbül oldum bîbedel sultânımın
Ruhleri gülzâr önünden yâ savul yâ şöyle dur

Hep melekler cem'olup dîvânına sultân ile
Ol mubârek pâyine yüz sürdüler erkân ile
Sohbet-i şâhânesin gûş ettiler iz'ân ile
Ey *Ömer* hünkar önünden yâ savul yâ şöyle dur

— 558 —

Yâr ile bir sırrımız var gel kasâvet şöyle dur
 Bir taraftan olma sen engel kasâvet şöyle dur
 Mahfi arz etsem gerek işret behişt esâsına
 Tutma gel dâmânımız çengel kasâvet şöyle dur

Dîdemizden nice bir aksun yürüsün kanlu yaş
 Gel yeter derdin yeter arz etme kılma sen telâş
 İmtihân olmak ise kasdın bana yek başa baş
 Cengimiz mihnetledir evvel kasâvet şöyle dur

Ben kasâvet değilim dersin söze geldikçe sen
 Yahşi cansın nutkile gerçi yüze geldikçe sen
 İlleri gâhîce yoklarsın bize geldikçe sen
 Bir görünür bir geçersin gel kasâvet şöyle dur

Fikre sa'yın çok velî yaklaşımaz âkıldır bana
 Âdemi dîvâne eylersin karâr olmaz sana
 İki üç gün irak ol gelme sakın benden yana
 Sevmedi cânım seni mükmel kasâvet şöyle dur

Ey Ömer âh - ı nedâmetle geçer hep günümüz
 Âlemi bîdâr eder tâ subh olunca ünümüz
 Nice bir bu mihnet ü zilletle geçsin günümüz
 Kandesin ey şâzilik gel gel kasâvet şöyle dur

— 559 —

Vechin üzre sâye salmış ey sanem giysû mudur
 Eyleyen cânı muattar zülf - i anber bû mudur
 Can dimağını muattar eyleyen subhu mesâ
 Dilberâ kavs - i kazâ mıdır siyah ebrû mudur
 Uğrun uğrun gayrılarla eyledin seyr ü safâ
 Yanına kalur mu seyr et sen hele ey dilrübâ

Hiç dimezsın şol gedânı künc - i mthnette şeha
Hemdemi âh - ı nedâmet çekitiği kaygu mudur

Zerrece ümmîd - i vaslın koymadı tende hayât
Pes ne lâyıktı süre zevkın rakîb - i bî sebât
Cevrine sabr edene derdin kılayım iltifât
Kanlı zâlim işte öldüm iltifâtın bu mudur

Hüsnün ey Leylâ beni kendüye meftûn eyledi
Bir bakışta akl u fikrim aldı Mecnûn eyledi
Hâslı ömrüm bana bin kerre efsûn eyledi
Başın için sorduğum ayb olmasun câdû mudur

Der ki bu *Âşık Ömer* aşkınla oldum yine şâd
Âşık - ı dilhaste dâim ola lûtfunla ziyâd
Dest - i insâf eylemiş bend - i girîbânın küşâd
Görünen sînede sîm âyîne mi pehlûmudur

— 560 —

Bir güzeller şâhı gördüm ismini ihfâ okur
Lebleri âb-ı züllâdir ruhleri gabrâ okur
Nice vasf etsem anın evsâfını ben sizlere
Bârekâllah bir sehî kad kameti tûbâ okur

Tâc-ı şâhânı başında kıl temâşâ câmesin
Zây olur aklım görünce ol mahabbet nâmesin
Meşkıni ta'lîm eder destinde almış hâmesin
Kâtib olmaktır murâdı destine inşâ okur

Vech-i pâkini görenler üstüne dürler saçar
Bende-i efkendesine âşinâ olmaz kaçar
Nâz ü istiğnâ ile dilber kitâbını açar
Hâce-i dânâ önünde ol melek sîmâ okur

Ol güzel tahtına çıkmış hublara kurmuş divan
Derdimend âşıklar ise ah kılurlar hem figan

Der ki *Ömer* üç hurafle ismini eyler iyan
Biri ayın biri mimdir birisini râ okur

— 561 —

Bir perf gördüm bu gün ben lebleri mercân okur
Dili bülbül ruhleri gül benleri fermân okur
Bârekâllah hub yaratmış kudret ile Zülcelâl
Şimdilik bu dehr içinde Yûsuf-i Ken'ân okur

Bir açılmış gonca güldür ol cemâl.i âfitâb
Levnini bir kez görenler mest olur bî ızırâb
Diz çöküp meşicde gâhî devr okur emir kitâb
Ezber etmiş Mushaf'ını kim aceb Kur'ân okur

Parmağı altun kalem dâim yazar dîvâneler
Dûd-i efkârın çekerler âşık-ı üftâdeler
İşret eder ekseri anıla çün mehpâreler
Nûr.i çeşm-i âşıkandır sûre-i Sübhân okur

Der ki *Ömer* hâlimi arzeyelem etsem dilek
Bâğ-ı hüsnün güllerin vermektir ancak bu dilek
Sen buna râzı olup beyn-es-semâ-i ves-semek
Gamzesi seyf-i Acem'dir tığile üryân okur

— 562 —

Dâne-i hâlin gönüller mürgunu seyrân olur
Zülf-i pür çinin girift eyler anı âsân olur
Âşıkâ canlar bağışlar çeşmin ammâ kan olur
Kirpiği hançer çeker cân ü ciğerde kan olur

Dilberâ bâkî midir zevk u safâdan ibret al
Şirin'e Leylâ'ya bak mihr ü vefâdan ibret al
Hâlet-i İskender'i gör sen Darâ'dan ibret al
Kasr-i hüsnün eşk-i çeşminden sakın tûfân olur

Ağladıp bülbül gibi ben âşık-ı nâlânını
 Gül gibi her kâra teslim eyleme ünvânını
 Korkarım te'sîr-i feryâdım tuta dâmânını
 Eşk-i çeşminden çıkan bir âteş - i sûzân olur

Müddeî yüz sürmek ister eşîğinin hâkine
 Cevr ü kahrından hâlel ne aklına idrâkine
 Âşıkın renc-i tarîkâtte rakîbin bâki ne
 Kopacak ağır yerinden belli çok meydân olur

Etmeden gittin *Ömer* mahzun garîbe iltifât
 Gülşeninde yok imiş bir andelîbe iltifât
 Etme bâri görmeyim gayri rakîbe iltifât
 Söyleşüp anlarla gezme âhrırın hirmân olur

— 563 —

Hânîkah-ı tende dil derler ulu server yatur
 Elhazer zâhid ki dil garında şîr-i ner yatur
 Sanma meydân-ı hünerde hâsılı ebter yatur
 Bu maânî tekyesidir pîr iken perver yatur

Gel nazar kıl deftere zâhid hurûf-i hâmeye
 Âlemi sûrettesin bildin mi meylin câmeye
 Bu maânî ilmidir uymaz kıyâfet nâmeye
 Çün meseldir Kâ'be'nin altında derler ^{er} yatur

İşbu nâsa kıl nazar her biri bir meşrebededir
 Cümlesi dört fırkadır her biri bir mezhebbedir
 Kimi ezber eylemiş kimisi de mektebedir
 Kûy-i derbend-i fenâda bir azim asker yatur

Kısmetine kani' olan sığınur Settâr'ına
 Verdiğin üç pay eder ibretle bak bu kârına
 İkisini yedirir bir kor birini yanına
 Yemez içmez kimisi Karun gibi irgör yatur

Zannederler *Âşık Ömer* sâdıkın zâr olduğun
 Bülbülün rûy-i gülistan başına dar olduğun
 Kim bilir *Âşık Ömer* kimlerde kim var olduğun
 Her kesin gar-ı derûnu içre bir ejder yatur

— 564 —

Firkat-i cânân ile dil ıztırâb olmuş yatur
 İştîyâk-ı nâr-ı hicre derdiyâb olmuş yatur
 İşiğinde subhadek ey saçları Leylâ senin
 Reşk edüp zencîr-i zülfün bîhicâb olmuş yatur

Gülşen-i hüsnün içinde goncelenmiş güllerin
 Gördüğünce zâre başlar âşık-ı bülbüllerin
 Çeşm-i şehbâzın kati ammâ siyah kâküllerin
 Mâh rûyin üzre gûyâ pür nikab olmuş yatur

Hayli demdir ey perfî çekmekteyim ben kahrini
 Hak Taâlâ gün begün kılsun ziyâde ömrünü
 Lûtfunu ma'mûr kılsun bu vücûdun şehrini
 Ol çemenzâr-i dil ü cânın harâb olmuş yatur

Bâğ-ı cennetten mi çıktın söyle sen ey hûr-ı in
 Va'de-i vashın bana kılsun yeter devlet hemîn
 Zâtına meddâh olaldan bu *Ömer* ey mehcebîn
 Dürr-i yektâ gibi nazmı bir kitâb olmuş yatur

— 565 —

Sevdiğim bîgânedir bîgânelerle söyleşür
 Gözleri mestânedir mestânelerle söyleşür
 Göricek mi beni handân oldu zâhid bîgüman
 Ol melek sîmânedir sîmânelerle söyleşür

Dişleri incu dehâni hokka-i kimyâ gibi
 Kirpiği tîr-i alemdir kaşları tuğrâ gibi

Heybeti resmi kıyâfet dem çeker anka gibi
Na'resi merdânedir merdânelerle söyleşür

Rûz ü şeb hüsnün tavâf eyler gönüller askeri
Kahraman şeklinde bend etmiş miyâna hançeri
Kılmasın sohbet dil-i irfâna nisbet ol perî
Hâfız-ı meyhânedir meyhânelerle söyleşür

Gûş edersin bu *Ömer Âşık* kulun eş'arını
Fehmedersin zâhidâ dildârımın mikdârını
Meclis-i hûbân içinde dinledim güftârını
Her sözü dürdânedir dürdânelerle söyleşür

— 566 —

Hak hatâdan saklasın ol yâd ile kim söyleşür
Çeşmi sâkî gamzesi mekkâr ile kim söyleşür
Hışma gelse her nigâhı niçe yüz bin kan eder
Kim ne haddi zâlim ü hünkâr ile kim söyleşür

Her kaçan kılsa tekellüm yâr başlar gülmeğe
Bir belâ dahi budur uşşâkın aklın bölmeğe
Şâd merkolmaz isen de nesne kalmaz ölmeğe
Ol şeker leb yâr-ı şîrin kâr ile kim söyleşür

Söyleniz dostlar cenânım hâtırım incitmesin
Merdüm-i çeşmimdir aklım gibi kayup gitmesin
Ehl-i diller yâr ile dost olduğum ta'n etmesin
Yâra yol bulmak kolay ağyâr ile kim söyleşür

Câna peygânın ne işler geçti ey kaşı keman
Tîr-i gamzen bir yanan dökmetedir kanım heman
Dâimâ yol beklemektir kârı hiç vermez aman
İki yüzlü hançer-i âzâr ile kim söyleşür

Her kaçan *Âşık Ömer* yanında bir cânân olur
Gül gibi tâli' güler hem açılır handân olur

Bu meseldir kurb-i sultan âteş-i sûzân olur
Bî tevekkuf tâ bekey hünkâr ile kim söyleşür

— 567 —

Bir perî aşkıyla memnûn olduğum âlem bilür
Sen saçı Leylâ'ya Mecnûn olduğum âlem bilür
Ben sana âşık u meftûn olduğum âlem bilür
Hasretinle zâr ü dilhûn olduğum âlem bilür

Sen demişsin ben anı vaslıma mihmân eylemem
Ölür ise hasretimle ana dermân eylemem
Ben seni sevdim deyu gayriye pinhân eylmem
Çün senin sevdanla mahzûn olduğum âlem bilür

Bu benim derd-i derunûm gayri oldu âşikâr
Her ne derlerse disünler anı kıldım ihtiyâr
Pâybûs-i hasretinle ağladığım zâr ü zâr
Şübhesiz bu dîde pür hûm olduğum âlem bilür

Der ki *Ömer* gam yeme elbette olur feth-i bâb
Belki bir gün rahma gelüp sana ola âfitâb
İsminin harfini sordum lûtf ile verdi cevâb
Hâ ile sin yâ ile nûn olduğun âlem bilür

— 568 —

Mürg - i dil pervâz urur azm - i miyânın kim bilür
Bir hümâ - yi lâmekândır yâ mekânın kim bilür
Tâir - i kudsîdir ol kim râhını mestûr eder
Beççesin kim görmüş anın âşiyânın kim bilür

Olmayanlar âşıkı bir hokka - i nâzik femin
Can dimâğında bulur mu neş'esin câm - ı Cem'in
Bî tevakkuf kimseler sedd - i tılsım - i a'zamın
Kendine bulmadı yol râz - ı nihânın kim bilür

Akl alan ol dilberin bir ruhleri âli değil
 Hâl - i gendümgûnu âdem yitmeden hâlî değil
 Pür gazab mestâne - i çeşme duş olmalı değil
 Mîşezâr - ı hüsnünün şîrin zebânın kim bilür

Can cesedden kılması âhır mukadderdir urûc
 Âh kim gaflette kaldım bilmedim ben bağıruc
 Âkıbet derler gele dünyâya bir sâhib hurûc
 Vakt yakın olmamış dahi zamânın kim bilür

Geldi bu Âşık Ömer dehre ziyâret eyledi
 Sehv ile sermâye - i ömrünü garet eyledi
 Çıktı serhadd - i ademden hoş ticâret eyledi
 Sözü ma'lûm olmadı gitti zebânın kim bilür

— S —

— 569 —

Kande idi câm - ı Cem kandeydi Keykâvûs - i hâs
 Ben melâmet cür'asın nûş eylemiştim tâs tâs
 Eğnine zeyn olmamıştı atlas - ı çarhın libâs
 Dahi tutmamıştı su üzre yedi kat bir esas

Gerçi kim bin sihr ile cezbeyledi cân ü teni
 Bu Zelihâ . yi zaman çâk etmeden pîrâheni
 Ey Azîz - i Mısr - ı dil gümgeşte bulmuştum seni
 Pîr - i Ken'an Yûsuf için kılmamıştı dahi yâs

Ol zaman rahş oynadıp meydâna sürdüm kendimi
 Kıldım im'ân - ı nazar mir'âta gördüm kendimi
 Hâsılı ömrüm biçüp sürdüm savurdum kendimi
 Hirmen - i arz u semâya irmeden ön destres

Ey dilâ sevdâ - yi dehri eyle tarh âdem gibi
 Menzilin evc - i Zuhal kıl İsi - i Meryem gibi
 Sen anı bilmez misin kim Hazret - i Edhem gibi
 Nice şahlar tâc ü tahtın terkedüp giydi palas

Şimdilik âlemde sen âlemlerin meşhûrusun
 Çektin el kayd - ı taalluktan anın mestûrusun
 Şübhesiz sırr - ı hakayık gencinin gencûrusun
 Gam değil Âşık Ömer güftârına gûş ursa nâs

— 570 —

Kafa dek anka gibi uçsan elimden yok halâs
 Hem yedi deryâları geçsen elimden yok halâs
 Penç ber penç ehl-i aşkın resmidir bu imtisâl
 Tiğ çeküp kanın dahi saçsan elimden yok halâs

Düşüben hâk ile yeksân olmayınca tâ bu ten
 Biçmeyince eğnime çarh - ı felek yensiz kefen
 Olmayınca arada ağyâr yâhud sen ya ben
 Tâ diyâr - ı zulmete kaçsan elimden yok halâs

Âkıbet bu can cesetten kurtulur bilmez misin
 Arayan sıdk ile Mevlâ'sın bulur bilmez misin
 Anda her kes sevdiğiyle haşr olur bilmez misin
 Tâ adem iklimine göçsen elimden yok halâs

Gün begün revank verüp âlemde bulduk iştihâr
 Bana nisbet oldun ol ağyâr - ı bed rû ile yâr
 Rûy-i dil arzuleyüp ettin Ömer'i ihtiyâr
 Günde yüz bin kerre and içsen elimden yok halâs

— 571 —

Gûş-i câna nâgehan irdi sadâ-yî tabl u kûs
 Pes meğer taht - ı dile sultân - ı aşk itti cülûs
 Çârdarb olduk kalender ne nemed ne hırkapûş
 Âşık - ı hâsız besîmiz vechimiz olmas abûs

İçmeyince meclis-i gamda melâmet semlerin
 Bulmadık tiğ - ı mahabbet zahmının merhemlerin
 Geçmeyince vâdi-i hecr ü firâk âlemlerin
 Menzil-i hayretfezâdan gelmedi bang-i hurûs

Her kime kılsan şikâyet hasbîhâline eğer
 ol sana senden ziyâd eyler dönüp arz-ı diğeri
 Anlayana bir nefes sıhhat iki dünyâ değer
 Bilmeze yeğdir cihânın sağlığından yek filûs

Nâzır ol ahvâline dehrin dilâ ibretle bak
 Niçe şeyhler var gedâ sûret gezer dikkatle bak
 Her neye baksan elin koy göğsüne izzetle bak
 Gün gibi göster güler yüz olma ebr âsâ abûs

Dîv-i nefse aldanır mı akli mağbûn olmayan
 Dûna hiç mâil olur mu kendisi dîn olmayan
 Meyleder mi nakşına âlemde mecnûn olmayan
 Yüzünü dünyâ özün gösterse bin şekl-i arûs

Şeş cihâta hükmedüp olsan dilâ şâh-ı cihan
 Halka kibrin olsa nice Sâm ü Rüstem Kahraman
 Gafil olma ey *mer* işbu Süleymân-ı zaman
 Seni taş altında kor bir gün misâl-i *Engürûs*

— Ş —

— 572 —

Hak müyesser kılsa olsam yâr ile sarmaş dolaş
 Ol lebi sükker şirin gütfâr ile sarmaş dolaş
 Gam yemezdim öldüğüme bu fenâ dünyâda ben
 Ölmeden olsam fem-i ruhsâr ile sarmaş dolaş

Ekseriyyâ dilrübâlar meyli ağıyâr üstüne
 Vâki' olmuş vird-i gonçe ol sebep hâr üstüne
 Mâr-ı heftser giysu düşmüş genc-i ruhsâr üstüne
 Dâimâ mu'tâdı gencin mâr ile sarmaş dolaş

Çeke gelmiş râh-ı yarda âşık-ı sâdık sitem
 Serini bezm-i mahabbette fedâ etmekte hem

Şebde şem'in şevkına cevân ederler dembe dem
Pervaneler her dem olur nâr ile sarmaş dolaş

Mübtelâ-yi aşk olanlar hâlin anlar zârdan
Bülbülün feryâdı hardan âşıkın ağyârdan
Goncayım ammâ garfbim derdimendim hârdan
And edüp şâm ü seherde zâr ile sarmaş dolaş

Merd olan bu dehr-i fânî içre getürmez kesel
Zârdan âzâdedir kalbine girmez hiç kesel
Geçti ömrün kılmadın sen Hak'ka lâyük bir amel
Ey Ömer şimdengeru hub kârile sarmaş dolaş

— 573 —

Gûş-i cân et dinle nazmım sun'-i Mevlâdır güneş
Mazhar-ı lütf-i ilâhî sırr-ı vâlâdır güneş
Menzilinden her kaçan dür eyleyip gösterse baş
Ref'eder şeb zulmetin âlemde Dârâdır güneş

On iki burcu temâşâ eyleyüp seyretmede
Tayyedüp kevn ü mekânı menziline yetmede
Feyledince nûrunu arza nebâtat bitmede
Ol sebebden sebzevâra ayn-ı kimyâdır güneş

Kırk bu dünyâ denlu cismi gör niçe pinhân eder
Akl erişmez hikmetine kim anı seyrân eder
Uğradıkça pâ-yi arşa secdeyi her ân eder
Arzeder hâcetlerini kenz-i ahfâdır güneş

Matla'ından her kaçan etse tulû' envâr-ı Hak
Bahş olunur hem basîret ehline esrâr-ı Hak
Ziyneti kılmış cihânın kim anı settâr-ı Hak
Nûr-i Ahmed katrasında hûb deryâdır güneş

Pes ne mümkindir anın vasfın ede her şâiran
 Muktezâ-yi hikmetinden var edüptür Müstean
 Sakın ey *Âşık Ömer* bu hikmete açma dehan
 Âsümân-ı râbi'in fevkında yektâdır güneş

— 574 —

Şu'le salmış âleme bir nûr-i ezherdir güneş
 Ol yedi yıldız ki derler cümleye serdir güneş
 Ol gedânın pâyine yüz sürdüğüçün dem bedem
 Kadr ile rif'at bulup eflâke hemserdir güneş

Yılda bir kerre kamuyu devreder ol mürğ-i can
 Yedi yıldız hem yığirmi dört menâzil âşiyân
 Aya âşıktır alup destine altun şem'edan
 ştiyâkından gezer çerhi kalenderdir güneş

Mihr ü mâha gök yüzü çünkim oluptur cilveger
 Şâm olunca birisi cevlân eder biri seher
 Lûtf olunmuştur Hudâ'nın feyzi yüzünden meğer
 Hâki altun etmeğe kimyâ-yi ekberdir güneş

Burc-i devletten tulû' eyler cihâna her seher
 İrgörür âlemlere nûr-i İlâhîden eser
 Şâm-ı zulmetten halâs eyler cihânı her seher
 Kadrini bilsen *Ömer* görsen ne gevherdir güneş

— 575 —

Şol arak kim ârız-ı hubrûlar üzre damlamış
 Gûyyâ şebnem gül-i hoşbûlar üzre damlamış
 Riştesi mûdur dizilmiş sebha-i dürdâne veş
 Katra katradır ser-i giysûlar üzre damlamış

Câme-i kudret yazup ruhsârı hoş elkab ile
 Bir nezâket dîde göstermiş ol âb ü tâb ile

Bir mürekkebdir siyâhı zâil olmaz âb ile
Nokta-i hâl-i siyeh hindûlar üzre damlamış

Gamze-i hunrîzi kasd-ı cân eder cânâneden
Kasd-ı cân etse dirîg olur mu ol cânâneden
Değme mercan sanmanız ol nişter-i müjgâneden
Hûn-i aşık sine-i dilcûlar üzre damlamış

Ey Ömer râzını fâş ettin ki nakşın aldılar
Hey meded hey yine esrârına vâkîf oldular
Pây-i yâra bağda hep yüz sürdüğünü bildiler
Eşk-i çeşmim sebze-i şebbûlar üzre damlamış

— 576 —

Kasr-ı dehri ey gönül bezm-i mey âşâama değ
Bûs-i lâ'l-i dilberi bir câm-ı gülfâma değiş
Ziyent-i gerdûna meyletme kalender meşreb ol
Tahtıgâh-ı rif'ati dünyâ-yi pür dâma değiş

Bâde-i câm-ı ezelden mest ü medhûş ola gör
Kasr âsâ cây-i istiğnâda pür cûş ola gör
Atlas-ı dünyâyı terkeyle nemedpûş ola gör
Mülk-i kevnî bir külâh ile bir ihrâma değiş

Giryesiz azm-i reh-i kûy-i dilârâ eyleme
Bivuzû gitme varup sırrını ifşâ eyleme
Bir visâl için varup yâra temennâ eyleme
Ol safâyı ey Ömer bir gusl-i hammâma değiş

— 577 —

Ey efendim gül'izâr - ı gonca femden mi geliş
Bilmezem ki bezm - i işret def' - i gamdan mı geliş
Pertev - i hüsnün zıyâsı âlemi mest eylemiş
Âsitân - ı devlet - i sâhib keremden mi geliş

Kabil olmaz etseler kim medh - i dil ahvâlini
 Cemian mahlûk - ı dünyâ görmemiş emsâlini
 Mâh - ı tal'atla müzeyyen dediler cemâlini
 Akıdup yâ selsebîli âb - i zemzemden mi geliş

Eğnine sammûr - i zerbafe rengi i'tâ ederek
 Misk - i anber pâki cisminde mülemma' ederek
 Böyle dârât ile cânâdır ki yağmâ ederek
 Mısır u Şam u Hind ü Çin şâh - ı Acem'den mi geliş

Çeşm - i âhûdâr ile dürlü nezâket gösterir
 Her gören üftâdeye sûz - i belâgat gösterir
 Salınur sâz ile uşşâka nezâket gösterir
 Yâ sehâvet ma'deni adl ü hikemden mi geliş

Hergiz *Âşık Ömer* ister yâr ile olmak nedîm
 Tâ ezelden âşinâlık bizlere olmuş kadîm
 Dilberâ didârına yüz sürmeğe müştâk idim
 Yâ ziyâret eyleyüp Beyt - ül - harem'den mi geliş

— 578 —

Hamdülillâh nazlı dilber küstü derler küsmemiş
 Dostlar ol gül'izârım küstü derler küsmemiş
 Çok şükür olsun Hudâ'ya yine şâdîdir gönül
 Saçı sünbül nevbahârım küstü derler küsmemiş

Çok zamandır ben o yârın âşık-ı şeydâsıyım
 Sanmanız billâhi dostlar yeniden peydâsıyım
 Geçmişim cân ile baştan yoluna fedâsıyım
 Benim ol şâh-ı levendim küstü derler küsmemiş

Lebleri âb-ı zülâldir teşne diller kandırır
 Ruhleri şem'-i kâfûrî niçe canlar yandırır
 Güzellikte şöyledir kim dünyede bir andırır
 İsmi Ahmed'dir efendim küstü derler küsmemiş

Ben eser yelden sakınırım yüzü gülşânımı
 Dün ü günde dinlenmez mi ol benim efganımı
 Der ki *Âşık Ömer* ahd ettim veririm cânımı
 Gamzesi sahhâr efendim küstü derler küsmemiş

— 579 —

Iztrâb-ı gamdayım ey mehcebînim gel yetiş
 Kalmayım bu derdile ey derde dermânım gel yetiş“?,
 Hasretin te'sîr ede bu cânıma ey gonca leb
 Tîr veş lûtf eyle ey kaşı kemânım gel yetiş

Âteş-i aşkın vücûdum yakmada her rûz ü şeb
 Çekmişim aşkın yolunda derd ü zahmet çok teab
 Yerde insan gökte melek rahmederler bana hep
 Firkatin kâr eyledi ey hemnişînin gel yetiş

Hasret-i lâ'linle düştüm ben diyâr-ı gurbete
 Yâd edüp endîşe-i hecrin döşendim gurbete
 Dembedem oldu hayâlin dalmışımıdır hayrete
 Vashına arzû çeker ey dil hazînim gel yetiş

Âşık Ömer derdimendin ide kûyinde vatan
 Hâkipâyinde kul olmak isterim vechi hasen
 Hâlîme rahmeyleyüp lûtfunla ey gonca dehen
 Servi kaddim lâle haddim gül'izârım gel yetiş

— 580 —

Gel ferah bahş et cevan cânım Mehemmed gel yetiş
 Gel kadim rencide kıl cânım Mehemmed gel yetiş
 Bir mürüvvet sâhibi ehl-i kerem gördüm seni
 Ey benim devletli sultânım Mehemmed gel yetiş

Gelmedi zerrece tâkat bende sende sevdiğim
 Yok tahammül yok terahhum bende sende sevdiğim

Bâri öldür kurtulayım ben de sen de sevdiğim
Gel helâl ettim sana kanım Mehemed gel yetiş

Ol zaifim derd-i aşk u hem fırâkından yana
Kalmadı vaktim benim arzedeyim hâlim sana
Ey tabîbim leblerin em tez yetiş benden yana
Kılca kaldı çıkağa cânım Mehemed gel yetiş

Başıma koptu kıyâmet düşeli bu firkate
Haşre dönmüştür cihan halkı düşüptür mihnete
Ömer'i gamzen komak ister cahîm-i hasrete
Kıl şefâat çoktur isyânım Mehemed gel yetiş

— 581 —

Sen bana cevreyledin ey bîvefâ hoş âmedî hoş
Gayrıları âşık ettin galibâ hoş âmedî hoş
Bir birine benzemez nâz ü edâya başladın
Ahdımız böyle değildi ibtidâ hoş âmedî hoş

Bir zamân ola ki zâyî'ola hüsnün gevheri
Ettiğin çevre peşimân olasın sen ey perf
Kasdederken benlerin bu cânıma şimdengeri
Çün çeküp pinyal misâli eşkıyâ hoş âmedî hoş

Tutalım bir hûb-i müstesnâ imişsin sevdiğim
Kokmağa lâyük gül-i ra'nâ imişsin sevdiğim
Âşık öldürücü bir yosma imişsin sevdiğim
Hançerin deldi vücûdum eşkıyâ hoş âmedî hoş

Gerçi kâr etmez sana hiç şimdi ettiğim dilek
Sonra duyarsın güzellik gidicek bu ne demek
Çün benim gibi çekersin sen dahi âşık emek
Hep bulursun ettiğin hercâyilik hoş âmedî hoş

Ah nice oldu benim mahzûnum ol Âşık Ömer
Yâr-ı garım hemdemim mecnûnum ol Âşık Ömer

Kandedir ol şâir-i meftûnum ol Âşık Ömer
Çok arayasın beni sen her yana hoş âmedî

— 582 —

Olmadın hemdem bana ey mehlika hoş âmedî hoş
Ben tehammül ederim kıl sen cefâ hoş âmedî hoş
Ni'met-i hüsnün sakındın sen dil-i biçâreden
Nideyim sağ ol heman ey dilberâ hoş âmedî hoş

Bu adâvetten garaz bilmem nedir ey pâk zât
Gösterirsin ben belâkeş kuluna Rüstem sıfât
Bu belâlarla irer bir gün bana âhır memât
Sen kalırsın dehre bâkî sür safâ hoş âmedî hoş

OI rakîb-i nâsezâyı eyledin hurrem şehâ
Vâde-i ferdâya saldın bendeni sen hasretâ
Ahdim olsun elime tenhâ girersen bîvefâ
Olmaya illâ ola hır eşkıyâ hoş âmedî hoş

Bu Ömer sâdık gibi sen bulamazsın arasan
Bister-i hicrâna saldın kılmadın bir çâre sen
Üstüme hançer çeküp açtın sineye yâre sen
Öcüm almalı ölürsem pür cefâ hoş âmedî hoş

— 583 —

El irişmez zülfüne çeşmi siyeh hoş âmedî hoş
Kametın bâlâ benim destim kûteh hoş âmedî hoş
Misk-i Rûmî kâkülün Çîn ü Hutun'den dem urur
Anı temyîz etmeğe göründü reh hoş âmedî hoş

Ey fûrûg-i hüsn-i rûyin kişveri târâc-ı dil
Kıydı gamzen âlemi gûyâ heman Haccâc-ı dil
Hâce-i hüsnün bana bir lûtf edüp gel bâc-ı dil
Gûşe-i mihnetteyim hâlim tebeh hoş âmedî hoş

Şu'le-i şevk-ı cemâlinden cihan pür nûr-i feyz
 Âlemi handân eder âşık olur mesrûr-i feyz
 Dil o kuştur şimdi mesken oldu ana Tûr-i feyz
 Âkıbet bir gün giyer zerrin küleh hoş âmedî hoş

Halk-ı âlem bu Ömer'in nolduğundan bir haber
 Bulmada yevmen feyevmen âşıkı niçe şerer
 Ol kadar feryâd ü zârı eyledim etmez eser
 Bilmediler kadrime ey pâdişeh hoş âmedî hoş

— 584 —

Gülşeni yasanmağile bülbül olmaz değme hûş
 Sanma anlar gevherin kadrini her gevher fûrûş
 Sonu gelmez kişiler yoktur sebâtı sel suyu
 Tutalm ki eylemiş deryâ menend cûş ü hurûş

Ata binilmez özensiz kuru galtağile
 Köy su başısı beğ olmaz iğreti saçağile
 Merd olur mu hiç müennes zırh ile kolçağile
 Her sadâya kûs-i harbî dinleyen tutar mı gûş

Sanma nâsîh kürside her okuyanı kıl ü kal
 Pehlevân olmaz kişi adın kosa Rüstem ya zâl
 Üzre gelse çekide arslanlının sağını al
 On sekiz dirhem de olsa akça etmez kalb guruş

Olacak oğlan bilinürmüş girince yaşına
 Göz göre zerger olan gevher demez çay taşına
 Adımın atmaz anın tâ urmayınca başına
 Sözden alır mu eşek bin kerre dersin dahi çuş

Derdimend Âşık Ömer'in gûşedenler nâmını
 Hadd ü sa'yile sanur âşıklığın ikdâmını
 İçmeyen bezm-i Elest'ten lâ'l-i aşkın câmını
 Mest ü sermest olamaz kılsa yedi deryâyı nûş

— 585 —

— T —

Çünki bildin âlemin nakş-ı hayâtı bî sebât
Kim Süleymân-ı zamân olsan irer âhır memât
Sırr-ı aynın vâkiâtı dîdeden dür olmadan
İre gör bir pirden anı eyle hall-i müşkilât

Serde sohbetten münâsib bulmadım tâc-ı gınâ
Bir kaç arşun bezedir bu çekilen renc ü anâ
Bahr-ı hâke gark eder fülk-i teni bâd-i fenâ
Nuh dahi bulmadı gitti işbu tûfandan necât

Kim derûnundan şehâdet zikrini her an ede
Artura hayrın Hudâ şerrin anın noksân ede
Râh-i Hak'ka sâlik ol Mevlâ işin âsân ede
Dilden ihrâc et yaramaz fikri hem sevdâyı at

Mâl için hırsa düşüp halka özün şây eyleme
Yahşi ad ü nâmını kemlikle rüsvây eyleme
Göz görüp el tutar iken vaktını zây eyleme
Kıla gör savm u salâtı edegör hacc ü zekât

Akl u fikrim dağılup kaldım *Ömer* hayretteyim
Cürm-i bîpâyânım andım ağlarım firkatteyim
Yüklenüp geldim hüsül-i ömrümü nevbetteyim
Âsiyâb-ı köhnedir gördüm rüsûm-i kâinât

— 586 —

Ey güzeller serfirâzı ma'ni-i genc-i sıfât
Kaşların sammûr-i Hindî gözlerin ayn-ül-hayât
Haste-i aşkın lebinden mürde cismim cân umar
Ey Mesîh'im görelim lûtf eyle göster mu'cizât

Cân ü dilden tâlibim esrâr-ı hüsnün gencine
Kailim her ne ise kıldım tahammül rencine

Gafilten düşmüş te oldum aşkının şatrencine
Beydak-ı hâl-i ruhin kıldı gönül ferzini mât

Hâtırımdan gitmedi endişe-i hatt u halin
Eksik olmaz âşık-ı bîçâreye mekr ü alin
Büseni aldım deyu borçlu çıkardın nem alın
Ey gözü Tâtar dilersen ser beni dellâla sat

Bir zaîfim kim hasedden az kaluptur çıka rûh
Ne dem-i evkat-ı şâmım belli ne vakt-i sabûh
Çekti tûfân-ı gamı kurtuldu kande gitti Nûh
Çâre yok mu bulmağa bahr-i firâkımdan necât

Gel cemâlin nakşına *Âşık Ömer* mâil gibi
Akl u fikri hep yolunda cümlesi zâil gibi
Boynun eğmiş âsitânın yasdanur sâil gibi
Başın için ver ana emsâl-i hüsnünden zekât

— 587 —

Gülşen-i bâğ-ı şeriat oldu kâr-ı ma'rifet
Gel tarikat anla ehl-i dil hezârı ma'rifet
Gel maânî anla bulaşın reh-i tahkîka yol
Bu maânî ilmi deryâdır kenârı ma'rifet

Şöyle bir vahşî ne mümkindir anı âdem tuta
Pes meğer kim şâhbâz-ı akl ire mübhem tuta
Pençe-i şîri kavî ister anı muhkem tuta
Her gezen hayvâna sayd olmaz şikâr-ı ma'rifet

On sekiz bin âlemi gezmek dilersen zâhidâ
Meclis-i rûhânidir olmaz ara yerde riyâ
Hem şeriat hem tarikat hem hakîkatten dilâ
Muktezâ-yi dehre baş eğmez kibâr-ı ma'rifet

İrşe bir erbâb-ı tab'u dil sadâkat bezmine
Fenn-i hikmetle nedîm olur belâgat bezmine

Mutlaka geldikçe dehandan fesahat bezmine
Dürr ü gevherler saçar sâhib şîâr-i ma'rifet

Ey *Ömer* şeş darb-ı muhkem kal'adır bî iştibâh
Tekyegâhında niçe dervîşi var eyler samah
Kırk sekiz kapusu çekmiş her biri bir kenze râh
Böyle işretgâh-ı dilkeştir hisâr-ı ma'rifet

— 588 —

Gözlerim nâdir görür bir ehl-i hâl-ı ma'rifet
Her kese bir yüzden etmiş intikal-i ma'rifet
Aksine devr ettiğindendir meğer bu çerh-i dun
Ol sebebden düştü nâehle kemâl-i ma'rifet

Kalmadı âlemde bir sâhib zamânı himmetin
Nâbedid olmakta merd-i Kâmırânı himmetin
Şöyle bir rif'attedir kim nerdübânı himmetin
Pâyesin kat'etmeğe yoktur mecâl-i ma'rifet

Kendi hâlin bilmeyen gözler mi kâşif sadrını
Zâhidâ kim gördü yâ esrâra vâkif sadrını
Cümle câhildir tutan şimdi maârif sadrını
Kani bir sâhib zekâ rûşen hayâl-i ma'rifet

Ba'zılar var kim koyup bu arsa-i taklîde ser
Sûretâ insân-ı kâmil geçinür ma'nâda har
Kânı kâminden alur kendin satar ehl-i hüner
Ger cevâb itsen nedir bilmez suâl-i ma'rifet

Ârif-i billâhı gör bekler kanâat gûşesin
Rif'at-i dehre değışmez hâb-ı râhat gûşesin
Zevk-i dünyâyı verüp almış ferâgat gûşesin
Sünnete baş olmuş *Ömer* her ricâl-i ma'rifet

— U —

— 589 —

Ey sabâ irdin mi bugün ol saçı Leylâ'ya hû
 Gerdeni sim ruhleri gül dişleri dürnâba hû
 Yanağında gül açılmış anı şeydâ vafeder
 Bağ-ı hüsnü gülşeninde bülbül-i şeydâya hû

Biz anın kemter gulâmı ol perî şâhım benim
 Hâtırım kılsa tesellî dinleyüp âhım benim
 Cürmümü belki bağışlar lütfedüp şâhım benim
 Hâlimi arzeye cânâ ol gül-i ra'nâya hû

Terkedüp ağyâra karşı bu dil-i nâçâresin
 Hiç irak ister mi cânan âşık-ı dîvânesin
 Âşıkın aşkına gelmez terk ede mestânesin
 Hâlimi arzeye cânâ ol saçı Leylâ'ya hû

Der ki *Ömer* anın için dilde ülfet kalmadı
 Hep harâb oldu vücûdum kadd ü kamet kalmadı
 Lûtf edüp gülzâra ammâ ol efendim gelmedi
 Ey sabâ benden selâm et ol gözü mestâne hû

— Z —

— 590 —

Gülşen-i cennet cemâlin yâra benzer benzemez
 Servi tûbâ mihr-i hoş reftâra benzer benzemez
 Hâl-i fülful hâk-i anber bâra benzer benzemez
 Şekl-i sünbül turra-i tarrâra benzer benzemez

Kân-ı aşk içinde cânın nakdini kıldım telef
 Bu rümûz-ı sırrı hâl-i vahy ile buldum şeref
 Zâhidâ incitme şol medhettiğim dürr-i sadef
 Hokka-i lâ'lindeki şehvâra benzer benzemez

Sâid-i sîmînine reşk etti kıldı yâsemem
 Güldüğünce lebleri teprenmeyüp aslâ dehen
 Nâfe-i dehri muattar eyleyen müşk-i Hutem
 Kâkül-i hoşbûyine bir pâre benzer benzemez

Gördüm ey *Âşık Ömer* ol dilberi bîgâne hâl
 Hem şerâb-ı nâzdan mestâne gözler âl âl
 Cünbişi bir vechile müstağni söyleşmek muhâl
 Tarz-ı müşkil şûh bir garrâya benzer benzemez

— 591 —

Biz cevâhir kânıyız mercânı anlar tanırız
 Kâmilinden ders okur erkânı anlar tanırız
 Bârekâllâh der güzeller şimdi bizler üstüne
 Müşkilin arz etmeden her cânı anlar tanırız

Ârif-i billâh olan bilmez cihânın varını
 Âşık-ı sâdık olanlar sildi elden varını
 Tâ giceler âh ederiz subholunca zârını
 Bizi yoktan var eden Sübhânı anlar tanırız

Biz dahi aşkın kitâbın okuruz subh ile şâm
 Çok şükür elhamdülillâh kâmil olduk bîlicâm
 Fıkh-ı ekber şerhini biz okuduk bir bir tamâm
 İncil ü Tevrat Zebur Kur'an'ı okur tanırız

Tâ ezelden böyle ta'lîm eyledi üstâdımız
 Kimsenin yoktur cevâbı kendüden icâdımız
 Mahlasım *Âşık Ömer*'dir *Vehbi*'dir çün adımız
 Bu mahalde biz de anlayanı anlar tanırız

— 592 —

Evvel-i Kalûbelâ'dan ahdile îmandayız
 Uymayız câhil sözüne aklile iz'andayız
 Düşmüşem gurbet eline ver murâdım yâ Ganî
 Doğrular sözü tutulmaz bir fenâ zamandayız

Âkil isen mürşidin eteğini bir tuta gör
 Niçe yıllar tekyesinde mihman olup yata gör
 Bunda yüklenüp metâm varup anda sata gör
 İleri sürmez göçümüz bir ulu kervandayız

Kâmil olan âşık ma'lûm bizim ahvâlimiz
 Yâ İlâhî sen asân et kabrde suâlimiz
 Bin bir ayak bir olunca yâ nic - olur hâlimiz
 Nefs ile şeytâna uyup cürm ile isyandayız

Derdimend *Âşık Ömer*'in sözlerini ala gör
 Derdli isen ey gönül sen derde çâre bula gör
 Alup abdestini hem beş vaktını gel kıla gör
 Hâb-ı gafiltten uyan yarın ulu dîvandayız

— 593 —

İzdiyâd-ı ömr için yâr ile ülfet bekleriz
 Nevbahâra muntazırız ayş ü işret bekleriz
 Cümle eşcâr-ı şükûfe zeyn olur mürgan ile
 Biz dahi mürgan ile bir kûh-i vuslat bekleriz

Her kesin kalbinde hûban durmaz anı yâd eder
 Andelîbin gör figanın dâimâ feryâd eder
 Fâsik ile olma hemrah kalbini ifsâd eder
 Çekmişiz baş hırkaya gûşe-i vahdet bekleriz

Sahn-ı gülşende niçe yıllar edeydim âşıyan
 Gâh olur güller güler bülbüller eylerler figan
 Âhırî elbet fenâdır kimseye kalmaz cihan
 Tekye-i gamdır mekânın hayli müddet bekleriz

Bir misâfirhânedir bu ülfetinden et hazer
 Niçeler İrân'ü Tûran eylemiş geşt ü güzer
 Kiminin fikrinde yâhû dâimâ ağlar gezer
 Sîne üryan göz yumup dünyâda uzlet bekleriz

Ey *Ömer* bu dehr-i dînu bîvefâ görmekteyiz
 Ömrümüz tômarını biz kat be kat dürmekteyiz
 Hirmen-i ömrü savurduk dânemiz dermekteyiz
 Âsiyâb-ı çerha geldik şimdi nevbet bekleriz

— 594 —

Düştü dil bir mehlika dildâra şeksiz şübhesiz
 Şübhesiz bir gamzesi mekkâra şeksiz şübhesiz
 Şübhesiz zencîr-i aşkında beni bend eyledi
 Bend - olup kıldım tevâzu' yâra şeksiz şübhesiz

Şübhesiz kûyin tavâf etmekteyim leyl ü nehâr
 Leyl ü nehâr âteşinle kalmışım bî ihtiyâr
 İhtiyârım ile gitti gayret ü nâmûs u âr
 Âr eder sormaz beni mehpâre şeksiz şübhesiz

Şübhesiz derd-i derûnum zahmına olmaz tabîb
 Tabîb etmez bir devâ şermende dil haste garîb
 Gurbet ilde yâ ola yâ olmaya vaslın nasîb
 Nasibim çün uğradı efkâra şeksiz şübhesiz

Şübhesiz meyletti bu *Ömer* hulûs-i cân ile
 Cân ile dil bülbülü kıldı hezâr efgan ile
 Efgan ile cevr ile derd ü sitem hicrân ile
 Hecr-i firkat yaktı cismim nâra şeksiz şübhesiz

Muhammesler

— A —

— 595 —

Yâr-ı gar olmaz meseledir âşıkâ her dilrübâ
 Çeküben üftâdeler dâim eder ömrün hebâ
 Eylesen yüzüne karşı niçe kez âh ü fezâ
 Merhamet etmez sana meyleylemez ol bîvefâ
 Niçe kerrât ile uşşâkı çeker derd ü belâ

Yüzüne bakar döker ol sana bin dürlü lisan
 Sen yarın sanursun eylersin ana sırrın iyan
 Ol ise râzını senden sakınur eyler nihan
 Merhamet ehli değildir yoktur anlarda iman
 Zerrece rahmeylemez hublar sakın sen âşıkâ

Sen kıyâs etme sana eyler temennâ serfirâz
 Sakının üftâdeler anlardan eyler ihtirâz
 İllere bûse verir eder sana cevri ile nâz
 Bildiğim budur sorarsan hubların soyu mecâz
 Anlara öyle yarar billâhi etmem iftirâ

Sen ana cânım dedikçe gayrısına meyleder
 Ağlasan âh eylesen etmez vefâ kılmaz nazar
 Bir kaç eyyam varsa destinde koşar ol sîm ü zer
 İctinâb idin yazık üftâdeden kılın hazer
 Geldi benim başıma gör neyledi ol pür cefâ

Ey Ömer kılın sual bir âşık-ı divâneye
 Gûş edersin usanursun boşanur efsâneye

Düşürür baykuş misâli âşıkı vîrâneye
Kimseler meyletmesin pendin budur cânâneye
Eylesün hublara uşşâkı iraktan merhabâ

— 596 —

Şâh-ı nevrûz eyledi dehri muattar bir yana
Dilrübâlar seyr-i sahrâ kıldılar her bir yana
Çıkmadı sensiz dil-i âsûde server bir yana
Yalınız bir yana sen olsan güzeller bir yana
Gayra bakmam gelse hep âlem serâser bir yana

Nutka geldikçe şirin güftârının tefhîmini
Ehl-i diller edemez âciz kalur taksîmini
Kimini hayran kılup sevdâya saldın kimini
Almağ için şîve-i refâtârının ta'lîmini
Gitti tûbâ bir yana serv ü sanevber bir yana

San beni koymaz varup dâd eyleyim sultânıma
Acıyup insâf edüp şâyed görüp efganıma
Fitneler tahrîk edüp kasd eylemişler cânıma
Hey efendim göz göre girmek dilerler kanıma
Bir yanadan gamze-i sertîz, hançer bir yana

Ben efendim kendime gör kim nice hâleyledim
Firkatin nârına yaktım cismimi kal eyledim
Bâr-ı hecrinle elif kaddim büküp dâl eyledim
İştîyâkım nağmesin vasliyle irsâl eyledim
Mürg-ı dil bir yana per açtı kebûter bir yana

Der ki bu *Âşık Ömer* çektim yolunda çok teab
Ey melek mûnis m-olursun âdeme sen bî sebep
Devr edüp seyyârelerle heft semâ rûz ü şep
Kevkeb-i baht-ı cihan ârâyı eylerler taleb
Mâh ü encüm bir yana hurşîd-i enver bir yana

— B —

— 597 —

Subh olup ref'oldu yârın dîdesinden çünkü hâb
 Câme hâbindan tulû' etti cemâl-i âftâb
 Sakınup günden o şûhu haymesin kurdu şehâb
 Taşra çıktı azm-i hammâm eyledi âlîcenâb
 Çektiler oldem semendin bastı zerrîni rikâb

Ehl-i şevka erdi cânâ mâh-i tal'attan şafak
 Ol melek sîmâ erince bastı hammâma ayak
 Nâzile seccâde üzre geçti çözdü çün kuşak
 Mushaf-ı hüsnünde cânânın açıldı çün varak
 Okudum Allahu ekber ma'ni-i Ümmülkitâb

Câmesin bir bir çıkardı âşikâr oldu beden
 Bârekâllâh der kıyâmın seyreden ehl-i suhan
 İbrişim fûte tutundu ref' kıldı pîrehan
 Öptü na'lin pâyini reşk eyledi çerh-i kühen
 Düştü dellâk önüne ol mehveşin feth etti bâb

İbtidâ hattın tırâş ettirdi ol âşık şinâs
 Hûridir cennet misâli etmesün gayri kıyâs
 Yüz sürüp sabunu pây-i yâre kıldı iltimâs
 Lûle-i zerrin açıldı destini bûs, etti tâs
 Aktı mâ havz içre doldu şevk ile yüz bin habâb

Halvet-i hâsı münevver eyledi ol sîmber
 Pâyine indi yere ta'zîm için gökten kamer
 Tâk-ı erbûsun görüp vardı rükû'a her kemer
 Üd ü anber yaktı hammâm içre âhından şerer
 Câmeler hayrân olup üstüne saçtılar gülâb

Sakf-ı hammâmı o memlû eyledi envâr ile
 Hayrete saldı gören üftâdeyi ruhsâr ile

Yundu arındı alup abdesti yüz bin âr ile
 Buyurup çıkmak libâsın şive-i refât ile
 Taşra azm etti felekte doğdu gûyâ âfitâb

Eğnine müşgî kabâlar giydi ol kaddi çınâr
 Destine mir'ât alup ruhsârını seyr etti yâr
 Ey *Ömer* can nakdini verdim yolunda sadhezâr
 Nâz ü istiğnâlar ile esbine oldu süvâr
 Elvedâ' dedi kamu ahbâba ol devletmeâb

— D —

— 598 —

Bu meseledir eylemez her dilberan uşşâkı şâd
 Âşık-ı dilhasteler âgâh olun etmen inâd
 Mihrine bel bağlama lûtfuna etme i'timâd
 Âkıbet yüz dönderüp yaşın eder Şât u Furâd
 Her gelen üftâdeler etmişdürür feryâd ü dâd

Mâil-i mehrûları şeydâya teşbîh ettiler
 Ettiler illâ kuru gavgaya teşbîh ettiler
 Anların mihrin heman rü'yâya teşbîh ettiler
 Bîvefâlıkta dahi dünyâya teşebîh ettiler
 Oldular ma'nâda anlar bâis-i ümmülfesâd

Men'ide mümkün değil bakmaz yasağa şübhesiz
 Bî rahımdır çalışur dâğ üzre dâğa şübhesiz
 Bin nasihat eylesen koymaz kulağa şübhesiz
 Sîme gark etsen eğer baştan ayağa şübhesiz
 Yine dil mülkün harâb edüp te eyler nâmurâd

Zerrece vashn eğer kim dilesen ibrâm olur
 Sana yüz göstermeyüp nâehle subh u şâm olur
 Ger elif iken meded cevri ile kaddin lâm olur
 Arayup bir mühmel-i süst ü sakîme râm olur
 Pes eder meyl ü mahabbet anlara senden ziyâd

Nideyim çekmek cefâsın rûz ü şeb âsan değil
 Kabil olur mu tahammül bağrımız âhen değil
 Bî edeblik olmasun kim bir iki suhan değil
 Cümle âşıklar şikâyet eylemiş bir ben değil
 Anın için bu *Ömer* bu bâbı kılmıştır küşâd

— 599 —

Dilrübâlar eylemez uşşâkı vaslında müfid
 Zahmının biçareler zahmetlerin çekmek baîd
 Baş eğüp hizmetlerinde olsanız her mâh ü id
 Sarılır yâda sizi vaslından eyler nâümîd
 Bîvefâdır onların ekser olur bağı hadîd

Sîne-i pür yâreni yanında üryân eylesen
 Zârilik kılsan iki çeşmini tûfân eylesen
 Merhamet etmez ne denlü zâr ü efgan eylesen
 Hey meded öldüm seninçün bana dermân eylesen
 Cehd ider dahi beter urmağa bir dahi şedîd

Salmur karşında ağyâr ile hoş reftâr eder
 Yüzüne bakmaz sana vermez selâmı âr eder
 Şey'i verince sitemdir sonrası inkâr eder
 Zülfünün Mansûr'uyum dersen heman berdâr eder
 Anların yolunda olmuş niçe âşıklar şehîd

Bin nasîhat eylesen biri eser etmez ana
 Gûş eder feryâdını bakmaz yüzü senden yana
 Başıma geldi de bildim bilmeyen sorsun bana
 Âşinâlık eylemez âdem demez bakmaz sana
 Niçe yıllar işiğinde yaslanup olsan kadîd

Var mıdır âşık-ı sâdık sînesinde yâre yok
 Ne güzel sevmiş te şâd olmuş ne var biçâre yok
 Yalnız bir ben değil dâd eylemez âvâre yok
 Ne deyim *Âşık Ömer* def'ine mümkün çâre yok
 Bunlara insaf vere bir gün heman Rab-bül vaîd

— E —

— 600 —

Şâh - ı encüm çekti gök meydânına asker gice
 Kıldı sahn - ı âsümânı pür zer ü ziver gice
 Geçti rûzun devri gaflette getürüp ser gice
 Afitâb ardınca mâh - ı nev çeküb hançer gice
 Gark - ı hûn itti şafak sanma görünen her gice

Azmi var mâhın yine kasdı meğer seyr - i cihan
 Giydi altun tığını ol âsümânî şebrevan
 İns ü cin hûrî melek oldu yatağından nihan
 Encümün sanman meğer İskender - i devr - i zaman
 Zulmete azm etmeğe fânus yakar yer yer gice

Rûz ü şeb aşk - ı hayâlinle bu sevdâya uyup
 Çeşm - i zârı şâhrâh - ı intizâr üzre koyup
 Fitnesi çok yaşlı bir sahhâre olduğun bilüp
 Şol kara saçın hayâliyle bu şeb gözün yumup
 Sûre - i Velleyl okuyup eylerim ezber gice

Ey Ömer âsûde kılmazsa ne gam sevdâ seni
 Unudur zannetme ol şûh - i cihan ârâ seni
 Kande varsan arayup izler ider peydâ seni
 Şem' anın hicran şebinde komayup tenhâ seni
 Gele hâlim sora şâyed ol meh - i enver gice

— 601 —

Ol ki teslîm ü rızâ oldu kazâ - yi kudrete
 Cismimi müstağrak u mahv etti âb - ı rahmete
 Yüzleri ağ ola vardıkta huzûr - i izzete
 Muntazırdır lâcerem insan olan bu nevbete
 Yandı gitti Hacı Osman zâde bahr - i hikmete

Dedi aldanman inanman mâl ü mülk - i zâile
 Bir zaman uydu hevâ vü âteş ü âb ü gile

El çeküp bezm - i fenânın varlığın virdi yele
Kandı gitti Hacı Osman zâde babr - i hikmete

Kimsenin ahvâline olmaz mutâbık rûzigâr
Eyledi çün meclisin sermestin ayık rûzigâr
Andan özge esmeyüp kendine lâyük rûzigâr
Bâdıban eyyâmını bulmuş muvâfik rûzigâr
Çattı gitti Hacı Osman zâde bahr-i hikmete

Her ne yüzden elverirse rûzigâra derd - i ser
Âlem - i gaybdan gelür hep reng - i rûyinden eser
Cânı candan ayırır kardaşı kardaştan keser
Almadı bir kimse hiç nâm ü nişânından haber
Yandı gitti Hacı Osman zâde bahr - i hikmete

Bilmedin gitti Ömer dünyâ vü ukbâ hâletin
Eyleyince neş'e - i câm - i firâkın lezzetin
Bir hebâ efzâ imiş bildi bilen keyfiyyetin
Niydiğün fehmeyledi ayn - ül - hayâtın şerbetin
Daldı gitti Hacı Osman zâde bahr - i hikmete

— H —

— 602 —

Sıneme çektim yine şevk ile bir sûrâh şüh
İnleyüp her dem derûnum eyler âh ü vâh şüh
Hiç ne mümkündür bu sevdâdan olam ıslah şüh

Nâzenînim lâle haddim serv kaddim şâh-ı şüh
Olmaz ey şüh-i cihânım sana benzer dahi şüh

Sunup aşkın dolusun mestâne eylersin beni
Yeni baştan sâki-i meyhâne eylersin beni
Korkarım âhır dil-i divâne eylersin beni

Nâzenînim lâle haddim serv kaddim şâh-ı şûh
Olmaz ey şûh-i cihânım sana benzer dahi şûh

Sen bu iklim-i melâhat mülkünün derbendisîn
Âlemi alır satar serkeşlerin serbendisîn
Yûsuf-i sânisin ey dilber ya Yûsuf kendisîn

Nâzenînim lâle haddin serv kaddin şâh-ı şûh
Olmaz ey şûh-i cihânım sana benzer dahi şûh

Çeşm-i şehlâlarla ol âhû bakışlar sende var
Tarz-ı gûnâ gûn ile canlar yakışlar sende var
Âşıkı hayrân eder hûnî bakışlar sende var

Nâzenînim lâle haddim serv kaddim şâh-ı şûh
Olmaz ey şûh-i cihânım sana benzer dahi şûh

Tek bana incittiğin göstermesin Bârfî Hudâ
Akl u fikr ü cân ü dil hep yoluna olsun fedâ
Etme Âşık Ömer-i dervîşi vaslından cüdâ
Nâzenînim lâle haddim serv kaddim şâh-ı şûh
Olmaz ey şûh-i cihânım sana benzer dahi şûh

— K —

— 603 —

Gerçi olmuştur mukarrer her kese kâr ayrılık
Görmemiştir hiç dahi böyle düşvâr ayrılık
Hey meded yaktı benim başıma odlar ayrılık
Olmasın hiç kimseler sana giriftâr ayrılık
Kime derdim ağlayım der bende de var ayrılık

Hûy edindim kendime âh ü nedâmet etmeyi
Her kimi görsem ana hâlim hikâyet etmeyi
Âleme râz-ı derûnumdan rivâyet etmeyi
Bilmez idim tâli'imden ben şikâyet etmeyi
Gelmeseydi başıma tekrar betekrâr ayrılık

Kime feryâd edeyim ey çerh-i zâlim bîeman
 Kani yâ n-oldu bana yâr oldnğun devr-i zaman
 Tîr-i maksûdum atılmaz kaddim olmuşken keman
 Kimseler bilmez benim hâlim yaman oldu yaman
 Hey ne müşkil derd imiş âlemde dostlar ayrılık

Sûretâ mecnûna döndüm ağlarım zâr ü zelif
 Bin bir adın hürmetiyçün kıl inâyet yâ Celil
 Rahmetinle fazl u lûtfun kuluna eyle delil
 Bir garib iklîme düştüm gezerim üryan melil
 Vüs'at-i dünyâyı kıldı başıma dar ayrılık

Ey Ömer kâr etti nîş-i firakat ü gam cânıma
 Şâzilik dönderdi yüz gelmez ferahlık yanıma
 Ağlamaktan uyhu girmez çeşm i hûn efsânıma
 Destime taş aldırup âheng için efganıma
 Tabl-ı sînem döğdürür her lâhze her bâr ayrılık

— L —

— 604 —

Bir güneş tal'at perfî peyker melek sîmâ güzel
 Hak seni kılmış güzeller içre bîhemtâ güzel
 Kaşların çekmiş berât-ı hüsnüne tuğrâ güzel
 Gözlerinle ellerin mânendi yok ra'nâ güzel
 Sana akrân olamaz olsa bütün dünyâ güzel

Ben senin meftûnun oldum sâdikane şübhesiz
 Sînemi peygân ile kıldın nişâne şübhesiz
 Cünbiş-i etvârına yoktur bahâne şübhesiz
 Hubluğun bir tarz ile gelmez beyâne şâbhesiz
 Bârekâllâh der cemâlin seyr eden hakka güzel

Gerçi vermiştir zıyâ âfâka mihr-i tal'atin
 Âşık cevrin nasîb olur rakîbe izzetin
 Bir niçe bîçâreyi yandırdı nâr-i firkatın
 Dürr-i yektâsın fenâ mülkünde yoktur kıymetin
 Neyleyim kadrin bilinmez yerdesin hayfâ güzel

Olmasa Leylâsı Mecnûn olmaz idi bîkarâr
 Çalışur Şîrin içün Ferhâd'ı gör leyl ü nehar
 Baykuşa vîrâne düşmüş andelîbe gül'izâr
 Her kes âşık geçinür hâlince bir ma'suku var
 Ben seni sevdim seni ey şûh-i müstesnâ güzel

Derdimendindir gönül ey dilrübâ vechi kamer
 Hizmet-i aşkında bir pirden kuşanmıştır kemer
 Dönmez ol sevdâ-yi zülfünden mürûr ettikçe her
 Ne kadar cevr eylese dönmez çeker Âşık Ömer
 Getürür etsen ne rütbe nâz ü istiğnâ güzel

— 605 —

Hep nasıhattir sana bu sözlerim sayma gönül
 Mâsivâ nakşın gider dil levhine uyma gönül
 Çün hakîkatte bulunmaz her melek sîmâ gönül

Gördüğüne düşme nâkıs sözlere uyma gönül
 Gaflet elvermez bu yolda aç gözün yuma gönül

Yokla kendinde ararsan sâdıkane yâr-ı gar
 Kim ne senden fâide bana ne benden sana var
 Âkil ü dânâ isen ol bu sözümünden hissedâr

Gördüğüne düşme nâkıs sözlere uyma gönül
 Gaflet elvermez bu yolda aç gözün yuma gönül

Bir tabîbe aç ki râzın merhem etsin yâreye
Güz'i şeyden boyanır ağın bilürsün kareye
Gafil olma kim sakın şâyed gidersin areye

Gördüğüne düşme nâkıs sözlere uyma gönül
Gâflet el vermez bu yolda aç gözün yuma gönül

Bir emânettir bu pendim gevherin eyle kabûl
Nefse uyup gitme kim çıkar elinden doğru yol
Der ki bu Âşık Ömer el çek hevâdan fâriğ ol

Gördüğüne düşme nâkıs sözlere uyma gönül
Gâflet el vermez bu yolda aç gözün yuma gönül

— 606 —

Şunda bir âşüfte-i tannâze bend oldu gönül
Saydı mümkinsiz hümâ pervâze bend oldu gönül
Dâma düştü dâne-i i'zâza bend oldu gönül
Sanasın zencir-i aşka tâze bend oldu gönül
Mustafâ'dır adı bir mümtâza bend oldu gönül

Bendesiyiz vardürür dîvâne gelmez aynına
Pir çerâğı tâzedir pervâne gelmez aynına
Âlemi alur satar pervâne gelmez aynına
Şöyle bir rind-i cihan dilbâze bend oldu gönül
Mustafâ'dır adı bir mümtâza bend oldu gönül

Yürüyüşü derviş ü âkılleri hayrân eder
Söyleyişi gülüşü uşşâka bahş-ı cân eder
Bakışı semt-i selâmet ellerin tâlân eder
Çeşm-i sâhir gamzesi gammâze bend oldu gönül
Mustafâ'dır adı bir mümtâze bend oldu gönül

Çeşm-i nûr-i siyehin ermiş güzellik çağına
 Mürg-ı can saydolmuş iken zülfünün tuzağına
 İbrişim ilik menendi sîm-i has parmağına
 Hâtem-i zerrîn veş bezzâze bend oldu gönül
 Musatafâ'dır adı bir mümtâze bend oldu gönül

Bî sebep dildâra mâil olmaz idim ben gedâ
 Âlem-i gaybdan meğer ide münâdiler nidâ
 Der ki bu *Âşık Ömer* koptu yürekten ol sadâ
 Gûş-i cânım ol mehib âvâze bend oldu gönül
 Mustafâ'dır adı bir mümtâze bend oldu gönül

— M —

— 607 —

Fârigim geçtim geçenden seyr-i yârân istemem
 Kays veş sahrâdayım bâg u gülistân istemem
 Bülbül-i dil var iken mürg-i hoş elhân istemem
 Andelîbim her seher gülşende gülşân istemem
 Ya'ni hiç bir sûdu yok sevdâ-yi cânân istemem

Mâilim ağıyâra cânân olmayan her dilbere
 Mâil olmam vechi insân olmayan her dilbere
 Mâilim sûrette nâdân olmayan her dilbere
 Mâil olmam pâki dâmân olmayan her dilbere
 Bir gedâyım kim cihanda değme sultân istemem

Bir melek sîmâdan ayru çektiğim gamdır benim
 Hemdemim hicran nasîbim hûn-i mâtemdir benim
 Tâ'n-ı a'dâdan zebûnum tâli'im kemdir benim
 Hiç bana ağlaşmasın merdümleirim nemdir benim
 Yok yere çağlaşmasın eşk-i firâvân istemem

Yâr ola zahm-ı derûnum yâre pinhân isterim
 Ne görünür yerde derdim var ne dermân isterim
 Câna canlar bahşeder mîr-i suhandân isterim

Tıfl-ı cânâ şunda bir eğlence cânân isterim
Kadr-i âşık bilmeyen nâpuhte o... İstemem

Var mı bir yâr ey Ömer bîmâr halden fehmeder
Râz-i aşkın âşinâsı aşk olaldan fehmeder
Bülbülün âşüfteliğın reng-i gülden fehmeder
Şöyle bir dildârım olsa hâl.i dilden fehmeder
Bî tevakkuf bezlelerdim ana ben cân istemem

— N —

— 508 —

Aşkın ile ciğeri büryân ararsan işte ben
Sen gibi bir âleme sultân ararsan işte ben
Senin aşkınla abîbim dilde râhat kalmadı

Gönlü pür gam dîdesi giryân ararsan işte ben
Âşıkâ kan ağladır cânân ararsan işte sen

Âkıbet senin yolunda sevdiğim ölsem gerek
Fâide yok iltifat yok sararup solsam gerek
Ben bu derdi çeke çeke âkıbet ölsem gerek

Asla bilmez kendüzün hâyran ararsan işte ben
Hastayım bu derdime dermân ararsan işte sen

Süzüp âhû gözlerini âşıkâ nâz eyledi
Cevrini hadden aşırıldı lütfunu az eyledi
Ağlayup gülmediğine sevdiğim hazz eyledi

Bağrı yanık dîdeleri kan ararsan işte ben
Bendegâna bâis-i üftân ararsan işte sen

Aklımı yağmaya verdi şu senin âhû gözün
Cânıma kâr eyledi bu nâz ile şîrin sözün
Hüsün içinde pâdişahsın bizlere a'dâ yüzün

Bâğ-ı hüsnün bekçisi Rıdvân ararsan işte ben
Hüsün içinde hür ile gilmân ararsan işte sen

Der ki Ömer merhamet kıl sil bu çeşmim yaşını
 Sür divânın hizmetinden ol rakib kallâşını
 Her gören aklın yetürdü gözlerinle kaşını

Dürr-i meknun çıkarır ummân ararsan işte ben
 Gerdeni sim lebleri mercân ararsan işte sen

— 609 —

Ey dilâ fehm eyle Hak'kın sun' i ferdâniyyetin
 Bâri anla kâmilin vechinde insâniyyetin
 Tâ ki çekersin anın râhında hicrâniyyetin
 Sâbit ol sıdk ile gözle hele ruhâniyyatin
 Câhil oldur eyleye her yerde şeytâniyyetin

Har-ı lâyefhem elinden çektiğim gavga nedir
 Hirmen-i ömrüm hevâya vermede ma'nâ nedir
 Dâm içinde bülbül-i şeydâda kec da'vâ nedir
 Vird eder ism-i Hudâ'yı gonce-i ra'nâ nedir
 Râh-ı Hak'ka gir yürü terk eyle enâniyyettin

Zâr edersin ey gönül Mecnûn veş Leylâ için
 Serserî gezme cihanda bir gül-i ra'nâ için
 Şehr-i aşka bas kadem ol menzil-i a'lâ için
 Sun bize sen şerbet-i lâ'l-i lebin irvâ için
 Ketm edüp sen adın anma hîç sahbâ niyyetin

Tarz-ı eş'âr-ı maânîde bulasın iştiyhâr
 Zâhir olsun dilde zikrin edegör leyl ü nehâr
 Ayn-ı ibretle nazar kıl eyle keşf-i rûzigâr
 Gayret eyle kim bulasın bu fenâda i'tibâr

Kurtarup keştî-iten tûfân-ı gam mellâhı ol
 Gir tarîk-ı müstakîme hem dahi Cerrâhı ol
 Lîk gûş et pendimi gel nefsinin ıslahı ol
 Merhabâ ile demâdem âlemin meddâhı ol
 Nâdanı hecv et bulasın dilde nûrâniyyetin

— 610 —

Düştü nideyim aramıza âteş-i hicran
 Attı seni bir yana beni bir yana devran
 Unutma bu ben çâkerini gâhice bir an

Şimdengeru cânâ beni sen kande görürsün
 Bir dahi meğer arsa-i mahşerde bulursun

Sevdâya uyup aşk ile âteşlere düştüm
 Terkeyleyüp ahbâbımı firkatlere düştüm
 Yek başım alup vâdi-i gurbetlere düştüm

Şimdengeru cânâ beni sen kande görürsün
 Bir dahi meğer arsa-i mahşerde bulursun

Seninle gönül hoş geçinürdü senin olsun
 Gönölünce olan meclis-i rindan senin olsun
 Unut Ömer'i büsbütün âlem senin olsun

Şimdengeru cânâ beni sen kande görürsün
 Bir dahi meğer arsa-i mahşerde bulursun

— 611 —

Cânâ arama tende beni canda bulursun
 Bir gün güher-i âriyetim kânda bulursun
 Sergeşte dili vâdi-i hicranda bulursun

Şimdengeru cânâ beni sen kande bulursun
 Azmim yine cân elleridir anda bulursun

Devr oldu bahâr âleminin gülleri soldu
 Hengâm-ı şitâ meclisinin mülleri doldu
 Dil mürgu hevâlandı karâr eylemez oldu

Şimdengeru cânâ beni sen kande bulursun
Azmim yine cân elleridir anda bulursun

Kal sag u esen bendene bir gayri gel oldu
Gurbette gamın başıma tül-i emel oldu
Kaldı dil-i dîvâne seninle güzel oldu

Şimdengeru cânâ beni sen kande bulursun
Azmim yine cân elleridir anda bulursun

Azmim yine bu râha ki vasfın işidenler
Verdi dil ü can nakdini arzûsun edenler
Hiç geri dönüp gelmedi hep kaldı gidenler

Şimdengeru cânâ beni sen kande bulursun
Azmim yine cân elleridir anda bulursun

Âşık Ömer'im aşkile çün ülfete düştüm
Sevdâ-yi gam-ı zülfün ile zulmete düştüm
Bir uzun uzak zilleti çok gurbete düştüm

Şimdengeru cânâ beni sen kande bulursun
Azmim yine cân elleridir anda bulursun

— 612 —

Nâz ile reftâr eder ol kaddi ar'ar cum'a gün
Delil olmuş râhına huddâmı kemter cum'a gün
Giyinip kuşanmış ol gördüm serâser cum'a gün
Hüsnüne vermiş cilâ zülf-i muanber cum'a gün
Yakmak için cümle uşşâkı berâber cum'a gün

Sahn-ı dilde hecrin ile mâtem-i firkat kopar
İd-i vaslınla sürûr-i âleme işret kopar
Firkatinden âşikan içre nice hâlet kopar
Sen kıyâm etsen durup câmide ol sâat kopar
Her taraftan na're-i yâ Hû-yi ekber cum'a gün

Ey Ömer ârif olan uymaz kuru efsâneye
 Her ne derse gûş tutmaz vâiz-i dîvâneye
 İ'timâd olmaz imiş çün bu fenâ kâşâneye
 Bâkiyâ cum'a namâzın kıl da gel meyhâneye
 Sohbeti terk eylemez ârifler ekser cum'a gün

— 0 —

— 613 —

Vakt-i vuslattır civânâ va'de-i ferydâyı ko
 Âşinâ-yi ehl-i aşk ol ülfet i a'dâyı ko
 Hâl-i Mecnûn'a nazar kıl da'vi-i Leylâ'yı ko

Gel efendim sevdiğim gel etme bu evzâyı ko
 Ben helâk oldum biyâ insâfa istiğnâyı ko

Ben seni bilmez iken netti gelüp bâr olmalar
 Şöyle kim dîv-i murâd üzre hevâdâr olmalar
 Netti ağyâra uyup sonra cefâkâr olmalar

Gel efendim sevdiğim gel etme bu evzâyı ko
 Ben helâk oldum biyâ insâfa istiğnâyı ko

Tutalım ben cevrine kıldım tahammül sadhezâr
 Yâ belâ-yi hecr ile ölsem sana gelmez mi âr
 Hâtırım bir merhabâ ile tesellî kıl ne var

Gel efendim sevdiğim gel etme bu evzâyı ko
 Ben helâk oldum biyâ insâfa istiğnâyı ko

Ey perî mir'ât-ı hüsnün inkisârımdan sakın
 Hâtır-ı mahzûnumu yıkma gubârımdan sakın
 Dûd-i nâlemden hazer kıl âh ü zârımdan sakın

Gel efendim sevdiğim gel etme bu evzâyı ko
 Ben helâk oldum biyâ insâfa istiğnâyı ko

Zerrece rahmetmedin *Aşık Ömer* nâlânına
 Hey yazıklar kaddine reftârına ünânına
 Bîvefâhklar senin düşmezdi hayfâ şânına

Gel efendim sevdiğim gel etme bu evzâyı ko
 Ben helâk oldum biyâ insâfa istiğnâyı ko

— S —

— 614 —

Neden sen gül de ben bülbül gibi zâr olmağa bâis
 Bu gülzâr-ı fenâda hemdemim hâr olmağa bâis
 Hakikat ne garaz ki sen dahi yâd olmağa bâis
 Nedendir şimdi gittikçe cefâkâr olmağa bâis
 Sitem tîgîn çeküp te böyle hunhâr olmağa bâis

Muanber zülf-i siyâhın perîşan etme başınçün
 Beni düşmân edüp ağyârı şâdân etme başınçün
 Efendim sevdiğim kan üstüne kan etme başınçün
 Beni üftâde veş hâk ile yeksân etme başınçün
 Benim servim budur sana hevâdâr olmağa bâis

Gönül sen saçı leylâya düşelden mübtelâyım ben
 Belâ deştine ol mecnûn-i aşka âşinâyım ben
 Nukud-i sabr u ârâmım yitirdim akl zâyım ben
 Garîbim kimsesi yok bir gedâ-yi bînevâyım ben
 Bana sensin bu halkın yâr u ağyâr olmağa bâis

Beni âvâre sergerdân eden nakş-ı cemâlidir
 Diğer gûn eyleyen hâlim hevâ-yi hatt u hâlidir
 Şeb-i gâmda enîsim hemdemim fikrin hayâlidir
 Münevver tal'atin gördüm ümidim bir visâlidir
 Dü çeşmim her gice tâ subh bîdâr olmağa bâis

Şeh-i mülk-i melâhatsım saâdet izz ü şânında
Ömer bir benden olmuşken senin ol sâyebânında
 Niçin ağyâra cânâ yüz verirsin âsitânında

Revâ mıdır bu dürlü fitnelikler ede yanında
O kelb-i rûsiyah uşşâkı âzâr olmağa bâis

— Ş —

— 615 —

Akl u fikrim târ ü mâr etti benim bir ser tırâş
Bir elinde tığ-ı uryan bir elinde ter tırâş
Ter tırâş etti benim sevdâlı başım ter tırâş

Gün geçirmez dâimâ eyler beni berber tırâş
Ben de olmam olmayınca berberim dilber tırâş

Geh tegafül gösterüp peyveste ebrûsun görüp
Sîne-i mecrûhuma ok üstüne oklar urup
Akl u fikrim ihtiyârım aldı can ister durup

Gün geçirmez dâimâ eyler beni berber tırâş
Ben de olmam olmayınca berberim dilber tırâş

Kaddi reftâr öğredir serve musaffâ sinedir
Sîne-i âşık gibi sâf olmada bîkînedir
Kaşı mikrâz-ı mahabbette cebîn âyinedir

Gün geçirmez dâimâ eyler beni berber tırâş
Ben de olmam olmayınca berberim dilber tırâş

Ol perinin ey *Ömer* meftûnu olmuş sad hezdr
Âşık-ı dilhasteler ağlar gezer leyl ü nehâr
Ay geçer hasret çeker görmez yüzün divâne vâr

Gün geçirmez dâimâ eyler beni berber tırâş
Ben de olmam olmayınca berberim dilber tırâş

— 616 —

Bîvefâ çerhin işi her dem figan olmağımı
 Aka aka gözlerimin yaşı kan olmağımı
 Tâ Elest'ten bu yazılmış alnıma eyvâh vâh

Çâre ne başında yazı bugünü görmeğimi
 Bu imiş takdîrin işi gurbete salmağımı

Hasrete düştüm meded hey ben gamınla mihnete
 Zerrece meyl itmezem ben bu safâya işrete
 Ya suyum ya toprağım çekti diyâr-ı gurbete

Çâre ne başımda yazı bugünü görmeğimi
 Bu imiş takdîrin işi gurbete salmağımı

Şimdilik dostlar benim gönlüm melâmet gösterir
 Âdetidir her gamın sonu selâmet gösterir
 Görelim âyine-i devran ne sûret gösterir

Çâre ne başımda yazı bugünü görmeğimi
 Bu imiş takdîrin işi gurbete salmağımı

Der ki *Ömer* Lemyezeli Kerim İlâh-ı lâyezâl
 Saltanat cümle senindir yokdürür sana zevâl
 Gurbet ilde çeke çeke oldu kametim hayâl

Çâre ne başımda yazı bugünü görmeğimi
 Bu imiş takdîrin işi gurbete salmağımı

— U —

— 617 —

İbtidâ halk oldu dürr-i ma'den-i peydâde su
 Arıdup nûr-i tecellî kıldı anı sâde su
 Gevher-i genc-i ezeldendir gelüp icâde su

Göricek dîdâr-i Hak'kı oldu çün âmâde su
Çağlayup bâd-ı hevâdan başladı feryâde su

Arıdup nûr-i tecellî andan oldu kâinât
Pes düzüldü dokuz eflâk yerler oldu yedi kat
Sâni'in sun'una akıllar erişmek müşkilât

Sâhib-i kudret olan urdu temel bünyâde su
Rûzigâr üstünde kaim hikmet ol arade su

Parmağından akıduptur ol Habîb-i Kibriyâ
On iki yol oldu Mûsâ'ya urunca bir asâ
Hazreti Nûhun duâsın müstecâb etti Hudâ

Verdi tûfân-ı gazab kavmine ol esnâde su
Ol sebebdendir ki kaldı bu yedi deryâde su

Hânedân-ı âl ü evlâda neler kıldı Yezîd
Tutmadı Hak'kın rızâsın oldu rahmetten bâid
Hâricîler Hasen'i zehr ile kıldılar şehîd

Vermediler hâzret-i Hüseyin'e Kerbelâ'de su
Bulmaya mahşerde bir katre o zâlim zâde su

Ey Ömer zikreyle Hak'kı derdlere oldur tabîb
Zâyi'etme emeğin yevm-ül-cezâda ey garîb
Şübhesiz yarın olur Kevser şerâbından nasîb

Bir içim su verse kim bir susuza dünyâde su
Sâki-i Ebrâr Alî ana sunar ukbâde su

Tahmis

— 618 —

Aşkın ile göz yaşın ettim şerâb
 Nâlemi ney nağmemi kıldım rebâb
 Mekteb-i irfâna kılup intisâb
Nüşa-i aşkı okudum bâb bâb
Hâl ü hattın zülf ü ruhun bâb bâb

Ol ki Hak'kın Allemel'esmä'sidir
 Söyleme bil sırrı müsemmä'sidir
 Müşkili ancak bunun İllâ'sidir
Çâr kitab hüsnünün İnşâsıdır
Böyle dedi kadı i hâzır cevâb

Gelmedi âfâka senin tek selâm
 Sana Habîbim dedi Rabb-ı Rahîm*
 Mu'cize bes sana Kelâm-ı kadîm
Levh ü kalem Sidre vü Arş-ı azîm
Çeşmine rûşen görünür bî hicâb

Hüsnüne müştâk idi Mûsâ-yi Tûr
 Kılmış idi Dâvud'a na'tin Zebûr
 Medhin okur cümle vuhuş ü tuyûr
Cennetü firdevs dahi gulmân ü hûr
Buldu cemâlin ile pür âb ü tâb

Benden Ömer kılmadadır âh ü zâr
 Bulmadı derdinde gönlüm gamgüsâr
 Lûtfun ile destini alsan ne var
Hürmet-i Ahmed dahi hem Çariyâr
Etme Salâhî'ye İllâhî azâb

Müseddesler

— 619 —

Ey gönül devletle âdem girse de bin yaşına
Sem katar bir gün ecel dünyâda âhır aşına
Eyleme ey dil heves sammûruna hem kaşına
Nakşına aldanma ancak âşık ol nakkaşına

İbret ile kıl nazar halkın mezârı taşına
Her kesin bir gün gelir elbette ol da başına

Yıkılıp tâ ki firâşe sûzinâk olsan gerek
Zindeyim deyu ferahlanma helâk olsan gerek
Hâkten halkolduğun fikreyle hâk olsan gerek
Nice yıllar karayerde çâk çâk olsan gerek

İbret ile kıl nazar halkın mezârı taşına
Her kesin bir gün gelür elbette ol da başına

Niçe erden arta kalmıştır bu çarh-ı pîrezen
Yanılır buna mahabbet ile dil verip seven
Mâl ile zabteylesen Karun gibi dünyâyı sen
Âkıbet giysen gerek yensiz yakasız pîrehen

İbret ile kıl nazar halkın mezârı taşına
Her kesin bir gün gelür elbette ol da başına

Görünür âhır adem iklimine bir gün sefer
Altına meşin ağaçtan bir musanna' at çeker
Gafil olma kayd-ı dünyâyı derûnundan çıkar
Bir gün ahbâbın senin de kaddine eyler nazar

İbret ile kıl nazar halkın mezârı taşına
Her kesin bir gün gelür elbette ol da başına

Ârif ol aşk-ı Hudâ râh-ı selâmettir sana
Nefsinin esrârını bilmek saâdettir sana
Dâimâ vâki' olan mevdi işârettir sana
Sâhibi bir gün alır rûhun emânettir sana

İbret iie kıl nazar halkın mezârı taşına
Her kesin bir gün gelür elbette ol da başına

Yel gibi dünyâ için gafil olanlar yelmesün
Tiğ-i hirmenle vücûd.i nâzenîni delmesün
Ey *Ömer* bu sözlerim sakın sana güç gelmesün
Kendüzüne bu yeri dünyâyı bâkî bilmesün

İbret ile kıl nazar halkın mezârı taşına
Her kesin bir gün gelür elbette ol da başına

— 620 —

Çün seher vaktinde gördüm bir cemâli afitâb
Azm-i hmmâm eylemiş ol lânazir âlicenâb
Yüz sürüp pâyine düştüm eyledim tarh-i hicâb
Karşı çıktı nâz ile hammamcı şâhid açtı bâb

Cümleye verdi selâmı gamze-i hâzır cevâb
Göz ucuyla kimine lûtf etti kimine itâb

Sâye saldı sadra ol bâl.i bülend ibretnümâ
Mest ü hâyran oldu her bir güşede bir mübtelâ
Sakınur yavuz nazardan kendin ol dilrübâ
Sim bedenden oldu ihrre atlas u zerrin kabâ

Cümle a'zâsından ancak pîrhen kaldı nikab
Yoksa kim aceb bu mudur subha kalmış mâhitâb

Nâz ile kıldı azîmet içeru ol mehcebîn
 Girdi halvethâneye bîgânededen oldu emîn
 Bir güzel tellâk gulamı yanına geldi yakîn
 Sürünüp kîseyle sâbun ol vücûd-i nâzenîn

Lûlerden aldı zerrin tâs ile dökündü âb
 Gusle niyyet eyledi Allahu a'lem bissavâb

Bürünüp havlu nihân oldu meh.i enver gibi
 Sîne bendin bağlayup reftâr edr server gibi
 Düştü dellâkler önüne her biri rehber gibi
 Taşra çıktı ruhleri olmuş gül-i ahmer gibi

Sundular bir kâse-i fağfûriden sâfi şerâb
 Nûşuna sahbâ dedi çün bendeleri içti nâb

Cümle atlas u kabâyı lâhzede giydi heman
 Sardı sarındı libâsın doladı bend-i miyan
 Oturup mir'ata baktı gördü bir şûh-i cihan
 Pâdişâhım verdi hammam hakkını oldu revan

Kıldı vasfın yazmağa *Âşık Ömer* ba'de-l-hisâb
 Dinlenürdü sergüzeştim eylesem bin cild kitâb

— 621 —

Nevbahâr eyyâmı erdi her taraf buldu revâc
 Asker-i İslâma arsa sahn-ı sahrâ-yı Mahac
 Hâzır ol vaktine ey kahbe kıralı gözün aç
 Yanına kalur mu gör bu olunan bî indiraç
 aşına nâr-ı melâmet ola bir gün taht ü tac

Niyyeti arz-ı gazâdır bunca bin er üstüne
 Yalmanur bî hadd ü pâyan tîg-ı cevher üstüne
 Tuğlar kaldırdı ser zerrin alemler üstüne
 Akin etti pâdişâh-ı heft kişver üstüne
 Sen gerek Malta'ya düş ister Kızıl elma'ya kaç

Askerin çokluğuna garrâlanırsın ey lâîn
 Dağıdır tahmîn ü re'y-i fâsidin tedbîr-i dîn
 Gelmez isen sıdk ile îmâna olmazsın emîn
 Bed fiâlin gayete ermiş zevâlindir yakın
 Gayrı var Lât ü Menât' ın getürüp odlara saç

Ey *Ömer* bilsen bu yollarda neler gitti ne er
 İşbu da'vâ-yi mübîne merd olan merdler yeler
 Zahmının kanın siler durmaz gazâ tığın siler
 Bunça serbâzan Şehid-i Kerbelâ kanın diler
 Devlet-i İslâm değil tâc ü harâca ihtiyâc

— 622 —

Bu cihan bir tekye ey dil konan olmaz bunda aç
 Kıl tevekkül Hak'ka kalbinden kanâat gözün aç
 Açma derdin her kese kalmadı çün ehl-i ilâc
 Bu zamânın bîvefâsıyla olunmaz imtizac

Her kime kılsan gönül âlemde arz-ı ihtiyâc
 Ol sana Tanrı selâmın vermez olur gözün aç

Bir temâşâdır bu âlem serteser irfâna hep
 Sîm ü zer gavgası düştü serteser meydâna hep
 Ehl-i hâlin sözleri oldu kamu efsâne hep
 Dinledirsen hoş derûnun derdini yârâna hep

Her kime kılsan gönül âlemde arz-ı ihtiyâc
 Ol sana Tanrı selâmın vermez olur gözün aç

Her ne söyler ise zengin dinleyüp derler belî
 Bir fakîri görse etvârına dünyânın eli
 İşidenler ana derler masharadır yâ deli
 Kande varsan pâk libâs ile yerin belî belî

Her kime kılsan gönül âlemde arz-ı ihtiyâc
 Ol sana Tanrı selâmın vermez olur gözün aç

Elde *Ömer* üç pay et ol rızkı Hak verir iyan
 Birisid ye birisin yedir ü birin et nihan
 Düşmana kalsun ko muhtâc olma dosta tek hemen
 Hep yüze güler eyü gün dostudur halk ı cihan

Her kime kilsan gönül âlemde arz-ı ihtiyâc
 Ol sana Tanrı selâmın vermez olur gözün aç

— 623 —

Ey dilâ bu âlemin sahnında sohbet kalmadı
 Kalmadı halkın arasında mahabbet kalmadı
 Kalmadı işlenmedik dünyâda bid'at kalmadı
 Kalmadı seyr eyle hiç bir eski âdet kalmadı

Kalmadı bir meyvenin dadında lezzet kalmadı
 Kalmadı nâehle düştü ehl-i san'at kalmadı

Kalmadı âlemde bir habbe bulunmaz sîmsiz
 Sîmsiz her ne murâd etsen alınmaz sîmsiz
 Sîmsiz her yerde dür kadrin bilinmez sîmsiz
 Sîmsiz yanınca bir servi salınmaz sîmsiz

Sîmsiz mansıb olunmaz dilde minnet kalmadı
 Kalmadı bil mekteb-i irfâna hizmet kalmadı

Kalmadı gitti elimde ihtiyârım bilmedim
 Bilmedim terk eyledim nâmûs ü ârım bilmedim
 Bilmedim yağmaya verdim elde varım bilmedim
 Bilmedim sehville geçti rûzigârım bilmedim

Bilmedim sevdâ-yi aşktan özge hâlet kalmadı
 Kalmadı aslâ tenimde istirâhat kalmadı

Kalmadı âlem kibârı ki kabâda bilmiş ol
 Bilmiş ol ki gittiler anlar pîyâde bilmiş ol

Bilmiş ol câhilleri sadr-ı gınâda bilmiş ol
Bilmiş ol kamilleri renc ü anâda bilmiş ol

Bilmiş ol çektim *Ömer* âlemde mibnet kalmadı
Kalmadı başımda kopmadık kıyâmet kalmadı

— 624 —

Gör Lâin i nükte-i eflâke baş indirmedi
Oldu merdud âteş iken hâke baş indirmedi
Yandı bentik nârına Hak'ka ki baş indirmedi
Nâr idi aslı ol nûr-i pâk'e baş indirmedi

Kaldı esfelde ebed eflâke baş indirmedi
Hazret-i Âdem gibi Levlâk'e baş indirmedi

Dost iken Mevlâ ile fehm etmedi in'âmını
Sa'y ile ikrâha teşbîh eyledi ikrâmını
Gerdenine âkıbet bend etti lâ'net lâmını
Kibr ile buğz u adâvet kapladı endâmını

Bâis oldu bî aded ihlâke baş indirmedi
Hazret-i Âdem gibi Levlâk'e baş indirmedi

Anladı zürriyyetinden kim ne serverler gele
Niçe Dâvûd u Süleymân ü Skenderler gele
Cümleden efdal ola dahi mükerrerler gele
Bildi kim bundan ne mürseller ne peygamberler gele

Ol muhît-i bahr-i Erselnâk'e baş indirmedi
Hazret-i Âdem gibi Levlâk'e baş indirmedi

Ey *Ömer* mekr ü fitenle şaşırıp tedbîrini
Çok çalıştı Girdigâr'ın bozmağa takdîrini
Cehl ile oldu muhâlif bilmedi taksîrini
Kadr ile a'lâ iken esfelde buldu yerini

Zehr ile kaldı ebed tiryâke baş indirmedi
Hazret-i Âdem gibi Levlâk'e baş indirmedi

Gâh olur bin şevk ile mesrûr eder aşk âdemi
 Gâh ağlâdır gehî mehcûr eder aşk âdemi
 Gâh zulmette olur pür nûr eder aşk âdemi
 Gâh olur şâhı Süleyman mûr eder aşk âdemi

Gâh hâk-i pâlar içre Tûr eder aşk âdemi
 Gâhi dünyâda begayet hôr eder aşk âdemi

Gâhi gâm âyîne-i dilde değıldir cilvedâr
 Gâh bir ma'sûm olur aşk gâh olur bîihtiyar
 Âdeme bin dürlü sûretle görünür âşikâr
 Sâki-i devrân elinden geh içirir zehr-i mâr

Geh safâ câmın sunup meyhûr eder aşk âdemi
 Cür'a-i aşktan yine mahmûr eder aşk âdemi

Gâh olur pîr-i pedersin geh peder ma'sûmusun
 Gâh mürde zindesi geh zindenin merhûmusun
 Gâh bikarar hakikat meclisinin mûmusun
 Gâh olur kim serteser âlemlerin meşhûrusun

Gâh olur halkın gözünden dûr eder aşk âdemi
 Lâmekân iklimine Mansûr eder aşk âdemi

Gâh âlem kabzına fermân olursa zîr-i dest
 Serserî dehri gezersin gâh hayran gâh mest
 Gâh bir sâki eder devrân-ı câmın geh şikest
 Gâh olursun zerre-i nâçiz veş hâk içre mest

Gâh rif'at gösterüp meşhûr eder aşk âdemi
 Bir harâb-ı beyt iken ma'mûr eder aşk âdemi

Kalmayım dersen Ömer gaflette ayn-ı sırrı aç
 Âlem-i aşk bir aceb mir'ât-ı ibrettir göz aç

Gâh a'lâ gâh ra'nâlarla tab'ın imtizâc
Serserî dehri gezersin gâh yalın gâh aç

Gâh olur şâh-ı cihan düstûr eder aşk âdemi
Gafil olma kim sakın mağrûr eder aşk âdemi

— 626 —

Muallâ dervîşüz fakr u fenâyilerdenüz âşık
Beka arzûsun etmiş bî bekayilerdenüz âşık
Yakîn-i bende-i Âl-i Âbâ'yilerdenüz âşık
Muhîbb-i Çârîyâr-ı bâsafâyilerdenüz âşık

Sadâkatte Ebû Bekr-i gınâyilerdenüz âşık
Hasen hakkı Hüseyin-i Kerbelâ'yilerdenüz âşık

Ulu himmet imâm-ı nâm-ı Zeynel'âbidîn'indir
Delâletler İmâmı Bâkır'ın erbâb-ı dînindir
İmâmı Ca'fer'in sıdkı kamu ashâb-ı dînindir
Oların iştiyâkı sînede âdâb-ı dînindir

İmâmı Müsi-i Kâzım Rızâyî'lerdenüz âşık
Hasen hakkı Hüseyin-i Kerbelâ'yilerdenüz âşık

Ali İbn-i İmam Mûsâ bizim din rehnümâmızdır
Takî'nin zâkiriyiz zühd ü takvâ pîşüvâmızdır
Nakî ile Takî hem evliyâmız etkiyâmızdır
Abîr-i âstânı can gözüne tûtüyâmızdır

Muhîbb- Aiskerîlerden duâyilerdenüz âşık
Hasan hakkı Hüseyin-i Kerbalâ'yilerdenüz âşık

Haber aldık bu râh-ı aşka bizden ön gelenlerden
İmâmeyn uğruna cân ü serin ifnâ kılânlardan
Baş açık yalın ayak Kerbelâ'larda yelenlerden
Biziz ol Çârîyâr'ı bir görüp te hem bilenlerden

Ömer Osman Aliy-yel- Mürtezâ'yilerdenüz âşık
Hasen hakkı Hüseyin-i Kerbelâ'yilerdenüz âşık

Ömer çarhın sûtünü oynadı ya çenberi şaştı
Ya bârân-ı fesâd ü fitne yağdı suları taştı
Safâ kalmadı bir yerde hevâ ye'cûcu karcaştı
İmâmı Mehdi-i devr-i zamânın vakti yaklaştı

Ana bin cân ile biz ser fedâyilerdenüz âşık
Hasen hakkı Hüseyin-i Kerbelâyilerdenüz âşık

— 627 —

Bilmedin gittin hevâ ile heves tezvîrini
İmtihân-ı rûh ile emmârenin tedbîrini
Gördüğün rü'yâların fehm etmedin ta'bîrini
Boynuna kıldın belâ tûl-i emel zencîrini

Ne ferâgat ettin el çektin ne usandın gönül
Ne bu nefis insâfa geldi ne sen uslandın gönül

Nev arûs-i dehr iken soldu bahârın bilmedin
Bilmedin terkeyledin nâmûs u ârın bilmedin
Bilmedin geçti bu rûtbe rûzgârın bilmedin
Gitti sermâyen bile sûdun zararın bilmedin

Serteser geşt eyledin dünyâyı dolandın gönül
Ne bu nefis insâfa geldi ne sen uslandın gönül

Ey Ömer bildim anıncün istirâhat sende yok
Cisminin mağlûbusun rûha riâyet sende yok
Erdi idrâke hâlel akl u liyâkat sende yok
Kabiliyyet kılmağa imkân ü tâkat sende yok

Ne bu halka yaradın ne Hak'tan utandın gönül
Ne bu nefis insâfa geldi ne sen uslandın gönül

— 628 —

Ey cemâl-i tal'ati ferhunde ol tab'-ı selim
 Bi bedeldir hublar içre hüsnüne yok lâm ü cim
 Vuslatın dâr-ül-emandır firkatın nâr-ı cahîm
 Eşk-i çeşmin hâk-i pâyinden cüdâ düştü yetim

Çeşm-i âfetten emîn etsin seni Rabb-i Rahîm
 Gider oldum sağ esen kal elvedâ' Abdülkerîm

Hâtırımdan gitmeye nakş-ı hayâlin ey perfî
 Boynuma düşer ise kâküllerin sevdâleri
 Kande görsem bir cemâli hüsn ü mihr-i enveri
 Dilime evrâd ola âyât-ı hüsnün ezberi

Çeşm-i âfetten emîn etsin seni Rabb-i Rahîm
 Gider oldum sağ esen kal elvedâ' Abdülkerîm

Çekmedin cevr ü sitemden nâz ü istiğnâdan el
 Hep amelden hâsıl ettim kendime bunca emel
 İsterim vaslın nasîb etse yine Azze ve Gel
 Ömrün uzun eylesün Hak ey gözüm nûru güzel

Çeşm-i âfetten emîn etsin seni Rabb-i Rahîm
 Gider oldum sağ esen kal elvedâ' Abdülkerîm

Düşmüş iken dil henüz mihr ü mahabbet çağına
 Âteş-i firkatlerin dağ urdu sînem dâğına
 Har dahi yol bulmasun seyr-i cemâlin ağına
 Belki bu beyti sabâ şerh ide gül yaprağına

Çeşm-i âfetten emîn etsin seni Rabb-i Rahîm
 Gider oldum sağ esen kal elvedâ' Abdülkerîm

Der ki bu Âşık Ömer ey Yûsuf-i gül pîrehen
 Sakın ol ehl-i hasedle eyleme seyr-i çemen
 Menzilin çâh ola şâyed başına sultân iken
 Elhazer gûş eyle pendim korkarım ey sîm ten

Çeşm-i âfetten esmîn etsin seni Rabb-ı Rahîm
 Gider oldum sağ esen kal elvedâ' Abdülkerîm

— 629 —

Görünmez pertevinden sûret-i mihrin ne hâlettir
 Münevver hüsnü kandil içre bir nûr-i hidâyettir
 Okurlar nakşını ezber mufassal bir hikâyettir
 İşidenler ne hoş derler müeddâdan ibârettir

Sekiz cennet cemâlinden iyan kadd ü kıyâmettir
 Adın anmak selâmettir yüzün görmek saâdettir

Gözündür mescid-i Aksâ mukavves kaşların mihrâb
 Pes oldur Kabekavseyin ü pes oldur kible-i ashâb
 Açılır matla'-ı rûyinden ann fâtiḥ-ül-ebvâb
 Okur âlim olanlar âyeti vechinde Seb'.ul-bâb

Sekiz cennet cemâlinden iyan kadd ü kıyâmettir
 Adın anmak selâmettir yüzün görmek saâdettir

Oluptur Kâf ü Nûn ile niçe mu'cizlerin ızhâr
 Kılur nakd-i cihanda yâd-ı Bûbekr ü Ömer herbâr
 Dahî Osman duyuptur ana kâtib câmi'-i esrâr
 Cenâb-ı Çâriyâridir olubtur Hayder-i Kerrâr

Sekiz cennet cemâlinden iyan kadd ü kıyâmettir
 Adın anmak selâmettir yüzün görmek saâdettir

Muattar eyledi âfâki itr-ı müşk - i hoşbûsu
 Gönül sayyâdını sevdâya saldı çeşm-i âhûsu
 Uyandı tîr-i kirpikler gözümde gitti uyhusu
 Mübârek sâf bir mir'ât oluptur sanki pehlûsu

Şekiz cennet cemâlerinden iyan kadd ü kıyâmettir
 Adın anmak selâmettir yüzün görmek saâdettir

Ömer nûr-i şuhûduna müşâhiddir kamu zerrât
 Bu ne sun'-i İlâhîdir irişmez akl ana heyhât
 Vücûdu lerzesinden mevce geldi cümle mevcûdât
 Mezâhirdir sıfât-ı mutlakından akl-ı külliyyât

Sekiz cennet cemâlinden iyan kadd ü kıyâmettir
 Adın anmak selâmettir yüzün görmek saâdettir

— 630 —

Bârekâllah hüsün ey meh hub cemâl olmuş dürüst
 Misli nâdir özge müstesnâ kemâl olmuş dürüst
 Dişlerin dür leblerin âb-ı zülâl olmuş dürüst
 Gonca meşreb lâle reftar âl âl olmuş dürüst

Didene kıldım nazar gamzen kitâl olmuş dürüst
 Mehcebînim bedr ü hem ebrû hilâl olmuş dürüst

Çeşm-i cellâdını gördüm ki niçe kan eylemiş
 Derdimend âşıkları pâyinde kurbân eylemiş
 Mısr-ı hüsne kendini sullân-ı hûbân eylemiş
 Esicek bâd-ı sabâ zülfün perîşân eylemiş

Dağılup giysûların çün dâl dâl olmuş dürüst
 Sim cemâlin üzre benler hâl hâl olmuş dürüst

Mübtelâyım sen güzele yâ meleksin yâ perî
 Bu cihânın nûru sensin pâdişâh ol var yeri

Seyr eden Leylâ seni Mecnûn'un oldu ekseri
Mah cemâlin görmeyeli hayli demdir ey perf

Nakş-i rûyin duşuma hâb ü hayâl olmuş dürüst
Âşiyânın dîde-i pür nem şimâl olmuş dürüst

Enver-i hüsr.ünü medheyler dün ü gün . . . (?)
Çeşm-i mümtâzındır eden zâr ü sergerdan beni
Câna minnet bezledem râhında cân ile teni
Gülşeninde salınur gördüm yeşillerle seni

Kadd-i şimşâdın acerb serv-i muhâl olmuş dürüst
Kametın ey Nûriyâ tûbâ misâl olmuş dürüst

Hüsnünü medhettiğim tahkik deme lâf ü güzaf
Şu'le-i mir'ât-ı hüsnün güyyâ bir ayn-ı sâf
Can cemâlin Kâ'besin kılmak diler her dem tavâf
Söylerim ben sâdıkanе söylemem aslâ hilâf

Bu Ömer aşkınla gör hecr ü melâl olmuş dürüst
Derdin ile âh ü zârı hüsn-i hâl olmuş dürüst

— 631 —

Kayd-ı kesretten geçüp bir cânibe kıldım havas (1)
Âlem-i gaybdan iriştî gûşuma bu pend-i hâs
Bulmak istersen eğer endişeden cây-i menâs
Kimseyi rencide kılma kim mukarrerdir kısâs

Sineni kibr-i küdüretten er ol eyle halâs
Merd isen neyler senin âyîne-i kalbinde pâs

Gel maânî mantıkından okudunsa bir varak
Nüsha-i ilm-i ledünden tıfl-ı câna vir sebak
Gull ü gıştan pâk eder eşyâyı âb-ı sâfa bak
Âdemi buğz u garazdan kurtarır tevhîd-i Hak

(1) Heves

Sîneni kibr-i küdüretten er ol eyle halâs
Merd isen neyler senin âyîne-i kalbinde pâs

Bir avuç hâk olasın sende nedir ucb ü riyâ
Yîne ol hâk oliser çeşmine bir dem tûtiyâ
Aç gözün gaflette kalma çâh-ı zulmetten biyâ
Rûşenâ ol şem' tek can meclisine ver ziyâ

Sîneni kibr-i küdüretten er ol eyle halâs
Merd isen neyler senin âyîne-i kalbinde pâs

Mâsivâ lezzâtına aldırma akl erlik budur
Hak ile bâtil nedir fark et hünerverlik budur
Ehl-i Hak'kın nefesine ettiği rehberlik budur
Mürg-i rûhu dâma saydettirme serverlik budur

Sîneni kibr-i küdüretten er ol eyle halâs
Merd isen neyler senin âyîne-i kalbinde pâs

Nâ ümid olma dilâ eyle niyâz akşam sabah
Kıl münâcât aç kufi-i akli miftâh-ı ferah
Bâd-i gafletle düşer âyîne-i tab'a terah
Meclis-i rûhânide budur *Ömer* kavl-i esah

Sîneni kibr-i küdüretten er ol eyle halâs
Merd insen neyler senin âyîne-i kalbinde pâs

Bir zaman geşt eyledim gezdüm cihânı kuru yaş
Kande bir kâm almağa vardım ise çektim telâş

Bir gürûha uğradım ölmüş ki yoktur sîne baş
İçlerinden dedi bir pir aç gözün gafil mebâş

Hirmen-i ömrüm öğüttüm etmedim bir dâne aş
Âsiyâb-ı ten yıkıldı kalmadı taş üzre taş

Serteser seyreyledim kevn ü mekânım kalmadı
Âleme fâş olmadık râz-ı nihânım kalmadı
İrdi idrâke hâlel tâb ü tevânım kalmadı
Pâyimâl-i berzemîn oldum zamânım kalmadı

Hirmen-i ömrüm öğüttüm etmedim bir dâne aş
Âsiyâb-ı ten yıkıldı kalmadı taş üzre taş

Bir seher fikreyleyüp endîşe- a' i
Der idim hâlim n-olur âhir bu bed ef'âl ile
Nâzenîn evkatımı zây eyledim ihmâl ile
Gördüm âlem hep bunu söyler lisân-ı hâl ile

Hirmen-i ömrüm öğüttüm etmedim bir dâne aş
Âsiyâb-ı ten yıkıldı kalmadı taş üzre taş

Kani ol anılmadık yerlerde ben ettiklerim
Tûl ü arz ile irak menzillere gittiklerim
Gâh kazâ bana kazâya gâhi ben yettiklerim
Hep ziyân imiş kamu hep kâr kıyâs ettiklerim

Hirmen-i ömrüm öğüttüm etmedim bir dâne aş
Asiyâb-ı ten yıkıldı kalmadı taş üzre taş

Her kime şîr-i kazâ nâgeh olursa pençegîr
Arkasın yere getirür ne gedâ bilür ne mîr
Tâzelikte olmadım bir vechile revnak pezîr
Şimdi bunu söyler oldum âkıbet oldukça pîr

Hirmen-i ömrüm öğüttüm etmedim bir dâne aş
 Âsiyâb-ı ten yıkıldı kalmadı taş üzre taş

Derd ü gamdan ben sararup solduğum *Âşık Ömer*
 Mâsivâdan gam değil kurtulduğum *Âşık Ömer*
 Yetmedi zây ettiğimi bluduğum *Âşık Ömer*
 Ağlarım böyle tehî dest olduğum *Âşık Ömer*

Hirmen-i ömrüm öğüttüm etmedim bir dâne aş
 Âsiyâb-ı ten yıkıldı kalmadı taş üzre taş

Semaî

— 633 —

Bu gün bir mâhitab gördüm
Arzihal sunmağa vardım

Yâr melek simâya benzer
Bakışı Leylâ'ya benzer

Âşıklar ölümden kaçmaz
Kişi sevdiğinden geçmez

Siyah ebrûların çatma
Dostum gelür diye bakma

Âşık Ömer aslâ gülmez
Ayda bir selâmın gelmez

Meyi âb-ı zülâl anca
Buluşması muhâl anca

Yeni doğmuş aya benzer
Samur kaşlar hilâl anca

Serin verir sırrın açmaz
Mahabbet başka hâl anca

Benim ciğerciğim yakma
Yâr gelmesi hayâl anca

Akar çeşmim yaşı durmaz
Yârdan selâm muhâl anca

— 634 —

Şu karşıdan gelen dilber
Bir selâma kail oldum

Bahçede açılan güller
Bizi zemmeyleyen diller

Gördüm yârimin yüzünü
Aradım buldum izini

Kolumdan uçurdum bazı
Âşık Ömer'in niyâzı

Gelir ammâ neden sonra
Verir ammâ neden sonra

Dalında öten bülbüller
Çürür ammâ neden sonra

Öptüm dostumun gözünü
Buldum ammâ neden sonra

Yeter ettin bana nazı
Geçer ammâ neden sonra

— 635 —

Mürüvvet ummazam senden
Çün âhır can gider tenden

Yürür ey bî vefâ dünyâ
Ya ne bunca cefâ dünyâ

Ki zehrinden niçe erler
Niçe Sâm u Skenderler

Kani yâ bunca şâhâni
Niçe taht-ı Süleymâni

Fenânın gerdişi budur
Binâ-yi evveli sudur

Ömer gör âlemi mutlak
Vefâ olsa görürdü hak

Halâs edemedi serler
Gezüp kaftan kafa dünyâ

Türâba kattın ey fânî
Esüp verdin püfe dünyâ

Cefâ zehriyle memlûdur
Değildir pür safâ dünyâ

Mezâkı yok vefâ elhak
Muhammed Mustafâ dünyâ

— 636 —

Ne canlardan geri kalmış
Harâb ender harâb olmuş

Harâb olmuşdürür yine
Nazar kıl hây ü hüyine

Şirâr-ı mekrine yanma
Sen anı âşinâ sanma

Ne semte kullanursun at
Mücerred zehr ile kat kat

Ömer el çek safâsından
Hazer eyle cefâsından

Misâfir hânedir dünyâ
Yatur vîrânedir dünyâ

Duâlar yüzü suyine
Kuru efsânedir dünyâ

Yüzüne güler inanma
Sakın bîgânedir dünyâ

Felek eyler sen âhır mat
Dolu peymânedir dünyâ

Vefâ umma vefâsından
Fenâdır yâ nedir dünyâ

— 637 —

Bu gün ol hubların şâhı
Seyr eyledim yüzü mâhı

Dinledim fasih kelâmın
Görüben kemter gulâmın

Hışma gelse çatar kaşın
Rahma gelüp çeşmin yaşın

Geldi geçti bin nâz ile
Güldü geçti bin nâz ile

Âl ile Tanrı selâmın
Saldı geçti bin nâz ile

Zâr eder âşkın için
Sildi geçti bin nâz ile

Büse diledim dilberden
Garib *Ömer* aklım serden

Bin nazar eyledim yerden
Aldı geçti bin nâz ile

— 638 —

Bugün ben bir güzel gördüm
Aklımı başımdan aldı

Yeşiller giymiş ağ üzre
Durabilmem ayağ üzre

Beni mest eden câmıdır
Her biri bir harâmidir

Gonca gülün eyyâmıdır
Kırpikleri kapağ üzre

Mah cemâline bakılır
Söyledikçe bal dökülür

Ben kulun yanup yakılır
Leblerinden dudağ üzre

Cemâl-i hüsnü âlişan
Siyah zülüfler perişan

Ol Yusuf'tan almış nişan
Dökülmüş al yanağ üzre

Âşık Ömer geldi ise
Ferhad dağı deldi ise

Hak inâyet kıldı ise
Ben koyam dağı dağ üzre

— 639 —

Gel dilberim kan eyleme
Doğan aydan eşen yelden

Seni kandan sakınıram
Seni günden sakınıram

Tabîbim hışmînen bakma
Yanağına güller sokma

Ben kulun odlara yakma
Seni gülden sakınıram

Halden bilür haldaşım var
Üç yaşında kardaşım var

Yola gider yoldaşım var
Seni andan sakınıram

Ömer'im der ben de geldim
Sen bir kuzu ben bir kurdum

Tâzelendi eski derdim
Seni benden sakınıram

— 640 —

Aceb ol kaşları keman
Benim ile ahd ü eman

Niçün korkmaz Hudâ'sından
Bu muydu ibtidâsından

Ol rakibden öğüd almış
İşittim şimdi vazgelmiş

Ben kül oldum yane yane
Sevdiğim çıksa meydan

Salındı bahçeye girdi
Mor menevşe boynun eğdi

Bahçede açılan güldür
Âşık Ömer ednâ kuldur

Ben kulun ferdâya salmış
Cânan eski gedâsından

Ciğirim döndü büryane
Durulmaz hoş libâsından

Çiçekler selâma durdu
Gül kızardı hayâsından

Dalında öten bülbüldür
Azad et geç hatâsından

— 641 —

Göz süzüp te sakın kaşın
Öygelenüp salma başın

Güzeller içinde mâhım
Bana bağışla günâhım

Emdir lebinin kandini
Çözdükçe göğsün bendini

Âşık Ömer ider bakın
Bu mahzun gönlüme sakın

Eğme Mevlâ'yı seversen
Söğme Mevlâ'yı seversen

Cevr idüben alma âhım
Döğme Mevlâ'yı seversen

Bana teslîm et kendini
Dökme Mevlâ'yı seversen

Seni sevene ol yakın
Değme Mevlâ'yı seversen

— 642 —

Merhamet kıl kaşı keman
Salnup geldiğin zaman

Dine gelir gören kâfir
Tutmuşsun yükün cevâhir

Boyuna hulle biçilmiş
Dürlü çiçekler açılmış

Bu Ömer medheder seni
Gel mahrûm eyleme beni

Ehl-i irfâna benzersin
Serv-i revâna benzersin

Cevrin çok sitemin zâhir
Ulu kervâna benzersin

Ak gerdana ben saçılmış
Bahâristâna benzersin

Yaş yerine döker kanı
Bir âdil hâna benzersin

— 643 —

Dili bülbül ruhleri gül
Kapunda ben bir gedâ kul

Fâriğ olmaz gönül senden
Fâriğ olmaz gönül senden

Ağlarım dostum gelince
Âh efendim tâ ölünce

Derdime derman bulunca
Fâriğ olmaz gönül senden

Saklarım aşkın bendedir
Netekim can bu tendedir

Dîvâne gönlüm sendedir
Fâriğ olmaz gönül senden

Dostum yüzün görmeyince
Ömer kabre girmeyince

Bedenden can vermeyince
Fâriğ olmaz gönül senden

— 644 —

Sübhan bizi uyarıser
Canlar tenin isteyiser

Bunca isyân etmiş iken
Terk eyleyip gitmiş iken

Gör Hâlık'ın inâyetin
Bize gösterir tal'atın

Deryâ-yi bînihâyetin
Bunca günah etmiş iken

Gör Yûnus'un mu'cizâtın
Terk etmedi ibâdâtın

Emr-i Hak'ka itâatin
Kırk gün balık yutmuş iken

Ahdine gel eyle vefâ
Kani Muhammed Mustafâ

Eyle gönüllerde safâ
Arş'ta mi'rac tutmuş iken

Ömer'in gel tut sözünü
Lâ'net İblis'e olundu

Gider benlikten özünü
Arş'ta mekân tutmuş iken

— 645 —

Salınup seyran yerine
Siyah zülfün mah yüzüne

Çıkan dilber kiminsin sen
Döken dilber kiminsin sen

Baktım gözüne kaşına
Beni hicran ateşine

Pâyine yüz süren kullar
Al yanak üstüne güller

Seyrâna gider bostana
Bize mestâne mestâne

Âşık Ömer gkyre varma
Elâ göze siyah sürme

Benzettim hümâ kuşuna
Yakan dilber kiminsin sen

Demâdem medhin iderler
Takan dilber kiminsin sen

Bülbül konar gülistana
Bakan dilber kiminsin sen

Varup divânına durma
Çeken dilber kiminsin sen

— 646 —

Gönül dost evine varma
Her güzele güzel deme

Bize kalmış yanıp tütmek
Yarı tenhâda saydetmek

Ayırma yâri yârından
Bir bûse ver gerdanından

Ömer bildin ki yâd oldun
Gönül bildin ki mat oldun

Hâlin dildâra arzolsun
Olursa ehl-i ırz olsun

Bîvefânın ahdin gütmek
Benim boynuma borcolsun

Dûr etme âsitânından
Mubâh olmazsa farzolsun

Lâ'l ü yâkuta zât oldun
Sür piyâdeyi koz olsun

— 647 —

Şu karşıdan gelen dilber
Yanında bir kızla bile

Gelinin gözleri bende
Gelin şerbet gibi tasta

Gelin kıza bulur suçü
Gelinin ibrişim saçı

Boyu selvi dala benzer
Gonca açmış güle benzer

Kız ceğâlar etmez dosta
Kız tabakta bala benzer

Kızın geline yeter gücü
Kızın sırma tele benzer

Gelin eder adım hûri
Gelin al çiçekli koru

Kız da meleklerin biri
Kız bahçede güle benzer

Taşlar olsun yapınızda
Âşık Ömer kapınızda

Misk ü anber kokunuzda
Bir azatsız kula benzer

— 648 —

Bahar oldu gül açıldı
Dürlü çiçekler açıldı

Külf rahmetler saçıldı
Kangımız a'lâ çiçektir

Lâle eder ben lâleyim
Hem senayım hem safayım

Cümlenizden ben a'lâyım
Kangımız a'lâ çiçektir

Karanfil beni ekerler
Alur saksıya dikerler

Beglere pişgeh çekerler
Kangımız a'lâ çiçektir

Menevşe eder hey Tanrı
Niçün benim boynum eğri

Âşıklar söylerler doğru
Kangımız a'lâ çiçektir

Sünbül der ki kanım aktır
Cümlemiz yaradan Hak'tır

İçimizde hiç kem yoktur
Kangımız a'lâ çiçektir

Ömer tuttu sünbül sözün
Gonca ikaz etse gözüm

Getürsün çiçeğin yüzün
Her biri a'lâ çiçektir

— 649 —

Sabahtan bahçeye girdim
Dost gülün enğel koparmış

Bülbülüm güle sarmaşmış
Sefil fidana sarmaşmış

Ben âşıkım bana yazık
Kollarım sıkılmış bilezik

Parmağında hatem yüzük
Zülfü gerdana sarmaşmış

Âşıkın sakın unutma
Kelb rakib ileri gitme

Meftûnunum oda yakma
Bir can bir cana sarmışmış

Ömer'in der diler dilek
Âhır bizi eyler helek

Âhımdan yanıyor felek
Bu dertler bize sarmaşmış

— 650 —

Ne cevhersin behey cânâ
Görmedim sen gibi asla

Sana kıymet bahâ olmaz
Âşıkâ âşinâ olmaz

Aşkın başıma belâdır
Kaşların tığ-ı kazâdır

Ettiğin cevr ü cefâdır
Sen gibi hoş edâ olmaz

Beni sen şây ettin halka
Bu dilhaste-i âşıkâ

Çeşminden kanlı yaş aka
Cefâlar dâimâ olmaz

Nedir o gamzeler sâhir
Gönüller almağa mâhir

Gelir dine gören kâfir
Acebdir bîpervâ olmaz

Ömer bıçârenim hâlâ
Bu cihanda sana cânâ

Muanber zülfün mutarrâ
Ben gibi mübtelâ olmaz

— 651 —

Benim sen çeşm-i şehlâya
Sen gibi zülfü Leylâya

Elim irmez gücüm yetmez
Elim irmez gücüm yetmez

Cemâlin görelî cânâ
Benim bir vechile sana

Mahabbet elverdi bana
Elim irmez gücüm yetmez

Seninçün zâr ü giryânım
Sen gibi mâha sultânım

Çıkar eflâke süzânım
Elim irmez gücüm yetmez

Ömer kaldı mâteminde
Şimdi olup sana bende

Ziyâde var gönlü sende
Elim irmez gücüm yetmez

— 652 —

Sofi elin çek hazer it
Çeşm-i basîretle gözet

Hikmet-i Yezdan okuduk biz
Dersimiz ayan okuduk biz

Vahdetimiz ayân iken
Biz tıfl-ı ebcedhân iken

Şöhretimiz nihân iken
Hâfız'la *Bostan* okuduk biz

Biz tarîk-ı *Mesnevî*'yiz
Kuş dilini pek biliriz

Molla Celâl'in sırrıyız
Vird-i Süleyman okuduk biz

Gel nazar it nüshamıza
Ma'nide her pençemize

İlm-i ledün harfımıza
Sâm ü Nerimân okuduk biz

Şeyhe bırakma tezkere
Biz kati çok müfessire

Meykedeye gel habere
Fenn-i imtihan okuduk biz

Kavukları kürsi gibi
Biz hezâran *Urfî* gibi

Felekiyyat burcu gibi
Ârife meydan okuduk biz

Âşık Ömer'dir ismimiz
Adlî tecellî cismimiz

Vehbî yazıldı resmimiz
Sırrını ayân okuduk biz (1)

— 653 —

Kurulalı neler çekmiş
Niçe bin dürlü kan etmiş

Yalan dünyâya sorsana
Akan deryâya sorsana

Bilinmez ne acerb aldir
Âşıklık ne müşkil haldir

Gönül bir sarhoş misaldir
Çeken şeydâya sorsana

Bu derdin çâresin bilmem
Olaydın yâr ile bir dem

Akar çeşmim yaşın silmem
Çeküp tenhâya sorsana

Kelâmı Nâz ile söyler
Niçün cevri ü cefâ eyler

Garib gönlüm alup neyler
Melek sîmâya sorsana

Cihanda bulmadım bir yâr
Der ki *Ömer* cümlemiz var

Rûz ü şeb eylerim efkâr
İden Mevlâ'ya sorsana

(1) «Biz» İer vezni bozuyor; ihtimal aslında yoktur.

— 654 —

Bu gülşende karâr eyle
Rûz ü şeb durma nâz eyle

Beni uyhudan uyardın
Derûnunda sakla derdin

Bırakma âşıkı gözden
Biz de aşk ehliyüz bizden

Bu zamandır böyle kalmaz
Bu güllerden vefâ olmaz

Bu *Ömer* kaynayup coşar
Goncalar gavgaya düşer

Gayrı bağa göçme bülbül
Gül senindir geçme bülbül

Dilerim solmaya verdin
Yâda sakın açma bülbül

Gönüller egle bu yüzden
Yol değildir kaçma bülbül

Sakın hardan aman gelmez
İnanma and içme bülbül

Kaçan aşkın hadden aşar
Bir birine geçme bülbül

— 655 —

Gurbet elde deldin bağrım
Yeter kıldın cefâ canım

Sabahtan var Hak'ka yalvar
Her seherde başka hâl var

Karardı da buzlu dağlar
Âşıklar birikmiş ağlar

Der ki *Ömer* yolsuz olmaz
Hercâiden vefâ gelmez

Garib garib ötme bülbül
Derdime derd katma bülbül

Bahçelerde gonca gül var
Başın için yatma bülbül

Firkat yolumuzu bağlar
Sentimizden gitme bülbül

Rakib kıymetini bilmez
Var bir hâra çatma bülbül

— 656 —

Yakında bir melek sîmâ
Lebi gonca yüzü zîbâ

Görünmez oldu didârı
Nice kılmayayım zârı

Peri peykerden ayrıldım
Boyu ar'ardan ayrıldım

Gönlümün artar efkârı
Gül-i ahmerden ayrıldım

Soyunup gireyim şale
Revâdır eyleyim nâle

Beni aşk koydu bu hâle
Ben ol dilberden ayrıldım

Lebi sükker şîrin sözlü
Felekte bir güneş yüzlü

Kaşları ok elâ gözlü
Meh-i enverden ayrıldım

Ömer der olmuşum hayran
Bugün ben bir lebi mercan

Hicrile bağrım dolu kan
Dişi gevherden ayrıldım

Şartanç

— 657 —

İtme cefâ bana şehâ
Nola vefâ itsen eyâ

Cevri revâ görme sezâ
Lûtfı edâ hûri likâ

Cevr ü sitem viridi elem
Eyledi gam kaddimi ham

Bana bu dem ey gül-i fem
Kem deyemem ol sanema

Ey pür edeb noldu sebep
Her ruz ü şeb çeşm-i gadeb

Bilsem aceb bendene heb
Renc ü itab turfa belâ

Var mı güzel sana bedel
Vashına el irse sehel

Sînemi gel tîg ile del
Nola mahal kân-ı sehâ

Dâğ-ı derun dilde füzun
Aşk u cünun oldu nûmun

Bağrımı hun eyledi çün
Sabr u sükûn vire Hudâ

Gamzen aman âfet-i can
Ehl-i iman külli heman

Dökmede kan şâh-ı cihan
Eyledi can sana fedâ

Şâm ü seher dilde keder
Eyleme dar(1) âhım irer

Dâğ biter sûz-i ciğer
Bir gün ider sana şehâ

Ey büt-i Çin âliye kin
Eyle şirin şâh-ı güzün

İtme hemin vasla yakın
Ömer'i hazin itme canâ “?„

(1) Zarar .

İlâve

Koşma

— 658 —

Kadir Mevlâm seni sevmiş yaratmış Siyah zülfün tel tel olmuş uzatmış	Serdâr etmiş dilberlerin üstüne Salıvermiş ince belin üstüne
Gelir imiş başa yazılan yazı Al Âyet-i Kürsî ile İhlâs'ı	Gel gönül edelim Hak'ka niyâzı Okuyup gidersin yolun üstüne
Siyah kaşın mürekkepten yazılır Dudağın üstüne Tebbet yazılır	Gerdanın altına altun dizilir Eliflâm okunur dilin üstüne
İnnâfetahnâ'ya benzer gözleri Sûre-i Yâsîn'e dönsün yüzleri	Söyle dilber mest olmasun sözleri Velfecri okunur anın üstüne
Âşık Ömer eder cismin çevresi Errahmân okunur kaşın areсі	Yanağın Bismillâh Elham sûresi Vedduhâ okunur anın üstüne

— 659 —

Böyle yüksek uçma şahin bakışlım Âşık-ı sâdıkın oda yakışlım	Koştururlar seni kola bir zaman Hiç lütfun olmaz mı kula bir zaman
Edersin sevdiğim rakıbe izzet Rûzigâr elinden çekesin mihnet	Bir anca bulmadık yanındarağbet Açılan güllerin sola bir zaman
Bir cevri yamana meyil verirsin Başına gele de sen de göresin	Bakmayana neye sözler söylersin Her kes ettiğini bula bir zaman
Âşık kıldığın başka fen gibi Aşk ateşi sinen yaka ben gibi	Bağrı âhen görmemişim sen gibi Gözlerin kan ile dola bir zaman

Ömer zaifliğe yüz tuttu cismim Hilâle dönderdin ey perî resmim
Şimdi âr edersin anmağa ismim Hâtırından gitmez ola bir zaman

— 660 —

Ağlarım gözlerim yollarda kaldım Şûh-i şîvekârım kaçan gelesin
Dil zevrakın firak engine saldı Artmakta efkârım kaçan gelesin

Şevkânla nâle vü feryâda döndüm Dağları deldim de Ferhâd'a döndür
Mişezârın kûh-i sayyâda döndüm Ey âhû şikârım kaçan gelesin

Yok mudur insâfın ey çeşm-i âhû Kalmadı tâkatim ya nice bir bu
Hasretinden gelmez çeşmime uyku Subha dek bîdârım kaçan gelesin

Şevksizdir dîde-i bahtım uyanmaz Aşkından el çeküp gönül usanmaz
Firâkın nârına yürek dayanmaz Ağlamaktır kârım kaçan gelesin

Bu Ömer vâdi-i hayrette kaldı İki dîdelerim kan ile doldu
Gözüm yolda kara akşamlar oldu Şem'-i tâbîdârım kaçan gelesin

— 661 —

Aklımı başımdan yağma eyleyen Bir perçemi anber dili tatlıdır
Açılmış hüsnünde ol gül-i zîbâ Rûy-i şerîfi ammâ reyhanlıdır

Başında fino fes beyaz abâni Lepiska şalvarı sırma mintanı
Lâhûri şal sarar ince miyanı Edâlı cilveli pek elvanlıdır

Kolunda âhenden Dimişki kolçak Miyânında cevher zer kaplı bıçak
Cihanda görmedim bir böyle nacak Mahbûb-i merdandır deli kanlıdır

Yanında telâtin ahmer yemeni Mürgi gibi yürür çoktur seveni
Kemter Âşık Ömer medhetti anı Aslı beğzâdedir zâtı şanlıdır

— 662 —

Dedim dilber yanakların kızarmış Dedi çiçek taktım gül yarasıdır
Dedim dâne dâne olmuş benlerin Dedi zülfün değdi tel yarasıdır

Dedim dilber sana yazıldı kanım Dedi niçün dersin benim sultânım
Dedim kimler sarmış ince miyânın Dedi kendin sardın kol yarasıdır

Dedim bu *Ömer*'in aklını aldın Dedi sevdiğine pişman mı oldun
Dedin dilber niçün sararup soldun Dedi hep çektiğim dil yarasıdır

— 653 —

Evvel bahar gülzar ile yaz gelür Yüce dağlar donandığı zamandır
Gülistandan günâgün âvaz gelür Bülbül güle kul olduğu zamandır

Bağlar tezyîn olmuş açılmış güller Figân edüp öter garib bülbür
Seyre çıkmış cümle mehrû güzeller Âşıkların del- olduğu (1) zamandır

Hep duhterler cennet donun giyerler Âşık olan bülbüllere uyarlar
Şimdi suyun döker dağlar kayalar Sahrâların sel olduğu zamandır

Âşık Ömer arar durur çâreler Hasretinle doldu yürek yareler
Dürlü şükûfeler gül ü lâleler Yer yüzünün al olduğu zamandır

— 664 —

Sana derim sana ey gafil insan Ecel yetüp bir gün ölsen gerektir
Çıkmasın dilinden cürm ile isyan Sözlerine pişmân olsan gerektir

Duâ etsen kabûl olmaz zamansız Bir gün başın hâlî kalmaz dumansız
Dünydân âhret şeksiz gümansız Çiçek gibi bir gün solsan gerektir

Bilmez misin kanı kanla yumazlar Kul hakkını el üstünde komazlar
Falan oğlu filân imiş demezler Ettiğin var ise bulsan gerektir

İsrâfil meleği sûru urunca Bin bir ayak bir ayağa durunca
Hak kadı peygamber nâib olunca Mürâfaa için gelsen gerektir

Âşık Ömer söyler bu doğru sözü Gece gündüz eder Hak'ka niyâzi
Sağlığında kılmağın namazı Kızgın saç üstünde kılsan gerektir

[1] Deli olduğu yerine.

— 665 —

Ol tıfl-ı nevreste şûh-i cihânım
Acâib bîvefâdır çeşmi fettânım

Bilmez ol bîvefâ yâr-ı sâdıkı
Gamzesi nûş eder hûn-i âşıkı

Kırmızı şal ile bulmuş letâfet
Ayağa kalkınca vâli kıyafet

Ömer sevdâsını baştan aşirmış
Böyle bir fettâna gönül düşürmüş

Hublar içre şimdi bir dâneciktir
Gönül ol sebebden vîrâneciktir

Bigâne zanneder vasla lâyıkı
Böyle bir gözleri mestâneciktir

Âşıkın aklını almada âfet
Ne güzel giyimli merdâneciktir

Hayâl-i yâr ile kendin şaşarmış
Aceblemen biraz dîvâneciktir

Şairnâme

— 666 —

Şâirnâme

Olmak ister isen gönül zûfünun Be-emr-i sâni'i sun'i Kâf ü Nun	Derûnî zikr eyle gani Yezdân'î Yarattı âlem-i kevn ü mekânî
Geldi dil bülbülü medh-i lisâne Gör ne âşıklar var gelmiş cihâne	Kasdı şuarâyı çekmek beyâne Dilde yâd edelim hep şâirânî
Sultan <i>Nesîmî'</i> dir cümleye serdar Derisin yüzdüler etmedi inkâr	Esrar-ı aşkı ol eyledi ızhar Cânâna erince terk etti cânî
<i>Ahmed-i Küfrî'</i> nin kem nâmı kaldı <i>Mansûr</i> da Enelhak tablını çaldı	Küfür sözlerle çok zarar buldu <i>Kaygusuz</i> belürsüz etti mekânî
<i>Hâfız-ı Şîrâzî, Râmî, Fuzûlî</i> Okunur dillerde nazm-ı <i>Kabûlî</i>	Anları geçince yeğdir <i>Usûlî</i> Her demde şâd ola rûh-i revânî
Eğer görmedinse yüzün <i>Kâmî'</i> nin Fârisî güftesi <i>Molla Câmî'</i> nin	Kelâmın gûş ettikte <i>Kelâmî'</i> nin Nazm-ı dürer bârı tuttu cihânî
<i>Zâtî'</i> nin kor muyam san'atın meğer Koca <i>Necâtî'</i> yi sorarsan eğer	<i>Beyânî'</i> nin fazlı cihânî değer Oldur şuarânın pîr-i irfânî
<i>Lûtî</i> sözlerle duttu <i>İshak'ı</i> İşretle geçürdi vaktını <i>Bâkî</i>	Yahşi Firkatnâme söyler <i>Firâkî</i> Sultan <i>Süleymân'</i> ın devr-i zamânî
Ârifler <i>Hayâtî</i> nızmın beğendi Semend-i tab'ile <i>Yahyâ</i> Efendi	Sultan <i>Selîm Hân'</i> a kılup pesendi Niçe dem cüstücû kıldı meydânı
Nâmın ma'rifetle andırdı: <i>Fevrî</i> <i>Meşhûrî</i> âlemdir hecv ile <i>Cevrî</i>	<i>Ulvî</i> gûne gûne gösterdi <i>Tavrî</i> Yâveye üns olmuş anın <i>Lisânî</i>
<i>Suûd Efendi</i> ol müftî-i islâm İns ü cinne fetvâ verdi bir eyyâm	İlmile âlemde buldu hoş makam Bir nesne olmazdı andan pinhânî

Âlî'de derc oldu aşkın künûzu
Molla *Garîbî*'nin garâib sözü

Askerî âleme gulgule saldı
Molla *Celâleddin* ilm ile oldu

Fazlî üstâdıdır tarz-ı icâdın
Tıflî Çelebi'dir sultan *Murad*'ın

Nedîmî gelince tarz-ı icâda
Rahşanlı'nın tab'ı gayet küşâde

Atâyî, *Hatâyî* kâmil hünerdir
Mecdî dîvânı gerçi muhtasardır

Behiştî, *Naîmî*, *Feyzî*, *Dühûrî*
Ubeydî, *Mesîhî*, *Emrî*, *Sürûrî*

Âhî gark eyledi nûra cismini
Mahlâs edinmişler cennet ismini

Hakîkatten söyler *Allahî*, *Sabrî*
Gerçi *Zimmî* idi sûretâ *Gebrî*

Abdî'nin tahmîsi cümleye galib
Rahmî'nin sözleri hâle münâsib

Şemseddin'in candan gelür sadâsı
Fîsebilillâhdır *Veysî* nidâsı

Hayretî meydânın geçerci merdi
Hâletî çok dürlü sırlara vardı

Niyâzî hakikat kılmada niyâz
Yok *Eşref oğlu*'nun sözünde güdâz

Nef'î ile *Nev'î* kopardı tozu.
Eksik olmaz *Figânî*'nin figânı

Kadılar sadrında hükûmet kıldı
Hakîkat bahrinin gevher-i kânî

Bahâyî dâmenin komaz inâdın
Yâr-ı vefadârı gör kande kani

Hudûdu şüremez ola piyâde
Şuarâ bezminde şan verdi *Şânî*

Sâderû sözlere *Hüsnî* iberdir
Âgehî'ye sordum beğendi *Anî*

Sabrî hakîkatin hem dahi *Nûrî*
Emrî, *Rindâ* hem *Şühâdî*, *Kânî*

Hüsn ü dil'de nazar eyle resmini
Firdevsî, *Cennetî*, *Adnî*, *Cinânî*

Âciz kodu niçe *Şâirî*, *Hayrî*
Dahl edemem belki müslim *Nihânî*

Hâşimî müseddes yapmağa *Tâlib*
Okunsa dinledir ehl-i irfânı

Hoca Çelebî'nin nâzik edâsı
Tebrîzî sözleri bir hoşca *Mânî*

İmamlar medhini başa çıkardı
Gülşenî'den dutub desti dâmânı

Yûnus her dem eder keşif ile râz
Nutkî irşâd eder işiden cânı

Fehmî'de kılalim hatmin kelâmın
Âlî gazel ile meşhurdu nâmın

Halil de lezzetin aldı o câmin
Tamâm eyleyelim bu dâsitâni

Bu denlü cem'idüp akl-i perişan
Asrımızda olan sâhib-i dîvân

Yazdık isimlerin oldukça imkân
Dinle bizim şehrimizde olani

Serîfî değil mi cümleye üstad
Hâşimî şî'rine verdi özge dad

Ol değil mi bizi eyleyen irşâd
Birbirin yekreği *Kandî*, *Lisânî*

¶Anlar ma'rifetle buldu devleti
Bursa'da meşhurdur *Derviş Uzletî*

Adlî çekti niçe dürlü mihneti
Zârî'yi beğendim dursun kalani

Seleften geçenin muhtasar iyan

İsm ü resmi ile eyledik beyan
(1)

Evvel *Kâtibî*'den idelim âgaz
Köroğlu çalardı perdesizce saz

Kâmil'in sözlerin derûnuna yaz
Kuloğlu'nun belli nâm ü nişâni

Emir zade evliyâyâ verdi şan
Âhî ile *Gedâyî* de bir zaman

Beğzâde nüshasız olmazdı revan
Bursa'da sürdüler dem ü devrâni

Bursa'lı *Halil*'de sâdedir lisan
Bir gün câm içerken sâki-i devran

Güzel medh etmede yok ana akran
Öldürüp zehr ile sundu *Yegânî*

Budur münâcâtım Rab-bül-Mecîd'e
Yazıcı gark oldu Bahr i sefid'e

Murâd idenleri müstedâm ide
Hak nasib eylesin hûr-i cinâni

Biçâre *Meylî* de cihanda melîl
Gençlikte el çeküp hürmet-i Halîl

Bir zaman gurbette süründü zelîl
Terk eyleyüb gitti köhne cihâni

Bir zaman gurbette sürüldü sefâ
Niçe şâirlerin *Dağlı Mustafa*

Ayaklar altından geçti çok cefâ
Kopardı sözinen tozu dumani

Öksüz *Âşık* deyişleri aseldir
Ezgisi çığırılır keyfe keseldir

Karac-oğlan ise eski meseldir
Biz şâir saymayız öyle ozani

(1) Bir beyit eksiktir.

Deli Balta hasma gösterir hüner Arabça sözlerle Urfa sefer (?)
Sipâhî'dir cümlesine ser nefer Mekân tutup kıldı ol Karaman'î
 Beli dedikleri her cânê kalmam Bin cevab söylese aynıma almam
 Kâmilin yanında bir nesne bilmem Hele ben böylece ettim iz'ânî
 Der ki *Âşık Ömer* sâde sözleriz İlm-i hakîkatte biz can özleriz
 Postumuzun abdalıyız gözleriz Tekye-i aşk içre yolu erkânî

Güfte-i Âşık Ömer

Şerh-i Salâht Efendi

1 Sinemin bâğında bitmiş bir ağaçta iki dal
Biri elma biri hurma biri sükker biri bal

Bu beyitte sîneden murâd kalbdır ki zıkr-i mahal irâde-i hâl kabî-
lindendir Zîrâ sîne kalbin mazharı olan lâhm-i sanevberinin zarfıdır Ve
kalbde biten ağaçtan murâd veled-i kalbdır ki ilm-i ledünnîden kina-
yettir ve iki dal ilm-i ledünnîden tevellüd eyleyen sıfât-ı cemâl ve
celâlden ibârettir ve elma ve hurma ve sükker ve bal muktezâ-yi cemâl
ve celâlden müsmire olan şeriat ve tarikat ve ma'rifet ve hakîkate
işârettir ki elma tarîkate ve hurma şeriate ve sükker hakîkate ve bal
ma'rifete işârettir Zîrâ hurma şeriat ilminin semeresidir ki kısrı ten
gıdâsıdır Ahkâm-ı şer'iyye ilm-i zâhire manût olduğu gibi ve elma
tarikat ilminin semeresidir ki kısrından mâadâsı belki kısrı dahi eğerçi
nefs-i zâkiye gıdâsıdır ve lâkin derûnunda riyâ çekirdeği muzmerdir
Tezkiye-i nefis a'mâl-i sâlihaya mütevakkıf olduğu gibi Ve bal ma'rifet
ilminin semeresidir ki akl-ı maâd gıdâsıdır Eğerçi anın kat'â atılacak
bir nesnesi yoktur Lâkin henüz taayyününden eseri bâkîdir Tasfiye-i
kalb maskala-i zıkr ü tilâvete muhtâc olduğu gibi ve sükker hakîkat
ilminin semeresidir ki rûh-i kudsî gıdâsıdır kat'â atılacak nesnesi yoktur
Gayri suya ilka eylesen eriyerek mahv-i vücûd idüb kendi taayyününden
eser kalmayub tebdil-i sıfât eyler kalbden nefy-i mâsivallah ihlâs ile
hâsıl olduğu gibi Veled-i kalbi şecereye teşbih cenâb-ı Bârî'nin
الم تر كيف ضرب الله مثلا كلمة طيبة كشجرة طيبة اصلها ثابت و فرعها في السماء تؤتي اكلها كل
حين باذن ربها kelâm - ı mu'cizâtından ma'nâ iktibâsıdır Ve bu ma'nâ
erbâb-ı hakîkatin şecere-i tayyibeden murâd şarkiyye vücûbiyye
ve garbiyye imkâniyye beyninde mutevassıt olub müdebbir-i heykel-i
cism-i insân-ı kâmilidir kavillerini münâfi değildir Zîrâ sâhib kalb olma-
yan insân-ı kâmil olmak mutasavver değildir ve bunda kalbden murâdı
ne idüğü erbâbına ma'lûmdur Halkın anladığı sevâb değildir

2 Ol iki dal üzre biten iki ay ey müslüman

Biri yeşil biri kızıl biri sarı biri al

Ya'ni ef'âl-i şerîat ve tarîkatten ve ahvâl-i hakikat ve ma'rifetten hâsıl olan pertev-i tâât ve ezkâr ve eşi'a-i tevhîd ve efkâr ile envâr-ı sıfât-ı cemâl ve celâl mütelevvin olub cemâlden yeşil ve sarı ve celâlden kızıl ve al levni pertev endâz olmaktan ibarettir Yahud iki aydan murâd feyyâz-ı mutlakın kalb-i insâna ifâza eylediği iki nûrundan ibârettir ki به يجعل لكم نوراً تمشون به mâsadakınca ol nûrun biri ile insâna hidâyet ider mefhûmunca dilediği kulunu ol nûr-i sâniye irişmeğe hidâyet eder *Şeyh-i ekber* قدس سره الازهر hazretleri buyururlar ki kalb-i insanda iki ayn vardır Birinciye ayn-ı basîret derler ki ilm-ül-yakînden kinâyettir ve ikincisine ayn-ül-yakîn derler ki nûr-ı yakîne nâzırdır Pes ayn-ı basîret ol nûr-ı evvel ile nazar eder ve ayn-ül-yakîn ol sâni ile nazar eder Vaktâ ki nûr-i evvel nûr-i sâniye muttasıl olsa insan melekût-i arz ve semâvâtı görüb sırr-ı kadere vâkîf olur

Cenâb-ı Hak'ın نورعلى نور buyurdıkları nûreyn-i mezkûreynin ittisâline işârettir ve *Hazret-i Mevlânâ* قدسنا لله بسره الاعلى *Mesnevi-i* şerîfinde Beyit

آنگهی جان سوی حق راغب شود	نور حق بر نور حس را کب شود
شاه باید تا بداند شاه را	اسب بی را کب چه داند رسم راه
معنی نورعلى نوراین بود	نورحق بر نور حس تزین بود

Buyurdıkları dahi bir vechile bu ma'nâyı mübeyyindir ya'ni ef'âl-i şerîat ve tarîkat sebebiyle nûr-i Hâdî'ye ve ahvâl-i hakikat ve ma'rifet sebebiyle nûr-i mehdî'ye irişilür ki elvân-ı mezkûreyi muktazî olan sıfât-ı cemâl ve celâl mazhariyetine isti'dâd hâsıl olur demektir

3 Ol iki ay dediğimiz iki kuştur ey nigâr

Biri hûri biri tûfî biri kumri biri bâl

Bu beyitte nûreyni kuşlara temsîl etmesi nûreyn-i mezkûreyn sebebiyle ma'rifet-i nefis ve ma'rifet-i Hak râh olduğundan kinâyettir Zîrâ kuş kanadı ile âlem-i nâsûtta tayerân eylediği gibi insan dahi bâl-i himmeti ile âlem-i melekûta ve ecnihâ-i maârif-i İlâhiyye ile âlem-i ceberûta pervâz idüb fezâ - yi Lâhûtta cevelân eyler Pes nûr-i evvel ile ma'rifet - i melekûtiyyeden kinâye olan hûr - i ra'nâ ve kumri-i hoş nevâ murâd idüb

Bu günki cennet-i irfâna dâhil olsalar uşşâk
Yarınki va'dolan ol hûri vü gılmânı neylerler

Mâsadakınca esfel-i melekûta vâsıl ve cennet-i irfâna dâhil olub cem'iyet-i ebkâr-ı maânî-i ma'rifet-i nefis ile telezzüz hâsıldır demek olur ve nûr-i sâni ile hakikat-i rûhiyye-i ceberûtiyyeden ibâret olan tûtî bülend âvâz ve kebûter bâlâpervâz idüp nihâl-i melekûtiyeden pervâz Ve âşiyân-ı kudse âvâz idüp sohbet-i üns ile hemrâz olmak mütasavver demek olur

4 Ol iki kuşu tutucak ideyin ki ben de bend
Birisin bak birisin gör birin alma birin al

Çünkü ol kuşlara elim irişe anları sayd idüb cânıma bend eyleyim ya'ni çünkü ol ma'rifet-i nefis ile ma'rifet-i Hak'ka isti'dâd hâsıl ola *والكتابة قيد العلم صيد* fehvâsınca levha-i derûnuna bir vechile kayd ideyim ki bir dürlü tezelzül -i ıztırâba mahal kalmaya Birine bak birisin gör dediği nefsine bak Hak'kı gör Birin alma birin al dediği nefsi alma Hak'kı al, demektir ya'ni *من عرف نفسه فقد عرف ربه* mâsdakınca nefsini bil Rab'bine ir nefsini terk eyle ya'nî Hak'da ifnâ eyle Hak ile dâim ol demektir Nitekim *Şeyh-i ekber* *سره قدس* hazretleri bu ma'nâyı mübeyyin *من عرف نفسه عرف الله ومن عرف الله لم يعرف نفسه* ki nefsini bilmek Rabbisini bilmeği müntic olduğu gibi Allah'ı bilmek nefsini bilmemeği muktezî olur Zîrâ hakikat üzre bilmek irtifâ-ı isneyniyeti mücibdir Yahud çünkü ol sıfât-ı cemâl ve celâli makam-ı kalbde cem'eylemeğe isti'dâd hâsıl ola anları hırz-ı cân edüb sâideyn-i cânına bâzûbend eyleyim Ve birine bak birisin gör birisin alma birin al dediği celâle bak cemâli gör cemâli al celâli makam-ı kalbde terkeyle dimekdir Ya'ni kemâlât-i insâniyye sıfât-ı cemâl ve celâli makam-ı kalbde cem'itmekle hâsıldır Maahâzâ makam-ı nefside mazhar-ı celâl olmak iktizâ eylemez demek ister

5 Birinin ağzında mim var birinin gözlice hâ
Birisin ağzında cim var birinin dal ile zâl

Birisin ağzında mim var dediği sıfât-ı cemâldir ki nûr-i mîm-i

Muhammed عليه صلوات الله عليه الابد yahud nûr-ı mîm-i *Mustafâ* الاوفى عليه صلوات الاوفى ol sıfâtdan berk urur Ya'ni envâr-ı sıfât-ı cemâliyye vücûd-i *Muhammed* عليه الصلوات السرمدى den lemeân eyledigine işâretdir Ve birinin ağzında gözlice hâ var dediği sıfât-ı celâldir ki envâr-ı hây-ı hüviyyet ol sıfâtdan berk urur ki hüviyyet-i sâriyye cemî'-i mazhar-ı cemâl ve celâl olan eşyânın küllîsini muhîf olmaktan ibâretdir Birinin ağzında cim var dediği ağzında mim olanıdır ki cîm-i cemâle işâretdir Ve birinin ağzında dâl ile zâl var dediği ağzında hâ olandır ki dâl-i dehr ve zâl-i Zülcelâl'e işâretdir

6 Pes bu sırrı bilmeğe ârif gerekdir ey *Ömer*

Biri zat-ı *Mustafâ*'dır biri Hayy-i Zülcelâl

Bu beyit ebyât-ı sâlifeyi müfessirdir ki Husûsâ mazhar-ı cemâl-i tâm olan Fahr-i kâinât عليه افضل الصلوات efendimiz hazretleridir Ve umûmâ Zülcelâl-i vel-ikram olan cenâb-ı Hudâvend-i Bî nazîr جل عن التشبيح والتنظير hazretleridir

II

1 Gûşunu benden yana tut sözlerim femden çıkar

Başına aklın yar ise gönlünü kemden çıkar

Ârif-i billâh gerekdir bilmeğe dört cevheri

Üçünü kılsam beyan her birisi mimden çıkar

Bunda dört cevherden murâd biri cevher-i rûh-i a'zamdır ki hakîkat-i Muhammediyye'den ibâretdir Ve ikincisi cevher-i aklıdır Ve üçüncüsü cevher-i nefsi külliyyedir Dördüncüsü cevher-i cism-i küllîdir Üçünü kılsam beyan dediği cevher-i akl-ı kül ve cevher-i nefsi külliye ve cevher-i cism-i küllîdir Bu üçün her birisi mimden çıkar dediği mîm-i *Muhammed* عليه صلوات الله عليه e işâretdir ki hakîkat-i Muhammediyyeden kinâyetdir Ya'ni cemî'-i eşyânın varlığı zikri sebkat eden cevherlerdendir Ve bu cevherlerin dahi menba' ve menşei hakîkat-i Muhammediyye'dir Zîrâ edevât ilm-i zâtîden ma'lûmâtı levh-i mahfûz-i tafsîle ya'ni nefsi külliyyeye çıkarmağa hakîkat-i Muhammediyye vâsitasıyla olmuşdur Ol ecilden hakîkat-i Muhammediyye'ye kalem-i a'lâ itlak olundu Zîrâ hudûsa kıdemîn taallûkuna vâsita ve vücûd ile adem beyninde râbitadır واول ما خلق الله روحى ن والقلم وما يسطرون buna delîl-i kat'î

واول ما خلق الله القلم واول ما خلق الله العقل فقال له اقبل فاقبل ثم قال له ادبر فادبر ثم قال له وعزني وجلالي ما خلقت خلقاً اكرم على منك بك آخذ و بك اعطي و بك ائيب و بك اعاقب

Hedîs-i şerîfi burhân-ı kâfidir *âyet-i kerî-*mesinde muhakkikinin tahkik ve tedkikleri üzre rûh-ı izâfiden murâd Hakikat-i Muhammediyye'dir Ol ecilden اول ما خلق الله ذات الارواح dırlar zira اول ما خلق الله bâkûre-i şecere-i vücûd olduğundan cenâb-ı Bârî izâfet-i teşrifîyye ile nefsine izâfe idüb من روى dedi Pes bundan ma'lûm oldu ki zikri sebkat eden cevâhir-i selâse hakikat-i Muhammediyye التحيات السمرمديه عليه اكل den âlem-i şühûda çıkar

Yeminde olmayan imkâne çıkmaz yâ Resûlâllah
 Rehinden dûr olan insâne çıkmaz yâ Resûlâllah
 Senin feyzinden ayru olsa farzâ cevher-i eşyâ
 Nebât ü ma'din ü hayvâne çıkmaz yâ Resûlâllah
 Senin feyzinle sertâser vücûde geldi her âlem
 Yem-i Feyzin senin pâyâne çıkmaz yâ Resûlâllah
 Nuût-i sırr-i zâtın çünki gelmez kayd-ı ta'rife
 Hakikatce leb-i irfâne çıkmaz yâ Resûlâllah
 Senin zâtın muallâdır sığışmaz hadd-i imkâne
 Kuyûd-i kevn ile ezmâne çıkmaz yâ Resûlâllah
 Taayyün cilvesin eyler ise itlak mezâhirden
 Kemâlin hasr ile noksâne çıkmaz yâ Resûlâllah
Salâhi bâl-i himmetle nedenlu çıksa itlâka
 Kemâl-i rütbe-i ikane çıkmaz yâ Resûlâllah

*
 **

Senin zâtın çü ervâha pederdir yâ Resûlâllah
 Şühûda çıkmağa imkâna derdir yâ Resûlâllah
 O derden girdi erbâb-ı hakikat meclis-i vasla
 O bâbı bulmayanlar derbederdir yâ Resûlallah
 Devât-ı ilme zâtın bir kalemdir levh-i mahfûza
 Vücûdun nûsha-i sırr-ı kaderdir yâ Resûlâllah
 Safâ-yi sırr-ı zâtından ibâretdir senin zâtın
 O safvetle gönüller bîkederdir yâ Resûlâllah

Yem-i hayretfezâdır sırr-ı zâtı akl-i derrâkin
 Anı idrâkde kârı hederdir Yâ Resûlâllah
 Cebîninden ziyâ bahşende olan lü'lü-yi ervâh
 Değil dürr-i aden rahşında derdir yâ Resûlâllah
 O derden her kişi bir cevher-i safvetnümâdır lik
Salâhi'nin dili seng ü mederdir yâ Resûlâllah

*
 * *

2 Dört kitâbı fehm idenler anda ma'nâ buldular
 Ol Hudâ'nın birliğine çok şükürler kıldılar
 Ol mâanî taksim idüp dördü beyan kıldılar
 Üçü bellü şeydir ammâ birisi kimden çıkar

Ya'ni dört kitâbın ma'nâsını fehm idenler eserden müessire istidlâl kabîlince ol cevâhir-i erbaa cenâb-ı Hak'kın vahdâniyyetine dâl olmağla Hudâ birliğin bilüb bu bilmek ni'metine çok şükürler kıldılar Zîrâ *وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون* muktezâsınca hilkat-i ins ü cinden murâd ancak cenâb-ı Hak'kı bilüb hâkîkat-i tevhîd ile birlemektir Ve ol ma'nây-yi mefhûmu ya'ni cenâb-ı Hak'kın vahdâniyyetine dâl olan ma'nâyı dörde taksîm eylediler dediği yine zikri sebkât iden cevâhir-i erbaadır Zîrâ mecmû'-i âlem-i kevn ü fesâd bu dört cevherden mürekkebdir ki avâlim-i hejde hezârın vücûdu cevâhir-i mezkûreye mütevakıftır Üç bellü şeydir dediği cism-i küllî ve nefsi külliye ve akl-ı küllün mahreci bellüdür ki Hakîkat-i Muhammediyye *عليه الصلوات والسلام* dır Zikri sebkât eylediği vech üzre Ammâ birisi kimden çıkar dediğinden murâd Rûh-ul-beriyeye ya'ni Hakîkat-i Muhammediyye *عليه اذكي التحيات الابديه* dir kimden çıkar dediği istifhamdır Ya'ni cevâhir-i selâsenin menba'ı anlar olıcak anların menşei kimdir deyu suâl eylemiş Pes hakîkat-i Muhammediyye *عليه افضل الصلوات الصمديه* nin menşei Zât-ı Bârî olduğu *انا من الله والمؤمنون مني* Hadîs-i şerîfinin mazmûn-ı hakîkat makrûnu delîl-i kâfidir Ve kimden çıkar ta'bîri istiâre kabîlindedir zarf mazruf mülâhazası ile iktizâ eylemez Belki bundan bir ma'nâ hâsıl olur ki Hazret-i Hak ve celle ve alânın vücûdundan ya'ni varlığından Hakîkat-i Muhammediyye *عليه اشرف التحية* Ve anlardan hakayık-ı beriyeye zuhûra gelmek olur ki bu semt ile hakîkat-i tevhîde yol bulunur

3 Pes gönül deryâ misâli çağlar akar bir yana
 Bu cevâbım işindenler kalur elbette tana
 İki nokta üç hurûfun sualin ettin bana
 Biri yüz birisi otuz biri kırk mimden çıkar

Ya'ni kalem lâfzının muammâgüne lûgazini ki iki nokta üç hurûf ol dört kitab andan çıkar mısra'ıdır Bir kimse andan sûâl eylemiş ol dahi remzile cevâb olmak üzre ol üç harfin biri yüzdür ya'ni yüz adedinin medlûlü olan kafdır ve biri otuzdur ya'ni otuz adedinin medlûlü olan lâmdır ve biri kırktır ya'ni kırk adedinin medlûlü olan mimdir Pes ق ل م mürekkebe olıcak ق ل م olduğu zâhirdir

4 Sen de kâmil âşık isen bahr-i aşka giregör
 Âkılâne sözlerini ara yerden süregör
 Der ki *Ömer* bu cevâbın ma'nisini vire gör
 Altı nokta beş huruf yüz evveli lâmdan çıkar

ya'ni remz-i müşkili andan müşkil işâret ile remz idüp der ki biri yüzdür biri otuz biri kırk mimden çıkar dediğimin şerhi Altı nokta beş hurufdur ki evveli yüzdür ki anda iki sıfır vardır Altı noktanın ikisi oldur Ve ikinci harf otuzdur ki anın rakamında dahi bir nokta-i sıfır vardır Üçüncü noktası oldur Ve üçüncü harf kırktır ki anda dahi bir nokta-i sıfır vardır Dördüncü noktası oldur Ve beşinci ve altıncı noktaları kafda olan noktaldır ki anda dahi bir nokta-i sıfır mecmû'u altı nokta olur Ve beş harf olması ta'miye yollu maksûdunu gizlemek için tağlîf kabîlinden Dörtten hâsıl olan dal ve elliden hâsıl olan nundur Bu takdirce mısra'-ı âhır altı nokta beş huruf yüz evveli lâmdan çıkar demek olur Ya'ni evvel-i kafın adedi olan yüz olunca vasat ve âhırını lâmdan çıkar ya'ni lâm lâfzının evveli kaf olıcak anda kalem lûgazi istihrâc olunur demektir Pes nâzımın mukaddime-i gazelde olan rümûzâtı sâile tevbîh ve tenbîh gûne cevâbdır ki sen bana kalem lâfzının lûgazini istifhâm-ı vechî ile iki nokta üç harf ol dört kitab andan çıkar nedir deyu suâl eyledin ben sana kalem ve dört kitab mukabili kalem-i a'lâdan ve cevâhir-i erbaadan haber vereyim ki bu âleme gelmeden murâd anı bilmekdir Yoksa yalnız kalem lûgazini bilmekte

ne fazîlet vardır Eğer gerçek kâmil âşık isen aşk deryâsına dal ve kendi aklın ile cem'eylediğin kıl ü kalini terk edüp bir mürşid-i kâmile var ki ol cevâhir-i erbaanın ve kalem-i a'lânın hakikatini bildire Tâ ki Hak'kı bilüp bu âleme ne için geldiğini anlayasın Halbuki ilm-i kelâm ve hikmetde müdevven olan kütübden cevâhir ve a'râz bahsi ile hakikat-i ma'rifetullah rehyâb olmak baîd-ül-ihimâldir Zirâ *من عرف نفسه فقد عرف ربه* muktezâsınca kişi Rabbisini bilmek nefsinin bilmeğe tevakkuf eder Ve nefsinin bilmek mürşid-i kâmilini bulub dâmen-i irâdetine teşebbüs kıldıkdan sonra telkîn ve terbiyesi üzere râh-ı Hak'da sülûke muhtacdır Hakikat-i hâl kıl ü kalden ahz olunmak emr-i muhâldir *هو الله الموفق والمرشد* Kaldı ki ilm-i hikmetde cevâhir-i hams akl u nefsin ve heyûlâ ve sûret ü cisimden ibâret olub beş addolunduğu nâzımın kelâmını muhil olmaz Zirâ erbâb-ı hakikat rûha aklın fevkinde mertebe tayinleri i'tibârî ile ol dahi bir rütbe olur Ve heyûlâ ve sûretin vücûdu cevher-i ferd olan rûh ve akl ve nefsin gibi mücerred tasavvur olunduğundan üçünü bir cevher-i i'tibârî ile cevâhiri dört mertebe i'tibâr etmiş Bu i'tibâr ile onların i'tibarlarını bilmemek iktizâ eylemez Bu muhtasar anın mahall-i tafsîli olmadığından bu kadarile iktifâ olundu

Çün cevâhir serteser aşk ile ol mimden çıkar
Cevher-i Şerh-i Salâhî dahi ol yemden çıkar

Fihrist

Hece vezinleri

—A—

Destan : (6+5)

- 1 — Geļ vuhûş u tuyûru bir yâd edelim
Gör neler halketmiş Bârî Taâlâ 1

Koşma : (6+5)

- 2 — Bir kaşı hilâle meyletti gönül
Çağı geçmiş ammâ yine bir hoşça 9
- 3 — Yine müjde kıldı sultân-ı nevrûz
İrişti zerrîne feth-i Mesihâ 10
- 4 — Cüz'i hidâyetin dünyâyâ vermez
Kemâl-i keremin müştâkı Mevlâ 11
- 5 — İrişti vaslına mâh-ı sıyâmın
İktidâ eyledik ibtidâsına 12
- 6 — Nevbahâr eyyâmı artmada cûşun
O deme erdiği çağların Tuna 13
- 7 — Ey dil eser fenâ nâdim olursun
Nesim-i subuh veşten müberrâ 14
- 8 — Dil verip sevdiğim şivekâr olsa
Sinesi bendleri çözülse dursa 15
- 9 — Aşk u mahabbetten da'vâ kılanlar
Başına sultandır bî bâk ü pervâ 16
- 10 — Giriftâr olanlar bir özge derde
Yitirir kendini gider araya 17
- 11 — Nice dil vermesin divâne gönül
Böyle bir cemâli münevver aya 18

Se mâî : (4+4)

- 12 — Bu gün bir mâhitab gördüm
Meyi âb-ı zülâl anca 663
- 13 — Şu karşıdan gelen dilber
Gelir ammâ neden sonra 634
- 14 — Kurulalı neler çekmiş
Yalan dünyâya sorsana 652
- 15 — Mürüvvet ummazam senden
Yürü ey bî vefâ dünyâ 635
- 16 — Ne canlardan geri kalmış
Misâfir hânedir dünyâ 636

— B —

Koşma :

- 17 — Ol mâhın hüsnünde hâl-i mükerrerem
Hacer-ül-esved'dir ey kaşı mihrab 19
- 18 — Sözümnden mahabbet remzini alıp
Nâz ü istiğnâya başladı habîb 20
- 19 — Sebeb oldun ayırdın beni yardan
Tîg-ı gazab sana yâr olsun rakîb 21
- 20 — Sabr-ı Eyyûb ile id-i visâle
Ahdedip ol perî dedi yâ nasîb 22
- 21 — Koyup el göğsüne Hak'kın selâmın
Verdi bendesine bir şâh-ı mahbûb 23

— C —

Koşma :

- 22 — Şunda bir dilberin âhû gözleri
Aklımı fikrimi eyledi târâc 24
- 23 — Bu anka denilen ey dil-i şeydâ
Her kangı uşşâka olursa sertâc 25

Koşma :

- 24 — Cevr ü cefâları cânıma yetti
Bilmezem bende mi dilberdemi suç 26

Koşma :

- 25 — Bîsütûn-i gamda ağlar gezerim
Ayakdaş olamaz yanımca Ferhad 27
- 26 — Âvâre gezerken dehri serâser
Bir serv-i bâlâya kul oldum meded 28

Koşma :

- 27 — Arzihâl eylesem ettiğin cevre
Mahabbet sadr olur yüze gelince 29
- 28 — Dudu dillim meclis üstüne geldin
Safâ-yi kalb için nûş eyle bâde 30
- 29 — Dedi bir pir bana pişmân olursun
Râzın açma Hudâ'dan gayrı ferde 31
- 30 — Râh-i mahabbeti seyrân ederken
İriştim menzile bir ayağ ile 32
- 31 — Cânım senin için işim her gün âh
Âkıbet ölürüm bir gün âh ile 33
- 32 — Çünkü yârın kibr ü kîni yok bize
Kurulmuş gamzeler üzre o yâ ne 34
- 33 — Gönül muntazırdır nazlı yârine
Bâd-ı seher selâm eyle dostuma
Takdir Hudâ'nındır tedbîrin kime
Yolumuz gurbete düştü bu sene 35
- 34 — Yenile meyletti dil bir cânânın
Leblerinin nebâtına kandine 36

- 35 — Sînem üzre adedi yok dağların
Yâr elinden yârelidir bu sîne 37
- 36 — Çün halka-i dilde destires oldum
Gönül mûradından bir misal yine 38
- 37 — Ey bâğıban senden bir suâlim var
Güllerin yanında hârın aslı ne 39
- 38 — Ser fedâ zülfüne der imiş rakîb
Canlar veren âşıkânın cürmü ne 40
- 39 — Kadir Mevlâm seni sevmiş yaratmış
Serdâr etmiş dilberlerin üstüne 658

Semaî :

- 40 — Bu gün ol hubların şâhı
Geldi geçti bin nâz ile 637
- 41 — Bu gün ben bir güzel gördüm
Yeşiller giymiş ağ üzre 638

— H —

Koşma :

- 42 — Benim ile yiyip içip gezerken
Rakiblerim oldu dostun Abdullah 41
- 43 — Hâl-i sevdâ ile pür inkisârım
Umarım müşkilim feth ede Fettâh 42
- 44 — Melâhat mısırında küşade fâlin
Yûsuf-i sânsin bekavl-i sahîh 43
- 45 — Hilâl ebrûların şekl-i meddini
Çekenler sîneye teslim eder rûh 44

— I —

Koşma :

- 46 — Ey dilâ akl adın anıp gidenler
Gitti uslanmadı dîvâne kaldı 50

- 47 — Dünüm kadir günüm bayram olurdu
Ol perî bizimle hemdem olaydı 51
- 48 — Bâd-ı sabâ yâre selâm et benden
Niçin gelmez zülfün taramamış mı 52

— I —

Destan :

- 49 — — Bihûde akıtma gözönden yaşı
Bu ahvâle vâkıf olamaz naşı
İbtidâ yarattı Hudâ bir taşı
Anla nice kevn ü mekân eyledi 2

Şâirname

- 50 — Olmak ister isen gönül zûfünun
Derûnî zikreyleye ganî Yezdân'î 666

koşma :

- 51 — Dilberâ bendene divân edersin
Divâne dağda olur şehre gelir mi 54
- 52 — Türk kavmine minnet etmek olur mu
Karnında dalağı şiştikten geri 46
- 53 — Şimdi her cihetten oldum serserî
Hak verir kısmetin kâr kaydı gitti 47
- 54 — Devlet hümâsın tutayım der iken
Uçurdum kolumdan baz elden gitti 48
- 55 — Be gaziler aşka düşelden beri
Gam u mihnet bana yâr oldu gitti 49

— K —

koşma :

- 56 — Bin sûret gösterir rümûz-i eşyâ
Doğup her bir yüzden mâhitab ancak 53

57 — Yârı gamhâneye eyledim da'vet Tevâzu' eyleyip alçaklayarak	54
58 — Şunda bir cânânın Rum'da Acem'de Ederler medhini Buhârâ'ya dek	55
59 — Akrânın bulmadım ey hûbi lika Devrettim cihânı İsfahân'e dek	56
60 — Yüz sürüp pâyine serv-i bülendin Göz yaşın akıttım bir kenâre dek	57
61 — Gerekmez bir dahi böyle tarz etme Atıldım çok dürlü fendine felek	58
62 — Devr etmedi murâdımca zamâne Beni cânânımdan ayırdın felek	59
63 — Dâd elinden kime kıldın şikâyet Beni dildârımdan ayırdın felek	60
64 — Şübhesiz sen beni ey saçı Leylâ Mecnûn-i şeydâya eyledin refik	61

— L —

Destan :

65 — Hey gaziler bir seyrâna uğradım Söylenecek dinlenecek hal değil	7
---	---

koşma :

66 — Dâdıma hidâyet eyle yâ Kerîm Gözlerim kan ile doldu destim al	62
67 — Çün dilek geçmedi sen perfî rûya Ko ben ağlayayım gel efendim gel	63
68 — Hasretle ciğerim eyledin pürhûn Eğlenme hubların serdârı tez gel	64
69 — Şol nûr-i cemâle zeyn olan teller Kemend-i dâr imiş bilmezdim evvel	65
70 — Beni bülbül gibi şîrin sözlerin Şakıdır gözleri sözleri güzel	66

71 — Firkatinle grribliğe râhımı Salındı gözlerin sevdiğim güzel	67
72 — Gerçi ben lûtfuna câiz değilim Ya nolur eylesen himâyet güzel	68
73 — Dilberâ saregör zevk u safâyı Destinde hâtemdir bu hüsn-i cemîl	69
74 — Başınçün bir sual sorayım sana Nedir bu feryâda behâne bülbül	70
75 — Sâye veş zemîne salup sünbülü Çıkardı râzını âşikâre gül	71
76 — Cevre muhtâc olup.. âşıklar Acebdir düşerse bir mâha gönül	72
77 — Ermedim murâda ermedim hâlâ Var mıdır evvelde erdiğin gönül	73
78 — Efendim giysû-yi siyekârında Mihmânın değildir ya nedir gönül	77

Semat :

79 — Bu gülşende karâr eyle. Gayrı bâğa göçme bülbül	654
80 — Gurbet elde deldin bağrım Garib garib ötme bülbül	655

— M —

koşma :

81 — Bir lebi şîrine gönül düşürdüm Döner mi ateşim Ferhâd'a bilmem	75
82 — Rûz ü şeb artmada âh ile zârım Eser eyleye mi dildâra bilmem	76
83 — Hâlim arz eylesem gül yüzlü yâra Lûtfedüp selâmım alır mı bilmem	77
84 — Eyledim ey perî feryâd elinden Cevrini çekmeğe kalmadı çârem	78

85 — Hak Taâlâ yaratmadan cihâni Ben lûtf u ihsâna uğradım geldim	79
86 — Ervâh-ı bâtının eyleyüp isbât Bir özge sebîle uğradım geldim	80
87 — Pâyitaht içinde mislin bulunmaz Sencileyin kaşı keman efendim	81
88 — Geleydi hâneme o nâzeninin Ayagı türâbın okşar öperdim	82
89 — Çoktan kuluyum sen şâh-ı zamânın İnsâf eyle gel barışalım sevdiğim	83
90 — Aşkın harâreti eyleyüp helâk Bu derdime derman vere Sâlih'im	84
91 — Aşkın ile bu âlem-i fenadâ Ne cefâlar çektim bil tuti dillim	85
92 — Seni sevdiğimi etmeyim inkâr Can gidüp cesedden olunca remîm	86
93 — Melâhat mülkünün serdârıym ben Yoktur iktidârım varı gözlerim	87
94 — Kadir Hudâ'm sana güzellik vermiş Söyle behey tûti dilli Bekir'im	88
95 — Hayâl-i aşkınla Mecnûn'a döndüm Aklımı başıma dermeden kaldım	89
96 — Felek etti hasret çeşm-i mestime Diyâr-ı gurbeti gezdim usandım	90
97 — Bu derd-i hasretin câna kâr etti Ey benim ruhleri tâze civanım	91
98 — Beni bana komaz aşk-ı cünûnum Serimi sevdâya saldım ağlarım	92
99 — Felek aramızı cüdâ edeli Bir yerde eğlenip duramaz oldum	93
100 — Bu dersi ta hâce-i mâsebaktan Bir perî dânadân iyan okudum	94
101 — Şitâ hengâmının şiddeti geçti Gayri renge girdi zamâne dostum	95

Semaî :

- 102 — Gel dilberim kan eyleme
Seni kandan sakınırım 639
- 103 — Yakında bir melek sîma
Perî peykerden ayrıldım 656

N**Destan :**

- 104 — Bir gün ecel gelüp irişe bize
Gel deyu bekaya oluna ferman 3

koşma :

- 105 — Tâ Elest bezminde Kalûbelâ'da
Bes dedik dönmeziz ikrârımızdan 96
- 106 — Bu gönlüm bağıni gülistân eder
Sevdiğim kâkülün çekdiğin zaman 97
- 107 — Yâr hayâlin sevdâsına dönerim
Olmuşum sen boyu serve sâye ben 98
- 108 — Aşk beni şerimsâr eyleyüp gider
Gözlerimden dökmedeyim jâle ben 99
- 109 — Elâ gözlerine kurbân olduğum
Yüzüne bakmaya doyamadım ben 100
- 110 — Râh-ı mezellete düşmüş yol oldum
Kadir kıymet bilmez ihvân elinden 101
- 111 — Dilberâ hicrinle gözlerim nemdir
Anınçün eylerim âhi bir yüzden 102
- 112 — Yeniden aklımı bir nevcivânın
Aldı ruhlerinin âli bir yüzden 103
- 113 — Yâr hilâl kaşların hûnî gözündür
Beni ne ağladıp ne şâd eyleyen 104
- 114 — Dilberâ aşkımdır sînede her dem
Artırup derdimi füzûn eyleyen 105

115 — Ey dilâ nasîhat kabûl edersen Sözüne uyucu olma sakîmin	106
116 — Şâhin gözlüm kasdın mı var canıma Bakışın eylemez yabane çeşmin	107
117 — Bu ayn-i uyûnum senindir senin Akan çeşm-i hûnum senindir senin	108
118 — Ağlarım gözlerim yollarda kaldı Şûh-i şîvekârım kaçan gelesin	109
119 — Ey Âşık Azmiyâ medhe sezâsın Ehl-i dil ü kâmil rindânesin sen	110
120 — Hak öğmüş getirmiş seni bu zâta Ey perî kıymetin âdem ne bilsin	111
121 — Ârızın nihâl et berk-i ter içre Hublar kârisâzı senden öğrensin	112
122 — Meftûnun medhetsin hüsnün evsâfın Hitâb olsun mu sultânım ne dersin	113
123 — Salını salını giden dilrübâ Besteler okuyup kande gidersin	114
124 — Görmedim akranın hüsn-i melekte Düşmedi hışm u celâle kaşların	115
125 — Hak'tan gayrı kimse bilmez dilinden Bülbül şakır yazı kışı Sakız'ın	116
126 — Seyr-i bâğ ederken başa çıkardın Şebnemin nesidir bu ter sünbülün	117
127 — Çünkü güzel gönül alup giderisin Hoşça tut yanında mihmânın olsun	118
128 — Tâ bezm-i ezelden ey şâh-ı hubân Câm-ı aşkın içen hayrânın olsun	119
129 — Böyle yüksek uçma şâhin bakışlım Koştururlar seni kola bir zaman	659
130 — Ağlarım gözlerim yollarda kaldı Şûh-i şîvekârım kaçan gelesin	660

Semaî :

- 131 — Aceb ol kaşları keman
Niçün korkmaz Hudâ'sından 640
- 132 — Göz süzüp te sakın kaşın
Eğme Mevlâ'yı seversen
- 133 — Merhamet kıl kaşı keman
Ehl-i irfâna benzersin 642
- 134 — Dili bülbül ruhleri gül
Fâriğ olmaz gönül senden 643
- 135 — Sübhan bizi uyarıser
Bunca isyan etmiş iken 644
- 136 — Salınup seyran yerine
Çıkan dilber kiminsin sen 645
- 137 — Gönül dost evine varma
Hâlin dildâra arzolsun 646

— R —

Destan :

- 138 — Kadir ü Kayyûm Ahad-i bîçün
Lûtf u kerem issi Gani Girdigâr 4
- 139 — Yer ile gök azîm etti maslahat
Gök söyledi burc-i bâran benimdir 5

koşma :

- 140 — Yâr hayâlin sevdâsında gezerim
Gözlerimin yaşı su gibi çağlar 120
- 141 — Bir aceb gürûha uğradı râhım
Yürekten depredüp lisan okurlar 121
- 142 — Beğler ol hubların serfirazları
Geçer karşımızda ederek reftâr 122

143 — Dönmeyiz ne denlu çok olsa âsi Hamdülillâh dîn ü îmânımız var	123.
144 — Elif kaddim reftârına boyuna Nice servi gibi dal pesend eyler	124
145 — Çıkmaz hâtırımdan nakş-i hayâlin Bir kez hüsnün gören dünyâyı neylér	125
146 — Cennet-i kûyinde çeşm-i bîdârım Görmeğe civânâ dildârın özler	126
147 — Yâr beni yanar bir ateşe koydun Dünyâda sağ olan yerde ne gezer	127
148 — Şunda bir cânânın meftûnuyum ben Cemâli Yûsuf-i Ken'ân'a benzer	128
149 — Benim velvele-i nâle vü âhım Esen rûzigâra benzer de benzer	129
150 — Dişlerinin vasfın yazdım habîbin Sah çekti âlimler bu sâf incidir	130
151 — Geşt ettim cihânı mislin bulunmaz Medhini eylesin diller yeridir	131
152 — Ey dilâ kıla gör kesb-i havâlar Gamdan küşâd eden âdemi demdir	132
153 — Nefs-i emmâreye uyup gezdiğim Gençlik belâsile kabâhatimdir	133
154 — Mihnet köşesinde yatırdım hasta Zaif cismime der ne zaman gelir	134
155 — Yârenim tîgını ele aldıkça Sîneme şerhalar açar ağladır	135
156 — Bir râh-i mübîne azm ederiz biz Asker-i islâmın din gazâsıdır	136
157 — Benî Âdem gibi var mı mükerrerem Hakkında gör nice âyet yazılır	137
158 — Cihan sarayında zevk-ı demlerle Kimi olayım der hurrem sürünür	138
159 — Câm-ı aşkın içen ey perî peyker Neylesin âlemde bâde-i engür	139

- 160 — Çoktan arzeylerdim hâlimi yârâ
Neyleyim yanımda ağyar bulunur 140
- 161 — Aklımı başımdan yağma eyleyen
Bir perçemi anber dili tathdır 661
- 162 — Dedim dilber yanakların kızarmış
Dedi çiçek taktım gül yarasıdır 662
- 163 — Evvel bahar gülzâr ile yaz gelür
Yüce dağlar donandığı zamandır 663
- 164 — Sana derim sana ey gafil insan
Ecel gelüp bir gün ölsen gerektir 664
- 165 — Ol tıf-ı nevreste şûh-i cihânım
Hublar içre şimdi bir dâneciktir 665

Semaî :

- 166 — Şu karşıdan gelen dilber
Boyu selvi dala benzer 647
- 167 — Bahar oldu gül açıldı
Küllî rahmetler saçıldı
Dürlü çiçekler açıldı
Kangımız a'lâ çiçektir 648

— Ş —

Koşme :

- 168 — Bed zebânım gelmiş ol perî rûya
Men ârifim deyu rindânelenmiş 141

Semaî :

- 169 — Sabahtan bahçeye girdim
Bülbülüm güle sarmaşmış 649

Koşma:

- 170 — Bir lâhza âlemin zevk u safâsı
Hâsıl eder niçe derd ile mihnet 142
- 171 — Ziyâret eylesem Mısır Bağdâd'ı
Bize erenlerden olsa beşâret 143
- 172 — Dinle hasbihâlim benim efendim
Sana yerden göge sende şikâyet 144

Destan :

- 173 — Diyâr-ı Bursa'da eğlendik kaldık
Şimdilik budur bize mekân deyu 6

Koşma :

- 174 — Sînem üzre olan göz göz mahabbet
Âteşinin yeri midir nedir bu 146
- 175 — Müntehâ kametin görenler dedi
Nahl-i tûbâ mıdır ar'ar mıdır bu 147
- 176 — Aşkın rûzigârı estikçe serde
Dil gibi mevc urur deryâ olur mu 148
- 177 — Mir'ât-ı hüsuünü bir iyan gördüm
Gönlümü saydetti bir hilâl ebrû 149

koşma :

- 178 — Sevdâ-yi aşkına düşeli cânâ
Dîvâne söylemiş dil dile düştü 145

II

Aruz vezinieri Fihristi

I— Divan : Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Gazel :

— A —

1 — Yâ İlâhî ne günahkârım ki yüz tutup sana	158
2 — Yine dil bir şivekâra olmak ister âşinâ	159
3 — Kâkülün sevdâları lâm etti kaddim ey fetâ	161

— C —

4 — Pâyine yüz sürdüğü için güneş buldu revâc	164
5 — Vaslına irmek umarken derde kıldım nâmizâc	165

— G —

6 — Künc-i aşkında şu denlu eyledim candan ferâğ	180

— H —

7 — Hûni çeşmin gamzelerden bağlayup âh-ı sürâh	182
8 — Ey gönül gel aç bu istiğfâr ile kıl imtisâh	183

— L —

9 — Sînemin bâğında bitmiş bir ağaçta iki dal	191

- 10 — Başladı gelmeğe yer yer dahi dilberde sakal 192
11 — Gördüğüm mehpârenin emrine fermandır gönül 195

— N —

- 12 — Ol benim âlemde varım gelmedi yâ Rab niçün 225
13 — Subhudem gülzâr içinde çaldı bülbül erganûn 227

— Z —

- 14 — Eyle ey bâd-i sabâ ol gamzesi sahhâre arz 247

Murabba' :

— A —

- 15 — Bakmaz oldu yüzüme ol yâre nettim ey sabâ 248
16 — Var şu ömrüm varına benden selâm et ey sabâ 249
17 — Gider oldum ağa yollum arşa çıkmadan sadâ 251
18 — Gözlerim yaşı revân oldu Mehemmed elvedâ 252
19 — Ey cemâli şübhesiz şems-i cihânım elvedâ 253
20 — Gider oldum sağ esen kalasın ey yâr elvedâ 254
21 — Nûr-i akdem buldu kandil içre menzîl ibtidâ 255
22 — Nûr-i hazret oldu kandil içre meşhûr ibtidâ 256
23 — Ey habîbi ehl-i isyânın şefî'i Mustafâ 257
24 — Rûyini şems ü kamer görürse ger hayrân olur 258
25 — Aldı aklım ey yüzü gün alm mâhım Mustafâ 259
26 — Va'deye kıldı hilâf ol mihribânım Mustafâ 260
27 — Âşık oldum sen perî sîmâya cânım Mustafâ 261
28 — Hüsnünü gördükte oldum bende cânım Mustafâ 262
29 — Sana bir tenhâ sözüm var dinle cânım Mustafâ 263

30 — Bendene hor bakma gel ey nevcivânım Mustafâ	264
31 — Ey perf yüzlü şehim gül-i behârım Mustafâ	265
32 — Gözden oldumsa cüdâ ben şivekâr unutma hâ	266
33 — Dâimâ medhin dilinde sûre-i Rahmân ola	267
34 — Var ol iylikle serîr-i devletin ma'mûr ola	268
35 — Ey güzeller serveri cânım sabâhın hayr ola	269
36 — Ey melek tal'at perf peyker sabâhın hayr ola	270
37 — Merhabâ ey zülf-i anber bû sabâhın hayr ola	271
38 — Ey gönül şimdengeru yâ taht ola yâ baht ola	272
39 — Geçti yârin hadden özge firkati bu cânıma	273
40 — Derdimi cânâ dil-i mahzûna sor sorma bana	274
41 — Şöylemez oldu aceb cânânım incinmiş bana	275
42 — Geçtim ey dil cümleden bir tâze mehrû bul bana	276
43 — Gayri dilberden vefâ sensiz harâm olsun bana	277
44 — Yoktur âgâhım niçün ey mehlika küstün bana	278
45 — Bir garibim şübhesiz hasret mekân ağlar bana	279
46 — Ey meded ol nevcivânın hâtırı kalmış bana	280
47 — Yine bir yüzden unuldu âh kim firkat bana	281
48 — Kendi hâlimde gezerken bir perf söğdü bana	282
49 — Bülbülüm bâğ-ı hayatta âh ü zâr olmaz bana	283
50 — Yâr gel yâr olalım bir sen bana bir ben sana	285
51 — Yâr gel ikrâm edelim bir sen bana bir ben sana	286
52 — Söyle gel ey kameti tûbâcığım nettim sana	287
53 — Aşk-ı cânan bir yana dostumlâ Leylâ bir yana	288
54 — Gider oldum pür cefâ sen bir yana ben bir yana	289
55 — Ey yüzü gül gonca fem sen bir yana ben bir yana	290
56 — Ey güzeller ülkeri sen bir yana ben bir yana	291
57 — Ey perf peyker melek sen bir yana ben bir yana	292
58 — Gel bana cevretme dilber dîn ü imân aşkına	293
59 — Düştü gönlüm bir gül-i Rum dilber-i tersâsına	294
60 — Bir güzel sevsem ki ben ağyâre minnet olmasa	295
61 — Kâkülün sevdâları ham etti kaddim ey fetâ	296
62 — Ey dirîga cerh-i gaddar kaddimi kıldın düta	297
63 — Ey dirîga kim yine aldı beni cezb-i hevâ	298

64 — Noldu âyâ gelmedi şâh-ı cihan eğlendi yâ 299

— B —

- 65 — Ey gönül bu gözlerimden dereler akmaktadır
Katre katre dâne dâne gûşe gûşe âb âb 300
- 66 — Bezm-i gamda âh ü nâlem oldu ney sîne rebâb 301
- 67 — Vechine teşbîh eder ay kendüyü etmez hicâb 302
- 68 — Niçe bir çeksem gerek derd ü firâk u ıztırâb 303
- 69 — Ey benim serv-i revânım varıma sensin sebep 304
- 70 — Başımı derde düşürdün Mustafâ sensin sebep 305
- 71 — Ey dilâ senden kime feryâd ü dâd etsem aceb 306
- 72 — Ehl-i dînin cây-i istimdâdı sensin yâ Mücîb 307
- 73 — Ey mahabbet bezmine tâlib dil-i mahzun garîb 308

— D —

- 74 — Çün bana yâr olmağı sen kılmadın cânâ murâd 309
- 75 — Ey bütün dünyâyı bünyâd eyleyen Mevlâ meded 310
- 76 — Nâgehan aşk u mahabbet râhına girdim meded 311
- 77 — Ey cemâli gonce-i dilde İrem cânâ ferîd 312
- 78 — Âteş-i firkatlerin saldı gönül mülküne od 313

— E —

- 79 — Başladım bülbül misâli zâra her gün her gece 314
- 80 — Durmayup artırdı yârim nâzı her gün her gece 315
- 81 — Kande idin cânımın cânânı hoş geldin hele 316
- 82 — Yâ İlâhî sen beni insâna muhtâc eyleme 317
- 83 — Hamd ol dünyâda bir cânân edindim kendime 318
- 84 — Şu cihanda bir gözü mestâne buldum kendime 319
- 85 — Ey dilâ Mecnûn ile dîvân olursam kime ne 320
- 86 — Dilberâ dillerde vâsfin yâd olur günden güne 321
- 87 — Bülbülün medhin okusun rûz ü şeb dâl üstüne 322
- 88 — Mürğ-i dil kondu bu gün bir ruhleri âl üstüne 323
- 89 — Sevdiğim takın yürü mercânı mercân üstüne 324

- 90 — Ey güzel hançer çeküp kasdetme insân üstüne 325
91 — Ey dirîğa düştü dil dîvâneden dîvâneye 326

— F —

- 92 — Ey cemâl-i dîlküşâsı mâh-ı tâbânım Şerif 327
93 — Ey saâdet âleminde mâh-ı pür enver Şerif 328
94 — Kaldı dil zulmette meşhûr olmadı hayf oldu hayf 329

— H —

- 95 — İsmetin sermâye-i rûh-i revâmıdır kadeh 330
96 — Ey gönül geçti zamânın kılca kaldı tende rûh 331

— I —

- 97 — Kıl kerem bu bendene cânânım ağlatma beni 332
98 — Bir dili bülbül gül-i ra'nâ tırâş etti beni 333
99 — Dilberâ seyyâh olursam gel Hicaz'da bul beni 334
100 — Aşk ile âlûdeyim âvâre zannetme beni 335
101 — Düştü gönlüm bir melek sîmâye incitme beni 336
102 — Rûz ü şeb bülbül gibi nâlân eden sensin beni 337
103 — Yâ İlâhî hikmet ile özge cân ettin beni 338
104 — Ey perî peyker hatâdan saklasun Hâlık seni 339
105 — Sevdim ammâ bîvefâ bilmezdim evvel ben sen 340
106 — Bedduâ etmem sana Mevlâ'ya saldım ben seni 341
107 — Söyle ey mehrû güzel billâhi kim sevmez seni 342

— K —

- 108 — Güldün evvel yüzüme arz-ı cemâl ettin felek 343
109 — Sûz-i aşkım mahremim sırdâşım aldın ey felek 344
110 — Cüz'i ârâm et dedi dildâre katlansam gerek 345
111 — Niçe bir bu mihnet-i hicrâna katlansam gerek 346
112 — Bir zaman çeşmim yaşın bir çağlar âb etsem gerek 347
113 — Bir zaman bu eşk-i çeşmim ben revân etsem gerek 348

114 — Sana cânâ derdimi bir bir beyân etsem gerek	349
115 — Hâlimi dildârıma bir bir iyân etsem gerek	350
116 — Sûretâ mağrur kıyâfet bir levend sevsem gerek	351
117 — Cân ü dilden bir melek sîmâ güzel sevsem gerek	352
118 — Bir zaman misli bulunmaz bir civan sevsem gerek	353
119 — Bî vefâsın anladım ey dilber-i âlem ne şek	354
120 — Ey dirîğa bir aceb seyrâne düştü ortalık	355
121 — Âkıbet etti beni pür derd-i yârân ayrılık	356
122 — Bu vücûdum şehrine düştü yine nâr ayrılık	357
123 — Hâr ile yâr oldun ey gonca dehen hayfâ yazık	358
124 — Ol benim şâhin bakışlı şehlevendim bunda yok	359
125 — Hak bize kıldı inâyet ilm-i ma'nâ okuduk	360

— L —

126 — Zâhidâ aç gözünü sahrâya bak ta ibret al	361
127 — Ey gönül insâfa gel dünyâya bak ta ibret al	362
128 — Ey gönül âlemde nâlân eyler insânı ecel	363
129 — Ey güneş tal'at perî peyker misâl insâfa gel	364
130 — Hiç revâ mı katı zâlim bakışın bir kan eder	365
131 — Ey kamer tal'at güneş behcet sabah erkence gel	366
132 — Buluşalım ey perî yarın sabah erkence gel	367
133 — Çün koyup gittin beni nâ mihr-i cihan ârâ seher vaktinde gel	368
134 — Gel gel ey mihr-i cihan ârâ seher vaktinde gel	369
135 — Ey cemâl-i sun'-i Hak kudret seher vaktinde gel	370
136 — İntizârım ey gözü âhû seher vaktinde gel	371
137 — Ey bana kan ağladan mekkâre senden çektim el	372
138 — Da'vetindir ey güzeller şâhı akşam üstü gel	373
139 — Sen gidelden hiç bilir misin ki cânân oldu gel	374
140 — Seni gayet ile sevdi ey saçı Leylâ güzel	375
141 — Ey kamer tal'at perî peyker melek sîmâ güzel	375
142 — Kangî gülzârın gülüsün verd-i handânım güzel	376
143 — Mübtelâyım hâtırımından fikr-i yâr eksik değil	377
144 — Yalnız bir ben değil bâ y ü gedâ sultan melîl	378
145 — Sen seni sanma melîl ey dil bütün dünyâ melîl	379

146 — Her kaçan gülşende ol meh tâzeler destâre gül	380
147 — Sünbülün sahn-ı lâtifinden tutar dâmânı gül	381
148 — Hâlîme lâyık sezâ bir nevcivân ister gönül	382
149 — Gel haberdâr ol kamu ahvâl-i âlemden gönül	383
150 — Her birine bir bakan dildârı neylersin gönül	384
151 — Gittin ey rûh-i revânım zâra mı düşsün gönül	385

— M —

152 — Ey perî ettiklerin çoktur bana ben söylemem	386
153 — Bir münevver tâc urundu girdi çün meydâna şem'	387
154 — Bülbül oldum gül yanında hâra minnet etmezem	388
155 — Dilberâ işimi zâr etmek neden ben neyledim	389
156 — İl beni diller deyu eğnim abâ pûş eyledim	390
157 — Düşmüşüm bir olmadık da'vâya haddim bilmedim	391
158 — Ey perî kaddin gibi bir serv-i bâlâ görmedim	392
159 — Çok zamandır intizârım kaşı yâyı görmedim	393
160 — Azm-i yâr edüp makam-ı yâre geldim görmedim	394
161 — Ey dirîga bîvefâ dildârı çoktan görmedim	395
162 — Râh-i aşka gel de kıl bir çâre İbrâhimciğim	396
163 — Medh ederdim bir melek sîmâlı olsa sevdiğim	397
164 — Eyledim senden sana feryâd ü zârı sevdiğim	398
165 — Oldu dil üftâdesi sen nevcivânın sevdiğim	399
166 — Sen de bir gün ben gibi âşık olursun sevdiğim	400
167 — Kendim aşka mübtelâ ettim seninçün sevdiğim	401
168 — Derd-i aşkı cümle râm ettim seninçün sevdiğim	402
169 — Hâkipâyin tûtüyâsı ey perî dünyâ değer	403
170 — On iki mahbûba gönlüm mübtelâdır sevdiğim	404
171 — Tarz ü etvârın senin bir yerde yoktur sevdiğim	405
172 — Yâ Hudâ sakla hatâdan bir cenâna mâlikim	407
173 — Sen cemâli âfitâba mâilim İbrâhimim	408
174 — Bulmadım bir cezbeder remz-i cevâbımdan benim	409
175 — Ey felek nedir murâdım dilpesndimden benim	410
176 — Bir cenâna mübtelâyım âh ü zârım var benim	411

177 — İki gözlerimden akan kan ile nemdir benim	412
178 — Şehr içinde şâh-ı hûbânım Mehemed'dir benim	413
179 — Bendeyim bir dilberin ahdin amânın beklerim	414
180 — Ey felek ben Mecnun'um Leylâ'yı gözler gözlerim	415
181 — Dağlardır meskenim sahrâyı gözler gözlerim	416
182 — Ölüürüm gayret ile nâdâna yoktur minnetim	417
183 — Cây-i mihnetten göçüp gülşâna irmek niyyetim	418
184 — Bunca derdim var benim bir çâre bilmem neyleyim	419
185 — Ârifim âzâde tab'im ziruhum eflâkiyim	420
186 — Bizi yoktan var eden Sübhân'ı ben bilmez miyim	421
187 — Geçti gurbette günüm Rahmân'ı andım ağladım	422
188 — Dahi tâze tıfl iken huffâş imişsin anladım	423
189 — Âşika edince kin ferzânedir mollacığım	424
190 — Bir haber ver ey sabâ neşler aceb ra'nâcığım	425
191 — Bir güzel sevdim meğer kân-ı mürüvvet sandığım	426
192 — Ey perf hüsnüne hayrân olduğum mudur suçum	427
193 — Âşık oldum sen meh-i tâbâna kurbân olduğum	428
194 — Âşıkım sen sîm endâmına kurbân olduğum	429
195 — Bir münevver tâc urundu girdi çün meydâna mum	430
196 — Ol perfnin ârız-ı zîşânın öptüm ohşadım	431
197 — Fikr-i lâ'linle gönül kaldı hayâlinde gözüm	432
198 — Âlemin zevkım harâm ettim seninçün sevdiğim	433
199 — El sunup kavs-i vucûd-i zâra kurmak niyyetim	434
200 — Düştü gönlüm bir saçı reyhâne bilmem neyleyim	435
201 — Ben bu gün ol câygâh-ı dilrübâyâ uğradım	436
202 — Ben bu gün bu köhne bir vîrânenin ma'mûruyum	437

— N —

203 — Pâdişâhım aşka düştüm hasretinle el'aman	439
204 — Bir hilâl ebrû sevüp sevdâye düştüm el'aman	440
205 — Bâri Hak lûtfîle kıldı Âdem'i var ol zaman	441
206 — Mâsivâdan fârig u âzâd olayım bir zaman	442
207 — Ey aceb bir gamze-i cellâd imişsin bir zaman	443
208 — Aç gözün Nemçe kıralı Gazi Sultan'dır varan	444

209 — Dil sana meyletti cânâ dehre sultânım Hasan	445
210 — Bilmez idim niydüğün hercâyı dilber sevmeden	447
211 — Nâzenînim ben garîbinden cüdâ olmak neden	448
212 — Dilberâ yolunda ben sular gibi akmak neden	449
213 — Sevmezem bir gayrısın rûh-i revânım var iken	450
214 — Ey perf bu hüsn ile düşnâm edersin mâha sen	451
215 — Her seherde bülbülün dilde agazın dinle sen	452
216 — Dilberâ hüsnüne meftûn edeli bu cânı sen	453
217 — Cüstücû kılmaktayım aşk ile dilber cânibin	455
218 — Düşürüp aşk âtesine sînemi nâr eyledin	456
219 — Pâdişâhım ibtidâ kalbimde kim yer eyledin	457
220 — Dilberâ evvel bana sen gözle hem kaş eyledin	458
221 — Gülşen-i cennet misâli kaddi tûbâ Ahmed'in	459
222 — Âlem içre söylenir nâm u nişânı Ahmed'in	460
223 — Günde bir kez ey gönül seyr et yüzün var Ahmed'in	461
224 — Sevdiğim hayfâ ki ol ağıyardan vazgelmedin	462
225 — Dilberâ ben kemterin hayfâ ki kadrin bilmedin	463
226 — Ne aceb düştü bu gönül gülüne Mehemmed'in	464
227 — Bir melek sîmâ perf ruhsâr ile derdim yeğin	465
228 — Ağladır âşıkları saçmış çırâğı perçemin	466
229 — Tel tel olmuş ey perf sermâya benzer perçemin	467
230 — Bende-i şûrifdeyim gülzârına İbrâhim'in	468
231 — Cân ü dilden mâil oldum sözüne İbrâhim'in	469
232 — Bu vücûdum teslim olsun eline İbrâhim'in	470
233 — Âşık oldum leblerinin kandine bir kimsenin	471
234 — Ağlarım her rûz ü şeb büryâniyim bir kimsenin	472
235 — Ey güzeller şâhı medhin eylerim her an senin	473
236 — Şâh-ı âlemsin melâhat bârigâhındır senin	474
237 — Sevdiğim bilmez misin bilmez amânı gözlerin	475
238 — Çin seher habdan uyanmış kahramânı gözlerin	476
239 — Mâil oldum gözler ile kaşına dilberlerin	477
240 — Açılır evvel bahârı hub hevâsı İzmir'in	478
241 — Ey bütün dünyâ değer gül yüzlü yârim kandesin	479
242 — Yâr için ben hayran oldum kimseler dahletmesin	480

243 — Aşka ser verdin gönül serverlenenlerden misin	481
244 — Nevcivânım gül yüzün femlendirenlerden misin	482
245 — Ey efendim derda düştüm bir devâ bilmez misin	483
246 — Ey perî böyle perişân olduğum bilmez misin	484
247 — Ol melek sîmâya imrendim sen imrenmez misin	485
248 — Eylemezsem ol perî servimle sahrâ sohbetin	486
249 — Gitme cânım gitme gel yok iktızâsı gurbetin	487
250 — Hak hatâdan saklasın didârın Ahmed Şahımın	488
251 — İntizârım vaslına her dem Mehemmed şâhımın	489
252 — Her kaçan düşse yolum dükkânına İshâk'ımın	490
253 — Mustafâ'dır sevdiği dostu birisi cânımın	491
254 — Rûz ü şeb derd ü elemdir iddiâsı bahtımın	492
255 — Söylenir dillerde nâm-ı âlişânı Varna'nın	493
256 — Her sene cûşa gelince cûy-i mâsı Tunca'nın	494
257 — Vâkıf oldun mu gönül ahvâline yorgancının	495
258 — Levh-i pişânında nakş-ı sun'-i zîşân kaşların	496
259 — Bârekâllâh kim zehî ibretnümadır kaşların	497
260 — Dilberâ cevrin çeker âşık kemân ebrûların	498
261 — Sevdî gönlüm sen saçı Leylâ'yı şübhen olmasın	499
262 — Kail idim çekmeğe âlemde bin can acısın	500
263 — Teşne câna em iken nutkun senin şîrin dehen	501
264 — Hüsniye dillerde ismi oldu destan Yûsuf'un	502
265 — Ey sabâ benden selâm et yârine İstanbul'un	503
266 — Ey sabâ bizden selâm mahbûbuna İstanbul'un	504
267 — İbtidâdan vasfolunsun dilberi İstanbul'un	505
268 — Günde bir kez lûtfuna hamdeylerim ma'bûdumun	506
269 — İd iriştî meclise bigâne dâhil olmasun	507
270 — Söyle ey dil ol perî zülf-i siyah oynatmasun	508
271 — Ey güzeller şâhı aşkından bizar olmak niçün	509
272 — Seyre çıktı bir gül-i ra'nâ mubârek cum'a gün	510
273 — Durdu çün ol pâk zat hûrî mubârek cum'a gün	511
274 — Ey gözüm sel gibi çağla ak mubârek cum'a gün	512
275 — Ey gönül Hak'ka ibâdet kıl mubârek cum'a gün	513
276 — Nutka gelsen ey lebi mercan mubârek cum'a gün	514

277 — Câmehabdan kalktı ol dilber mubârek cum'a gün	515
278 — Seyre çıktı ol güzel âhû mubârek cum'a gün	516
279 — Çok şükür Perverdigâr'a yârı seyrettim bu gün	517
280 — Yanına yaklaşma ey hercâi bildim niydüğün	518
281 — Hasbîhâlin söylerim gül yüzlü yârım dinlesün	519
282 — Söylemez oldu yine dildâre söylen söylesün	520
283 — Hüsn-i hattın ey perf şeydâya vermem büsbütün	521

— P —

284 — Şiddet-i bahr-ı siyâhın nevbahâridir Sinop	522
--	-----

— R —

285 — Bülbülüm kûyin gibi âlemde gülşânım mı var	523
286 — Âşık-ı sâdık ana derler ki bir cânânı var	524
287 — Dilberâ sende bu kaşlar çeşm-i şehlâlar ki var	525
288 — Dilberâ çeşmin gibi bir sihri çok âfet mi var	526
289 — Sûz-i aşkı Ahmed'in kim ççemimi giryân eder	527
290 — Sıdkı muhkem bağlayup Settâr'e Serden geçtiler	528
291 — Bana kudret ilmini fehmiile ta'lîm ettiler	529
292 — Ey Ömer mecnûn Ömer bîzâr Ömer Âşık Ömer	530
293 — Gayri artık kamet-i bâlâdan el çektim yeter	531
294 — İbtidâ ki bu çihânı var eden Perverdigâr	532
295 — Âh elinden neyleyim ey firkati çok rûzigâr	533
286 — Gerçi çoktur ey yüzü gülter sana sâhib çıkar	534
297 — Gûşunu benden yana tut sözlerin gamdan çıkar	535
298 — Küntükenz'in aslını bilmeyen izzetten çıkar	536
299 — Ey felek hüsnün gülünü dermeğe cân arzular	537
300 — Ey gönül deryâ-yı aşka dalmağa şübhen mi var	538
301 — Gör ne hikmettir aceb çerh-i felek fır fır döner	539
302 — Beni mesrûr eyleyen ol nevcivânım bundadır	540
303 — Bend-i zülfün dilberâ tıfl-ı dil ü can ağıladır	541
304 — Her kaçan divâneler bâzûsuna dağ oynadır	542
305 — Gitti hengâm-ı şitâ geldi bahâr eyyâmıdır	543

306 —	Âleme şây olduğum âh ü figanımdan mıdır	544
307 —	Nâz ile seyrâna çıkmış çeşmi âhûlar mıdır	545
308 —	Dilberâ gerçi cenâbın ayn-ı sırrullahtır	547
309 —	Ârızın şcvkiyle cânâ çoktur ammâ serpilür	548
310 —	Al vücûdundan haber râvî rivâyet bizdedir	549
311 —	Çıksa gerdandan . . . zamânı böyledir	550
312 —	Ey perî peyker hümâ bu yüce pervazlık nedir	551
313 —	Aşkını cânân aramış cân içinde gizlidir	552
314 —	Ey perî şeklin benî âdem de dersem elverir	553
315 —	Kamet-i bâlâsına ar'ar da dersem elverir	554
316 —	Her kaçan bastıkça cânâ râhı tir lir titretir	555
317 —	Heybeti hakka ki hep a'lâyı tir tir titretir	556
318 —	Ey rakib yârın önünden ya savul ya şöyle dur	557
319 —	Yâr ile bir sırrımız var gel kasâvet şöyle dur	558
320 —	Vechin üzre sâye salmış ey sanem giysû mudur	559
321 —	Bir güzeller şâhı gördüm ismini ihfâ okur	560
322 —	Bir perî gördüm bu gün ben lebleri mercân okur	561
323 —	Dâne-i hâlin gönüller mürgunu seyrân olur	562
324 —	Hânikah-ı tende dil derler ulu server yatur	563
325 —	Firkat-i cânân ile dil ıztrâb olmuş yatur	564
326 —	Sevdiğim bîgânedir bîgânelerle söyleşür	565
327 —	Hak hatâdan saklasun ol yad ile kim söyleşür	566
328 —	Bir perî aşkıyla memnûn olduğum âlem bilür	567
329 —	Mürg-i dil pervâz urur azm-i miyânın kim bilür	568

— S —

330 —	Kande idi câm-ı Cem kandeydi Keykâvûs-i hâs	569
331 —	Kafa dek anka gibi uçsan elimden yok halâs	570
332 —	Gûş-i cânâ nâgehan erdi sadâ-yi tabl u kûs	571

— Ş —

333 —	Hak müyesser kılrsa olsam yâr ile sarmaş dolaş	572
334 —	Gûş-i cân et dinle nazmım sun'-i Mevlâ'dır güneş	573
335 —	Şu'le salmış âleme bir nûr-i ezherdir güneş	574

336 — Şol arak kim ârız-ı hub rûlar üzre damlamış	375
337 — Kasr-ı dehri ey gönül bezm-i mey âşâma değış	576
338 — Ey efendim gül'izâr-ı gonca femden mi geliş	577
339 — Hamdülillâh nazlı dilber küstü derler küsmemiş	578
340 — İztrâb-ı gamdayım ey mehcebînim gel yetiş	579
341 — Gel ferah bahş et cevan câmım Nehemmed gel yetiş	580
342 — Sen bana cevr eyledin ey bîvefâ hoş âmedî hoş [*]	581
343 — Olmadın hemdem bana ey mehlika hoş âmedî hoş [*]	582
344 — El irişmez zülfüne çeşmi siyeh hoş âmedî hoş [*]	583
345 — Gülşeni yasdanmağile bülbül olmaz değme hûş	584

— T —

346 — Çünkü bildin âlemin nakş-ı hayâtı bîsebât	585
347 — Ey güzeller serfirâzı ma'ni-i genc-i sıfât	586
348 — Gülşen-i bâğ-ı şerfat oldu kâr-ı ma'rifet	587
349 — Gözlerim nâdir görür bir ehl-i hâl-i ma'rifet	488

— U —

350 — Ey sabâ irdin mi bu gün ol saçı Leylâ'ya hû	589
---	-----

— Z —

351 — Gülşen-i cennet cemâlin yâra benzer benzemez	590
352 — Biz cevâhir kânıyız mercânı anlar tanırız	591
353 — Evvel-i Kalûbelâ'dan ahdile îmandayız	592
354 — İzdiyâd-ı ömr için yâr ile ülfet bekleriz	593
355 — Düştü dil bir mehlika dildâra şeksiz şübhesiz	594

Muhammes :

— A —

356 — Yâr-ı gar olmaz meseldir âşika her dilrübâ	595
--	-----

[*] Bu üç manzumenin bazı mısraları "Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilâtün,, vez-
nine uygundur.

357 — Şâh-ı nevrûz eyledi dehri muattar bir yana 596

— B —

358 — Subh olup ref'oldu yârın dîdesinden çünki hâb 597

— C —

359 — Nevbahâr eyyâmı erdi her taraf buldu revâc 621

— D —

360 — Bu meseldir eylemez her dilberân uşşâkı şâd 598

361 — Dilrübâlar eylemez uşşâkı vaslında müfid 599

— E —

362 — Şâh-ı encüm çekti gök meydânına asker gice 600

363 — Ol ki teslîm ü rızâ oldu kazâ-yi kudrete 601

— H —

364 — Sîneme çektim yine şevk ile bir sûrâh şûh 602

— K —

365 — Gerçi olmuştur mukarrer her kese kâr ayrılık 603

— L —

366 — Bir güneş tal'at perf peyker melek sîmâ güzel 604

367 — Hep nasîhattir sana bu sözlerim sayma gönül 605

368 — Şunda bir âşüfte-i tannâze bend oldu gönül 606

— M —

369 — Fâriğim geçtim geçenden seyr-i yârân istemem 607

— N —

370 — Aşkın ile ciğeri büryân ararsan işte ben 608

- 371 — Ey dilâ fehm eyle Hak'kın sun'-i ferdâniyyetin 609
372 — Nâz ile reftâr eder ol kaddi ar'ar cum'a gün 612

— O —

- 373 — Vakt-i vuslattır civânâ va'de-i ferdâyı ko 613

— Ş —

- 374 — Akl ü fikrim târ ü mâr etti benim bir ser tırâş 615
375 — Bır vefâ çerhin işi her dem figan olmağ imiş 616

— U —

- 376 — İbtidâ halk oldu dürr-i ma'den'i peyâdâda su 617

Müseddes :

— A —

- 377 — Ey gönül devletle âdem girse de bin yaşına 619

— B —

- 378 — Çün seher vaktinde gördüm bir cemâli âfitâb 620

— Ç —

- 379 — Bu cihan bir tekye ey dil konan olmaz bunda aç 622

— I —

- 380 — Ey dilâ bu âlemin sahnında sohbet kalmadı 623

— I —

- 381 — Gör lâini nükte-i eflâke baş indirmede 624

- 382 — Gâh olur bin şevk ile mesrûr eder aşk âdemi 625
383 — Bilmedin gittin hevâ ile heves tezvîrini 627

— M —

- 384 — Ey cemâl-i tal'ati ferhunde ol tab'-ı selîm 628

— T —

- 385 — Bârekâllâh hüsnün ey meh hub cemâl olmuş dürüst 630

— S —

- 386 — Kayd-ı kesretten geçüp bir cânibe kıldım heves 631

— Ş —

- 387 — Bir zaman geşt eyledim gezdim cihânı kuru yaş 632

II — Semâi : Mefâilün mefâilün mefâilün mefâilün

Gazel :

— A —

- 1 — Kaçan kim nerkis-i mestinde cânâ hâb olur peydâ 152
2 — Düşürdüm gönlümü bir gözleri mestâne vâveylâ 153
3 — Letâfet gülşeninde gonca güldür leblerin cânâ 157
4 — Gönül kadrin o mehpâre bilür ammâ neden sonra 160
5 — Mahabbet unmazam senden yürü ey bîvefâ dünyâ 162
6 — Ne canlardan geri kalmış misâfir hânedir dünyâ 163

— Ç —

- 7 — Gönül bu bezm-i âlemde gelen gelsün gidenden geç 166
8 — Değildir ehl-i aşka ey gönül teslim irâdet güç 167

— D —

- 9 — Nazar kılmazsan ednâye eğer ey kameti şimşâd 168

— E —

- 10 — Bū gün bâzâr-ı dehr içre kul oldum bir sehî kadde 169
11 — Cemâlin dilberâ bâğ-ı İrem'dir de ne dersin de 170
12 — İrişsin kaddi dildârın bülend olsun da seyreyle 173
13 — O tıfl-ı nevrâsîdem serbülend olsun da seyreyle 174
14 — O yârin dîde-i mahmûru mest olsun da seyreyle 175
15 — Hele bir kerre ey dilber şerâb-ı aşkı nûş eyle 176

— F —

- 16 — O yârin habbe-i hubbu muanber benleri saf saf 179

— H —

- 17 — Rehîn-i aşkolan yerde düşen olmaz imiş iflâh 181

— K —

- 18 — Eğer geçtimse yolundan senin ey şâh-ı râh eksik 187
19 — Dilâ dünyâda bir koçmak için hayfâ cenânım yok 190

— L —

- 20 — Giyinmiş gülşen içre goncalar gülgûn kabâ bülbül 193
21 — Ne nakş aldın gül-i terden ne hâlet eyledin bülbül 194

— M —

- 22 — Ko her neylerse eyler bana ol cânâne suç bulmam 196
23 — Yanar sinemde aşk nârı ne âteştir neden bilmem 198
24 — Güzel candan güzâr etti hadeng-i mihnet ü mâtem 201
25 — Elimle ihtiyârım gamze-i bîdâda ben verdim 203
26 — Rızâ-yi aşkı evvel bu dil-i nâşâda ben verdim 204
27 — Ezel cânâna candan cezbe-i tesfîri ben verdim 205

28 — Yeter cevreyledin cânâ bilirsin dil perîşânım	207
29 — Bu şive nâza hergiz bir ferâgat yok mu sultânım	208
30 — Cemâlin pertev-i nûr u ziyâdır çeşmi mestânım	209
31 — Gamından ey saçı Leylâ yitürdüm aklı Mecnûn'um	212

— N —

32 — Niçe yıldır sana ben âşıkım ey fitne-i devran	213
33 — Cihân içre hazer etmek gerek insan munâfıktan	214
34 — Neler kıldı bize ol gamzesi cellâdı söyletsen	217
35 — Eyâ şûh-i cefâkârım niçün insâfa gelmezsin	220
36 — Behey cevr edici dilber niçün insâfa gelmezsin	221

— R —

37 — Ezel kâtibleri uşşâk bahtın kare yazmışlar	228
---	-----

— Ş —

38 — Taâlallah neden kim kametin servin alem çekmiş	229
39 — Hacil olmuş o yâr-ı huşk leb nâlemden ayrılmış	231
40 — Garib bülbül kılar zârı varup kâşâne yasdanmış	232
41 — Gör ol hâl-i siyah sîm-i ruh-i cânâne yaslanmış	233
42 — Siyeh kâkülleri yârin meh-i envâre yaslanmış	234
43 — Dilâ bu köhne dünyâya hezar insan ayak basmış	235
44 — Görenler katre katre hûn-i çeşmim hâke sarmaşmış	236
45 — Dilâ nakkaş-ı kudret kim burûc üzre elem yazmış	237
46 — Gönül âlemde bir şâh-i cihânı istemiş bulmuş	239
47 — Bu gün ol dilber-i ra'nâyı gördüm hub cemâl olmuş	240
48 — Gönül aşkınla ey dilber azeb sevdâye duş olmuş	241

— T —

49 — Efendim sevdiğim sizde kadîmî bu mudur âdet	242
50 — Nedendir rûy-i gülgûnun nazardan eyledin iskat	243

— Z —

51 — Ne mümkündür ede zâhid o lâ'li canfezâdan haz 246

Murbba' :

— A —

52 — Gel ey dil eyleme ömrün cihân içinde sen hebâ 250

53 — Perîşân eyledi aklım yine bir dilber-i ra'nâ 284

— M —

54 — Benim bâğ-ı letâfette gül-i handânım İbrâhîm 406

— N —

55 — Cüdâ düşmek ne müşkildir kişi bir mehlikasından 438

— R —

56 — İmâmeynin duâgûyu senâhânı Sakalardır 546

Muhammes:

— S —

57 — Neden sen gül de ben bülbül gibi zâr olmağa bâis 614

Müseddes :

— K —

58 — Muallâ dervişüz fakr ü fenâyilerdenüz âşık 626

— R —

59 — Görünmez pertevinden sûret-i mihrin ne hâlettir 629

III — Kalendert : Me'ülü mefâilü mefâilü faülün

Gazel :

— A —

1 — Mektebde kaçan nâz ile cânân okudukça	151
2 — Ey çarh-ı sitemger dil-i nâlâna dokunma	154
3 — Ey hatt-ı siyeh ârız-ı cânâne dolaşma	155
4 — Mestâne varup ey gönül ol yâre dolaşma	156

— E —

5 — Sâkî getür ol bâde.i engûru seherde	171
6 — Ol dilber-i mümtâz konuşmaz bizim ile	172
7 — Ey bâd-i sabâ hâlimi cânânıma söyle	177
8 — Ey gonca varup sünbül-i reyhâne öpülme	178

— I —

9 — Bu dil yine bir âfet-i mekkâre dolaştı	184

— K —

10 — Olmaz mı aceb bir gece cânâne sarılmak	185
11 — Pek nâzik olur her gece cânâne sarılmak	186
12 — Üftâden ola mihnet-i hicrânına lâyık	188
13 — Bir gün mü geçer kûyuna cânâ haberim yok	189

— M —

14 — Mecliste gece dilbere mestâne sarılısam	197
15 — Cânâ seni ben âlem-i dünyâya değişmem	199
16 — Fikr-i ruhini sad gül-i hoşbûya değişmem	200
17 — Merdümlüğün özler dil-i gam pişe efendim	202
18 — Ey dişleri lü'lü bedeni sim ağa yollum	210
19 — Ey dişleri dür lebleri mercan ağa yollum	211

— N —

- 20 — Deprendi yine âteş-i hicran içerimden 215
21 — Ey gonce dehen kıl hazer âh-ı seherimden 216
22 — Sevdim yine bir dilber-i ra'nâ küçücükten 218
23 — Ettin mi cefâ ilmini tahsil küçücükten 219
24 — Ey şûh-i cefâ âşika bigâne bakarsın 222
25 — Terk etme bu ben âşıkı cânâ çok ararsın 223
26 — Gel bezme kadem bas leb-i mercânım içersin 224
27 — Cevr etme güzel nahl budağın çürüdürsün 226

— Ş —

- 28 — Gördüm o güzel sünbülü gülzâre sarılmış 230
29 — Dil ol güzelin kâkülü tuzağına düşmüş 238

— T —

- 30 — Gören yüzünü vâlih ü hayrân olur âfet 244
31 — Yârem açamam yâre keder eyleye şâyet 245

Murabba' :

— N —

- 32 — Sevdim yine bir gamzesi kattal küçücükten 454

Muahammes :

— N —

- 33 — Düştü niydeyim aramıza âteş-i hicran 610
34 — Cânâ arama tende beni canda bulursun 611

IV — Gazel : Failâtün (Fâilâtün) failâtün failâtün failün (fa'lün) :

Murabba' :

— N —

- 1 — Yine tahtına cülûs eyledi şâh-ı ramazan 446

V — Me'ûlü fâilâtü mefâilü fâilün :

— M —

1 — Her seng-i ta'ne sabrolalı pîşemiz bizim 206

VI — Fâilâtün fâilâtün fâilün :

Tahmîs :

— B —

1 — Aşkın ile göz yaşın ettim şerâb 618

VII — Şatranç : Müfteilün müfteilün :

— A —

1 — İtme cefâ bana şehâ
Cevri revâ görme sezâ 657

Umumî Fihrist

— A —

Destan :

- 1 — Gel vuhûş u tuyûru bir yâd idelim
Gör neler yaratmış Bârî Taâlâ 1

Koşma :

- 2 — Bir kaşî hilâle meyletti gönül
Çağrî geçmiş ammâ yine bir hoşça 9
- 3 — Yine müjde kıldı sultân-ı nevrûz
İriştî zerrîne feth-i Mesihâ 10
- 4 — Cüz'î hidâyetin dünyâya vermez
Kemâl-i keremin müştâkı Mevlâ 11
- 5 — İriştik vaslına mâh-ı sıyâmın
İktidâ eyledik ibtidâsına 12
- 6 — Nevbahâr eyyâmı artmada çûşun
O deme erdiği çağların Tuna 13
- 7 — Ey dil eser fenâ nâdim olursun
Nesîm-i subuh veşeden müberrâ 14
- 8 — Dil verip sevdiğim şivekâr olsa
Sînesi bendleri çözülse dursa 15
- 9 — Aşk u mahabbetten da'vâ kılanlar
Başına sultandır bî bâk ü pervâ 16
- 10 — Giriftâr olanlar bir özge derde
Yitirir kendini gider araya 17
- 11 — Nice dil vermesin dîvâne gönlüm
Böyle bir cemâli münevver aya 18

Gazel :

12 — Mektebde kaçan nâz ile cânân okudukça	Kalenderi	151
13 — Kaçan kim nerkis-i mestinde cânâ hâb olur peydâ	Semaî	152
14 — Düşürdüm gönlümü bir gözleri mestâne vaveylâ	"	153
15 — Ey çarh-ısi temger dil-i nâlâna dokunma	Kalender	154
16 — Ey hatt-ı siyeh ârız-ı cânâne dolaşma	"	155
17 — Mestâne varup ey gönül ol yâre dolaşma	"	156
18 — Letâfet gülşeninde gonca güldür leblerin cânâ	Semaî	157
19 — Yâ İlâhî ne günahkârım ki yüz tutub sana	Divan	158
20 — Yine dil bir şivekâra olmak iste âşinâ	"	159
21 — Gönül kadrin o mehpâre bilür ammâ neden sonra	Semaî	160
22 — Kâkülün sevdâları lâm etti kaddim ey fetâ	Divan	161
23 — Mahabbet ummazam senden yürü ey bivefâ dünyâ	Semaî	162
24 — Ne canlardan geri kalmış misâfirhânedir dünya	"	163

Murabba' :

25 — Bakmaz oldu yüzüme ol yâre nettim ey sabâ	Divan	248
26 — Var şu ömrüm varına benden selâm et ey sabâ	"	249
27 — Gel ey dil eyleme ömrün cihan içinde sen hebâ	Semaî	250
28 — Gider oldum ağa yollum arşa çıkmadan sadâ	Divan	251
29 — Gözlerim yaşı revân oldu Mehemed elvedâ	"	252
30 — Ey cemâli şübhesiz Şems-i cihânım elvedâ	"	253
31 — Gider oldum sağ esen kalasın ey yâr elvedâ	"	254
32 — Nûr-i akdem buldu kandil içre menzûl ibtidâ	"	255
33 — Nûr-i hazret oldu kandil içre meşhûr ibtidâ	"	256
34 — Ey habîbi ehl-i isyânın şefi'i Mustafâ	"	257
35 — Rûyini şems ü kamer görürse ger hayrân olur	"	258
36 — Aldın aklım ey yüzü gün alnı mâhım Mustafâ	"	259
37 — Va'deye kıldı hilâf ol mihribânım Mustafâ	"	260
38 — Âşık oldum sen perî simâyâ cânım Mustafâ	"	261
39 — Hüsnünü gördükde oldum bende cânım Mustafâ	"	262
40 — Sana bir tenhâ sözüm var dinle cânım Mustafâ	"	263

41 — Bendene hor bakma gel ey nevcivânım Mustafâ	Divan	264
42 — Ey perî yüzlü şehim gül-i bahârım Mustafâ	"	265
43 — Gözden oldumsa cüdâ ey şivekâr unutma hâ	"	266
44 — Dâimâ medhin dilinde sûre-i Rahmân ola	"	267
45 — Var ol iyilikle serîr-i devletin ma'mûr ola	"	268
46 — Ey güzeller serveri cânım sabâhın hayr ola	"	269
47 — Ey melek tal'at perî peyker sabâhın hayr ola	"	270
48 — Merhabâ ey zülf-i anber bû sabâhın hayr ola	"	271
49 — Ey gönül şimdengeru yâ taht ola yâ baht ola	"	272
50 — Geçti yârin hadden özge firkati bu cânıma	"	273
51 — Derdimi cânâ dil-i mahzûna sor sorma bana	"	274
52 — Söylemez oldu aceb cânânım incinmiş bana	"	275
53 — Geçtim ey dil cümleden bir tâze mehrû bul bana	"	276
54 — Gayri dilberden vefâ sensiz harâm olsun bana	"	277
55 — Yoktur âğâhım niçün ey mehlika küstün bana	"	278
56 — Bir garîbim şübhesiz hasret mekân ağlar bana	"	279
57 — Ey meded ol nevcivânın hâtırı kalmış bana	"	280
58 — Yine bir yüzden unuldu âh kim firkat bana	"	281
59 — Kendi hâlimde gezerken bir perî söğdü bana	"	282
60 — Bülbülüm bâğ-ı hayatta âh ü zâr olmaz bana	"	283
61 — Perîşân eyledi aklım yine bir dilber-i ra'nâ	Semaî	284
62 — Yâr gel yâr olalım bir sen bana bir ben sana	Divan	285
63 — Yâr gel ikrâm edelim bir sen bana bir ben sana	"	286
64 — Söyle gel ey kameti tûbâcığım nettim sana	"	287
65 — Aşk-ı cânan bir yana dostumla Leylâ bir yana	"	288
66 — Gider oldum pür cefâ sen bir yana ben bir yana	"	289
67 — Ey yüzü gül gonca fem sen bir yana ben bir yana	"	290
68 — Ey güzeller ülkeri sen bir yana ben bir yana	"	291
69 — Ey perî peyker melek sen bir yana ben bir yana	"	292
70 — Gel bana cevri etme dilber dîn ü îmân aşkına	"	293
71 — Düştü gönlüm bir gül-i Rum dilber-i tersâsına	"	294
72 — Bir güzel sevsem ki ben âğyâre minnet olmasa	"	295
73 — Kâkülün sevdâları ham etti kaddim ey fetâ	"	296
74 — Ey dirîğa çerh-i gaddar kaddimi kıldın dûtâ	"	297

75 — Ey dirîğa kim yine aldı beni cezb-i hevâ	Divan	298
76 — Noldu âyâ gelmedi şâh-ı cihan eğlendi yâ	"	299

Muhammes :

77 — Yâr-ı gar olmaz meseldir âşıkâ her dilrübâ	"	595
78 — Şâh-ı nevrûz eyledi dehri muattar bir yâna	"	596

Müseddes :

79 — Ey gönül devletle âdem girse de bin yaşına	"	619
---	---	-----

Semaî :

80 — Bu gün bir mâhitab gördüm Meyi âb-ı zülâl anca		633
81 — Kurulalı neler çekmiş Yalan dünyâyâ sorsana		653
82 — Şu karşıdan gelen dilber Gelir ammâ neden sonra		634
83 — Mürüvvet ummazam senden Yürü ey bîvefâ dünyâ		634
84 — Ne canlardan geri kalmış Misâfirhânedir dünyâ		636

Satranç :

85 — İtma cefâ bana şehâ Cevri revâ görme sezâ		657
---	--	-----

— B —

Koşma :

86 — Ol mâhın hüsnünde hâl-i mükerrerem Hacer-ül-esved'dir ey kaşı mihrâb		19
87 — Sözümnden mahabbet remzini alıp Nâz ü istiğnâyâ başladı habîb		20

88 — Sebeb oldun ayırdın benî yârdan Tîg-ı gazab sana yâr olsun rakîb	21
89 — Sabr-ı Eyyûb ile îd-i visâle Ahdedüb ol perî dedi yâ nasîb	22
90 — Koyup göğsüne Hak'kın selâmın Verdi bendesine bir şâh-ı mahbûb	23

Murabba' :

91 — Ey gönül bu gözlerimden dereler akmaktadır Katre katre dâne dâne gûşe gûşe âb âb	Divan	300
92 — Bezm-i gamda âh ü nâlem oldu ney sîne rebâb	”	301
93 — Vechine teşbîh eder ay kendüyü etmez hicâb	”	302
94 — Nice bir çeksem gerek derd ü firâk u iztırâb	”	303
95 — Ey benim serv-i revânım varıma sensin sebeb	”	304
96 — Beşımı derde düşürdüm Mutafâ sensin sebeb	”	305
97 — Ey dilâ senden kime feryâd ü dâd itsem aceb	”	306
98 — Ehl-i dînin cây-i istimdâdı sensin yâ Mücîb	”	307
99 — Ey mâhabbet bezmine tâlib dil-i mahzun garib	”	308

Muhammes :

100 — Subh olub ref'oldu yârin dîdesinden çünki hâb	”	597
---	---	-----

Tehmis :

101 — Aşkın ile göz yaşın ettim şerâb	618
---------------------------------------	-----

Müseddes :

102 — Çün seher vaktinde gördüm bir cemâli âfitâb	Divan	620
---	-------	-----

— C —

Koşma :

103 — Şunda bir dilberin âhû gözleri Aklımı fikrimi eyledi târâc	24
104 — Bu anka denilen ey dil-i şeydâ Her hangi uşşâka olursa sertâc	25

Gazel :

- 105 — Pâyine yüz sürdüğü için güneş buldu revâc Divan 164
106 — Vaslına irmek umarken derde kıldın nâmizâc „ 165

Muhammes :

- 107 — Nevbahâr eyyâmı erdi her taraf buldu revâc „ 621

— Ç —

Koşma :

- 108 — Cevr ü cefâları cânıma yetti
Bilmezem bende mi dilberde mi suç 26

Gazel :

- 109 — Gönül bu bezm-i âlemde gelen gelsün gidenden geç Semaî 166
110 — Değildir ehl-i aşka ey gönül teslim irâdet güç „ 167

Müseddes :

- 111 — Bu cihan bir tekye ey dil konan olmaz bunda aç Divan 622

— D —

Koşma :

- 112 — Bisütûn-i gamda ağlar gezerim
Ayakdaş olamaz yanımca Ferhad 27
113 — Âvâre gezerken dehri serâser
Bir serv-i bâlâya kul oldum meded 28

Gazel :

- 114 — Nazar kılmazsan ednâye eğer ey kameti şimşâd Semaî 168

Murabba':

115 — Çün bana yâr olmağı sen kılmadın cânâ murâd	Divan	309
116 — Ey bütün dünyâyı bünyâd eyleyen Mevlâ meded	"	310
117 — Nâgehan aşk u mahabbet râhına girdim meded	"	311
118 — Ey cemâli gonce-i dilde İrem cânâ ferîd	"	312
119 — Âteş-i firkatlerin saldı gönül mülküne od	"	313

Muhammes :

120 — Bu meseldir eylemez her dilberan uşşâkı şâd	"	598
121 — Dilrübâlar eylemez uşşâkı vaslında müfîd	"	599

— E —

Koşma :

122 — Arzihâl eylesem ettiğın cevre Mahabbet sadr olur yüze gelince		29
123 — Dudu dillim meclis üstüne geldin Safâ-yi kalb için nûş eyle bâde		30
124 — Dedi bir pir bana pişmân olursun Râzın açma Hudâ'dan gayri ferde		31
125 — Râh-ı mahabbeti seyrân ederken İriştım menzile bir ayağ ile		32
126 — Canım senin için işim her gün âh Âkıbet ölürüm bir gün âh ile		33
127 — Çünkü yârın kibr ü kîni yok bize Kurulmuş gamzeler içre o yâ ne		34
128 — Gönül muntazırdır nazlı yârine Bâd-i seher selâm eyle dostuma Takdir Hudâ'nındır tedbîrin kime Yolumuz gurbete düştü bu sene		35
129 — Yenile meyletti dil bir cânânın Leblerinin nebâtına kandine		36
130 — Sînem üzre adedi yok dağların Yâr elinden yârelidir bu sîne		37

131 — Çün halka - i dilde destires oldum Gönül murâdından bir misal yine	38
132 — Ey bâğıban senden bir suâlim var Güllerin yanında hârın aslı ne	39
133 — Ser fedâ zülfüne der imiş rakîb Canlar veren aşıkânın cürmü ne	40
134 — Kadir Mevlâm seni sevmiş yaratmış Serdâr etmiş dilberlerin üstüne	658

Gazel :

135 — Bu gün bâzâr-ı dehr içre kul oldum bir sehî kadde	Semaî	169
136 — Cemâlin dilberâ bâğ-ı İrem'dir de ne dersen de	"	170
137 — Sâkî getür ol bâde-i engüru seherde	Kalenderî	171
138 — Ol dilber-i mümtâz konuşmaz bizim ile	"	172
139 — İrişsin kaddi dildârın bülend olsun da seyr eyle	Semaî	173
140 — O tıfl-ı nevresîdem serbüend olsun da seyr eyle	"	174
141 — O yârın dîde-i mahmûru mest olsun da seyr eyle	"	175
142 — Hele bir kerre ey dilber şerâb-ı aşkı nûş eyle	"	176
143 — Ey bâd-i sabâ hâlimi cânânıma söyle	Kalenderî	177
144 — Ey gonce varup sünbül-i reyhâne öpülme	"	178

Murabbaa' :

145 — Başladım bülbül misâli zâra her gün her gece	Divan	314
146 — Duymayup artırdı yârım nâzı her gün her gece	"	315
147 — Kande idin cânımın cânânı hoş geldin hele	"	316
148 — Yâ İlahî sen beni insâna muhtâc eyleme	"	317
149 — Hamd ola dünyâda bir cânân edindim kendime	"	318
150 — Şu cihanda bir gözü mestâne buldum kendime	"	319
151 — Ey dilâ Mecnûn ile dîvân olursam kime ne	"	320
152 — Dilberâ dillerde vasfın yâd olur günden güne	"	321
153 — Bülbülün medhin okusun rûz ü şeb dâl üstüner	"	322
154 — Mürğ-i dil konu bu gün bir ruhleri âl üstüne	"	323
155 — Sevdiğim takın yürü mercânı mercân üstüne	"	324
156 — Ey güzel hançer çeküp kasetme insân üstüne	"	325

157 — Ey dirîğa düştü dil bigâneden bigâneye Divan 326

Muhammes :

158 — Şâh-ı encüm çekti gök meydânına asker gece „ 600

159 — Ol ki teslîm ü rızâ oldu kazâ-yi kudrete „ 601

Semaî :

160 — Bu gün ol hubların şâhı
Geldi geçti bin nâz ile 637

161 — Bu gün ben bir güzel gördüm
Yeşiller giymiş ağ üzre 638

— F —

Gazel :

162 — O yârin habbe i hubbu muanber benleri saf saf Semaî 179

Murabba' :

163 — Ey cemâl-i dilküşâsı mâh-i tâbânım Şerif Divan 327

164 — Ey saâdet âleminde mâh-ı pür enver şerif „ 328

165 — Kaldı dil zulmette meşhûr olmadı hayf oldu hayf „ 329

— G —

Gazel :

166 — Künc-i aşkında şu denlu eyledim candan ferâğ „ 180

— H —

Koşma :

167 — Benim ile yiyip içip gezerken
Rakiblerim oldu dostun Abdullâh 41

168 — Hâl-i sevdâ ile pür inkisârım
Umarım müşkilim feth ede Fettâh 42

- 169 — Melâhat mısırında kûşâde fâlin
Yûsuf-ı sânisin be-kavl-i sahîh 43
- 170 — Hilâl ebrûların şekl-i meddini
Çekenler sîneye teslîm eder rûh 44

Gazel :

- 171 — Rehîn-i aşk olan yerde düşen olmaz imiş iflâh Semaî 181
- 172 — Hûni çeşmin gamzelerden bağlayup âh-ı sûrah Divan 183
- 173 — Ey gönül gel aç bu istiğfâr ile kıl imtisâh „ 183

Murabba' :

- 174 — İsmetin sermâye-i rûh-i revânıdır kadeh Divan 330
- 175 — Ey gönül geçti zamânın kılca kaldı tende rûh „ 331

Muhammes :

- 176 — Sîneme çektim yine şevk ile bir sûrah şûh Divan 602

— I —

Koşma :

- 177 — Ey dilâ akl adın anıp gidenler
Gitti uslanmadı dîvâne kaldı 50
- 178 — Dünüm kadir günüm bayram olurdu
Ol perî bizimle hemdem olaydı 51
- 179 — Bâd-i sabâ yâre selâm et benden
Niçin gelmez zülfün taramamış mı 52

Gazel :

- 180 — Bu dil yine bir âfet-i mekkâre dolaştı Kalenderî 184

Müseddes :

- 181 — Ey dilâ bu âlemin sahnında sohbet kalmadı Divan 623

Destan :

- 182 — Bihûde akıtma gözünden yaşı
Bu ahvâle vâkıf olamaz naşı
İbtidâ yarattı Hudâ bir taşı
Anla nice kevn ü mekân eyledi 2

Şairname :

- 183 — Olmak ister isen gönül zûfünun
Derûnî zıkr eyle Ganî Yezdân'ı 666

Koşma :

- 184 — Dilberâ bendene dîvâne dersin
Dîvâne dağd-olur şehre gelir mi 45
185 — Türk kavmine minnet etmek olur mu
Karnında dalağı şiştikten geri 46
186 — Simdi her cihetten oldum serserî
Hak verir kısmetim kâr kaydı gitti 47
187 — Devlet hümâsın tutayım der iken
Uçurdum kolumdan baz elden gitti 48
188 -- Be gaziler aşka düşelden beri
Gam u mihnet bana yâr oldu gitti 49

Murabba' :

- 189 — Kıl kerem bu bendene cânânım ağlatma beni Divan 332
190 — Bir dili bülbül gül-i ra'nâ tırâş etti beni „ 333
191 — Dilberâ seyyâh olursan gel Hicaz'da bul beni „ 334
192 — Aşk ile âlûdeyim âvâre zannetmen beni „ 335
193 — Düştü gönlüm bir melek sîmâya incitmen beni „ 336
194 — Rûz ü şeb bülbül gibi nâlân eden sensin beni „ 337
195 — Yâ İlâhî hikmet ile özge cân ettin beni „ 338
196 — Ey perf peyker hatâdan saklasun Hâlık seni „ 339
197 — Sevdim ammâ bîvefâ bilmezdim evvel ben seni „ 340

- 198 — Bedduâ etmem sana Mevla'ya saldıım ben seni Divan 341
199 — Söyle ey mehrû güzel billâhi kim sevmez seni „ 342

Müseddes :

- 200 — Gör lâini nükte-i eflâke baş indirmedim „ 624
201 — Gâh olur bin şevk ile mesrûr eder aşk âdemi „ 625

— K —

Koşma :

- 202 — Bin sûret gösterir rümûz-i eşyâ
Doğup her bir yüzden mâhitâb ancak 53
203 — Yârı gamhâneye eyledim da'vet
Tevâzu' eyleyüp alçaklayarak 54
204 — Şunda bir cânânın Rum'da Acem'de
Ederler medhini Buhârâ'ya dek 55
205 — Akrânın bulmadım ey hûbî lika
Devr ettim cihânı İsfahân'a dek 56
206 — Yüz sürüp pâyine serv-i bülendin
Göz yaşın akıttım bir kenâre dek 57
207 — Gerekmez bir dahi böyle tarz etme
Atıldım çok dürlü fendine felek 58
208 — Devretmedi murâdımca zâmâne
Beni dildârımdan ayırdın felek 59
209 — Dâd elinden kime kılâm şikâyet
Beni dildârımdan ayırdın felek 60
210 — Şübhesiz sen beni ey saçı Leylâ
Mecnûn-i şeydâye eyledim refik 61

Gazel :

- 211 — Olmaz mı acerb bir gece cânâne sarılmak Kalenderî 185
212 — Pek nâzik olur her gece cânâne sarılmak „ 186
213 — Eğer geçtimse yolundan senin ey şâhırâh eksik Semâî 187

214 — Üftâden ola mihnet-i hicrânına lâyük	Kalenderî	188
215 — Bir gün mü geçer kûyine cânâ haberim yok	"	189
216 — Dilâ dünyâda bir koçmak için hayfâ cenânım yok	Semaî	190

Murabba' :

217 — Güldün evvel yüzüme arz-ı cemâl ettin felek	Divan	343
218 — Sûz-i aşkım mahremim sırdâşım aldın ey felek	"	344
219 — Cüz'i ârâm et dedi dildâre katlansam gerek	"	345
220 — Nice bir bu mihnet-i hicrâna katlansam gerek	"	346
221 — Bir zaman çeşmim yaşın bir çağlar âb etsem gerek	"	347
222 — Bir zaman bu eşk-i çeşmim ben revân etsem gerek	"	348
223 — Sana cânâ derdimi bir bir beyân etsem gerek	"	349
224 — Hâlimi dildârıma bir bir iyân etsem gerek	"	350
225 — Sûretâ mağrur kıyâfet bir levend sevsem gerek	"	351
226 — Cân ü dilden bir melek sîmâ güzel sevsem gerek	"	352
227 — Bir zaman misli bulunmaz bir civan sevsem gerek	"	353
228 — Bîvefâsın anladım ey dilber-i âlem ne şek	"	354
229 — Ey dirîga bir aceb seyrâne düştü ortalık	"	355
230 — Âkıbet etti beni pür derd-i yârân ayrılık	"	356
231 — Bu vücûdum şehrine düştü yine nâr yarılık	"	357
232 — Hâr ile yâr oldun ey gonce dehen hayfâ yazık	"	358
233 — Ol benim şâhin bakışlı şehlevendim bunda yok	"	359
234 — Hak bize kıldı inâyet ilm-i ma'nâ okuduk	"	360

Muhammes :

235 — Gerçi olmuştur mukarrer her kese kâr ayrılık	"	603
--	---	-----

Müseddes :

236 — Muallâ dervişüz fakr u fenâyilerdenüz âşık	Semaî	626
--	-------	-----

— L —

Destan :

237 — Hey gaziler bir seyrâna uğradım Söylenecek dinlenecek hal değil		7
--	--	---

Koşma :

- 238 — Dâdıma hidâyet eyle yâ Kerîm
Gözlerim kan ile doldu destim al 62
- 239 — Çün dilek geçmedi sen perfî rûya
Ko ben ağlayayım gel efendim gel 63
- 240 — Hasretle ciğerim eyledin pür hûn
Eğlenme hubların serdârı tez gel 64
- 241 — Şol nûr-i cemâle zeynolan teller
Kemend-i dâr imiş bilmezdim evvel 65
- 242 — Beni bülbül gibi şîrin sözlerin
Şakıdır gözleri sözleri güzel 66
- 243 — Firkatinle garibliğe râhımı
Salındı gözlerin sevdiğim güzel 67
- 244 — Gerçi ben lûtfuna câiz değilim
Yâ nolur eylesen himâyet güzel 68
- 245 — Dilbarâ süregör zev ku safâyı
Destinde hâtemdir bu hûsn-i cemîl 69
- 246 — Başınçün bir sual sorayım sana
Nedir bu feryâda behâne bülbül 70
- 247 — Sâye veş zemîne salup sünbülü
Çıkardı râzını âşikâre gül 71
- 248 — Gevre muhtâc olup ... âşiklar
Acebdir düşerse bir mâha gönül 72
- 249 — Ermedin murâda ermedin hâlâ
Var mıdır evvelde erdiğin gönül 73
- 250 — Efendim giysû-yi siyehkârında
Mihmânın değildir ya nedir gönül 74

Gazel :

- 251 — Sînemin bâğında bitmiş bir ağaçta iki dal Divan 191
- 252 — Başladı gelmeğe yer yer dahi dilberde sakal „ 192
- 253 — Giyinmiş gülşen içre goncalar gülgün kabâ bülbül Semâf 193

- 254 — Ne nakş aldın gül-i terden ne hâlet eyledin bülbül Divan 104
255 — Gördüğü mehpârenin emrine fermandır gönül „ 195

Murabba' :

- 256 — Zâhidâ aç gözünü sahrâya bak ta ibret al „ 361
257 — Ey gönül insâfa gel dünyâya bak ta ibret al „ 362
258 — Ey gönül âlemde nâlân eyler insânı ecel „ 363
259 — Ey güneş tal'at perî peyker misâl insâfa gel „ 364
260 — Hiç revâ mı katı zâlim bakışın bin kan eder „ 365
261 — Ey kamer tal'at güneş behcet sabah erkence gel „ 366
262 — Buluşalım ey perî yarın sabah erkence gel „ 367
263 — Çün koyup gittin beni nâ mihrîbânım tezce gel „ 368
264 — Gel gel ey mihr-i cihan ârâ seher vaktinde gel „ 369
265 — Ey cemâl-i sun'-i Hak kudret seher vaktinde gel „ 370
266 — İntizârım ey gözü âhû seher vaktinde gel „ 371
267 — Ey bana kan ağladan mekkâre senden çektim el „ 372
268 — Da'vetindir ey güzeller şâhı akşam üstü gel „ 373
269 — Sen gidelden hiç bilir misin ki cânân oldu gel „ 374
270 — Seni gayet ile sevdi ey saçı Leylâ güzel „ 375
271 — Ey kamer tal'at perî peyker melek sîmâ güzel „ 375
272 — Kangı gülzârın gülüsün verd-i handânım güzel „ 376
273 — Mübtelâyım hâtırdan fikr-i yâr eksik değil „ 377
274 — Yalnız bir ben değil bây ü gedâ sultan melîl „ 378
275 — Sen seni sanma melil ey dil bütün dünyâ melil „ 379
276 — Her kaçan gülşende ol meh tâzeler destâre gül „ 380
277 — Sünbülün sahn-ı lâtifinden tutar dâmânı gül „ 381
278 — Hâlîme lâyük sezâ bir nevcivân ister gönül „ 382
279 — Gel haberdâr ol kamû ahvâl-i âlemden gönül „ 383
280 — Her birine bir bakan dildârı neylersin gönül „ 384
281 — Gittin ey rûh-i revânım zâra mı düşsün gönül „ 385

Muhammes :

- 282 — Bir güneş tal'at perî peyker melek sîmâ güzel „ 604

- 283 — Hep nasihattir sana bu sözlerim sayma gönül Divan 605
284 — Şunda bir âşüfte-i tannâze bend oldu gönül „ 606

Müseddes :

- 285 — Bilmedin gittin hevâ ile heves tezvîrini
Ne ferâgat ettin el çektin ne usandın gönül „ 627

Semâî :

- 286 — Bu gülşende karâr eyle
Gayri bağa göçme bülbül 654
287 — Gurbet elde deldin bağrım
Garîb garîb ötme bülbül 655

— M —

koşma :

- 288 — Bir leb-i şîrne gönül düşürdüm
Döner mi ateşim Ferhâd'a bilmem 75
289 — Rûz ü şeb artmada âh ile zârım
Eser eyleye mi dildâra bilmem 76
290 — Hâlim arzeyelem gül yüzlü yâra
Lûtfedüp selâmım alır mı bilmem 77
291 — Eyledim ey perî feryâd elinden
Cevrini çekmeğe kalmadı çârem 78
292 — Hak Taâlâ yaratmadan cihânı
Ben lûtf u ihsâna uğradım geldim 79
293 — Ervâh-ı bâtının eyleyüp isbat
Bir özge sebîle uğradım geldim 80
294 — Pâyitaht içinde mislin bulunmaz
Sencileyin kaşı keman efendim 81
295 — Geleydi hâneme o nâzenînim
Ayağı türâbın okşar öperdim 82
296 — Çoktan kuluyum sen şâh-ı zamânın
İnsâf eyle gel barışalım sevdiğim 83

297 — Aşkın harâreti eyleyip helâk Bu derdime derman vere Salih'im	84
298 — Aşkın ile bu âlem-i fenâda Ne cefâlar çektim bil tûti dillim	85
299 — Seni sevdiğimi etmeyim inkâr Can gidüp cesedden olunca remîm	86
300 — Melâhat mülkünün serdârıyım ben Yoktur iktidârım varı gözlerim	87
301 — Kadir Hudâ'm sana güzellik vermiş Söyle behey tûti dilli Bekirim	88
302 — Hayâl-i aşkınla Mecnûn'a döndüm Aklımı başıma dermeden kaldım	89
303 — Felek etti hasret çeşm-i mestime Diyâr-ı gurbeti gezdim usandım	90
304 — Bu derd-i hasretin cânâ kâr etti Ey benim ruhleri tâze civanım	91
305 — Beni bana komaz aşk-ı cünûnum Serimi sevdâyâ saldım ağlarım	92
306 — Felek aramızı cüdâ edeli Bir yerde eğlenip duramaz oldum	93
307 — Bu dersi tâ hâce-i mâsebaktan Bir perf dânadân iyan okudum	94
308 — Şitâ hengâmının şiddeti geçti Gayri renge girdi zamâne dostum	95

Gazel :

309 — Ko her neylerse eyler bana ol cânâne suç bulmam	Semaî 196
310 — Mecliste gece dilbere mestâne sarılsam	Kalenderî 197
311 — Yanar sînemde aşk nârı ne âteştir neden bilmem	Semaî 198
312 — Cânâ seni ben âlem-i dünyâyâ değişmem	Kalenderî 199
313 — Fikr-i ruhini sad gül-i hoşbûya değişmem	" 200
314 — Güzeli candan güzâr etti hadeng-i mihnet ü mâtem	Semaî 201
315 — Merdümlüğün özler dil-i gam pîşe efendim	Kalenderî 202
316 — Elimle ihtiyârım gamze-i bîdâda ben verdim	Semaî 203

317 — Rızâ-yî aşkı evvel bu dil-i nâşâda ben verdim	Semaî	204
318 — Ezel cânâna candan cezbe-i te'sîri ben verdim	"	205
319 — Her seng-i ta'ne sabrolalı pîşemiz bizim		206
320 — Yeter cevreyledin cânâ bilirsin dil perişânım	"	207
321 — Bu şîve nâza hergiz bir ferâgat yok mu sultânım	"	208
322 — Cemâlin pertev-i nûr u ziyâdır çeşmi mestânım	"	209
323 — Ey dişleri lûlû bedeni sim ağa yollum	Kalenderî	210
324 — Ey dişleri dür lebleri mercan ağa yollum	"	211
325 — Gamından ey saçı Leylâ yitürdüm akhı Mecnûn'um	Semaî	212

Murabb'a :

326 — Ey perî ettiklerin çoktur bana ben söylemem	Divan	386
327 — Bir münevver tâc urundu girdi çün meydâne şem'	"	387
328 — Bülbül oldum gül yanında hâre minnet etmezem	"	388
329 — Dilberâ işimi zâr etmek neden ben neyledim	"	389
330 — İl beni diller deyu eğnim abâ pûş eyledim	"	390
331 — Düşmüşüm bir olmadık dâ'vâya haddim bilmedim	"	391
332 — Ey perî kaddin gibi bir serv-i bâlâ görmedim	"	392
333 — Çok zamandır intizârım kaşı yâyı görmedim	"	393
334 — Azm-i yâr edüp makam-ı yâra geldim görmedim	"	394
335 — Ey dirîga bîvefâ dildârı çoktan görmedim	"	395
336 — Râh-ı aşka gel de kıl bir çâre İbrâhimciğim	"	396
337 — Medh ederdim bir melek sîmalı olsa sevdiğim	"	397
338 — Eyledim senden sana feryâd ü zârı sevdiğim	"	398
339 — Oldu dil üftâdesi sen nevcivânın sevdiğim	"	399
340 — Sen de bir gün ben gibi âşık olasın sevdiğim	"	400
341 — Kendim aşka mübtelâ ettim seninçün sevdiğim	"	401
342 — Derd-i aşkı cümle râm ettim seninçün sevdiğim	"	402
343 — Hâkipâyin tûtiyâsı ey perî dünyâ değer	"	403
344 — On iki mahbûba gönlüm mübtelâdır sevdiğim	"	404
345 — Tarz u etvârın senin bir yerde yoktur sevdiğim	"	405
346 — Benim bâğ-ı letâfette gül-i handânım İbrâhim	Semaî	406
347 — Yâ Hudâ sakla hatâdan bir cenâna mâlikim	Divan	407
348 — Sen cemâli âfitâba mâilim İbrâhimim	"	408

349 — Bulmadım bir cezbeder remz-i cevâbımdan benim	Divan	409
350 — Ey felek nedir murâdın dilpesendimden benim	„	410
351 — Bir canâna mübtelâyım âh ü zârım var benim	„	411
352 — İki gözlerimden akan kan ile nemdir benim	„	412
353 — Şehr içinde şâh-ı hûbânım Mehemmed'dir benim	„	413
354 — Bendeyim bir dilberin ahdın amânın beklerim	„	414
355 — Ey felek ben Mecnun'um Leylâ'yı gözler gözlerim	„	415
356 — Dâğlardır meskenim sahrâyı gözler gözlerim	„	416
357 — Ölürüm gayret ile nâdâna yoktur minnetim	„	417
358 — Cây-i mihnetten göçüp gülşâna varmak niyyetim	„	418
359 — Bunca derdim var benim bir çâre bilmem neyleyim	„	419
360 — Ârifim âzâde tab'im zîruhum eflâkiyim	„	420
361 — Bizi yoktan var eden Sübhân'ı ben bilmez miyim	„	421
362 — Geçti gurbette günüm Rahmân'ım andım ağladım	„	422
363 — Dahi tâze tıfl iken huffâş imişsin anladım	„	423
364 — Âşika edince kin ferzânedir mollacığım	„	424
365 — Bir haber ver ey sabâ neşler aceb ra'nâciğim	„	425
366 — Bir güzel sevdim meğer kân-ı mürüvvet sandığım	„	426
367 — Ey perfî hüsnüne hayrân olduğum müdür suçum	„	427
368 — Âşık oldum sen meh-i tâbâna kurbân olduğum	„	428
369 — Âşıkım sen sîm endâmına kurbân olduğum	„	429
370 — Bir münevver tâc urundu girdi çün meydâna mum	„	430
371 — Ol perînin ârız-ı zîşânın öptüm okşadım	„	431
372 — Fikr-i lâ'inde gönül kaldı hayâlinde gözüm	„	432
373 — Âlemin zevkın harâm ettim seninçün sevdiğim	„	433
374 — El sunup kavs-i vücûd-i zâra kurmak niyyetim	„	434
375 — Düştü gönlüm bir saçı reyhâne bilmem neyleyim	„	435
376 — Ben bu gün ol câygâh-ı dilrübâya uğradım	„	436
377 — Ben bu gün bu köhne bir vîrânenin ma'mûruyum	„	437

Muhammes :

378 — Fârîğim geçtim geçenden seyr-i yârân istemem	„	607
--	---	-----

Müseddes :

379 — Ey cemâl-i tal'ati ferhunde ol tab'ı selim	„	626
--	---	-----

Semaî :

- 380 — Gel dilberim kan eyleme
Seni kandan sakınıram 639
- 381 — Yakında bir melek sîmâ
Perî peykerden ayrıldım 656

— N —

Destan :

- 382 — Bir gün ecel gelüp irişe bize
Gel deyu bekaya oluna ferman 3

Koşma :

- 383 — Tâ Elest bezminde Kalûbelâ'da
Bes dedik dönmeziz ikrârımızdan 96
- 384 — Bu gönlüm bağıni gülistân eder
Sevdiğim kâkûlün çekdiğin zaman 97
- 385 — Yâr hayâlin sevdâsına dönerim
Olmuşum sen boyu serve sâye ben 98
- 386 — Aşk beni şerimsâr eyleyüp gider
Gözlerimden dökmedeyim jâle ben 99
- 387 — Elâ gözlerine kurbân olduğum
Yüzüne bakmaya doyamadım ben 100
- 388 — Râh-ı mezellekte düşmüş yol oldum
Kadir kıymet bilmez ihvân elinden 101
- 389 — Dilberâ hicrinle gözlerim nemdir
Anınçün eylerim âhı bir yüzden 102
- 390 — Yeniden aklımı bir nevcivânın
Aldı ruhlerinin âli bir yüzden 103
- 391 — Yâr hilâl kaşların hûni gözündür
Beni ne ağladıp ne şâd eyleyen 104
- 392 — Dilberâ aşkıdır sînede her dem
Artırıp derdimi füzûn eyleyen 105

393 — Ey dilâ nasihat kabûl edersen Sözüne uyucu olma sakîmin	106
394 — Şâhin gözlüm kasdın mı var canıma Bakışın eylemez yabane çeşmin	107
395 — Bu ayn-ı uyûnum senindir senin Akan çeşm-i hûnum senindir senin	108
396 — Ağlarım gözlerim yollarda kaldı Şûh-i şivekârım kaçan gelesin	109
397 — Ey <i>Âşık Azmiya</i> medhe sezâsın Ehl-i dil ü kâmil rindânesin sen	110
398 — Hak öğmüş getirmiş seni bu zâta Ey perf kıymetin âdem ne bilsin	111
399 — Ârızın nihâl et berk-i ter içre Hublar kârısâzı senden öğrensın	112
400 — Meftûnun medhetsin hüsnün evsâfın Hitâb olsun mu sultânım ne dersin	113
401 — Salını salını giden dilrübâ Besteler okuyup kande gidersin	114
402 — Görmedim akrânın hüsn-i melekte Düşmedi hışm u celâle kaşların	115
403 — Hak'tan gayri kimse bilmez dilinden Bülbül şakır yazı kışî Sakız'ın	116
404 — Seyr-i bâğ ederken başa çıkardın Şebnemin nesidir bu ter sünbülün	117
405 — Çünkü güzel gönül alıp gidersin Hoşça tut yanında mihmânın olsun	118
406 — Tâ bezm-i ezelden ey şâh-ı hûban Câm-ı aşkın içen hayrânın olsun	119
407 — Böyle yüksek uçma şâhin bakışım Koştururlar seni kola bir zaman	659
408 — Ağlarım gözlerim yollarda kaldı Şûh-i şivekârım kaçan gelesin	660

Gazel :

409 -- Nice yıldır sana ben âşıkım ey fitne-i devran	Semaî 213
--	-----------

410 — Cihân içre hazer etmek gerek insan munâfıktan	Semaî 314
411 — Deprendi yine âteş-i hicran içerimden	Kalenderî 215
412 — Ey gonca dehen kıl hazer âh-ı sehrimden	" 216
413 — Neler kıldı bize ol gamzesi cellâdı söyletsen	Semaî 217
414 — Sevdim yine bir dilber-i ra'nâ küçücükten	Kalenderi 218
415 — Ettin mi cefâ ilmini tahsil küçücükten	" 219
416 — Eyâ şûh-i cefâkârım niçün insâfa gelmezsin	Semaî 220
417 — Behey cevri edici dilber niçün insâfa gelmezsin	" 221
418 — Ey şûh-i cefâ âşika bigâne bakarsın	Kalenderî 222
419 — Terketme bu ben âşıkı cânâ çok ararsın	" 223
420 — Gel bezme kadem bas leb-i mercânım içersin	Semaî 224
421 — Ol benim âlemde varım gelmedi yâ Rab niçün	Divan 225
422 — Cevri etme güzel nahl budağın çürüdürsün	Kalenderî 226
423 — Subhudem gülzâr içinde çaldı bülbül erganûn	Divan 227

Murabba':

424 — Cüdâ düşmek ne müşkildir kişi bir mehlikasından	Semaî 438
425 — Pâdişâhım aşka düştüm hasretinle el'aman	Divan 439
426 — Bir hilâl ebrû sevüp sevdâya düştüm el'aman	" 440
427 — Bâri Hak lûtf ile kıldı Âdemi var ol zaman	" 441
428 — Mâsivâdan fârig u âzâd olayım bir zaman	" 442
429 — Ey aceb bir gamze-i cellâd imişsin bir zaman	" 443
430 — Aç gözün Nemçe kıralı Gazi sultandır varan	" 444
431 — Dil sana meyletti cânâ dehre sultânım Hasan	" 445
432 — Yine tahtına cülûs eyledi şâh-ı ramazan	Gazel 446
433 — Bilmez idim niydüğün hercâyî dilber sevmeden	Divan 447
434 — Nâzenînim ben garîbinden cüdâ olmak neden	" 448
435 — Dilberâ yolunda ben sular gibî akmak neden	" 449
436 — Sevmezem bir gayrısın rûh-i revânım var iken	" 450
437 — Ey perî bu hüsnile düşnâm edersin mâha sen	" 451
438 — Her seherde bülbülün dilde ağzın dinle sen	" 452
439 — Dilberâ hüsnüne meftûn edeli bu cânı sen	" 453
440 — Sevdim yine bir gamzesi kattal küçücükten	Kalenderî 454
441 — Cüstücû kılmaktayım aşk ile dilber cânibin	Divan 455

442 — Düşürüp aşk âteşine sînemi nâr eyledim	Divan 456
443 — Pâdişâhım ibtidâ kalbimde kim yer eyledin	" 457
444 — Dilberâ evvel bana sen gözle hem kaş eyledin	" 458
445 — Gülşen-i cennet misâli kaddi tûbâ Ahmed'in	" 459
446 — Âlem içre söylenür, nâm u nişânı Ahmed'in	" 460
447 — Günde bir kez ey gönül seyret yüzün var Ahmed'in	" 461
448 — Sevdiğim hayfâ ki ol ağyârdan vazgeçmedin	" 462
449 — Dilberâ ben kemterin hayfâ ki kadrin bilmedin	" 463
450 — Ne aceb düştü bu gönül gönlüne Mehemmed'in	" 464
451 — Bir melek sîmâ perî ruhsâr ile derdim yeğîn	" 465
452 — Ağladır âşıkları saçmış çırâğı perçemin	" 466
453 — Tel tel olmuş ey perî sermâya benzer perçemin	" 467
454 — Bende-i şûrideyim gülzârına İbrâhim'in	" 468
455 — Cân ü dilden mâil oldum sözüne İbrahim'in	" 469
456 — Bu vücûdum teslim olsun eline İbrâhim'in	" 470
457 — Âşık oldum leblerinin kandine bir kimsenin	" 471
458 — Ağlarım her rûz ü seb büryânıyım bir kimsenin	" 472
459 — Ey güzeller şâhı medhin eylerim her an senin	" 473
460 — Şâh-ı âlemsin melâhat bârigâhındır senin	" 474
461 — Sevdiğim bilmez misin bilmez emânı gözlerin	" 475
462 — Çin seher habdan uyanmış kahramânı gözlerin	" 476
463 — Mâil oldum gözler ile kaşına dilberlerin	" 477
464 — Açılır evvel bahârı hub hevâsı İzmir'in	" 478
465 — Ey bütün dünyâ değer gül yüzlü yârim kandesin	" 479
466 — Yâr için ben hayran oldum kimseler dahletmesin	" 480
467 — Aşka ser verdin gönül serverlenenlerden misin	" 481
468 — Nevcivânım gül yüzün femlendirenlerden misin	" 482
469 — Ey efendim derde düştüm bir devâ bilmez misin	" 483
470 — Ey perî böyle perişân olduğum bilmez misin	" 484
471 — Ol melek sîmâya imrendim sen imrenmez misin	" 485
472 — Eylemezsem ol perî servimle sahrâ sohbetin	" 486
473 — Gitme cânım gitme gel yok iktizâsı gurbetin	" 487
474 — Hak hatâdan saklasım didârın Ahmed şâhımın	" 488
475 — İntizârım vaslına her dem Mehemmed şâhımın	" 489

476 — Her kakan düşse yolum dükkânına İshak'ımın	Divan	490
477 — Mustafâ'dır sevdiği dostu birisi cânımın	"	491
478 — Rûz ü şeb derd ü elemdir iddiâsı bahtımın	"	492
479 — Söylenür dillerde nâm-ı âlişânı Varna'nın	"	493
480 — Her sene cûşa gelince cûy-i mâsı Tunca'nın	"	494
481 — Vâkıf oldun mu gönül ahvâline yorgancının	"	495
482 — Levh-i pişânında nakş-ı sun'-i zîşân kaşların	"	496
483 — Bârekâllah kim zehî ibretnümadır kaşların	"	497
484 — Dilberâ cevrin çeker âşık kemân ebrûların	"	498
485 — Sevdi gönlüm sen saçı leylâyı şübhen olmasın	"	499
486 — Kail idim çekmeğe âlemde bin can acısın	"	500
487 — Teşne câna em iken nutkun senin şirin dehen	"	501
488 — Hüsn ile dillerde ismi oldu destan Yûsuf'un	"	502
489 — Ey sabâ benden selâm et yârına İstanbul'un	"	503
490 — Ey sabâ bizden selâm mahbûbuna İstanbul'un	"	504
491 — İbtidâdan vasfolunsun dilberi İstanbul'un	"	505
492 — Cünde bir kez lûtfuna hamdeylerim Ma'bûdûmun	"	506
493 — İd irişdi meclise bîgâne dâhil olmasun	"	507
494 — Söyle ey dil ol perî zülf-i siyah oynatmasun	"	508
495 — Ey güzeller şâhı aşkından bizâr olmak niçün	"	509
496 — Seyre çıktı bir gül-i ra'nâ mubârek cum'a gün	"	510
497 — Durdu çün ol pâk zat hûrî mubârek cum'a gün	"	511
498 — Ey gözü sel gibi çağla ak mubârek cum'a gün	"	512
499 — Ey gönül Hak'ka ibâdet kıl mubârek cum'a gün	"	513
500 — Nutka gelsen ey lebi mercan mubârek cum'a gün	"	514
501 — Câmehabdan kalktı dilber ol mubârek cum'a gün	"	515
502 — Seyre çıktı ol güzel âhû mubârek cum'a gün	"	516
503 — Çok şükür Perverdigâr'a yârı seyrettim bu gün	"	517
504 — Yanıma yaklaşma ey hercâi bildim niydüğün	"	518
505 — Hasbîhâlim söylerim gül yüzlü yârim dinlesün	"	519
506 — Söylemez oldu yine dildâra söylen söylesün	"	520
507 — Hüsn-i hattın ey perî şeydâya vermem büsbütün	"	521

Muhammes :

- 508 — Aşkın ile ciğeri büryân ararsan işte ben Divan 608
509 — Ey dilâ fehm eyle Hak'kın sun'-i ferdâniyyetin „ 609
510 — Düştü nideyim aramıza âteş-i hicran Kalenderî 610
511 — Cânâ arama tende beni canda bulursun „ 611
512 — Nâz ile refâtâr eder ol kaddi ar'ar cum'a gün Divan 612

Semaî :

- 513 — Aceb ol kaşları keman
Niçün korkmaz Hudâ'sından 640
514 — Göz süzüp te sakın kaşın
Eğme Mevlâ'yı seversen 641
515 — Merhamet kıl kaşı keman
Ehl-i irfâna benzersin 642
516 — Dili bülbül ruhleri gül
Fâriğ olmaz gönül senden 643
517 — Sübhan bizi uyarıser
Bunca isyan etmiş iken 644
518 — Salınup seyran yerine
Çıkan dilber kiminsin sen 645
519 — Gönül dost evine varma
Hâlin dildâra arz olsun 646

— 0 —

Muhammes :

- 520 — Vakt-i vuslattır civânâ va'de-i ferdâyı ko Divan 613

— P —

Murabba'

- 521 — Şiddet-i Bahr-i siyâhın nevbahârdır Sinop „ 522

Destan :

- 522 — Kadir ü Kaygûm Ahad-i Bîçûn
Lûtf u kerem issi ganî Girdigâr 4
- 523 — Yer ile gök azîm etti nasîhat
Gök söyleydi burc-i bâran benimdir 5

Koşma :

- 524 — Yâr hayâlin sevdâsında gezerim
Gözlerimin yaşı su gibi çağlar 120
- 525 — Bir aceb gürûha uğradı râhım
Yürekten depredüp lisan okurlar 121
- 526 — Beğler ol hubların serfirazları
Geçer karşımızda ederek reftâr 122
- 527 — Dönmeyiz ne denlü çok olsa âsı
Hamdülillâh dîn ü îmânımız var 123
- 528 — Elif haddim reftârına boyuna
Nice servi gibi dal pesend eyler 124
- 529 — Çıkamaz hâtırimdan nakş-i hayâlin
Bir kez hüsnün gören dünyâyı neyleyler 125
- 530 — Cennet-i kûyinde çeşm-i bîdârım
Görmeğe civânâ dîdârın özler 126
- 531 — Yâr beni yanar bir ateşe koydun
Dünyâda sağ olan yerde ne gezer 127
- 532 — Şunda bir cânânın meftûnuyum ben
Cemâli Yûsuf-i Ken'ân'e benzer 128
- 533 — Benim velvele-i nâle vü âhım
Esen rûzigâra benzer de benzer 129
- 534 — Dişlerinin vasfın yazdım habîbin
Sah çekti âlimler bu sâf incidir 130
- 535 — Geçt ettim cihânı mislin bulunmaz
Medhini eylesin diller yeridir 131

536 — Ey dilâ kılagör kesb-i hevâlar Gamdan küşâd eden âdemi demdir	132
537 — Nefs-i emmâreye uyup gezdiğim Gençlik belâsiyle kabâhatimdir	133
538 — Mihnet köşesinde yatırdım hasta Zaif cismime der ne zaman gelir	134
539 — Yâremiñ tıgını ele aldıkca Sîneme şerhalar açar ağladır	135
540 — Bir râh-ı mübfne azmederiz biz Asker-i İslâmın din gazâsıdır	136
541 — Benî âdem gibi var mı mükerrem Hakkında gör nice âyet yazılır	137
542 — Cihan sarâyında zevk-ı demlerle Kîmi olayım der hurrem sürünür	138
543 — Câm-ı aşkın içen ey perî peyker Neylesin âlemde bâde-i engûr	139
544 — Çoktan arzyledim hâlimi yâre Neyleyim yanında ağyar bulunur	140
545 — Aklımı başımdan yağma eyleyen Bir perçemi anber dili tatlıdır	661
546 — Dedim dilber yanakların kırmızı Dedi çiçek taktım gül yarasıdır	662
547 — Evvel bahar gülzâr ile yaz gelür Yüce dağlar donandığı zamandır	663
548 — Sana derim sana ey gafil insan Ecel yetüp bir gün ölsen gerektir	664
549 — Ol tıfl-ı nevreste şûh-i cihânım Hublar içre şimdi bir dâneciktir	665

Gazel :

550 — Ezel kâtibleri uşşâk bahtın kare yazmışlar	Semaî 228
--	-----------

Murabba' :

551 — Bülbülüm küyin gibi âlemde gülşânım mı var	Divan 523
--	-----------

552 — Âşık-ı sâdık ana derler ki bir cânânı var	Divan 524
553 — Dilberâ sende bu kaşlar çeşm-i şehlâlar ki var	" 525
554 — Dilberâ çeşmin gibi bir sihri çok âfet mi var	" 526
555 — Sûz-i aşkı Ahmed'in kim çeşmimi giryân eder	" 527
556 — Sıdkı muhkem bağlayıp serdâre Serdengeçtiler	" 528
557 — Bana kudret ilmini fehm ile ta'lim ettiler	" 529
558 — Ey Ömer mcenûn Ömer bizâr Ömer Âşık Ömer	" 530
559 — Gayri artık kamet-i bâlâdan el çektim yeter	" 531
560 — İbtidâ ki bu cihânı var eden Perverdigâr	" 532
561 — Âh elinden neyleyim ey firkatı çok rûzigâr	" 533
562 — Gerçi çoktur ey yüzü gültür sana sâhib çıkar	" 534
563 — Gûşunu benden yana tut sözlerim gamdan çıkar	" 535
564 — Küntükenz'in aslını bilmeyen izzetten çıkar	" 536
565 — Ey felek hüsnün gülünü dermeğe cân arzular	" 537
566 — Ey gönül deryâ-yi aşka dalmağa şübhen mi var	" 538
567 — Gör ne hikmettir aceb çerh-i felek fır fır döner	" 539
568 — Bein mesrûr eyleyen ol nevcevânım bundadır	" 540
569 — Bend-i zülfün dilberâ tıfl-ı dil ü cân ağladır	" 541
570 — Her kaçan dîvâneler bâzûsuna dâğ oynadır	" 542
571 — Gitti hengâm-ı şitâ geldi bahâr eyyâmıdır	" 543
572 — Âleme şây olduğum âh ü figanımdan mıdır	" 544
573 — Nâz ile seyrâne çıkmış çeşmi âhûlar mıdır	" 545
574 — İmâmeynin duâgûyi senâhânı Sakalardır	Semaî 546
575 — Dilberâ gerçi cenâbın ayn-ı sırrullahtır	Divan 547
576 — Ârızın şevkiyle cânâ çoktur ammâ serpilür	" 548
577 — Al vücûdundan haber râvî rivâyet bizdedir	" 549
578 — Çıksa gerdandan zamânı böyledir	" 550
579 — Ey perî peyker hümâ bu yüce pervazlık nedir	" 551
580 — Aşkını cânân ararmış cân içinde gizlidir	" 552
581 — Ey perî şeklin benîâdem de dersem elverir	" 553
582 — Kamet-i bâlâsına ar'ar da dersem elverir	" 554
583 — Her kaçan bastıkça cânâ râhı tir tir titretir	" 555
584 — Heybeti hakka ki hep a'lâyı tir tir titretir	" 556
585 — Ey rakib yârın önünden yâ savul yâ şöyle dur	" 557

586 — Yâr ile bir sırrımız var gel kasâvet şöyle dur	Divan	558
587 — Vechin üzre sâye salmış ey sanem giysû mudur	„	559
588 — Bir güzeller şâhı gördüm ismini ihfâ okur	„	560
589 — Bir perî gördüm bu gün ben lebleri mercân okur	„	561
590 — Dâne-i hâlin gönüller mürgunu seyrân olur	„	562
591 — Hânîkah-ı tende dil derler ulu server yatur.	„	563
592 — Firkat-i cânân ile dil ıztrâb olmuş yatur	„	564
593 — Sevdiğim bigânedir bigânelerle söyleşür	„	565
594 — Hak hatâdan saklasın ol yâd ile kim söyleşür	„	566
595 — Bir perî aşkıyle memnûn olduğum âlem bilür	„	567
596 — Mürg-i dil pervâz urur azm-î miyânın kim bilür	„	568

Müseddes :

597 — Görünmez pertevinden sûret-i mihrin ne hâlettir	„	629
---	---	-----

Semaî :

598 — Şu karşıdan gelen dilber Boyu selvi dala benzer		647
599 — Bahar oldu gül açıldı Küllî rahmetler saçıldı Dürlü çiçekler açıldı Kangımız a'lâ çiçektir		648

— S —

Murabba' :

600 — Kande idi câm-ı Cem kandeydi Keykâvûs-i hâs	Divan	569
601 — Kafa dek anka gibi uçsan elimden yok halâs	„	570
602 — Gûş-i câna nâgehan irdi sadâ-yi tabl u kûs	«	571

Muahammes :

603 — Neden sen gül de ben bülbül gibi zâr olmağa bâis	Semaî	614
--	-------	-----

Müsöddes :

- 604 — Bârekâllah hüsnün ey meh hub cemâl olmuş dürüst Divan 630
605 — Kayd-ı kesretten geçüp bir cânibe kıldım heves " 631

— § —

Koşma :

- 606 — Bed zebânım gelmiş ol perfî rûya
Men ârifim deyu rindânelemiş 141

Gazel :

- 607 — Taâllâh neden kim kametin servin alem çekmiş Semaî 229
608 — Gördüm o güzel sünbülü gülzâre sarılmış Kalenderî 230
609 — Hacil olmuş o yâr-ı huşk leb nâlemden ayrılmış Semaî 231
610 — Garib bülbül kılar zârı varup kâşâne yasdanmış " 232
611 — Gör ol hâl-i siyeh sîm-i ruh-i cânâne yaslanmış " 233
612 — Siyeh kâkülleri yârin meh-i envâre yaslanmış " 234
613 — Dilâ bu köhne dünyâyâ hezâr insan ayak basmış " 235
614 — Görenler katre katre hûn-i çeşmim hâke sarmaşmış Semaî 236
615 — Dilâ nakkaş-ı kudret kim bürûc üzre elem yazmış " 237
616 — Dil ol güzelin kâkülü tûzâğına düşmüş Kalenderî 238
617 — Gönül âlemde bir şûh-i cihânı istemiş bulmuş Semaî 239
618 — Bu gün ol dilber-i ra'nâyı gördüm hub cemâl olmuş " 240
619 — Gönül aşkınla ey dilber aceb sevdâye düşünmüş " 241

Murabba' :

- 620 — Hak müyesser kılssa olsam yâr ile sarmaş dolaş Divan 572
621 — Gûş-i cân et dinle nazmım sun'-i Mevlâ'dır güneş " 573
622 — Şu'le salmış âleme bir nûr-i ezherdir güneş " 574
623 — Şol arak kim ârız-ı hubrûlar üzre damlamış " 575
624 — Kasr-ı dehri ey gönül bezm-i meyâşâmâ deşiş " 576
625 — Ey efendim gül'izâr-ı gonca femden mi geliş " 577

626 — Hamdülillâh nazlı dilber küstü derler küsmemiş	Divan	578
627 — İztırâb-ı gamdayım ey mehcebnim gel yetiş	„	579
628 — Gel ferah bahşet cevan cânım Mehemed gel yetiş	„	580
629 — Sen bana cevreyledin ey bîvefâ hoş âmedî hoş	„	581
630 — Olmadın hemdem bana ey mehlika hoş âmedî hoş	„	582
631 — El irişmez zülfüne çeşmi siyeh hoş âmedî hoş	„	583
632 — Gülşeni yasadnağile bülbül olmaz değme hûş	„	584

Muhammes :

633 — Akl u fikrim târ ü mâr etti benim bir ser tırâş	„	615
634 — Bîvefâ çerhin işi her dem figan olmağımız	„	616

Müseddes :

635 — Bir zaman geşt eyledim gezdim cihânı kuru yaş	„	632
---	---	-----

Semat :

636 — Sabahtan bahçeye girdim Bülbülüm güle sarmaşmış	649
---	-----

— T —

Koşma :

637 — Bir lâhza âlemin zevk u sefâsı Hâsıl eder niçe derd ile mihnet	142
638 — Ziyâret eylesem Mısır Bağdad'ı Bize erenlerden olsa beşâret	143
639 — Dinle hasbîhâlim benim efendim Sana yerden göğe senden şikâyet	144

Gazel :

640 — Efendim sevdiğim sizde kadîmî bu mudur âde t	Semaî	242
641 — Nedendir rûy-ı gülgünüm nazardan eyledin iskat	„	243
642 — Gören yüzünü vâlih ü hayrân olur âfet	Kalenderî	244
643 — Yârem açamam yâre keder eyleye şâyet	„	245

Murabba' :

644 — Çünkü bildin âlemin nakş-ı hayâtı bî sebât	Diven	585
645 — Ey güzeller serfirâzı ma'ni.i genc-i sîfât	„	586

- 646 — Gülşen-i bâğ-ı şeriat oldu kâr-ı ma'rifet „ 587
647 — Gözlerim nâdir görür bir ehl-i hâl-i ma'rifet „ 588

— U —

Destan :

- 648 — Diyâr-ı Bursa'da eğlendik kaldık
Şimdilik budur bize mekân deyu 6

Koşma :

- 649 — Sînem üzre olan göz göz mahabbet
Âteşinin yeri midir nedir bu 146
650 — Mûntehâ kametin görenler dedi
Nahl-i tûbâ mıdır ar'ar mıdır bu 147
651 — Aşkın rûzigârı estikçe serde
Dil gibi mevc urur deryâ olur mu 148
652 — Mir'ât-ı hüsnünü bir iyan gördüm
Gönlümü saydetti bir hilâl ebrû 149

Murabba'

- 653 — Ey sabâ irdin mi bu gün ol saçı Leylâ'ya hû Divan 589

Muhammes :

- 654 — İbtidâ halk oldu dürr-i ma'den-i peydâda su „ 617

— U —

Koşma :

- 655 — Sevdâ-yi aşkına düşeli cânâ
Dîvâne söylenir dil dile düştü 145

— Z —

Destan :

- 656 — Yalancı dünyâya aldanma yâhû
Bu dernek dağılır bu an eğlenmez 8

Koşma :

- 657 — Olagör cân ile didâra tâlib
Tâ kim hâsıl ola cümle metâlib
Olıcak kişide aşk-ı Hak galib
Hem gönül çekinir hem can eğlenmez 150

Gazel :

- 658 — Ne mümkündür ede zâhid o lâ'l-i can fezâdan haz Semaî 246
659 — Eyle ey bâd-i sabâ ol gamzesi sahhâre arz Divan 247

Murabba' :

- 660 — Gülşen-i cennet cemâlin yâra benzer benzemez „ 590
661 — Biz cevâhir kânyız mercâmı anlar tanırız „ 591
662 — Evvel-i Kalûbelâ'dan ahdile îmandayız „ 592
663 — İzdiyâd-i ömr için yâr ile ülfet bekleriz „ 593
664 — Düştü dil bir mehlika dildâre şeksiz şübhesiz „ 594

Semaî :

- 665 — Ne cevhersin behey cânâ
Sana kıymet bahâ olmaz 650
666 — Benim sen çeşm-i şehlâya
Elim irmez gücüm yetmez 651
667 — Sofi elin çek hazer et
Hikmet-i Yazdan okuduk biz 652

Metin haricindeki şiirler

Destan :

1 — Coşkun sular gibi çağladım aktım
Bülbül gibi âh ü efganımız var	Sahife
20
2 — Hakikat râhına gönül bülbülü
Gonca evrâkını râyegân okur	22

Koşma :

3 — Şunda bir dilbere gönül düşürdüm
Aldı beni kaşlarının arası	25
4 — Güzel benim senden şikâyatım var
Buna derler devr-i zaman bilmiş ol	25
5 — Dâd elinden kime edem şikâyet
Beni diyârımdan ayırdın felek	26
6 — Ey şâhin bakışlı yükseğe bakma
İndirirler seni kola bir zaman	27
7 — Çünkü beni derûnundan sevmezdin
Evelden yüzüme gülüp neyledin	27
8 — Bana cevri-i bişümârı neylersin
Tahammül etsin mi dersin ne dersin	28
9 — Fasl-ı şitâ geçüp bahar erince
Şükûfeler verir sana şan dağlar	29
10 — Gönül eğlencesi ey tuti dillim
Ya benim kaşları hilâlim mi var	30
11 — Perişan gönlüme değme ey peri
Hazer et Hudâ'dan yerde neler var	30
12 — Elem çeküp deli gönül gam yeme
Bir gün ağlamanın gülmesi vardır	31
13 — Yine bir haber geldi çeşmi mestimden
Bana rahmeylemiş gelse gerektir	32
14 — Lâ'l-i nâbın yârin hokka feminden
Almasam incinir alsam incinir	32

- 15 — Şunda bir nâzenin çıkmış meydana
Salınıp gezdiği yollar hû çeker 33
- 16 — Kamu insan bir âhenge mâildir
Kolay nedir mihnet nedir bilmezler 34
- 17 — Gele canım sana bir suâlim var
Lûtuf eyle bana şundan hab er ver 34
- 18 — Şimdi almaz oldun benim selâmım
Alırsın sevdiğim bir zaman olur 35
- 19 — Sabahtan uğradım cânan bağına
Gördüm üftâdeler hâre çevrilür 36
- 20 — Cümlemin ma'bûdu yaradan Hudâ
Fermânı var fermânından içeru 36

Semat :

- 21 — Erişsin kaddi dildârın
Bülend olsun da seyreyle 37
- 22 — Behey elâ gözlü dilber
Hâlimden haberin var mı 38
- 23 — Bahar oldu düştük dile
Sen de figan eyle bülbül 39
- 24 — Yine bâd-i sabâ esti
Ağam çıktı otağından 39
- 25 — Çün garib garib ötersin
Yahşi söyler dilin bülbül 40
- 26 — Sözümden incinen dilber
Küsme gel tevbeler olsun 41
- 27 — Bize nisbet mi sultânım
Adûlarla salınursun 41
- 28 — Dost ile seyrâna varsam
Uzak yollarda âlem var 42
- 29 — Garib bülbül kılur zârı
Varup gülşâne yaslanmış 43

Tekerleme :

- 30 — Haydar'ın yolunda çektim çok taab
Ali' ye arzihâl etsem mi acerb 44

- 31 — Dinle bu esrârı bir hikmetullah
Takdîr-i Hudâ ne güzel uymuş 45

Müstezat :

- 32 — Bir şâha kul oldum yine âzâde gezerken
Yüz tuttu cefâya 49
- 33 — İsterse nola cânımı cânân uğur olsun
Uşşâka bu lâyıık 50
- 34 — Lâyık mı benim sen alasm âh ü figanım
Ey şûh-i cihânım 50
- 35 — Ey şâh-ı cihan şevket ü devlet senin olsun
Lezzet benim olsun 51
- 36 — Ey serv-i sehî sen geleli nâz ile bâğa
Ser çekmedi ar'ar 51
- 37 — Cânâ yüzüne zülf-i semensâ sürünür nûr
Hey bûy-i semensâ 52

Muamma :

- 38 — Ol ne âfettir vücûdu hâliyâ ihfâdedir 52
- 39 — Şehâ gördüm cemâlınden senin dört nesneyi iyan 53
- 40 — Gûşunu benden yana tut sözlerim femden çıkar 440

Gazel :

- 41 — Bu dil yine bir âfet-i mekkâre dolaştı 72
- 42 — Akıdup kanlı yaşım deryâyâ saldı rûzigâr 84

Murabba' :

- 43 — Hamdülillâh zâhir oldu mu'ciz-i Peygamberî 9
- 44 — Hamdülillâh sûre-i Rahmân'ı ben bilmez miyim 75
- 45 — Rahşına olmuş süvar ol merd-i meydandır gelen 9
- 46 — Seyrederken semtini cânânı gördüm ben bu gün 87

Muhammes :

- 47 — Aceb ol şâhid-i maksûda gözüm yüz süre mi 86

Müseddes :

- 48 — Bir âfet yüzlü dildârın yine oldum giriftârı 93

Bibliyografya

- Ali Enver** — Simahanei edeb, matbu.
- Âşık Ömer** — Divan, Yahyaefendi kütübhanesindeki yazma nüsha.
— Konya Mevlâna müzesindeki yazma nüsha.
— Muhtelif matbu nüshalar.
- Bursalı Tahir** — Osmanlı müellifleri, matbu
- Edirneli Nazmi** — Mecmaünnezair, yazma.
- Emin** — (Binbaşı) — Menakıbı Kethudazade Arif, matbu.
- Esrar Dede** — Tezkire, yazma.
- Fuad Köprülü** — Âşık Ömer'e aid bazı notlar, Hayat mecmuası
No : 24
— Gevherî, matbu.
— Kayıkçı Mustafa, matbu.
— Sazşairlerine aid makaleler, İkdâm gazetesi 1915.
- Fuzulî** — Divan, matbu.
- Hacı Kemal** — Camiünnezair, yazma. Umumî kütübhanede.
- Hasib** — (Üsküdarlı, Mevlevî) — Vefeyatı ekâbiri islâmiye, yazma.
- Hatayî** — Divan, yazma, Ali Emiri kütübhanesinde.
- İbrahim Alaeddin** — Meşhur adamlar ansiklopedisi.
- İzzet Molla** — Baharı efkâr, matbu.
- Mehmed Siraceddin** (Asım oğlu) — Mecmuai şüara ve Tezkirei
üdeba, matbu.
- Mehmed Şakir** — Adsız mecmuadaki makaleler.
- Mehmed Ziya** — Yeni kapı Mevlevîhanesi, matbu.
- Mısrî Niyazi** — Divan, matbu.
- Muhibbî** — Divan, matbu

Müstakimzade Sadeddin — Tuhfe hattatin, matbu.

Nef'i — Divan, matbu.

Nesimî — Divan, matbu,

Ramiz — Şuara tezkiresi, yazma.

Rıza — Tezkire, matbu.

Ruhî — Divan, Matbu.

Sabuhî — Divan, matbu.

Safayî — Tezkire, yazma.

Sadeddin Nüzhet Ergun — Kuloğlu , matbu.

Gevherî, ”

Karacaoğlu, ”

Katibî, ”

Sakıb Dede — Sefinei Mevleviye, matbu.

Salâhî (Uşşakî) — Şerhi gazeli Âşık Ömer, Bay Osman Ergin'in
hususî kütübhanesindeki yazma nüsha.

Samih Fethi — Cumhuriyet Ansiklopedisindeki Âşık Ömer maddesi.

SünbülzadeV ehbi — Divan, matbu.

Talât (Çankırlı) — Çankırı şairleri, matbu

Ziya Paşa — Harabat, matbu — Emil tercümesi, matbu.

Mecmualar :

Millet — Ali Emiri kütübhanesi, manzum eserler No: 689, 699, 715,
742, 795, 834, 844, 849, 875 ve diğer bir çok mecmualar.

Eyip - Husrev Paşa No: 625

Üniversite, Türkçe eserler No: 1054

Köprülü - Hafız Ahmed Paşa No: 357

Bay Osman Ergin'deki muhtelif mecmualar.

Bendeki yazma 10 mecmua.

İndeks

İtalik rakamlar metin kısmına aiddir

— A —			
Abdî (Şair) --	432	Âşık Salih (Sazşairi) —	65
Abdullah Cevdet —	55	Âşık Sinanî (Sazşairi) —	83, 84
Adlî (Şair) —	433	Âşık (Şair) —	79
Adlî (Âşık Ömer) —	5, 7	Aşkî (Şair) —	84, 85
Adnî (Şair) —	432	Atâ (Şair) —	70
Âgehî (Şair) —	432	Atayî (Şair) —	69, 432
Âhî (Şair) —	70, 432	Aydın —	5, 6
Âhî (Sazşairi) —	65, 433	Aynî (Ayıntaplı Şair) —	68
Ahmed Han (II) — 8, 9, 10, 11,	258	Ayvansaray —	15
Ahmed Küfrî (Şair) —	431	— B —	
Ahmed Paşa (Şair) —	69	Bağdad —	10
Ahmed Remzi Akyürek —	90	Bahayî (Şair) —	432
Âhu (Sazşairi) —	82	Bakî (Şair) —	70, 92, 431
Ali (Dördüncü halife) —	77	Beğzade (Sazşairi) —	65, 433
Âlî (Şair) —	432	Behiştî (Şair)—	432
Allâhî (Şair) —	432	Beyanî (Şair) —	431
Anadolu —	90	Bursa —	7, 10, 16, 17, 18, 433
Ânî (Şair) —	432	Bursalı Tahir —	5, 7, 16 75, 49
Arapça —	11	— C —	
Arapgir —	55	Cafer Çelebi (Şair) —	68
Arif Kâhyazade —	6, 88	Cennetî (Şair) —	432
Askerî (Şair) —	432	Cevrî (Şair) —	431
Âşık Azmi —	65, 65	Cinanî (Şair) —	432
Âşık Hasan (Sazşairi) —	81, 94	Çehrin —	8
Âşık Kerem (Sazşairi) —	90	— D —	
Âşık Ömer (Kırşehirli) —	54	Dağlı Mustafa (Sazşairi) —	65, 433
Âşık Ömer (Yenişehirli) —	54	Deli Balta (Sazşairi) —	65, 433
Âşık Ömer (Yüklülü) —	54	Derviş Nihanî (Âşık Ömer) —	7, 75
		Derviş Ömer (Şair) —	55, 56, 78
		Derviş Uzletî (Mutasavvif Şair)—	433

Derviş Zaif (Sazşairi) —	61	Hafız Hüseyin (Hacı İsmailoğlu	
Dühürî (Şair) —	432	Ayvansaraylı) —	15, 16
— E —		Hafız Ömer (Sazşairi) —	55, 57
Ebu Bekir —	76	Hafız (Şirazlı şair) —	11, 421, 431
Ebüsuud —	431	Haletî (Şair) —	432
Emin (Binbaşı Hoca) —	88	Halid Zıya (Okul Dirktörlerinden)	
Emirî (Şair) —	432	—	55
Emir Sultan —	16	Halil (Bursalı Sazşairi) —	65, 433
Emirzade (Sazşairi) —	65, 433	Halil (Şair) —	433
Enverî (Müneccim Şair) —	70	Hallac Mansur —	431
Erzincan —	55	Handî (Şair) —	7
Eşref (Şair) —	90	Hasib (Mevlevî Üsküdarlı) —	12,79
Eşrefoğlu(MutasavvifŞair)—77,18,432		Haşimî (Şair) —	432, 433
— F —		Aatayî (Şah İsmail Safevî) —	69,
Faiz (Musikişinas) —	85	431, 432	
Fakirî (Şair) —	70	Haverî (Şair) —	70
Farsça —	11	Hayalî (Şair) —	68
Fazlî (Şair) —	432	Hayretî (Şair) —	432
Fehmî (Şair) —	432	Hayrî (Sazşairi) —	65
Ferid Kam —	16	Hicrî (Şair) —	68, 70
Fevrî (Şair) —	431	Hilâlî (Şair) —	68
Feyzî (Şair) —	432	Hisalî (Şair) —	68
Figani (Şair) —	13, 432	Hoca Çelebi —	432
Firakî (Şair) —	431	Hopçu (Musikişinas) —	85
Firdevsî (Şair) —	432	Hüsnî (Şair) —	432
Fuzulî (Şair) —	68, 431	— İ —	
Fuad Köprülü — 8, 58, 60, 65, 66,		İbrahim Alâeddin —	95
83, 94		İhsan Mahvi Balkır —	55
— G —		İmam Âzam —	77
Gayrî (Sazşairi) —	65	İshak (Şair)	431
Gedayî (Sazşairi) —	65, 79, 433	İsmail Saib —	6,20
Gevherî (Sazşairi) —	20, 59, 60,	İstanbul —	6, 10, 55, 299.300,301
61,65, 79, 88, 94		İzmir	282
Gözleve —	5, 6, 88	İzzet Molla (Şair)	79
Gülşenî (Mutasavvif Şair) —	432	— K —	
— H —		Kabulî (Şair) —	431
Hacı Bektaş Veli —	76, 52	Kandî (Şair) —	433
Hadi (Musikişinas) —	85	Karacaoğlan (Sazşairi) —	65, 67,
Hafız Hasan (Yeniköylü musikişinas)		68, 433	
— 85		Kaygusuz(Mutasavvif Şair)—77, 431	

Kayıkçı Mustafa (Sazşairi) —	59,	Mustafa Han —	8
	65, 66, 79, 94	Mustakimzade —	11, 79
Kâmî (Şair) —	431	— N —	
Kâmil (Sazşairi) —	65, 433	Nabi (Şair) —	92
Kânî (Şair) —	432	Naimî (Şair) —	432
Kâtibî (Sazşairi) —	59, 65, 79, 433	Namdar Rahmi —	59
Kâtip Salih (Hayalî) —	55	Necatî (Şair) —	70, 431
Kelâmî (Şair) —	431	Nedimî (Şair) —	432
Kemal Ahmed Dede (Mevlevî) —	76	Nef'î (Şair) —	53, 69, 432
Kenzî (Karamanlı Şair) —	80	Nemçe —	8, 257, 397
Kırım —	6, 7, 88	Nesimî —	13, 69, 73, 431
Kırşehir —	54	Nev'î (Şair) —	432
Konya —	5, 15, 16	Nihâlî (Şair) —	68
Köroğlu (Sazşairi) —	65, 433	Nihanî (Şair) —	432
Kuloğlu (Sazşairi) —	65, 67, 79, 433	Nutkî (Şair) —	432
— L —		Nureddin Rüştü Büngül —	91
Lâ'î (Şair) —	68	Nurfî (Şair) —	432
Lealî (Şair) —	68	— O, Ö —	
Levnî (Nakkaş) —	83	Osman Ergin —	53, 85
Levnî (Sazşairi) —	81	Öksüz Âşık (Sazşairi) —	65, 433
Lisanî (Şair) —	431, 433	Ömer Abdal (Sazşairi) —	55, 78
Lûtfî (Şair) —	431	Ömer (Âşık Ömer) —	7
— M —		Ömer Âşık (Sazşairi) —	58, 59
Mahtumî (Sazşairi) —	20	Ömer (Halife) —	76
Makalî (Şair) —	68	Ömer (İstanbul Şair) —	55
Manî (Şair) —	432	Ömer (Sazşairi) —	55, 57
Mecdî (Şair) —	68, 432	Ömer Vechî (Şair) —	8, 57, 58
Mehmed Han —	10, 17	— P —	
Mesihî (Şair) —	432	Pir Emir Sultan —	16
Meşhurî (Şair) —	431	— R —	
Mevlâna (Celâleddin Rûmî) —	11,	Rahmî (Şair) —	432
	15, 76, 421, 432, 438	Rahşanî (Şair) —	432
Meylî (Sazşairi) —	65, 433	Raif (Kitapçı) —	16
Mısrî - Niyazî —	78, 432	Rasih (Şair) —	71
Mohaç —	8, 397	Re'yi (Şair) —	68
Molla Camî —	431	Rıza (Hopçuzade Müsikişinas) —	85
M. Şakir —	38	Rıza (Tezkireci) —	7
Muallim Naci —	90	Rindî (Şair) —	432
Muhibbî (Kanunî) —	70, 431	Ruhî (Şair) —	69, 70
Muhyeddini Arabî —	438, 439	Ruhî (Sazşairi) —	82

Umumî Fihrist

Kısım : 1

Sahî e

- 5 — 14 Âşık Ömer'in Hayatı
15 — 64 Eserleri
65 — 74 Edebî Şahsiyeti
75 — 78 Tasavvufî Şahsiyeti
79 — 95 Şöhreti ve Tesirleri

Kısım : 2

- 5 — 19 Destanlar
23 — 82 Koşmalar
85 — 120 Gazeller
123 — 364 Murabbalar
367 — 387 Muhammesler
391 Tahmis
395 — 410 Müseddesler
413 — 423 Semaîler
424 Şatranç
425 — 428 İlâve koşmalar
431 — 434 Şairname
437 — 444 Güftei Âşık Ömer Şerhi Sâhî efendi

Hece vezinleri fihristi.

Aruz vezinleri fihristi.

Şiirlerin umumî fihristi

Metin haricindeki şiirlerin fihristi

Bibliyografya

İndeks

Umumî fihrist

Bazı yanlışlar

Sahife	Satır	Yanlış	Doğru
8	11	Vecbî	Vechî
15	18	Hafıy	Hafız
16	7	530	517
92	14	Mecmua	Mecmuai
5	8	Cünhlenen	Cümleden
7	23	Başı	Naşı
14	26	umran	umaram
19	4	güçer	göçer
60	12	içün	içün ağa yollum
60	21	solalı	sararup ta solalı
70	17	imânınız	imânımız
77	8	görünür	sürünür
81	12	Âdemi uğradır bin dürlü derde-
81	7	zülfünle	zülfüne
81	11	Mevce	mevc
100	8	sen	sin
100	12	hatta	Hayy-i
306	1	gözü	gözüm
318	13	yalın	yalın sine kanlı
320	19	mansûbu	mansıbu
323	15	bana	yana
372	18	çeşmimi	çeşmini
397	21	kahbe	Nemçe
426	3	kaldım	kaldı

1 — Aruz vezinleri fihristinin 216 ve umumî şiirler fihristinin 439 numarasında kayıtlı olan 453 numaralı şiir «Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün» vezninde divan değil, «Fâilâtün failâtün failâtün failün» vezninde gazeldir.

2 — 208 ve 209 uncu sahifelerde yazılı olan iki şiir aynı numara ile gösterildiği için kitapta «666» manzume görülmektedir. Halbuki şiirlerin yekûna 667 dir.

SEMİH LÖTFİ MATBAA VE KİTABEVİ ROMAN NESRİYATI

100 Onların romanı	Aka Gündüz	200 Son yıldız	Mehmet Rauf
100 Üç kızın hikâyesi	» »	75 Kanun namına	Reşat Enis
75 Aysel	» »	75 Gonk vurdu	» »
75 Kokain - Beh öldürmedim	» »	75 Gece konuştu	» »
75 Bu toprağın kızları	» »	35 Asmaşimesçit 74	Fikret Adil
100 Meşhedile devriâlem	E. Ekrem	75 Mete	Yusuf Osman
75 Meşhedî Aslan peşinde	» »	75 Gökmen	Güney Halim
50 Gün doğmayınca	» »	25 Renksiz ıstırap	Sükûfe Nihâj
50 Kodaman	» »	125 Sönen ışık	Mebrure Sami
150 Yakılacak kitab	Etem İzzet	125 Niçin beni aldattın	» »
150 İstırap çocuğu	» »	40 Zeyneb	Hayriye Melak
175 Beş hasta var	» »	75 Gönül gibi	Suat Derviş
150 Su sinekleri	Mahmud Yesari	50 Beni mi?	» »
150 Bahçemde bir gül açtı	» »	25 Buhran gecesi	» »
100 Kalbimin suçu	» »	75 Acımak	Reşat Nuri
75 Ülünün gözleri	» »	125 Yeşil gece	» »
150 Aksaçlı genç kız	» »	100 Leylâ ile Mecnun	» »
150 Çulluk	» »	150 Kadın kalbi	Saffet Nezihî
50 Kır langıçlar	» »	75 Kapalı kapı arkasında	N. Sadi
50 Hepsinden acı	Halîf Ziya U.	75 Çocuk Kalbi	İbrahim Alâettin
100 Fatih - Harbiye	Peyami Sata	75 Sen yazılar	» »
100 Bir tereddüdün romanı	» »	50 İlk gençlik	» »
150 Bir akşamı	» »	35 Zannet Hanım	Mecdi Sadreddin
150 Simşek	» »	50 Kına gecesi	F. Celâlettin
75 Sabahsız geceler	Server Bedi	5 Jandark	Mehmet Sâdat
75 Hep senin için	» »	50 Robenson İssız adada	Mehmet Ali
40 Sinema delisi kız	» »	40 Küçük Yakub	» »
30 Çalınan gönül	» »	50 Ormancılarının sergüzeşti	N.H
50 Cingöz Recainin maceraları	» »	15 Bir hikâyesevda	Cemal
35 Kahpenin aşkı	Hayrettin Ziya	20 Dullar - ve yetimler	Haşim Sami
40 Çölde bir İstanbul kızı	E. Mahmud Karakurd	25 Hissî mektublar	Azmi Muhiddin
65 Çölde bir İstanbul kızı (eski harfli)	» »	60 Babil melikesi	Selâmi İzzet
75 Dağları bekliyen kız	» »	40 Geceye âşık	» »
100 Allahı arısmarladık	» »	75 Küçük hanımın kısmeti	» »
35 Üç ay yatakda	M. Turhan Tan	20 Aşk ve ihanet	Tolstoy
75 Leke	Vâ - Nû	50 Açıklı bir sergüzeşt	» »
40 Şeker Osman	Yusuf Ziya	60 Birkaç hikâye	Necip Fazıl
		50 Tohum	» »
		40 Kadın tipleri	Rabia Ârif

İLİM VE FEN KİTAPLARI

100 Allah fikrinin tekâmülü	Cemil Sena	50 Ankara ve Avrupa siyaseti	H. A.
125 Umumi tedris usulleri	» »	125 Kooperatifçilik	Suphi Nuri
125 Psikoloji	» »	150 Tarihi ticaret	Mehmet Kenan
150 Mürebbilere	İsmail Hakkı	50 Gayri şuur	Münir Raşid
150 Terbiye	» »	50 İlk gençlik	İbrahim Alâettin
125 İçtimâî mekteb	» »	20 Çocuk	Marie Montessori
100 San'at	» »	75 Tarih bakaloryası	İnci cild
75 Tarih ve terbiye	» »		Enver Behnan
100 Türk inkilâbı	Celâl Nuri	80 » » » 2inci » »	» »
100 Yeni adabı muâşeret	M. Dalkılıç	50 Tarihte. Ankara	Abidin Haşim
65 Gizli ilimler ansiklopedisi	» »	50 Musiki nazariyatı	Muhiddin Sadık
100 Bedîyat	Mustafa Namık	500 Ahçı mektebi 4 cild mücellid	A. Şevket
75 İstanbul nasıl eğleniyordu	R. A.	20 Musiki ve şarkı notası	Mehlika

ŞİİRLER

100 Gönül dili	Fuad Hulusi	50 Canakkale izleri	İ. Alâettin
150 Bir ömür böyle geçti	Faruk Nafiz	15 Zehri füsün	M. Hayret
50 Yangın	» »	40 Nedim divanı	Yusuf Ziya
50 Bir demette beş çiçek	» »	30 Seyranı	» »
100 Ahmet Haşimin şiirleri	A. Haşim	50 Kâtibi	Sadettin Nüzhet
60 Bir vudum daha	Necmettin Halil	50 Gedai	» »
25 Çakıl taşları	» »	35 Kuloğlu	» »
100 Ben ve ötesi	Necip Fazıl	35 Âşık	» »
100 Burda bir kalp çarpıyor	B. Kemal	35 Hengâmi	» »
75 Benerci kendini öldürdü	N. Hikmet	35 Süruri	» »
30 Ömrümde sükûti	Cahit Sıtkı	150 Bakı divanı	» »
50 Persefon	Salih Zeki	150 Âşık Ömer	» »
30 Küçüklerin şiir kitabı	Orhan Seyfi	150 Samih Rifat	» »